

Bestemmingsplan Buitengebied

vastgesteld

Buitengebied

Inhoudsopgave

Bijlage 1	Visie Buitengebied	3
Bijlage 2	Dynamisch afwegingskader	47
Bijlage 3	Voorbeeldbrieven mailing	50
Bijlage 4	Overzicht verwerkte vergunningen en wijzigingsplannen	54
Bijlage 5	Retrospectieve toets	56
Bijlage 6	Verwerkte ontwikkelingen	62
Bijlage 7	Samenvatting afsprakenkader Kwaliteitsverbetering	64
Bijlage 8	Onderzoek beschermde soorten	66
Bijlage 9	Notitie Reikwijdte en detailniveau planMER	69
Bijlage 10	Ruimtelijke onderbouwing aanlegsteiger Volkerak	99
Bijlage 11	Ruimtelijke onderbouwing Buitendijk West 8	136
Bijlage 12	Ruimtelijke onderbouwing Hazeldonkse Zandweg 95	203
Bijlage 13	Ruimtelijke onderbouwing Hazeldonkse Zandweg 105a	207
Bijlage 14	Ruimtelijke onderbouwing Steenpad 2	211
Bijlage 15	Ruimtelijke onderbouwing Pootweg 13	215
Bijlage 16	Ruimtelijke onderbouwing Groeneweg 2	219
Bijlage 17	Ruimtelijke onderbouwing Zwingelspaansedijk 1a	223
Bijlage 18	Ruimtelijke onderbouwing Fort Sabina	239
Bijlage 19	PlanMER bestemmingsplan buitengebied	315
Bijlage 20	Toetsingsadvies Commissie MER	766
Bijlage 21	Reactie op toetsingadvies	774
Bijlage 22	Commentaarnota inspraak&overleg	779
Bijlage 23	Standaard advies groepsrisico	920
Bijlage 24	Risicobeschrijving PRB leiding	926
Bijlage 25	Nota zienswijzen	930

Bijlagen bij de toelichting

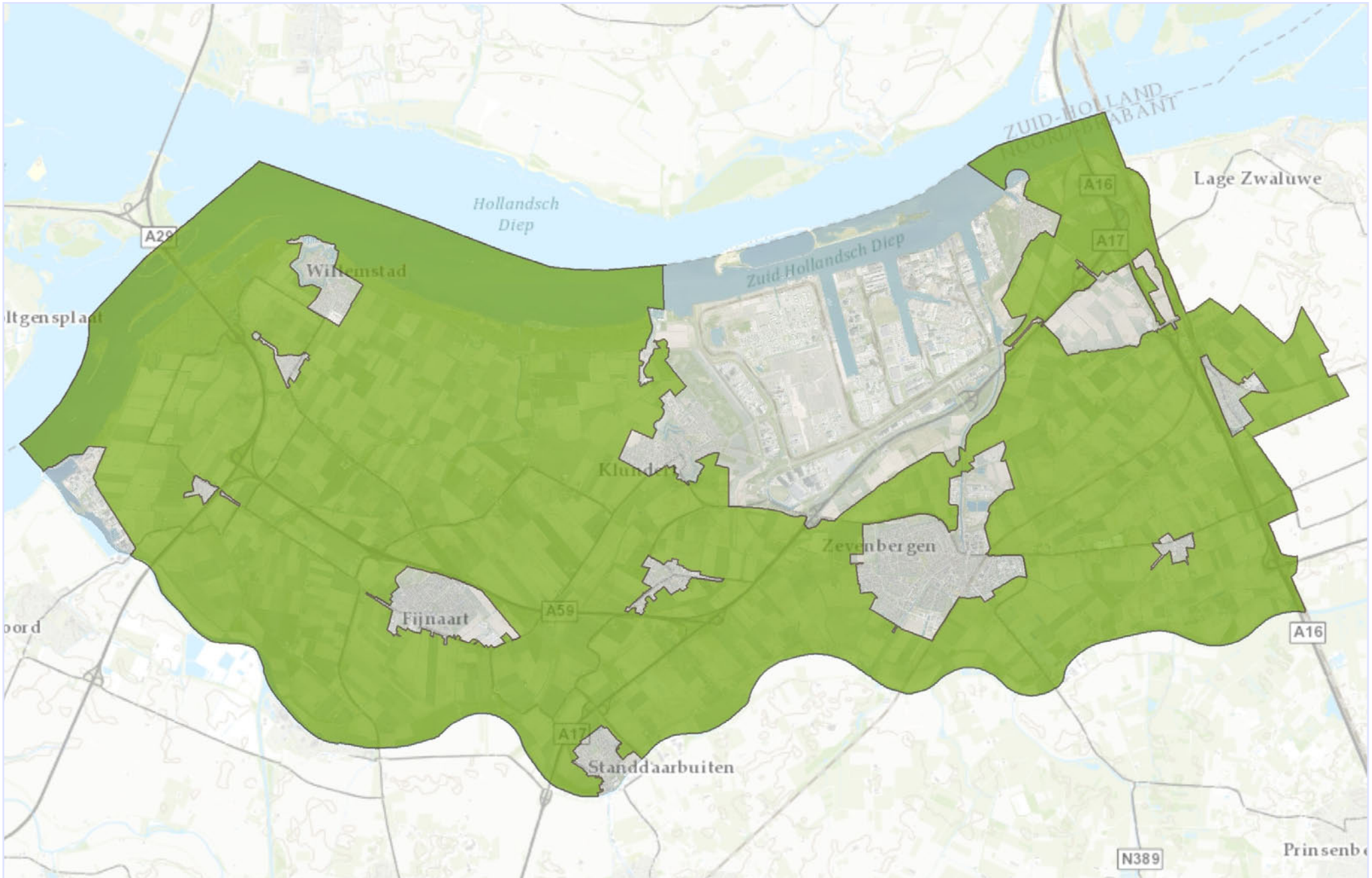
Bijlage 1 Visie Buitengebied

1	INLEIDING	5	7	DYNAMISCH AFWEGINGSKADER	33
2	GEBIEDSANALYSE	7	8	UITVOERBAARHEID	39
2.1	Analyse op gebiedsniveau	7			
2.2	Analyse op adresniveau	7			
3	AGENDA VOOR DE TOEKOMST	9			
4	RANDVOORWAARDEN	11			
4.1	Provinciaal beleid	11			
4.2	Gemeentelijk beleid	11			
4.3	Milieuaspecten	13			
5	INTEGRALE VISIE	16			
5.1	Context	16			
5.2	Visie	16			
5.3	Ja, mits	17			
5.4	Prioritaire functies	19			
6	NADERE UITWERKING VAN DE VISIE	20			
6.1	Inleiding	20			
6.2	Landbouw	20			
6.2.1	<i>Ontwikkeling</i>	20			
6.2.2	<i>Hoofddoelstelling</i>	20			
6.2.3	<i>Nieuwvestiging van agrarische bedrijven</i>	20			
6.2.4	<i>Uitbreidingsmogelijkheden grondgebonden agrarische bedrijven zonder vee</i>	21			
6.2.5	Grondgebonden veehouderijen	21			
6.2.6	Intensieve veehouderijen	22			
6.2.7	Opslag, verwerken en transport	22			
6.2.8	Mestvergistingsinstallaties	22			
6.2.9	Glastuinbouw	23			
6.2.10	Woonfuncties op agrarische bedrijven	23			
6.3	Nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven	24			
6.4	Functieverandering	25			
6.5	Verkeersveiligheid en toename zwaar vrachtverkeer	25			
6.6	Natuur en landschap/cultuurhistorie	25			
6.7	Water	26			
6.8	Burgerwoningen	27			
6.9	Niet-agrarische bedrijven	28			
6.10	Paardenbakken	28			
6.11	Schuilgelegenheden	29			
6.12	Recreatie en toerisme	29			
6.13	Duurzaamheid en duurzame energievormen	31			
				BIJLAGEN	41

Kaart 1; Plangebied

1. INLEIDING

De gemeente Moerdijk is begonnen met de voorbereidingen om het bestemmingsplan buitengebied te herzien. In die voorbereidingen wordt allereerst een visie op het buitengebied opgesteld. Het voorliggende document voorziet daarin.

De nieuwe visie betreft géén omgevingsvisie. Het is een ruimtelijke visie die gekaderd wordt door de gemeentelijke structuurvisie, de paraplunota's en het gebiedsplan alsmede het provinciaal beleid. De visie buitengebied vormt enerzijds de basis voor het te actualiseren bestemmingsplan buitengebied. Anderzijds vormt het een op zichzelf staand afwegingskader dat kan worden gebruikt bij de beoordeling van ruimtelijke initiatieven. Het versterken en behouden van de kwaliteit van het buitengebied staat in de visie centraal. Daarnaast worden er binnen ruime kaders mogelijkheden geboden voor initiatiefnemers om te ontwikkelen en een bijdrage te leveren aan de kwaliteiten van het landschap. Onderdeel van de visie vormen twee separate documenten:

1. HET LANDSCHAPSKWALITEITSPLAN

Het landschapskwaliteitsplan beschrijft de onderscheiden kwaliteiten per landschappelijk deelgebied en geeft ontwerprichtlijnen voor de wijze waarop ontwikkelingen hieraan kunnen bijdragen. Doordoor biedt het een handvat voor initiatiefnemers om de kwaliteitsverbetering vorm te geven.

Omdat elk onderscheiden deelgebied specifieke gebiedskenmerken heeft en daarmee andere eisen stelt aan de landschappelijke inpassing is deze indeling in deelgebieden voorgesteld.

Het onderscheid in landschappelijke deelgebieden krijgt dus enkel een functie voor de landschappelijke inpassing en de versterking van de kernkwaliteiten van het buitengebied van Moerdijk. Daartoe zijn in het landschapskwaliteitsplan ontwerprichtlijnen per landschappelijk deelgebied geformuleerd op basis van gebiedskenmerken.

2. DE VISIE OP BEBOUWINGSCONCENTRATIES

De visie bebouwingsconcentraties geeft aan in welke gebieden sprake is van een concentratie en verdichting van (woon)bebouwing en waar nieuwe toevoegingen van bebouwing passend zijn in de ruimtelijke karakteristiek. Per deelgebied zijn de kenmerken in beeld gebracht en zijn ontwikkelingsmogelijkheden geschetst.

Belangrijke voorwaarde voor de toevoeging van bebouwing is dat de toevoeging een bijdrage levert aan de versterking van de kwaliteiten van die bebouwingsconcentraties.

Open proces t.b.v. draagvlak

De visies voor het buitengebied zijn in een open en interactief proces samen met bewoners, ondernemers en belangengroeperingen, de gemeenteraad, het college van B&W en de ambtelijke projectgroep met de omgeving tot stand gekomen. Hierdoor is maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak gecreeerd en zijn actuele thema's, trend en ontwikkelingen integraal meegenomen. Het gevolgde proces en de visie sluiten aan op de doelstellingen van de naderende Omgevingswet.

In hoofdstuk 3 is dit nader toegelicht.

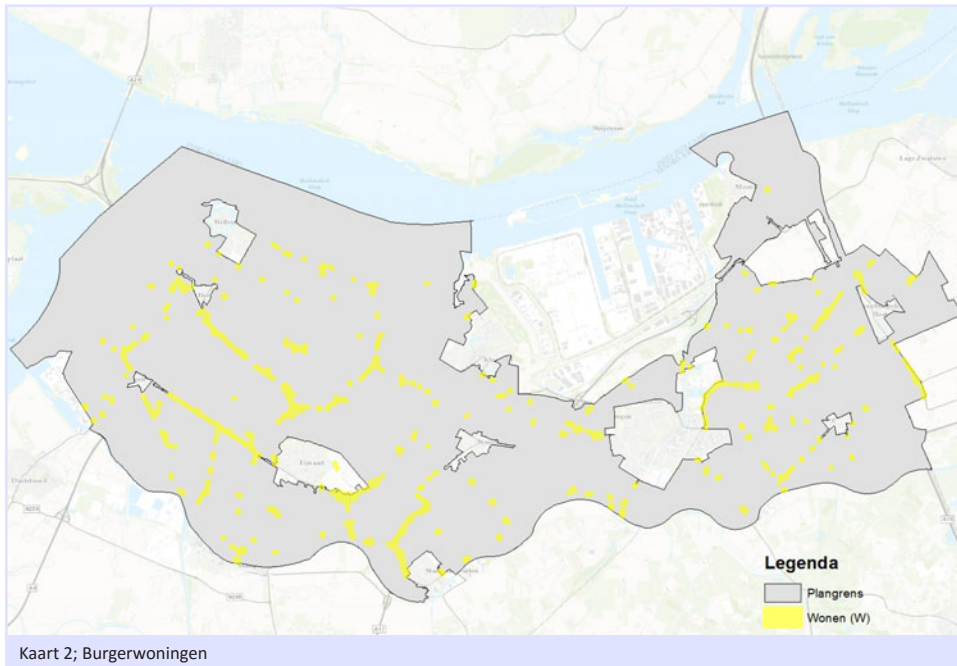
Plangebied

Het plangebied betreft het gehele buitengebied van de gemeente. Het betreft een uitgestrekt buitengebied, het grootste buitengebied van de provincie Noord-Brabant, deels begrensd door woonkernen, industrieterreinen en buurgemeenten. Het Hollands Diep en het Volkerak (voor zover gelegen binnen de gemeente Moerdijk) maken eveneens deel uit van het plangebied. De bebouwde kommen van de kernen binnen de gemeente maken geen onderdeel uit van het plangebied. Ook het industrieterrein Moerdijk, het industrieterrein Dintelmond en het toekomstige Logistiek Park Moerdijk liggen buiten het plangebied.

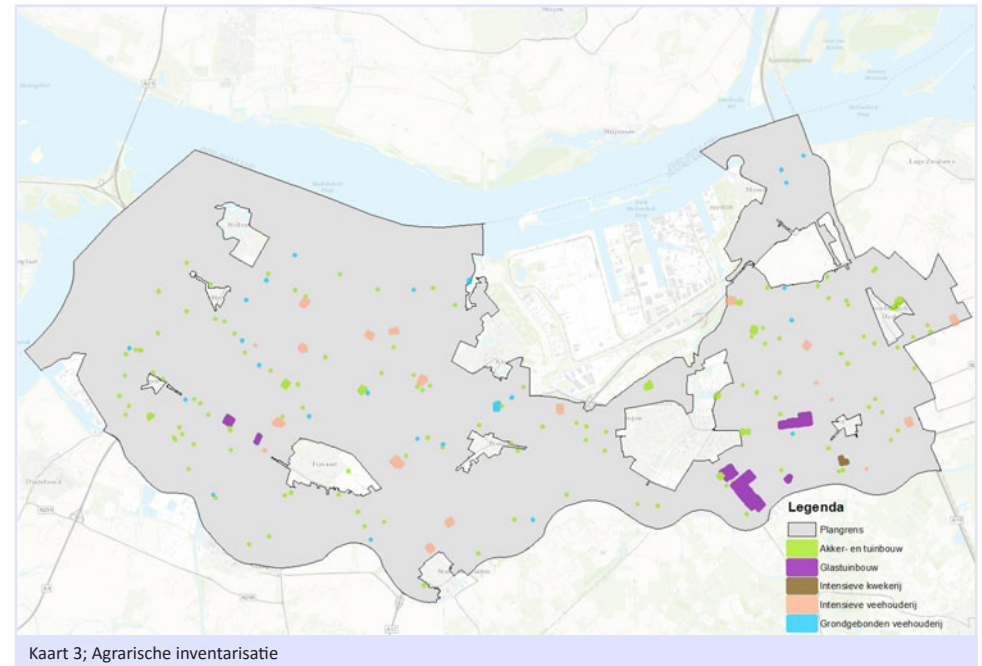
Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is een analyse van het plangebied opgenomen. Hoofdstuk 3 beschrijft het resultaat van het participatieproces in de vorm van de agenda voor de toekomst. Met name het provinciale en gemeentelijke beleid geeft belangrijke kaders voor de nieuwe visie. Die kaders zijn in hoofdstuk 4 beschreven. Ook is in dat hoofdstuk geanalyseerd in hoeverre de milieuaspecten bepalend zullen zijn voor de visie.

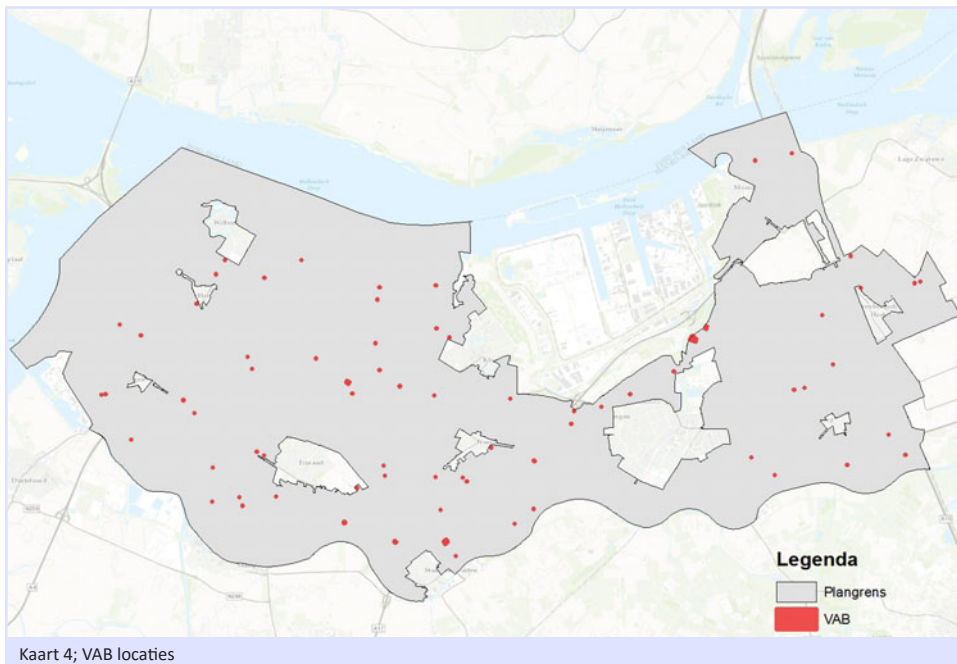
Op basis van de analyses, de agenda en de kaders in hoofdstuk 5 is de integrale visie opgenomen, die per functie is uitgewerkt in hoofdstuk 6. Aanvullend is in hoofdstuk 7 een dynamisch afwegingskader opgenomen voor 'de onbekende toekomst'. Ten slotte is in hoofdstuk 8 beschreven op welke wijze de visie in de praktijk door de gemeente wordt toegepast.

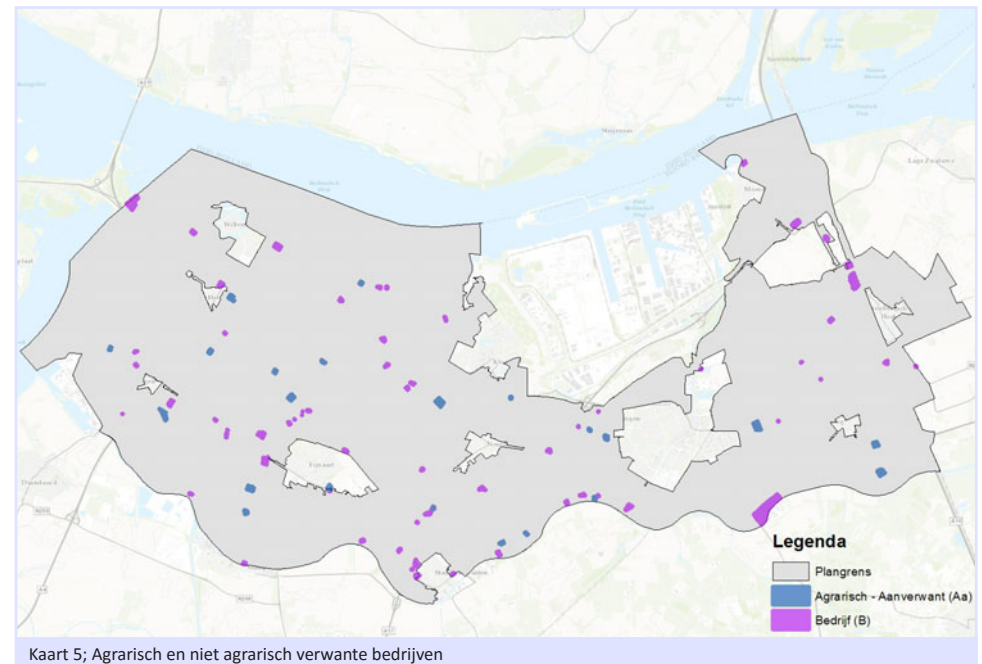
Kaart 2; Burgerwoningen

Kaart 3; Agrarische inventarisatie

Kaart 4; VAB locaties

Kaart 5; Agrarisch en niet agrarisch verwante bedrijven

2. GEBIEDSANALYSE

2.1 ANALYSE OP GEBIEDSNIVEAU

Voor de analyse op gebiedsniveau wordt kortheidshalve verwezen naar hoofdstuk 2 van het Landschapskwaliteitsplan.

2.2 ANALYSE OP ADRESNIVEAU

Het buitengebied heeft ongeveer 4.800 inwoners verdeeld over 1.850 huishoudens/woningen.

Wonen in het buitengebied bestaat enerzijds uit agrarische woningen en anderzijds uit burgerwoningen in het buitengebied.

Er zijn meer dan 800 burgerwoningen (zie kaart 2). Deze zijn vooral te vinden in de dijklinten.

Er is veel bedrijvigheid in het buitengebied van Moerdijk, dit zijn veelal (grote) agrarische bedrijven. De agrarische sector beslaat een groot deel van de oppervlakte van de gemeente Moerdijk. Veel agrarische bedrijven zijn van oudsher gevestigde familiebedrijven met een gemengd karakter. De diversiteit in agrarische bedrijvigheid varieert van grootschalige veehouderij tot kleine fruitteelt. Akkerbouw is verreweg de grootste sector, het betreft dan voornamelijk tarwe, suikerbieten en aardappelen.

Het overgrote gedeelte van de agrarische bedrijven betreft akkerbouw en/of tuinbouwbedrijven (zie kaart 4).

Er komen 20 à 30 melkveehouderijen voor als hoofdtak danwel als neventak bij een akkerbouw of tuinbouwbedrijf (categorie grondgebonden veehouderij in de kaart). Deze bedrijven liggen verspreid door het gebied. Daarnaast komen er 15 à 20 intensieve veehouderijen voor als hoofdtakbedrijven. Ten zuiden en oosten van Zevenbergen komen ook een aantal glastuinbouwbedrijven voor.

Bij verschillende agrarische bedrijven is er sprake van een (ondergeschikte) nevenactiviteit, zoals de verkoop van streekproducten, het bewerken agrarische producten, caravanstalling, paardenstalling, agrarisch loonbedrijf, opslag en stalling van agrarische producten, hoveniersbedrijf en kamperen bij de boer.

De inventarisatie leert ook dat dat er veel situaties voorkomen waarbij in het geldende bestemmingsplan nog sprake was van een agrarisch bedrijf, maar inmiddels duidelijk is dat de bedrijfsvoering is gestopt. Dit zijn circa 40 à 50 VAB-locaties. In de meeste gevallen wordt daar nu gewoond.

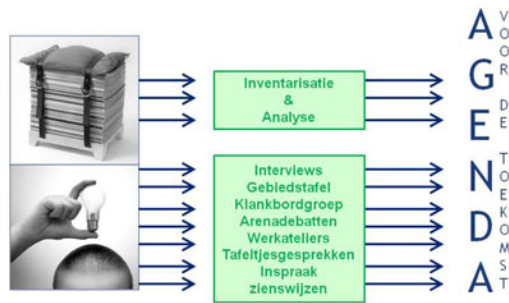
Buiten het agrarisch bedrijf zijn er nog diverse andere vormen van bedrijvigheid, bijvoorbeeld een transportbedrijf, een autobedrijf en handelsbedrijven. Deze bedrijven zijn soms gerelateerd aan de agrarische sector.

Een belangrijke cluster van bedrijven betreft het bedrijventerrein Hazeldonk, ten zuidoosten van Zevenbergen.

Verder komen er 4 kampeerterrinen voor in het plangebied. Qua kleinschalige recreatie zijn er diverse Bed and Breakfast-gelegenheden en theetuinen verspreid in het buitengebied. Ook verschillende historische elementen worden recreatief benut, zoals Fort de Hel, Fort Bovensluis (als onderdeel van de camping) en Fort Sabina.

3. AGENDA VOOR DE TOEKOMST

In de inventarisatiefase van dit proces naar een visie op het buitengebied van Moerdijk hebben interviews plaatsgevonden met een groot aantal betrokkenen. De ambtelijke organisatie vanuit de diverse beleidsvelden, het college, de gemeenteraad en niet in de laatste plaats een groot aantal inwoners, ondernemers en (belangen)organisaties uit het veld. Inzet van deze interviews was om naast een gedegen inventarisatie van gebied en beleid uit veldverkenning en literatuur, kennis te vergaren uit wat in de hoofden van betrokkenen is opgeslagen, en vooral grip te krijgen op wat onderling verbindt. Hoe zien de inwoners, ondernemers, organisaties en de gemeente de toekomst van 'boeren & bedrijvigheid, wonen & leven, recreatie & toerisme, verkeer & veiligheid, landschap & duurzaamheid', de thema's waaraan voortdurend door een groot aantal sleutelfiguren uit de samenleving wordt samengewerkt aan de gebiedstafel. Welke ambities liggen er en hoe geven samenleving en openbaar bestuur hier in een nieuwe participatieve (cocreatie) verhouding uitvoering aan. Naast interviews zijn er werkateliers gehouden en is overlegd met de projectgroep en de klankbordgroep en is een excursie gehouden. De uitkomsten van deze bijeenkomsten vormden de basis voor een drietal druk bezochte bijeenkomsten (Arenadebatten) waarin samenleving en openbaar bestuur in een open discussie stapsgewijs koers hebben bepaald voor de toekomst en gezamenlijk de basis hebben gelegd voor deze visie.

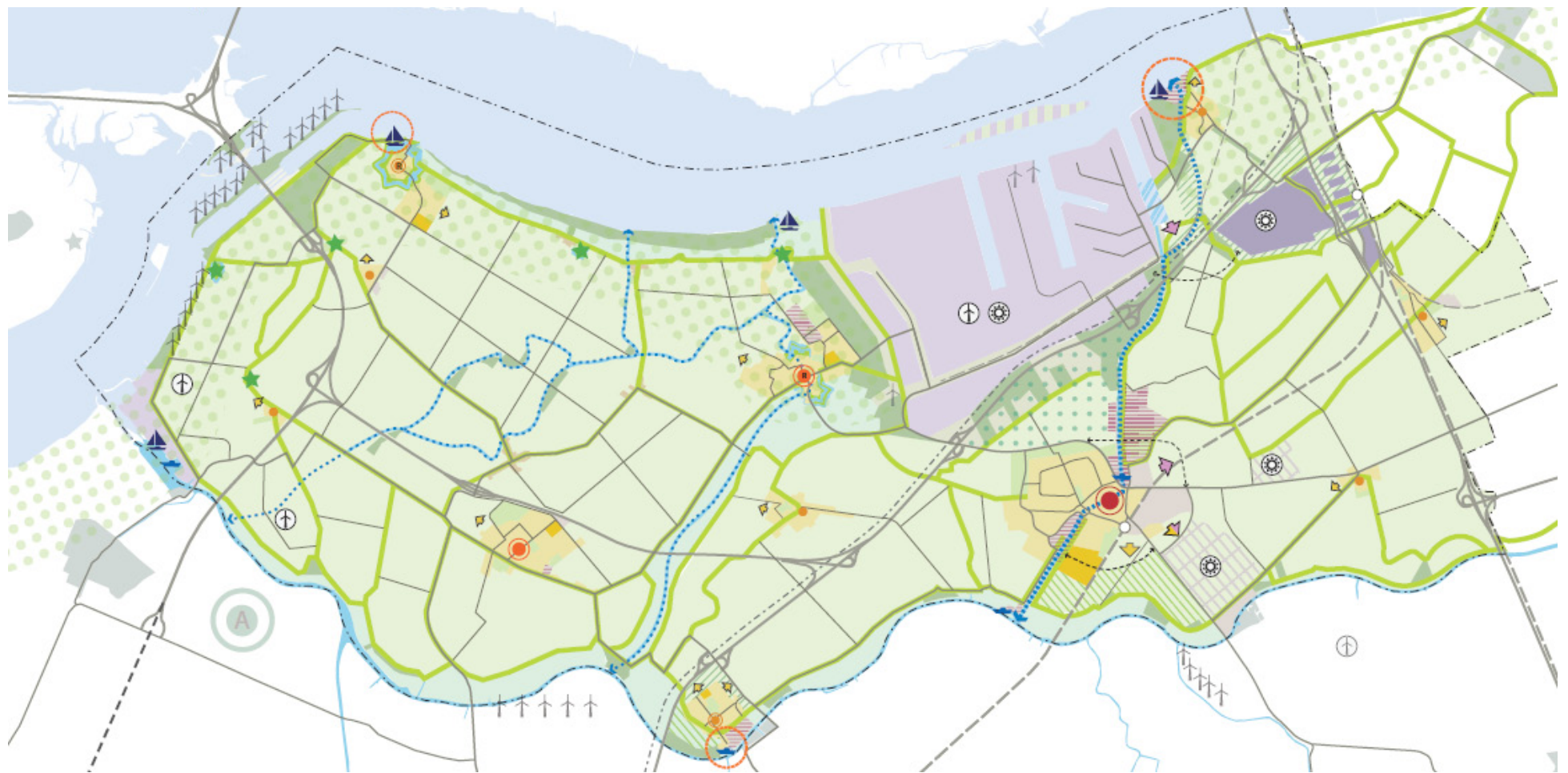
Als belangrijkste conclusie uit de interviews met alle betrokken partijen kan worden vastgesteld dat ondanks soms op het eerste oog tegenstrijdige belangen, de overeenkomsten vele malen groter zijn dan het verschil. Er liggen geen torenhoge verwachtingen of ambities tot ingrijpende veranderingen in de toekomst, maar een gezamenlijke ambitie om de kernkwaliteiten van het buitengebied van Moerdijk te behouden en versterken. Kernkwaliteiten als het gaat om het vermogen van de vruchtbare gronden om goede voeding te produceren. Er is de wens om het open en aantrekkelijke polderlandschap met geschiedenis beter toeristisch te benutten met routes en kleinschalige voorzieningen. Aan de westzijde van de gemeente worden kansen gezien voor de recreatie onder andere door ligging nabij historische kernen en forten en nabij het water.

Er is het besef dat er op het gebied van duurzaamheid nog slagen zijn te maken bij de duurzame energievoorzieningen, bij het beperken van afvalstromen, maar ook in de omgang met elkaar (sociale duurzaamheid). De ambitie is om hier te zoeken naar win-win situaties. Duidelijk is geworden dat de logistieke ruimte op de polderwegen en dijken soms beperkt is. Hier kan ook veel bereikt worden door ondernemers en inwoners en recreanten op een respectvolle manier rekening te laten houden met elkaar.

Ruimte bieden aan ontwikkelingen die bijdragen aan het versterken van de kernkwaliteiten uit economisch, maatschappelijk en ecologisch/-landschappelijk oogpunt vanuit het motto JA MITS, waarbij ja mits ook staat voor de zelfstandige verantwoordelijkheid van elke initiatiefnemer om zich af te vragen wat de invloed van het initiatief is in dialoog met zijn omgeving. Oog en oor voor elkaar, de leefbaarheid, de (mantel)zorg en woonkwaliteit op het land en in de dorpen, gehuchten en bebouwingsconcentraties.

Deze gemeenschappelijke ambities hebben geleid tot de visie die er nu ligt. Een visie die de toekomst niet 'bevriest' maar mogelijk maakt. Een visie die niet zegt wat moet en mag, maar wat kán, gebaseerd op het vertrouwen in een zelfbewuste en betrokken Moerdijkse samenleving die haar verantwoordelijkheid neemt.

Een visie die als een zelfstandig instrument naast het bestemmingsplan en het gebiedsplan richting geeft aan de wijze waarop op verantwoorde manier ruimte geboden kan worden aan de 'onbekende toekomst'.

LANDSCHAP:

- Behouden en versterken agrarisch gebied
- Zoeklocatie extensieve recreatie
- Zoeklocatie intensieve recreatie
- Versterking ecologie/hatte natuur
- Doortrekken Rode Vaart
- Versterken krekensstructuur
- Groenblauwe afronding/inbedding
- Uitbouwen recreatieve waarde forten
- Zoeklocatie onderscheidend wonen/landgoederen

VERSTEDELIJKING:

- Uitbreiding wonen, stap 1 (tot 2020)
- Zoekrichting uitbreiding wonen, stap 2
- Uitbreiden bovenlokaal bedrijventerrein
- zoekrichting nader af te wegen: uitbreiding wonen (stap 2) en/of uitbreiding bovenlokaal bedrijventerrein
- Natte reservering
- Doorgroeimogelijkheden glastuinbouw
- Logistiek Park Moerdijk en bedrijvigheid Zevenbergschen Hoek
- Revitalisering en transformatie
- Agro Food Cluster
- Ontwikkeling waterfront/havenfront

- Uitbouwen waterrecreatie buitenwater
- Uitbouwen waterrecreatie binnenwater
- Zoekgebied windenergie
- Zoekgebied windenergie - buurgemeente
- Zoekgebied overige duurzame energie

Kaart 6; Structuurvisie Moerdijk 2030

4. RANDVOORWAARDEN

In het voorgaande hoofdstuk is beknopt verwoord welke ambities uit het participatieproces zijn opgehaald.

Voor de visie is vervolgens van belang om te bepalen of er planologische, beleidsmatige en milieutechnische aspecten de ontwikkelingen in het gebied inperken.

Dit betreft relevant beleid en randvoorwaarden op het gebied van milieu.

4.1 PROVINCIAAL BELEID

In de provinciale structuurvisie wordt het landelijk gebied van Moerdijk vooral aangegeven als Accentgebied agrarische ontwikkeling, met zoekleipolders als belangrijkste kenmerk. Hier ziet de provincie ruimte en kansen om de agrarische productiestructuur te verduurzamen en te versterken. De inzet van de provincie richt zich daarbij op behoud en versterking van de economische positie van de aanwezige agrarische sector. Ontwikkelingen zijn gericht op een verdere verduurzaming, het steeds verder sluiten van kringlopen en meerwaardecreatie.

De provincie ziet Moerdijk als een gebied waarin ruimte voor landbouw bestaat met natuurwaarden, met name gekoppeld aan de natte delen van de gemeente.

In het provinciale beleid zijn voor het buitengebied twee aspecten van groot belang: bevordering van de ruimtelijke kwaliteit en de ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderij.

Bevordering ruimtelijke kwaliteit

Kern van het provinciale beleid is de bevordering van de ruimtelijke kwaliteit.

Concreet betekent dit dat voor iedere, grotere ontwikkeling in het buitengebied een tegenprestatie moet worden geleverd in de vorm van een investering in de kwaliteit van bodem, water, natuur, landschap, cultuurhistorie of van de extensieve recreatieve mogelijkheden. Over de omvang en aard van deze investering zijn regionale afspraken gemaakt in het 'Afsprakenkader Kwaliteitsverbetering van het landschap in de regio West-Brabant' (zie bijlage 1). Om hiervoor een handvat te geven aan initiatiefnemers is het landschapskwaliteitsplan opgesteld.

Veehouderijen

Het provinciale beleid wordt ingezet op een transitie naar een zorgvuldige veehouderij in Noor-Brabant. Daarom wordt onderscheid gemaakt in vollegrondsteeltbedrijven (akkerbouw- of tuinbouwbedrijven), veehouderijen en glastuinbouwbedrijven. Veehouderijen moeten hun ontwikkelingsruimte verdienen. Uitbreiding van veehouderijen is alleen mogelijk als er sprake is van een duurzame ontwikkeling. De verordening spreekt hierbij over een zorgvuldige veehouderij. Hierbij wordt getoetst aan de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV). De BZV is een instrument dat stuurt en stimuleert dat een veehouderij zorgvuldig is en daarmee goed past in haar omgeving. De BZV gaat uit van de gedachte dat ontwikkelruimte verdiend moet worden en niet onbegrensd is.

Veehouders kunnen pas uitbreiden na overleg met hun omgeving en nadat uit een objectieve BZV toetsing de score 'zorgvuldig' is gekomen. BZV toetst de thema's: gezondheid, dierenwelzijn, brandpreventie, energie, fosfaatefficiëntie, geur, fijn stof, endotoxines, ammoniak, biodiversiteit, mineralenkringlopen en verbinding met de omgeving. Uitbreiding van glastuinbouwbedrijven vindt primair plaats in het doorgroeigebied glastuinbouw. Elders zijn alleen ondersteunende kassen toegestaan.

4.2 GEMEENTELIJK BELEID

Op gemeentelijk niveau zijn diverse beleidsnota's van belang. De belangrijkste bouwstenen voor de visie worden gevormd door de Structuurvisie 2030, de Paraplunota's en het Gebiedsplan buitengebied. De onderdelen met ruimtelijke relevantie worden hieronder beknopt beschreven. Daarnaast is vanzelfsprekend ook gekeken naar ander beleid, zoals benoemd in het document Beleidsinventarisatie. Dit is in dit rapport niet expliciet benoemd, maar heeft wel een rol gespeeld bij het opstellen van deze visie.

Structuurvisie 2030

In de structuurvisie worden uitspraken gedaan die betrekking hebben op alle ruimtelijk relevante ontwikkelingen, ontwikkelingsmogelijkheden en waarden die aanwezig zijn in de gemeente.

Op de kaart behorend bij de structuurvisie zijn daartoe bestaande structuren aangegeven en ontwikkelingsmogelijkheden, toekomstige plannen en wensen weergegeven.

Op basis van een sterkte/zwakte analyse van de gemeente en een overzicht van de verschillende plannen en ontwikkelingen die in de gemeente worden ontwikkeld, is een ruimtelijk raamwerk geformuleerd. Dit ruimtelijke raamwerk bestaat uit een viertal zones om de vorm van verschillende sferen/identiteiten:

1. stedelijk kerngebied ('stedelijke driehoek'), inclusief stedelijk-landschappelijk uitloopegebied;
2. recreatieve zone langs het Hollandsch Diep en Volkerak;
3. recreatieve zone langs de Mark/Dintel;
4. agrarisch en landschappelijk kerngebied.

Deze vier zones worden in de structuurvisie nader ingekleurd en voorzien van aanduidingen gericht op het versterken van sterke punten en het verminderen van de zwakten.

Voor het buitengebied worden de bestaande karakteristiek en de opgaven en ontwikkelingen op hoofdlijnen benoemd:

De bestaande karakteristiek op hoofdlijnen:

- + Groots en voornamelijk in agrarisch gebruik.
- + Doorweven met blauwe (kreken) en groene (dijken) structuren.
- + Toeristisch-recreatieve potenties.

De opgaven en ontwikkelingen op hoofdlijnen:

- + De aanleg van fiets- en wandelpaden.
- + Het stimuleren van de aanleg van groenzones, dijkbeplantingen en ecologische verbindingzones.
- + Het functioneel en toeristisch-recreatief ontsluiten van de relictten van de Zuiderwaterlinie.
- + Kleinschalige ontwikkelingen zijn mogelijk mits deze bijdragen aan een versterking van de ruimtelijke kwaliteit en landschappelijk zijn ingepast.

In de structuurvisie is een dynamisch uitvoeringsprogramma opgenomen, waarin concrete projecten zijn benoemd die de gemeente ter hand wil nemen, zoals de aanleg van fietspaden en landschapsontwikkeling.

Paraplunota's

Op basis van de Strategische Visie Moerdijk 2030 en de Structuurvisie is een drietal paraplunota's opgesteld, die bedoeld zijn als kapstok voor onderliggend beleid. Deze paraplunota's gaan in op het economisch klimaat, de leefomgeving en de maatschappij. De paraplunota's hebben een zekere overlap maar vormen gezamenlijk vooral ook de drie pijlers waarop duurzaamheid rust (Profit, Planet, People).

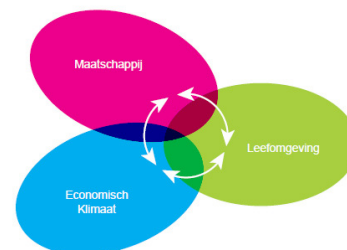
In de **paraplunota Economisch klimaat** is de gemeentelijke ambitie geformuleerd: een goed, duurzaam ondernemingsklimaat te bieden en ondernemers te stimuleren om maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Doelstellingen zijn dat agrarische ondernemingen en andere bedrijven voldoende passende ruimte krijgen om te ondernemen en dat er een goede aansluiting is tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt: ruimte voor arbeidsmigranten speelt hierin voor het buitengebied ook een belangrijke rol. Hiervoor heeft de gemeente de beleidsnotitie huisvesting arbeidsmigranten opgesteld. Er wordt optimaal gebruik gemaakt van de groene kwaliteiten van het buitengebied voor toeristisch-recreatieve functies en de toeristisch-recreatieve benutting van cultuurhistorisch erfgoed moet worden versterkt. Er wordt gestreefd naar een sterke toeristisch-recreatieve band met het water: recreëren op en aan het water.

In de **paraplunota Leefomgeving** heeft de gemeente de ambitie voor de leefomgeving geformuleerd in kernwaarden: "schoon", "veilig", "natuurrijk", "gezond", "vrij van hinder" en "toekomstbestendig". Hieronder vallen onder andere de thema's "Behoud grondstoffen voor toekomstige generaties" en 'Gevarieerde natuur'. Voor het eerstgenoemde thema is de Notitie Windenergie gemeente Moerdijk 2013 -2030 een belangrijke uitwerking.

De **paraplunota Maatschappij** gaat in op de mensen en de omgeving waarin zij leven. Daarbij worden de volgende beleidsuitgangspunten benoemd:

- + Alle burgers zijn zich bewust van en in staat om hun verantwoordelijkheid te nemen;
- + De kracht in de samenleving wordt benut;
- + De overheid is daar waar nodig;
- + Aansluiten bij de leefwereld van inwoners;
- + Ruimte voor maatwerk.

Eén van de doelen hierbij is een passende woningvoorraad in zin van levensloopbestendig, duurzaam en veilig. Daarbij hoort ook passende huisvesting voor arbeidsmigranten. Door aanwezigheid van kunst, het behoud van cultuurhistorisch waardevolle en/of archeologische objecten wordt de kwaliteit van de openbare ruimte versterkt. Voor dit laatste doel is een gemeentelijke erfgoedverordening opgesteld, waarmee archeologisch en cultuurhistorisch erfgoed wordt beschermd.

Gebiedsplan buitengebied

Begin 2014 is op een interactieve manier door de mensen van de gebiedstafel buitengebied gewerkt aan het Gebiedsplan buitengebied. Het gebiedsplan bekijkt het buitengebied vanuit het brede perspectief van leefbaarheid. In het gebiedsplan is er met een bredere blik naar het buitengebied gekeken die de samenhang van de fysieke, sociale, economische en maatschappelijke aspecten weergeeft.

Centraal bij het opstellen van de gebiedsplannen staat een 'nieuwe manier' van samenwerken. Hierbij wordt uitgegaan van meer zelfsturing door de bewoners, met de gemeente en maatschappelijke organisaties als partners.

Het uiteindelijke doel was om te komen tot een dynamische uitvoeringsagenda waar de betrokken partijen zich aan committeren. De dynamische agenda fungeert de komende jaren als toetsingskader over de te ondernemen acties in het buitengebied, de agenda wordt daarom ook meerdere keren per jaar besproken en bijgewerkt. Zo is er een efficiëntere inzet van menskracht en middelen met als uitgangspunt 'met minder meer doen'.

De kwaliteiten van het gebied liggen in de fraaie open polders met de vruchtbare landbouwgronden, de kreken en waterlopen, de cultuurhistorische restanten in de vorm van de verschillende forten, de fraaie jachthavens; de rust en de ruimte van het gebied. Het buitengebied in samenhang met de kernen en het Zeehaven- en Industrierrein Moerdijk vormen samen de basisstructuur van de gemeente Moerdijk. In het gebiedsplan staat het leefbaarheidsvraagstuk centraal.

In het gebiedsplan is de volgende visie opgenomen: "Het buitengebied van de gemeente Moerdijk is een gebied wat meer leefbaar is voor recreanten met authentieke belevenismogelijkheden. Recreanten komen naar het buitengebied omdat het meer

gericht is op agrotourisme en groene recreatie. In het gebied zijn de agrarische bedrijven flink groter geworden. De vrijgekomen agrari-sche woningen worden gebruikt voor diverse functies waardoor er een bio-based economy is ontstaan. Het gebied blijft zich kenmerken met rust en ruimte. Het is een gebied met minder verkeersoverlast en het is veiliger.”

Uit deze visie zijn het gebiedsplan ambities en uitdagingen naar voren gekomen onderverdeeld binnen 5 thema's.

1. Recreatie;
2. Boeren & bedrijvigheid;
3. Landschap & duurzaamheid;
4. Wonen & leven
5. Verkeer.

In het kader van deze thema's en uitdagingen zijn concrete acties benoemd in de dynamische uitvoeringsagenda. Deze worden door de werkgroepen en gebiedstafel opgepakt en uitgevoerd.

4.3 MILIEUASPECTEN

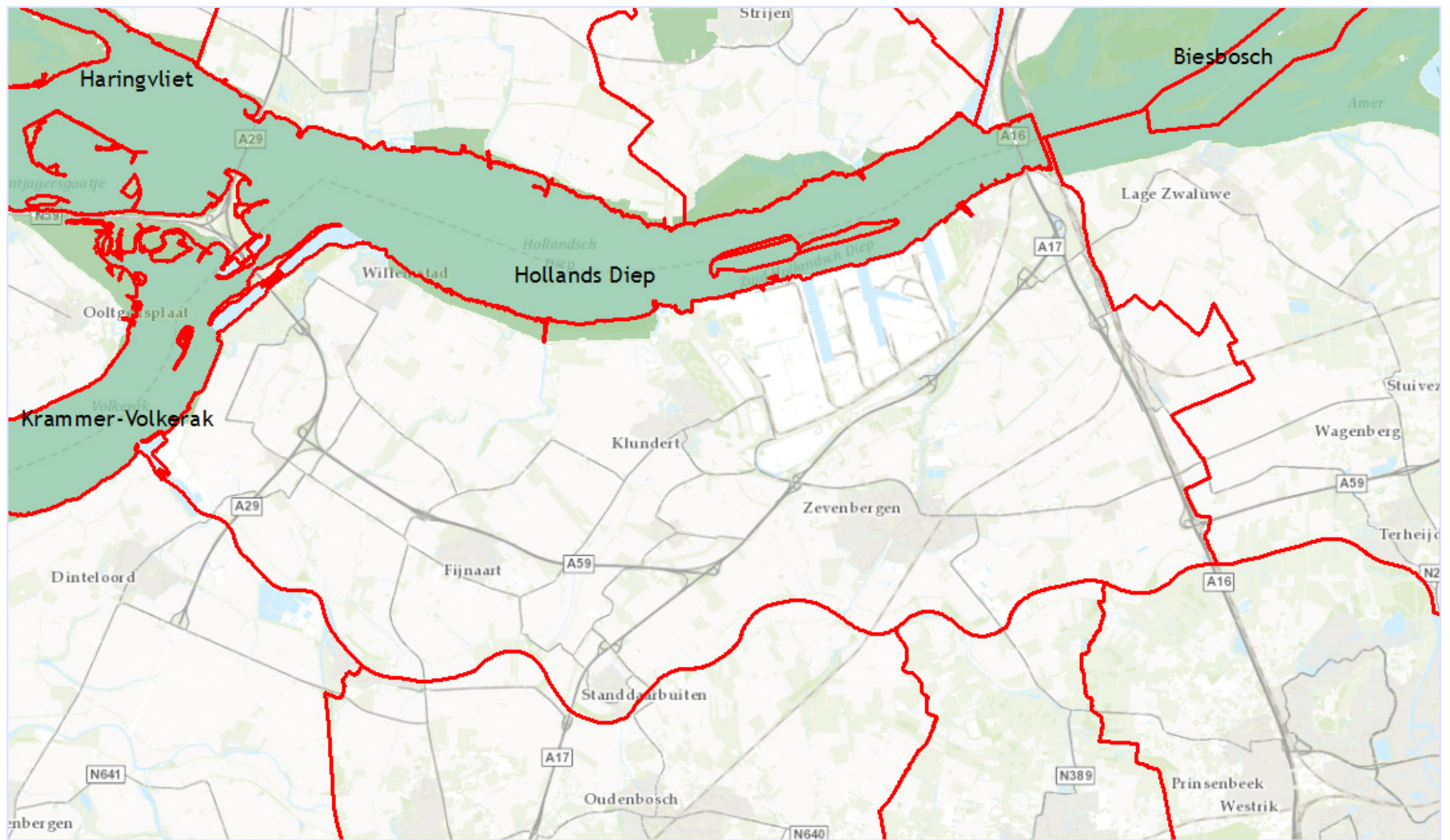
Naast beleid, kunnen ook milieuaspecten en de daarmee samenhangende wetgeving bepalend zijn voor de ontwikkelingsmogelijkheden. In het planMER zal voor het bestemmingsplan nader worden onderzocht wat de milieugevolgen zijn van de in het bestemmingsplan opgenomen ontwikkelingsmogelijkheden.

Ter voorbereiding van het planMER is een zogenaamde Notitie reikwijdte en detailniveau opgesteld, waarin de belangrijkste milieuaspecten zijn verkend. Hierdoor kunnen deze zo nodig ook betrokken worden bij de visie.

Een planMER moet worden opgesteld indien:

1. het bestemmingsplan het kader biedt voor activiteiten, die m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn.
2. Het bestemmingsplan ontwikkelingsmogelijkheden biedt voor activiteiten, die negatieve effecten kunnen veroorzaken op Natura 2000-gebieden (Europees netwerk van natuurgebieden). In het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied liggen meerdere Natura 2000-gebieden:
  - + ten noorden van het plangebied liggen de Natura 2000-gebieden 'Hollands Diep' en 'Biesbosch';
  - + ten westen van het plangebied ligt het Natura 2000-gebieden 'Krammer Volkerak' en 'Haringvliet'.

Kaart 7; natura-2000 gebieden

Natura 2000-gebieden

De verwachting is dat de belangrijkste milieugevolgen van het bestemmingsplan ontstaan door ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan voor:

- a) veehouderijen;
- b) akkerbouw- of tuinbouwbedrijven;
- c) glastuinbouwbedrijven.

Ook vormen van duurzame energie, zoals zonnevelden of windturbines, kunnen belangrijke milieugevolgen hebben (denk aan de gevolgen voor het landschap).

Daarnaast kunnen recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden en de bouw van windturbines in de directe nabijheid van de Natura 2000-gebieden Hollands Diep en Krammer-Volkerak mogelijk leiden tot negatieve effecten in die gebieden (bijvoorbeeld in de vorm van verstoring).

In het planMER worden de milieugevolgen van deze ontwikkelingsmogelijkheden beschreven. Het begrip milieugevolgen wordt daarbij breed gehanteerd. De volgende milieuaspecten worden in het planMER behandeld:

- + effecten op natuurwaarden: beschermde gebieden en beschermde soorten. Hierbij horen ook de effecten in Natura 2000-gebieden (o.a. door toename van de stikstofdepositie);
- + effecten op het landschap, cultuurhistorie en archeologie;
- + effecten op verkeersintensiteiten en verkeersveiligheid;
- + effecten voor de luchtkwaliteit (toename fijn stof vanwege toename verkeersintensiteiten en bij pluimveehouderijen);
- + effecten op het gebied van geurhinder;
- + effecten voor de gezondheid (met name bij intensieve veehouderijen);
- + effecten in de vorm van lichthinder (met name bij glastuinbouw);
- + effecten op het gebied van geluidshinder;
- + effecten op het gebied van externe veiligheid;
- + effecten op het gebied van bodem- en waterkwaliteit en waterkwantiteit.

De ervaring met bestemmingsplannen buitengebied elders leert dat de belangrijkste milieugevolgen zijn te verwachten op de volgende onderwerpen:

1. effecten van veehouderijen in Natura 2000-gebieden. De mogelijkheden in het bestemmingsplan om veestallen te kunnen bouwen kunnen leiden tot een toename van de ammoniakemissie en daarmee tot een toename van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. In de meeste Natura 2000-gebieden is de natuurkwaliteit zodanig dat elke toename van de stikstofdepositie een negatief effect oplevert. Dat is niet toegestaan.
Op het vergunningenniveau is hiervoor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) van belang. Deze biedt ruimte voor geringe toenames van de stikstofdeposities zonder dat er sprake is van negatieve effecten in Natura 2000-gebieden. De PAS biedt dus nog enige uitbreidingsruimte voor de veehouderijen in Moerdijk.

De toets in het planMER is echter niet op vergunningenniveau maar op gebiedsniveau. Daarbij moet in het bestemmingsplan de zekerheid worden opgenomen dat het plan geen negatieve effecten heeft. De verwachting is dat hiervoor een nadere regeling in het bestemmingsplan moet worden opgenomen, die is gericht op het beperken van de ammoniakemissie bij veehouderijen.

2. Effecten op het landschap, cultuurhistorie en archeologie. Hierbij wordt kwalitatief beschreven welke gevolgen de vergroting van bijvoorbeeld agrarische bedrijven kan hebben op deze thema's. Het landschapskwaliteitsplan vormt een belangrijke bron om de gevolgen op deze thema's te beschrijven.
3. Effecten op geur, fijn stof en gezondheid bij intensieve veehouderijen. Hierbij wordt ingegaan op de vraag welke gevolgen de uitbreidingsmogelijkheden van intensieve veehouderijen hebben voor de leefomgeving en de gezondheid van omwonenden. Beoordeeld wordt of aan de wettelijke eisen kan worden voldaan.

Specifiek voor Moerdijk zal ook het aspect 'externe veiligheid' om bijzondere aandacht vragen vanwege de nabijheid van het industrieterrein Moerdijk en de aanwezigheid van diverse risicocontouren langs kabels en leidingen (bijvoorbeeld gasleidingen en de buisleidingenstraat) en langs wegen en de spoorlijn. Ook langs het Hollands Diep gelden risicocontouren omdat dit water voor de zeevaart wordt gebruikt. Deze risicocontour valt echter niet over het land en heeft dus geen consequenties voor de visie of het bestemmingsplan. Het actieprogramma integrale veiligheid 2016-2019 vormt hiervoor het kader.

Een verantwoording van het groepsrisico is nodig als ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden binnen invloedsgebieden van risicobronnen die relevant zijn voor externe veiligheid. Relevante ontwikkelingen kunnen zijn: bouw van nieuwe woningen en verblijfsgebouwen voor kwetsbare groepen (minderjarigen, ouderen, zieken, gehandicapten) zoals zorgboerderijen of kinderdagverblijven.
Omdat het plangebied dunbevolkt is, is de verwachting dat de toename van het groepsrisico waarschijnlijk ruim onder de normen blijft.

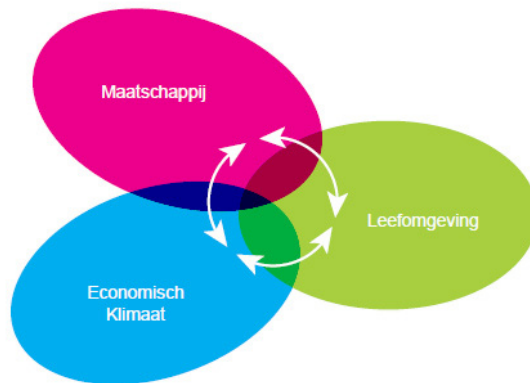
5. INTEGRALE VISIE

5.1 CONTEXT

Deze visie voor het buitengebied van Moerdijk staat niet op zichzelf maar moet gelezen worden als een nadere uitwerking van de structuurvisie 2030, gericht enerzijds op het bieden van concrete richtlijnen en uitgangspunten voor het bestemmingsplan buitengebied, anderzijds als integraal dynamisch beoordelingskader voor ontwikkelingen en initiatieven die we nu nog niet kunnen voorzien. De visie is er met name op gericht om ruimte te maken en tegelijkertijd kwaliteiten te behouden. Ruimte voor de ontwikkeling van Moerdijk naar een duurzame en participerende samenleving zoals deze in de kaderstellende paraplunota's, Maatschappij, Economisch klimaat en Leefomgeving wordt gedefinieerd. Een samenleving die:

- + voorziet in onze huidige behoeften;
- + ook onze kinderen en kleinkinderen in hun behoeften kan voorzien;
- + elk mens de mogelijkheid biedt om zich in vrijheid te ontwikkelen, binnen een stabiele maatschappij, in harmonie met zijn omgeving.

Deze visie richt zich op de ruimtelijke vertaling van deze doelstellingen naar een duurzaam gebruik en inrichting van het buitengebied, nu en in de toekomst. De visie anticipeert daarbij op de nieuwe Omgevingswet. Enerzijds door het open en interactief proces van totstandkoming samen met de omgeving. En anderzijds door het opnemen van een dynamisch afwegingskader waarin het initiatief centraal staat.

¹ In de circulaire economie worden producten en materialen hergebruikt en behouden grondstoffen hun waarde. Dat brengt veel kansen voor ondernemers: meer ketensamenwerking, innovatie, minder grondstoffenverbruik en minder afval.

5.2 VISIE

Het buitengebied van Moerdijk kan gekarakteriseerd worden als een gemengd landelijk gebied met een agrarisch productielandschap met veel burgerwoningen en overige en agrarisch-aanverwante bedrijven verspreid in het buitengebied. De toeristisch-recreatieve functionaliteiten van het buitengebied dragen ook bij aan het gemengde landschap. Op basis van deze karakteristiek wil de visie ruimte bieden aan nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, zodanig dat het buitengebied van Moerdijk een gebied blijft waar het goed wonen en werken is, en waar het steeds aantrekkelijker wordt om te recreëren. Behoud en versterking van de aanwezige landschappelijke, cultuurhistorische en natuurkwaliteiten staat daarbij voorop.

De aantrekkelijkheid van het landschap ligt in de karakteristieke opbouw van klein- en grootschalige polders met dijken, een typische zeekeipolder. Grootschalige openheid, rust en ruimte zijn hierin belangrijke kernkwaliteiten. De cultuurhistorische waarden betreft vooral de relictten van de Zuiderwaterlinie, zoals de forten en inundatiewerken, maar betreft ook herkenbare elementen van de ontstaansgeschiedenis, zoals de dijken, de kreken en gorzen, oude klinkerwegen en herkenbare verkavelingspatronen, en de cultuurhistorisch waardevolle bebouwing, zoals monumenten.

Bij de natuurkwaliteiten gaat het om de kreken met een belangrijke ecologische waarde en de randzones langs de grote en kleine wateren: het Hollandsch Diep, Volkerak en Mark-Dintel-Vliet.

De gemeente wil ruimte bieden voor 'duurzame' ruimtelijke ontwikkelingen. Daarmee wordt in deze visie bedoeld dat er een goed evenwicht moet zijn tussen ecologische, sociale en economische belangen, ook wel het principe van de drie P's genoemd: 'people, planet en profit'.

Agrarische ondernemingen en andere bedrijven moeten voldoende ruimte hebben om te ondernemen (profit). Ondernemen kan, maar altijd rekening houdend en met respect voor de kwaliteiten van landschap, cultuurhistorie en natuur (planet). Tevens dient een goede kwaliteit van de leefomgeving in het buitengebied (gezond, veilig, vrij van hinder) gewaarborgd te zijn. Onderdeel hiervan is dat ondernemers met hun direct omwonenden in gesprek gaan en blijven over ruimtelijke ontwikkelingen (people). Respectvolle omgang en dialoog met elkaar is de basis voor een duurzame ruimtelijke ontwikkeling.

De economische kracht van het buitengebied ligt vooral bij de diversiteit aan typen agrarische bedrijvigheid in het buitengebied, waarbij het accent ligt op de agrarische voedselproductie. Ook de daaraan gerelateerde bedrijvigheid draagt bij aan deze diversiteit. De agrarische sector is daardoor beeldbepalend voor het landschap. Binnen het gebied is er ruimte voor normale groei en de schaalvergroting van de agrarische bedrijven, mits dit op een duurzame wijze plaatsvindt.

De gemeente stimuleert en maakt ruimte voor duurzame en innovatieve productiewijzen, bijvoorbeeld in de vorm van biologische landbouw of initiatieven passend in een 'bio-based economy' danwel circulaire economie². Juist de grote diversiteit van typen agrarische bedrijven en aanverwante agrarische bedrijfstakken biedt grote kansen voor samenwerking in een circulaire economie.

Initiatieven waarbij mensen in de omgeving op innovatieve wijze kunnen meeprofiten, worden in het licht van de paraplunota's uiterst positief tegemoet getreden.

Belangrijk aandachtspunt bij ruimtelijke ontwikkelingen vormt de aanwezige infrastructuur. Veel polder- en dijkwegen zijn smal, hetgeen nu soms al leidt tot verkeersonveilige situaties of conflicten tussen verschillende verkeersdeelnemers. Ontwikkelingen moeten niet zorgen voor een toename aan verkeersbelasting op wegen waar dit op basis van de huidige belasting niet wenselijk is. Waar mogelijk kunnen ontwikkelingen bijdragen aan het oplossen van aanwezige knelpunten. De openbare ruimte dient niet belast te worden met parkerende auto's. Het parkeren moet op eigen erf worden opgelost.

Naast schaalvergroting biedt deze visie de ruimte voor de verbrede landbouw. Verbrede landbouw is de verzamelnaam voor alle activiteiten die boeren en tuinders opzetten naast hun agrarische bedrijf. Hier liggen met name kansen in de sfeer van agrotourisme, agrarische dienstverlening, zorgfuncties in relatie tot het buitengebied of kleinschalige recreatie- en horecafuncties, passend bij wandel- en fietsroutes en dergelijke.

Voor stoppende agrarische bedrijven biedt de visie ruimte voor nieuwe functies, passend in de karakteristieke opbouw van het landschap en passend in de aanwezige infrastructuur. Nieuwe functies moeten evenwel niet gaan concurreren met functies die normaal in de kernen thuishoren. Er liggen kansen voor functies die een bijdrage leveren aan de kwaliteiten van het buitengebied of die gebruik maken van de kwaliteiten van het buitengebied.

Hierbij vormen de risicocontouren vanuit het industrieterrein, kabels en leidingen, wegen en de spoorlijn een aandachtspunt.

Glastuinbouwbedrijven krijgen de ruimte om zich duurzaam te ontwikkelen in de aangewezen locaties, met aandacht voor een kwalitatief hoogwaardige landschappelijke inpassing.

De gemeente wil ruimte bieden voor ontwikkelingen, die gericht zijn op de versterking van de toeristisch-recreatieve mogelijkheden van het buitengebied. Dit streven is enerzijds gericht op de verbetering van de toeristische infrastructuur (wandel- en fietspaden), en anderzijds op het mogelijk maken van passende, kleinschalige toeristische voorzieningen.

Dit geldt ook voor het toeristisch-recreatief ontsluiten en benutten van de relictten van de Zuiderwaterlinie. Een versterking van de relatie met het water kan een positieve kwaliteitsimpuls geven aan de beleving van het buitengebied.

Bestaande burgerwoningen krijgen de ruimte om de benodigde aanpassingen door te voeren voor een toekomstbestendig gebruik van de woningen. Hierbij horen de mogelijkheden om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen. Om het buitengebied als prettige leefomgeving te behouden is belangrijk dat verrommeling wordt tegengegaan.

Al met al wil de visie ruimte bieden aan duurzame ruimtelijke ontwikkelingen, die de kwaliteiten van het buitengebied versterken. Er dient een goede balans te zijn tussen benutten en beschermen.

5.3 JA, MITS

Voor dergelijke nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen wil de gemeente uitgaan van het 'ja, mits'-principe. Bij dit principe zijn deze visie en het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7) leidend in de afweging. Er is ruimte voor passende ontwikkelingen in het buitengebied, mits er sprake is van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Belangrijk onderdeel hierbij is de versterking van de kernkwaliteiten van het landschap. Hiertoe is het separate rapport 'landschapskwaliteitsplan' uitgewerkt, waarin per landschappelijk deelgebied ontwerprichtlijnen zijn uitgewerkt.

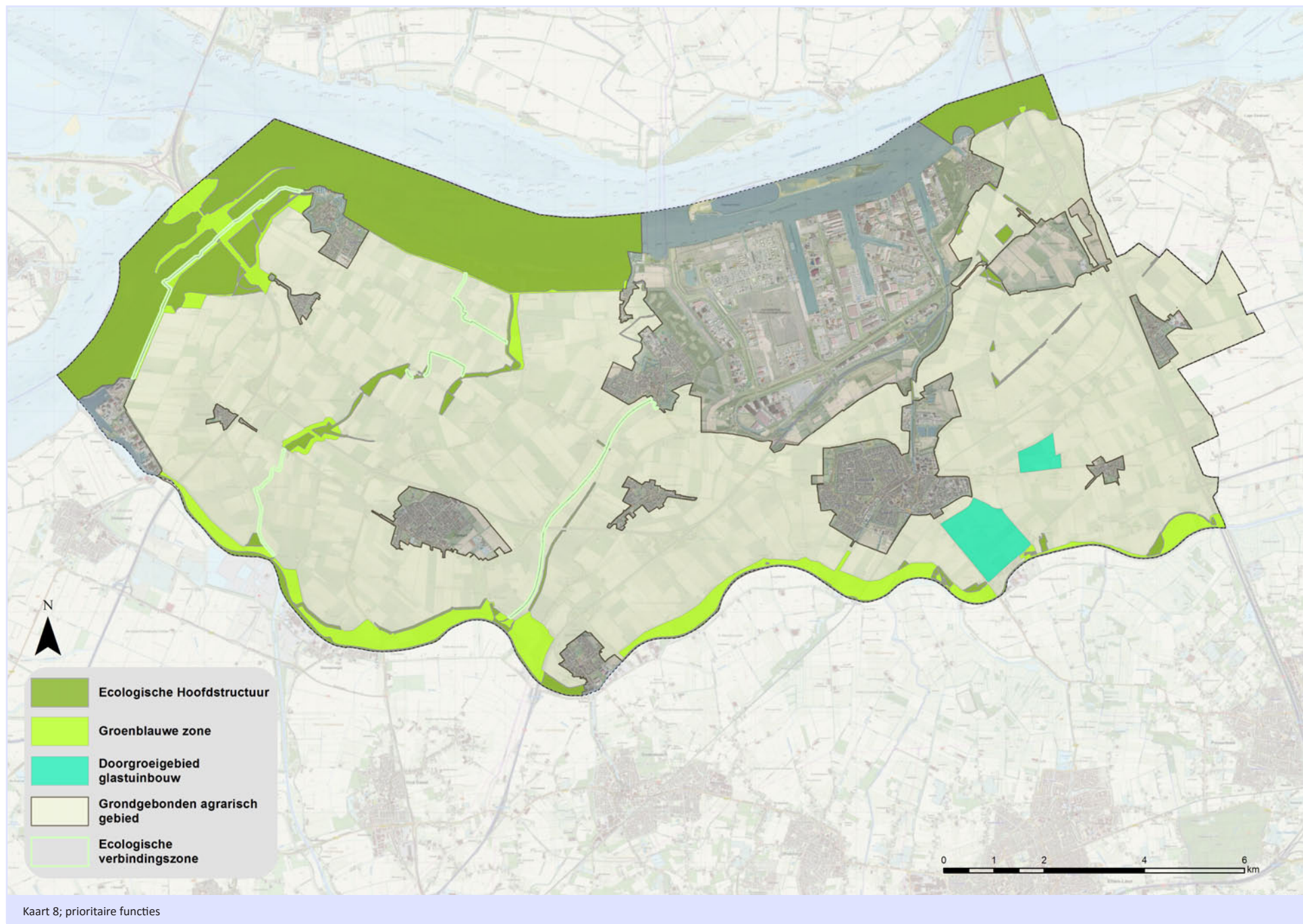
De versterking van de kwaliteit van het buitengebied staat hierbij centraal en niet zo zeer de aard van de functie. Functies worden niet op voorhand uitgesloten. Naast de koersbepaling ten aanzien van de inrichting van het bestemmingsplan buitengebied (de bekende toekomst, met name terug te vinden in hoofdstuk 6) bevat de visie een dynamisch afwegingskader. Hiermee wordt binnen een breed geformuleerd kader ruimte geboden voor innovatieve ontwikkelingen (de onbekende toekomst) en dragen nieuwe initiatieven bij aan het behoud en de versterking van de kwaliteiten van het buitengebied.

Vanwege het behoud van de karakteristieke openheid van het landschap worden ruimtelijke ontwikkelingen in beginsel alleen toegelaten op bestaande erven.

Een eerste uitzondering hierop betreft de ontwikkelingsmogelijkheden in bebouwingsconcentraties, die nader zijn uitgewerkt in het separate rapport 'Visie bebouwingsconcentraties'.

Binnen de bebouwingsconcentraties is ruimte voor nieuwe bebouwde erven, zoals bijvoorbeeld

² In de circulaire economie worden producten en materialen hergebruikt en behouden grondstoffen hun waarde. Dat brengt veel kansen voor ondernemers: meer ketensamenwerking, innovatie, minder grondstoffenverbruik en minder afval.

Kaart 8; prioritaire functies

een nieuwe woning, mits er sprake is van een kwaliteitsimpuls. Hiermee kan verpaupering worden tegengegaan en de kwaliteit van de bebouwingsconcentraties worden versterkt. In het rapport zijn hiervoor de richtlijnen aangegeven.

Een tweede uitzondering betreft ontwikkelingen die te maken hebben met de energietransitie naar duurzame energievormen en die passend zijn in het open landschap. Dat geldt eveneens voor ontwikkelingen waarbij (agrarische en niet-agrarische) bedrijven of burgers samenwerken in een vorm van circulaire economie. Deze ontwikkelingen vinden ook primair plaats op bestaande erven, maar andere locaties worden niet uitgesloten, en zijn afhankelijk van de mate waarin de initiatieven bijdragen aan een duurzame ontwikkeling van het buitengebied.

5.4 PRIORITAIRE FUNCTIES

De bovenstaande visie op hoofdlijnen is vertaald in een zonering met prioritaire functies. De zonering geeft weer welke functies in het betreffende deelgebied prioritair zijn in de belangenafwegingen bij nieuwe ontwikkelingen. Dat betekent niet dat andere functies daar taboe zijn, maar wel dat zij de prioritaire functies niet mogen belemmeren. Zorgfuncties of recreatie mogen best in het Grondgebonden agrarisch gebied, maar mogen de primaire functie, de grondgebonden landbouw, niet bedreigen. Landbouw of bijvoorbeeld wonen in of aangrenzend aan de groenblauwe zone kan, maar mag een goede ontwikkeling en instandhouding van de kwaliteiten op het gebied van water en natuur niet negatief beïnvloeden.

Grondgebonden agrarisch gebied

Dit betreft het primaire agrarische productielandschap. In dit gebied is de verdere ontwikkeling van de grondgebonden landbouw prioritair. De akkerbouw-, fruitteelt- en (vollegronds)tuinbouwbedrijven krijgen hier de ruimte om zich te ontwikkelen, rekening houdend met de openheid en de infrastructurale mogelijkheden. Veehouderij is mogelijk binnen de provinciale regels van de verordening (zoals de Brabantse Zorgvuldigheidsscore, BZV) en de landelijke regelgeving voor stikstof (Programmatie Aanpak Stikstof, PAS). Nieuwe ontwikkelingen in de vorm van niet-grondgebonden landbouw, zoals nieuwe intensieve veehouderijen of nieuwe glastuinbouwbedrijven zijn in de zone niet passend.

Bestaande, verspreide glastuinbouwbedrijven worden gerespecteerd, maar krijgen beperkte uitbreidingsmogelijkheden ter bescherming van het open landschap. Bij wensen om verder uit te breiden is verplaatsing naar de Spiepolder of het Agro & Foodcluster West Brabant bij Dinteloord aan de orde.

Zowel schaalvergroting als verbreding van bestaande grondgebonden agrarische bedrijven is in deze zone mogelijk.

Niet-agrarische ontwikkelingen zijn onder voorwaarden mogelijk in de vorm van een functieverandering bij een stoppend agrarisch bedrijf en nieuwe bebouwing in de bebouwingsconcentraties. Belangrijke randvoorwaarden zijn als eerste dat de

ontwikkeling van de grondgebonden landbouw hiermee niet in het gedrang mag komen. Andere afwegingspunten zijn de versterking van het landschap, de gevolgen voor de omgeving, de aanwezige infrastructuur en de ligging ten opzichte van risicocontouren.

Groenblauwe zone

Dit betreft een bufferzone rondom belangrijke natuurgebieden. Dit betreft deels natuurgebieden en deels agrarische gronden waar sprake is van verweving van de agrarische functie met natuurwaarden (met name uiterwaarden), die door de provincie zijn aangewezen als Groenblauwe mantel. Daarnaast geldt voor de gronden langs de Mark en Dintel dat deze tevens vanuit het provinciaal beleid zijn aangewezen als zoekgebied voor waterberging. In deze zone is de versterking van de waarden op het gebied van ecologie en water primair. Verstening moet hier worden tegengegaan. Agrarisch grondgebruik blijft gewoon mogelijk, rekening houdend met de kwaliteiten op het gebied van water en natuur. Hier liggen bijvoorbeeld kansen voor groene en blauwe diensten (onder andere agrarisch natuurbeheer), die kunnen bijdragen aan de verweving van landbouw en natuur.

Daarnaast zijn extensieve vormen van recreatie toegestaan.

Doorgroeigebied glastuinbouw

Bestaande en nieuwe glastuinbouwbedrijven krijgen de ruimte om zich duurzaam te ontwikkelen, met aandacht voor een kwalitatief hoogwaardige landschappelijke inpassing. Andere agrarische ontwikkelingen dan glastuinbouw zijn mogelijk, mits dit de doorgroei van de glastuinbouwbedrijven niet belemmert.

Voor een duurzame ontwikkeling wil de gemeente de ruimtelijke condities scheppen om te komen tot een verbindingsstructuur tussen het gebied Spie-polder e.o. en het industrieterrein Moerdijk in verband met de afname van restwarmte en CO₂ indien dit uit nader technisch en financieel onderzoek haalbaar blijkt. Op die manier kan CO₂, dat vrijkomt op het industrieterrein Moerdijk worden hergebruikt in de glastuinbouw.

Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van natuurgebieden en landbouwgebieden met natuurwaarden van (inter-)nationaal belang. Behoud en ontwikkeling van de groenblauwe natuur- en landschapswaarden heeft in deze zone de prioriteit. Bestaand agrarisch gebruik binnen deze zone kan worden voortgezet. Daarnaast zijn extensieve vormen van recreatie toegestaan.

Ecologische verbindingszone

Ecologische verbindingszones zorgen voor een verbinding tussen de natuurgebieden binnen de EHS. De provincie werkt samen met andere partijen aan de aanleg en het beheer van deze verbindingszones. Dit betreft zones van minimaal 25 meter breedte.

Bestaand agrarisch gebruik blijft hier gewoon mogelijk. Nieuwe ontwikkelingen zijn mogelijk mits deze de realisatie van de ecologische verbindingszone niet in de weg staan.

6. NADERE UITWERKING VAN DE VISIE

6.1 INLEIDING

In het vorige hoofdstuk is de integrale visie voor het buitengebied op hoofdlijnen beschreven. In dit hoofdstuk wordt de visie verder uitgewerkt in uitgangspunten voor de verschillende functies in het buitengebied, zoals bijvoorbeeld landbouw, burgerwoningen, recreatie en toerisme.

Daarbij richt de visie in dit hoofdstuk zich op ontwikkelingen die nu redelijkerwijs zijn te voorzien (bekende toekomst). De gemeente wil ook de innovatie stimuleren in de vorm van ontwikkelingen die nu nog niet zijn te overzien. Hiertoe is in hoofdstuk 7 het dynamische afwegingskader opgenomen.

6.2 LANDBOUW

De landbouw is voor het plangebied van groot belang; enerzijds als voedselproducent, anderzijds als beheerder en beeldbepalende drager van het landschap. Vooral de grondgebonden landbouw (met name in de vorm van de akkerbouw, tuinbouw en fruitteelt) heeft van oudsher een belangrijke plek in het buitengebied van Moerdijk en bepaalt in hoge mate ook het beeld van het buitengebied.

De agrarische activiteiten zijn landschaps- en grondgebonden en veel bedrijven zijn familiebedrijven met hun wortels in de streek. Een economisch verantwoorde voortzetting van hun bedrijf met respect voor de landschappelijke en cultuurhistorische waarden zorgen voor het behoud van de kwaliteit en identiteit van de regio.

6.2.1 Ontwikkeling

De ontwikkelingen in de landbouw zijn in grote lijnen:

- + Schaalvergroting van bedrijven om de internationale concurrentie aan te kunnen. Daarbij maakt opslag, verpakken en verwerken van producten ook steeds meer onderdeel uit van de bedrijfsvoering.
- + Verbreding: Sommige bedrijven kiezen juist voor niet-agrarische neventakken, zoals verkoop vanaf de boerderij, caravanstalling en kamperen bij de boer.
- + Ontwikkelingen in de richting van duurzame en innovatieve productiewijzen, bijvoorbeeld in de vorm van biologische landbouw, vormen van samenwerking in een circulaire economie en bio-based economie.
- + Stoppende bedrijven: De trend blijft doorgaan waarbij agrarische bedrijven hun bedrijfsvoering beëindigen. De omliggende agrarische gronden worden daarbij veelal verkocht aan andere agrariërs. Het bebouwde erf blijft dan achter. Dit roept de vraag op naar de mogelijkheden van hergebruik van voormalige agrarische gebouwen. Zie paragraaf 6.4.

6.2.2 Hoofddoelstelling

De gemeente wil in beginsel voldoende ruimte bieden aan de bestaande agrarische bedrijven om zich te ontwikkelen op een economisch rendabele en duurzame wijze, met respect voor de aanwezige kwaliteiten op het gebied van landschap, cultuurhistorie en natuur.

‘Waar mogelijk’ heeft met name te maken met het type agrarisch bedrijf. Vanuit de primaire keuze voor de grondgebonden landbouw is onderscheid wenselijk in grondgebonden en niet-grondgebonden agrarische bedrijven.

Vanwege de mogelijke milieugevolgen op omliggende natuurgebieden is tevens een onderscheid nodig tussen veehouderijen en andere agrarische bedrijven.

Paardenhouderijen zijn een bijzondere vorm van veehouderij, door de combinatie van agrarische en niet-agrarische onderdelen (paardenfokkerij versus paardenhouderij) en door de bijzondere ruimtelijke uitstraling (o.a. paardenbakken e.d.).

Tegen deze achtergronden wordt in deze visie onderscheid gemaakt in:

1. grondgebonden agrarische bedrijven zonder vee (vollegrondsteeltbedrijven³),
2. grondgebonden veehouderijen,
3. intensieve veehouderijen,
4. overige agrarische bedrijven en
5. glastuinbouwbedrijven.

Daarnaast is gebleken dat er diverse gemengde bedrijven in het buitengebied van Moerdijk voorkomen. Daarmee is relevant welke mogelijkheden er zijn voor veehouderij als neventak bij een akkerbouw- of tuinbouwbedrijf.

Bovenstaande indelingen worden hieronder ook gehanteerd.

6.2.3 Nieuwvestiging van agrarische bedrijven

Aan de vestiging van een nieuw agrarisch bedrijf op een nog niet bebouwde locatie wordt geen medewerking verleend, tenzij dit bijdraagt aan het oplossen van een knelpunt elders (bijvoorbeeld de verplaatsing van een bedrijf vanuit een kern of bebouwingsconcentratie of op een bepaalde locatie niet verder duurzaam kan ontwikkelen).

Voor nieuwvestiging wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van vrijkomende agrarische locaties. Hiermee wordt het open landschap zo goed mogelijk beschermd en optimaal gebruik gemaakt van bestaande bouwlocaties.

³ Hieronder worden begrepen akkerbouw, fruitteelt, vollegrondstuinbouw, sierteelt en boomkwekerij.

6.2.4 Uitbreidingsmogelijkheden grondgebonden agrarische bedrijven zonder vee

Bestaande vollegrondsteeltbedrijven krijgen alle ruimte om zich verder te ontwikkelen. In overeenstemming met het geldende bestemmingsplan is een omvang van de bebouwing van maximaal 1,5 ha zonder meer toegestaan. Vergroting naar 2,5 ha is onder voorwaarden mogelijk. De voorwaarden betreffen:

- + er moet sprake zijn van een zorgvuldige landschappelijke inpassing (toetsing aan het landschapskwaliteitsplan; de omvang van de kwaliteitsverbetering moet in overeenstemming zijn met het afsprakenkader kwaliteitsverbetering);
- + de noodzaak moet worden aangetoond, en
- + de effecten voor de verkeerssituatie ter plaatse moeten worden beoordeeld en afgewogen (zie hoofdstuk 7, zonering dynamiek-rust-ruimte).

Deze oppervlaktes bieden naar verwachting voldoende ruimte, maar verdere vergroting wordt niet uitgesloten. Bij verdere vergroting wordt getoetst aan het dynamisch afwegingskader in hoofdstuk 7.

Teeltondersteunende voorzieningen

Teeltondersteunende voorzieningen in de fruitteelt zijn noodzakelijke voorzieningen voor de agrarische bedrijfsvoering. Voorzieningen kunnen bestaan uit overkappingen zoals hagelnetten. Daarnaast geldt een onderscheid tussen permanente en tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen. Permanente teeltondersteunende voorzieningen zijn alleen binnen de bouwstede/het bouwvlak toegestaan omdat anders de openheid van het landschap te veel wordt aangetast.

Teeltondersteunende kassen zijn alleen in de zone Grondgebonden agrarisch gebied toegestaan binnen bouwstedes/het bouwvlak tot maximaal 5.000 m². Toename van kassen in de Groenblauwe zone wordt niet toegestaan.

Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen mogen ook buiten bouwstedes/bouwvlakken geplaatst worden, mits goed landschappelijk ingepast. De tijdelijkheid regelt dat de voorzieningen gedurende maximaal 6 maanden per jaar gebruikt mogen worden. Bij hagelnetten en/of kersenoverkappingen geldt dat de voorziening 6 maanden gesloten mag zijn en het net of doek daarna opgerold boven het gewas mag hangen. De constructie

is hierbij dus wel permanent aanwezig. Hiermee wordt ruimte gegeven aan de innovatie en wensen vanuit de markt zonder een onevenredige aantasting van de openheid van het landschap.

Spuitzones

Bij uitbreiding van fruitteelt of akkerbouw en bouw van nieuwe woningen dient rekening te worden gehouden met voldoende afstand tussen de agrarische activiteiten en omliggende woningen. Dit in verband met het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en ter bescherming van het woon- en leefklimaat in omliggende woningen. Hiervoor geldt geen wettelijk aan te houden afstand. Op basis van jurisprudentie wordt voor een spuitzone een afstand van 50 meter in het algemeen als uitgangspunt genomen. In het bestemmingsplan wordt voor deze spuitzones zo nodig een nadere regeling uitgewerkt.

6.2.5 Grondgebonden veehouderijen

Bestaande grondgebonden veehouderijen als hoofdtak krijgen ruimte om zich verder te ontwikkelen binnen de kaders van de provinciale verordening (BZV) en de PAS. De spelregels van de BZV dragen er aan bij dat duurzame initiatieven worden gestimuleerd. Ook ontwikkeling in de richting van een gemengd bedrijf met melkvee en vollegrondsteelt als tweede tak is toegestaan. Dat geldt ook voor volledige omschakeling van melkvee naar vollegrondsteelt.

De kaders van BZV en PAS zijn reeds zodanig dat een nadere inperking van de omvang van de bestaande grondgebonden veehouderijen niet nodig wordt geacht.

Het geldende bestemmingsplan biedt al zonder meer ruimte aan een omvang van de bebouwing van maximaal 1,5 ha. en onder voorwaarden 2,5 ha. Deze oppervlaktes bieden naar verwachting voldoende ruimte, maar verdere vergroting wordt niet uitgesloten. Bij verdere vergroting wordt getoetst aan het dynamisch afwegingskader in hoofdstuk 7.

Bij vergroting boven de 1,5 ha vormt de landschappelijke inpassing of kwaliteitsverbetering (toetsing aan het Landschapskwaliteitsplan) een belangrijke voorwaarde. Ook de effecten voor de verkeerssituatie verdienen dan nadere aandacht (zie hoofdstuk 7, zonering dynamiek-rust-ruimte).

Voor bedrijven in de Groenblauwe zone geldt tevens de aanvullende voorwaarde dat een positieve bijdrage wordt geleverd aan de doelstellingen op het gebied van ecologie en water.

In een aantal gevallen vormt de grondgebonden veehouderij een neventak bij een vollegrondsteeltbedrijf. Een dergelijke neventak is onder voorwaarden toegestaan. Datzelfde geldt voor omschakeling van een vollegrondsteeltbedrijf naar een hoofdtak grondgebonden veehouderij. Voor beide situaties geldt dat daarbij als voorwaarde de toetsing aan de provinciale verordening (BZV) en PAS.

Een forse uitbreiding van het aantal veehouderijen stuit op problemen met betrekking tot de stikstofdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden. Omschakeling naar een neventak of hoofdtak grondgebonden veehouderij waarvoor een vergunning op grond van de PAS nodig is, vergt daarom een zorgvuldige afweging. Hierbij vormt het dynamisch afwegingskader in hoofdstuk 7 het kader.

6.2.6 Intensieve veehouderijen³

Gelet op het overwegende grondgebonden karakter van de agrarische bedrijvigheid in het buitengebied, wordt de vestiging van een nieuwe intensieve veehouderij of een nieuwe neventak in de intensieve veehouderij niet toegestaan.

Bestaande intensieve veehouderijen als hoofdtak (de bestemming Agrarisch – Intensieve veehouderij in het geldende bestemmingsplan) krijgen echter wel ruimte binnen de kaders van de provinciale verordening (BZV) en de PAS. Gezondheid en duurzame ontwikkeling vormen daarbij belangrijke voorwaarden, die al in de BZV zijn verwerkt.

De kaders van de BZV en het PAS zijn reeds zodanig dat een nadere inperking van de omvang van de bestaande intensieve veehouderijen in beginsel niet nodig wordt geacht. Bij een forse uitbreiding van een intensieve veehouderij kan de gemeente eventueel advies inwinnen bij de GGD om de gezondheidsaspecten zorgvuldig mee te laten wegen bij de besluitvorming. Hierbij hanteert de gemeente de Handreiking veehouderij en volksgezondheid van het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht en het daarin opgenomen stappenplan (bijlage bij de Handreiking).

Voor het nieuwe bestemmingsplan betekent dit dat de geldende bouwvlakken worden overgenomen en er geen inperking voor de uitbreiding van de bebouwing binnen de bouwvlakken wordt opgenomen. Wel geldt bij de bouw van veestallen de toets aan de BZV en het PAS.

Vergroting van het bouwvlak van de intensieve veehouderijtak tot 1,5 ha. is onder voorwaarden mogelijk.

Op dit moment komen er geen agrarische bedrijven voor die intensieve veehouderij als neventak hebben. Het ontwikkelen van een neventak in de intensieve veehouderij wordt niet toegestaan. Voor bedrijven die een hoofdtak intensieve veehouderij hebben, naast een

³ Intensieve veehouderij betreft de teelt van slacht-, fok-, leg- of pelsdieren dat in overwegende mate in gebouwen plaatsvindt en waarbij de bedrijfsvoering niet in overwegende mate afhankelijk is van het producerend vermogen van de cultuurgrond in de nabije omgeving.

hoofdtak in de akker- of tuinbouw wordt een maatwerkoplossing gezocht voor de regeling in het bestemmingsplan.

Omschakeling naar een vollegrondsteeltbedrijf is zonder meer toegestaan. Omschakeling van een grondgebonden agrarisch bedrijf naar een intensieve veehouderij wordt niet toegestaan.

6.2.7 Opslag, verwerken en transport

Opslag, verwerking en transport van agrarische producten maakt bij veel vollegrondsteeltbedrijven, maar soms ook bij veehouderijen onderdeel uit van hun bedrijfsvoering. Voor zover deze activiteiten ten behoeve van het eigen bedrijf zijn, blijft dat toegestaan conform het nu geldende bestemmingsplan.

Steeds meer taken uit de voedselketen worden op het agrarische bedrijf geïntegreerd. Dat betekent dat er ook meer wensen ontstaan om ook opslag, verwerking en transport voor derden te verzorgen. Deze ontwikkeling kan leiden tot een toename van (zwaar) vracht- en landbouwverkeer op de veelal smalle ontsluitingswegen in het buitengebied. Hierdoor kan de leefbaarheid en de verkeersveiligheid op de aan- en afvoerwegen in het buitengebied en in de kernen in het gebied worden aangetast. Dit stelt grenzen aan de groei.

Of er sprake is van toename van het verkeer is onder andere afhankelijk van de aard en omvang van de activiteiten, de efficiency van het vervoer en andere compenserende maatregelen.

Om die reden moet de uitbreiding van opslag, verwerking en transport voor derden nader afgewogen worden op de effecten van leefbaarheid en verkeersveiligheid.

6.2.8 Mestvergistingsinstallaties

Gelet op de landschappelijke kernkwaliteiten zijn grootschalige mestvergistingsinstallaties niet toegestaan. Kleinschalige mestvergistingsinstallaties op bedrijfsniveau en warmtekrachtkoppelingen en dergelijke zijn wel toegestaan als nevenactiviteit binnen de bouwvlakken van bestaande agrarische bedrijven en natuurlijk voor zover aan de milieueisen wordt voldaan.

6.2.9 Glastuinbouw

Binnen de gemeente komen enkele verspreide glastuinbouwbedrijven voor en zijn er glastuinbouwbedrijven gelegen in de doorgroeigebieden voor glastuinbouw ten (zuid-) oosten van Zevenbergen (Spiepolder en ten noorden van de Langeweg).

De verspreide glastuinbouwbedrijven mogen onder voorwaarden groeien tot ten hoogste 3 ha. glas. Belangrijke voorwaarde hierbij vormt de landschappelijke inpassing/kwaliteitsverbetering. Bij wensen voor verdere groei is het Agro & Foodcluster West Brabant bij Dinteloord de aangewezen locatie.

Op de doorgroeilocaties is verdere groei van bestaande bedrijven met kassen toegestaan. Ook omschakeling naar of vestiging van een nieuw glastuinbouwbedrijf is toegestaan. Bij de verdere invulling van het doorgroeigebied is de aanleg van een kwalitatief hoogwaardige landschappelijke inpassing een belangrijke voorwaarde. Waar mogelijk worden duurzame verbindingen gelegd met het industrieterrein Moerdijk in verband met hergebruik van CO2 in de glastuinbouw.

6.2.10 Woonfuncties op agrarische bedrijven

Bedrijfswoningen

In principe is bij elk agrarisch bedrijf een bedrijfswoning toegestaan mits er sprake is van een volwaardig agrarisch bedrijf en de noodzaak daarvoor aanwezig is (bijvoorbeeld levende have met verzorging).

Een nieuwe tweede bedrijfswoning wordt alleen toegestaan, mits hiervoor de noodzaak wordt aangetoond en aangetoond wordt dat in de directe omgeving geen woning beschikbaar is. Aan het aantonen van de noodzaak worden hoge eisen gesteld, aangezien de technologische mogelijkheden het steeds beter mogelijk maken om een bedrijf op afstand in de gaten te houden.

Hier wordt een terughoudend beleid gevoerd omdat de praktijk heeft geleerd dat tweede bedrijfswoningen vaak op den duur worden afgesplitst van het bedrijf en daardoor burgerwoningen worden. Dat is niet gewenst.

Voor bedrijven (zowel agrarisch als niet-agrarisch) waarvan de bedrijfswoning in het verleden is afgesplitst of niet meer in gebruik is als bedrijfswoning, geldt dan ook dat het niet mogelijk is om opnieuw een bedrijfswoning te realiseren.

Dergelijke bestaande, afgesplitste tweede bedrijfswoningen kunnen een aanwijzing als plattelandswoning krijgen, indien gegarandeerd is dat er sprake kan zijn van een goed woon- en leefklimaat. Dat betekent dat er dan iemand mag wonen die niet op het agrarisch bedrijf werkt, en tegelijkertijd die bewoning geen milieubelemmeringen heeft voor het betreffende agrarische bedrijf.

Huisvesting (seizoens)arbeiders

Veel agrarische bedrijven maken gebruik van buitenlandse werknemers of seizoensarbeiders. Dit roept de vraag op naar de mogelijkheden van huisvesting van deze arbeiders.

De visie sluit hierbij aan bij de gemeentelijke beleidsnotitie huisvesting arbeidsmigranten.

Uitgangspunten voor het beleid zijn:

- + een deugdelijk niveau van de leefomstandigheden van de te huisvesten arbeidsmigranten;
- + voldoende waarborging van de veiligheid;
- + huisvesting mag niet ten koste gaan van de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid van de omgeving.

In het buitengebied is de vraag naar tijdelijke arbeidskrachten vooral gekoppeld aan de seizoenspieken. Bovendien is de wens om verstening van het buitengebied zoveel mogelijk te voorkomen.

De primaire keuze is dat deze arbeiders in de bestaande (vrijgekomen) woningen op het agrarisch erf worden gehuisvest of in bestaande woningen in de kernen.

Is dat niet mogelijk, dan mogen er tijdelijke voorzieningen in de vorm van woonunits op het erf worden geplaatst en gebruikt. Tijdelijk betekent hierbij maximaal 9 maanden per jaar. Het bieden van huisvestingsgelegenheid in de vorm van sta- of toercaravans, kampeerauto's en/of tenten wordt niet wenselijk geacht. De woonunits dienen op passende wijze in het landschap te worden ingepast.

Huisvesting van arbeidsmigranten in bedrijfsgebouwen wordt niet wenselijk geacht, omdat hiermee permanente huisvestingsvoorzieningen ontstaan. Bij een permanente behoefte van huisvesting van arbeiders is het wenselijk dat huisvesting in één van de kernen plaatsvindt. In de beleidsregel tijdelijke huisvesting arbeidsmigranten gemeente Moerdijk zijn nadere randvoorwaarden opgenomen waaraan de huisvesting in het buitengebied getoetst wordt.

Het maximale aantal te huisvesten mensen dient afgestemd te worden op de omvang en ligging van het bedrijf, de bereikbaarheid van de locatie en parkeervoorzieningen. Parkeren dient in ieder geval op het eigen erf plaats te vinden.

In beginsel moet elk agrarisch bedrijf voorzien in de huisvesting van z'n eigen arbeiders. In afwijking hiervan mogen de structurele huisvestingsmogelijkheden van één bedrijf die gedimensioneerd zijn op een pieksituatie van dat bedrijf in de dalsituatie ingezet worden voor de huisvesting van arbeidsmigranten in de "omgeving".

Het structureel huisvesten van arbeiders op recreatiebedrijven wordt niet wenselijk geacht. De gemeente wil het aanbod aan recreatievoorzieningen behouden voor het doel waarvoor dit is gebouwd: recreatie. Tijdelijke huisvesting op een camping is toegestaan op de campings waar daarvan nu al sprake is, mits voldaan wordt aan de voorwaarden uit de beleidsnotitie huisvesting arbeidsmigranten (zoals deugdelijk niveau van de leefomstandigheden en een leefbare omgeving).

6.3 NEVENACTIVITEITEN BIJ AGRARISCHE BEDRIJVEN

Ontwikkeling

Veel agrarische ondernemers ontwikkelen tegenwoordig nevenactiviteiten in het kader van de verbrede landbouw. Een niet-agrarische nevenactiviteit kan een belangrijke aanvullende inkomstenbron zijn voor een agrariër. Daarnaast kunnen nevenactiviteiten een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een recreatief aantrekkelijk buitengebied.

Visie

De gemeente wil de ruimte bieden voor niet-agrarische nevenactiviteiten, voor zover het de prioritaire functie van het gebied niet belemmerd (hoofdstuk 5) en voor zover deze bijdragen aan de kwaliteiten van het landelijk gebied of gebruik maken van de kwaliteiten van het landelijk gebied. In aanvulling daarop is ook statische opslag, zoals caravanstalling toegestaan.

De nevenactiviteiten mogen niet een dusdanige omvang krijgen dat het een hoofdactiviteit wordt. Als de nevenactiviteit de hoofdactiviteit wordt, vindt toetsing plaats aan het dynamisch afwegingskader in hoofdstuk 7. Op welke wijze geregeld moet worden dat de nevenactiviteit beperkt in omvang blijft, wordt in het bestemmingsplan nader uitgewerkt. Ondergeschikt betekent in ieder geval dat minder dan de helft van de oppervlakte van de bedrijfsgebouwen voor nevenactiviteiten mag worden gebruikt.

Nevenactiviteiten kunnen binnen bestaande gebouwen worden toegestaan, maar ook nieuwbouw ten behoeve van een nevenfunctie is toegestaan. Voor activiteiten buiten gebouwen zoals kleinschalig kamperen of een theetuin is een goede landschappelijke inpassing essentieel. Verder mogen nevenactiviteiten niet leiden tot belemmering van de ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende agrarische bedrijven en worden verkeersaantrekkende nevenfuncties worden alleen toegestaan op goed ontsloten locaties (zie hoofdstuk 7 onder dynamiek-rust-ruimte). Het parkeren dient op het eigen erf te worden opgelost.

Het geldende bestemmingsplan biedt hiervoor al veel mogelijkheden. Het is de opgave deze ruime mogelijkheden zodanig juridisch mogelijk te maken in het bestemmingsplan dat deze zoveel mogelijk bij recht mogelijk worden en alleen met omgevingsvergunning indien het wenselijk is om voorwaarden te stellen op het gebied van milieu, externe veiligheid of de ruimtelijke kwaliteit.

In onderstaand overzicht zijn de mogelijkheden voor nevenactiviteiten op hoofdlijnen weergegeven.

Recreatie

- + kleinschalig kamperen (maximaal 25 mobiele kampeermiddelen) op bouwvlak/bouwstede of direct aansluitend van 15 maart tot en met 31 oktober (en mits landschappelijk goed ingepast);
- + extensieve verblijfsrecreatie (in gebouwen), zoals kampeerboerderijen, pensions en andere overnachtingsmogelijkheden in gebouwen;
- + bed & breakfast in de woning en in bijgebouwen;
- + extensieve dagrecreatie, zoals verhuur van fietsen of kano's, theetuinen en boerengolf;
- + museum, tentoonstellingsruimte.

Bedrijven

- + ambachtelijke bedrijvigheid, zoals een kaasmakerij en bewerking en verwerking van agrarische producten;
- + agrarisch verwante bedrijven, zoals loonwerk, veehandel, dierenkliniek;
- + aan het buitengebied gebonden bedrijven, zoals hovenier, paardenpension;
- + statische opslag van volumineuze goederen en stalling van caravans, boten e.d.;
- + Gebruik bestaande gebouwen voor het bouwen van carnavalswagens (en mits op minimaal 50 m van omliggende woningen van derden).

Horeca en detailhandel

- + kleinschalige horeca ten dienste van extensieve recreatie, zoals een theetuin of proeverij van streekproducten;
- + verkoop van zelf geteelde of geproduceerde agrarische producten, eventueel aangevuld met agrarische producten uit de omgeving (maximaal 250 m²), waaronder landwinkels;
- + bermverkoop van ter plaatse voortgebrachte producten (maximaal 20 m²), zoals kersenstalletjes.

Zorgfuncties

- + zorgfuncties, zoals een zorgboerderij in de vorm van agrarische dagbesteding, een agrarisch kinderdagverblijf en dergelijke. Een goede verkeersontsluiting vormt hiervoor een belangrijke voorwaarde. Aangezien het hierbij om kwetsbare groepen kan gaan, vormen de aspecten gezondheid en externe veiligheid bijzondere aandachtspunten.

Ook andere vormen van nevenactiviteiten dan hierboven genoemd kunnen worden toegelaten, mits dit in overeenstemming is met de prioritaire hoofdfunctie (zie hoofdstuk 5) en deze redelijkerwijs vergelijkbaar zijn met de hierboven genoemde activiteiten.

6.4 FUNCTIEVERANDERING

Ontwikkeling

Voor de agrarische sector is het steeds moeilijker om een financieel rendabele bedrijfsvoering te realiseren. In veel gebieden in Nederland zijn twee ontwikkelingen waar te nemen. Aan de ene kant vindt er schaalvergroting van agrarische bedrijven plaats en aan de andere kant houden bedrijven op te bestaan. Ook de komende jaren zal er sprake zijn van stoppende bedrijven.

Dat roept de vraag op naar een visie op de hergebruiksmogelijkheden van de vrijgekomen en nog vrijkomende gebouwen, het zogenaamde VAB-beleid (Vrijkomende Agrarische Bedrijfsbebouwing). Functieverandering wordt hierbij gezien als het hergebruiken van een voormalige agrarische bedrijfslocatie, waarbij de locatie een nieuwe bestemming krijgt.

Visie

De gemeente wil voor functieverandering mogelijkheden opnemen uit oogpunt van het behoud van de economische vitaliteit van het buitengebied. Daarbij heeft het versterken van de ruimtelijke kwaliteit prioriteit. De aard van de vervolgfunctie is daaraan ondergeschikt.

Deze mogelijkheden gelden niet alleen voor stoppende agrarische bedrijven, maar ook voor burgerwoningen, waar nog een groot aantal voormalig agrarische bedrijfsgebouwen aanwezig zijn, of niet-agrarische bedrijven die worden herontwikkeld. Door mogelijkheden voor functieverandering te bieden kan kwaliteitsverbetering plaatsvinden en verrommeling worden voorkomen.

Als kanttekening hierbij geldt dat het wonen als vervolgfunctie alleen is toegestaan in de bestaande (voormalige bedrijfswoning). Het bouwen van woningen in ruil voor het slopen van bedrijfsgebouwen (ruimte voor ruimte) is niet op de (voormalige) agrarische locatie toegestaan, maar alleen in de aangewezen bebouwingsconcentraties.

Hergebruik van cultuurhistorisch waardevolle gebouwen in de vorm van woonfuncties wordt als een aanvaardbaar hergebruik gezien, indien daardoor het waardevolle pand in stand kan blijven. De erfgoedverordening wordt daarbij als kader gehanteerd.

Allerlei nieuwe functies zijn mogelijk in de vrijkomende gebouwen, mits de nieuwe functie maar bijdraagt aan de kwaliteiten van het landelijk gebied en gebruik maakt van de kwaliteiten van het landelijk gebied.

Als belangrijke voorwaarden gelden:

- + een functieverandering mag niet leiden tot beperking van de ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende agrarische bedrijven;
- + er moet sprake zijn van een versterking van de ruimtelijke kwaliteit, waarbij getoetst wordt aan de ontwerprichtlijnen uit het landschapskwaliteitsplan. Hierbij is sloop van overtollige bebouwing het uitgangspunt;
- + geen milieuhinderlijke functies (maximaal milieucategorie 1 en 2);
- + in geval van risicocontouren langs leidingen of (spoor)wegen moet de nieuwe functie

passend zijn in de regelgeving voor externe veiligheid;

- + verkeersaantrekkende functies worden alleen toegestaan op goed ontsloten locaties (zie hoofdstuk 7 onder dynamiek-rust-ruimte). Het parkeren dient op het eigen erf te worden opgelost.

Functieverandering vergt een bredere afweging per geval met toetsing aan het dynamisch afwegingskader in hoofdstuk 7.

6.5 VERKEERSVEILIGHEID EN TOENAME ZWAAR VRACHTVERKEER

Ontwikkeling

In het gebiedsplan buitengebied is geconstateerd dat vrachtwagens en landbouwverkeer steeds breder, groter en zwaarder worden. Hierdoor geven zij ook meer overlast. Er ontstaan steeds meer problemen bij het passeren van voertuigen en (te) krappe bochten. Ook de confrontatie van recreatief verkeer en zwaar landbouwverkeer levert soms verkeersonveilige situaties op op de smalle dijk- en polderwegen in het buitengebied.

Visie

In 2014 is gestart met het opstellen van een Aanpak landbouwverkeer binnen de gemeente Moerdijk. In dit kader wordt gewerkt aan een praktisch plan voor de aanpak van landbouwverkeer binnen de gemeente. In het plan worden beleidslijnen vastgelegd en wordt een uitvoeringsplan voor de komende 4 jaar opgenomen om te komen tot oplossingen voor knelpunten.

Naar verwachting kunnen door middel van maatwerk per locatie/weg passende oplossingen worden gevonden in de vorm van passeerstroken, verkeersmaatregelen of kleine, ondergeschikte aanpassingen van de infrastructuur. De aanleg van nieuwe wegen wordt niet voorzien. Bij ruimtelijke ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de verkeersintensiteiten of de verkeersveiligheid is een nadere afweging nodig. Hiertoe is in het dynamisch afwegingskader het criterium zonering dynamiek-luwte-rust opgenomen. In deze nadere uitwerking van de visie wordt op meerdere plekken ook verwezen naar dat afwegingscriterium.

6.6 NATUUR EN LANDSCHAP/CULTUURHISTORIE

Moerdijk heeft een buitengebied met veel waardevol landschap en natuur, denk hierbij aan de sloten, kreken, EHS en natuurgebieden. Het behoud en de versterking van deze aanwezige landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden vormt het uitgangspunt van beleid.

Bij nieuwe ontwikkelingen is het uitgangspunt van beleid dat de landschappelijke kernkwaliteiten, zoals in het landschapskwaliteitsplan benoemd, dienen te worden behouden en versterkt. Het landschapskwaliteitsplan is daarom een belangrijk afwegingselement in het dynamisch afwegingskader (hoofdstuk 7).

De bestaande natuurgebieden dienen beschermd te worden. De gemeente ondersteunt het provinciale beleid om de natuurwaarden verder te ontwikkelen in de Groenblauwe zone, mits dat te combineren is met het bestaande agrarische gebruik. Hierbij worden kansen gezien voor het ontwikkelen van natuurwaarden op akkerranden.

Het buitengebied kent belangrijke cultuurhistorische waarden. Meest belangrijk is het systeem van vestingwerken, forten en relicten van de verdedigingswerken van de Zuiderwaterlinie. Open schootsvelden rondom de forten zijn van groot belang om de vestingsteden Willemstad en Klundert en de forten vanuit het landschap te kunnen beleven. Op verschillende plaatsen heeft de aanwezige bebouwing de open zichtrelaties al aangetast. Bij verzoeken om nieuwe bebouwing is van belang dat zichtlijnen naar de verdedigingswerken behouden blijven.

Deze cultuurhistorische kwaliteiten van het buitengebied worden behouden en versterkt. De duurzame instandhouding van het cultuurhistorische erfgoed is uitgangspunt, eventueel in de vorm van het toevoegen van functies. Waar mogelijk wordt de toeristisch-recreatief ontsluiting en de herkenbaarheid van de relicten versterkt.

Ontwikkelingen binnen de open schootsvelden zijn mogelijk, maar de beleving en zichtbaarheid van de forten mag hierdoor niet in het gedrang komen.

De beste verhalenvertellers zijn de monumenten en andere cultuurhistorisch waardevolle bebouwing. De potentieel waardevolle panden zijn benoemd in de gemeentelijke cultuurhistoriekaart. De gemeentelijke en rijksmonumenten zijn geborgd in de gemeentelijke erfgoedverordening. Voor het buitengebied betreft dit vooral een aantal kenmerkende boerderijen.

De vrije ruimte voor windvang rond de historische molens (molenbiotoop) wordt gerespecteerd. De toegestane bouwhoogte rond deze molens in het bestemmingsplan wordt afgestemd op voldoende windvang.

In 2013 zijn de aanwezige archeologische (verwachtings)waarden in kaart gebracht in het rapport 'Tussen water en land'. Hierbij hoort een archeologische beleidskaart. Deze kaart en bijbehorende regels vormen het uitgangspunt van beleid en worden vertaald naar de planregels van het nieuwe bestemmingsplan.

6.7 WATER

De gemeente streeft naar het realiseren van een gezond en veerkrachtig watersysteem met het oog op een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving. Dit uiteraard binnen de ontwikkelingsmogelijkheden van een duurzaam watersysteem, een duurzame waterketen en overige aanpalende beleidsterreinen.

Bestaande watergangen krijgen in het bestemmingsplan een passende bestemming. Ten behoeve van de realisering van ecologische verbindingzones kan herinrichting van waterlopen aan de orde zijn. Veelal gaat het daarbij om de aanleg van natuurvriendelijke oevers. De gemeente werkt hieraan graag mee, mits één en ander in goed overleg met de grondeigenaren plaatsvindt. Hiertoe wordt een flexibele regeling in het bestemmingsplan opgenomen.

De provincie heeft in de provinciale Verordening een aantal reserveringsgebieden voor waterberging aangewezen. In deze gebieden moeten activiteiten worden voorkomen, die de mogelijkheden om de gebieden in te richten als waterbergingsgebied verslechteren. Omdat deze visie geen mogelijkheden biedt buiten al bebouwde locaties heeft de aanwijzing van de reserveringsgebieden geen gevolgen voor de voorliggende visie.

Veel dijken vervullen ook een belangrijke functie als waterkering, die het achterland beschermt tegen hoogwater op de rivier. Deze primaire functie dient gerespecteerd te worden. Het spreekt voor zich dat het behoud van deze functie voorop staat bij ruimtelijke ontwikkelingen.

6.8 BURGERWONINGEN

Ontwikkeling

De burgerwoningen zijn verspreid door het hele buitengebied gelegen en dus is er sprake van een sterke verwevenheid met de andere functies in het buitengebied. Dit betreft woningen die van oorsprong als burgerwoning zijn gebouwd, maar het betreft ook voormalige agrarische bedrijven met nog de nodige opstallen, die nu een woonfunctie hebben.

Voor het behoud van een prettige leefomgeving is rust en ruimte van belang, evenals een gezonde en veilige leefomgeving.

Er is een trend naar langer zelfstandig blijven wonen. Er is daarom vraag naar zorgvoorzieningen aan huis en mogelijkheden voor mantelzorg voorzieningen. Daarnaast zijn er steeds meer kleinschalige overnachtingsmogelijkheden in woningen, met name in de vorm van Bed & Breakfast.

Visie

De bestaande situatie van deze woningen wordt vanzelfsprekend gerespecteerd. Voor de nog aanwezige opstallen van voormalige agrarische bedrijven wordt ingezet op sanering en kwaliteitsverbetering.

Het bouwen van nieuwe burgerwoningen in het buitengebied is in principe uitgesloten. Hiervoor gelden twee uitzonderingen:

1. passende locaties voor nieuwe woningen binnen de bebouwingsconcentraties (zie deelvisie). Hierbij dienen de kernkwaliteiten van de bebouwingsconcentratie te worden versterkt, zoals in de visie bebouwingsconcentraties aangegeven;
2. realisering van bijzondere woonmilieus in de vorm van nieuwe landgoederen of nieuwe buitenplaatsen. In de structuurvisie zijn hiervoor zoekgebieden aangegeven langs de Mark ten zuiden van zowel Zevenbergen als Standdaarbuiten. Maar ook elders worden dergelijke bijzondere woonmilieus niet uitgesloten. Voorwaarde voor de ontwikkeling ervan is dat hierdoor de ruimtelijke, recreatieve en/of ecologische kwaliteit van het gebied wordt versterkt.

Nadere afweging van deze twee uitzonderingen gebeurt in het kader van het dynamisch afwegingskader in hoofdstuk 7.

Verder is in het kader van functieverandering de bouw van nieuwe woningen mogelijk in de bebouwingsconcentraties. Daarnaast is verbouw mogelijk van een voormalig boerderijgebouw (woning met aangebouwde deel) in één of meerdere woningen, mits daardoor een karakteristiek en/of cultuurhistorisch waardevol pand kan worden behouden. Voor het overige dient de bouw van woningen plaats te vinden binnen de bebouwde kommen van de kernen, zodat het landelijke karakter van het buitengebied zoveel mogelijk behouden blijft.

Op basis van het geldende bestemmingsplan geldt voor burgerwoningen een maximale inhoudsmaat van 600 m³. De gemeente wil hier meer ruimte gaan bieden (max. 750 m³), evenals in andere gemeenten.

Een verdere verruiming is mogelijk, mits er sprake is van voldoende kwaliteitswinst in de vorm van sloop van overtollige bebouwing of versterking van de kernkwaliteiten in de vorm van versterking van het landschap, aanleg recreatieve routes en dergelijke. Hiervoor wordt in het bestemmingsplan een nadere regeling uitgewerkt.

De mogelijkheden om bijgebouwen te bouwen wordt verruimd tot 100 m² per woning. Om kwaliteitsverbetering in de vorm van sloop van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen te stimuleren wordt eveneens een regeling in het bestemmingsplan uitgewerkt om de bouw van extra bijgebouwen mogelijk te maken tot maximaal 200 m², mits alle overtollige bebouwing wordt gesloopt.

Bed & Breakfast

Binnen de woningen en de bijbehorende bijgebouwen kan een Bed & Breakfast worden ontwikkeld. Hiermee kunnen de toeristisch-recreatieve mogelijkheden in de gemeente worden versterkt. De belangrijkste voorwaarden zijn dat de woonfunctie overheersend moet blijven en het parkeren op eigen erf wordt opgelost.

Inwoning (pre-mantelzorg) en mantelzorg

De gemeente staat positief tegenover vormen van inwoning en mantelzorg in de woning of in de bijbehorende bijgebouwen.

Mantelzorg is onder voorwaarden ook vergunningvrij. Per 1 november 2014 zijn de mogelijkheden in het kader van vergunningvrij bouwen verruimd, waardoor een bijgebouw mag worden gebruikt voor mantelzorg. Dit geldt alleen voor geïndiceerde mantelzorg. Verder is het ook (vergunningvrij) mogelijk om een geheel of in delen verplaatsbare mantelzorgvoorziening bij de woning te plaatsen. Deze mag echter niet meer dan 100 m² bedragen.

Daarnaast wil de gemeente ruimte bieden voor de mogelijkheid om 'in te wonen' bij de hoofdbewoner, zonder dat er sprake is van een zorgindicatie. Hiermee kan geanticipeerd worden op een toekomstige mantelzorgsituatie (pre-mantelzorg). Hiermee kunnen ouders bij hun kinderen blijven wonen en op termijn waar nodig mantelzorg verlenen. Hiertoe kan onder voorwaarden de woning vergroot worden tot 750 m³. Een belangrijke voorwaarde is dat er geen sprake mag zijn van een eigen hoofdingang: het inwoongedeelte van de woning is slechts bereikbaar via het hoofdgedeelte van de woning. Bij inwoning blijft planologisch sprake van 1 woning. Het geeft dus geen recht op extra bijgebouwen. Daarnaast kunnen bestaande bijgebouwen (tot max. 100 m²) worden gebruikt voor deze pre-mantelzorg.

6.9 NIET-AGRARISCHE BEDRIJVEN

Ontwikkeling

Bij bestaande niet-agrarische bedrijven in het buitengebied kunnen wensen ontstaan voor vergroting van het bedrijf of voor de bouw van een nieuwe bedrijfswoning.

Visie

De bestaande niet-agrarische bedrijven krijgen een passende bestemming in het nieuwe bestemmingsplan met beperkte uitbreidingsmogelijkheden. Beperkt betekent hierbij een uitbreiding van de bebouwing met maximaal 15%, overeenkomstig het geldende bestemmingsplan.

Verdere uitbreiding van niet-agrarische bedrijven dan hierboven aangegeven is afweegbaar via het dynamisch afwegingskader in hoofdstuk 7.

Bedrijfswoningen bij niet-agrarische functies

Bij de meeste bedrijven is in de huidige situatie reeds een bedrijfswoning aanwezig. Verzoeken om een tweede bedrijfswoning worden niet gehonoreerd. De noodzaak door toezicht door twee huishoudens acht de gemeente bij dergelijke bedrijven niet aanwezig. In situaties dat er nog geen bedrijfswoning aanwezig is, wordt terughoudend omgegaan met het toestaan van een bedrijfswoning. Alleen bij een verblijfsrecreatieve functie kan dit worden overwogen, mits de noodzaak daarvoor afdoende kan worden aangetoond.

6.10 PAARDENBAKKEN

Ontwikkeling

Tijdens de inventarisatie is gebleken dat er veel paardenbakken zijn gerealiseerd buiten woonbestemmingen (en buiten agrarische bouwvlakken/bouwstedes).

Visie

Uitgangspunt van beleid is dat paardenbakken als onderdeel van een bebouwd erf zijn toegestaan en mits ze landschappelijk goed zijn ingepast. Paardenbakken zijn toegestaan op het erf van een woning of agrarisch bedrijf (binnen woonbestemmingen en binnen agrarische bouwstedes/bouwvlakken). Tevens zijn paardenbakken ook aansluitend aan deze bestemming/aanduiding toegestaan, op een afstand van maximaal 50 m. Hierbij dient de paardenbak geheel binnen de afstand van 50 m gelegen te zijn. De paardenbakken mogen een maximale omvang hebben van 1.200 m² en dienen landschappelijk goed ingepast te worden. Hierbij wordt getoetst aan het Landschapskwaliteitsplan. Het plaatsen van eventuele lichtmasten bij paardenbakken dient zorgvuldig te worden afgewogen om lichthinder voor de omgeving te voorkomen. Tevens dient voldoende afstand tot omliggende woningen te worden aangehouden, waarbij 50 m als richtlijn wordt aangehouden.

6.11 SCHUILGELEGENHEDEN

Bij grondgebonden veehouderijen en bij het hobbymatig houden van dieren is vaak behoefte aan schuilgelegenheden. Met het besluit 'Houders van dieren' is het bieden van bescherming tegen slechte weersomstandigheden zelfs een wettelijke verplichting geworden. In het bestemmingsplan wordt een regeling opgenomen die de balans zoekt tussen ruimte bieden aan gewenste ontwikkeling en een beperkte landschappelijke impact. Belangrijke voorwaarde zal zijn dat een bedrijf of woning over een bepaalde minimale oppervlakte aan gronden moet beschikken (bijv. 5 ha.). Tevens is de afstand van de schuilgelegenheid tot het betreffende erf van belang. In beginsel mag deze niet minder dan 50 m bedragen, omdat het anders ook goed mogelijk is om de schuilgelegenheid op het erf te situeren.

6.12 RECREATIE EN TOERISME

Ontwikkeling

Op dit moment zijn er verschillende recreatieve functies in het buitengebied, deze zijn over het algemeen redelijk kleinschalig. De grootste toeristische trekker van de gemeente wordt gevormd door Willemstad. Daarnaast bieden ook de forten rondom Willemstad toeristische potenties.

Uit onderzoek is gebleken dat ook de kern Zevenbergen een belangrijke rol speelt in het recreatieve aanbod van de gemeente Moerdijk. De recreatieve voorzieningen in de kern Zevenbergen zijn voornamelijk gericht op de bewoner, in tegenstelling tot de voorzieningen in Willemstad, die voor een groot deel georiënteerd zijn op de toerist. Hier liggen kansen om een verbindende structuur tussen Zevenbergen en Willemstad te creëren.

De verwachting is dat de recreatie in het buitengebied de komende jaren zal toenemen. Hier worden vooral kansen gezien voor het verder ontwikkelen van recreatieve routes en daaraan gerelateerde voorzieningen, zoals agrotourisme, theetuinen, verkoopstalletjes van fruit en dergelijke.

Op het gebied van recreatie in het buitengebied is er een trend naar groene recreatie en agrotourisme. Dit zijn alle activiteiten en vormen van verblijfstoerisme en dagrecreatie bij de boer. Denk daarbij aan de mogelijkheid tot varen, wandelen of fietsen op speciaal uitgezette routes en er zijn mogelijkheden om te overnachten op een boerderij, in een pension of op een boerderijcamping. Ook zijn er boeren die dagarrangementen aanbieden zoals boerengolf of kinderfeestjes en is het op een aantal boerderijen mogelijk om rondgeleid te worden en uitleg te krijgen over het bedrijf.

De toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid wordt ook gevormd door de kwaliteiten van rust en openheid. Deze dienen gerespecteerd te worden.

Visie

Het gemeentelijk beleid is gericht op het bevorderen van het toeristische en dagrecreatieve (mede)gebruik van het buitengebied, in vorm van wandelen, fietsen, skaten en dergelijke. Het versterken van de toeristische mogelijkheden en de recreatieve routestructuren vormt een uitgangspunt van beleid. Aan de randen van het plangebied wordt ingezet op de versterking van de relatie met en de beleving van het water.

Ook activiteiten die een bijdrage leveren aan de toeristische attractiviteit van het buitengebied worden gestimuleerd.

Dit betreft bijvoorbeeld mogelijkheden voor Bed & Breakfast in (bedrijfs)-woningen. Hierbij horen zeker ook mogelijkheden in de vorm van nevenfuncties bij agrarische bedrijven in de vorm van toeristische overnachtingsmogelijkheden op de boerderijen en dagrecreatieve voorzieningen, verkooppunten van zelf geteelde of geproduceerde agrarische producten en kleinschalige horeca activiteiten (zie ook paragraaf 6.3).

Ook faciliteert de gemeente initiatieven voor het recreatief medegebruik van gronden buiten agrarische bouwpercelen bijvoorbeeld in de vorm van boerengolf en aanleg van recreatieve routes.

Tenslotte biedt de gemeente ruimte voor functieveranderingen op het gebied van toerisme en recreatie, mits de prioritaire functie niet wordt belemmerd (zie paragraaf 6.4).

Een recreatief aantrekkelijk buitengebied is niet alleen uitnodigend voor de inwoners van de gemeente, maar kan bezoekers van buitenaf (zoals bezoekers van Willemstad, waterrecreanten op de Mark en Dintel en werknemers van het industrieterrein) ook uitnodigen om hun verblijf binnen de gemeentegrenzen te verlengen.

De nu vaak smalle dijkwegen vormen een duidelijke recreatieve en landschappelijke meerwaarde. Schaalvergroting in de landbouw leidt echter vaak tot groter en zwaarder transportverkeer. Dit vormt een bedreiging voor de toeristische waarde van het buitengebied. Voor dit spanningsveld moet een oplossing worden gezocht. Bij ontwikkeling op agrarisch erven moet per geval bekeken worden hoe hiervoor een passend antwoord kan worden gevonden. Hier wordt ingezet op maatwerkoplossingen per locatie aan de hand van het project 'Aanpak landbouwverkeer'.

De bestaande kampeertreinen in het gebied krijgen vanzelfsprekend een passende verblijfsrecreatiebestemming in het bestemmingsplan. Een uitbreiding van de kampeertreinen in combinatie met landschapsontwikkeling is afweegbaar voor zover de omliggende functies en met name de agrarische bedrijven daardoor niet worden belemmerd. Hiervoor is evenwel een afzonderlijke afweging per geval nodig met toetsing aan het dynamisch afwegingskader in hoofdstuk 7. Na een positieve afweging wordt hiervoor een afzonderlijke planologische procedure gevolgd.

6.13 DUURZAAMHEID EN DUURZAME ENERGIEVORMEN

Moerdijk heeft een hoog ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid. De gemeente profileert zich als een duurzame gemeente en zet daartoe in op drie pijlers: economische duurzaamheid, ecologische duurzaamheid en sociale duurzaamheid.

In de Paraplunota's (zie paragraaf 4.2) zijn hiervoor verschillende doelstellingen geformuleerd.

Deze visie beperkt zich in haar uitwerking tot aspecten met betrekking tot de fysieke leefomgeving. Dit betreft vooral duurzame energievormen.

De gemeente wil graag een bijdrage leveren aan het overgangsproces naar een duurzame energiehuishouding. Niet-duurzame (fossiele) brandstoffen, zoals olie en gas, maken plaats voor schone energiebronnen.

Aan de overgang naar duurzame energie wordt onder meer uitvoering gegeven door de mogelijke realisatie van windturbines. Hiervoor heeft de gemeenteraad in januari 2014 locaties aangewezen aan de hand van de Notitie Windenergie 2013-2030. Deze Notitie Windenergie blijft uitgangspunt van beleid.

Dit houdt in dat op de locaties Sabinapolder, Oud Dintel, Volkerak, Industrierrein Moerdijk en Zonzeel-West grootschalige windturbines kunnen worden geplaatst of vervangen (opgeschaald). De turbines op de locatie Volkerak, ten noord-oosten van de A29, en Sabinapolder mogen niet worden verhoogd.

De ambitie in de Notitie Windenergie is om in Moerdijk in totaal voor minimaal 85 MW vermogen aan windenergie te realiseren. Verschillende locaties zijn nog in ontwikkeling. Mocht blijken dat er aanvullende locaties nodig zijn, gaat de voorkeur uit naar lijnopstellingen aansluitend bij bedrijventerreinen of hoofdinfrastructuur (met name langs de snelwegen), gelet op de landschappelijke kwaliteiten (openheid) van het buitengebied van Moerdijk. Lijnopstelling langs snelwegen zijn alleen denkbaar in de oostelijke helft van de gemeente. In de westelijke helft zijn windturbines moeilijk te verenigen met de cultuurhistorische waarden van de voormalige forten, molens e.d. In de oostelijke helft is langs de snelwegen de openheid ook minder goed herkenbaar.

Initiatieven voor kleinschalige vormen van duurzame energievoorziening, die weinig effect op de omgeving hebben, worden toegestaan, waarbij de gevolgen voor de omgeving nader worden beoordeeld. Hierbij kan gedacht worden aan kleinschalige windmolens (max. 15 m hoog) en een windwokkel op daken.

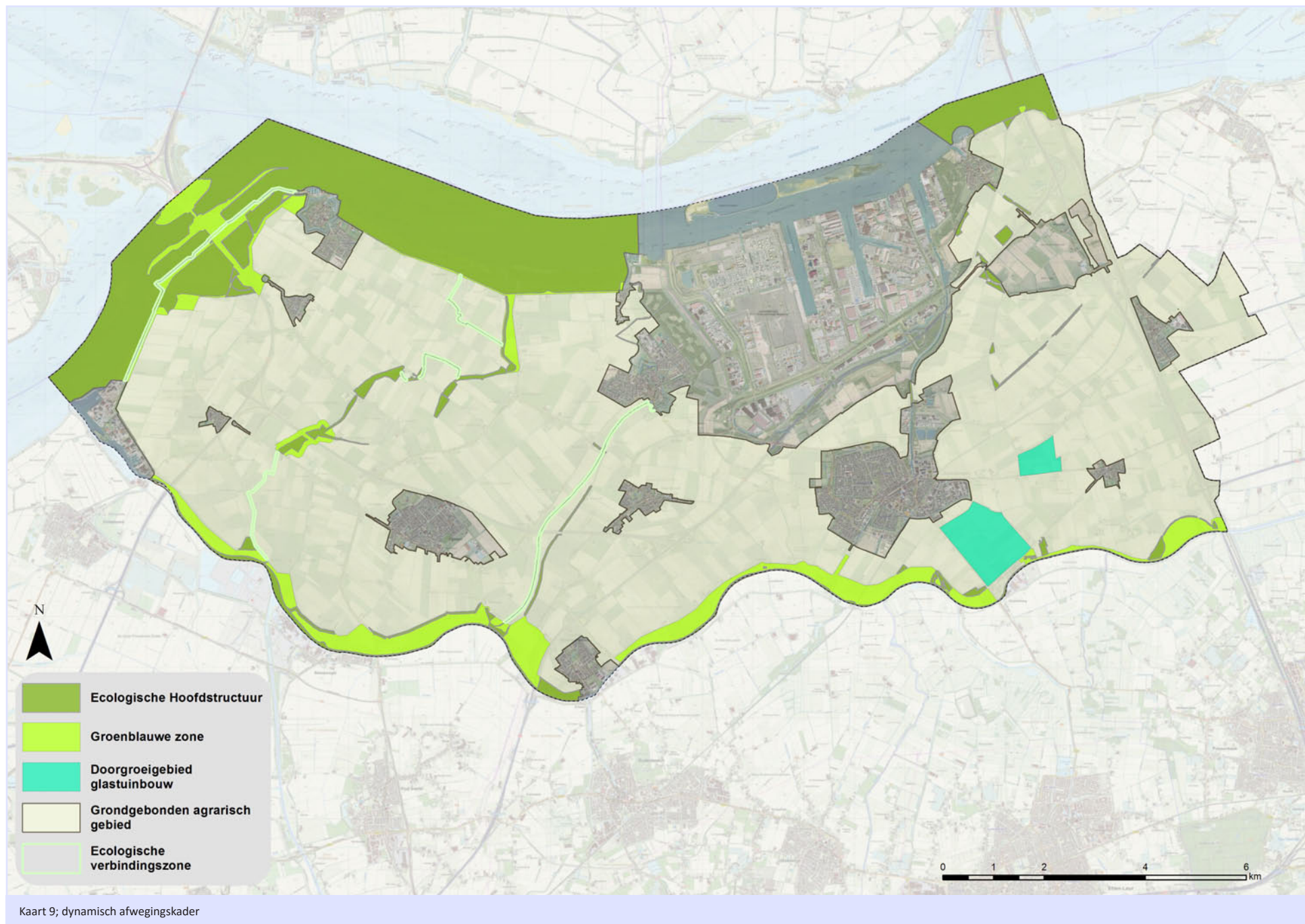
De gemeente ondersteunt initiatieven waarbij daken van woningen of bedrijfsgebouwen worden belegd met zonnepanelen (rekening houdend met eventuele cultuurhistorische waarden van de gebouwen). Door de afmetingen van de agrarische bebouwing is er vaak een enorme potentie voor de opvang van zonne-energie op de daken.

Steeds vaker ontstaat in gemeenten de vraag naar het plaatsen van velden met zonnepanelen in het agrarisch gebied. Deze zijn alleen bij grotere oppervlaktes rendabel.

Dergelijke velden met zonnepanelen worden niet uitgesloten, maar hiervoor is een afzonderlijke afweging nodig per geval, waarbij de principes van het dynamisch afwegingskader in hoofdstuk 7 worden toegepast. Het spreekt vanzelf dat met name de landschappelijke kernkwaliteiten vanuit het landschapskwaliteitsplan hierin een belangrijke rol zullen spelen.

Daarnaast speelt in de zone Grondgebonden agrarisch gebied ook de afweging ten opzichte van de prioritaire functie landbouw. Hierbij dient aangetoond te worden dat agrarisch gebruik van de gronden niet meer mogelijk of wenselijk is. Maar niet uitgesloten is, dat er tijdelijke velden met zonnepanelen kunnen ontstaan, waardoor agrarisch hergebruik op termijn mogelijk blijft.

De verwachting is dat de vormgeving van dergelijke velden met zonnepanelen in de loop van de tijd zal veranderen. Juist daarom is een afweging per geval wenselijk aan de hand van de vier principes in het dynamisch afwegingskader.

Kaart 9; dynamisch afwegingskader

7. DYNAMISCH AFWEGINGSKADER

De gebiedsvisie is enerzijds bedoeld als basis voor het nieuwe bestemmingsplan, en anderzijds vormt het afwegingskader voor zich aandienende initiatieven. Dergelijke initiatieven zijn evenwel lang niet altijd te voorspellen. Wat redelijkerwijs te voorspellen is, is benoemd in hoofdstuk 5 ('de bekende toekomst').

Daarnaast is echter sprake van een in hoge mate 'onbekende toekomst' ofwel het onvoorziene: nieuwe ontwikkelingen en innovaties die onmogelijk vooraf voorspeld kunnen worden, maar evengoed een positieve benadering verdienen. De praktijk leert namelijk dat er zich regelmatig initiatieven aandienen, die (net) niet passen in de flexibiliteitsbepalingen van het bestemmingsplan.

Om dergelijke initiatieven toch te kunnen afwegen is in dit hoofdstuk een "dynamisch afwegingskader" geformuleerd. De vijf afwegingsprincipes die hierin gehanteerd worden, zijn hieronder toegelicht.

Vijf afwegingsprincipes

De ontwikkeling van de kwaliteit van het landschap staat centraal in deze nieuwe strategie. Niet als onveranderbaar en knellend kader voor ontwikkelingen, maar juist als inspiratiebron en basis voor een innovatieve sociaaleconomische ontwikkeling. Sterke contrastrijke landschappen kunnen ruimte bieden aan een veelheid van functies, mits de vorm waarin zij zich manifesteren bijdraagt aan de kernkwaliteiten van dat landschap. De beschrijving van de kernkwaliteiten van de landschappelijke deelgebieden in het landschapsbeleidsplan vormt daarom een belangrijke onderlegger van de nieuwe strategie.

Met 'kwaliteit centraal' kiest de gemeente Moerdijk voor een nieuw ordeningsprincipe op basis waarvan vormen van gebruik in het buitengebied op een nieuwe wijze afgewogen kunnen worden en de blokkades voor innovatie die voortvloeien uit de traditionele scheiding van 'stedelijke functies' en 'buitengebied functies' vervangen wordt door een viertal principes:

- a) zonerings prioritaire functies
- b) zonerings dynamiek-luwte-rust
- c) behoud van de balans
- d) bijdragen aan de kwaliteit van het landschap
- e) invloed op de kwaliteit van de leefomgeving

a) Zonerings in prioritaire functies

In hoofdstuk 5 is een zonerings opgenomen ten aanzien van vormen van gebruik die prioritair zijn in de aangewezen gebieden.

Dat betekent niet dat andere functies daar taboe zijn, maar wel dat zij de prioritaire functies niet mogen belemmeren.

Zorgfuncties of recreatie mogen best in het Grondgebonden agrarisch gebied, maar mogen de primaire functie, de grondgebonden landbouw, niet bedreigen. Landbouw of bijvoorbeeld wonen in of aangrenzend aan de groenblauwe zone kan, maar mag een goede ontwikkeling en instandhouding van de kwaliteiten op het gebied van water en natuur niet bedreigen.

Kaart 10; zonering dynamiek-luwte-rust

b) Zonering dynamiek-luwte-rust

Een tweede belangrijk orderingsprincipe voor de kwaliteit en beleving van onze leefomgeving is het onderscheid tussen dynamiek, luwte en rust. Hoge dynamiek in en aan de randen van de meer 'stedelijke' dorpsgebieden, luwte in het open landelijk gebied en absolute rust in de natuur.

Graadmeter voor deze afweging is de aard en intensiteit van het gebruik en de daarmee samenhangende aantrekkende werking op personen en verkeer.

Functies die veel verkeer genereren kunnen alleen worden toegelaten langs wegen die daarvoor ook geschikt zijn.

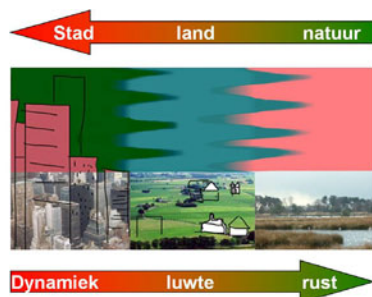
Voor deze afweging speelt nadrukkelijk de relatie met de beleidslijnen vanuit het project 'aanpak landbouwverkeer'. Daarin is het buitengebied ingedeeld in gebiedsontsluitingswegen (enkele provinciale wegen zijn type 1, met name de Langeweg ten oosten van Zevenbergen en de Hazeldonkse Zandweg; de Zuidelijke Randweg naar het industrieterrein, de Maltaweg bij Willemstad en de Markweg bij Standaardbuiten zijn type 2) en twee typen erfontsluitingswegen. Zie daartoe ook bijgaand kaartbeeld.

Vanwege de regionale ontsluitende functie van de gebiedsontsluitingswegen is toename van afslaand verkeer langs deze wegen niet gewenst (verkeersveiligheid).

De erftoegangswegen type 1 hebben een ontsluitende functie richting de gebiedsontsluitingswegen en op deze wegen is enige toename van het verkeer nog goed te verwerken. Erftoegangswegen categorie 2 hebben geen doorgaande functie en enkel de functie om aanliggende erven goed te ontsluiten. Toename van verkeer is hier niet gewenst.

Gebieden waarin natuurwaarden voorop staan (ecologische hoofdstructuur) vragen om rust waardoor alleen zeer extensieve vormen van gebruik inpasbaar zijn, met name gericht op de instandhouding en beleving van de aanwezige natuurwaarden.

Het voert te ver om aan dit criterium 'dynamiek' vaste getalsmatige normen te koppelen. Dat gaat voorbij aan de diversiteit van de verschillende gebieden en milieus. Het gaat bij deze afweging om een juiste interpretatie in de geest van de aard van het betreffende gebied.

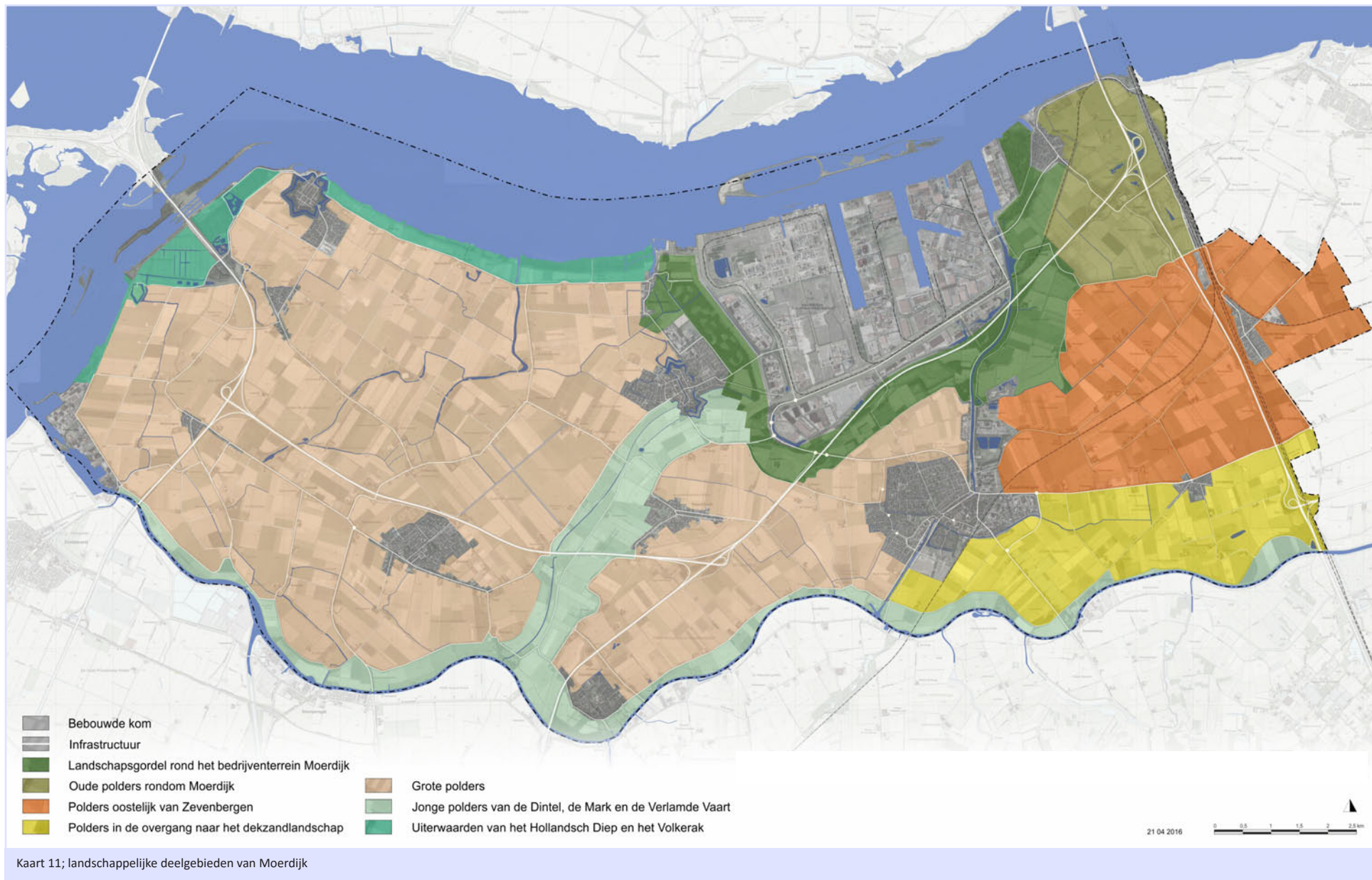

c) Behoud van de balans

Deze visie biedt ruimte om op innovatieve wijze ook de traditioneel meer 'stedelijke' functies als wonen, werken, voorzieningen, bij te laten dragen aan de kwaliteit en leefbaarheid van het buitengebied. Er gelden daarbij geen taboes, maar de afweging dient wel gebaseerd te zijn op een integrale benadering van stad/dorp en buitengebied, waarbij gewaakt moet worden voor de uitholling van de kwaliteit van de kernen ten gunste van de ontwikkelingsruimte in het buitengebied. Voorkomen moet worden dat de verruiming van de ontwikkelingsmogelijkheden in het buitengebied ten koste gaan van de kwaliteit, leefbaarheid en het voorzieningenniveau in de kernen. Nieuwe functies moeten niet gaan concurreren met functies die normaal in de kernen thuishoren.

Ruimtelijke ontwikkelingen worden alleen toegestaan als deze een bijdrage leveren aan de kwaliteit en sociaaleconomische ontwikkeling van het buitengebied of gebruik maken van de kwaliteiten van het buitengebied. Initiatiefnemers zullen moeten aantonen welke bijdrage aan de kwaliteiten van het buitengebied de door hen gewenste ontwikkeling levert. Tevens moet inzichtelijk zijn dat de leefbaarheid en het daarvoor benodigde voorzieningenniveau in de kernen niet wordt verstoord. Een distributieplanologisch onderzoek kan daarbij een mogelijke voorwaarde zijn.

Kaart 11; landschappelijke deelgebieden van Moerdijk

d) Bijdragen aan de kwaliteit van het landschap

Uitgangspunt van deze strategie is dat ontwikkelingen bijdragen aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied. Waar het landschap op zich geen vormen van gebruik uitsluit, geldt dit wel voor de wijze waarop het gebruik zich ruimtelijk manifesteert. Anders gezegd het landschap stelt eisen aan de vormgeving van de gewenste functie. Dat geldt enerzijds voor de bebouwing en anderzijds voor de wijze waarop deze landschappelijk wordt ingepast, dan wel een bijdrage levert aan de kwaliteit en de beleving van het landschap in bredere zin. De geformuleerde kernkwaliteiten per landschappelijk deelgebied in het landschapskwaliteitsplan geven daarvoor de ontwerprichtlijnen aan (zie kaart 11).

De versterking van de kwaliteit van het landschap vindt daarbij voor het grootste deel plaats op de locatie zelf, bijvoorbeeld in de vorm van de sloop van voormalige bedrijfsgebouwen, de aanleg en aanplant van erfbeplanting, aanleg natuur, het herstellen en opwaarderen van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing en/of structuren of de aanleg van recreatieve paden.

Voor de omvang van de kwaliteitsverbetering vormt het 'Afsprakenkader Kwaliteitsverbetering van het landschap in de regio West-Brabant' het uitgangspunt (zie bijlage 1).

In sommige gevallen is het niet of onvoldoende mogelijk om dit op de locatie zelf te realiseren. Een mogelijkheid is dan ook om een bedrag te storten in het Fonds Ruimtelijke Ontwikkelingen, overeenkomstig de gemeentelijke nota kostenverhaal. De gemeente gebruikt dit fonds vervolgens voor gemeentelijke projecten in het buitengebied of gemeentelijke bijdragen aan projecten van anderen, zoals benoemd in de structuurvisie.

Per ontwikkeling moet worden aangegeven op welke wijze hierbij een bijdrage wordt geleverd aan het versterken van de landschappelijke kernkwaliteiten van dat deelgebied. Hiervoor kunnen de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan als inspiratiebron worden gebruikt.

Het is de uitdaging voor elke initiatiefnemer om voor elke situatie een op die plek afgestemd bouw- en inrichtingsplan (inclusief landschapsinrichtingsplan) te maken dat leidt tot versterking van bestaande en/of nieuwe kwaliteiten in het landschap. Het inrichtingsplan dient daarbij te zijn gebaseerd op een zorgvuldige analyse van de kernkwaliteiten van het landschap ter plekke.

e) Invloed op de kwaliteit van de leefomgeving

Per initiatief moet nader onderzocht worden welke gevolgen de ontwikkeling heeft op de leefomgeving in brede zin. Hiermee wordt bedoeld dat onderzoek moet plaatsvinden op milieuaspecten zoals externe veiligheid, geluid, bodemkwaliteit, ecologie en archeologie, waterkwaliteit en –kwantiteit en de waterveiligheid. Bij intensieve veehouderij vormt ook het aspect gezondheid voor omwonenden een belangrijk afwegingsaspect. Het parkeren dient altijd op eigen erf te worden opgelost.

Maar er wordt ook mee bedoeld onderzoek naar de wijze waarop de ontwikkeling bij de burens wordt ervaren. Er moet verslag gedaan worden van de wijze waarop de dialoog met de omgeving heeft plaatsgevonden en op welke wijze de inbreng van de omgeving is betrokken bij de uitwerking van de plannen.

Initiatief

**Principe beoordeling
initiatief door gemeente**

**Uitwerken initiatief
+ overleg met omgeving**

Bespreken uitwerking

Aanpassen uitwerking

**Start planologische
procedure**

8. UITVOERBAARHEID

Op welke wijze gaat de gemeente met deze visie aan de slag? De gemeente wil ruimte bieden voor innovatieve ideeën, die passen in het buitengebied en een bijdrage leveren aan de kwaliteiten van het landschap en bijdragen aan een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Dat betekent dat de houding ten aanzien van passende ontwikkelingen er één is van “ja, mits”. In nauw overleg met initiatiefnemers wil de gemeente de benodigde stappen zetten om tot realisatie van wenselijke plannen te komen. De uitvoerbaarheid van de behandeling van initiatieven sluit goed aan op de werkwijze zoals binnen de gemeente Moerdijk is vastgesteld in het ruimteloket en de werkgroep ruimte. De gemeente beoordeelt een initiatief aan de hand van de stappen zoals aangegeven in nevenstaand schema (waarbij het schema zich richt op initiatieven die niet in het bestemmingsplan passen):

Initiatief

Het is belangrijk om in een zo vroeg mogelijk stadium een ontwikkelingswens met de gemeente te bespreken. Gezamenlijk wordt een eerste inschatting gemaakt of het initiatief kansrijk is in het licht van de visie en het dynamisch afwegingskader. Ook kan de uitkomst zijn dat aard en omvang van het initiatief nader uitgewerkt moet worden, alvorens de volgende stap gezet kan worden. Een principeverzoek van een initiatief dient minimaal inzicht te geven in de aard en omvang van de voorgenomen activiteit, de (toekomstige) inrichting van het perceel en de ontsluiting van het perceel. Tevens moet duidelijk zijn waarom de functie passend is op deze plek en op welke wijze er wordt bijgedragen aan de kwaliteit van het landschap. Het landschapskwaliteitplan kan hierbij door de initiatiefnemer als handreiking worden gebruikt.

Principebeoordeling

De gemeente voert een eerste globale en integrale toetsing aan de visie uit en stelt een aantal randvoorwaarden op voor de verdere uitwerking met als basis het afwegingskader. Deze stap eindigt met een principebesluit van het college van Burgemeester en Wethouders. In het principebesluit worden nadere randvoorwaarden gesteld op basis waarvan de uitwerking van het initiatief vorm gegeven kan worden.

Uitwerking initiatief

Aan de hand van de randvoorwaarden werkt de initiatiefnemer zijn plannen verder uit. Als eerste stap in deze fase gaat de initiatiefnemer in gesprek met zijn omgeving (de omgevingsdialoog), zodat mogelijke wensen en ideeën in de uitwerking van het plan meegenomen kunnen worden. Er zijn verschillende vormen van een omgevingsdialoog denkbaar zoals bijvoorbeeld aanschrijven, een keukentafelgesprek of een presentatie van de plannen op de locatie. Desgewenst en in overleg kan de gemeente hierbij aanwezig zijn.

Bespreken uitwerking

De nadere uitwerking wordt besproken tussen de initiatiefnemer en de gemeente. Vanuit de gemeente vindt hierbij een integrale beoordeling plaats waarbij verschillende disciplines worden betrokken. Indien nodig worden nadere afspraken gemaakt voor aanpassing en aanvulling van de uitwerking. De uiteindelijke uitwerking bevat alle benodigde stukken voor de formele besluitvorming en de te volgen planologische procedure.

Aanpassen uitwerking

De initiatiefnemer werkt het initiatief verder uit. Afstemming met de behandelend contactpersoon van de gemeente is hierbij altijd mogelijk.

Start planologische procedure

Op basis van de nadere uitwerking wordt het initiatief met bijbehorende stukken formeel voorgelegd aan het College van B&W met het besluit om de planologische procedure te starten. De basis van de benodigde stukken voor de planologische procedure vormt een ruimtelijke onderbouwing met situatieschets en/of bouwtekeningen of een bestemmingsplan. In dit kader kan het nodig zijn om ook nadere onderzoeken uit te voeren op het gebied van bodem, natuur, archeologie e.d. Afspraken met betrekking tot kwaliteitsverbetering worden vastgelegd in landschappelijk inpassingsplan. Samen met onder andere planschade wordt dit verder geregeld in een privaatrechtelijke overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer.

Deze werkwijze vraagt van alle betrokkenen om te veranderen. Dit geldt zowel voor de gemeente als voor de initiatiefnemer en haar omgeving. Het betekent dat bestuurders minder moeten willen sturen en meer begeleiden. De linde groeit bottom up en vraagt slechts enige geleiding om haar schoonheid ten volle tot uiting te laten komen.

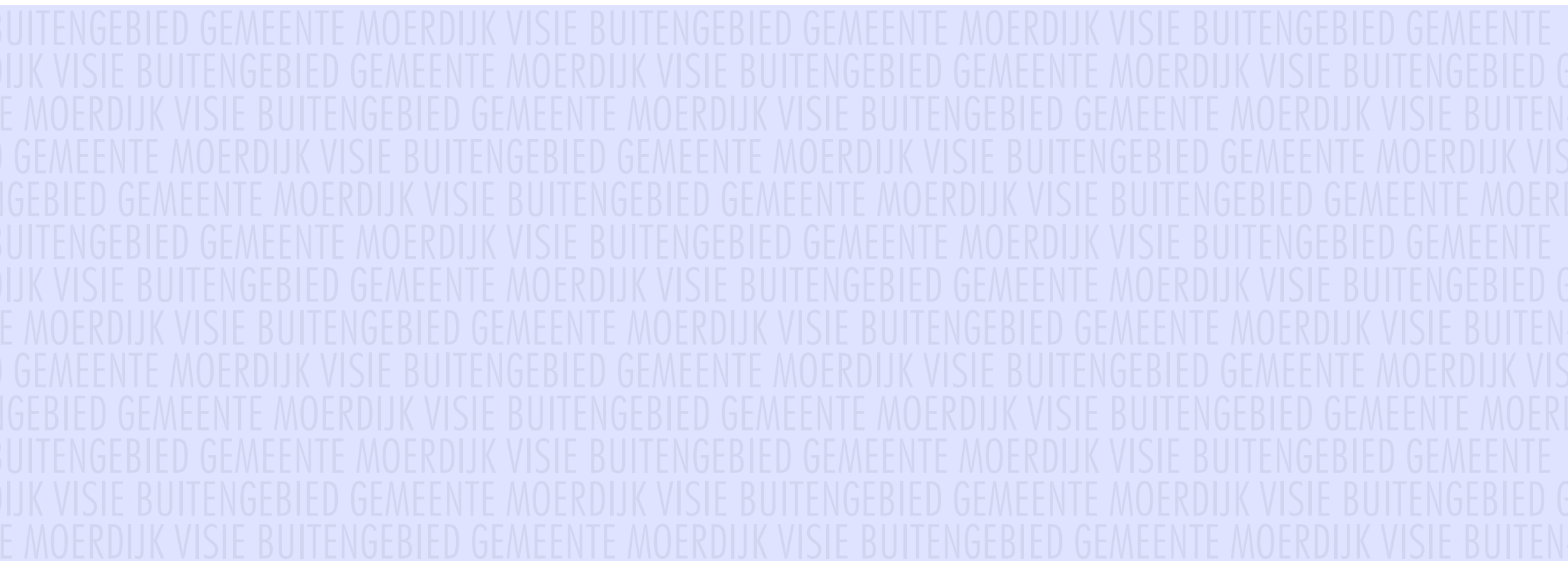
De ambtelijke organisatie moet transformeren van een toetsende naar een faciliterende en begeleidende werkwijze. “Ja, mits” wordt de basishouding om samen met de initiatiefnemer te bezien op welke wijze het initiatief kansrijk ontwikkeld kan worden.

Van burgers, ondernemers en organisaties vraagt deze werkwijze dat zij bereid zijn om meer betrokken en met meer vertrouwen en wederzijds respect samen te werken aan de toekomst van het buitengebied van Moerdijk.

Dat betekent dat initiatiefnemers niet simpel aan de balie in het gemeentehuis kunnen vragen ‘wat mag ik’, maar nadrukkelijker na moeten denken ‘wat wil ik’, hoe kan ik met mijn initiatief een bijdrage leveren aan de kwaliteit, leefbaarheid en duurzaamheid van mijn omgeving en is dit de juiste ontwikkeling voor die betreffende plek?. Zelf de verantwoordelijkheid nemen om de maatschappelijke acceptatie van het initiatief met de omgeving te bespreken en te bezien of het mogelijk is om win-win situaties te creëren (cocreatie).

Het gemeentebestuur van Moerdijk wil op deze wijze graag samen met de Moerdijkse gemeenschap werken aan de vitaliteit, leefbaarheid en duurzaamheid in haar gemeente.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

SAMENVATTING AFSPRAKENKADER KWALITEITSVERBETERING

De provinciale ruimtelijke verordening vereist dat voor iedere grotere ontwikkeling in het buitengebied een tegenprestatie moet worden geleverd in de vorm van een investering in de kwaliteit van bodem, water, natuur, landschap, cultuurhistorie of van de extensieve recreatieve mogelijkheden. Over de omvang en aard van deze investering zijn regionale afspraken gemaakt in het 'Afsprakenkader Kwaliteitsverbetering van het landschap in de regio West-Brabant', vastgesteld in het RRO West-Brabant, 18-12-2014.

In dit afsprakenkader worden 3 categorieën onderscheiden:

Categorie 1

Ruimtelijke ontwikkelingen met nauwelijks tot geen landschappelijke invloed en waarbij geen (extra) kwaliteitsverbetering van het landschap wordt geëist.

- a) Ontwikkelingen die de geldende (bestemmings)planregeling rechtstreeks mogelijk maakt of die door de wet zijn uitgezonderd.
- b) Ontwikkelingen die primair kwaliteitsverbetering van het landschap tot doel of gevolg hebben
- c) Kleinschalige ontwikkelingen die plaatsvinden binnen bestaande en/of binnen de geldende planologische regeling passende bebouwing
- d) Kleinschalige ontwikkelingen waarvan de regio en de provincie afgesproken hebben dat voor deze ontwikkelingen vanwege de (zeer) geringe ruimtelijke impact geen kwaliteitsverbeteringsvereiste geldt. Deze ontwikkelingen worden specifiek benoemd en zijn daarmee limitatief.

Voorbeelden zijn het vergroten van een bestemmingsvlak Wonen tot 1.500 m² en het vergroten van de inhoud van een woning tot 750 m³.

Categorie 2

Ruimtelijke ontwikkelingen met weinig landschappelijke invloed, dan wel ruimtelijke ontwikkelingen die van nature aan het buitengebied zijn gebonden, of plaatsvinden in hiervoor aangewezen gebieden. De kwaliteitsverbetering vindt plaats in de vorm van landschappelijke inpassingsmaatregelen. Deze categorie is niet limitatief.

Enkele voorbeelden van veel voorkomende ruimtelijke ontwikkelingen die tot deze categorie behoren, zijn vormveranderingen van agrarische bouwvlakken, aanleg van minicampings (kleinschalig kamperen) en paardenbakken, omschakeling van de ene agrarische bedrijfsvorm naar een andere en nevenactiviteiten, doch alleen wanneer deze voorbeelden leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van het landschap.

De omvang van de landschappelijke inpassing is maatwerk per locatie. Als richtlijn kan de volgende formule worden toegepast: 3 x de langste zijde van de uitbreiding van het bouwblok x 3 m (minimale breedte landschappelijke inpassing).

Categorie 3

Ruimtelijke ontwikkelingen welke niet tot categorie 1 of 2 behoren. De kwaliteitsverbetering wordt berekend op basis van de bestemmingswinst (verschil tussen de waarde van de gronden van de oude en de nieuwe bestemming).

Deze ontwikkelingen hebben over het algemeen een beduidende invloed op de omgeving door vergroting van de geldende bouwmassa/-oppervlakte, vergroting van het geldende bestemmingsvlak en/of substantiële bestemmingswijziging, zoals functieveranderingen. Ook niet aan het buitengebied gebonden ontwikkelingen vallen in principe onder categorie 3.

In deze categorie wordt uitgegaan van een investering van een percentage van de bestemmingswinst. Hiervoor zijn verschillende categorieën opgenomen.

Het bovenstaande betreft een beknopte samenvatting van het afsprakenkader. Bij de beoordeling van initiatieven wordt vanzelfsprekend getoetst aan het complete afsprakenkader of eventuele toekomstige opvolgers van dit afsprakenkader.

COLOFON

Opdrachtgever
Gemeente Moerdijk

Contactpersoon
Eelke de Rooij

Projectleiding
Henk Veldhuis

Projectnummer
219.00.05.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Adviseurs voor leefomgeving
en omgevingsrecht BNSP
Utrechtseweg 7
3811 NA Amersfoort
T 033 465 65 45
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort

Bijlage 2 Dynamisch afwegingskader

Informatieblad: Visie buitengebied - Dynamisch afwegingskader

---

Nieuwe initiatieven in het buitengebied

U bent van plan om iets op uw perceel in het buitengebied te veranderen of te ontwikkelen. Het kan daarbij gaan om (ver)bouwen, het anders gebruiken van bestaande gebouwen of gronden (functieverandering) of beide. De gemeente toetst uw plannen dan aan het bestemmingsplan buitengebied waarin regels zijn opgenomen ten aanzien van het bebouwen en gebruiken van de hierin gelegen percelen.

Wanneer uw initiatief niet past in het bestemmingsplan, kan de gemeente u in principe geen vergunning verlenen. Dat wil niet zeggen dat uw initiatief daarmee onmogelijk is. Wij hanteren ten aanzien van ontwikkelingen in het buitengebied het 'Ja, mits' principe. Dat betekent dat de gemeente mee wil werken aan ontwikkelingen in het buitengebied, mits zij bijdragen aan de kwaliteit en het landschap van het buitengebied. Om te bekijken of medewerking aan een initiatief mogelijk is hanteren wij het in de Visie buitengebied¹ opgenomen 'dynamisch afwegingskader'. Het gaat daarbij wel met name om ontwikkelingen op bestaande erven (bouwpercelen). Als het gaat om nieuwbouw van woningen op nieuwe locaties dan gelden andere regels. In dit informatieblad wordt het een en ander toegelicht.

Dynamisch afwegingskader

Het dynamisch afwegingskader biedt een mogelijkheid om op basis van 5 leidende principes medewerking te verlenen aan ontwikkelingen in het buitengebied. Het doel is om een kwalitatief goed buitengebied te behouden met de juiste functies op de juiste plaats. Het kader is opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie buitengebied, die via onderstaande link is te vinden:

<https://www.moerdijk.nl/web/buitengebied/Visie-buitengebied.html>

1. Zonering in prioritaire functies

In de visie buitengebied is een gebiedsindeling opgenomen in prioritaire functies. De prioritaire functie is per gebied verschillend en geeft de hoofdfunctie van dat deelgebied weer. Het kan bijvoorbeeld 'grondgebonden agrarisch gebruik' of 'Ecologische Hoofdstructuur'. In deze gebieden zijn ook andere functies of vormen van gebruik toegestaan, maar ze mogen de prioritaire functie niet negatief beïnvloeden of in zijn ontwikkeling beperken.

2. Zonering dynamiek - luwte - rust

Bij dit principe gaat het om de mate waarin de beoogde ontwikkeling 'onrust' veroorzaakt als het bijvoorbeeld gaat om het aantrekken van mensen, auto's, transportbewegingen etc. Er zijn gebieden in het buitengebied die vragen om absolute rust, bijvoorbeeld de natuur, en gebieden waar juist meer beweging passend is, zoals bijvoorbeeld in de randzones rond de kernen. Daarnaast is het van belang om de verkeersaantrekkende werking te toetsen aan de soms beperkte capaciteit van de ontsluitingswegen en de beperkingen van de smalle dijkwegen in acht te nemen.

3. Behoud van de balans

Er wordt meer ruimte geboden aan vormen van gebruik in het buitengebied dan voorheen, ook als het gaat om niet agrarische bedrijvigheid, dienstverlening, verzorgende functies en voorzieningen. Deze functies zijn van oudsher niet aan het buitengebied gebonden en behoren vaak beter in het voorzieningenniveau van een kern of bedrijventerrein. Daarom stellen we bij ontwikkelingen de vragen: Waarom deze functie op deze plek? Wat is de toegevoegde kwalitatieve waarde van de functie voor het gebied? Wat is de toegevoegde waarde van (de kwaliteiten van) het gebied voor de functie?

---

¹ De Visie buitengebied is op 14 juli 2016 door de gemeenteraad vastgesteld.

4. Bijdrage aan de kwaliteit van het landschap

Iedere ontwikkeling dient bij te dragen aan de kwaliteiten van het gebied en landschap ter plaatse. Het kan dan gaan om sloop van (overtollige) bebouwing of landschapsontwikkeling op of rond het erf. Maar het kan bijvoorbeeld ook gaan om natuurontwikkeling, behoud en herstel van archeologisch en/of cultuurhistorisch waardevolle elementen of ruimte bieden aan wandel en of fietsroutes etc. De wijze waarop deze kwaliteitsbijdrage ingevuld wordt is sterk afhankelijk van het initiatief, de locatie en de omgeving. In overleg met de gemeente wordt dit nader uitgewerkt. Het Landschapskwaliteitsplan, dat onderdeel vormt van de Visie buitengebied, biedt hiervoor de benodigde informatie en inspiratie.

5. Invloed op de kwaliteit van de leefomgeving

Hierbij is het van belang te bepalen of het initiatief een (mogelijk) negatieve invloed heeft op de directe woon-, werk- en leefomgeving. Veroorzaakt het initiatief geluidsoverlast, milieuhinder, parkeeroverlast, verstoring van natuur, bodem, water etc. Maar de invloed van de omgeving wordt ook afgewogen. Is de milieusituatie in de omgeving zodanig dat het initiatief daar in past? Belemmert de nieuwe functie de ontwikkeling van naastgelegen bedrijven? Daarnaast vinden wij het belangrijk dat u zich een beeld vormt van de wijze waarop uw initiatief bij uw (toekomstige) burens wordt ervaren. Om die reden vragen wij u om in een vroeg stadium in overleg te gaan met de omgeving (zogenaamde omgevingsdialog) bij de ontwikkeling.

Woningen op nieuwe locaties

In de visie buitengebied is aangegeven dat het bouwen van een woning op een locatie waar nu nog geen bebouwing is, alleen wordt toegestaan in aangewezen 'bebouwingsconcentraties'. Deze zijn in de 'Visie bebouwingsconcentraties' opgenomen en nader uitgewerkt. Buiten de hierin aangegeven gebieden worden geen solitaire nieuwe woningen toegestaan. Een nieuwe woning kan alleen worden toegestaan indien er sprake is van een kwaliteitsimpuls van de bebouwingsconcentratie en als het past binnen het dynamisch afwegingskader. Op basis van het geldende provinciale beleid moet bij de provincie een 'Ruimte voor ruimte' bouwtitel gekocht worden. Hiertoe dient een bedrag (ca. € 125.000,-) te worden afgedragen aan de Provinciale ontwikkelingsmaatschappij.

Initiatieven met een bijzondere toegevoegde waarde

Innovatie en duurzaamheid (people, planet, profit) zijn begrippen die centraal staan in het beleid van de gemeente Moerdijk. Door de meerwaarde van dergelijke initiatieven worden deze met voorrang betrokken in de afweging op basis van het dynamisch afwegingskader. Dit zijn bijvoorbeeld initiatieven die voorzien in innovatie, circulaire economie, biodiversiteit en/of een grote maatschappelijk toegevoegde waarde hebben op het gebied van samenleving, zorg en leefbaarheid, maatschappelijk ondernemen en werkgelegenheid.

Principeverzoek

Als uw initiatief niet past in het bestemmingsplan, kunt u de gemeente verzoeken om medewerking te verlenen aan uw plannen. Dit kan met een 'principeverzoek'. Het collegebestuur doet dan in principe uitspraak of medewerking aan de ontwikkeling wenselijk is en passend binnen het dynamisch afwegingskader. Het is verstandig om dat in een vroegtijdig stadium van de planontwikkeling te doen om voor uzelf snel duidelijkheid te krijgen en om te voorkomen dat u onnodig kosten maakt. Motiveer uw ontwikkeling zo goed mogelijk (op basis van de principes uit het dynamisch afwijkingkader) en geef zo concreet mogelijk aan wát uw plan is en waar u dat wilt. U kunt via deze link uw verzoek indienen:

[https://www.moerdijk.nl/web/Vooroverleg/Ik-wil-weten-of-mijn-plan-mogelijk-is-\(principe-verzoek\).html](https://www.moerdijk.nl/web/Vooroverleg/Ik-wil-weten-of-mijn-plan-mogelijk-is-(principe-verzoek).html)

Bijlage 3 Voorbeeldbrievenmailing

De bewoners/gebruikers van:

«OpenbareRuimteNaam» «Huisnummerletter»

«Postcode» «WoonplaatsNaam»

UNIEK NUMMER
«Uniek_nummer»

Uw kenmerk:	Uw brief van:	Behandelend ambtenaar:	Ons kenmerk:	Telefoonnr.:	Verzonden datum:
-	-	S. Kleinjan / D. de Kuijper	737900	14 0168	11 november 2016

Onderwerp: voorstel voor bestemming op uw perceel

Geachte heer, mevrouw,

U bent bewoner van het buitengebied in de gemeente Moerdijk. Misschien heeft u al vernomen dat wij een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied van onze gemeente gaan maken. Begin 2018 moet het bestemmingsplan gereed zijn. De procedure die wordt doorlopen, leest u onder aan de brief.

Ter voorbereiding is een inventarisatie uitgevoerd van de huidige situatie met behulp van de bij ons bekende gegevens. Voordat we de bestemmingsplanprocedure ingaan, leggen wij u graag het resultaat voor. Bij deze brief ontvangt u daarom een voorstel voor de bestemming van uw perceel. Wij vragen u om de kaart en gegevens te controleren op juistheid. In deze brief leest u meer over het proces en wat u kunt doen als u vragen heeft. U kunt ook met ons in gesprek over uw bestemming.

Het voorstel voor uw bestemming

In het geldende bestemmingsplan ligt op uw perceel een agrarische bestemming. Volgens onze gegevens is er inmiddels géén sprake meer van een agrarisch bedrijf. Om recht te doen aan deze gewijzigde situatie hebben wij in ons voorstel voor uw perceel de aanduiding 'voormalig agrarisch bedrijf' opgenomen.

Door het opnemen van deze aanduiding is het mogelijk dat u de woning kunt blijven bewonen zonder op dit perceel een agrarische bedrijfsvoering uit te oefenen. Het toevoegen van nieuwe gebouwen op uw perceel is met deze bestemming niet toegestaan. Het is wél mogelijk dat er zich (bij verkoop) een nieuw agrarisch bedrijf vestigt op uw perceel. Dit bedrijf heeft dan dezelfde bouw- en gebruiksmogelijkheden als een ander agrarisch (vollegrondsteelt)bedrijf in onze gemeente. Het is niet toegestaan de bestaande gebouwen op het perceel anders te gebruiken dan voor een agrarisch bedrijf, danwel als bijgebouw bij de woning.

Wijzigen bestemming naar wonen of agrarisch aanverwant

In juli 2016 is ter voorbereiding op de actualisatie van het bestemmingsplan de Visie buitengebied vastgesteld. In deze visie is een beleidskader opgenomen voor vrijkomende agrarische bedrijfslocaties zoals die van u. Gezien het agrarische karakter van ons gebied heeft agrarisch (her)gebruik van bestaande opstallen de voorkeur. Wij willen in het buitengebied echter ook de ruimte bieden om het gebied dynamisch te houden en leegstand en verval tegen te gaan door nieuwe, passende, functies de ruimte bieden.

Het is bijvoorbeeld (onder voorwaarden) mogelijk om uw bestemming te wijzigen naar een bestemming 'Wonen'. Als u omgeschakeld bent naar een andere bedrijfsvorm is het ook toegestaan om de bestemming om te zetten naar 'Agrarisch aanverwant'. Wijziging naar andere functies en/of bestemmingen is in principe ook mogelijk. Met het wijzigen van uw bestemming kunnen nieuwe mogelijkheden ontstaan voor andere (nieuwe) functies in de bestaande gebouwen. Als u reageert op deze brief geven wij u graag meer informatie over uw mogelijkheden in dit proces danwel begeleiden wij u bij uw ontwikkelplannen via andere een ander proces.

Uw reactie

Heeft u een vraag over het voorstel of deze brief dan horen we dit graag zo spoedig mogelijk van u. Wilt u dit uiterlijk 9 december laten weten? Wij vragen u bij voorkeur per mail te reageren naar buitengebied@moerdijk.nl. U kunt natuurlijk ook een brief sturen aan de gemeente, t.a.v. Daniëlla de Kuijper. Vermeld u hierbij altijd het unieke nummer dat u boven aan deze brief vindt.

Als u liever iemand persoonlijk spreekt over uw situatie, dan is dat ook mogelijk. Meld u zich gerust aan voor een 'tafeltjesgesprek' in het gemeentehuis. Op 22 november, 28 november en 1 december is er tussen 15 en 21 uur de gelegenheid een medewerker te spreken. Er zullen dan (15-minuten)gesprekken worden gehouden. In dit gesprek kunt u kort uw vragen stellen, uw situatie toelichten en onjuistheden of (gewenste) wijzigingen bespreken. Het is onze bedoeling de bestaande situatie zo goed mogelijk in beeld te hebben zodat we een juiste bestemming op uw perceel kunnen leggen.

Aanmelden tafeltjesgesprek

Aanmelden voor een bijeenkomst kan op de gemeentelijke website: www.moerdijk.nl/buitengebied. Mocht het maken van een afspraak niet lukken dan kunt u bellen met de gemeente (tel. 14 0168) en vragen naar Saskia Kleinjan of Daniëlla de Kuijper. Houdt u deze brief bij de hand.

Als u geen onjuistheden in het voorstel vindt of vragen heeft, hoeft u niet op deze brief te reageren.

Procedure

Op dit moment werken wij aan het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied. De combinatie van planregels en bestemmingsplankaart schept duidelijkheid over het gebruik en de bouw mogelijkheden voor uw perceel. Het voorontwerp van het bestemmingsplan willen we begin 2017 ter inzage leggen. Over de ter inzage legging van het voorontwerp wordt u geïnformeerd via de Moerdijkse Bode, de gemeentelijke website en facebookpagina van de gemeente Moerdijk. Tijdens deze volgende stap in het proces kunt u een inspraakreactie indienen op het bestemmingsplan. Na het voorontwerp worden alle reacties verwerkt in een ontwerpbestemmingsplan. Deze gaat ook ter inzage waarbij de gelegenheid bestaat een zienswijze in te dienen. Inspraakreacties en zienswijzen kunnen leiden tot aanpassingen van het bestemmingsplan. Als afronding van het proces zal het al dan niet gewijzigde bestemmingsplan begin 2018 worden vastgesteld door de gemeenteraad.

De informatie in deze brief heeft nog geen formele status en is bedoeld om, samen met u, te komen tot een juiste bestemming op uw perceel.

Tot slot

Wij zorgen graag samen met u voor een goed en actueel bestemmingsplan buitengebied met een juiste bestemming op uw perceel. Wij hopen op uw medewerking en beantwoorden graag uw vragen.

Denkt u met ons mee? Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Moerdijk,
Adviseur ruimte / projectleider buitengebied,

Eelke de Rooij

Bijlage 1 Voorstel voor uw bestemming

Legenda

Plangebied

●—● Plangrens

Bestemmingen

□ Agrarisch (A)

□ Verkeer (V)

□ Water (WA)

Aanduidingen - agrarisch

┌—┐ specifieke bouw aanduiding - bouwstede (bs)

┌—┐ specifieke vorm van agrarisch - voormalig agrarisch bedrijf (sa-vab)

Overige informatie

□ Kadastrale grens

* Adreslocatie en huisnummer

● overige adreslocaties

Bijlage 4 Overzicht verwerkte vergunningen en wijzigingsplannen

Locatie	Bron	Opmerking	Voorstel
Achterdijk 121, Zevenberschenhoek	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.Achterdijk121ZHoek-OV40	Bouwvlak en aanduiding 'intensieve veehouderij'
Boerendijk 35, Fijnaart	Omgevingsvergunning	Buitenplanse omgevingsvergunning 04-05-2012: Uitbreiding (bouw) rundveestal. Afwijking o.g.v. artikel 53 van de bestemmingsplanvoorschriften betreffende de hoogte.	Via planregels verwerkt.
Buitendijk West 7, Klundert	Omgevingsvergunning	Vergunning intensieve neventak positief bestemmen	opnemen: 'Agrarisch - intensieve veehouderij' met een getekend bouwvlak.
Drogedijk 15, Fijnaart	Omgevingsvergunning	Geen bedrijf meer aanwezig. Gebruik is wonen. Vergund: gebruik woning.	Bestemming 'wonen'
Dorgedijk 81, Oudemolen	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.Drogedijk81Oudemol-OV30	Het wijzigen van het gebruik van een bedrijfswoning naar een plattelandswoning
Ecologische verbindingzone Keenehaven	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.EVZKeenehaven-OV40	opnemen bestemming Natuur
Groeneweg ong. (nabij Slobbegorsedijk)	Omgevingsvergunning	Vergunning d.d. 6 dec. 2013 voor plaatsen windmachine	Met een aanduiding toestaan.
Hazeldonkse Zandweg 89, Zevenbergen	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.HazeldonkseZandweg-OV40	Opnemen specifieke vorm van 'Wonen - tijdelijke huisvesting'
Klaverpolderseweg 2, Moerdijk	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.PBKlaverpoldersew2-0401	Bouwstede/bouwvlak verschuiven
Koekoekendijk 10, Moerdijk	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.Koekoekendijk10Md-OV40	Uitbreiding i.v.; past binnen bouwvlak.
Kwartiersedijk 12, Fijnaart	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.kwartiersedijk12-OV40	Wijzigen van een bedrijfswoning naar een burgerwoning
Langeweg 14, Zevenbergen	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.langeweg14-OV40	Opnemen specifieke vorm van 'Maatschappelijk - zorgboerderij'
Lapdijk 22, Moerdijk	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.Lapdijk22Mdijk-OV40	Opnemen specifieke vorm van 'Wonen - tijdelijke huisvesting'
Noordlangeweg 17, Willemstad	Wijzigingsplan	Wijzigingsplan 01-08-2013 - uitbreiding IV Pluimvee	Bestemmingsplan aanpasser
Noordschans 3, Klundert	Wijzigingsplan	Wijzigingsplan naar AB	Woonbestemming omzetten naar bouwstede
Oostmiddelweg 3, Willemsstad	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.Oostmiddelw3wstad-OV40	Aanpassen bouwregels
Oude Heijningsedijk 16B	Wijzigingsplan	Wijzigingsplan uitbreiding glastuinbouw	Verwerkt in de aanduiding glastuinbouw
Oudendijk 12a, Standaardbuiten	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.Oudendijk12aSbuite-OV40	Wijzigen regels over gebruik paardenfokkerij: heeft aanduiding ph gekregen.
Potemblokseweg 2, Heijningen	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.Potemblokseweg2aHe-OV40	Aanpassen bouwregels
Potemblokseweg 2a, Heijningen	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.Potemblokseweg2aHe-OV40	Aanpassen bouwregels
Schoolstraat 2 Langeweg	Ontheffing/ vrijstelling Omgevingsvergunning	Legaliseren van caravanstalling	Opnemen 'Bedrijf - caravanstalling'
Steenweg 2, Moerdijk	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.steenweg2-OV40	Opnemen 'Bedrijf - motorbrandstoffen'
Tonsedijk 27, Klundert	Ontheffing	Ontheffing voor de bouw van een woning	Bedrijfsbestemming omgezet naar een woonbestemming
waterleiding	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.UPwtrleidingEvides-0401	Opnemen 'Leiding - water'
Zevenbergseweg 30, Klundert	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.Zvbergseweg30KI-OV40	Opnemen bouwmogelijkheden: valt binnen huidige bouwvlak en met aanduiding iv is deze vergunning goed verwerkt
Zuidelijk 12A, Langeweg	Omgevingsvergunning	15-07-2013 - verlening omgevingsvergunning voor het bouwen van een agrarisch bedrijfsgebouw.	Omgevingsvergunning nodig voor bouwhoogte. Aanduiding op verbeelding opgenomen.
Zuidelijk 2B, Langeweg	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.PBZuidelijk2b-0401	Aanpassen bouwregel bouwhoogte; aanduiding max bh=15m
Zwingelspaansedijk 22a, Fijnaart	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.Zwingelspdijk22aFij-OV40	Opnemen specifieke vorm van 'Wonen - tijdelijke huisvesting'
Zwingelspaansedijk 22a, Fijnaart	Omgevingsvergunning	NL.IMRO.1709.Zwingelspsedijk22a-OV40	Opnemen specifieke vorm van 'Wonen - tijdelijke huisvesting'

Bijlage 5 Retrospectieve toets

Retrospectieve toets:

Versie 1 maart 2018

1. Geldende bestemmingslaag

De feitelijke situatie in het plangebied is verkend. Met de inventarisatie is beoogd duidelijk in beeld te krijgen wat de huidige toestand en wat het huidige gebruik van de bebouwing en de waarden zijn. Daartoe is gestart met het maken van een zogenaamde geldende bestemmingslaag. Daarin zijn herzieningen verwerkt, alsmede vastgestelde postzegelbestemmingsplannen, verleende uitgebreide omgevingsvergunningen, reactieve aanwijzingen, besluiten van de Raad van State etc. Daarmee is de geldende basislaag ontstaan.

De belangrijkste verwerkte omgevingsvergunningen en wijzigingsplannen zijn opgenomen in bijlage 4 bij deze toelichting.

2. Analyse gegevens

Vervolgens zijn diverse bronnen bestudeerd. Hierbij is onder meer gebruik gemaakt van de milieuvergunningen en meldingen AMvB, BAG-gegevens (Basisregistratie Adressen en Gebouwen), de in 2014 gehouden enquête onder de agrarische bedrijven, luchtfoto's, veldwerk en lopende handhavingzaken.

Op basis van de inventarisatie is een kaartbeeld gemaakt, waarbij de geldende planologische situatie is geconfronteerd met de feitelijke (en in een aantal gevallen afwijkende) situatie.

Onderstaand is een verantwoording opgenomen van de wijze waarop met veranderingen ten opzichte van de geldende bestemmingslaag is omgegaan.

3. Verantwoording verandering binnen de agrarische bestemmingen

Agrarische bedrijven: veehouderijen

Op basis van de analyse van de geldende agrarische bestemmingen zijn de veehouderijen in beeld gebracht en is onderscheid gemaakt tussen grondgebonden en intensieve veehouderijen.

Bij de intensieve veehouderijen is de maximale toegestane oppervlakte binnen het bouwvlak niet meer overgenomen in het bestemmingsplan. Op basis van de planregels is bouwen bij recht niet toegestaan, maar alleen door middel van een afwijking bij omgevingsvergunning (art. 3.3.5). Het vastleggen van de oppervlakte had daardoor geen meerwaarde meer.

Wel is het uitgangspunt gehandhaafd dat voor intensieve veehouderijen geen bouwstede maar een bouwvlak wordt opgenomen.

Op twee adressen spelen bijzonderheden ten aanzien van intensieve veehouderij:

1. **Hokkenberg 1, Langeweg.** Voor dit bedrijf was in het geldende bestemmingsplan een bouwstede opgenomen. Op dit adres is legaal een (biologische) pluimveehouderij (leghennen) aanwezig. Dit was kennelijk in het geldende bestemmingsplan niet goed vertaald in de bestemming. Omdat het om een biologische pluimveehouderij gaat, wilde de eigenaar aangemerkt worden als grondgebonden veehouderij. Dit is voorgelegd aan de Adviescommissie Agrarische Bouwaanvragen (februari 2017). Deze adviescommissie concludeert dat het bedrijf gezien moet worden als intensieve veehouderij. Anderzijds heeft de gemeente in de Visie Buitengebied aangegeven dat de gemeente duurzame en innovatieve productiewijzen wil stimuleren, zoals biologische landbouw. Het opnemen van een straks bouwvlak is daarmee in tegenspraak. Daarom heeft heroverweging plaatsgevonden en heeft het bedrijf de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - biologische intensieve veehouderij' gekregen. In de regels is opgenomen dat ter plaatse van deze aanduiding een intensieve veehouderij is

toegestaan, waarbij sprake is van een biologische productiewijze, gecertificeerd volgens de geldende biologisch regelgeving. Er is een bouwstede opgenomen in plaats van een bouwvlak.

2. **Hamseweg 11, Langeweg.** Voor dit bedrijf was in het geldende bestemmingsplan een bouwstede opgenomen. Op dit adres is legaal een vleeskalverenbedrijf aanwezig. Vleeskalveren worden gezien als intensieve veehouderij. Daarom is de aanduiding 'intensieve veehouderij' toegekend.
3. **Westmiddelweg 1, Oudemolen.** Voor dit bedrijf was in het geldende bestemmingsplan een bouwstede opgenomen. Op dit adres is legaal een veehouderij aanwezig. Gelet op de Omgevingsvergunning Beperkte Milieutoets (OBM) van 30-07-2015 blijkt dat op deze locatie jongvee, vleesvee, overig rundvee en pluimvee worden gehouden. Daarom zijn de aanduidingen 'grondgebonden veehouderij' en 'intensieve veehouderij' toegekend.
4. **De Stadsedijk 44, Oudemolen** maakt in milieuhygiënisch opzicht onderdeel uit van Westmiddelweg 1. Ook deze locatie had in het geldende bestemmingsplan een bouwstede. Op de locatie worden schapen en jongvee gehouden. Daarom is de aanduiding 'grondgebonden veehouderij' toegekend.

Agrarische bedrijven: intensieve kwekerijen

De bedrijven met een geldende bestemming als Intensieve Kwekerij hebben nu een aanduiding als intensieve kwekerij gekregen.

Hierbij moet één bijzondere locatie worden benoemd:

5. **Oude Kerkstraat 42, Standaardbuiten.** Op deze locatie heeft in het verleden een champignonkwekerij gezeten. Voor dit bedrijf was in het geldende bestemmingsplan een bedrijfsbestemming opgenomen. Deze is echter niet goedgekeurd en is nooit gerepareerd. De gebouwen staan leeg. Gelet hierop in zijn de aanduidingen 'intensieve kwekerij' en 'voormalig agrarisch bedrijf' opgenomen.
6. **Vlietweg 4b, Standaardbuiten:** Voor dit bedrijf was in het geldende bestemmingsplan een bouwstede opgenomen. Op basis van dossieronderzoek is gebleken dat hier al sinds 1992 een champignonkwekerij is gevestigd. Hierom is aan het bedrijf de aanduiding intensieve kwekerij toegekend. Daarbij is een bouwvlak opgenomen, zodat het bedrijf alleen is bestemd overeenkomstig de verleende vergunningen en er geen uitbreidingsmogelijkheid is opgenomen.
7. **Boerendijk 56, Fijnaart.** Dit perceel was bestemd als Intensieve Kwekerij. Ter plekke is geen kwekerij meer aanwezig. Er wordt nagedacht over herontwikkeling. In het bestemmingsplan is een nu een agrarische bouwstede opgenomen, zodat grondgebonden agrarisch hergebruik zonder meer mogelijk is. Wel is de aanduiding 'voormalig agrarisch bedrijf opgenomen', zodat uitbreiding van de bebouwing niet is toegestaan. Bij herontwikkeling kan zo nodig een passende bestemming worden opgenomen.

Agrarische bedrijven: glastuinbouw

De bestemmingen Agrarisch - glastuinbouw zijn omgezet naar een aanduiding 'glastuinbouw'. Het aangegeven bouwvlak in het geldende bestemmingsplan is overgenomen.

Bijzonderheden:

8. **Molendijk 12, Standaardbuiten.** Voor dit bedrijf was in het geldende bestemmingsplan een bouwstede opgenomen. Dit betreft echter een glastuinbouwbedrijf. De fout wordt nu hersteld door de aanduiding 'glastuinbouw' en het opnemen van een bouwvlak.

Agrarische bedrijven: overig

9. **Molendijk 9, Standaardbuiten:** Dit betreft is in de derde herziening bestemd als Agrarisch aanverwant bedrijf. De provincie heeft een reactieve aanwijzing afgegeven in het kader van het bestemmingsplan Buitengebied 3e herziening. Als gevolg van deze aanwijzing is sprake van een bestemming "Agrarische doeleinden" met een nadere aanwijzing (begrensde) bouwstede, als bedoeld in bestemmingsplan 'Buitengebied' (vastgesteld op 13 december 2004).

Op basis van deze geldende bestemming is de afweging gemaakt dat het opnemen van een gewone agrarische bouwstede hier de meest passende oplossing is. Dit is ook in overeenstemming met de wensen van de eigenaar.

10. **Hazeldonkse Zandweg 36A:** Dit bedrijf had een agrarisch bouwvlak en een aanduiding 'hovenier'. Het hoveniersbedrijf is niet meer aanwezig. De aanduiding is daarom verwijderd. Tevens is het bouwvlak omgezet in een bouwstede. Nu er geen sprake meer is van een hoveniersbedrijf is er geen reden meer om voor dit grondgebonden bedrijf een bouwvlak op te nemen in plaats van een bouwstede. Bovendien sluit de bouwstede aan bij het oorspronkelijke bestemmingsplan buitengebied. Het bouwvlak en de aanduiding als hovenier is bij de 3^e herziening tot stand gekomen.
11. **Buitendijk 6B, Noordhoek:** Deze locatie heeft een lange voorgeschiedenis. In 1999 is een vrijstellingsprocedure (artikel 19 lid 1 WRO) gevoerd om het hoveniersbedrijf hier te vestigen. Het bedrijf moest destijds verplaatst worden. De vrijstelling is uiteindelijk verleend. In 2004 is het bestemmingsplan Buitengebied herzien. In dat bestemmingsplan is voor dit perceel een agrarische bestemming opgenomen. In de toelichting van het bestemmingsplan is niet terug te vinden waarom deze bestemming is gekozen, terwijl 5 jaar eerder het hoveniersbedrijf juist naar deze locatie was verhuisd. Er wordt vanuit gegaan dat er hierbij sprake is van een fout. Met de vaststelling van dit bestemmingsplan in 2004 is de hoveniersfunctie onder het overgangsrecht komen te vallen. Dit betekent dat de functie in principe voortgezet mag worden, maar niet mag worden vergroot. Uit jurisprudentie blijkt dat als de functie op eigen initiatief voor langer dan een jaar wordt beëindigd, het beroep op dit overgangsrecht komt te vervallen. Nadien is de loods in gebruik geweest voor verschillende functies en hebben ook enkele handhavingsacties gespeeld. In 2016 heeft de eigenaar verzocht om het hoveniersbedrijf weer nieuw leven in te mogen blazen. Omdat dit een reeds vergunde situatie is uit 1999, bestaat tegen een bestemming als hovenier geen bezwaar. In het ontwerpbestemmingsplan is daarom een bestemming Bedrijf opgenomen, met een aanduiding als hovenier.

Agrarische bedrijven waar in hoofdzaak een paardenhouderij aanwezig is, zijn aangeduid als 'paardenhouderij'.

Adressen waarbij is geconstateerd dat er geen sprake meer is van een agrarisch bedrijf zijn aangeduid als 'specifieke vorm van agrarisch - voormalig agrarisch bedrijf'.

Solitaire schuren

Op een aantal adressen zijn enkele agrarische schuren op afstand van een bedrijf gelegen. Veelal waren deze schuren voorzien van een bouwvlak en gekoppeld aan het bouwvlak of de bouwstede van het bedrijf waar de schuur bij hoorde.

Voor het nieuwe bestemmingsplan is dit eenvoudiger en flexibeler gemaakt. De relatie met een bedrijf vervalft. Voor de solitaire schuren is de aanduiding 'solitaire schuur' opgenomen.

4. Verantwoording verandering binnen de overige bestemmingen

Bedrijven

Alle bedrijven met de bestemming Agrarisch aanverwante doeleinden (A-Aa) zijn conform SVBP omgezet naar Bedrijf-Agrarisch aanverwant. Bijzonderheden hierbij zijn:

12. **Appelaarsedijk 10, Oudemolen.** Hier is het geldende bestemmingsvlak aangepast. Het bedrijf is in 2001 uit Fijnaart verplaatst naar deze locatie. Hierbij is een overeenkomst gesloten en de toezeggingen uit deze overeenkomst zijn op verzoek van de ondernemer nagelopen en verwerkt in het bestemmingsplan. De bebouwing / bouwmogelijkheden die hierin zijn toegezegd zijn nu correct

ingetekend. Daartoe is een bouwvlak opgenomen, waardoor per saldo de bebouwingmogelijkheden niet zijn toegenomen.

Het bestemmingsvlak is vervolgens ook aangepast aan het feitelijk gebruik ter plaatse (verharding e.d.).

Ter plaatse is een bedrijf in groothandel en opslag agrarische producten toegestaan, volgens het geldende bestemmingsplan. In de milieuvergunning is aangegeven dat er een transportbedrijf (aan- en afvoer van producten) is toegestaan. Dit heeft geleid tot een aanpassing van de nadere bestemmingsomschrijving.

13. **Hokkenberg 3, Langeweg.** Dit bedrijf had in het geldende bestemmingsplan een agrarische bestemming met een bouwvlak. Hier bevindt zich evenwel legaal een mestverwerkingsbedrijf. Om die reden is de bestemming omgezet naar Bedrijf-Agrarisch aanverwant.
14. **Noordseweg 13, Langeweg.** Voor dit bedrijf was in het geldende bestemmingsplan een bestemming A-Aa opgenomen met een aanduiding als fouragehandel. De eigenaar heeft aangegeven dat het om een akkerbouwbedrijf gaat (met 90 ha grond), in combinatie met een loonbedrijf en fouragehandel. Dit is al jaren het geval en is blijkbaar in het geldende bestemmingsplan niet goed bestemd. De fout wordt nu hersteld door het opnemen van een bouwstede en een specifieke aanduiding voor het loonbedrijf en fouragehandel als nevenactiviteit.

Daarnaast is in sommige gevallen de aanduiding ‘gestopt bedrijf’ opgenomen. Dat is gedaan in situaties dat er geen sprake meer is van het aangeduide bedrijfstype in het geldende bestemmingsplan.

Maatschappelijk

Aan **De Langeweg 14 en 16 te Zevenbergen** bevindt zich een zorgboerderij. Deze heeft de geldende bestemming Agrarisch met een aanduiding als zorgboerderij. In de praktijk is de agrarische functie ondergeschikt aan de zorgfunctie. Om die reden is de bestemming omgezet naar een bestemming Maatschappelijk.

Recreatie

De aanwezige maneges waren bestemd als Recreatie-dagrecreatie (De Langeweg 15, Langeweg en Stadsdijk 81, Heijningen). Dit is omgezet naar Sport-Manege, overeenkomstig de eisen van de SVBP.

15. **Drogedijk 35a, Fijnaart.** Dit perceel heeft in het geldende bestemmingsplan de bestemming Recreatie. Hier zijn nog sportvelden aanwezig. De gronden zijn echter verkocht. Daarbij zijn afspraken gemaakt over een herbestemming naar Agrarisch en Tuin. Deze afspraken zijn verwerkt in het bestemmingsplan.
16. **Camping Bovensluis, Oostdijk 20-22, Willemstad.** In het geldende bestemmingsplan zijn hier twee afzonderlijke recreatiebestemmingen opgenomen. In de praktijk is het één recreatiebedrijf. De bestemmingen zijn daarom samengevoegd.

Wonen

In het geldende bestemmingsplan was er sprake van twee verschillende woonbestemmingen: Woondoeleinden en Woondoeleinden*. Woondoeleinden* betrof de dorpen en buurtschappen binnen het buitengebied. In het nieuwe bestemmingsplan is er voor gekozen om te werken met één bestemming Wonen, waarbij elke woning zoveel mogelijk een afzonderlijk bestemmingsvlak heeft gekregen. Daarnaast kunnen de volgende bijzonderheden worden vermeld:

17. **Driehoefijzersstraat 90a, Zevenbergschenhoek.** Dit perceel had een woonbestemming. Maar hier blijkt geen woning aanwezig, maar een stroomkast. Deze fout is nu hersteld door een bestemming Bedrijf op te nemen met de aanduiding nutsvoorziening.
18. **Tonnekreek 15, Klundert.** Hier geldt iets soortgelijks. Is geldend bestemd als Woondoeleinden*, maar betreft een transformatorhuis. De bestemming is gewijzigd naar Bedrijf met de aanduiding nutsvoorziening.

19. **Zwingelspaansedijk 32a.** Hier geldt iets soortgelijks. Is geldend bestemd als Woondoeleinden*, maar betreft een transformatorhuis. De bestemming is gewijzigd naar Bedrijf met de aanduiding nutsvoorziening.
20. **Kwartiersedijk 12, Fijnaart.** Dit perceel heeft in het geldende bestemmingsplan de bestemming Bedrijf. Door middel van een omgevingsvergunning is hier een woning mogelijk gemaakt. De bestemming is omgezet naar een woonbestemming.
21. **Stadsedijk 119, Oudemolen.** Op dit adres is een kattenpension gevestigd. Dit heeft in het geldende bestemmingsplan de bestemming Bedrijf, met een aanduiding als dierenpension. Op verzoek van de eigenaren is dit gewijzigd in de bestemming Wonen met een aanduiding als kattenpension.
22. **Stadsedijk 149, Oudemolen.** Dit perceel heeft in het geldende bestemmingsplan de bestemming Horeca. Hier is geen horecabedrijf meer aanwezig. De bestemming is omgezet naar een woonbestemming.
23. **Tonsedijk 27, Klundert.** Dit perceel heeft in het geldende bestemmingsplan de bestemming Bedrijf. Door middel van een vrijstelling is hier een woning mogelijk gemaakt. De bestemming is omgezet naar een woonbestemming.

Groen/Natuur/Water

Op basis van de provinciale ruimtelijke verordening is nagegaan welke percelen onderdeel uitmaken van de EHS/NNB. Voor deze percelen was soms een groenbestemming opgenomen of een agrarische bestemming. De bestemming is omgezet naar de bestemming Natuur.

Op basis van de informatie van het Waterschap zijn de waterbestemmingen gecontroleerd en op verschillende plekken aangepast.

Bijlage 6 Verwerkte ontwikkelingen

In het bestemmingsplan zijn de volgende ontwikkelingen verwerkt:

Ontwikkeling	Verwijzing naar ruimtelijke onderbouwing
Buitendijk West 8, Klundert: omzetten agrarische bestemming naar een woonbestemming	Bijlage 11 Ruimtelijke onderbouwing Buitendijk West 8
Drogedijk 83, Oudemolen: plattelandswoning	Voor de plattelandswoning Drogedijk 81, Oudemolen is reeds een Ruimtelijke onderbouwing opgesteld. Zie NL.IMRO.1709.Drogedijk81Oudemol-O V30 Deze kan ook dienen als onderbouwing voor Drogedijk 83.
Groeneweg 2, Heijningen: aanwijzing als plattelandswoning	Bijlage 16 Ruimtelijke onderbouwing Groeneweg 2
Hazeldonkse Zandweg 95: aanwijzing als plattelandswoning	Ruimtelijke onderbouwing Hazeldonkse Zandweg 95
Hazeldonkse Zandweg 105a: aanwijzing als plattelandswoning	Bijlage 13 Ruimtelijke onderbouwing Hazeldonkse Zandweg 105a
Hoge Zeedijk 54 en 56 te Langeweg: de bestemming Agrarisch is omgezet in een bestemming Tuin met bebouwingmogelijkheden op het adres Hoge Zeedijk 54 en 56 te Langeweg. Dit was ook al meegenomen in de derde herziening van het bestemmingsplan, maar dat is toen door de provincie niet goedgekeurd door het ontbreken van een kwaliteitsverbetering in de vorm van een landschappelijk inpassingsplan. Daarin is nu wel voorzien. De uitvoering en handhaving daarvan is nu geborgd in een anterieure overeenkomst en in de planregels. Zie daartoe artikel 16.3.1.	n.v.t.
Pootweg 13, Langeweg: aanwijzing als plattelandswoning	Bijlage 15 Ruimtelijke onderbouwing Pootweg 13
Sluispad Noord: Legalisatie van een verkoopsteiger in de haven ten noorden van de Volkeraksluizen.	Bijlage 10 Ruimtelijke onderbouwing aanlegsteiger Volkerak
Steenpad 2, Willemstad: aanwijzing als plattelandswoning	Bijlage 14 Ruimtelijke onderbouwing Steenpad 2
Zwingelspaansedijk 1a te Fijnaart: omzetten agrarische bouwstede in een woonbestemming	Ruimtelijke onderbouwing Zwingelspaansedijk 1a
Fort Sabina: Vertaling van het ontwikkelplan voor Fort Sabina naar het bestemmingsplan, waaronder de aanleg van een parkeerplaats ten oosten van het fort.	Ruimtelijke onderbouwing Fort Sabina
Bij diverse locaties is de agrarische bestemming omgezet in een tuinbestemming. Voorzover daarin bebouwing aanwezig is, zijn landschappelijke inpassingsplannen opgesteld en gekoppeld aan de bestemming Tuin.	Zie artikel 16.3.1 Zorgvuldige landschappelijke inpassing

Bijlage 7 Samenvatting afsprakenkader Kwaliteitsverbetering

De provinciale ruimtelijke verordening vereist dat voor iedere grotere ontwikkeling in het buitengebied een tegenprestatie moet worden geleverd in de vorm van een investering in de kwaliteit van bodem, water, natuur, landschap, cultuurhistorie of van de extensieve recreatieve mogelijkheden. Over de omvang en aard van deze investering zijn regionale afspraken gemaakt in het 'Afsprakenkader Kwaliteitsverbetering van het landschap in de regio West-Brabant', vastgesteld in het RRO West-Brabant, 18-12-2014.

In dit afsprakenkader worden 3 categorieën onderscheiden:

Categorie 1

Ruimtelijke ontwikkelingen met nauwelijks tot geen landschappelijke invloed en waarbij geen (extra) kwaliteitsverbetering van het landschap wordt geëist.

- a. Ontwikkelingen die de geldende (bestemmings)planregeling rechtstreeks mogelijk maakt of die door de wet zijn uitgezonderd.
- b. Ontwikkelingen die primair kwaliteitsverbetering van het landschap tot doel of gevolg hebben.
- c. Kleinschalige ontwikkelingen die plaatsvinden binnen bestaande en/of binnen de geldende planologische regeling passende bebouwing.
- d. Kleinschalige ontwikkelingen waarvan de regio en de provincie afgesproken hebben dat voor deze ontwikkelingen vanwege de (zeer) geringe ruimtelijke impact geen kwaliteitsverbeteringsvereiste geldt. Deze ontwikkelingen worden specifiek benoemd en zijn daarmee limitatief.

Voorbeelden zijn het omzetten van een agrarische bestemming naar een tuinbestemming of het vergroten van een bestemmingsvlak Wonen tot 1.500 m².

Categorie 2

Ruimtelijke ontwikkelingen met weinig landschappelijke invloed, dan wel ruimtelijke ontwikkelingen die van nature aan het buitengebied zijn gebonden, of plaatsvinden in hiervoor aangewezen gebieden. De kwaliteitsverbetering vindt plaats in de vorm van landschappelijke inpassingsmaatregelen. Deze categorie is niet limitatief.

Enkele voorbeelden van veel voorkomende ruimtelijke ontwikkelingen die tot deze categorie behoren, zijn vormveranderingen van agrarische bouwvelden, aanleg van minicampings (kleinschalig kamperen) en paardenbakken, omschakeling van de ene agrarische bedrijfsvorm naar een andere en nevenactiviteiten, doch alleen wanneer deze voorbeelden leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van het landschap.

De omvang van de landschappelijke inpassing is maatwerk per locatie. Als richtlijn kan de volgende formule worden toegepast: 3 x de langste zijde van de uitbreiding van het bouwvlak x 3 m (minimale breedte landschappelijke inpassing).

Categorie 3

Ruimtelijke ontwikkelingen welke niet tot categorie 1 of 2 behoren. De kwaliteitsverbetering wordt berekend op basis van de bestemmingswinst (verschil tussen de waarde van de gronden van de oude en de nieuwe bestemming).

Deze ontwikkelingen hebben over het algemeen een beduidende invloed op de omgeving door vergroting van de geldende bouwmassa/-oppervlakte, vergroting van het geldende bestemmingsvlak en/of substantiële bestemmingswijziging, zoals functieveranderingen. Ook niet aan het buitengebied gebonden ontwikkelingen vallen in principe onder categorie 3.

In deze categorie wordt uitgegaan van een investering van een percentage van de bestemmingswinst. Hiervoor zijn verschillende categorieën opgenomen.

Het bovenstaande betreft een beknopte samenvatting van het afsprakenkader. Bij de beoordeling van initiatieven wordt vanzelfsprekend getoetst aan het complete afsprakenkader of eventuele toekomstige opvolgers van dit afsprakenkader.

Bijlage 8 Onderzoek beschermde soorten

Voor een actueel overzicht van, op basis van de Wet natuurbescherming, voorkomende beschermde planten- en diersoorten binnen het plangebied, is gebruikgemaakt van de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF). Uit het raadplegen van de NDFF via Quickscanhulp.nl (© NDFF - quickscanhulp.nl 17-10-2016, 08:08:02) blijkt dat in het plangebied de laatste vijf jaar een groot aantal beschermde soorten zijn waargenomen (gegevens binnen de afstand 0-1 km). Verder zijn aanvullend verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten en internetsites geraadpleegd.

Hierna worden de op basis van de hiervoor genoemde inventarisaties naar voren gekomen planten- en diersoorten per soortengroep besproken.

Vaatplanten

Uit het bureauonderzoek komen in de soortengroep vaatplanten 23 soorten naar voren. Het betreft hier bijenorchis, bosorchis, brede orchis/rietorchis, gele helmbloem, gevlekte orchis/bosorchis, groenknolorchis, grote keverorchis, hondskruid, klein glaskruid, kluwenklokje, moeraswespenorchis, parnassia, rapunzelklokje, rietorchis, schubvaren, spindotterbloem, steenanjer, steenbreekvaren, tongvaren, vleeskleurige orchis, waterdriblad en wilde marjolein.

Het gaat met name om soorten die binnen bebouwd gebied en binnen natuurterreinen voorkomen. Steenanjer en wilde marjolein kunnen in het agrarische gebied plaatselijk in (weg)bermen op zonnige plaatsen met een matig voedselrijke, liefst kalkhoudende grond worden aangetroffen. Spindotterbloem kan voorkomen langs waterkanten op voedselrijke plaatsen. Gele helmbloem, klein glaskruid, steenbreekvaren en tongvaren zijn soorten van stenige plaatsen. Ze groeien binnen Nederland veelal op oude muren. Gele helmbloem, steenanjer en wilde marjolein worden ook veel in (moes)tuinen aangeplant, van waaruit verwildering optreedt.

Geen van de soorten is een (typische) soort van het huidige agrarische gebied. Plantensoorten moeten hier een hoge bemestingsgraad en een intensief maairegime en/of het periodiek schonen van sloten weerstaan.

Zoogdieren

Uit het bureauonderzoek komen in de soortgroep zoogdieren tien soorten naar voren. Het betreft hier de streng beschermde soorten bever, baardveermuis/brandts veermuis, gewone dwergveermuis, gewone grootveermuis, laatvieger, meerveermuis, rosse veermuis, ruige dwergveermuis en waterveermuis en de middelzwaar beschermde soort steenmarter. Bever komt voor in het Hollands Diep en niet in het plangebied zelf. Voor steenmarter is geschikt leefgebied aanwezig op de erven en in de bebouwing in het buitengebied.

Het agrarische open gebied vormt in beginsel geschikt foerageergebied voor de veermuissoorten laatvieger, rosse veermuis en ruige dwergveermuis. Rond de bebouwing en opgaand groen is ook gewone dwergveermuis en gewone grootveermuis te verwachten. De veermuissoorten waterveermuis en meerveermuis zijn foeragerend te verwachten boven bredere watergangen, plassen en meren. Verblijfplaatsen van deze soorten zijn vooral te verwachten in gebouwen, met name in spouwmuren, achter betimmering en daklijsten, onder dakpannen of in schuren. Een enkele soort is in ruimten (bijvoorbeeld holten) in bomen te verwachten. Hierbij moet aangetekend worden dat de recentere ligboxenstallen en kapschuren meestal niet geschikt zijn voor veermuizen. Zowel de baardveermuis als de brandtsveermuis zijn in Nederland zeer zeldzaam. Van deze veermuissoorten zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen te verwachten. Hooguit komt sporadisch een exemplaar foerageren.

Vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn op basis van de Wet natuurbescherming streng beschermd. Over het algemeen is het nest van vogels alleen beschermd wanneer dit in gebruik is om een broedsel groot te brengen (tijdens het broedseizoen). Bij een aantal vogelsoorten is het nest echter jaarrond beschermd

(dus ook buiten het broedseizoen).

Quickscanhulp.nl geeft veertien vogelsoorten weer. Het gaat daarbij uitsluitend om vogels waarvan het nest jaarrond is beschermd. Het betreft hier de soorten boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief.

Het buitengebied van Moerdijk vormt een waardevol broedgebied en foerageergebied voor vogels. Het betreft gebied voor zowel soorten van open weidegebied, struweel/kleine bosschages als bebouwd gebied. Aangezien alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd, worden deze hier niet allemaal opgenoemd. Vogelsoorten van het open agrarische gebied zijn vooral gele kwikstaart, graspieper, grutto, Kievit, partijs, scholekster, slobbeend, tureluur, veldleeuwerik, watersnip, wilde eend, wintertaling en zomertaling. In de opgaande beplanting rond de agrarische erven komen soorten voor zoals buizerd, houtduif, koolmees, merel, roodborst en winterkoning. Huismussen zal hier nestelen onder de pannendaken van de oude boerderijen en de bedrijfswoningen. Huismussen willen ook nog wel eens nestelen tussen het isolatiemateriaal (dakbeschot) binnenin ligboxenstallen. Nesten van kerkuil en steenuil kunnen hier in stallen, (kap)schuren en speciale nestkasten worden aangetroffen. In de bosschages kunnen nesten van boomvalk en sperwer worden aangetroffen.

Amfibieën en vissen

Uit de Quickscanhulp komen in de soortengroepen amfibieën en vissen zeven soorten naar voren. Het betreft hier de streng beschermde amfibieënsoort poelkikker, middelzwaar beschermde vis-soorten Europese meerval, kleine modderkruiper, paling en rivierdonderpad en streng beschermde vissoorten bittervoorn en grote modderkruiper.

Het voorkomen van poelkikker is bekend uit de omgeving van de Klaverpolder (telmee.nl). Uit meerdere ecologische onderzoeken, uitgevoerd op diverse plekken in de gemeente Moerdijk, blijkt dat voor deze soort geen geschikt leefgebied aanwezig is. Poelkikker zal binnen het plangebied hooguit voor kunnen komen in onbeschaduwde, schoon en voedselarm water met een goed begroeide oever, mogelijk aanwezig op locaties buiten directe agrarische invloeden.

Van de genoemde soorten vissen komen bittervoorn, grote modderkruiper, kleine modderkruiper en paling voor in watergangen in het agrarische gebied (noord-brabant.vissenatlas.nl en tel-mee.nl). Daarnaast komen bittervoorn en paling voor in het Hollandse Diep. Beide modderkruipers hebben een voorkeur voor stilstaand tot langzaam stromend ondiep water met een rijke planten-begroeiing en een sliblaag op de bodem (ravn.nl). Bittervoorn houdt van wateren met een rijk begroeide oever, waarbij de aanwezigheid van zoetwatermosselen belangrijk is. Deze mosselen zijn onmisbaar voor de voortplanting van de soort. Paling komt voor in watergangen die bereikbaar zijn vanuit zee en komt in zoet water voor in onder andere rivieren, beken en sloten. De beschreven watergangen zijn verspreid in het plangebied te verwachten.

De overige twee vissoorten: Europese meerval en rivierdonderpad zijn bekend uit het Hollands Diep (noord-brabant.vissenatlas.nl). Uit de Mark, watergang op de zuidelijke grens van de gemeente Moerdijk, is ook het voorkomen van rivierdonderpad bekend (noord-brabant.vissenatlas.nl). Geschikt leefgebied voor deze soorten ontbreekt in het plangebied.

Reptielen

Op basis van de Quickscanhulp en ravn.nl zijn geen beschermde reptielen bekend uit het plangebied. Reptielen komen, voorzover bekend, in de gemeente niet voor. Voor deze soorten is geen geschikt leefgebied aanwezig.

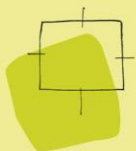
Ongewervelden

Uit het bureauonderzoek komen in de soortengroep ongewervelden geen beschermde soorten naar voren. Voor tal van niet beschermde vlinders en libellen kunnen de graslanden, natuurgebieden, oevers en watergangen wel van waarde zijn.

Bijlage 9 Notitie Reikwijdte en detailniveau planMER

Notitie reikwijdte en detailniveau
planMER, bestemmingsplan buitengebied

BügelHajema

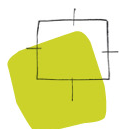
Plek voor ideeën

**Notitie reikwijdte en detailniveau
planMER, bestemmingsplan buitengebied**

25 mei 2016
Projectnummer 219.00.05.00.00

Ideeën voor een plek

Overzichtskaart

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Doel notitie	8
1.3	Plangebied	9
1.4	Initiatiefnemer en bevoegd gezag	9
1.5	Leeswijzer	10
2	Kader planMER	11
2.1	Wettelijk kader	11
2.2	Doel en procedure planMER	13
2.3	Inhoudelijke eisen planMER	14
3	Beknopte schets plangebied	15
3.1	Algemene beschrijving	15
3.2	Beschrijving agrarische sector in Moerdijk	17
4	Reikwijdte en detailniveau	19
4.1	Inleiding	19
4.2	Voornemen: nieuw bestemmingsplan buitengebied	19
4.3	Onderzoeksgebied en tijdshorizon planMER	20
4.4	Te onderzoeken milieuaspecten	21
4.5	Specifieke milieuaspecten Moerdijk	22
4.6	Alternatieven	25

1.1

Aanleiding

Het geldende bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Moerdijk dateert uit 2004. Inclusief de herzieningen is het toe aan actualisatie.

Verder wil de gemeente Moerdijk inspelen op actuele onderwerpen die in het buitengebied spelen. Dit betreft bijvoorbeeld schaalvergroting van agrarische bedrijven, hergebruik van voormalige agrarische bedrijfscomplexen, uitbreiding van (intensieve) veehouderijen, uitbreiding van glastuinbouwbedrijven, verbrede en multifunctionele landbouw en toeristische/recreatieve mogelijkheden. Het streven is om bij de uitwerking van de onderwerpen op proactieve en creatieve wijze te zoeken naar een optimum aan mogelijkheden binnen de geldende regionale en provinciale beleidskaders.

Voordat het bestemmingsplan wordt opgesteld, wordt een visie gemaakt, waarin de beleidsrichting voor onder andere deze onderwerpen wordt vastgelegd. Ook wordt een landschapskwaliteitsplan opgesteld voor het behoud en de versterking van de kwaliteit van het buitengebied. Deze visie heeft geen zelfstandige status, maar vormt onderdeel van het bestemmingsplan(proces).

In de Wet milieubeheer en het Besluit m.e.r. is wettelijk geregeld voor welke projecten en besluiten een milieueffectrapport dient te worden opgesteld. Dit is het geval indien het plan kaderstellend is voor mer-(beoordelings)plichtige activiteiten of mogelijkheden biedt voor activiteiten die een significant negatief effect kunnen veroorzaken op natura 2000 gebieden.

Ter onderbouwing van het bestemmingsplan buitengebied dient een Milieueffectrapport (planMER) te worden opgesteld. Het bestemmingsplan biedt namelijk het kader voor toekomstige activiteiten waarvoor volgens de Wet milieubeheer (Wm) een besluit-m.e.r.(beoordeling) verplicht is, met name in de vorm van uitbreiding van bestaande veehouderijen.

Daarnaast is op voorhand niet uit te sluiten dat de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden in en nabij het plangebied. Als negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, dient een Passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) te worden opgesteld. Als er een Passende beoordeling moet worden opgesteld, is ook dat aanleiding voor het opstellen van een MER. Deze dient namelijk in een MER te worden opgenomen.

Als voorbereiding van de milieueffectrapportage heeft de gemeente Moerdijk voorliggende Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld. Dit document geeft een beschrijving voor welke activiteiten het MER wordt opgesteld en op welke manier en tot welk detailniveau de milieu-effecten van deze onderwerpen zullen worden beschouwd. In de inspraakperiode kan een ieder zienswijzen op de NRD naar voren brengen.

Verder wil de gemeente Moerdijk inspelen op actuele onderwerpen die in het buitengebied spelen. Dit betreft onder meer schaalvergroting van agrarische bedrijven, hergebruik van voormalige agrarische bedrijfscomplexen, uitbreiding van (intensieve) veehouderijen, uitbreiding van glastuin-

bouwbedrijven, verbrede en multifunctionele landbouw, verkoop van streekproducten, arbeidsmigranten, carnavalswagens, schuilstallen, wonen in het buitengebied, duurzame energie, vergunningsvrij bouwen, toeristische/recreatieve mogelijkheden en teeltondersteunende voorzieningen. Het streven is om bij de uitwerking van de onderwerpen op proactieve en creatieve wijze te zoeken naar een optimum aan mogelijkheden binnen de geldende regionale en provinciale beleidskaders.

Voordat het bestemmingsplan wordt opgesteld, wordt een visie gemaakt waarin de beleidsrichting voor onder andere deze onderwerpen wordt vastgelegd. Ook wordt een landschapskwaliteitsplan opgesteld voor het behoud en de versterking van de kwaliteit van het buitengebied.

Ter onderbouwing van het bestemmingsplan buitengebied dient een Milieueffectrapport (planMER) te worden opgesteld. Het bestemmingsplan biedt namelijk het kader voor toekomstige activiteiten waarvoor volgens de Wet milieubeheer (Wm) een besluit-m.e.r.(beoordeling) verplicht is, met name in de vorm van uitbreiding van bestaande veehouderijen.

1.2

Doel notitie

De voorliggende notitie heeft een tweeledig doel:

1. Randvoorwaarden voor de visie

Het op te stellen planMER kan mogelijk randvoorwaarden opleveren, die ook voor de visie van belang zijn. Daarom geeft deze notitie een doorkijk naar relevante milieuaspecten, zodat hiermee waar nodig ook rekening gehouden kan worden in de uit te werken visie. Daarom is in hoofdstuk vier van deze notitie wat dieper ingegaan op de meest relevante milieuaspecten. De notitie zal als bijlage bij de visie worden gevoegd.

2. Eerste stap in de procedure van het planMER

De eerste stap om te komen tot een planMER betreft het opstellen van de voorliggende Notitie Reikwijdte en Detailniveau (zie ook paragraaf 2.2). Deze notitie biedt daarnaast input voor de op te stellen visie.

1.3

Plangebied

Plangebied van het bestemmingsplan buitengebied Moerdijk

Het plangebied betreft het gehele buitengebied van de gemeente. Het betreft een uitgestrekt buitengebied, het grootste buitengebied van de provincie Noord-Brabant, deels begrensd door woonkernen, industrieterreinen en buurgemeenten. Het Hollands Diep en het Volkerak (voor zover gelegen binnen de gemeente Moerdijk) maken eveneens deel uit van het plangebied. De bebouwde kommen van de kernen binnen de gemeente maken geen onderdeel uit van het plangebied. Ook het industrieterrein Moerdijk, het industrieterrein Dintelmond en het toekomstige Logistiek Park Moerdijk liggen buiten het plangebied.

1.4

Initiatiefnemer en bevoegd gezag

Het College van Burgemeester en Wethouders is voor dit planMER de initiatiefnemer, dit is degene die het voornemen heeft een activiteit te ondernemen, namelijk het herzien van het bestemmingsplan buitengebied.

De gemeenteraad vormt het bevoegde gezag. Zij hebben de bevoegdheid om het bestemmingsplan (en het planMER) vast te stellen.

De notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) is in opdracht van het College van Burgemeester en Wethouders opgesteld. Met voorliggende NRD worden betrokken bestuursorganen, instanties en bewoners geraadpleegd voor advies over het op te stellen MER (reikwijdte en aanpak van de mili-

eueffectbeoordeling). De organen die worden betrokken zijn bijvoorbeeld omliggende gemeenten, provincie Noord-Brabant, provincie Zuid-Holland, Waterschap Brabantse Delta, GGD Brabant, GHOR (veiligheidsregio) en dergelijke.

De Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie voor de m.e.r.) kan gevraagd worden te adviseren over de NRD, maar dat is niet verplicht. De Commissie voor de m.e.r. is een onafhankelijk adviserende organisatie en heeft formeel in de uitgebreide procedures (plan m.e.r.) een toetsende en adviserende rol als het gaat om plannen.

Het is een wettelijke verplichting dat het opgestelde planMER door de commissie wordt getoetst (het zogenaamde toetsingsadvies). Aan de commissie kan een vrijwillig advies gevraagd worden over de NRD. Daarvoor is niet gekozen, omdat de kosten daarvan niet opwegen tegen de meerwaarde daarvan.

1.5

Leeswijzer

In het vervolg van deze NRD wordt ingegaan op de beoogde inhoud van het MER en de werkzaamheden om tot die inhoud te komen.

In hoofdstuk 2 wordt het kader van het MER geschetst. Er wordt aangegeven wat de meest relevante eisen aan het MER zijn.

Hoofdstuk 3 gaat kort in op het plangebied dat het bestemmingsplan buitengebied zal beslaan en waarvoor het MER opgesteld zal worden.

Hoofdstuk 4 beschrijft de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Ook worden de milieuaspecten die onderzocht worden in het MER beschreven en hoe dit onderzoek zal worden uitgevoerd.

2.1

Wettelijk kader

In de Wet milieubeheer en het bijbehorende Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) is wettelijk geregeld voor welke projecten en besluiten een milieueffectrapport dient te worden opgesteld. Een planm.e.r.-plicht is voor een bestemmingsplan aan de orde als het plan:

- kaderstellend is voor een toekomstig besluit over m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten, bijvoorbeeld bedrijfsactiviteiten die in het kader van de omgevingsvergunning milieu m.e.r.-(beoordelings)plichtig zijn (artikel 7.2 van de Wet milieubeheer);
- mogelijkheden biedt voor activiteiten, waarvan op voorhand niet met zekerheid is vast te stellen dat deze geen significant negatieve effecten kunnen veroorzaken op Natura 2000-gebieden. Als dat niet kan worden uitgesloten dient op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 een Passende beoordeling te worden opgesteld in het kader van het op te stellen planMER (artikel 7.2a van de Wet milieubeheer).

Kaderstelling

In principe worden er geen grootschalige ontwikkelingen meegenomen in het bestemmingsplan. In het bestemmingsplan buitengebied zullen echter wel ontwikkelingsmogelijkheden worden geboden voor agrarische bedrijven. Daarbij gaat het onder andere om ontwikkelingsruimte voor de aanwezige veehouderijen.

De nieuwvestiging, uitbreiding of wijziging van veehouderijbedrijven is in het kader van de omgevingsvergunning vanaf een bepaalde omvang m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig (bijvoorbeeld bij meer dan 200 melkkoeien, 2.000 schapen of 100 paarden). Dit betekent dat bij een concreet initiatief boven die omvang in het kader van de vergunningaanvraag een m.e.r.-beoordeling of m.e.r.-procedure dient te worden doorlopen. Deze m.e.r.-(beoordelings)plicht is afhankelijk van het aantal dieren waarop het initiatief betrekking heeft.

Het bestemmingsplan is daarmee in beginsel kaderstellend voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten.

Voor het bepalen van het antwoord op de vraag of de agrarische bedrijven ook boven het aantal dieren uitkomen die in het Besluit m.e.r. zijn opgenomen, moet worden uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden in vergelijking met de huidige situatie. Er moet dus enerzijds rekening worden gehouden met de onbenutte ruimte binnen het bestemmingsplan en anderzijds moet ook rekening worden gehouden met eventueel opgenomen afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden.

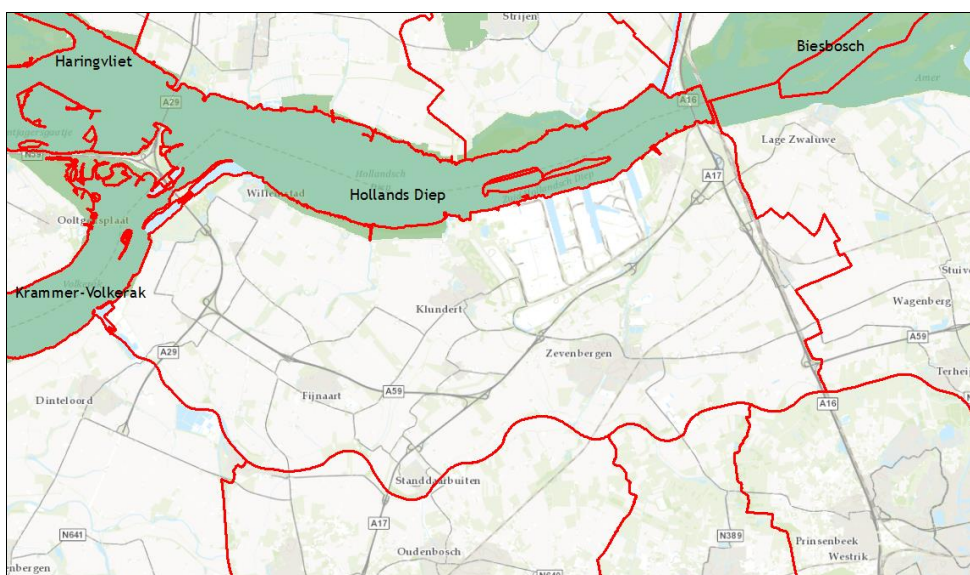
In het bestemmingsplan zullen naar alle waarschijnlijkheid uitbreidingsmogelijkheden voor de bestaande veehouderijen worden opgenomen (rechtstreeks of via bijvoorbeeld een wijzigingsbevoegdheid). Waarschijnlijk zijn de uitbreidingsmogelijkheden zodanig, dat daar stallen bijgebouwd

kunnen worden waarin zodanig veel dieren gehuisvest kunnen worden dat de drempels uit het Besluit m.e.r. worden overschreden. Daarmee vormt het bestemmingsplan het kader voor mogelijke toekomstige besluiten over m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten. Om deze reden is voor het bestemmingsplan buitengebied sprake van een planm.e.r.-plicht.

Effecten op Natura 2000-gebieden: noodzaak Passende beoordeling

In het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied liggen meerdere Natura 2000-gebieden:

- ten noorden van het plangebied liggen de Natura 2000-gebieden 'Hollands Diep' en 'Biesbosch';
- ten westen van het plangebied ligt het Natura 2000-gebieden 'Krammer Volkerak' en 'Haringvliet';
- ten zuidoosten van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied 'Ulvenhoutse bos'.

Natura 2000-gebieden in en om de gemeente Moerdijk

In de Natuurbeschermingswet 1998 is vastgelegd dat voor plannen die mogelijk leiden tot significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden een zogenaamde Passende beoordeling noodzakelijk is.

Met name de uitbreiding van veehouderijen kunnen negatieve effecten hebben op Natura 2000-gebieden (uitstoot van stikstof), indien de betreffende Natura 2000-gebieden gevoelig zijn voor stikstof. Dit omdat effecten van stikstof op vele kilometers afstand waarneembaar zijn (20-30 km).

Hollands Diep kent niet of nauwelijks soorten en habitattypen die voor verzuring en vermisting gevoelig zijn. Dat geldt nadrukkelijk wel voor een gedeelte van het Natura 2000-gebied De Biesbosch. De kritische depositiewaarde van enkele habitatype ligt in de ordegrootte van de achtergronddepositie. Dat wil zeggen dat op voorhand niet uitgesloten is dat een toename van de stikstofdepositie kan leiden tot negatieve effecten voor dat Natura 2000-gebied.

De hiervoor geschetste planologische uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen kunnen mogelijk ook negatieve effecten hebben op omliggende Natura 2000-gebieden. Dit betekent dat een zogenaamde Passende beoordeling dient te worden uitgevoerd. Wanneer voor een bestemmings-

plan een Passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk is, leidt dit automatisch tot een planm.e.r.-plicht.

2.2

Doel en procedure planMER

Doel

De milieueffectrapportage (m.e.r.) is wettelijk verankerd in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer. Het doel van een plan-m.e.r. is om de milieugevolgen van een plan, in voorliggend geval een bestemmingsplan, in beeld te brengen voordat er een besluit over wordt genomen. Zo kan het milieubelang volwaardig worden meegewogen in de besluitvorming door het 'bevoegd gezag' (de overheid die het besluit moet nemen).

Het MER zal inzicht geven in de (mogelijke) milieueffecten en de (potentiële) ontwikkelingsmogelijkheden in het buitengebied van de gemeente Moerdijk. Te denken valt bijvoorbeeld aan uitbreiding van veehouderijen. Deze informatie uit het MER zal worden gebruikt om onderbouwde keuzes te kunnen maken over ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan. In het MER zullen ook maatregelen worden beschreven die eventuele negatieve milieueffecten van het bestemmingsplan kunnen verzachten of voorkomen.

Procedure

De m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de procedure die moet worden doorlopen voor het betreffende plan of besluit, de zogenaamde 'moederprocedure'. De planm.e.r.-procedure bestaat uit de volgende stappen:

1. Openbare kennisgeving opstellen planMER en bestemmingsplan. Daartoe wordt deze notitie ter inzage gelegd (artikel 7.9 Wet milieubeheer).
De kennisgeving vindt plaats in één of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze. In het geval van een tot de centrale overheid behorend bestuursorgaan wordt de kennisgeving in ieder geval in de Staatscourant geplaatst, tenzij dit voor het betreffende plan wettelijk anders is geregeld. Hierin wordt in ieder geval aangegeven:
  - a) welke stukken waar en wanneer ter inzage worden gelegd;
  - b) wie op welke wijze en binnen welke termijn de gelegenheid wordt geboden om zienswijzen naar voren te brengen met betrekking tot het voornemen om een planMER op te stellen;
  - c) of de Commissie m.e.r. of een andere (onafhankelijke) instantie in de gelegenheid wordt gesteld advies uit te brengen. In dit geval wordt daar niet voor gekozen.
2. Raadpleging bestuursorganen over reikwijdte en detailniveau van het planMER. Daartoe wordt deze notitie toegestuurd aan relevante instanties.
De bestuursorganen die met de uitvoering van het plan te maken kunnen krijgen, worden geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen milieueffectrapport. Dit betreft in ieder geval de provincie en het Waterschap. Deze Notitie reikwijdte en detailniveau vormt het document op basis waarvan de discussie met betrokken overheden zal plaatsvinden.

In dit geval zullen stap 1 en 2 worden gecombineerd. Dat wil zeggen dat de Notitie reikwijdte en detailniveau wordt gepubliceerd en in dat kader, in overeenstemming met de Inspraakverordening van de gemeente, ingezetenen en belanghebbenden een inspraakreactie in kunnen dienen.

3. Opstellen planMER en ontwerpbestemmingsplan (artikel 7.7 Wet milieubeheer)
4. Terinzagelegging planMER met ontwerpbestemmingsplan.
  - a) Ter inzage leggen van het planMER en het ontwerpbestemmingsplan. “Een milieueffect-rapport is gereed op het moment dat het ontwerp van het plan ter inzage wordt gelegd” (artikel 7.10 Wet milieubeheer);
  - b) Toetsing van het planMER door de Commissie voor de m.e.r. (artikel 7.12 Wet milieubeheer). De toetsing door de Commissie voor de m.e.r. is verplicht.
5. Onderbouwen van de gevolgen van het planMER, de zienswijzen op het planMER en het advies van de Commissie voor de m.e.r. voor het bestemmingsplan (artikel 7.14 Wet milieubeheer).
6. Vaststelling bestemmingsplan. Het planMER vormt een bijlage bij de toelichting van het bestemmingsplan
7. Bekendmaking en mededeling van het vastgestelde bestemmingsplan (artikel 7.15 Wet milieubeheer).
8. Onderzoeken van de gevolgen van de activiteit (artikel 7.39).

2.3

Inhoudelijke eisen planMER

Een planMER dient aan de volgende inhoudelijke eisen te voldoen:

- a. Een beschrijving van de inhoud en doelstellingen van de voorgenomen activiteit en de gekozen alternatieven. De gekozen alternatieven dienen gemotiveerd te worden.
- b. Relevante beleidsdoelstellingen en de wijze waarop hiermee bij de voorgenomen activiteit rekening is gehouden.
- c. Een overzicht van eerder vastgestelde plannen die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven.
- d. Een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en de te verwachten ontwikkelingen als de voorgenomen activiteit en de alternatieven niet zouden worden uitgevoerd.
- e. Een beschrijving van de mogelijk belangrijke nadelige milieugevolgen van zowel de voorgenomen activiteit als van redelijke alternatieven voor het plan, inclusief een motivering van de wijze waarop deze gevolgen bepaald zijn. Met nadelige milieugevolgen worden mogelijke aanzienlijke milieueffecten bedoeld voor met name biodiversiteit, bevolking, gezondheid van de mens, fauna, flora, bodem, water, lucht, klimaatfactoren, cultureel erfgoed met inbegrip van architectonisch en archeologisch erfgoed, landschap en de wisselwerking tussen deze elementen.
- f. Een beschrijving van mogelijke gevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven op gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese vogel- en/of habitatrictlijn.
- g. Een vergelijking van het beschrevene onder d met het beschrevene onder e en f.
- h. Een beschrijving van maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden genomen om mogelijke belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu, veroorzaakt door de activiteit, te voorkomen, dan wel te beperken of ongedaan te maken.
- i. Een overzicht van de leemten als gevolg van het ontbreken van kennis of informatie en de voorgenomen maatregelen.
- j. De voorgenomen monitoringsmaatregelen.
- k. Een voor een algemeen publiek op begrijpelijke wijze geformuleerde samenvatting.

Beknopte schets plangebied

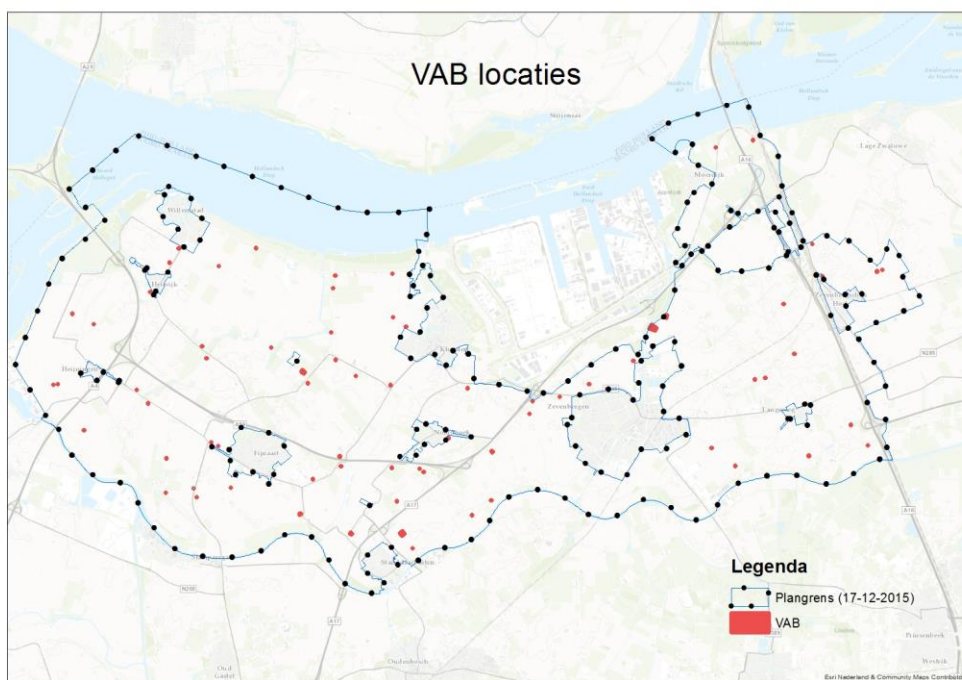
3.1

Algemene beschrijving

Het buitengebied kan gekarakteriseerd worden als een gemengd landelijk gebied met een agrarisch productielandschap en veel burgerwoningen en bedrijven verspreid door het buitengebied.

Op de agrarische bedrijven wordt in de volgende paragraaf nader ingegaan, omdat de uitbreidingsmogelijkheden van deze bedrijven met name relevant zijn voor het planMER.

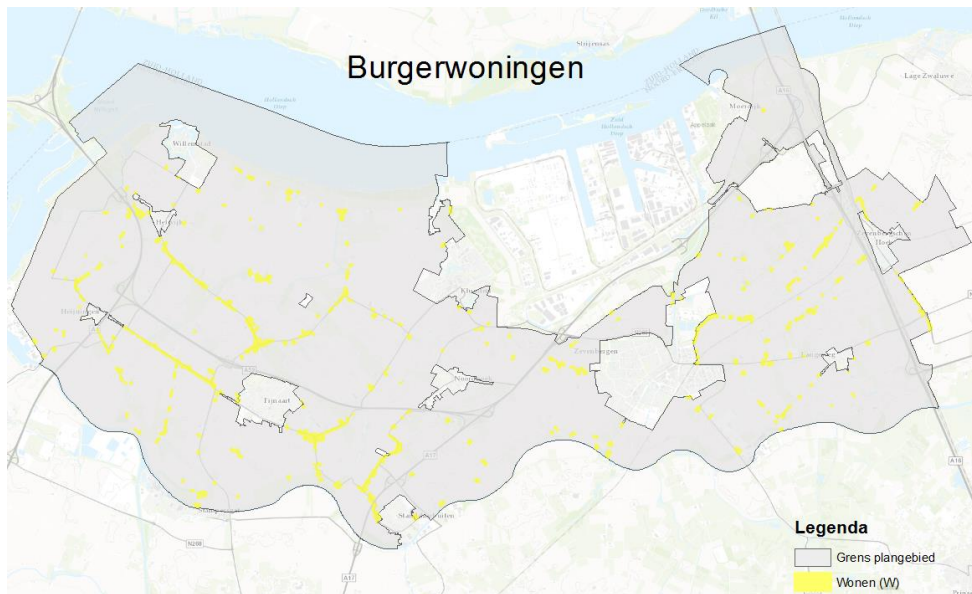
Uit de uitgevoerde inventarisatie blijkt dat er ook veel situaties voorkomen, waarbij in het geldende bestemmingsplan nog sprake was van een agrarisch bedrijf, maar inmiddels is duidelijk dat de bedrijfsvoering is gestopt. Dit zijn er 40 à 50 (de zogenaamde VAB-locaties, Vrijkomende Agrarische Bedrijfsbebouwing).

VAB-locaties op basis van de inventarisatie

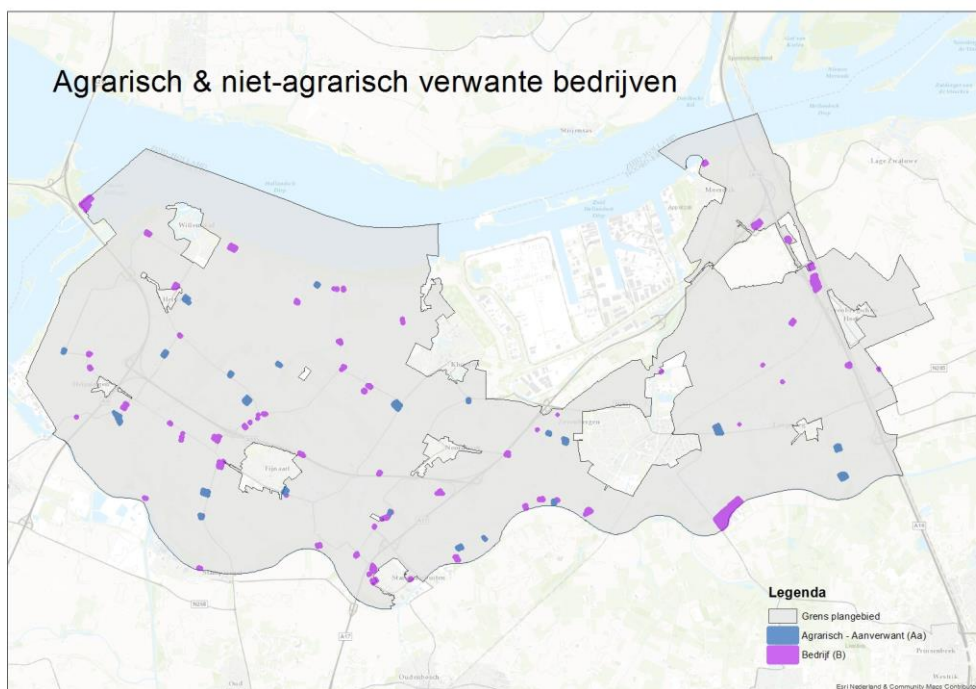

Daarnaast zijn er meer dan 800 burgerwoningen (zie afbeelding). Deze zijn vooral te vinden in de dijklinten.

Burgerwoningen in het buitengebied

Buiten het agrarisch bedrijf zijn er nog diverse andere vormen van bedrijvigheid in het buitengebied van Moerdijk. Er bevinden zich op bepaalde plaatsen in het buitengebied grootschalige bedrijven, het gaat hier bijvoorbeeld om een transportbedrijf, een autobedrijf en handelsbedrijven. Deze bedrijven zijn soms gerelateerd aan de agrarische sector. Dit betreft ruim 100 niet-agrarische bedrijven, waarvan ca 25 agrarisch verwante bedrijven.

Niet-agrarische bedrijven in het buitengebied

Verder komen er 4 kampeerterreinen voor in het plangebied. Qua kleinschalige recreatie zijn er diverse Bed and Breakfast-gelegenheden en theetuinen verspreid in het buitengebied. Ook verschillende historische elementen worden recreatief benut, zoals Fort de Hel, Fort Bovensluis (als onderdeel van de camping) en Fort Sabina.

3.2

Beschrijving agrarische sector in Moerdijk

Er is veel bedrijvigheid in het buitengebied van Moerdijk, dit zijn veelal (grote) agrarische bedrijven. De agrarische sector beslaat een groot deel van de oppervlakte van de gemeente Moerdijk. Veel agrarische bedrijven zijn van oudsher gevestigde familiebedrijven met een gemengd karakter. De diversiteit in agrarische bedrijvigheid varieert van grootschalige veehouderij tot kleine fruitteelt. Akkerbouw is verreweg de grootste sector, het betreft dan voornamelijk tarwe, suikerbieten en aardappelen.

Het overgrote gedeelte van de agrarische bedrijven betreft akkerbouw en/of tuinbouwbedrijven (zie onderstaande afbeelding).

Er komen 20 a 30 melkveehouderijen voor als hoofdtak danwel als neventak bij een akkerbouw of tuinbouwbedrijf (categorie veehouderij in de kaart).

Deze bedrijven liggen verspreid door het gebied. Daarnaast komen er 15 a 20 intensieve veehouderijen voor, bijna alleen als hoofttakbedrijven. Ten zuiden en oosten van Zevenbergen komen ook een aantal glastuinbouwbedrijven voor.

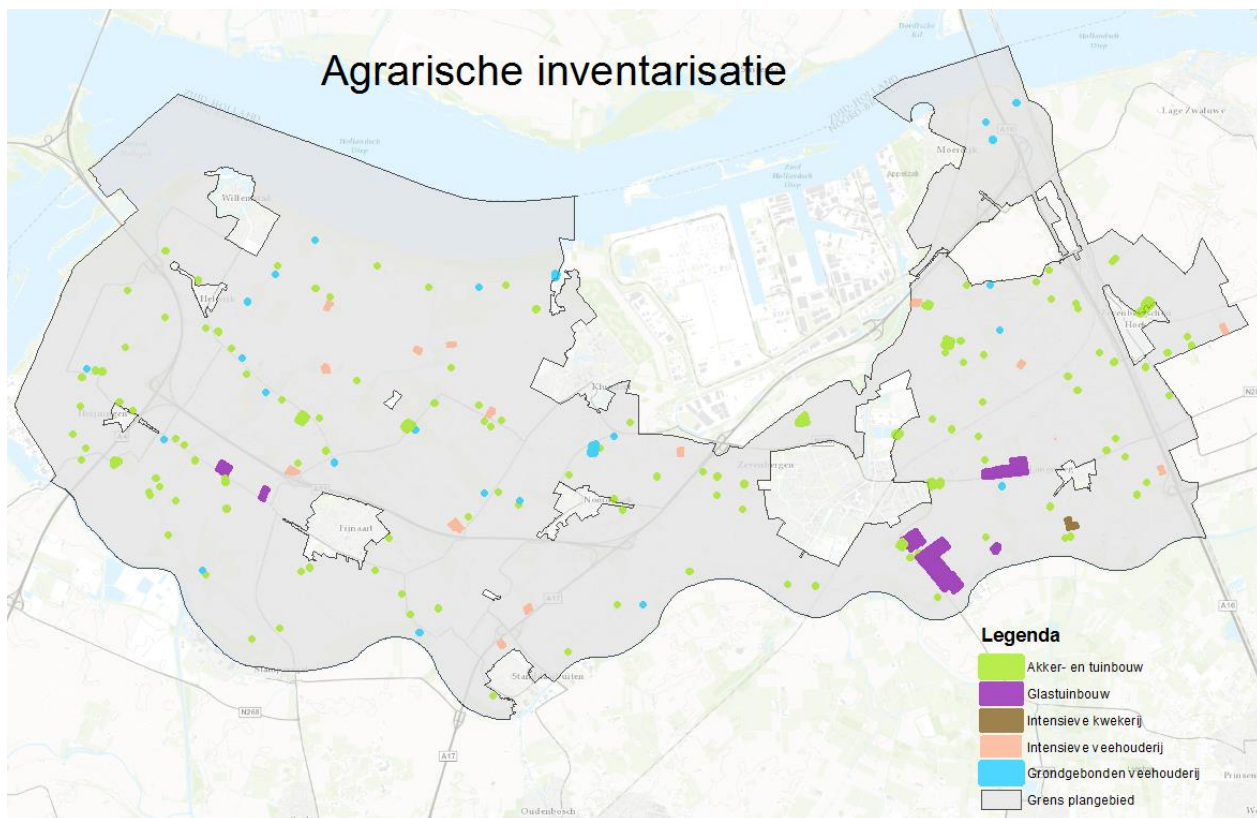
Bij verschillende agrarische bedrijven is er sprake van een (ondergeschikte) nevenactiviteit, zoals de verkoop van streekproducten, het bewerken van agrarische producten, caravanstalling, paardenstalling, zorgboerderij, agrarisch loonbedrijf, opslag en stalling van agrarische producten, hoveniersbedrijf en kamperen bij de boer.

Onderstaande tabellen en afbeeldingen geven een beeld van het aantal en type agrarische bedrijven in het buitengebied van Moerdijk (stand van zaken CBS 2014).

Type bedrijf	Aantal bedrijven
Graasdieren	71
Hokdieren	18
Tuinbouw onder glas	9
Tuinbouw opengrond	30
Paddenstoelenteelt	3
Akkerbouw	174
Aantal landbouwbedrijven totaal	224

Bron: CBS, gegevens 2014, 18-01-2016

<http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=80781NED&D1=0,2-3,5-6,12-13,19-20,25-26,32,37-39,43-44,48-54,57-58,60,62,67,70-73,77,81-136,138,140&D2=465&D3=10,1&HDR=G1,G2&STB=T&VW=T>

Plangebied met verspreiding en type landbouwbedrijven

De voorgaande afbeeldingen geven een globaal beeld van de aanwezige agrarische bedrijven in het buitengebied. Zoals in paragraaf 2.1. aangegeven zijn vooral de ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen relevant voor het planMER.

Uit de inventarisatie blijkt dat de veehouderijen verspreid in het plangebied aanwezig zijn. De aanwezigheid van burgerwoningen in de directe omgeving van veehouderijen kunnen de verdere ontwikkeling van agrarische bedrijven (met name veehouderijen) belemmeren. Dit aspect vergt derhalve aandacht in het planMER.

Reikwijdte en detailniveau

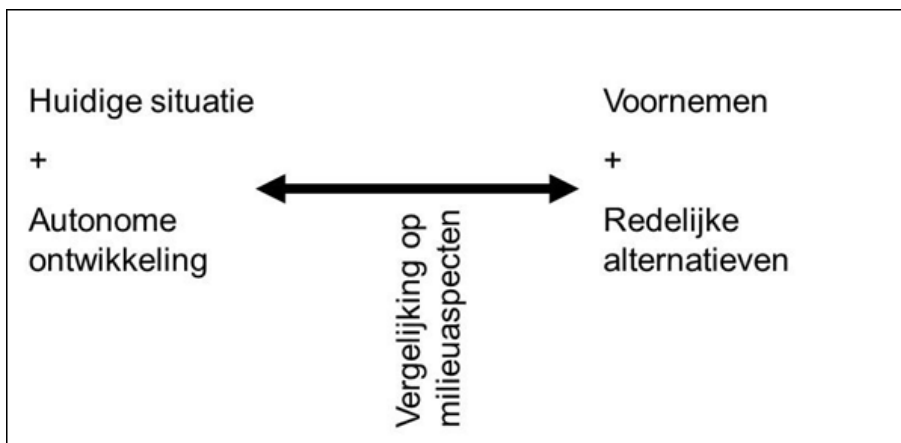
4

4.1

Inleiding

De reikwijdte en het detailniveau van een planMER is afhankelijk van het abstractieniveau van het plan. In het planMER worden de milieueffecten bepaald door het voornemen (= (voor)ontwerp bestemmingsplan) en eventuele redelijke alternatieven te vergelijken met de zogenaamde referentiesituatie (= huidige situatie en autonome ontwikkelingen).

Bij het bepalen van de milieueffecten moet volgens jurisprudentie uitgegaan worden van de maximale mogelijkheden in het bestemmingsplan (dus inclusief ontwikkelingsmogelijkheden via afwijking of wijziging). Tevens beschrijft het planMER welke maatregelen mogelijk zijn om eventuele negatieve effecten te voorkomen.

Het planMER moet inzichtelijk maken of de gemaakte planologische keuzes en ontwikkelingsruimte op gebiedsniveau leiden tot belangrijke gevolgen voor het milieu. Daarbij wordt onder andere gekeken naar de wettelijke normen en grenswaarden die vanuit de verschillende sectorale wet- en regelgeving gelden.

4.2

Voornemen: nieuw bestemmingsplan buitengebied

In het planMER moeten de milieueffecten van het voornemen worden beschreven. Het voornemen betreft in dit geval het opstellen van een nieuw bestemmingsplan buitengebied. In het planMER moeten derhalve de milieugevolgen worden beschreven van de ontwikkelingsmogelijkheden in het

bestemmingsplan. Er ligt op dit moment nog geen conceptbestemmingsplan. Daarom is op basis van de visie buitengebied een inschatting gemaakt van de belangrijkste ontwikkelingsmogelijkheden in het nieuwe bestemmingsplan, die mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor de gezondheid en het milieu zouden kunnen hebben:

- Uitbreiding van bestaande grondgebonden vollegrondsteeltbedrijven tot een omvang van de bebouwing van maximaal 1,5 ha. en onder voorwaarden 2,5 ha.
- Uitbreiding van bestaande grondgebonden veehouderijen tot een omvang van de bebouwing van maximaal 1,5 ha. en onder voorwaarden 2,5 ha. En onder de strikte voorwaarden van BZV en PAS.
- Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen tot maximaal 1,5 ha.
- Vergroting en nieuwvestiging van glastuinbouwbedrijven in de doorgroeigebieden voor glastuinbouw.
- Het toestaan van onderschikte niet-agrarische nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven, waaronder ook begrepen mestvergisting voor eigen gebruik.
- Beperkte uitbreiding van burgerwoningen en niet-agrarische bedrijven.
- De mogelijkheid om paardenbakken te realiseren bij bebouwde erven of direct aansluitend daaraan.

Ook vormen van duurzame energie, zoals zonnevelden of windturbines, kunnen belangrijke milieugevolgen hebben (denk aan de gevolgen voor het landschap). Naar verwachting worden hiervoor geen regelingen in het bestemmingsplan opgenomen, maar worden hiervoor afzonderlijke planologische procedures gevolgd.

Daarnaast kunnen recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden en de bouw van windturbines in de directe nabijheid van de Natura 2000-gebieden Hollands Diep en Krammer-Volkerak mogelijk leiden tot negatieve effecten in die gebieden (bijvoorbeeld in de vorm van verstoring).

De ontwikkelingsruimte voor de veehouderijen vormt de directe aanleiding voor het opstellen van het planMER. Naar verwachting zijn van deze uitbreidingsmogelijkheden ook de belangrijkste milieugevolgen te verwachten. Het beschrijven van de gevolgen van deze uitbreidingsmogelijkheden zal daarom een belangrijke plaats innemen bij de effectbeschrijvingen.

Maar natuurlijk wordt ook voor de andere ontwikkelingsmogelijkheden zoals hierboven beschreven beoordeeld welke milieugevolgen te verwachten zijn.

4.3

Onderzoeksgebied en tijdshorizon planMER

Het plangebied is weergegeven in hoofdstuk 1, namelijk het bestemmingsplangebied. Het studiegebied voor de planm.e.r. kan voor bepaalde milieuaspecten de plangrenzen overschrijden aangezien effecten verder kunnen reiken dan de grenzen van het plangebied.

Wat betreft geur zal het onderzoeksgebied bestaan uit het bestemmingsplangebied en een zone van 2 kilometer direct om het plangebied om de effecten in beeld te kunnen brengen. Effecten op Natura 2000 gebieden worden ook buiten het plangebied beoordeeld, tot maximaal 30 km rondom het plangebied, voorzover de gebieden binnen de 'invloedsfeer' van de activiteiten in het plangebied liggen en maatgevend zijn.

De tijdshorizon van het bestemmingsplan is gericht op 2027. Dit wordt eveneens als horizon van het MER aangehouden.

4.4

T e o n d e r z o e k e n m i l i e u a s p e c t e n

De milieueffecten worden vooral op de schaal van de gemeente beoordeeld. De totale milieueffecten van het gehele bestemmingsplan worden beschreven. De effecten van een individueel bedrijf afzonderlijk komt dus niet in het planMER aan de orde. Deze effecten worden wel in het kader van een aanvraag omgevingsvergunning beoordeeld.

Mocht blijken dat bij één milieuonderdeel de effecten vooral samenhangen met één of enkele bedrijven, dan wordt in het planMER vanzelfsprekend naar deze bedrijven gekeken.

Op basis van het voornemen, zoals in de vorige paragraaf beschreven, kunnen verschillende effecten op verschillende milieuaspecten worden verwacht. Onderstaand is aangegeven op welke aspecten de eventuele realisatie van de verschillende activiteiten effect kunnen hebben (positief of negatief) en dus worden beoordeeld. Niet alle activiteiten zullen effect hebben op de verschillende aspecten. Dit zal in het planMER worden beschreven.

De effecten van de activiteiten die op basis van het bestemmingsplan mogelijk kunnen zijn, worden vergeleken met de referentiesituatie en beoordeeld middels expert judgement. Dit houdt in dat de effecten van de mogelijkheden die de te stellen bestemmingsplannen bieden ten opzichte van de referentiesituatie kwalitatief worden vastgesteld. Met betrekking tot ammoniak, luchtkwaliteit en geur zal de beoordeling (deels) kwantitatief plaatsvinden in de vorm van berekeningen.

In het planMER worden sommige aspecten uitgesplitst in deelaspecten (bijvoorbeeld het aspect water kan worden beoordeeld op: kwaliteit oppervlaktewater, uitspoeling nutriënten en grondwater). Kortom, de onderstaande lijst geeft voor zover nu in te schatten (een aanzet tot) het beoordelingskader waarop de effectbepaling zal worden gebaseerd.

Milieuaspecten

Het MER toetst alleen op de milieuaspecten waarvoor redelijkerwijs effecten te verwachten zijn. Het detailniveau van het MER sluit aan op het detailniveau van het bestemmingsplan. Voor de milieuaspecten geldt er verschil zal zijn in de mate van gedetailleerdheid per aspect. De onderdelen die als prioritair worden gezien (natuur, landschap en geur) zullen in meer detail worden onderzocht dan aspecten waar weinig of geen effecten voor worden verwacht.

De 'm.e.r. (beoordelings)plichtige activiteiten' waarvoor het bestemmingsplan een kader biedt in overweging nemende, worden vooral milieueffecten verwacht op of van:

- de natuur(effecten op beschermde gebieden en beschermde soorten). In het kader van de beoordeling van deze effecten worden ook berekeningen gemaakt van de stikstofdepositie;
- het landschap en cultuurhistorische waarden; en
- geurhinder.

Ook externe veiligheid vergt in Moerdijk specifieke aandacht.

Het onderzoek voor de plan m.e.r. is dan ook vooral op deze vier milieuonderdelen gericht. Andere milieuonderdelen die in het onderzoek overwogen worden, zijn:

- aantasting van archeologische waarden;
- bodemkwaliteit en waterkwaliteit en -kwantiteit;
- verkeersintensiteiten en verkeersveiligheid;
- geluidhinder;
- lichthinder (met name ten gevolge van uitbreiding van glastuinbouwbedrijven);
- luchtkwaliteit (toename fijn stof vanwege toename verkeersintensiteiten en vanwege uitbreiding van pluimveehouderijen);
- gezondheid.

4.5

Specifieke milieuaspecten Moerdijk

De ervaring met bestemmingsplannen buitengebied elders leert dat de belangrijkste milieugevolgen zijn te verwachten op de volgende onderwerpen:

Externe veiligheid

In het MER zal specifieke aandacht uitgaan naar het aspect 'externe veiligheid', vanwege de nabijheid van het industrieterrein Moerdijk, de risicocontouren langs wegen en de spoorlijn en langs diverse kabels en leidingen, waaronder de buisleidingenstraat. Ook langs het Hollands Diep gelden risicocontouren omdat dit water voor de zeevaart wordt gebruikt. Deze risicocontour valt echter niet over het land en heeft dus geen consequenties voor de visie of het bestemmingsplan.

Plaatsgebonden risicocontouren en invloedsgebieden van risicobronnen vallen over (delen van) het plangebied. Vanuit het plaatsgebonden risicobeleid betekent het dat binnen de PR 10-6-contour van risicobronnen geen kwetsbare objecten zijn toegestaan en beperkt kwetsbare alleen onder zwaarwegende belangen. Een verantwoording van het groepsrisico is nodig als ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden binnen invloedsgebieden van risicobronnen die relevant zijn voor externe veiligheid. Het invloedsgebied van Bevi inrichtingen bestaat weliswaar een groot deel van het buitengebied, maar het gebied is zodanig dunbevolkt dat bij de verantwoording van het groepsrisico waarschijnlijk volstaan kan worden met een kwalitatieve beschouwing.

Ammoniak in relatie tot veehouderijen

Het buitengebied van Moerdijk is een van de grootste buitengebieden in Nederland. Relatief is het aantal veehouderijen beperkt, namelijk circa 40 à 50 bedrijven, waarvan circa 15 volwaardige intensieve veehouderijen. In het plangebied zelf en in de directe omgeving liggen meerdere Natura 2000-gebieden (zie paragraaf 2.1). De uitbreidingsmogelijkheden van met name de veehouderijen in het bestemmingsplan zouden kunnen leiden tot een toename van de stikstofdepositie op deze natuurgebieden. Hiertoe worden in het planMER berekeningen uitgevoerd naar de gevolgen van de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen op de stikstofdepositie. De gegevens worden daartoe ingevoerd in het programma Aerius. Aan de hand daarvan worden de effecten op de natuurwaarden beschreven.

Ook de overige natuurgebieden en natuurwaarden zowel binnen als buiten de EHS ondervinden schade van vermesting en verzuring afkomstig uit de landbouw. Ook de effecten hiervan worden beschreven.

Passende beoordeling Nbw

Zoals hiervoor aangegeven zijn plannen die op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) een Passende beoordeling nodig hebben m.e.r.-plichtig. Een Passende beoordeling is aan de orde indien één of meerdere activiteiten die in een plan worden voorzien, significante gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied.

In het kader van het bestemmingsplan zal middels een Passende beoordeling en een plan-m.e.r. nader worden ingegaan op de mogelijke effecten van met name ammoniak op de omliggende (relevante) Natura 2000-gebieden in Nederland. Tevens zal aandacht besteed worden aan de wijze waarop hiermee in de besluitvorming omtrent het bestemmingsplan zal worden omgegaan.

Dit kan er mogelijk toe leiden dat er een nadere regeling moet worden opgenomen in het bestemmingsplan voor de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen. Dit om te garanderen dat er geen sprake is van negatieve effecten in omliggende Natura 2000-gebieden. Op grond van de eisen in de Natuurbeschermingswet 1998 mag het bestemmingsplan immers niet leiden tot dergelijke negatieve effecten.

Milieueffecten glastuinbouw

In het plangebied zijn negen glastuinbouwbedrijven gelegen (bron CBS).

Twee van deze locaties betreffen doorgroeilocaties en kunnen binnen dat gebied verder uitbreiden. De overige glastuinbouwbedrijven binnen het plangebied krijgen waarschijnlijk binnen het bestemmingsplan de mogelijkheid om beperkt uit te breiden.

De milieueffecten hiervan zullen nader worden beoordeeld in het planMER. Effecten kunnen te maken hebben met uitstoot van ammoniak (en daarmee stikstofdepositie in natuurgebieden), landschappelijke effecten en effecten op het gebied van lichthinder.

Omdat het om beperkte uitbreidingsmogelijkheden gaat, worden op voorhand geen knelpunten verwacht.

Overige milieuaspecten

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

De ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan kunnen effecten hebben op de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden. De beoordeling in het MER zal kwalitatief zijn.

Beoordeeld wordt de invloed (aantasting of versterking) op kenmerkende landschappelijke elementen en structuren. De beoordeling van deze effecten zal mede met behulp van het Landschapskwaliteitsplan worden ingevuld.

De effecten op cultuurhistorie worden beoordeeld aan de hand van de mate waarin historisch waardevolle elementen, structuren en gebieden die een bepaalde historische waarde vertegenwoordigen, worden aangetast.

Voor archeologie worden beoordeeld of binnen het alternatief mogelijkheden tot bodemverstoring leiden binnen gebieden met archeologische verwachtingswaarden.

Op voorhand worden bij dit onderwerp geen knelpunten verwacht.

Geur

Door de aanwezigheid van burgerwoningen in het buitengebied, zullen er woningen binnen de vaste afstanden van de melkveehouderijen liggen. Ook in de nabijheid van intensieve veehouderijen liggen burgerwoningen. Hiervoor zullen geurberekeningen worden uitgevoerd. Beoordeeld wordt het mogelijke aantal geurgehinderden (aantal woningen) in relatie tot de toe- of afname van de

geuremissie van agrarische bedrijven. De effecten van de alternatieven worden berekend in $\mu\text{g}/\text{m}^3$ contouren met behulp van het verspreidingsmodel V-Stacks gebied.

Vanwege het geringe aantal intensieve veehouderijen zullen de effecten beperkt en vooral lokaal van aard zijn. Knelpunten worden vooralsnog niet verwacht, maar mochten deze aanwezig zijn, dan worden die in kaart gebracht.

Verkeer en luchtkwaliteit

Allereerst wordt gekeken naar de toename van het aantal verkeersbewegingen ten gevolge van de mogelijke ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Vervolgens kan aan de hand van de toename van het aantal verkeersbewegingen ook het effect op de luchtkwaliteit beoordeeld worden.

Voor het onderdeel luchtkwaliteit wordt zowel gekeken naar fijn stof op basis van de toename van het wegverkeer ten gevolge van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan biedt, als fijn stof als gevolg van de bedrijfsvoering van een intensieve veehouderij. Beide aspecten worden kwalitatief beoordeeld, op basis van de toename van het aantal ritten per bedrijf en mogelijke vergroting van de agrarische bedrijven per alternatief.

Fijnstof ten gevolge van de bedrijfsvoering is voor het overgrote deel afkomstig van pluimvee- en varkensstallen. De meeste effecten zijn te verwachten bij een pluimveebedrijf. In het plangebied zijn slechts twee pluimveebedrijven aanwezig (Bron: CBS, gegevens 2014, 18-01-02016).

In het algemeen kan gesteld worden dat fijnstofproblemen altijd lokaal en dichtbij de bron voorkomen, hooguit een paar honderd meter. Gezien het geringe aantal pluimveebedrijven en de verspreide ligging van de intensieve veehouderijen, worden geen problemen verwacht.

De impact van fijnstof op de gezondheid van omwonenden afkomstig van de snelwegen is eveneens groot. Dit vormt onderdeel van de referentiesituatie in het MER. De toename van het verkeer op de autosnelwegen vormt voor het MER een autonome ontwikkeling. Het bestemmingsplan doet daar verder niets aan af. In het kader van het planMER behoeven daarom de milieueffecten hiervan niet in beeld gebracht te worden.

Dit geldt ook voor ontwikkeling van het Industrierrein Moerdijk. Ook dit vormt onderdeel van de referentiesituatie (voor zover er definitieve besluitvorming over de ontwikkelingen heeft plaatsgevonden).

Bodem en water

Bij het aspect water worden de gevolgen voor het watersysteem, zowel oppervlaktewater als grondwater, kwalitatief getoetst. Tevens wordt kwalitatief beschreven wat de gevolgen van de alternatieven voor de waterkwaliteit kunnen zijn.

Op basis van de ontwikkelingsmogelijkheden binnen de alternatieven, is er mogelijk sprake van een toename van het risico op bodemverontreinigingen. Dit wordt kwalitatief beschreven in het planMER.

Natuur

Zoals aangegeven, worden de effecten ten gevolge van ammoniakdepositie onderzocht. Daarnaast wordt in het MER bekeken wat de effecten op flora en fauna zijn, met name gericht op beschermde soorten. Tevens wordt ingegaan op de effecten op EHS-gebieden t.a.v. overige aspecten, anders dan ammoniak.

Geluidhinder

Het onderzoek naar geluidseffecten vindt kwalitatief plaats. Dit gebeurt onder andere op basis van standaard richtafstanden uit de VNG-handreiking 'Bedrijven en milieuzonering'. Relevante effecten van geluid als gevolg van extra verkeer worden niet verwacht. Ook zal worden benoemd dat er een stiltegebied in het plangebied aanwezig is.

Gezondheid

Onder het aspect gezondheid wordt enerzijds ingegaan op effecten als gevolg van veranderingen in geluid, geur en luchtkwaliteit (waar komen deze effecten samen). Verder wordt ingegaan op de effecten op de gezondheid. De gezondheid kan positief worden beïnvloed door in de ruimtelijke ordening rekening te houden met bevorderen van bewegen, lopen en fietsen, natuur en groen, ruimte voor recreatie en sport, stilte en rust. Met de nieuwe Omgevingswet worden normen voor geluidsoverlast en luchtkwaliteit herijkt, met het oog op gezondheid. Verder is in de Wet publieke gezondheid (artikel 16 Wpg) geregeld dat voordat besluiten worden genomen die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de publieke gezondheidszorg, het College van Burgemeester en Wethouders eerst advies vraagt aan de gemeentelijke gezondheidsdienst.

In het MER worden gezondheidseffecten kwalitatief beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de invloed van het bestemmingsplan op de risico's met betrekking tot verspreiding van dierziektes/ziekteverwekkers (van bedrijf tot bedrijf) en besmetting van mensen met (dier)ziektes/ziekteverwekkers (endotoxinen, zoönosen, mrsa bacterie.). Daarbij wordt indien nodig (en mogelijk) ook ingegaan op mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om gezondheidsrisico's voor de omgeving te beperken.

Helaas is de wetenschappelijke kennis over dit thema nog vrij beperkt. Dit neemt niet weg dat het thema aandacht verdient. Het berekenen van de te verwachten effecten op de gezondheid op basis van 'dosiseffect relaties' is niet zinvol omdat het bestemmingsplanbesluit een algemeen ontwikkelingskader biedt voor (intensieve) veehouderijen. Door de vele aannames waarop de alternatieven zijn gebaseerd wordt niet voldaan aan de voorwaarde dat er per bron (intensief veehouderij bedrijf) voldoende betrouwbare blootstellingsgegevens zijn. Hierdoor wordt de effectbeoordeling van de alternatieven beperkt tot een kwalitatieve beoordeling op hoofdlijnen.

4.6

Alternatieven

In het planMER worden de milieueffecten op basis van de ontwikkelingsmogelijkheden in het voorontwerpbestemmingsplan beschreven.

Mocht hieruit blijken dat er voor enkele milieuthema's sprake is van aanzienlijke (negatieve) milieueffecten, dan wordt bezien of het zinvol is om een (of enkele) alternatieven te beschrijven. Op voorhand is dat niet aan te geven.

De alternatieven worden op de volgende manier uitgewerkt:

1. De milieueffecten van het voornemen worden bepaald.
2. Op basis van de milieueffecten van het voornemen wordt bepaald waar sturing van de ontwikkelingsmogelijkheden op grond van het bestemmingsplan nodig is om niet wenselijke milieueffecten te voorkomen of te beperken.

3. In overleg tussen de gemeente en adviseurs wordt bepaald welke sturing van de ontwikkelingsmogelijkheden mogelijk en wenselijk is.
4. Op basis hiervan wordt beoordeeld of het zinvol is om een alternatief uit te werken op basis waarvan niet wenselijke milieueffecten van het voornemen worden voorkomen of worden beperkt. Vervolgens worden de milieueffecten van het alternatief of de alternatieven bepaald.

Colofon

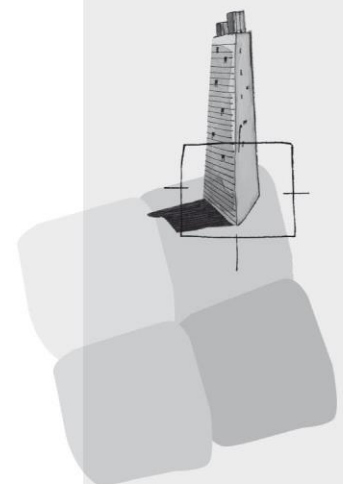
Opdrachtgever
Gemeente Moerdijk

Contactpersoon
Eelke de Rooij

Rapport
Judith Pronk / Henk Veldhuis

Projectleiding
Henk Veldhuis

Projectnummer
219.00.05.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Utrechtseweg 7
Postbus 2153
3800 CD Amersfoort
T 033 465 65 45
F 033 461 14 11
E amersfoort@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort

Bijlage 10 Ruimtelijke onderbouwing aanlegsteiger Volkerak

**Ruimtelijke onderbouwing
Verkoopsteiger Sluispad-noord**

versie 1 maart 2018

Inhoudsopgave

Ruimtelijke onderbouwing	3
Hoofdstuk 1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Ligging plangebied	5
1.3 Vigerend(e) bestemmingsplan(nen)	6
1.4 Leeswijzer toelichting	8
Hoofdstuk 2 Planbeschrijving	9
2.1 Beschrijving huidige situatie plangebied	9
2.2 Toekomstige situatie plangebied	10
Hoofdstuk 3 Beleidskader	11
3.1 Rijksbeleid	11
3.2 Provinciaal beleid	14
3.3 Gemeentelijk beleid	19
Hoofdstuk 4 Sectorale aspecten	21
4.1 Milieu	22
4.2 Archeologie en cultuurhistorie	25
4.3 Water	26
4.4 Ecologie	27
4.5 Verkeer en parkeren	31
Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid	32
5.1 Economische uitvoerbaarheid	32
5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid	32
Bijlage 1: Landschappelijke onderbouwing	33

Kennisgeving

Ruimtelijke onderbouwing

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De situatie in de haven ten noorden van de Volkeraksluizen heeft al geruime tijd de aandacht binnen de gemeente Moerdijk.

Vanaf 2006 is verzocht om de jachtmakelaardij uit te breiden door middel van realisatie van een buiten- en binnenstalling, showroom, service- en reparatiebedrijf, aanlegsteiger, botenlift en parkeerplaatsen. Dit heeft niet geresulteerd in een vergunning, aangezien het bedrijf Hetterschijt failliet is gegaan. De gemeente Moerdijk was toentertijd in principe bereid medewerking te verlenen aan het initiatief. Door het legaliseren van enkel de verkoopsteiger (geen ligplaatsen) is er sprake van versterking van de reeds aanwezige detailhandel structuur zonder dat de omgeving daarmee ernstig wordt aangetast. Dit past binnen de uitgangspunten van de gemeentelijke structuurvisie.

Op 13 februari 2008 is een vergunning verleend voor het bouwen van een kantoorgebouw. Op grond van het bestemmingsplan Buitengebied uit 2004 is het mogelijk om bebouwing ten behoeve van de activiteit detailhandel in boten en scheepsbenodigdheden met een oppervlakte van 120 m² te realiseren. De verkoopsteiger van 150 meter lang is thans niet legaal. Langs deze steiger liggen enkel zeil- en motorboten voor de verkoop. De verkoopsteiger maakte eerder wel deel uit van een tijdelijke vergunning, maar maakt geen onderdeel uit van de vergunning ten behoeve van de kantoorgebouwen uit 2008.

Kort gezegd spelen er momenteel twee kwesties:

1. De aanwezigheid van ligplaatsen in de haven en aangrenzend daarvan kleinschalige illegale bebouwing op de kade. Rijkswaterstaat (RWS) wil deze ligplaatsen niet langer toestaan in verband met de veiligheid en heeft een (informeel) handhavingsverzoek bij de gemeente ingediend;
2. De aanwezigheid van een verkoopsteiger van Jachtmakelaardij Kappers (voorheen Hetterschijt)). Het kantoor hiervan ligt bij deze steiger en de bouw hiervan is op 13 februari 2008 vergund. De steiger is niet vergund en dus illegaal.

In een bestuurlijke memo van 23 september 2013 is een voorstel gedaan hoe hier mee om te gaan, dat vervolgens akkoord is bevonden door het College van B&W. Dit heeft geleid tot de volgende conclusies:

- Handhaving starten tegen ligplaatsen en naastgelegen illegale bebouwing op kade;
- Het legaliseren van de verkoopsteiger.

Het legaliseren van de verkoopsteiger is sterk afhankelijk van de flora- en fauna wetgeving (EHS) en instemming door de provincie. In de verordening Ruimte (vanaf 2014) wordt de mogelijkheid geboden om een uitbreiding in de EHS in beperkte mate (200 m²) toe te staan.

Op 27 september 2013 heeft Rijkswaterstaat te kennen gegeven niet negatief tegenover het legaliseren van de verkoopsteiger Kappers te staan. Uit informeel overleg met de provincie op 16 april 2014 heeft ook de provincie aangegeven te kunnen instemmen met legalisatie van de verkoopsteiger, mits er geen woonboten zijn toegelaten en er geen boten op de kade kunnen worden geplaatst.

Gemeente Moerdijk kiest voor legalisatie door verankering in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied dat momenteel wordt voorbereid. Hiervoor dient dit bestemmingsplan voor deze locatie te worden vergezeld van een goede ruimtelijke onderbouwing om aan te tonen dat de verkoopsteiger een passende ontwikkeling is. Met voorliggende onderbouwing wordt daarin voorzien.

Deze onderbouwing wordt verwerkt in de actualisatie van het bestemmingsplan Buitengebied.

1.2 Ligging plangebied

Het plangebied betreft de steiger en de in het water aangelegde aanlegruimte vanaf de oever en de golfbreker die de steiger beschermt tegen golfslag.

Afbeelding: begrenzing plangebied

Met de eigenaar A.W. Kappers Holding B.V. is inmiddels een overeenkomst gesloten over de wijze waarop medewerking kan worden verleend aan het legaliseren van de verkoopsteiger aan het Sluispad Noord in Willemstad.

1.3 Vigierend(e) bestemmingsplan(nen)

De steiger ligt er vermoedelijk al vanaf 1998/1999 (mogelijk na toestemming RWS). De steiger wordt ook genoemd in adviesnota aan B&W in 1997:

"In de inhoud van de toelichting van het bestemmingsplan Buitengebied, 1^e herziening, wordt verwezen naar de losse bijlage 6, Ruimtelijke onderbouwing uitbreiding nautisch bedrijfsgebouw Hetterschijt Marine BV d.d. P.M. Voor de uitbreiding van jachtmakelaardij Hetterschijt is niet tijdig een volledige en getoetste ruimtelijke onderbouwing ingeleverd waaruit blijkt dat de voorgestelde uitbreiding inpasbaar en haalbaar is. Daarom is deze uitbreiding niet opgenomen in de herziening. Om duidelijkheid te scheppen over deze situatie is het raadzaam om de verwijzing naar de ruimtelijke onderbouwing te verwijderen uit de inhoud van de toelichting van het bestemmingsplan Buitengebied, 1^e herziening.

Op de wijzigingenkaart kaartbladnummer 12 bij de 1^e herziening Buitengebied is de subbestemming 'Bsms servicecentrum voor en makelaardij in scheepsjachten' weergegeven. Aangezien deze op de kaartbladen niet voorkomt, dient deze subbestemming uit de legenda op kaartblad 12 verwijderd te worden."

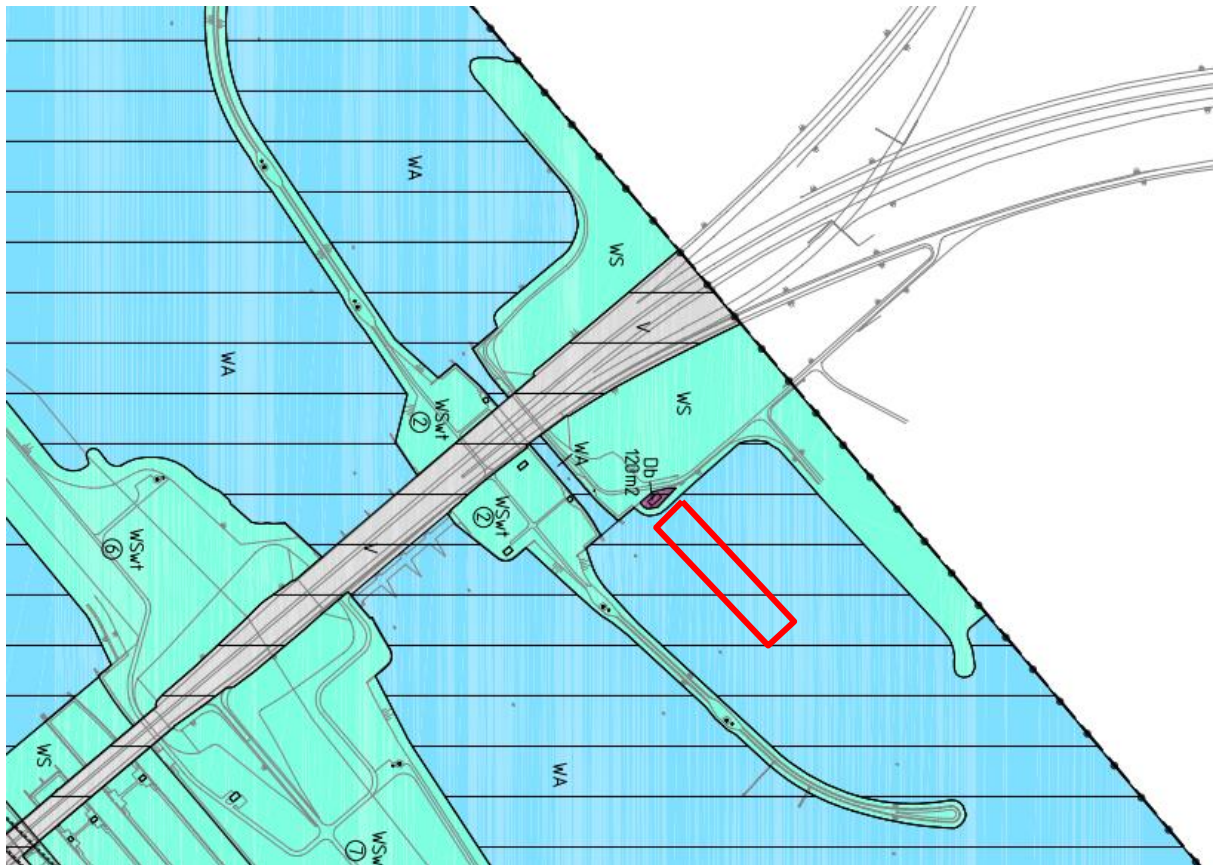
Door de provincie is in verleden goedkeuring aan dit deel van het bestemmingsplan Buitengebied (2004) onthouden. Door het failliet gaan van de vorige eigenaar is daar verder geen actie meer op genomen en is het niet meegenomen in de 3e herziening van het bestemmingsplan Buitengebied.

RO Verkoopsteiger sluispad-noord

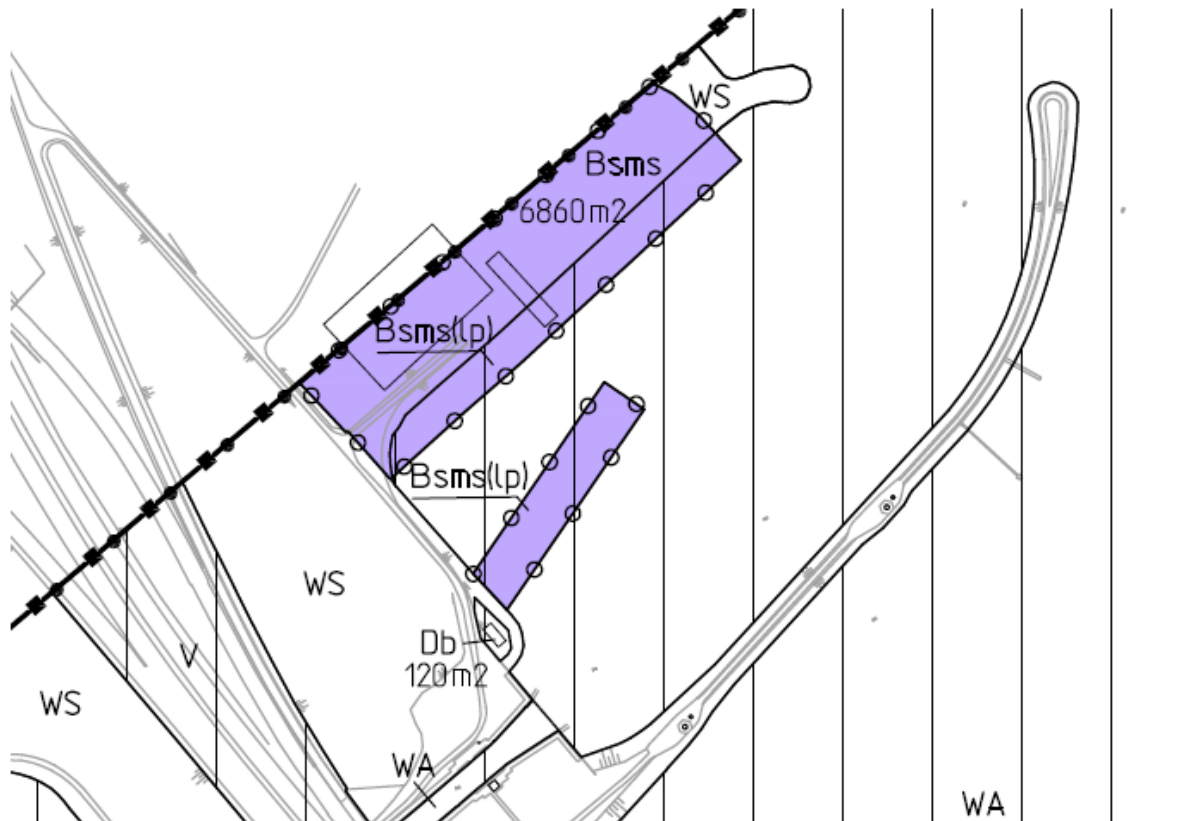
Bij vergunnen van kantoorgebouw middels art 19 lid 1 WRO procedure (2008) is door provincie aangegeven geen bezwaar te hebben tegen de aanleg van aanlegsteigers, hoewel aandacht moet worden besteed aan voldoende parkeerplaatsen en de extra vaarbewegingen op de aanwezige flora en fauna. De aanleg van een jachthaven is niet acceptabel.

Planologisch geldt derhalve het volgende:

- bestemmingsplan Buitengebied uit 2004;
- Bestemming Bedrijfsdoeleinden bestemmingsplan 'Buitengebied, eerste herziening' (niet goedgekeurd);
- Gebiedsaanduiding vogelrichtlijn;
- Dubbelbestemming: primair waterstaatsdoeleinden;
- Dubbelbestemming: gebied met verweving van natuur, recreatie en landschapswaarden.

bestemmingsplan Buitengebied uit 2004 (rood aangeduid de verkoopsteiger)

Afbeelding: bestemming plangebied; bestemmingsplan Buitengebied 1e herziening – goedkeuring aan onthouden

1.4 Leeswijzer toelichting

In hoofdstuk 2 wordt het plan nader beschreven. In hoofdstuk 3 worden de beleidskaders van Rijk, provincie en de gemeente beschreven. De sectorale aspecten en juridische aspecten met betrekking tot de afzonderlijke bestemmingen worden toegelicht in hoofdstuk 4 en 5.

Hoofdstuk 2 Planbeschrijving

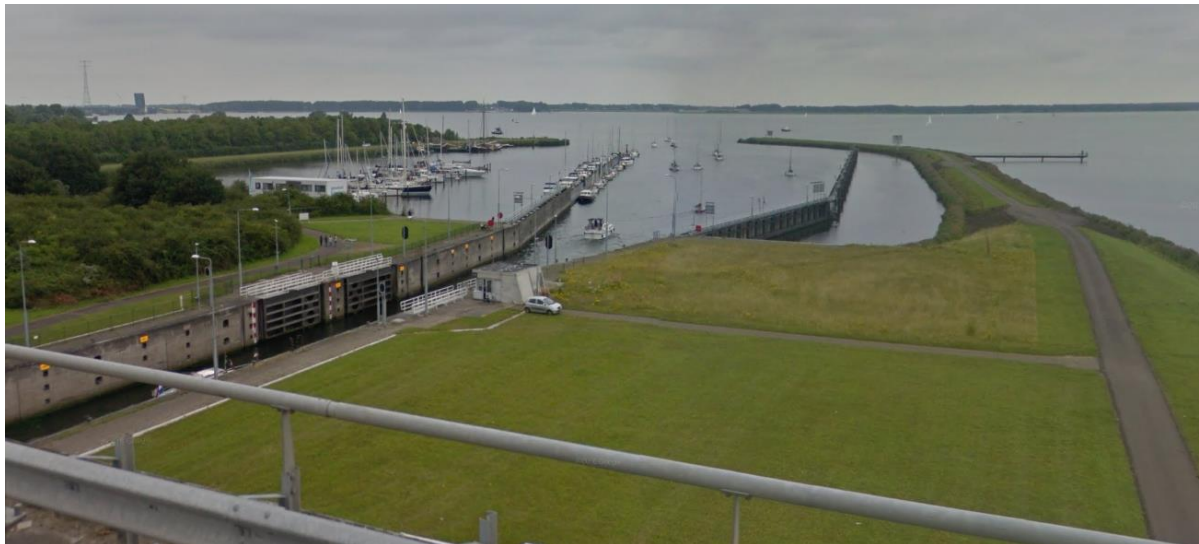
2.1 Beschrijving huidige situatie plangebied

Bij Willemstad zijn tussen 1957 en 1967 de Volkeraksluizen gebouwd, die het Hollandsch Diep van het Volkerak scheiden. Het sluisencomplex beschermt het zuiden van Zeeland tegen hoogwater en is tegelijkertijd erg belangrijk voor het scheepvaartverkeer. Jaarlijks passeren er bijna 150.000 vrachtschepen.

In 1977 breidde Rijkswaterstaat het complex uit met onder andere een extra sluis voor de binnenvaart en een aparte sluis voor plezierjachten.

Ten westen van het sluiscomplex ligt knooppunt Hellegatsplein. Hier kruist de A29 (rijksweg 4) de A59 en N59. Het knooppunt is vernoemd naar het Hellegat, waar de Haringvliet, Hollands Diep en Volkerak samenkomen. Het ligt tussen Goeree-Overflakkee, de Hoekse Waard en de kust van Noord-Brabant. Ten oosten van het sluiscomplex ligt de vestingstad Willemstad.

Het plangebied betreft de verkoopsteiger. Hier kunnen circa 50 zeil- en motorschepen aangelegd worden voor de verkoop. Er vindt verder geen verkoop van scheepsbenodigdheden plaats vanaf de steiger en ook is de steiger niet bedoeld als tijdelijke ligplaats voor recreatievoertuigen. Aan de oostzijde van de verkoopsteiger ligt een golfbreker die de ingang tot de sluis voor plezierjachten begeleidt en die tegelijk de verkoopsteiger beschermt tegen golfslag. Op onderstaande foto, genomen vanaf de Rijksweg A29 is het plangebied goed te zien.

2.2 Toekomstige situatie plangebied

De toekomstige situatie (verkoopsteiger) komt overeen met de bestaande situatie.

Hoofdstuk 3 Beleidskader

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) en Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte vastgesteld. Op 30 december 2011 (wijziging 1 oktober 2012) is het Barro in werking getreden. In de Structuurvisie is aangegeven dat het Rijk drie hoofddoelen heeft:

1. het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
2. het verbeteren, in standhouden en ruimtelijk zeker stellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
3. het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Uit deze drie hoofddoelen komen onderwerpen voort die van nationaal belang zijn.

Structuurvisies hebben op zichzelf geen bindende werking voor andere overheden dan de overheid die de visie heeft vastgesteld. De nationale belangen uit de structuurvisie die juridische borging vragen worden daarom geborgd in de Amvb Ruimte. Deze Amvb wordt aangeduid als het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Deze Amvb is gericht op doorwerking van nationale belangen in gemeentelijke bestemmingsplannen en zorgt voor sturing en helderheid van deze belangen vooraf. In het Barro zijn verschillende bepalingen opgenomen, o.a. ten aanzien van Rijkswaarwegen, hoofdwegen en - spoorwegen. Er zijn meerdere bepalingen die direct betrekking hebben op het plangebied: rijkswaarwegen, rivierbed, radarverstoringgebied, natuurnetwerk Nederland.

Rijkswaarwegen

Bij de vaststelling van een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden binnen de begrenzing van een rijkswaarweg of op een vrijwaringszone en dat een wijziging inhoudt ten opzichte van het ten tijde van inwerkingtreding van deze titel geldende bestemmingsplan, wordt rekening gehouden met het voorkomen van belemmeringen voor:

- de doorvaart van de scheepvaart in de breedte, hoogte en diepte;
- de zichtlijnen van de bemanning en de op het schip aanwezige navigatieapparatuur voor de scheepvaart;
- het contact van de scheepvaart met bedienings- en begeleidingsobjecten;
- de toegankelijkheid van de rijkswaarweg voor hulpdiensten, en
- het uitvoeren van beheer en onderhoud van de rijkswaarweg.

Grote rivieren

Een bestemmingsplan wijst ten opzichte van het daaraan voorafgaande bestemmingsplan alleen nieuwe bestemmingen in een rivierbed aan in het geval er sprake is van:

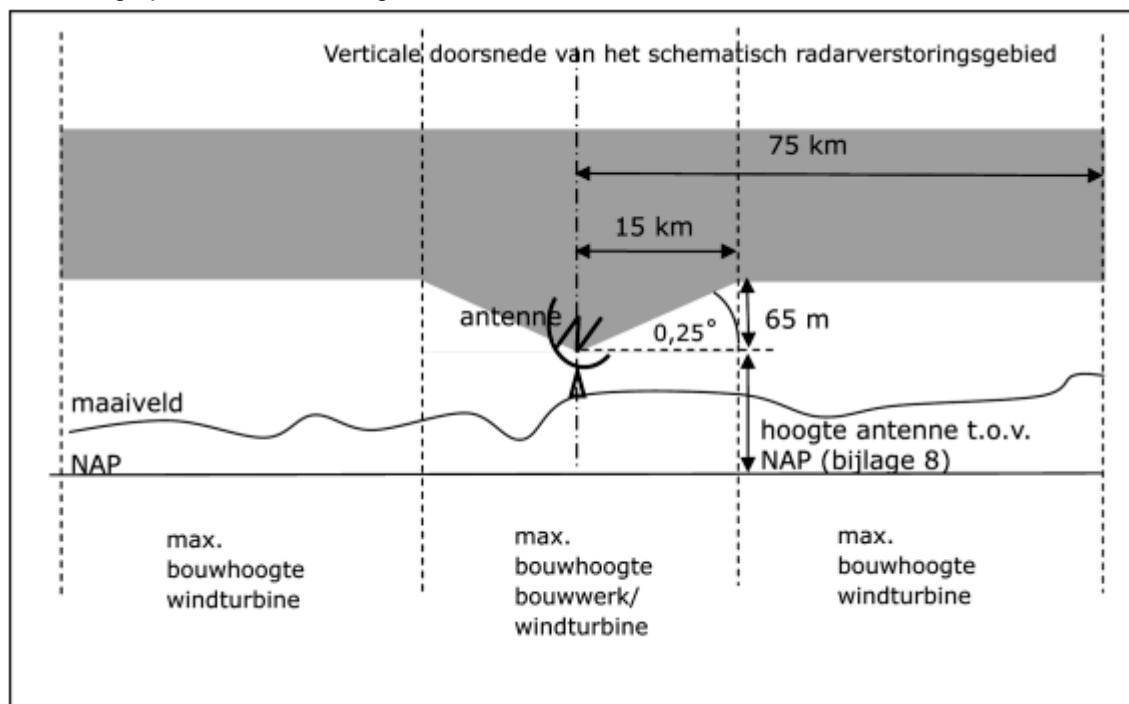
- een zodanige situering van de bestemming dat het veilig en doelmatig gebruik van het oppervlaktewaterlichaam gewaarborgd blijft;
- geen feitelijke belemmering voor de vergroting van de afvoercapaciteit van de rivier;
- een zodanige situering van de bestemming dat de waterstandverhoging of de afname van het bergend vermogen zo gering mogelijk is, en
- een zodanige situering van de bestemming dat de ecologische toestand van het oppervlaktewaterlichaam niet verslechtert.

Bij toepassing ervan worden resterende waterstandeffecten of afname van het bergend vermogen gecompenseerd. In een bestemmingsplan wordt vastgelegd hoe de effecten op de waterstand en de afname van het bergend vermogen worden gecompenseerd.

Radarverstoringsgebied

Radarverstoringsgebied is een gebied waar beperkingen gelden ten aanzien van bestemmingsplannen ten behoeve van een goede werking van de radar op het radarstation. De beperkingen hebben betrekking op de maximale hoogte van bouwwerken.

Natuurnetwerk Nederland

Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden regels gesteld omtrent ruimtelijke plannen. Er mag geen significante aantasting van wezenlijke natuurkenmerken of –waarden plaatsvinden, of vermindering van oppervlakte van natuurgebieden of de samenhang daartussen plaatsvinden.

3.1.1.1 Conclusie

De onderhavige ontwikkeling betreft de legalisatie van een verkoopsteiger van jachthavenmakelaar Kappers.

Het plangebied heeft relatie met meerdere thema's of bepalingen uit het Barro. Omdat het een legalisatie betreft van een bestaand bouwwerk (steiger een aanlegsteiger) en het gebruik ervan voor detailhandel, moet beoordeeld worden of in de bestaande situatie (één van) de rijksbelangen in het geding zijn.

Ten aanzien van de rijksvaarwegen geldt dat het gebied waarin de verkoopsteiger is gelegen een havenkom betreft in de luwte van de vaarwegen. De rijksvaarwegen grenzen niet direct aan het plangebied. Naast het plangebied loopt wel een route voor de recreatievaart. Het plangebied is hiervan specifiek gescheiden door middel van een strekdam. Daarmee wordt het belang van de rijksvaarwegen niet geschaad.

Ten aanzien van het belang van de Grote Rivieren blijft door de ligging in een luwe havenkom een veilig en doelmatig gebruik van het oppervlaktewater mogelijk. De steiger heeft geen invloed op het bergend vermogen. Er staan hooguit enkele smalle palen in het water staan en die hebben een te verwaarlozen invloed op dit bergend vermogen. Daarmee belemmert de steiger ook de afvoercapaciteit van de rivier niet. De ecologische situatie ter plaatse wordt ook niet aangetast en is in lijn met de gebruiksmogelijkheden in de luwe havenkom.

De beperkte hoogte van de verkoopsteiger zelf, maar ook van de aanliggende boten zorgt ervoor dat de radar niet beïnvloed wordt.

Ten aanzien van de natuur wordt daarop in paragraaf 3.2 nader ingegaan aangezien de provincie hierin bevoegd is.

Overigens heeft op 27 september 2013 Rijkswaterstaat te kennen gegeven niet negatief tegenover het legaliseren van de verkoopsteiger Kappers te staan. Uit informeel overleg met de provincie op 16 april 2014 heeft ook de provincie aangegeven te kunnen instemmen met legalisatie van de verkoopsteiger, mits er geen woonboten zijn toegelaten en er geen boten op de kade kunnen worden geplaatst. Voor het plan zijn ten aanzien van dit beleidsonderdeel dus geen knelpunten te verwachten.

3.1.2 Ladder voor duurzame verstedelijking

Op 1 oktober 2012 is de 'ladder voor duurzame verstedelijking' toegevoegd aan het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). De ladder ondersteunt gemeenten en provincies in vraaggerichte programmering van hun grondgebied, het voorkomen van overprogrammering en de keuzes die daaruit volgen. Het doel van de ladder voor duurzame verstedelijking is een goede ruimtelijke ordening door een optimale benutting van de (bestaande) ruimte in stedelijke gebieden. Het Rijk wil met de introductie van de ladder vraaggerichte programmering bevorderen. De ladder beoogt een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten.

De ladder kent drie treden die achter elkaar worden doorlopen.

1. Behoefte: voorziet de voorgenomen stedelijke ontwikkeling in een actuele regionale behoefte waarin nog niet elders in de regio is voorzien? Het kan zowel om een kwantitatieve als een kwalitatieve behoefte gaan.
2. Binnen-of buitenstedelijk: indien er sprake is van een actuele regionale behoefte, dan moet worden beoordeeld of deze in bestaand stedelijk gebied van de betreffende regio kan worden gerealiseerd, eventueel door benutting van beschikbare gronden, herontwikkeling of transformatie van bestaande locaties.
3. Bereikbaarheid met meerdere modaliteiten: indien gekozen moet worden voor een locatie buiten het stedelijke gebied, dan gaat de voorkeur uit naar een plek die (in de toekomst) bereikbaar is via verschillende vervoerswijzen. Als definitie van bestaand stedelijk gebied wordt gehanteerd: "bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal-culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur." Volgens de nota van toelichting bij artikel 3.1.6, tweede lid, aanhef en onder b, van het Bro moet daarbij worden bekeken of door het benutten van leegstaande verstedelijkingsruimte in bestaand stedelijk gebied kan worden voorzien in de behoefte.

Ten aanzien van de eerste trede dient primair te worden beoordeeld of het planvoornemen een stedelijke ontwikkeling betreft. Een stedelijke ontwikkeling wordt in artikel 1.1.1, lid 1, onder i van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) als volgt gedefinieerd: 'ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen'.

Het onderhavige planvoornemen sluit binnen de bovenstaande definitie aan bij de term 'detailhandel'. Er is sprake van de legalisatie van een verkoopsteiger. Daarmee is sprake van een stedelijke ontwikkeling binnen het plangebied.

trede 1

De locatie ligt nabij de zeer populaire watersportgebied in de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden en aan de belangrijkste vaarverbinding tussen Zuidwest-Nederland en de overig Nederland. Ook veel buitenlanders weten dit gebied te vinden en maken ook gebruik van Nederlandse verkoopkantoren voor jachten en boten. Ook in Willemstad is nog een jachtmakelaar actief. Verder is binnen een zone van 20 kilometer geen jachtmakelaar aanwezig. Gezien het gebied en gezien de al jarenlange aanwezigheid van de makelaar lijkt daarmee voldoende behoefte te bestaan aan deze detailhandelsfunctie.

trede 2

Verplaatsing van dat bedrijf naar bestaand stedelijk gebied is geen optie. Het klantenbestand is juist te vinden richting de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden. Binnenstedelijk zou hooguit Zevenbergen een optie kunnen zijn, maar dit betreft een locatie aan doodlopend water en verder weg van het vaargebied van de klanten.

trede 3

het plangebied is prima bereikbaar via water. Het ligt direct naast de Volkeraksluizen, de drukste sluizen van Europa. Verder is het kantoor met de verkoopsteiger via de weg bereikbaar, vrijwel direct vanaf de afrit Willemstad aan de A4. De route voert niet door kernen of mogelijk andere locaties die gehinderd kunnen worden. De inrichting ter plaatse is ingericht ten behoeve van de ontvangst van

klanten.

3.1.2.1 Conclusie

Met de legalisatie van de verkoopsteiger voorziet het plan in een actuele lokale en regionale behoefte, als bedoeld in artikel 3.1.6 lid 2 Bro. De planlocatie zowel per weg als water uitstekend bereikbaar, wat ook een vereiste is voor het bedrijf. Het plan voldoet aan de vereisten van de 'ladder voor duurzame verstedelijking'.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Structuurvisie ruimtelijke ordening

De Structuurvisie ruimtelijke ordening is op 7 februari 2014 vastgesteld door Provinciale Staten en op 19 maart 2014 in werking getreden. De provincie geeft in de structuurvisie de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid tot 2025 (met een doorkijk naar 2040). De provincie kiest voor een duurzame ontwikkeling waarin de kwaliteiten van de provincie sturend zijn bij de ruimtelijke keuzes die de komende jaren op de provincie afkomen. Nieuwe ontwikkelingen moeten bijdragen aan de kracht en identiteit van Noord-Brabant.

De provincie streeft naar een complete kennis- en innovatieregio. Daarvoor zijn een aantrekkelijke woon- en leefomgeving, natuur- en landschapsontwikkeling, een robuust verkeer- en vervoersysteem en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven van cruciaal belang. De ruimtelijke visie van de provincie bestaat op hoofdlijnen uit een robuust en veerkrachtig natuur- en watersysteem met aandacht voor hoogwaterbescherming, droogte en biodiversiteit. De visie is gericht op een multifunctioneel landelijk gebied, waar de functies landbouw, recreatie en natuur in relatie tot elkaar ruimte krijgen. Er is aandacht voor cultuurhistorische waarden en de leefbaarheid van kleine kernen en voor een gevarieerd en aantrekkelijk stedelijk gebied, met sterke steden, groene geleidingszones en uitloopgebieden (intensieve recreatie, stadslandbouw). Daarnaast is er aandacht voor sterke regionale economische clusters, (inter) nationale bereikbaarheid, knooppuntontwikkeling (zowel in de centra als aan de randen van de steden).

In West-Brabant is de groei van het goederenvervoer en de glastuinbouw een belangrijke stimulans voor de ontwikkeling van de logistieke sector, maar geeft het ook een grote druk op dit open gebied. Daarnaast spelen er ontwikkelingen op het gebied van klimaatverandering en water die bepalend zijn voor het moderne landschap van West-Brabant. De opgave is om deze ontwikkelingen zo met elkaar te verknopen dat de robuustheid van het zeeleigebied wordt versterkt en de gebieden die essentieel zijn voor de beleving van de openheid worden benoemd en beschermd.

De provincie streeft naar een top kennis- en innovatieregio. Daarvoor zijn een aantrekkelijke, schone en gezonde woon- en leefomgeving, natuur- en landschapsontwikkeling, vrijetijdsvoorzieningen, een robuust en duurzaam verkeer- en vervoersysteem en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven van cruciaal belang.

Een en ander is vertaald in de volgende provinciale ruimtelijke belangen:

1. Regionale contrasten;
2. Een multifunctioneel landelijk gebied;
3. Een robuust en veerkrachtig water- en natuursysteem;
4. Een betere waterveiligheid door preventie;
5. Koppeling van waterberging en droogtebestrijding;
6. Ruimte voor duurzame energie;
7. Concentratie van verstedelijking;
8. Sterk stedelijk netwerk: BrabantStad;
9. Groene geleidingszones tussen steden;
10. Goed bereikbare recreatieve voorzieningen;
11. Economische kennisclusters;
12. (inter)nationale bereikbaarheid;
13. Beleefbaarheid stad en land vanaf de hoofdinfrastructuur.

Voor de ontwikkeling die met onderhavig bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt, speelt het belang van gedifferentieerd aanbod aan goed bereikbare vrijetijdsvoorzieningen een rol.

Gedifferentieerd aanbod aan goed bereikbare vrijetijdsvoorzieningen

Een kwalitatief goede vrijetijdsbesteding is een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van een goed leef-, werk- en vestigingsklimaat. Vrije tijd wordt steeds belangrijker in onze maatschappij. Het geeft mensen tijd en ruimte voor reflectie, ontspanning, gemeenschapsbeleving en mogelijkheden om nieuwe energie op te doen. Belangrijk aandachtspunt daarbij is dat er een breed aanbod aan vrijetijdsvoorzieningen is met een goede toegankelijkheid en bereikbaarheid.

Provinciale sturingsfilosofie

De provincie heeft als sturingsfilosofie 'samenwerken aan kwaliteit': samen met andere overheden, marktpartijen en maatschappelijke organisaties vormgeven aan een duurzame ruimtelijke ontwikkeling van Noord-Brabant. Daarbij respecteert de provincie ieders rol (subsidiariteit) en gaat er ook van uit dat alle partijen die optimaal invullen.

Centraal in de structuurvisie staat de zorg voor de ruimtelijke kwaliteit. In het streven naar een topkennis- en innovatieregio, is het behoud en de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van essentieel belang voor het vestigings- en leefklimaat. Dat doet de provincie vanuit het besef dat het provinciaal belang altijd leidend moet zijn in haar handelen.

De ruimtelijke belangen en keuzes zijn vertaald in vier concrete ruimtelijke structuren: de groenblauwe structuur, het landelijk gebied, de stedelijke structuur en de infrastructuur. Binnen deze structuren worden de belangrijkste maatschappelijke ontwikkelingen opgevangen en kiest de provincie voor een bepaalde ordening van functies. De structuren geven een integrale hoofdkeers aan: een ruimtelijk ontwikkelingsperspectief voor een combinatie van functies.

De ruimtelijke structuren

De ruimtelijke belangen en keuzes zijn in vier ruimtelijke structuren geordend. Binnen deze structuren worden de belangrijkste maatschappelijke ontwikkelingen opgevangen. Samen vormen deze structuren de provinciale ruimtelijke structuur.

De structuren geven een hoofdkeers aan: een ruimtelijk ontwikkelingsperspectief voor een combinatie van functies. Maar ook waar functies worden uitgesloten of welke randvoorwaarden de provincie aan functies stelt. Binnen de structuren is ruimte voor regionaal maatwerk.

Groenblauwe structuur

De provincie kiest hier voor functieontwikkeling gecombineerd met de ontwikkeling van een robuust raamwerk met landschappelijke kwaliteit. Het bestaat uit bestaande natuur, watersystemen en nieuwe natuur in hiervoor kansrijke gebieden. Deze structuur is nodig voor een goed waterbeheer en biedt mogelijkheden om in te spelen op de effecten van klimaatverandering.

Op de structurenkaart is het plangebied aangeduid als Groenblauwe mantel grenzend aan kerngebied groenblauw.

1. het kerngebied groenblauw

De kern bestaat uit natuurgebieden in de ecologische hoofdstructuur inclusief de (robuuste) ecologische verbindingzones Ook belangrijke waterstructuren in Noord-Brabant zoals de Maas, de

Brabantse beken en de Westbrabantse kreken horen tot het kerngebied. De hoofdfunctie is hier behoud en ontwikkeling van het natuur- en watersysteem.

2. de groenblauwe mantel

De mantel bestaat overwegend uit gemengd landelijk gebied met belangrijke nevenfuncties voor natuur en water. Het zijn gebieden grenzend aan het kerngebied natuur en water die bijdragen aan de bescherming van de waarden in het kerngebied. Het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, water (-beheer) en landschap is in de groenblauwe mantel een belangrijke opgave. Vormen van grondgebonden agrarisch grondgebruik zijn van blijvend belang voor de ontwikkeling van groene en blauwe waarden. Binnen het gebied liggen kansen voor recreatie en toerisme. Ook een aantal groene gebieden door én nabij het stedelijk kralensnoer zijn onderdeel van de groenblauwe mantel.

Een (verdere) ontwikkeling van kapitaalintensieve functies, zoals stedelijke ontwikkelingen, (bezoekers)intensieve recreatie en concentratiegebieden voor intensieve landbouwfuncties zijn strijdig met de doelen die in de groenblauwe mantel worden nagestreefd. De ontwikkelingsmogelijkheden voor deze intensievere functies zijn dan ook beperkt.

Recreatieve ontwikkelingen, met name op bestaande locaties (bijvoorbeeld vrijkomende agrarische bedrijfslocaties) zijn mogelijk, zeker als daarmee een bijdrage wordt geleverd aan de versterking van natuur, water en landschap.

3. de gebieden voor waterberging

Dit perspectief is niet relevant voor het plangebied.

Landelijk gebied

Het landelijk gebied ligt buiten de groenblauwe structuur en de stedelijke structuur zoals steden, dorpen en bedrijventerreinen. Het landelijk gebied biedt een multifunctionele gebruiksruimte voor land- en tuinbouw, natuur, water, recreatie, toerisme en kleinschalige stedelijke functies.

De provincie kiest hier voor het perspectief van een multifunctionele gebruiksruimte. Met behoud van agrarische productieruimte in die delen van het landelijk gebied waar de landbouw leidend is voor nieuwe ontwikkelingen.

Binnen het landelijk gebied onderscheidt de provincie twee perspectieven:

1. gemengd landelijk gebied

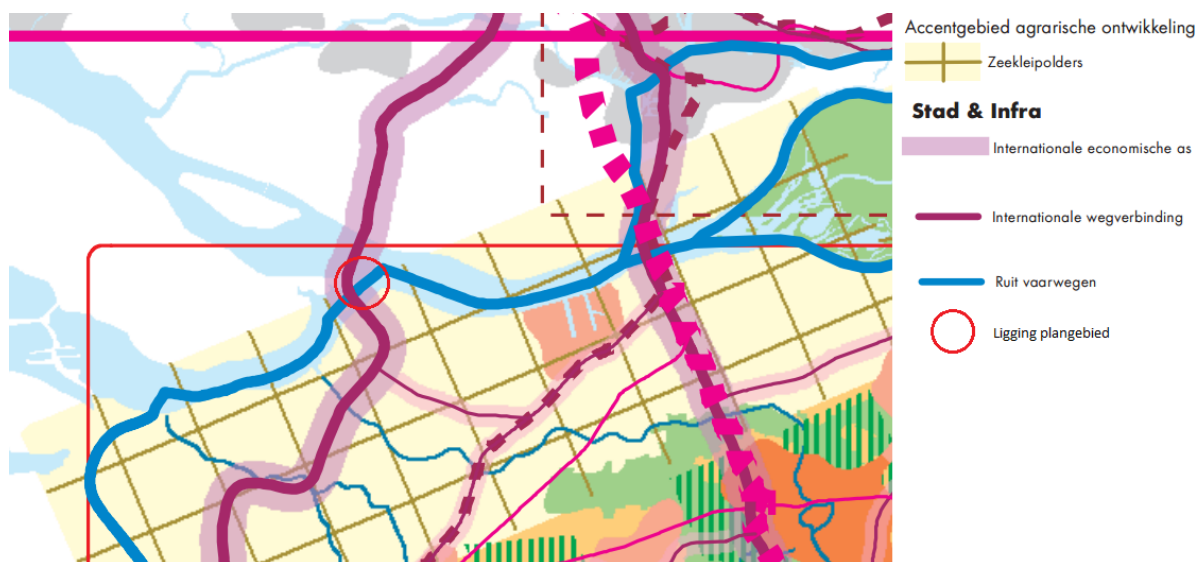
Gebied waarbinnen verschillende functies in evenwicht met elkaar worden ontwikkeld. Agrarische functies worden in samenhang met andere functies (in de omgeving) uitgeoefend.

In het gemengd landelijk gebied wordt voldaan aan de vraag naar kleinschalige stedelijke voorzieningen, recreatie, toerisme en ondernemen in een groene omgeving. Daarnaast wil de provincie ook dat er ruimte beschikbaar blijft om de agrarische productiestructuur te behouden en te versterken. Aan gemeenten wordt daarom gevraagd deze primair agrarische gebieden te beschermen. Dat betekent dat (stedelijke) functies die ten koste gaan van de ruimte voor agrarisch gebruik of die strijdig zijn met de landbouw in die gebieden geweerd worden. Hierdoor blijft er ruimte gereserveerd voor agrarische ontwikkelingen.

2. accent agrarische ontwikkeling

Gebied waar de provincie ruimte en kansen ziet om de agrarische productiestructuur te verduurzamen en te versterken. Op de structurenkaart zijn vanuit een regionaal schaalniveau vier accentgebieden agrarische ontwikkeling aangeduid. Dit zijn de zeelei, de rivierlei, de peelstreek en de omgeving van Zundert, Rijsbergen en Achtmaal.

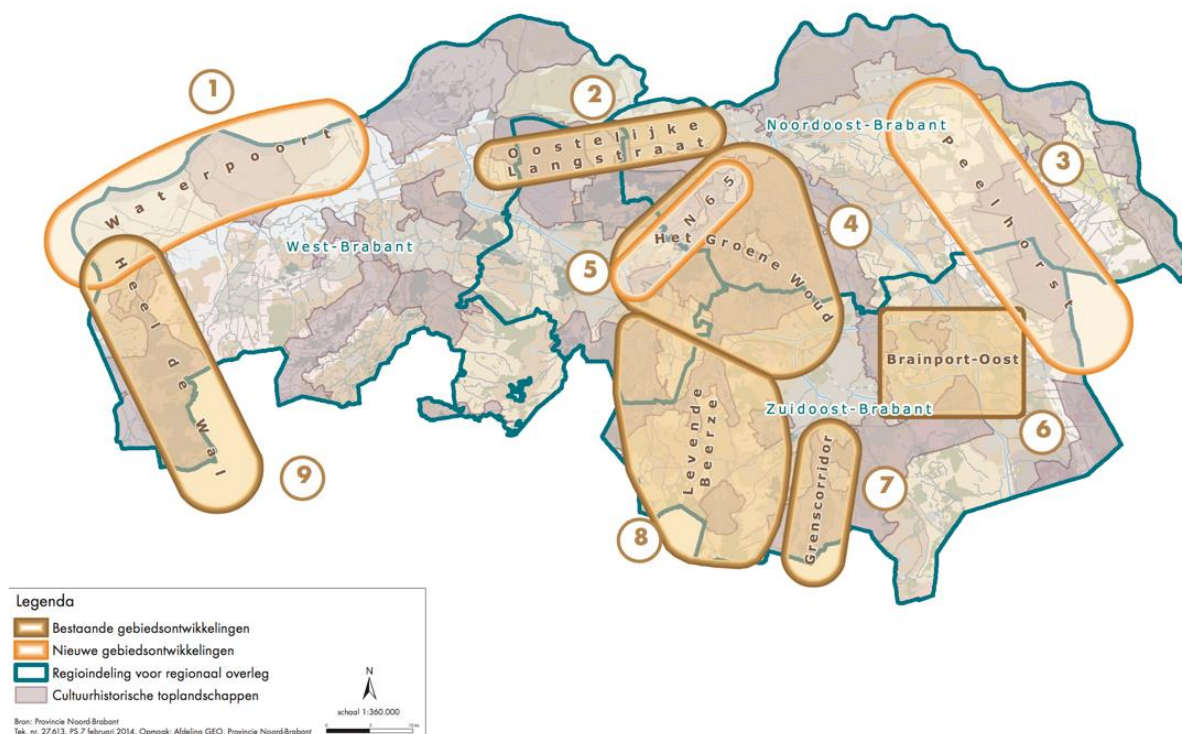
Het zeeleigebied van Steenberg tot Geertruidenberg is een open gebied met grootschalige landbouw. Grondgebonden veehouderij, akkerbouw, vollegrondsgroenteteelt en glastuinbouw zijn hier de dominante sectoren.

Visiekaart: Accentgebied agrarische ontwikkeling – zeekleipolders + ruit vaarwegen

Gebiedsgericht werken

Een provinciale gebiedsontwikkeling heeft provinciale betekenis en uitstraling. De gebiedsontwikkeling is gebiedsgericht en geografisch afgebakend. Hij draagt bij aan de realisatie van meerdere provinciale belangen. De opgave is te komen tot een duurzame gebiedsontwikkeling door de drie kapitalen mens, markt en milieu in relatie tot elkaar te bezien.

Waterpoort is een verkenning voor een gebiedsontwikkeling.

Gebiedsontwikkeling Waterpoort is één van de integrale gebiedsopgaven van de provincie en is onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta. Waterpoort is het gebied rondom Volkerak-Zoommeer en ligt op het grondgebied van de Brabantse gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Moerdijk, het Zuid-Hollandse Oostflakkee en het Zeeuwse Tholen. Vijf gemeenten, drie provincies, Regio West-Brabant, Waterschap Brabantse Delta en drie terreinbeheerders hebben de intentieovereenkomst Gebiedsontwikkeling Waterpoort ondertekend. De gebiedsontwikkeling intensificeert de onderlinge samenwerking in het gebied waardoor de regio nog aantrekkelijker wordt voor investeringen.

Overheden gaan, samen met bedrijfsleven en bewoners, aan de slag om te komen tot een duurzame gebiedsontwikkeling. Dat gebeurt vanuit drie gemeenschappelijke thema's: recreatie, natuur en toerisme; lokale voedselproductie; en energie.

Voor sluiseland Benedensas is vooral het thema 'recreatie, natuur en toerisme' van toepassing. Doel is om van het Volkerak Zoommeer een aantrekkelijk waterrecreatiegebied te maken. Hiervoor zijn investeringen noodzakelijk. Als 'quick win' wordt de 'Waterschapswoning bij Benedensas' genoemd, waar een nieuwe functie een goede stimulans zou zijn voor de waterrecreatie in dit gebied.

De provincie vervult bij de gebiedsontwikkelingen de rol van gebiedsregisseur en (mede-) ontwikkelaar. Als regisseur neemt de provincie de verantwoordelijkheid om in samenwerking met betrokken partijen tot een geïntegreerde gebiedsgerichte aanpak te komen en organiseert ze interactieve multidisciplinaire processen. Daarbij worden zowel partijen uit de overheid, de markt als het onderwijs betrokken.

Als ontwikkelaar is de provincie bereid haar ontwikkelingsgerichte instrumentarium in te zetten, zoals een inpassingsplan en het Ontwikkelbedrijf. Dit gebeurt altijd in overleg met de betrokken mede-overheden. Ook benut de provincie de mogelijkheden tot publiek private samenwerking.

De provincie vindt de ontwikkeling van ruimtelijke kwaliteit in deze gebieden belangrijk en zorgt in het proces voor de borging van dit belang, door:

- a. In de opgave ruimtelijke kwaliteit (h)erkennen: De provincie geeft in het proces aan hoe met ruimtelijke kwaliteit wordt omgegaan: de provincie streeft naar een open en toegankelijk planproces waarin ruimtelijke kwaliteit in een vroeg stadium wordt geïntroduceerd en tot aan de realisatiefase onderdeel van het proces uit maakt. De provincie formuleert de regionale ontwerpogave voor de gebiedsontwikkeling en neemt in het programma van eisen een kwalitatieve eisenpakket op.
- b. Als opdrachtgever verantwoordelijk te zijn voor ruimtelijke kwaliteit: De provincie neemt de verantwoordelijkheid om het belang van ruimtelijke kwaliteit te promoten.
- c. De juiste ontwerper bij de juiste opgave zoeken: de provincie stimuleert bij gebiedsontwikkeling de keuze voor een excellent ontwerper die past bij de geformuleerde regionale ontwerpogave.

3.2.1.1 Conclusie

De aanlegsteiger en gebruik ervan voor de verkoop van jachten gaat niet ten koste gaan van de ruimte voor agrarisch gebruik. Door de ontwikkeling gaat er geen ruimte verloren voor agrarische ontwikkelingen omdat het plangebied niet geschikt is voor agrarisch grondgebruik.

De ontwikkeling staat wel op gespannen voet met de doelen die in de groenblauwe mantel worden nagestreefd. De legalisatie van de verkoopsteiger past evenwel binnen het doel om van het Volkerak Zoommeer een aantrekkelijk waterrecreatiegebied te maken. Omdat sprake is van een kleinschalige watergebonden voorziening hoeft geen bijdrage te worden geleverd aan de versterking van natuur, water en landschap. De effecten op de groenblauwe mantel worden in paragraaf 4.4.2 nader onderbouwd.

3.2.2 Verordening Ruimte 2014

De Verordening ruimte is op 7 februari 2014 vastgesteld door Provinciale Staten en op 19 maart 2014 in werking getreden. In de verordening staan onderwerpen uit de provinciale structuurvisie, waarbij is aangegeven welke belangen de provincie wil behartigen en hoe ze dat wil doen. De verordening bestaat uit kaartmateriaal en regels waarmee gemeenten rekening moeten houden bij het opstellen van ruimtelijke plannen. De Verordening bevat regels voor:

- Bevordering van ruimtelijke kwaliteit;
- Stedelijke ontwikkeling;
- Ecologische hoofdstructuur;
- Water;
- Groenblauwe mantel;
- Aardkunde en cultuurhistorie;
- Agrarisch gebied;
- Intensieve veehouderij;
- Glastuinbouw;
- Niet-agrarische ruimtelijke ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied;
- Regionaal ruimtelijk overleg;
- Bevoegdheden van Gedeputeerde Staten.

Het plangebied ligt binnen gronden die op de kaarten behorende bij de Verordening Ruimte als 'Groenblauwe mantel', 'Zoekgebied windturbines en beperkingen veehouderij' en 'rivierbed' zijn aangeduid.

Een bestemmingsplan dat is gelegen in de groenblauwe mantel strekt tot behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden en stelt regels ter bescherming van de ecologische, landschappelijke en hydrologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden.

Nieuwvestiging van watergebonden voorzieningen is in de groenblauwe mantel aanvaardbaar mits het bouwperceel ten hoogste 1,5 hectare bedraagt de beoogde ontwikkeling niet leidt tot een al dan niet zelfstandige detailhandelsvoorziening met een verkoopvloeroppervlakte van meer dan 200 m².

De ontwikkeling maakt enkel planologisch een verkoopsteiger mogelijk bij een bestaand kantoorgebouw van 120 m² waarvoor op 13 februari 2008 een vergunning is verleend. Er is dus sprake van 'uitbreiding' van een bestaande locatie. Voor een bestaande voorziening is artikel 6.10, tweede lid (redelijke uitbreiding), van overeenkomstige toepassing.

Op grond van artikel 6.1, eerste lid (bescherming groenblauwe mantel), dient de ontwikkeling gepaard te gaan met een positieve bijdrage aan de bescherming en ontwikkeling van de onderkende ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken. In de Handreiking Kwaliteitsverbetering van het landschap en de uitwerking daarvan in de Afsprakenkader Kwaliteitsverbetering van het landschap in de regio West-Brabant (18-12-2014) is aangegeven op welke wijze een invulling kan worden gegeven aan deze positieve bijdrage.

Aangezien het hierbij gaat om de legalisatie van een reeds lang bestaande situatie en de gesprekken daarover met de provincie Noord Brabant is overeengekomen dat deze situatie valt onder de hardheidsclausule (hoofdstuk 5 van het Afsprakenkader). Daardoor is een kwaliteitsverbetering in redelijkheid in dit geval niet gerechtvaardigd.

De gevolgen voor het landschap zijn nader onderbouwd in bijlage 1 van deze ruimtelijke onderbouwing. Een bestemmingsplan strekt ter plaatse van de aanduiding 'Rivierbed' mede tot bescherming tegen overstroming.

De toelichting bij een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste lid bevat een verantwoording waaruit blijkt dat:

- a. de ruimtelijke ontwikkeling niet kwetsbaar is ten aanzien van de waterdiepte en de frequentie van overstromen;
- b. is verzekerd dat mensen en dieren op doelmatige wijze geëvacueerd kunnen worden;
- c. is verzekerd dat de permanente aanwezigheid van mensen hoogwatervrij kan plaatsvinden.

Met de ontwikkeling van de verkoopsteiger blijft een veilig en doelmatig gebruik van het oppervlaktewaterlichaam gewaarborgd. De steiger vormt geen feitelijke belemmering voor de vergroting van de afvoercapaciteit van de rivier en heeft geen tot nauwelijks afname van het bergend vermogen tot gevolg. Bovendien verslechtert de ecologische toestand van het oppervlaktewaterlichaam niet.

Omdat de ontwikkeling een aanlegsteiger voor boten betreft, kan gesteld worden dat evacuatie plaats kan vinden via het water en via de weg. De ontwikkeling maakt geen permanente aanwezigheid van mensen (of dieren) mogelijk. Het kantoorgebouw is goed ontsloten op Sluispad Noord.

3.2.2.1 Conclusie

Het plangebied ligt binnen gronden die op de kaarten behorende bij de Verordening Ruimte als 'Groenblauwe mantel', 'Zoekgebied windturbines en beperkingen veehouderij' en 'rivierbed' zijn aangeduid. De voorgestane ontwikkeling is in overeenstemming met het provinciale beleid.

De ontwikkeling betreft een redelijke uitbreiding van een bestaand kantoorgebouw welke volgens de vigerende regeling gebruikt mag worden voor verkoop. Het betreft een ruimtelijke ontwikkelingen met nauwelijks tot geen landschappelijke invloed. Een landschappelijke inpassing is niet noodzakelijk. Verder blijven de waarden van het rivierbed behouden.

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Structuurvisie Moerdijk

Op 9 juni 2011 heeft de gemeenteraad van de gemeente Moerdijk de “Structuurvisie Moerdijk 2030” vastgesteld. Deze visie, welke een hoog abstractieniveau kent, is een ruimtelijke vertaling op hoofdlijnen van de missie uit de Strategische Visie 2030.

Daarnaast vormt de structuurvisie een ruimtelijk afwegingskader voor toekomstige gemeentelijke plannen, waaronder bestemmingsplannen en exploitatieplannen. De visie vormt de basis voor gebiedsontwikkeling en geeft aanleiding tot kerngericht werken. De in de strategische visie geschetste maatschappelijke trends komen terug in de structuurvisie.

De structuurvisie doet geen gerichte uitspraken die de ontwikkeling of het plangebied raken.

3.3.2 Visie Buitengebied

Op 13 juli 2016 heeft de gemeenteraad van de gemeente Moerdijk de “Visie Buitengebied ” vastgesteld. De visie buitengebied vormt enerzijds de basis voor het te actualiseren bestemmingsplan buitengebied. Anderzijds vormt het een op zichzelf staand afwegingskader dat kan worden gebruikt bij de beoordeling van ruimtelijke initiatieven.

Binnen de Visie Buitengebied ligt het gebied in de groenblauwe zone, waarbij wordt aangesloten bij het provinciaal beleid.

Ten aanzien van recreatie en toerisme wordt gesteld dat het gemeentelijk beleid is gericht op het bevorderen van het toeristische en dagrecreatieve (mede)gebruik van het buitengebied, in vorm van wandelen, fietsen, skaten en dergelijke. Het versterken van de toeristische mogelijkheden en de recreatieve routestructuren vormt een uitgangspunt van beleid. Aan de randen van het plangebied wordt ingezet op de versterking van de relatie met en de beleving van het water. Ook activiteiten die een bijdrage leveren aan de toeristische attractiviteit van het buitengebied worden gestimuleerd.

Gesteld kan worden dat de jachtmakelaardij als functie een zekere bijdrage levert aan de versterking van de recreatievaart binnen de gemeente.

Hoofdstuk 4 Sectorale aspecten

4.1 Milieu

4.1.1 Geluid

4.1.1.1 Wettelijk kader

Bij het opstellen van een ruimtelijk plan dient, in verband met de relatie tussen de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en de Wet geluidhinder (Wgh), inzicht te worden geboden in de relevante geluidsaspecten.

De Wgh stelt eisen aan de maximaal toegestane geluidsbelasting ten gevolge van de aanleg van een nieuwe weg en de realisatie van geluidsgevoelige bestemmingen. De Wgh bevat een uitgebreid stelsel van bepalingen ter voorkoming en bestrijding van geluidhinder door onder meer industrie, wegverkeer en spoorwegverkeer. De wet richt zich vooral op de bescherming van de burger in zijn woonomgeving en bevat bijvoorbeeld normen voor de maximale geluidsbelasting op de gevel van een huis.

Op 1 januari 2007 is de gewijzigde Wet geluidhinder in werking getreden. Hierin is de bevoegdheid voor het verlenen van een hogere waarde neergelegd bij Burgemeester en Wethouders. Dat betekent dat het 'hogere-waardebesluit' niet langer ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten hoeft te worden voorgelegd. Voor wegverkeerslawaaï en spoorweglawaaï stapt de wetgever nu over op de Europese dosismaat Lden (staat voor day- evening- night). In de wet wordt Lden aangegeven in decibel (dB).

Voor geluidgevoelige functies zoals woningen geldt een voorkeursgrenswaarde van 48 dB voor wegverkeer en 55 dB voor spoorwegverkeer. Bij de bouw van de woning dient de gevelisolatie van de betrokken woning zodanig te worden ontworpen, dat voor de binnenwaarde kan worden voldaan aan de eisen uit het bouwbesluit. Hierin staat geregeld dat de binnenwaarde maximaal 33 dB mag bedragen. Indien niet aan de voorkeursgrenswaarden wordt voldaan kan door bevoegd gezag (Burgemeester en wethouders) een hogere grenswaarde worden vastgesteld, voor woningen. In het buiten stedelijk gebied (buiten bebouwde kom) geldt een maximum te verlenen ontheffingwaarde Lden van 53 dB(A) (wgh art. 83, lid 1).

4.1.1.2 Conclusie

De ontwikkeling maakt geen geluidgevoelige objecten mogelijk. Nader onderzoek naar het aspect geluid is dan ook niet nodig. In de directe omgeving bevinden zich verder geen geluidgevoelige objecten, waarop de verkoopsteiger eventueel invloed op uit zou kunnen oefenen.

4.1.2 Bodem

4.1.2.1 Wettelijk kader

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) dient in verband met de uitvoerbaarheid van een plan rekening te worden gehouden met de bodemgesteldheid in het plangebied. Bij functiewijzigingen dient te worden bekeken of de bodemkwaliteit voldoende is voor de beoogde functie en moet worden vastgesteld of er sprake is van een saneringsnoodzaak. In de Wet bodembescherming is bepaald dat indien de desbetreffende bodemkwaliteit niet voldoet aan de norm voor de beoogde functie, de grond zodanig dient te worden gesaneerd dat zij kan worden gebruikt door de desbetreffende functie (functiegericht saneren). Nieuwe bestemmingen dienen bij voorkeur op schone grond te worden gerealiseerd.

Of de bodem een planontwikkeling in de weg staat, wordt middels een historisch onderzoek en eventueel aangevuld met een bodemonderzoek bepaald. Als uit historisch onderzoek blijkt dat binnen de nieuwe bestemmingen sprake is geweest van een activiteit met een verhoogd risico op verontreiniging, dan is een volledig verkennend bodemonderzoek noodzakelijk. De resultaten van het historisch onderzoek, het bodemonderzoek en de conclusie met eventuele saneringsadviezen worden in het bestemmingsplan vermeld.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

In de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) staat dat een omgevingsvergunning, voor het bouwen op een vermoeden van ernstig verontreinigde grond, pas in werking treedt nadat:

- er is vastgesteld dat er geen sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging;

- het bevoegd gezag heeft ingestemd met het saneringsplan;
- er een melding is gedaan van een voornemen tot saneren.

Wet bodembescherming

Als er sprake is van ernstige bodemverontreiniging dan gelden de regels van de Wet Bodembescherming (Wbb). In de Wbb is een saneringsdoelstelling bepaald (het saneren naar de functie) en een saneringscriterium (wanneer moet er gesaneerd worden (bij zogenaamde “spoed- of risicolocaties”)).

Besluit bodemkwaliteit

Het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) geeft de lokale bevoegde gezagen de mogelijkheid om de bodemkwaliteit binnen hun gebied actief te gaan beheren binnen de gegeven kaders. Dit geeft onder andere ruimte voor nieuwe bouwprojecten, zoals woningen en wegen. Daarnaast worden de kwaliteit en de integriteit van belangrijke intermediairs bij bodemactiviteiten beter geborgd. In het besluit staan ook regels met betrekking tot het toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie.

4.1.2.2 Conclusie

Het plan maakt geen functiewijzigingen mogelijk die de uitvoering van een bodemonderzoek noodzakelijk maken.

4.1.3 Externe veiligheid

4.1.3.1 Wettelijk kader

Externe veiligheid gaat om het beperken van de kans op en het effect van een ernstig ongeval voor de omgeving door het gebruik, de opslag, de productie en het transport van gevaarlijke stoffen. Bij nieuwe ontwikkelingen dient rekening gehouden te worden met eventueel aanwezige externe risico's die de veiligheid negatief kunnen beïnvloeden. Hiertoe zijn de risico's gekwantificeerd door middel van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Het plaatsgebonden risico van een bepaalde activiteit is de kans per jaar op een bepaalde plaats, dat een continu daar aanwezig gedacht persoon die onbeschermd is, komt te overlijden als gevolg van een mogelijk ongeluk met die activiteit. Elke ruimtelijke ontwikkeling wordt getoetst aan het plaatsgebonden risico van 10^{-6} als grenswaarde. Het groepsrisico is de kans per jaar dat in één keer een groep mensen van een bepaalde omvang komt te overlijden bij een ongeval met gevaarlijke stoffen. Voor het groepsrisico geldt geen grenswaarde maar een oriënterende waarde die de personendichtheid binnen een invloedsgebied relateert aan een bepaalde maat voor risico aanvaarding.

4.1.3.2 Onderzoek

Uit de provinciale risicokaart, eindrapporten over het basisnet en actuele informatie over relevante risicobronnen binnen de gemeente blijkt dat het plangebied ligt binnen:

- het invloedsgebied van een Bevi-inrichting (Volkeraksluizen);
- het invloedsgebied van een basisnetroute voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg, het spoor of over het water (Rijksweg A29/A59).

Het plan veroorzaakt geen toename van het groepsrisico. Derhalve is ingegaan op de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid in geval van een incident.

De beoogde ontwikkeling in de nabijheid van de A29/ A59 leidt niet tot een toename van het groepsrisico. De verkoopsteiger zelf trekt niet meer bezoekers dan er nu al zijn voor het aanwezige kantoor. Een verantwoording is daarom op grond van de cRNVGS niet noodzakelijk.

4.1.3.3 Conclusie

Gelet op het voorgaande levert het aspect externe veiligheid geen belemmering op voor de realisatie van het bouwplan.

4.1.4 Bedrijven en milieuzonering

4.1.4.1 Wettelijk kader

Zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid stellen zich ten doel een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Dit gebeurt onder andere door milieuzonering. Milieuzonering betekent het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en milieugevoelige functies als wonen en recreëren anderzijds. De ruimtelijke scheiding bestaat doorgaans uit het aanhouden van een bepaalde afstand tussen milieubelastende en milieugevoelige functies. Die onderlinge afstand moet groter zijn naarmate de milieubelastende functie het milieu sterker belast. Milieuzonering heeft twee doelen:

- het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar bij woningen en andere gevoelige functies;
- het bieden van voldoende zekerheid aan bedrijven dat zij hun activiteiten duurzaam onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

VNG-brochure Bedrijven en milieuzonering

In de brochure Bedrijven en milieuzonering (VNG, 2009) wordt een handreiking gegeven voor het verantwoord inpassen van bedrijfsactiviteiten in de omgeving. De handreiking geeft informatie over een aantal ruimtelijk relevante milieuaspecten van een scala van bedrijfsactiviteiten. In deze handreiking worden bedrijven ingedeeld in verschillende categorieën, al naar gelang de mate van hinder en inpasbaarheid. Ook maakt de handreiking onderscheid in verschillende gebiedstypen zoals een rustige woonwijk, rustig buitengebied en gemengd gebied. Aan de hand van de categorie-indeling kan bepaald worden of, en eventueel onder welke voorwaarden, een bedrijf inpasbaar is in de omgeving.

4.1.4.2 Conclusie

In (de omgeving van) het plangebied zijn geen gevoelige objecten aanwezig. Daarom vormt het aspect bedrijven en milieuzonering geen belemmering voor de ontwikkeling.

4.1.5 Luchtkwaliteit

4.1.5.1 Wettelijk kader

Het onderzoek naar luchtkwaliteit wordt uitgevoerd op grond van hoofdstuk 5, titel 5.2 'Luchtkwaliteitseisen' van de Wet milieubeheer. De titel 5.2 'Luchtkwaliteitseisen' is beter bekend als de Wet luchtkwaliteit.

De kern van de Wet luchtkwaliteit is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Het NSL is een bundeling maatregelen op regionaal, nationaal en internationaal niveau die de luchtkwaliteit verbeteren en waarin alle ruimtelijke ontwikkelingen/projecten zijn opgenomen die de luchtkwaliteit in belangrijke mate verslechteren.

Het doel van de NSL is om overal in Nederland te voldoen aan de Europese normen voor de luchtverontreinigende stoffen. Voor wegverkeer zijn stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀) de belangrijkste stoffen. De in de Wet luchtkwaliteit gestelde norm voor NO₂ en PM₁₀ jaargemiddelde grenswaarde is voor beide stoffen 40 µg/m³. Daarnaast mag de PM₁₀ 24 uurgemiddelde grenswaarde van 50 µg/m³ maximaal 35 keer per jaar worden overschreden. Met het van kracht worden van het NSL zijn de tijdstippen waarop moet worden voldaan aan de jaargemiddelde grenswaarden NO₂ en PM₁₀ vastgesteld op 11 juni 2011 voor PM₁₀ en 1 januari 2015 voor NO₂.

Naast de introductie van het NSL is het begrip 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdragen een belangrijk onderdeel van de Wet luchtkwaliteit. Een project draagt NIBM bij aan de verslechtering van de luchtkwaliteit als de NO₂ en PM₁₀ jaargemiddelde concentraties niet meer toeneemt dan 1,2 µg/m³. In dat geval is de ontwikkeling als NIBM te beschouwen.

Een ruimtelijke ontwikkeling vindt volgens de Wet luchtkwaliteit doorgang als tenminste aan een van de volgende voorwaarden is voldaan:

- de ontwikkeling is opgenomen in het NSL;
- de ontwikkeling aangemerkt wordt als een NIBM-project;

- de gestelde grenswaarden in bijlage 2 van de Wet luchtkwaliteit niet worden overschreden;
- projectsaldering kan worden toegepast.

Voor zover de ruimtelijke ontwikkeling is opgenomen in het NSL of de ontwikkeling kan worden aangemerkt als NIBM-project is toetsing aan de normen van de Wet luchtkwaliteit niet nodig.

4.1.5.2 *Onderzoek*

Beoordeling luchtkwaliteit

In de 'Regeling niet in betekenende mate bijdrage (luchtkwaliteitseisen)' (Regeling NIBM) zijn voor verschillende functiecategorieën cijfermatige kwantificaties opgenomen, waarbij een ontwikkeling als een NIBM-project kan worden beschouwd. Deze categorieën betreffen landbouwinrichtingen, spoorwegemplacementen, kantoorlocaties, woningbouwlocaties en een combinatielocatie van woningbouw en kantoren.

In de Regeling NIBM is aangegeven dat een kantoorlocatie tot maximaal 33.333 m² aan één ontsluitingsweg is aan te merken als een ontwikkeling die NIBM bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Voorliggende omgevingsvergunning gaat uit van de realisatie van een aanlegsteiger bij het kantoor van de jachtmakelaardij. Het aantal m² is aanzienlijk minder dan in de wet gesteld.

Dit betekent dat de voorgenomen ontwikkeling 'Verkoopsteiger sluispad-noord' is aan te merken als een ontwikkeling die NIBM bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Daardoor is toetsing aan de grenswaarden uit de Wet luchtkwaliteit niet nodig.

4.1.5.3 *Conclusie*

De voorgestane ontwikkeling is aan te merken als een project dat NIBM bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Toetsing aan de grenswaarden van de Wet luchtkwaliteit is dan ook niet nodig.

Geconcludeerd kan worden dat het aspect luchtkwaliteit geen belemmeringen oplevert voor de voorgenomen ontwikkelingen in dit bestemmingsplan (artikel 5.16, lid 1 aanhef en onder c Wm).

4.2 Archeologie en cultuurhistorie

4.2.1 Archeologie

4.2.1.1 *Wettelijk kader*

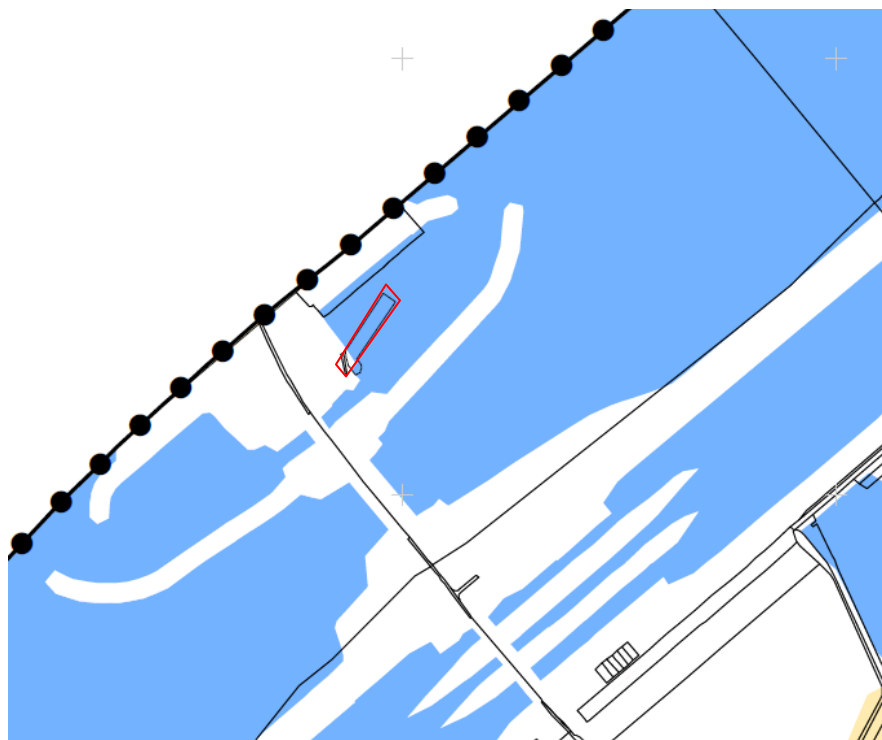
De bescherming van het archeologische erfgoed in de bodem en de inbedding ervan in de ruimtelijke ordening is geregeld in het Europese Verdrag van Valetta (Malta). In 1992 ondertekenden twintig Europese staten, waaronder Nederland, dit verdrag. De belangrijkste uitgangspunten van het verdrag zijn:

- archeologische waarden dienen zoveel mogelijk (in situ) in de bodem bewaard te blijven en beheermaatregelen dienen genomen te worden om dit te bewerkstelligen;
- vroeg in de ruimtelijke ordening dient al rekening gehouden te worden met archeologie;
- bodemverstoorders betalen het archeologisch (voor)onderzoek en mogelijke opgravingen wanneer behoud in situ niet mogelijk is.

Het verdrag werd in 1998 door een goedkeuringswet bekrachtigd en op 1 september 2007 in de Wet op de archeologische monumentenzorg vertaald in nieuwe wetgeving. De wet regelt in aansluiting op het Europese verdrag de bescherming van archeologisch erfgoed in de bodem, onder andere door inpassing van de belangen van archeologie in de ruimtelijke ordening.

4.2.1.2 *Onderzoek*

De gemeente heeft een archeologische beleidskaart opgesteld voor de gehele gemeente. Hierin valt de verkoopsteiger in Archeologisch beleidsgebied 9. Hier is geen archeologische onderzoeksplicht vereist.

Archeologische beleidskaart

4.3 Water

4.3.1 Wettelijk kader

Nationaal Waterplan

Het Nationaal Waterplan is de opvolger van de Vierde Nota Waterhuishouding uit 1998 en is opgesteld voor de planperiode 2009 - 2015. Het Nationaal Waterplan is in december 2009 door de ministerraad vastgesteld.

Het Nationaal Waterplan beschrijft de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid. Het Rijk streeft naar een duurzaam en klimaatbestendig waterbeheer en heeft de ambitie om de komende decennia te investeren in bescherming tegen overstromingen en in de zoetwatervoorziening.

Voor een duurzaam en klimaatbestendig watersysteem is het van belang bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met waterhuishoudkundige eisen op de korte en de lange termijn. Om een duurzaam en klimaatbestendig watersysteem te bereiken moet het water meer bepalend zijn bij de besluitvorming over grote ruimtelijke opgaven dan voorheen. De mate van bepalendheid wordt afhankelijk gesteld van, onder meer, de omvang en de aard van de ingrepen, bestaande functies, nieuwe andere ruimteclaims en de bodemgesteldheid van een gebied.

Op basis van de Wet ruimtelijke ordening heeft het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten de status van structuurvisie. Het Nationaal Waterplan is gedetailleerder dan de SVIR en blijft als uitwerking van de SVIR bestaan. Specifiek gaat het over de gebieden die deel uitmaken van de ruimtelijke hoofdstructuur, het IJsselmeer, de Noordzee en de rivieren. Ook de bescherming van vitale functies en kwetsbare objecten is een onderwerp van nationaal belang. Hiervoor geldt het Barro.

Waterwet

De Waterwet regelt het beheer van de waterkeringen, het oppervlaktewater en het grondwater, verbetert de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening en zorgt voor een eenduidige bestuurlijke procedure en daarbij behorende rechtsbescherming voor besluiten. De Waterwet dient als paraplu om de Kaderrichtlijn Water (KRW) te implementeren en geeft ruimte voor implementatie van toekomstige Europese richtlijnen.

De waterschappen hebben een bevoegdheid voor het verlenen van vergunningen voor grondwateronttrekkingen, bemalingen en infiltraties, met uitzondering van onttrekkingen voor drinkwater, koude en warmteopslag en grote industriële onttrekkingen van meer dan 150.000 m³/jaar. Gemeenten hebben verdergaande taken en bevoegdheden in het kader van de zorgplicht voor het inzamelen van afvalwater in de riolering en voor hemelwater en grondwater.

Nationaal Bestuursakkoord Water

In het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) is het kabinetsstandpunt over het waterbeleid in de 21^e eeuw vastgelegd. De hoofddoelstellingen zijn: het waarborgen van het veiligheidsniveau bij overstromingen en het verminderen van wateroverlast. Daarbij wordt de voorkeur gegeven aan ruimtelijke maatregelen boven technische maatregelen.

In het NBW is ook de watertoets als procesinstrument opgenomen. De watertoets is het proces van vroegtijdig informeren, adviseren en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten. Het doel van dit instrument is waarborgen dat de waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet in beschouwing worden genomen als het gaat om waterhuishoudkundige relevante ruimtelijke plannen en besluiten. Uitvoering van de watertoets betekent in feite dat de gemeente en de waterbeheerder samenwerken bij het uitwerken van ruimtelijke plannen, zodat problemen in het gebied zelf en de omgeving worden voorkomen. De watertoets is sinds 2003 verankerd in het Besluit ruimtelijke ordening en hiermee verplicht voor alle ruimtelijke plannen en besluiten.

In 2008 is het NBW geactualiseerd met als doel de watersystemen in 2015 op orde te krijgen, met name op het gebied van wateroverlast en watertekort.

Kaderrichtlijn water

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) geeft een kader voor de bescherming van de ecologische en chemische kwaliteit van oppervlaktewater en grondwater. Zo dienen alle waterlichamen in 2015 een 'goede ecologische toestand' (GET) te hebben bereikt en dienen sterk veranderende c.q. kunstmatige wateren in 2015 een 'goed ecologisch potentieel' (GEP) te hebben bereikt. De chemische toestand dient in 2015 voor alle wateren (natuurlijk en kunstmatig) goed te zijn.

Waterbeheer 21e eeuw (WB21)

In september 2000 heeft de commissie Waterbeheer 21e eeuw advies uitgebracht over het toekomstig waterbeheer in Nederland. Belangrijk onderdeel van WB21 is het uitgangspunt van ruimte voor water. Er mag geen afwenteling plaatsvinden. Berging moet binnen het stroomgebied plaatsvinden. Dit betekent onder andere het aanwijzen en in stand houden van waterbergingsgebieden. Daarnaast wordt verdroging bestreden en worden watertekorten verminderd.

Beleid waterschap

De watertoets is bedoeld om negatieve effecten op waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen te voorkomen. Ook is deze bedoeld om deze aspecten zoveel als mogelijk vooraf in de planvorming te betrekken.

4.3.2 Onderzoek

4.3.2.1 Berekening waterberging

De verkoopsteiger ligt vooral op het water en heeft geen tot hooguit een zeer beperkte invloed op de waterberging. Verder onderzoek hiernaar is niet noodzakelijk.

4.3.2.2 Afvalwater en riolering

Voor de ontwikkeling is het aspect afvalwater en riolering niet aan de orde.

4.4 Ecologie

4.4.1 Wettelijk kader

Ruimtelijke ontwikkelingen moeten worden getoetst aan de natuurbeschermingswetgeving. Sinds 1 januari 2017 valt dat onder de Wet natuurbescherming. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in gebiedsbescherming en soortenbescherming (voorheen Flora- en faunawet). Met deze wetten zijn de Europese Vogelrichtlijn en de Europese Habitatrichtlijn verankerd in de nationale wetgeving. Onder gebiedsbescherming valt ook de toetsing aan het provinciaal ecologisch beleid, waarmee bepaalde gebieden en landschapselementen worden beschermd, zoals het Nationaal NatuurNetwerk (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur) en het weidevogelgebied.

4.4.1.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Gebiedsbescherming van de Natura 2000-gebieden vindt plaats via de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet beschermt Natura 2000-gebieden, beschermde natuurmonumenten en wetlands. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Wnb noodzakelijk. Voor het uitvoeren van projecten en handelingen die negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied en die niet nodig zijn voor het beheer van het Natura 2000-gebied, is een vergunning nodig. Het bevoegd gezag hiervoor zijn Gedeputeerde Staten, tenzij de Wnb-procedure aanhaakt bij de omgevingsvergunning. In dat geval zijn burgemeester en wethouders het bevoegd gezag, maar is er een verklaring van geen bedenkingen van GS nodig.

Instandhoudingsdoelstellingen beschrijven de doelen voor natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten om een gunstige staat van instandhouding te waarborgen. Bij het vaststellen van een bestemmingsplan moet op grond van artikel 2.7, eerste lid, Wnb rekening worden gehouden met de effecten van het plan op Natura 2000-gebieden. Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied hebben. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Van negatieve effecten is sprake als, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, een habitattype verslechtert of soorten significant worden verstoord. Deze bescherming geldt alleen voor de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Projecten en handelingen die de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied aantasten zijn in ieder geval vergunningplichtig op grond van artikel 2.7 lid 2 van de Wnb.

Nationaal Natuur Netwerk

Het voormalige ministerie van LNV heeft in 1990 de Ecologische Hoofdstructuur (hierna: EHS) geïntroduceerd. Inmiddels geldt hiervoor een andere benaming: Natuurnetwerk Nederland. Het NNN is een samenhangende structuur van gebieden met een speciale natuurkwaliteit (doelen). Deze structuur moet biodiversiteit en duurzame natuurkwaliteit in Nederland waarborgen. De provincie Noord-Brabant heeft dit uitgewerkt in het Natuurbeheerplan 2016 en de Provinciale Omgevingsverordening (Verordening Ruimte 2014).

Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag (de gemeente) erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Gemeenten moeten het in de verordeningen en beleidsregel vastgelegde beschermingsregime voor de NNN verankeren in bestemmingsplannen en ook de naleving daarvan borgen bij het (verlenen van omgevingsvergunningen voor het) afwijken van ruimtelijke regels. Overigens kan een gebied, naast een onderdeel zijn van de EHS, tegelijkertijd een Natura 2000-gebied zijn. Als er sprake zou zijn van tegenstrijdige vereisten, dan is het beschermingsregime Natura 2000 leidend.

4.4.1.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming wordt gewaarborgd door de Wet Natuurbescherming (voorheen Flora- en faunawet). De Wnb beschermt alle in het wild levende soorten. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, ongewervelden, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Wnb. Daarnaast zijn alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode en zijn van een aantal soorten de vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele omgeving jaarrond beschermd.

Het uitgangspunt van de Wnb is dat alles wat schadelijk is voor beschermde soorten verboden is, zoals het verstoren, verontrusten, doden, vangen, plukken, vernielen, verwonden van soorten of het wegnemen, vernielen of verstoren van hun verblijfplaats. Van het verbod kan alleen onder bepaalde voorwaarden worden afgeweken. Voor álle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Wnb noodzakelijk. Activiteiten waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, dienen voorkomen te worden, bijvoorbeeld door het treffen van mitigerende maatregelen. Indien dit niet mogelijk is, dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alléén toegestaan met een ontheffing van de provincie. Een mitigatieplan of ontheffing dient in het bezit te zijn voorafgaand aan de start van de uitvoeringsfase.

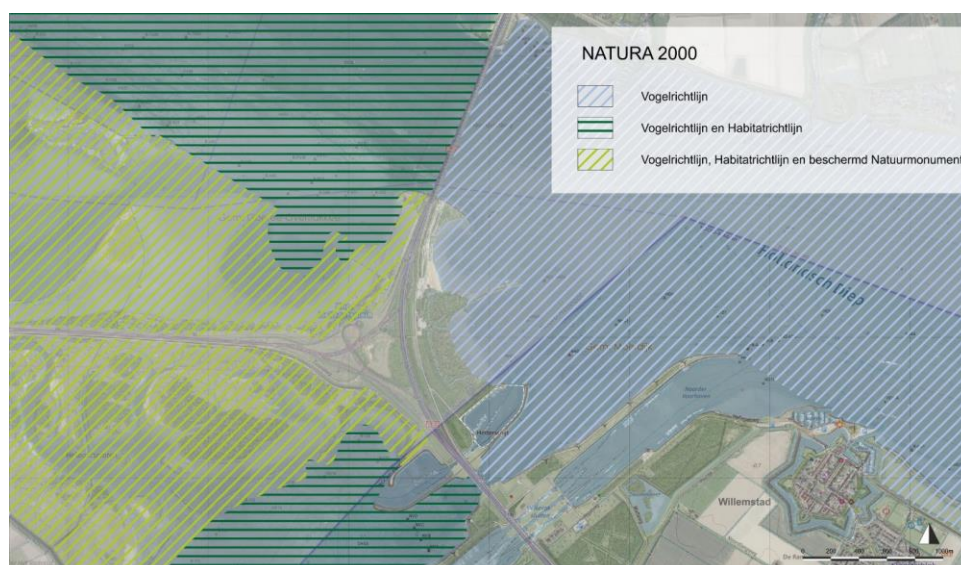
Naast de verbodsbepalingen staat in de Nbw dat voor alle in het wild levende planten- en diersoorten de zogenaamde zorgplicht geldt. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk voorkomen moeten worden. De zorgplicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. Bij beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

4.4.2 Onderzoek

4.4.2.1 Gebiedsbescherming

Als gevolg van de aanleg van de infrastructuur zijn nieuwe natuurgebieden ontstaan. Aan de zuidwestzijde van de A59 en N59 bevinden zich de Hellegatsplaten. Deze maken deel uit van het Natura 2000 gebied Krammer-Volkerak, bestaan uit drooggevallen zandplaten en vormen een relatief jong natuurreserveaat van slikken en kreken. De natuurontwikkeling in dit gebied is zeer dynamisch vanwege de ligging op het raakvlak tussen zoet en zout water.

Het plangebied van de verkoopsteiger zelf maakt geen deel uit van beschermde natuurgebieden. Het Vogelrichtlijngebied van het Hollandsch Diep begint achter de golfbreker van het plangebied. Aan de oeverkant wordt het plangebied omgeven door aangeplant bos.

Het plangebied wordt omgeven door Natura 2000 gebieden

De aanleg van de steiger heeft een zeer geringe ruimtelijke impact en invloed op het gebied dat zich in een hoek van de strekdammen van het sluiscomplex bevindt, pal naast de vaargeul voor de recreatievaart richting de sluis. Omdat de activiteit slechts het aanleggen van te verkopen boten aan de aanlegsteiger betreft, kunnen effecten op de omgeving worden uitgesloten.

Negatieve effecten voor de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende Natura 2000-gebieden kunnen dan ook worden uitgesloten.

Provinciale Groenblauwe structuur

In de provincie Noord-Brabant maakt het NNN onderdeel uit van de kern van de groenblauwe structuur. Om de robuustheid van groenblauwe structuur te bevorderen, zijn hier binnen ook gebieden opgenomen als verbinding tussen de ecologische hoofdstructuur en het landelijk gebied; de groenblauwe mantel.

De provincie streeft¹ met de groenblauwe structuur verschillende doelen na, te weten: een positieve ontwikkeling van de biodiversiteit, een robuuste en veerkrachtige structuur, versterken van de natuurlijke basis en landschappelijke contrasten en het verbeteren van de gebruikswaarde van natuur en water.

In de groenblauwe structuur onderscheidt de provincie drie perspectieven:

1. Het kerngebied groenblauw, bestaande uit de ecologische hoofdstructuur, (robuuste) ecologische verbindingzones en belangrijke waterstructuren (zoals beken en kreken).
2. De groenblauwe mantel, hoofdzakelijk bestaande uit gemengd landelijk gebied met belangrijke nevenfuncties voor natuur en water. Het betreft gebieden grenzend aan het kerngebied natuur en water die bijdragen aan de bescherming van de waarden in het kerngebied.
3. Gebieden voor waterberging, een deel van deze gebieden ligt binnen de groenblauwe structuur, een deel heeft een overlap met de agrarische structuur.

Volgens Themakaart Natuur en Landschap uit de Verordening Ruimte 2014 ligt de verkoopsteiger in de Groenblauwe structuur, perspectief 2; Groenblauwe mantel. In onderstaande afbeelding is de ligging van de Groenblauwe structuur binnen en rond het plangebied weergegeven.

Ligging verkoopsteiger (rood) ten opzichte van groenblauwe mantel (blauwgroen) en NNN (groen). Bron: Verordening Ruimte 2014.

Voor de aanduiding 'Groenblauwe mantel' is in de verordening apart beleid opgenomen. Onderstaand wordt nader ingegaan op de 'Groenblauwe mantel'

¹ Bron: Provincie Noord Brabant (2014). Structuurvisie 2010 - partiële herziening 2014 (vastgesteld). Provincie Noord Brabant, 's Hertogenbosch.

Natuur buiten het NNN – groenblauwe mantel

Naast het NNN zijn door de provincie ook gebieden aangewezen als natuur buiten het NNN, in Noord-Brabant de 'groenblauwe mantel' genoemd. De groenblauwe mantel vormt het gebied tussen het kerngebied groenblauw (het NNN) en zowel het landelijk gebied, als het stedelijk gebied. De groenblauwe mantel beschermt het kerngebied groenblauw en zorgt voor verbinding met het omliggende gebied.

Het beleid in de groenblauwe mantel is gericht op het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, watersysteem en landschap. Voor de natuur betekent dit vooral versterking van de leefgebieden voor plant- en diersoorten en de bevordering van de biodiversiteit buiten het NNN. Voor het water wordt vooral ingezet op kwantitatief en kwalitatief herstel van kwelstromen.

Volgens de verordening zijn nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen de groenblauwe mantel mogelijk, mits ze gunstig zijn voor (bijdragen aan en rekening houden met) de natuur- en landschapswaarden en het bodem- en watersysteem; de 'ja-mitsbenadering'.

Effecten

Van de verkoopsteigers kan niet gesteld worden dat deze bijdragen aan de natuur- en landschapswaarden en het bodem- en watersysteem. Daarentegen is het ook niet zo dat de verkoopsteiger de natuur- en landschapswaarden schaadt (zie onderstaande tekst). Effecten op het bodem- en watersysteem zijn gezien de kleinschaligheid van de ingreep niet aan de orde.

Natuurwaarden

In de gebruiksfase is sprake van een beperkt aantal vaarbewegingen van en naar de steiger. De extra vaarbewegingen vallen qua verstoring in het niet bij de reeds aanwezige (plezier)vaart binnen en nabij het plangebied, gezien de ligging naast een sluzencomplex. Effecten van overige (optische) verstoring zijn zeer beperkt. Te verwachten is dat op de steiger mensen lopen om boten te bezichtigen en in een enkel geval om te varen. Dergelijke optische verstoring gaat ook al uit van bestaande aanlegplaatsen en de naastgelegen doorgaande weg.

Landschapswaarde

De landschappelijke waarde van de besloten havenkom is beperkt. Gezien de reeds aanwezige steigers en aanlegplaatsen langs de oevers met boten, de ligging nabij een doorgaande weg en de volkeraksluizen zijn de landschappelijke waarden niet aangetast in het gebied. De verkoopsteiger past in het bestaande landschap (zie ook bijlage 1).

4.4.2.2 Conclusie gebiedsbescherming

De legalisering van de aanlegsteiger heeft geen negatieve effecten op de omliggende Natura2000-gebieden.

Er is geen sprake van (blijvend) negatief effect op natuur- en landschapswaarden. De legalisering van de verkoopsteiger heeft geen negatieve gevolgen voor de natuur- en landschapswaarden en het bodem- en watersysteem. Daarmee is de legalisering niet strijdig met het beleid voor de groenblauwe mantel.

4.4.3.1 Soortenbescherming

De kans op het aantreffen van beschermde planten is klein. Eventuele beschermde vissoorten zullen van de steiger geen bijzondere verstoring ondervinden. De steiger verandert zeer weinig aan de leefomstandigheden ter plaatse.

4.4.3.2 Conclusie soortenbescherming

Flora en fauna vormt geen belemmerend aspect voor de voorgenomen ontwikkeling.

4.5 Verkeer en parkeren

In deze paragraaf wordt nog ingegaan op de aspecten parkeren, bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Dit bestemmingsplan maakt een aanlegsteiger bij een bestaand kantoorgebouw (detailhandel) ten opzichte van de bestaande situatie mogelijk. Dit levert een andere parkeer- en verkeerssituatie op.

4.5.1 Onderzoek

4.5.1.1 Verkeersbewegingen

De planlocatie wordt ontsloten op Sluispad Noord. Deze weg is aangemerkt als langzame verkeersroute. Voor de aanlegsteiger kan het best worden aangesloten bij de kencijfers voor jachthaven. Voor een jachthaven is een kencijfer bepaald van 26,6 mvt/etmaal per 100 ligplaatsen. Binnen dit kencijfer is niet alleen de verkeersgeneratie als gevolg van de primaire functie (aanmeren van boten) meegewogen, maar ook die voor verschillende nevenvoorzieningen zoals bijvoorbeeld een winkel met vaarbenodigheden, verkoop van boten, een reparatiewerf en een horecavoorziening. De verkeersgeneratie voor deze kantoorfunctie is bepaald op basis van een verkeersgeneratie van 11,2 mvt/etmaal per 100 m² bruto vloeroppervlak.

In de beoogde (bestaande) situatie beschikt de aanlegsteiger over circa 50 ligplaatsen. De verkeersgeneratie bedraagt zodoende circa 13 mvt/etmaal (gemiddelde weekdag). In het hoogseizoen ligt de verkeersgeneratie een factor 8,3 hoger (bron: CROW, publicatie 272 'Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie'). Uit jurisprudentie blijkt echter dat eerdere publicaties van het CROW nog steeds geraadpleegd mogen worden voor achtergrondinformatie en omrekenfactoren, voorzover deze niet zijn opgenomen in de laatste publicatie). De verkeersgeneratie bedraagt dan circa 110 mvt/etmaal.

Inschatting is dat de aanloop op een verkoopsteiger niet te vergelijken is met die naar een ligplaats in een jachthaven. In werkelijkheid is de verwachting dat er minder bezoekers zijn. De verkeersgeneratie voor de kantoorfunctie (120 m² bruto vloeroppervlak) bedraagt 14 mvt/etmaal. In totaal bedraagt de verkeersgeneratie in het hoogseizoen ten hoogste 14+110 mvt/etmaal. Bij openingstijden van 08:00 h tot 18:00 h (10 uur), betekent dit een verkeersgeneratie van maximaal 124 mvt/uur. Gezien de beperkte verkeersgeneratie kan gesteld worden dat het verkeer geen merkbare invloed heeft op het omliggend wegennet dat geschikt is voor 2.000 mvt/etmaal en dat het verkeer via de huidige infrastructuur afgewikkeld kan worden.

4.5.1.2 Parkeren

Ter plaatse van het buitengebied gelden de volgende (minimale) parkeernormen op basis van CROW:

- voor een jachthaven: 0,7 pp per ligplaats;
- voor een kantoor met baliefunctie: 3,6 pp per 100 m² BVO.

De parkeerbehoefte zou dan naar verwachting op circa 39 parkeerplaatsen liggen:

jachthaven: $0,7 \times 50 = 35$ parkeerplaatsen;

kantoor met baliefunctie: $(3,6 \times (120/100)) = 4,3$ parkeerplaatsen.

Je kunt deze ligplaatsen echter niet gelijkstellen met die van een jachthaven waar mensen ook echt langer aanwezig kunnen zijn. In feite is de verkoopsteiger verbonden aan de kantooractiviteiten. De mensen die naar kantoor komen, zullen ook een bezoek brengen aan de steiger. Stel dat de parkeernorm, gezien het ook commerciële aspect van dit kantoor, wordt verdubbeld, dan zouden er 9 parkeerplaatsen nodig zijn. Ter plaatse zijn 17 parkeerplaatsen aanwezig.

4.5.2 Conclusie

Het aspect verkeer en parkeren vormt geen belemmering voor de uitvoering van dit plan.

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid

5.1 Economische uitvoerbaarheid

Op grond van de Wet ruimtelijke ordening bestaat de verplichting om, indien sprake is van ontwikkelingen waarvoor de gemeente redelijkerwijs kosten moet maken, bijvoorbeeld voor de aanleg van voorzieningen van openbaar nut, en de plankosten, deze te kunnen verhalen op de initiatiefnemer c.q. ontwikkelaar.

De Wet ruimtelijke ordening maakt met het bepaalde in afdeling 6.4 het vaststellen van een exploitatieplan verplicht wanneer een bouwplan, als bedoeld in artikel 6.2.1 Bro, planologisch mogelijk wordt gemaakt.

De bouwplannen waarbij een exploitatieplan verplicht is en welke zijn opgenomen in artikel 6.2.1 Bro zijn:

- a) de bouw van een of meer woningen;
- b) de bouw van een of meer andere hoofdgebouwen;
- c) de uitbreiding van een gebouw met ten minste 1000 m² bruto-vloeroppervlakte of met een of meer woningen;
- d) de verbouwing van een of meer aaneengesloten gebouwen die voor andere doeleinden in gebruik of ingericht waren, voor woondoeleinden, mits ten minste 10 woningen worden gerealiseerd;
- e) de verbouwing van een of meer aaneengesloten gebouwen die voor andere doeleinden in gebruik of ingericht waren, voor detailhandel, dienstverlening, kantoor of horecadoeleinden, mits de cumulatieve oppervlakte van de nieuwe functies ten minste 1500 m² brutovloeroppervlakte bedraagt;
- f) de bouw van kassen met een oppervlakte van ten minste 1000 m² bruto-vloeroppervlakte

5.1.1 beoordeling

Voor de realisatie van het plan hoeft door de gemeente geen investering gedaan te worden. De ontwikkelingskosten worden geheel door de initiatiefnemer gedragen. Met voorliggend planvoornemen wordt een verkoopsteiger mogelijk gemaakt, als uitbreiding op een bestaande detailhandelslocatie. Op grond van artikel 6.2.1 Bro is er geen sprake van een 'bouwplan'. Derhalve hoeft de gemeenteraad geen exploitatieplan vast te stellen of het verhaal van kosten van de grondexploitatie 'anderszins te verzekeren'.

Verder is het aannemelijk dat de ontwikkeling financieel uitvoerbaar is voor de initiatiefnemer. De verkoopsteiger in kwestie is al aangelegd en functioneert al jaren als onderdeel van het bedrijf.

5.1.2 planschade

Het verlenen van een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan, waarmee de ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt, kan aanleiding geven tot waardevermindering (planschade). De gemeente heeft een anterieure overeenkomst afgesloten met de initiatiefnemer. Hierin zijn afspraken gemaakt over het verhaal van planschade. Daarmee is het planschaderisico voor de gemeente voldoende afgedekt.

5.1.3 Conclusie

De economische uitvoerbaarheid van het plan vormt geen belemmering voor de planontwikkeling.

Bijlage 1: Landschappelijke onderbouwing

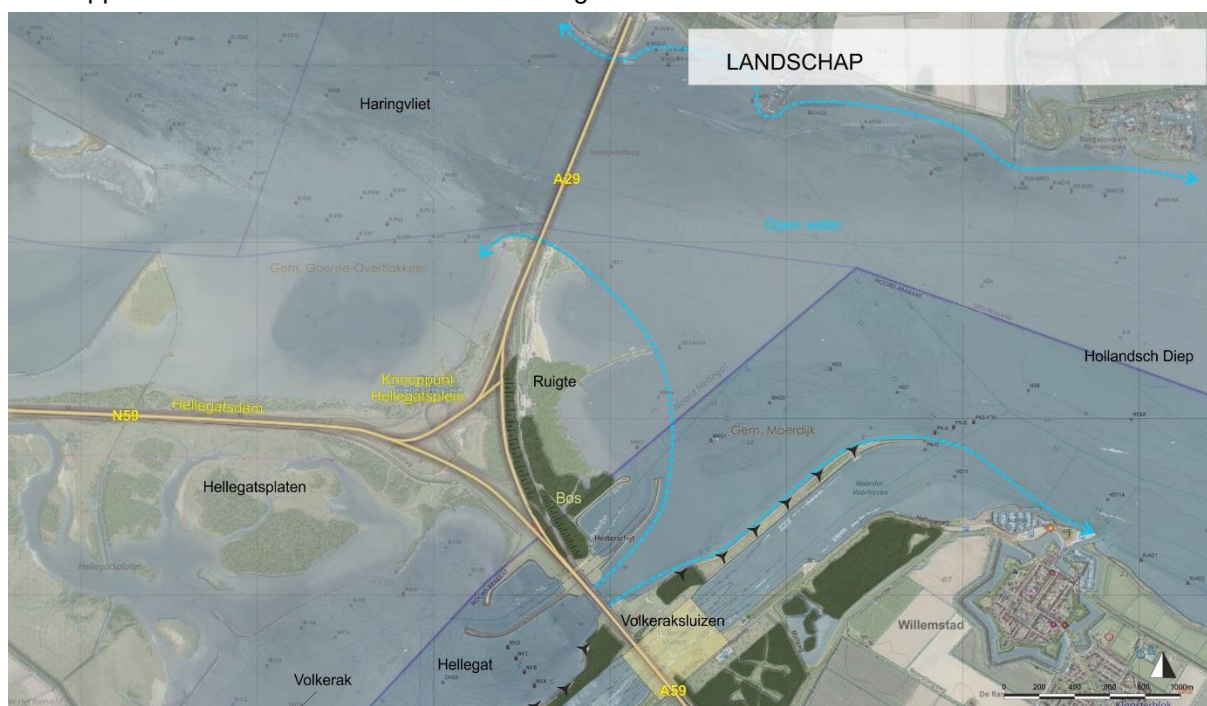
1. Landschappelijke context

Het grootschalige landschap in de omgeving van het Volkerak is gevormd door brede rivieren, de zee en de mens. Van oorsprong stroomde de zee in en uit. De voormalige getijdenkreeken, platen en ondiepe gebieden zijn nog steeds goed zichtbaar.

Recente (landschappelijke) veranderingen gingen gepaard met de aanleg van de omvangrijke infrastructuren:

- 1967/1968: Hellegatsdam en Haringvlietbrug
- 1967: Eerste sluisen van de Volkeraksluizen
- 1979/1980: Knooppunt Hellegatsplein van A59/A29 en N59 Volkerakbrug en uitbreiding van de Volkeraksluizen
- 1987: Zuidelijke afsluiting van het Volkerak met de Philipsdam

Het complex van de Volkeraksluizen, de windmolens en de infrastructuur met bruggen en snelwegen met taluds zijn medebepalend voor het beeld van een grootschalig landschap. De weidse wateroppervlaktes van de rivieren versterken in grote mate dit beeld.

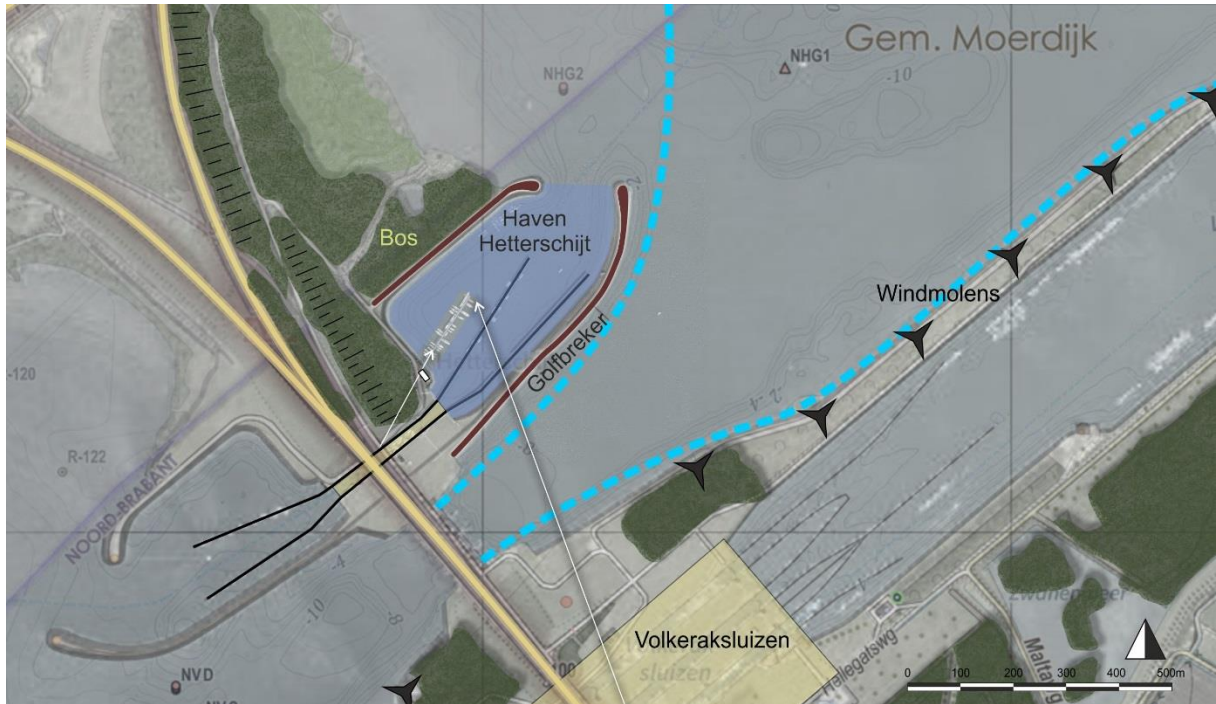

Het plangebied in zijn landschappelijke omgeving

2. Verkoopsteiger in zijn omgeving

De haven Hetterschijf / Kappers van de verkoopsteiger ligt in de luwte van het grote complex van de Volkeraksluizen. Door de besloten ligging vormt de haven Hetterschijf / Kappers ruimtelijk gezien een eigen entiteit. De golfbreker en de pleziervaartsluis vormen een geleidelijke overgang vanuit het open water. De hoge verkeerstalud van de Rijksweg A59 / A29 die om de haven Hetterschijf / Kappers heen een wijde bocht maakt versterkt de beschermde ligging.

RO Verkoopsteiger sluispad-noord

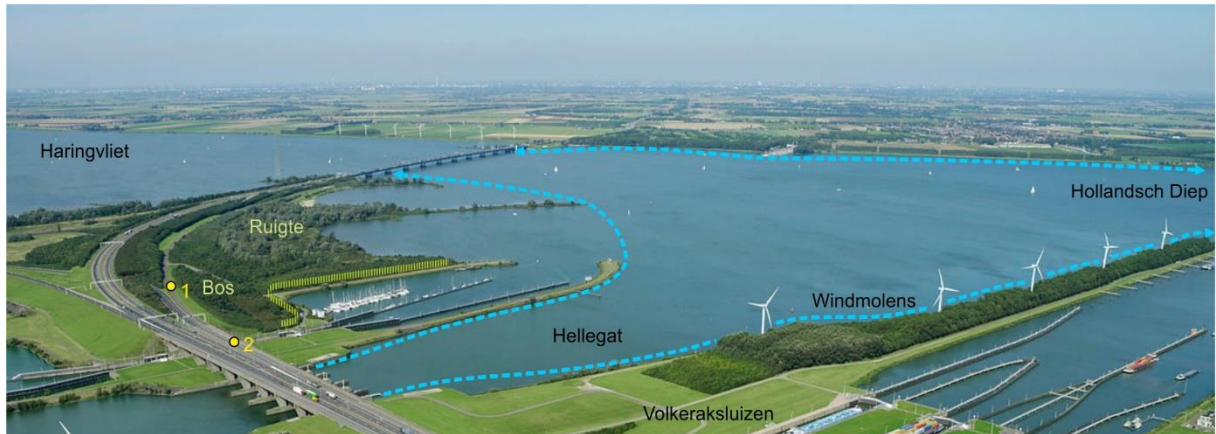

De verkoopsteiger is alleen waarneembaar vanaf de Rijksweg A29/A59 vanuit de zuidoostelijke richting. Vanuit de noordelijke of westelijke richting blijft de verkoopsteiger verscholen achter de bosrand en het verkeerstalud. Met de relatief kleinschalige zeil- en motorschepen past de verkoopsteiger functioneel goed in de omgeving van grote wateren en verrijkt het beeld.

Zicht vanuit het oosten op de haven met verkoopsteiger en knooppunt Hellegatsplein (met de zichtpunten ● 1 en 2)

RO Verkoopsteiger sluispad-noord

Zicht vanuit het zuiden op het open water van Hollandsch Diep, Haringvliet en de haven met verkoopsteiger in 'de luwte' (met de zichtpunten ● 1 en 2)

Vanuit het westen (zichtpunt ● 1) blijft de verkoopsteiger het zicht. Alleen de toppen van de masten van de boten zijn zichtbaar

Vanuit het zuiden (zichtpunt 2) is de verkoopsteiger waarneembaar maar vormt geen verstoring van het beeld en past bij de dynamiek van het gebruik van de sluisen door de pleziervaart

3.. Landschappelijke consequenties

De verkoopsteiger ligt op een zodanige locatie dat het effect op het landschap zeer beperkt is. In termen van het Afsprakenkader Kwaliteitsverbetering van het landschap vormt de legalisering van de verkoopsteiger derhalve een ontwikkeling met nauwelijks tot geen landschappelijke invloed.

Bijlage 11 Ruimtelijke onderbouwing Buitendijk West 8

GEMEENTE MOERDIJK RUIMTELIJKE ONDERBOUWING BUITENDIJK WEST 8, KLUNDERT

TOELICHTING

INHOUD

1	INLEIDING.....	3
1.1	Aanleiding en doel.....	3
1.2	Ligging en begrenzing plangebied.....	3
1.3	Vigerend bestemmingsplan.....	4
1.4	Leeswijzer.....	5
2	GEBIEDSPROFIEL.....	6
2.1	Inleiding.....	6
2.2	Gemeente Moerdijk.....	6
2.3	De Groote Polder.....	6
2.4	Huidige situatie in het plangebied.....	6
3	PROJECTPROFIEL.....	9
3.1	Inleiding.....	9
3.2	Ruimtelijke structuur.....	9
3.3	Verkeer en parkeren.....	10
3.4	landschappelijke inpassing.....	10
4	Beleidskader.....	11
4.1	Inleiding.....	11
4.2	Rijksbeleid.....	11
4.2.1	Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), 2012.....	11
4.2.2	Besluit en ministeriële regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Barro, Rarro), 2012.....	12
4.2.3	Ladder voor duurzame verstedelijking (art. 3.1.6 lid 2 Bro), 2012.....	13
4.3	Provinciaal beleid.....	14
4.3.1	Structuurvisie ruimtelijke ordening - partiële herziening 2014 ...	14
4.3.2	Verordening ruimte 2014 (+actualisatie 2016).....	16
4.3.3	Kwaliteitsverbetering landschap.....	19
4.4	Gemeentelijk beleid.....	20
4.4.1	Structuurvisie Moerdijk 2030.....	20
4.4.2	Landschapsbeleidsplan Gemeente Moerdijk (2001).....	21
4.4.3	Milieubeleidsplan Gemeente Moerdijk 2007-2010, 'Méér met milieu' (2007).....	21
4.4.4	Huisvesting ten behoeve van Mantelzorg (2004).....	22
4.4.5	Landschapskwaliteitsplan gemeente Moerdijk.....	22
4.4.6	Visie Buitengebied.....	23
5	PLANOLOGISCH RELEVANTE (MILIEU)ASPECTEN.....	25
5.1	Inleiding.....	25
5.2	Bodem.....	25
5.3	Water.....	26
5.4	Cultuurhistorie.....	27
5.5	Archeologie.....	31
5.6	Natuur.....	32

5.7	Bedrijven en milieuzonering	34
5.8	Geluid	36
5.9	Externe veiligheid	36
5.9.1	Inrichtingen en externe veiligheid.....	36
5.9.2	Transport en externe veiligheid.....	37
5.9.3	Externe veiligheid en buisleidingen	38
5.10	Luchtkwaliteit	38
5.11	Geurhinder	40
5.11.1	Toetsingskader	40
5.12	Kabels en leidingen.....	41

Bijlagen bij deze ruimtelijke onderbouwing:

Bijlage 1: Cuijpers Advies: Rapport Kwaliteitsverbetering Landschap, locatie Buitendijk West 8, Klundert, maart 2017.

Bijlage 2: Agel Adviseurs: Onderzoek geur veehouderijen, plangebied Buitendijk West 8 te Klundert, Oosterhout, 2017.

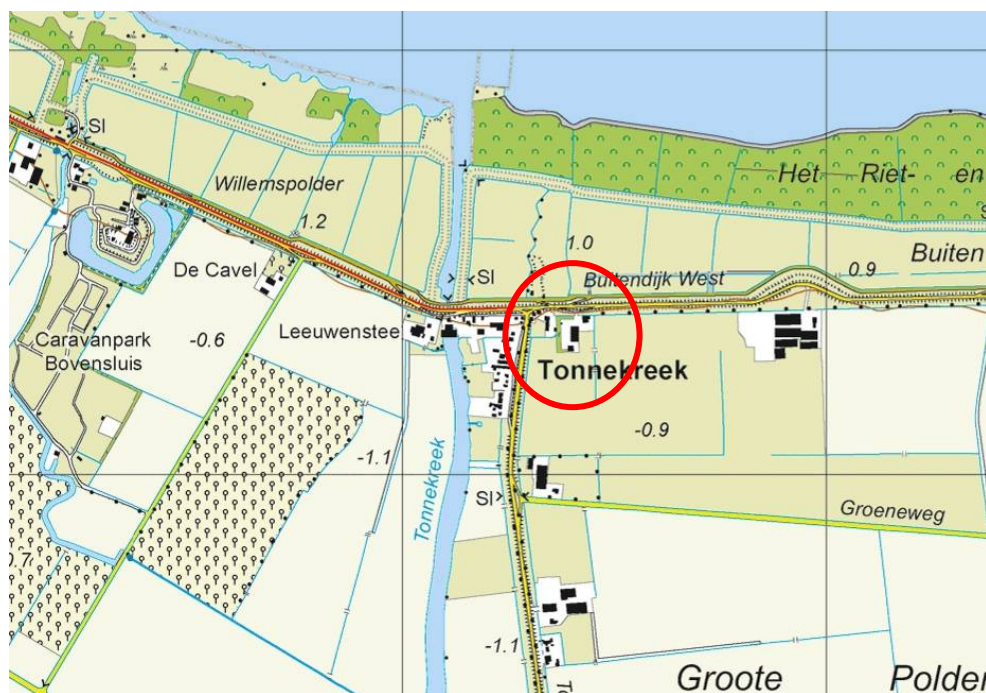
GEMEENTE MOERDIJK RUIMTELIJKE ONDERBOUWING BUITENDIJK WEST 8, KLUNDERT

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

De initiatiefnemer is eigenaar van de woning aan de Buitendijk West 8 te Klundert. Het betreft een voormalige boerderij, waar echter al lange tijd geen agrarisch bedrijf meer wordt uitgeoefend.

De locatie is gelegen in het bestemmingsplan "Buitengebied" en heeft daarin de bestemming Agrarisch. Er is geen bouwvlak aangegeven waarbinnen de bestaande woning ligt. Nu het bestemmingsplan op het punt staat te worden herzien, heeft de eigenaar/bewoner besloten dat zijn woning een woonbestemming zou moeten krijgen, overeenkomstig het bestaande gebruik.

Figuur 1 - Situering plangebied - de locatie ligt bij het buurtschap Tonnekreek aan de Buitendijk West.

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

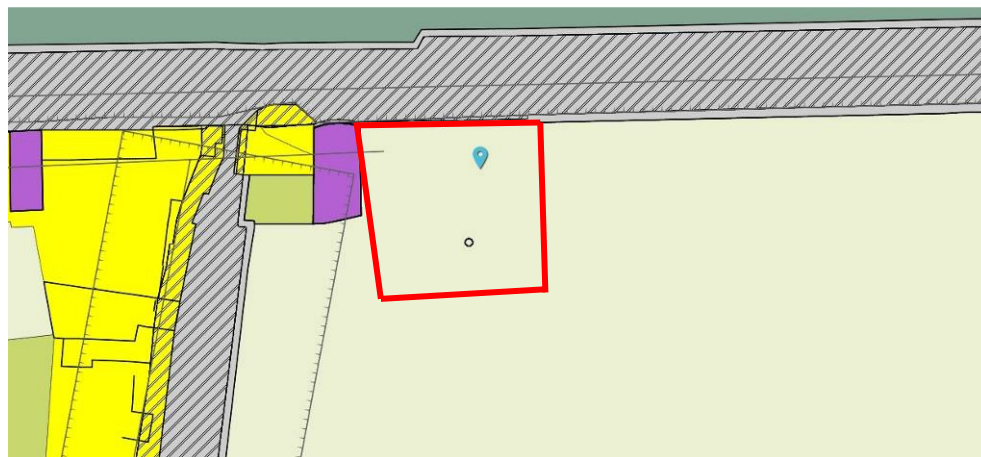
Het plangebied is gelegen in het buitengebied van de kern Klundert in de gemeente Moerdijk (zie Figuur 1), tussen de buurtschappen Tonnekreek en Noordschans. Het is gelegen ten zuiden van de Buitendijk West, de primaire waterkering langs het Hollandsch Diep.

Figuur 2 - Luchtfoto van het plangebied; het plangebied is rood omrand (bron: Google earth, 2017, geraadpleegd 170309)

De grens van het plangebied is aangegeven in Figuur 2 en Figuur 4. De grens volgt de grenzen van het huisperceel van het voormalig agrarisch bedrijf.

1.3 Vigerend bestemmingsplan

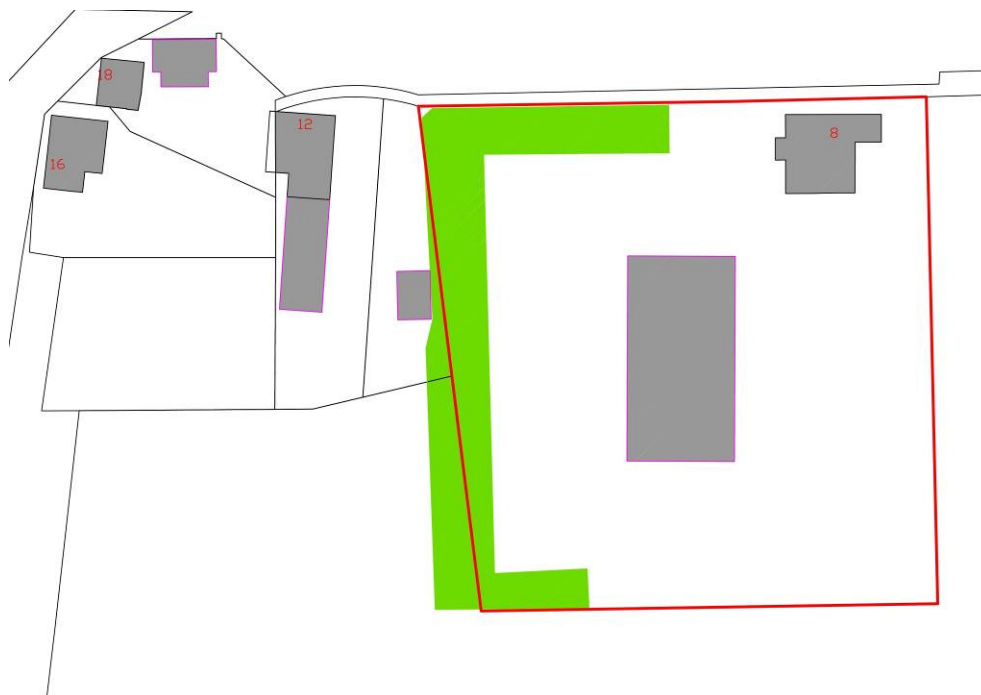

Figuur 3 - Vigerende bestemmingsplan; het plangebied heeft de enkelbestemming 'Agrarische doeleinden'; verder geldt de dubbelbestemming 'Dubbelbestemming agrarisch gebied met verweving van landbouw en landschaps- en cultuurhistorische waarden alsmede kenmerkende openheid'; er geldt ook de gebiedsaanduiding 'stiltegebied'.

Binnen het plangebied vigeert thans het bestemmingsplan "Buitengebied" van de gemeente Moerdijk, goedgekeurd 18 12 2008.

Binnen het plangebied geldt de enkelbestemming 'Agrarische doeleinden'; verder geldt de dubbelbestemming 'Dubbelbestemming agrarisch gebied met verweving van landbouw en landschaps- en cultuurhistorische waarden alsmede

kenmerkende openheid'; daarnaast geldt de gebiedsaanduiding 'stiltegebied'. Het gebruik van de voormalige boerderij als burgerwoning past niet in het vigerende bestemmingsplan.

Figuur 4 - Begrenzing plangebied; aan de noordzijde is de Buitendijk West gelegen; het huisperceel is voorzien van een stevige groenstrook.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het gebiedsprofiel beschreven van de omgeving waarin het planvoornemen plaats gaat vinden. Allereerst wordt de gemeente Moerdijk en de omgeving van het plangebied nader toegelicht, waarna ingezoomd wordt op het huidige plangebied. In hoofdstuk 3 wordt het projectprofiel van het planvoornemen toegelicht. In hoofdstuk 4 is het planvoornemen getoetst aan het beleid op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau. Hoofdstuk 5 heeft betrekking op de planologisch relevante (milieu)aspecten.

2 GEBIEDSPROFIEL

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de ruimtelijke structuur van het plangebied beschreven, aan de hand van een korte (historische) beschrijving van de gemeente Moerdijk en het poldergebied waarin de locatie gelegen is. Daarnaast wordt een beschrijving gegeven van de huidige inrichting en het gebruik van het plangebied.

2.2 Gemeente Moerdijk

Het plangebied is gelegen in de gemeente Moerdijk, een landelijke gemeente in het westen van de provincie Noord-Brabant. De gemeente is op 1 januari 1997 ontstaan na de gemeentelijke herindeling uit de voormalige gemeenten Willemstad, Klundert, Zevenbergen, Fijnaart en Heijningen en Standdaarbuiten, telt 36.737 inwoners (1 april 2016, CBS) en heeft een oppervlakte van 180 km². Lange tijd was Moerdijk de grootste gemeente van Noord-Brabant. Sinds 1 januari 2017 de tweede gemeente na Meierijstad.

De naam Moerdijk is afgeleid van het begrip moor-dicken. Moor of moer is moeras waarin veel veen voorkomt. Een moerdijk werd aangelegd om zo een (tijdelijk) poldertje te creëren om veen of zout te winnen.

2.3 De Grote Polder

De omgeving waar het plangebied gelegen is, heet "De Grote Polder", die in 1558 werd aangelegd. De polder werd Groote Polder genoemd, waaraan oorspronkelijk vaak "Van Niervaart", later steeds meer "Van Klundert.¹" werd toegevoegd. Behalve de versterkte nederzetting Klundert werden er in het gebied van de Groote Polder ook boerderijen gebouwd om de nieuwe landbouwgrond te exploiteren (zie 5.4).

2.4 Huidige situatie in het plangebied

Het plangebied is gelegen aan de noordzijde van de Groote Polder van Klundert. Het bestaat uit een oorspronkelijke bouwstede met een traditionele boerderij, gelegen aan de Buitendijk West.

Bebouwingsstructuur

De bestaande woning met oorspronkelijk agrarisch bedrijfsgebouw in het plangebied maakt deel uit van de oorspronkelijke bebouwingsstructuur van de Groote Polder, die bestaat uit verspreid liggende boerderijen. Omdat het gebied voornamelijk een akkerbouwfunctie had, waren er grote schuren nodig om de oogst op te kunnen slaan. De boerderijen lagen niet bij elkaar in een bebouwingsconcentratie, maar ieder voor zich centraal op het perceel. In het gebied kwamen ook buurtschappen van landarbeiderswoningen, ambachtslieden en vissers voor. Zo'n buurtschap, genaamd Tonnekreek, zien we westelijk van het plangebied.

Cultuurhistorische waarde bebouwing

De bestaande bebouwing in het plangebied bestaat uit een traditionele woonboerderij onder zadeldak met een losse zg. Vlaamse schuur met langdeel.

---

¹ Monumentenhuis Brabant: Toelichting bij de Cultuurhistoriekaart van de gemeente Moerdijk, 2011, p. 68.

Het complex heeft cultuurhistorische waarde. Een en ander zal nader worden besproken in paragraaf 5.4.

Figuur 5 - Bestaande woning in het plangebied, gezien vanaf de Buitendijk West (bron: Google Streetview, oktober 2009).

Figuur 6 - Bestaande situatie vanuit het zuiden (vanaf de Groeneweg) (bron: Google Streetview, oktober 2009).

Groenstructuur

Het plangebied is gelegen aan de rand van de Grote Polder, een van de zog. grote polders uit het landschapswaliteitsplan van de gemeente Moerdijk². Deze gebieden worden onder meer gekenmerkt door:

- Grootschalige open polders met centrale ligging binnen de gemeente Moerdijk

---

² De Regt+Danz/BÜgelHajema: Landschapswaliteitsplan gemeente Moerdijk, mei 2016.

- Begrenzing van de polders door relatief hoge dijken ondersteunen de beleving als ruimtelijke entiteit
- Oude geometrische inrichting van het ‘nieuwe land’ nog goed herkenbaar:
- Afwatering via het natuurlijke krekensysteem (intussen veelal rechtgetrokken en aangevuld met slotenstelsels)
- Rationele en hiërarchische ontsluiting met polderwegen (lange weg(en) en loodrechte kruisweg(en))
- Intensief agrarisch gebruik door voornamelijk akkerbouw en fruitteelt
- Oorspronkelijke laanbeplanting langs alle dijkwegen en belangrijke polderwegen met essen en iepen.
- Erven en bebouwing als losse dijklinten en langs polderwegen, soms in kleine gehuchten gegroepeerd
- Oude woon- en (agrarische) bedrijfserven met omvangrijke erfbeplanting.

Hier is sprake van een historische solitaire vestiging, gelegen aan de rand van de polder aan de voet van de dijk. Het erf is voorzien van opgaande randbeplanting.

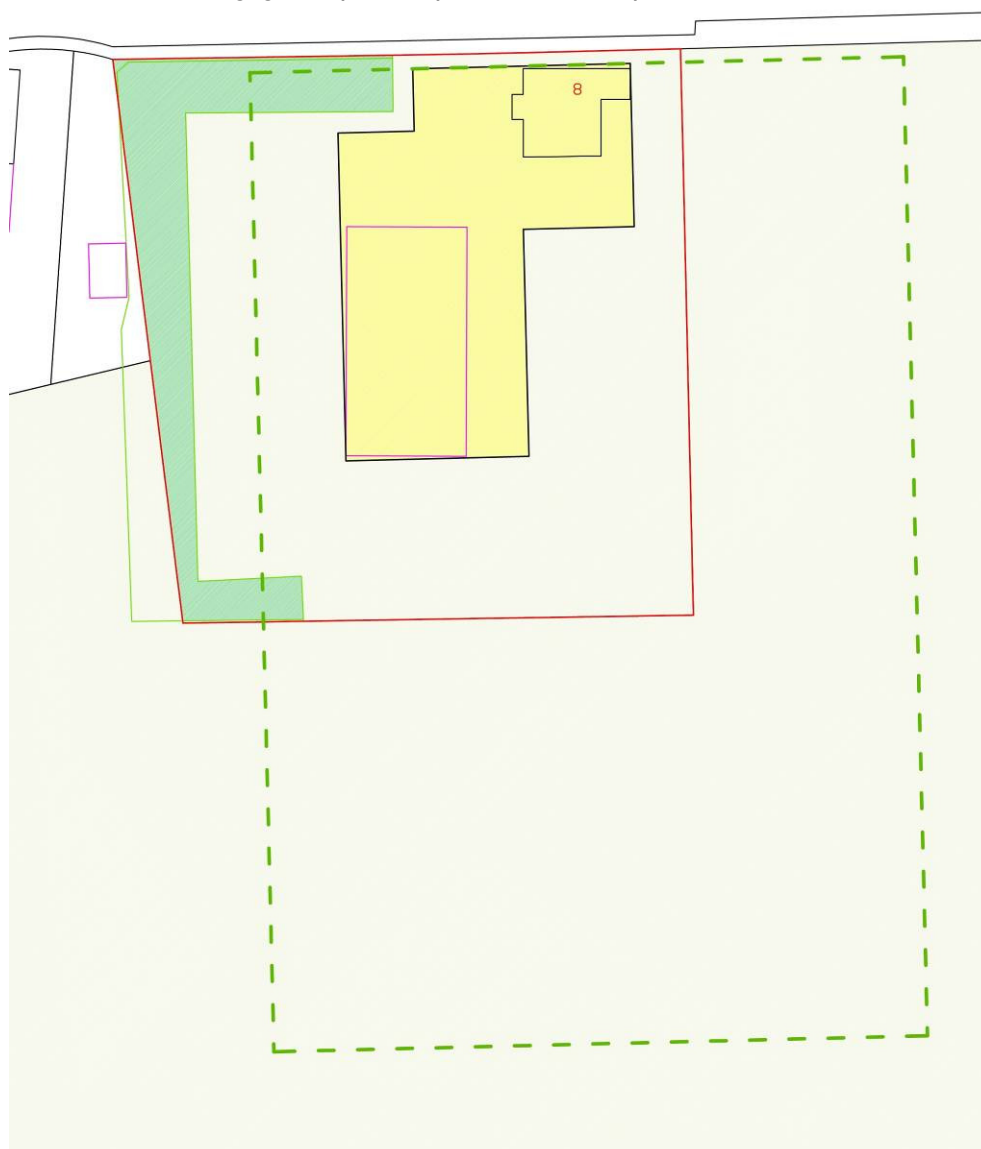
Ontsluitingsstructuur en parkeren

De bestaande woning wordt ontsloten via de Buitendijk West, een smalle plattelandsweg gelegen op het dijklichaam. Het erf wordt ontsloten vanaf deze weg via een dubbele dijkafrit. Het parkeren voor de betreffende woning vindt geheel op eigen terrein plaats.

3 PROJECTPROFIEL

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de planopzet van voorliggende ontwikkeling uiteengezet, evenals de stedenbouwkundige structuur. Het betreft hier een beschrijving van het beoogde programma van de beoogde ontwikkeling. Verder wordt in dit hoofdstuk nader ingegaan op het aspect verkeer en parkeren.

Figuur 7- Toekomstige situatie); de bestaande bebouwing op nr. 8 zal behouden blijven; in plaats van agrarisch zal het complex voor burgerbewoning worden gebruikt; de groene stippellijn geeft globaal de begrenzing van het vigerende bouwblok (1,5 ha) weer.

3.2 Ruimtelijke structuur

Programma

De voormalige agrarische bedrijfsbebouwing Buitendijk West 8 wordt al jarenlang niet meer voor de agrarische bedrijfsvoering gebruikt, maar voor

burgerbewoning. De bestaande voormalige bedrijfswoning wordt gebruikt als burgerwoning. De voormalige schuur wordt voor hobbydoeleinden gebruikt. De huidige bewoner wil deze situatie in het nieuwe bestemmingsplan vastleggen. Dat betekent dat het bestaande agrarisch bouwvlak komt te vervallen en dat de bestaande bebouwing zal worden vervat in een bestemmingsvlak 'Wonen'.

3.3 Verkeer en parkeren

Toetsingskader

De gemeente Moerdijk zet in het Parkeerbeleidsplan Moerdijk 2010 - 2013 (2009) de komende jaren in op het faciliteren van het parkeren. Dit houdt in dat er voldoende parkeerplaatsen bij nieuwe ontwikkelingen worden gebouwd, maar dat dit alleen gebeurt voor de parkeervraag die echt nodig is. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is het beleidsuitgangspunt dat zoveel mogelijk parkeerplaatsen op eigen terrein (binnen plangrenzen) worden gerealiseerd.

Het beleid is erop gericht het parkeren op afstand een (kwaliteits)impuls te geven. Dit om de bereikbaarheid verder te verbeteren. Naast het aanleggen van parkeerplaatsen zet de gemeente zich ook in om op de kortere afstanden het fietsgebruik te stimuleren.

Beoordelingskader

Volgens de normen van het C.R.O.W³. moeten er bij een burgerwoning als de onderhavige 2,0 tot 2,8 pp worden gerealiseerd (niet-stedelijke omgeving, buitengebied).

De woning biedt op eigen erf voldoende parkeergelegenheid. Er zijn minimaal 3 parkeerplaatsen aanwezig.

Verkeersgeneratie

De bestaande woning blijft gehandhaafd. Het aantal verkeersbewegingen zal daardoor niet toenemen ten opzichte van de bestaande situatie.

Conclusie

Het aspect verkeer en parkeren is geen belemmering voor onderhavig planvoornemen.

3.4 landschappelijke inpassing

Iedere ontwikkeling dient bij te dragen aan de kwaliteiten van het gebied en landschap ter plaatse. Het kan dan gaan om sloop van (overtollige) bebouwing of landschapsontwikkeling op of rond het erf.

Verwezen wordt naar paragraaf 4.3.3 en de rapportage in bijlage 1.

---

³ C.R.O.W.: Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie, Ede, 2012.

4 Beleidskader

4.1 Inleiding

De beleidscontext voor het plangebied wordt gevormd door landelijke, provinciale, en gemeentelijke beleidsrapportages. In dit hoofdstuk is het relevante beleid samengevat.

4.2 Rijksbeleid

4.2.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), 2012

Toetsingskader

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) van kracht geworden. Deze structuurvisie vormt de uitwerking van de ambities van het Rijk, op basis van haar verantwoordelijkheden, in Rijksdoelen en daarmee samenhangende nationale belangen op het gebied van een samenhangend ruimtelijk en mobiliteitsbeleid. Het Rijk heeft tot doel Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te maken in een periode van economische conjunctuurschommelingen, klimaatverandering en toenemende regionale verschillen. Aanleiding voor het vaststellen van de visie is de constatering dat het voorheen geldende ruimtelijke Rijksbeleid onvoldoende bijdroeg aan het behalen van deze doelen, onder meer door het veroorzaken van bestuurlijke drukte, ingewikkelde regelgeving en een te sectorale blik op vraagstukken. Om dit te keren brengt het Rijk de ruimtelijke ordening zo dicht mogelijk bij diegene die het aangaat en laat het meer over aan gemeenten en provincies.

Het Rijk onderscheidt thans nog dertien nationale belangen; uitsluitend op basis van deze belangen intervenueert het Rijk in de ruimtelijke ordening. Een groot deel van deze belangen leidt tot het reserveren van ruimte voor functies. Dit betreft dan bijvoorbeeld het reserveren van ruimte voor waterberging, militaire activiteiten en de uitbreiding van het hoofdwegennet. Deze belangen zijn vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro). Eén van de belangen die niet leidt tot een ruimtereservering is het belang van een 'zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten'. In het kader van dit belang heeft het Rijk besloten om, ten behoeve van het verminderen van de bestuurlijke drukte en het neerleggen van verantwoordelijkheden bij decentrale overheden, de verstedelijkingsstrategie te wijzigen. Dit houdt in dat het bundelingsbeleid, verdichtingsbeleid, locatiebeleid voor bedrijven en voorzieningen, beleid voor basiskwaliteit, stedelijke netwerken, nationale landschappen en rijksbufferzones is afgeschaft en dat daar slechts één beleidslijn voor terug komt: de 'ladder voor duurzame verstedelijking'. Deze 'ladder' heeft tot doel het principe van vraaggericht programmeren en het principe van zorgvuldig ruimtegebruik bindend voor te schrijven bij de afwegingen van gemeenten en provincies. Dit belang is als procesvereiste vastgelegd in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro).

Grondgedachte van de 'ladder' is dat een activiteit op meerdere locaties zou kunnen plaatsvinden en dat vervolgens de planologisch meest juiste locatie gekozen moet worden. Dat gaat uit van de activiteit. Hiermee wordt beoogd om de voorheen bestaande praktijk, waarbij in veel gevallen een bestemming wordt gezocht voor een bepaalde locatie (bv. herbesteden van een voormalige vuilstortplaats), om te vormen.

Beoordeling

Voorliggend plangebied is gesitueerd in het buitengebied (volgens de Verordening ruimte 2014) en buiten een gebied waar van rijkswege een ruimtereservering geldt. Het planvoornemen betreft het gebruiken van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen (met bedrijfswoning) als burgerwoning. Dat is niet strijdig met het rijksbeleid.

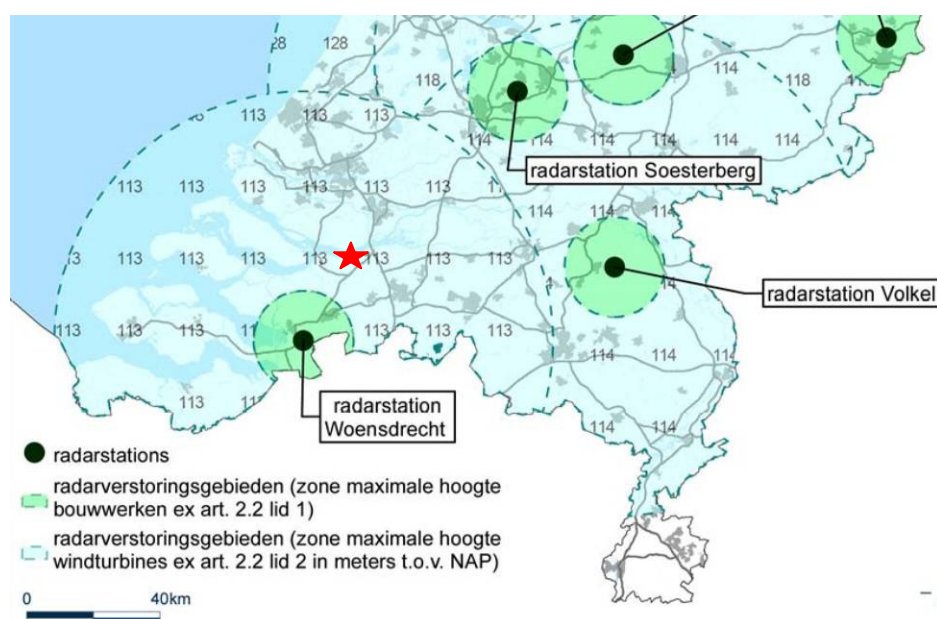
Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat het onderhavige plangebied niet gelegen is in een gebied waarvoor van rijkswege een relevante ruimtereservering geldt. Aan de 'ladder voor duurzame verstedelijking' wordt navolgend getoetst.

4.2.2 Besluit en ministeriële regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Barro, Rarro), 2012

Toetsingskader

Het Rijk heeft in de hiervoor genoemde SVIR vastgesteld dat voor een beperkt aantal onderwerpen de bevoegdheid om algemene regels te stellen zou moeten worden ingezet. De SVIR bepaalt welke kaderstellende uitspraken zodanig zijn geformuleerd dat deze bedoeld zijn om beperkingen te stellen aan de ruimtelijke besluitvormingsmogelijkheden op provinciaal en gemeentelijk niveau. Ten aanzien daarvan is een borging door middel van normstelling, gebaseerd op de Wet ruimtelijke ordening, gewenst. Die uitspraken onderscheiden zich in die zin dat van de provincies en de gemeenten wordt gevraagd om de inhoud daarvan te laten doorwerken in de ruimtelijke besluitvorming. Zij zijn dus concreet normstellend bedoeld en worden geacht direct of indirect door te werken tot op het niveau van de lokale besluitvorming, zoals de vaststelling van bestemmings- en wijzigingsplannen.

Figuur 8 - Radarverstoringsgebieden; het plangebied (aangeduid met een rood sterretje) is gelegen buiten het gebied ex art. 2.2, lid 1 maar binnen het gebied ex art. 2.2 lid 2; daar geldt een maximale hoogte van windturbines van 90 m.

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) bevestigt in juridische zin die kaderstellende uitspraken. Op 30 december 2011 is het Barro in werking getreden met daarin een regeling voor een beperkt aantal onderwerpen. Op 1 oktober 2012 is het besluit aangevuld met regels voor de andere beleidskaders

uit de SVIR en tevens uit het Nationaal Waterplan en het Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening. Door de nationale belangen vooraf in bestemmingsplannen te borgen, wordt met het Barro bijgedragen aan versnelling van de besluitvorming bij ruimtelijke ontwikkelingen en vermindering van de bestuurlijke drukte. Een aantal onderwerpen is geregeld in de bij het Barro behorende Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro).

Beoordeling

Het plangebied is niet gelegen in een gebied waarvoor op basis van het Barro en het Rarro een relevante ruimtereservering geldt. In het radarverstoringsgebied van de radarstation Woensdrecht, waarin het plangebied is gelegen, geldt een maximale bouwhoogte van 90 meter (voor windturbines). Het onderhavige plan voorziet niet in het oprichten van windturbines. Daarnaast wordt niet in een ontwikkeling voorzien die raakt aan een van de nationale belangen.

Conclusie

De maximaal toegestane bouwhoogtes vanuit het radarverstoringsgebied vormen geen belemmering voor de ontwikkeling in het plangebied. Geconcludeerd kan worden dat onderhavige ontwikkeling passend is binnen de regels zoals gesteld in het Barro en het Rarro.

4.2.3 Ladder voor duurzame verstedelijking (art. 3.1.6 lid 2 Bro), 2012

Toetsingskader

Met de inwerkingtreding op 1 oktober 2012 van art. 3.1.6 lid 2 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) - de 'ladder voor duurzame verstedelijking' - geldt voor alle juridisch bindende ruimtelijke plannen van decentrale overheden die (planologisch) nieuwe stedelijke ontwikkelingen mogelijk maken, een bijzonder procesvereiste. Dit procesvereiste is gebaseerd op één van de nationale belangen als opgenomen in de SVIR, opgesteld door het Rijk. Dit nationale belang houdt in dat, ten behoeve van een goed systeem van ruimtelijke ordening, een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij ruimtelijke besluiten plaats dient te vinden. Deze zorgvuldige afweging heeft tot doel om, vanuit een oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik, planologisch ongewenste versnippering en een onaanvaardbare leegstand te voorkomen. Het Rijk heeft er voor gekozen om, gedeeltelijk gebaseerd op de al langer geldende SER-ladder uit 1999, het procesvereiste vorm te geven als een determinerend-cumulatief werkende motivatieverplichting. De motivatieverplichting voor ruimtelijke besluiten, die geldt voor de maximale planologische mogelijkheden inclusief flexibiliteitsinstrumenten (waarbij planologische saldering niet per definitie is toegestaan), bestaat uit drie eisen (treden):

- a. er wordt beschreven dat de voorgenomen stedelijke ontwikkeling voorziet in een actuele regionale behoefte;
- b. indien uit de beschrijving, bedoeld in onderdeel a, blijkt dat sprake is van een actuele regionale behoefte, wordt beschreven in hoeverre in die behoefte binnen het bestaand stedelijk gebied van de betreffende regio kan worden voorzien door benutting van beschikbare gronden door herstructurering, transformatie of anderszins, en;
- c. indien uit de beschrijving, bedoeld in onderdeel b, blijkt dat de stedelijke ontwikkeling niet binnen het bestaand stedelijk gebied van de betreffende regio kan plaatsvinden, wordt beschreven in hoeverre wordt voorzien in die behoefte op locaties die, gebruikmakend van verschillende middelen van vervoer, passend ontsloten zijn of als zodanig worden ontwikkeld.

Beoordeling

In de definitiebepaling voor ‘stedelijke ontwikkeling’, als opgegeven in art. 1.1.1, eerste lid, aanhef en onder i Bro, luidende een ‘ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen’ is geen ondergrens opgenomen. Hieruit volgt dat elke stedelijke ontwikkeling, hoe kleinschalig dan ook, in beginsel is onderworpen aan de toepassing van de ladder. De ABRvS heeft daarentegen ten aanzien van een aantal typen (kleinschalige) ontwikkelingen een ondergrens aangenomen. De ondergrens hangt daarbij af van de ‘omstandigheden van het geval’ en wordt mede bepaald op basis van de aard en omvang van de ontwikkeling, de structuur van de omgeving en de ruimtelijke uitstraling van de ontwikkeling. Recente jurisprudentie toont aan dat een ruimtelijke ontwikkeling van tien nieuwe woningen, niet dient te worden aangemerkt als een ‘nieuwe stedelijke ontwikkeling’. Dat betekent dat het in gebruik nemen als burgerwoning van een bestaande voormalige bedrijfswoning zeker niet is aan te merken als een stedelijke ontwikkeling in het kader van de ‘ladder voor duurzame verstedelijking’ (ABRvS 18 november 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3542).

Conclusie

De planontwikkeling is getoetst aan de ladder voor duurzame verstedelijking en voldoet aan de uitgangspunten.

4.3 Provinciaal beleid**4.3.1 Structuurvisie ruimtelijke ordening - partiële herziening 2014****Toetsingskader**

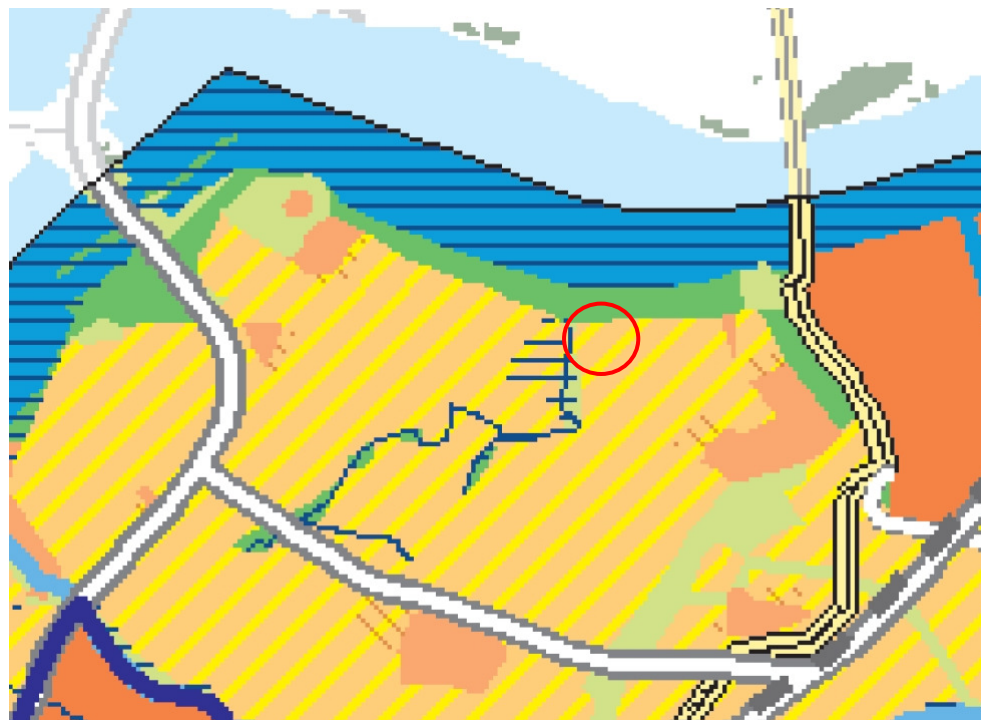
De Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (SVRO) is vastgesteld door Provinciale Staten op 1 oktober 2010 en geeft de hoofdlijnen van het provinciaal ruimtelijk beleid tot 2025 (met een doorkijk naar 2040) weer. Belangrijke beleidslijnen in de SVRO zijn het principe van concentratie van verstedelijking, zorgvuldig ruimtegebruik, verantwoord omgaan met de natuurlijke basis en het streven naar robuuste en aaneengeschakelde natuurgebieden. Sinds de vaststelling in 2010 hebben Provinciale Staten diverse besluiten genomen die een verandering brengen in de provinciale rol en sturing, of van provinciaal beleid. Deze besluiten zijn vertaald in de partiële herziening van de structuurvisie in 2014. Op onder andere de volgende onderdelen vindt bijsturing van het beleid plaats: transitie van stad en platteland, intrekken reconstructie- en gebiedsplannen, groenbeleid, samenhangend beleid voor de ondergrond en de transitie naar een zorgvuldige veehouderij. De ongewijzigde provinciale sturingsfilosofie is gebaseerd op vijf rollen: ontwikkelen, ordenen, beschermen, regionaal samenwerken en stimuleren. Twee rollen zijn met name van belang voor onderhavig plan: de ordenende en de beschermende rol.

De ordenende rol gaat uit van het behartigen van ruimtelijke belangen en keuzes. Deze zijn geordend in vier ruimtelijke structuren. De structuren geven een hoofdkeers aan: een ruimtelijk ontwikkelingsperspectief voor een combinatie van functies. Maar ook waar functies worden uitgesloten of welke randvoorwaarden de provincie aan functies stelt. Binnen de structuren is ruimte voor regionaal maatwerk. De vier onderscheidende structuren zijn:

1. de groenblauwe structuur: gebieden waar natuur- en waterfuncties behouden en ontwikkeld worden;
2. de agrarische structuur: een breed georiënteerde plattelandseconomie, waar landbouw een belangrijke drager is en waar de landbouwfunctie goed is afgestemd op de omgeving;

3. de stedelijke structuur: alle grote locaties voor wonen, werken en voorzieningen zoals steden, dorpen en bedrijventerreinen, waar de nadruk

Legenda

Groenblauwe structuur	Kerngebied groenblauw	
	Groenblauwe mantel	
	Waterbergingsgebied	
Landelijk gebied	Gemengd landelijk gebied	
	Accentgebied agrarische ontwikkeling	
	Stedelijke structuur	Stedelijk concentratiegebied
Stedelijke structuur	Hoogstedelijke zone	
	bestaand	
	Stedelijk knooppunt	
	Goederenknooppunt	
	Zoekgebied verstedelijking	
	Kernen in het landelijk gebied	

Figuur 9 - Structuurvisie 2010 partiële herziening 2014, NL.IMRO.9930.sv2010ph2014-va01; Het plangebied is aangegeven als gemengd landelijk gebied - Accentgebied agrarische ontwikkeling.

- ligt op concentratie, zorgvuldig ruimtegebruik, ruimtelijke kwaliteit, verknoping aan infrastructuur en versterking van kennisinnovatieve economie;
4. infrastructuur: samenhangend netwerk van wegen, spoorlijnen, vaarwegen, luchthavens en buisleidingen waarbij de nadruk ligt op betere verknoping, bevorderen bereikbaarheid, aandacht voor landschap en goede verdeling over verschillende netwerken.

Het uitgangspunt van de beschermende rol is zorgvuldig ruimtegebruik. Bij ruimtelijke afwegingen betekent dit dat eerst gekeken wordt naar mogelijkheden voor intensivering of hergebruik op of binnen bestaand bebouwd gebied. De provincie wil nieuw ruimtebeslag zoveel mogelijk voorkomen. Bij ontwikkelingen buiten bestaand bebouwd gebied wil de provincie dat de initiatiefnemer zorgt voor een investering in het landschap om daarmee het verlies aan omgevingskwaliteit te beperken.

Beoordeling

Het plangebied is aangeduid als gemengd landelijk gebied - Accentgebied agrarische ontwikkeling.. Het planvoornemen bestaat uit het in gebruik nemen van een voormalig agrarisch bedrijfscomplex voor burgerbewoning. Het betreft geen nieuwe woning in het buitengebied. Dit past in het beleid van de structuurvisie.

Conclusie

De gewenste ontwikkeling is passend binnen het provinciaal beleid als neergelegd in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening 2010 - partiële herziening 2014.

4.3.2 Verordening ruimte 2014 (+actualisatie 2016)

Inleiding

In de SVRO zijn de hoofdlijnen van het provinciale beleid voor de komende periode aangegeven. Daarin is voor de doelen en ambities die bereikt moeten worden per onderwerp aangegeven welke instrumenten de provincie wil inzetten. In een aantal gevallen is gekozen voor het instrument 'planologische verordening', bekend als Verordening ruimte. Op 7 februari 2014 is de Verordening ruimte 2014 (hierna te noemen: Vr 2014) vastgesteld door Provinciale Staten. Deze stelt regels aan onder meer de bundeling van stedelijke ontwikkeling, natuurontwikkeling, de ontwikkeling van intensieve veehouderijen, waterberging, cultuurhistorie en het agrarisch gebied. Een geactualiseerde Verordening ruimte 2014 is in werking getreden op 8 december 2016.

De Verordening ruimte 2014 is opgebouwd volgens het principe van een bestemmingsplan. Dit houdt in dat er zowel 'gebiedsgerichte regels' zijn gesteld als 'algemene regels'. Bij de gebiedsgerichte regels is vervolgens een onderscheid gemaakt naar 'structuren' (basisregels) en 'aanduidingen' (aanvullende of afwijkende regels ten opzichte van de basisregels of andere aanduidingen). Tenslotte zijn er ook een aantal 'procedurele bepalingen'. Aan de hand van deze systematiek wordt onderstaand het plan voor de voorgenomen ontwikkeling getoetst aan de relevante onderdelen uit de Verordening ruimte 2014.

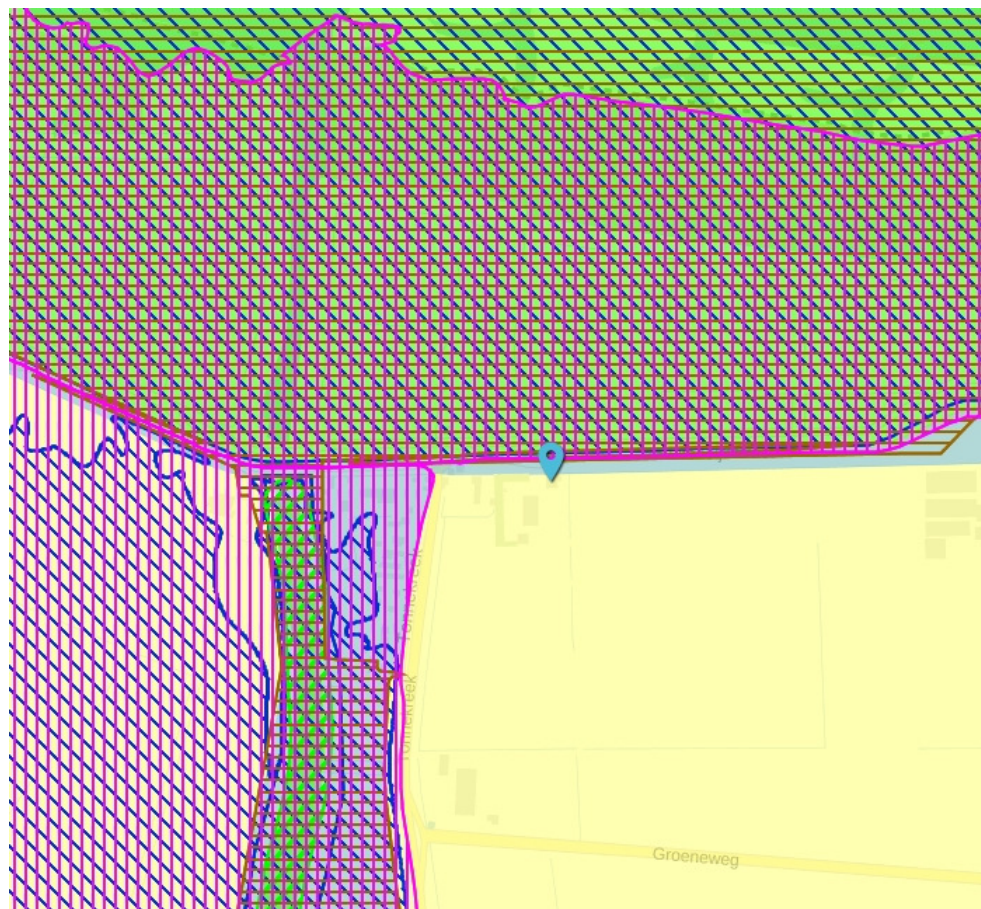
Beoordeling

Voorliggend plangebied is gelegen binnen de structuur 'Gemengd landelijk gebied'. In de verordening is in artikel 7.7 onder 1 bepaald dat er geen nieuwe woningen gebouwd mogen worden. In artikel 7.7 onder 4 is bepaald:

4. *Een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste lid kan voorzien in het gebruik van een voormalige bedrijfswoning als burgerwoning, mits is verzekerd dat:*
  - a. *er geen splitsing in meerdere woonfuncties plaatsvindt;*
  - b. *overtollige bebouwing wordt gesloopt.*

Het planvoornemen voorziet in het gebruik van een voormalige agrarische bedrijfswoning als één burgerwoning. Er vindt geen splitsing in meerdere woonfuncties plaats. De bestaande bebouwing heeft cultuurhistorische waarde en

mag daarom niet worden gesloopt. Het bepaalde onder b. is daardoor niet van toepassing.

Figuur 10 - Verordening ruimte 2014 (detail), geconsolideerde versie 01 01 2017; het plangebied is aangeduid als 'gemengd landelijk gebied'.

Conclusie

Het planvoornemen is niet in strijd met het bepaalde in de Verordening ruimte 2014 (zoals die geldt op dit moment) ten aanzien van het gemengd landelijk gebied.

Hoofdstuk 2 'Algemene regels'

Toetsingskader

Een ruimtelijk plan dat voorziet in een ruimtelijke ontwikkeling moet bijdragen aan de zorg voor het behoud en de bevordering van de ruimtelijke kwaliteit van het daarbij betrokken gebied en de naaste omgeving, in het bijzonder aan het principe van zorgvuldig ruimtegebruik. Het gaat hier om vier aspecten:

- a. toepassing van het principe van zorgvuldig ruimtegebruik;
Het provinciale beleid is al jaren gericht op het bundelen van de verstedelijking en het streven naar zorgvuldig ruimtegebruik. De provincie wil daarmee de groei en de spreiding van het stedelijk ruimtebeslag afremmen en de huidige omvang van het landelijk gebied zoveel mogelijk behouden. Op basis van art. 3.1 Vr 2014 dient een bestemmingsplan dat voorziet in een ruimtelijke ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied bij te dragen aan de zorg voor het behoud en de bevordering van de

ruimtelijke kwaliteit van het daarbij betrokken gebied en de naaste omgeving, in het bijzonder aan het principe van zorgvuldig ruimtegebruik. Uitbreiding van het op grond van het geldende bestemmingsplan toegestane ruimtebeslag is slechts toegestaan mits de financiële, juridische of feitelijke mogelijkheden ontbreken om de beoogde ruimtelijke ontwikkeling binnen dat toegestane ruimtebeslag te doen plaatsvinden. Daarnaast wordt de ‘ladder voor duurzame verstedelijking’ als vastgelegd in art. 3.1.6 lid 2 Bro van overeenkomstige toepassing verklaard.

- b. *gevolgen ontwikkeling voor het plangebied en omgeving;*
In het bestemmingsplan dient rekening te worden gehouden met de gevolgen van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling voor de in het plan begrepen gronden en de naaste omgeving, in het bijzonder wat betreft de bodemkwaliteit, de waterhuishouding, de in de grond aanwezige of te verwachten monumenten, de cultuurhistorische waarden, de ecologische waarden, de aardkundige waarden en de landschappelijke waarden alsmede de op grond van deze verordening toegelaten ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden.
- c. *passendheid omvang beoogde bebouwing in de omgeving;*
De omvang van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling, in het bijzonder wat betreft de omvang van de beoogde bebouwing, dient te passen in de omgeving.
- d. *afwikkeling van personen en goederenvervoer;*
Een op de beoogde ruimtelijke ontwikkeling afgestemde afwikkeling van het personen- en goederenvervoer, waaronder een goede aansluiting op de aanwezige infrastructuur van weg, water of spoor, waaronder ook openbaar vervoer, dient te zijn verzekerd.

Beoordeling

Bij toetsing aan de vier aspecten van de zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit kan het volgende worden gesteld:

- a. *Toepassing van het principe van zorgvuldig ruimtegebruik;*
Het principe van zorgvuldig ruimtegebruik is van rijkswege vastgelegd in de ‘ladder voor duurzame verstedelijking’; het beleid van de provincie Noord-Brabant hieromtrent is overeenkomstig de ‘ladder voor duurzame verstedelijking’ (zie aldaar). Er vindt geen uitbreiding van het stedelijk gebied plaats, nu de bestaande woning gehandhaafd blijft.
- b. *Gevolgen ontwikkeling voor het plangebied en omgeving;*
Toetsing van het planvoornemen aan de fysieke milieuwaarden en de historische kwaliteit van het plangebied en de (directe) omgeving vindt plaats in hoofdstuk 5 van dit bestemmingsplan.
- c. *Passendheid omvang beoogde bebouwing in de omgeving;*
Er wordt geen nieuwe bebouwing gerealiseerd. De bestaande bebouwing heeft cultuurhistorische waarde en past goed in de omgeving.
- d. *Afwikkeling van personen en goederenvervoer;*
Voorliggend plangebied wordt ontsloten via de Buitendijk West. Enkel via deze straat is het voor het verkeer mogelijk de woning in het plangebied te bereiken. Uit de parkeerberekening (paragraaf 3.3) blijkt dat er voldoende parkeerplaatsen aanwezig zijn in het plangebied.

Conclusie

De beoogde ontwikkelingen in het plangebied zijn passend binnen de Verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant.

4.3.3 Kwaliteitsverbetering landschap

Toetsingskader

Om de kwaliteit van het landschap te versterken heeft de provincie Noord-Brabant in haar “Structuurvisie ruimtelijke ordening” en de “Verordening ruimte 2014” het principe van ‘kwaliteitsverbetering van het landschap’ geïntroduceerd. Dit principe houdt kort samengevat in, dat er enerzijds ruimte wordt geboden aan diverse ontwikkelingen, onder voorwaarde dat deze anderzijds gepaard gaan met maatregelen die het landschap -in de brede zin- versterken. Die versterking kan bijvoorbeeld plaats vinden door landschapselementen aan te leggen maar ook door specifieke aandacht te schenken aan de kwaliteit van de op te richten bebouwing, of door behoud van waardevolle cultuurhistorische elementen. Voor stedelijke ontwikkelingen bestond deze rood-met-groen koppeling al langer. Deze is nu ook opgezet voor het buitenstedelijk gebied.

Over de uitvoering van kwaliteitsverbetering verdient het aanbeveling dat regionaal eenduidige afspraken worden gemaakt. Deze notitie bevat een voorstel over hoe in de regio West-Brabant om te gaan met deze kwaliteitsverbetering.

De regio West-Brabant is landschappelijk gezien een regio met grote verschillen. Waar het zuidelijk gedeelte overwegend bestaat uit een meer kleinschalig landschap op zandgronden, wordt het landschap naar het noorden toe grootschaliger met open polders op zee- en rivierklei. In het landschap komen ook relictten uit het verleden voor, zoals linies, vestingen en turfvaarten. Ook de infrastructuur en de verstedelijking bepalen voor een groot deel het beeld van het landschap.

Vanwege deze diversiteit zal de ene gemeente andere gedachten hebben bij kwaliteitsverbetering van het landschap dan de andere. De notitie biedt dan ook ruimte voor al deze verschillende landschappen en al deze verschillende gedachten over kwaliteitsverbetering. Wel is er een eenduidige regeling opgenomen voor de regio West-Brabant.

In de notitie is beschreven hoe de rood-met-groen koppeling op uniforme en eenduidige wijze wordt toegepast, inclusief minimale basisinspanning (een gemeente kan er voor kiezen een grotere inspanning te vragen) en mogelijkheid van fondsvorming, de periodieke verantwoording over uitvoering en het voeren van ruimtelijk kwaliteitsbeleid.

In de notitie wordt onderscheid gemaakt tussen drie categorieën ruimtelijke ontwikkelingen:

- Categorie 1: Ruimtelijke ontwikkelingen met nauwelijks tot geen landschappelijke invloed en waarbij geen (extra) kwaliteitsverbetering van het landschap wordt geëist.
- Categorie 2: Ruimtelijke ontwikkelingen met relatief weinig landschappelijke invloed, dan wel ruimtelijke ontwikkelingen die van nature aan het buitengebied zijn gebonden, of plaatsvinden in hiervoor aangewezen gebieden waarbij de kwaliteitsverbetering van het landschap wordt vormgegeven door te voorzien in enkel een goede landschappelijke inpassing.
- Categorie 3: Alle ruimtelijke ontwikkelingen welke mogelijk worden gemaakt via met name een wijzigingsplan of een bestemmingsplanherziening, tenzij de ontwikkeling concreet benoemd wordt in een andere categorie.

Beoordeling

Onder categorie 2 valt onder meer: “- *functieverandering van een voormalig (agrarisch) bedrijf in een woonbestemming dan wel overige niet-agrarische detailbestemming (niet-agrarisch bedrijf, recreatie, zorg, maatschappelijk),*

mits het bestemmingsvlak wordt verkleind tot maximaal 5.000 m², voor de overtollige voormalige bedrijfsbebouwing verplicht toepassing wordt gegeven aan de sloopbonusregeling en maximaal 500 m² aan voormalige agrarische bedrijfsbebouwing resteert". Het planvoornemen voldoet niet aan al deze criteria, omdat er een (cultuurhistorisch waardevol) bijgebouw van 652 m² gehandhaafd wordt. Daardoor is er in dit geval dus sprake van een Categorie 3 - ontwikkeling. Verwezen wordt naar de rapportage in bijlage 1.

Conclusie

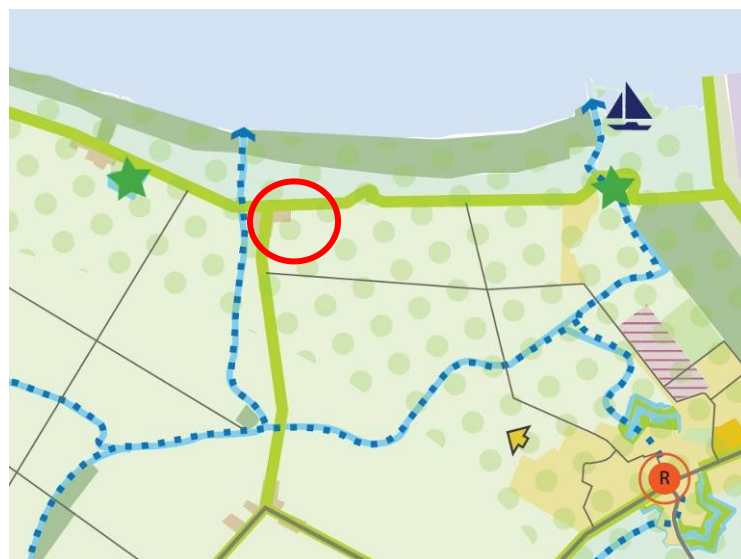
De beoogde ontwikkelingen in het plangebied past binnen de regelingen uit de Verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant ten aanzien van kwaliteitsverbetering van het landschap.

4.4 Gemeentelijk beleid

4.4.1 Structuurvisie Moerdijk 2030

Toetsingskader

De Structuurvisie "Moerdijk 2030" is op 9 juni 2011 vastgesteld door de gemeenteraad van Moerdijk. In deze structuurvisie geeft de raad zijn visie op de ruimtelijke ontwikkelingen in de toekomst. Hoe moet ons landschap er in de toekomst uit zien? Waar mag worden gebouwd, of herontwikkeld? Wat moet worden beschermd? De gemeente Moerdijk kan en zal niet alle plannen uit de 'Structuurvisie Moerdijk 2030' zelf uitvoeren, maar zal zich uitnodigend en faciliterend opstellen naar initiatiefnemers.

LANDSCHAP:

- Behouden en versterken agrarisch gebied
- Zoeklocatie extensieve recreatie
- Zoeklocatie intensieve recreatie
- Versterking ecologie/natte natuur

Figuur 11 - Structuurvisie Moerdijk 2030 (uitsnede); het plangebied (binnen het rode cirkeltje) is aangeduid als "Behouden en versterken agrarisch gebied" en "zoeklocatie extensieve recreatie".

Beoordeling

Het plangebied is aangeduid als "Behouden en versterken agrarisch gebied" en "zoeklocatie extensieve recreatie". Het planvoornemen omvat het gebruik van een bestaande voormalige agrarische bedrijfslocatie voor burgerbewoning. Dit voornemen past binnen het beleid zoals dat voorgestaan wordt voor het agrarisch gebied.

Conclusie

De beoogde ontwikkelingen in het plangebied is niet strijdig met de beleidsvoornemens uit de structuurvisie Moerdijk 2030.

4.4.2 Landschapsbeleidsplan Gemeente Moerdijk (2001)

In het landschapsbeleidsplan wordt een zestal projecten met naam genoemd, zoals de landschapontwikkeling rond stad en dorp en het toetsingskader voor nieuwe landgoederen. Relevant voor het onderhavige planvoornemen is het Project erfverfraaiing. Het doel daarvan is: een goede landschappelijke inpassing van agrarische en niet agrarische bebouwing in het buitengebied te bewerkstelligen. Om aan dit doel zoveel mogelijk te kunnen beantwoorden, is het zaak dat een ieder die in het buitengebied woonachtig is aan het erfbeplantingsproject kan deelnemen. Door een goede landschappelijke inpassing van gebouwen zal een bijdrage worden geleverd aan de vergroting van de recreatieve waarden van het buitengebied en daarnaast vormt een bedrijf met een mooie erfbeplanting ook een visitekaartje voor de eigenaar zelf.

Beoordeling

Verwezen wordt naar bijlage 1.

Conclusie

De beoogde ontwikkelingen in het plangebied past binnen de regelingen uit de Verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant ten aanzien van kwaliteitsverbetering van het landschap en het landschapsbeleidsplan van de gemeente Moerdijk.

4.4.3 Milieubeleidsplan Gemeente Moerdijk 2007-2010, 'Méér met milieu' (2007)

Het Milieubeleidsplan kent twee sporen in het beleid die elkaar aanvullen en versterken:

1. leefbaarheid: hierbij staat het oplossen van bestaande problemen en knelpunten centraal. Uitgangspunt hierbij is de bestaande (thematische) wet- en regelgeving. Hierbij kan gedacht worden aan bodem, geluid, externe veiligheid, lucht en geur, natuur, huishoudelijk afval, klimaat, licht, straling en vervuiling van openbare ruimte;
2. duurzaamheid: hierbij staat de gewenste milieukwaliteit als uitgangspunt voorop. Omdat elk gebied haar specifieke kenmerken heeft, wordt onderscheid gemaakt tussen woonkernen, het buitengebied en de bedrijventerreinen. Voor deze gebieden zullen gebiedsstreefbeelden worden opgesteld, waarin de gewenste milieukwaliteit voor de (nabije) toekomst wordt vastgelegd. Omdat de gemeenten meer beleidsvrijheid krijgen (bv. de mogelijkheid tot het opstellen van een eigen geluidbeleid) kan meer maatwerk worden verricht.

Ook de integratie van milieu in andere beleidsvelden bevordert een meer op ontwikkeling gericht milieubeleid. Ongeveer gelijktijdig met het opstellen van het Milieubeleidsplan liepen ook de procedures voor het maken van een

mobiliteitsplan, een beleidsplan wonen en een beleidsplan ten aanzien van volksgezondheid, waarin de milieuwensen worden vastgelegd.

Uitvoeringsinstrumenten milieubeleid

Voor de realisatie van het milieubeleid heeft de gemeente een aantal instrumenten tot haar beschikking. De belangrijkste zijn: het milieumanagement, vergunningverlening, handhaving, milieucommunicatie, regionale samenwerking, de gemeente als voorbeeldfunctie en de meldingen- en klachtenafhandeling.

Beoordeling

In hoofdstuk 5 zijn de relevante milieuaspecten nader beschreven. Uit de conclusies van de diverse onderzoeken blijkt, dat er geen milieukundige belemmeringen zijn voor het planvoornemen.

Conclusie

De beoogde ontwikkelingen in het plangebied past binnen het beleid zoals vastgelegd in het milieubeleidsplan van de gemeente Moerdijk.

4.4.4 Huisvesting ten behoeve van Mantelzorg (2004)

Op 27 mei 2004 heeft de gemeenteraad van Moerdijk besloten tot het opnemen van een ontheffingsmogelijkheid in de verschillende bestemmingsplannen ten behoeve van het bieden van een huisvestingsvorm in aan-, uitbouwen en bijgebouwen van een woning, voor het verlenen van mantelzorg. Het gaat om mantelzorg aan ieder die hulpbehoevend is op het fysieke, psychische en/of sociale vlak, zonder leeftijdsgrens. Hierdoor wordt tegemoet gekomen aan sociale woonwensen, kan langer zelfstandig worden gewoond en het voorkomt isolement en vereenzaming. Het gebruik van het aan-, uitbouw en bijgebouw komt voor het verlenen van mantelzorg te vervallen zodra de noodzaak door verhuizing of overlijden niet meer nodig is.

Beoordeling

De initiatiefnemer is voorsnog niet van plan om een mantelzorgvoorziening op te richten.

Conclusie

De beoogde ontwikkelingen in het plangebied verzetten zich niet tegen het beleid ten aanzien van mantelzorg. In het bestemmingsplan zal het beleid worden vastgelegd.

4.4.5 Landschapskwaliteitsplan gemeente Moerdijk

Het Landschapskwaliteitsplan is vooral een inspiratiebron voor iedereen die iets wil ontwikkelen in het buitengebied van gemeente Moerdijk. Geen blauwdruk over hoe het moet, maar een ideeënboek over hoe het zou kunnen.

In het landschapskwaliteitsplan zijn ontwerprichtlijnen opgenomen die bij aanvang van de ruimtelijke ontwikkelingen kunnen worden meegenomen om op een passende wijze invulling te geven van in het bestemmingsplan opgenomen randvoorwaarden ten aanzien van bijvoorbeeld een goede landschappelijke inpassing. Daarnaast is dit landschapskwaliteitsplan bedoeld voor iedereen die mede bij wil dragen aan de karakteristieke kwaliteiten van het Moerdijker buitengebied.

De gemeente Moerdijk wil met dit landschapskwaliteitsplan ruimte bieden aan eigen initiatieven. Dat wil zeggen dat de ontwerprichtlijnen zich vooral richten op de landschappelijke kwaliteit en niet zozeer op de gedetailleerde architectonische invulling.

Voor het plangebied worden de volgende richtlijnen met betrekking tot de kavelen en erfinrichting gegeven:

Oriëntatie

Patroon van de verkaveling

- Grote rechthoekige kavelsstructuur / erven bij de opwasolders
- Onregelmatige blokkavelsstructuur / erven bij de aanwasolders
- Agrarische functies
- Behoud van de bestaande kavels en perceelindelingen

Ontwikkelingsmogelijkheden

- Ontwikkelingsmogelijkheden in de breedte en diepte mogelijk
- Geen specifieke verhouding (breedte - diepte) van het erf
- Passend in de bestaande perceelstructuren
- Aandacht voor de krekken (i.v.m. eventueel herstel)

Ordening en oriëntatie bebouwing

- Georiënteerd op de weg
- Bij ligging aan een kruispunt is de hiërarchie van de wegen bepalend (oriëntatie op de hoofdweg)
- Onderlinge samenhang van erven bij ligging in een gehucht

Erfinrichting

- Bebouwing en erfbeplanting vormen een geheel
- Inrichting aan de voorkant van de woning is tuinachtig en verzorgd
- Bedrijfsgedeelte (bebouwing, opslag en ondersteunende inrichtingen) op enige afstand van de weg met robuuste landschappelijke inpassing

Karakter

- Halfopen voorkant met zicht naar de representatieve voortuin en voorgevel van de woning
- Relatief besloten bedrijfserf (achter) met groene en rustige uitstraling
- Zichtlijnen van en naar de bebouwing

Beoordeling

Verwezen wordt naar bijlage 1.

Conclusie

De beoogde ontwikkelingen in het plangebied past binnen de regelingen uit het landschapskwaliteitsplan van de gemeente Moerdijk.

4.4.6 Visie Buitengebied

Beoordelingskader

Ter voorbereiding op de herziening van het geldende bestemmingsplan buitengebied uit 2008 heeft de gemeente een visie Buitengebied opgesteld. Daarin wordt gesteld dat in situaties waarbij er in het geldende bestemmingsplan een agrarische bestemming is gegeven, maar er inmiddels géén sprake meer is van een agrarisch bedrijf, de aanduiding ‘voormalig agrarisch bedrijf’ zal worden gegeven. Bij deze percelen is veelal sprake van de verkoop van de agrarische grond aan andere bedrijven en wordt gezocht naar een nieuwe functie voor de bestaande gebouwen. Voor de aanpassing van een agrarische bestemming naar de bestemming Wonen moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan en dit dient aangetoond te worden in een ruimtelijke onderbouwing. Hieruit moet blijken dat de wijziging ‘ruimtelijk en milieuhygiënisch’ aanvaardbaar is. Deze voorwaarden zijn dat:

- er sprake is van een goed woon- en leefklimaat in de woning. Het gaat hierbij vooral om de vraag of in de woning kan worden voldaan aan de wettelijke eisen op het gebied van geluidshinder, geurhinder en luchtkwaliteit;
- de bestemmingswijziging niet leidt tot extra belemmeringen voor de bedrijfsontwikkelingen van de omliggende agrarische bedrijven. Met name als in uw directe omgeving veehouderijen aanwezig zijn, dan kan een bestemmingswijziging invloed hebben op de ontwikkelingsmogelijkheden van een dergelijk bedrijf;
- er een passende vervolgfunctie is voor de ter plaatse aanwezige en te behouden bebouwing;
- er geen sprake is van buitenopslag of buitenstalling;
- er afstemming is met de directe omgeving;
- er voldoende parkeergelegenheid op eigen erf aanwezig is voor de gewenste functies.

Beoordeling

Ten aanzien van het woon- en leefklimaat wordt verwezen naar hoofdstuk 5. In dat hoofdstuk wordt ook aangetoond dat de gewenste ontwikkeling niet leidt tot extra belemmeringen van omliggende (agrarische en andere) bedrijven. De bestaande, te behouden bebouwing van cultuurhistorische waarde zal worden gebruikt voor woondoeleinden. Er is geen sprake van buitenopslag of buitenstalling. Er is afstemming geweest met de directe omgeving. En er is, zoals aangetoond in paragraaf 3.3, voldoende parkeergelegenheid aanwezig. Dit betekent dat aan alle voorwaarden wordt voldaan.

Conclusie

De beoogde ontwikkelingen in het plangebied past binnen de visie buitengebied van de gemeente Moerdijk.

5 PLANOLOGISCH RELEVANTE (MILIEU)ASPECTEN

5.1 Inleiding

Met betrekking tot een (ontwerp-)bestemmingsplan staat in artikel 3.2 van de Algemene wet bestuursrecht vermeld: ‘bij de voorbereiding van een besluit vergaart het bestuursorgaan de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen’. Artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening bepaalt dat rekening moet worden gehouden met de uitkomsten van het met toepassing van artikel 3.2 van de Algemene wet bestuursrecht verrichte onderzoek. Tevens moet ook worden getoetst aan het Besluit m.e.r.

Ten behoeve van het voorgenomen gebruik van het aanwezige voormalig agrarisch bedrijfscomplex voor burgerbewoning heeft onderzoek plaatsgevonden naar een aantal uitvoeringsaspecten. Hieronder wordt verslag gedaan van de uitkomsten van het gepleegde onderzoek. Eventuele onderzoeksrapporten zijn als (separate) bijlagen gevoegd bij dit bestemmingsplan.

Achtereenvolgens worden behandeld:

- bodem;
- waterhuishouding;
- natuur;
- cultuurhistorie;
- archeologie;
- flora en fauna;
- akoestiek;
- bedrijven en milieuhinder;
- externe veiligheid;
- luchtkwaliteit;
- kabels en leidingen.

5.2 Bodem

Toetsingskader

Het landelijk beleid gaat uit van het principe dat de bodem geschikt dient te zijn voor de beoogde functie. Met andere woorden, de bodemkwaliteit mag geen onaanvaardbaar risico opleveren voor de gebruikers van de bodem. De gewenste functie bepaalt als het ware de gewenste bodemkwaliteit. Voor alle bestemmingen waar een functiewijziging of herinrichting wordt voorzien, dient de bodemkwaliteit door middel van een bodemonderzoek in beeld te worden gebracht. Indien op grond van historische informatie blijkt dat in het verleden bodembedreigende activiteiten hebben plaatsgevonden, dan dient een volledig verkennend bodemonderzoek te worden uitgevoerd. Op basis van de onderzoeksresultaten kan vervolgens worden nagegaan of er vervolgmaatregelen getroffen moeten worden, zoals een nader onderzoek of eventueel een (functiegerichte) sanering.

Beoordeling

De agrarische bedrijfsvoering ter plaatse is al jaren geleden gestaakt. Sindsdien wordt het bestaande complex gebruikt als burgerwoning. Er worden geen nieuwe gebouwen opgericht. Het planvoornemen is een juridisch-administratieve maatregel om dit vast te leggen.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat het aspect bodem geen belemmering vormt voor de haalbaarheid van de voorgenomen ontwikkeling.

5.3 Water

Toetsingskader

In ruimtelijke plannen dient aandacht besteed te worden aan waterhuishoudkundige aspecten. Daarbij staan naast een duurzaam waterbeheer de integrale afweging en het creëren van maatwerk voorop. Water moet altijd bekeken worden in het licht van het watersysteem of stroomgebied waarin een stad of een dorp ligt. Een goede afstemming van waterbeleid en ruimtelijke ordening, ook in het direct aangrenzende gebied, is daarom noodzakelijk. De integratie van water in ruimtelijke plannen vindt plaats via de zogenaamde watertoets. Concreet betekent de watertoets, dat een plan een zogenaamde waterparagraaf dient te bevatten, die keuzes ten aanzien van de waterhuishoudkundige aspecten gemotiveerd beschrijft. Daarin dient een wateradvies van de waterbeheerder te worden meegenomen. De watertoets is wettelijk verankerd in artikel 3.6 lid 1, sub b Bro.

Het beleid is er op gericht om het watersysteem op orde te brengen en vervolgens op orde te houden. Dit betekent dat er zo min mogelijk wateroverlast ontstaat en dat de waterkwaliteit voldoende is. Het beleid van het waterschap Brabantse Delta is gericht op het voorkomen van rechtstreekse lozingen op het oppervlaktewater. De voorkeursvolgorde voor het omgaan met hemelwater is 'vasthouden, bergen, afvoeren'. Ten aanzien van de waterkwaliteit is de voorkeursvolgorde: 'schoonhouden, scheiden en zuiveren'. Voor nieuwbouwiniciatieven is het uitgangspunt dat deze 'waterneutraal' dienen te zijn. Dit betekent dat de ontwikkelingen niet mogen leiden tot verslechtingen aan het watersysteem. Voorkomen moet worden dat het water versneld afgevoerd wordt ten gevolge van een toename van het verhard oppervlak. Schone oppervlakken worden indien mogelijk niet op een gemengd rioleringsstelsel aangesloten. De voorkeur gaat uit naar een aansluiting van het hemelwater op een afzonderlijk hemelwaterstelsel. Voor daken, goten en overige regenwatervoorzieningen en wegverhardingen dienen bij voorkeur niet-uitlogende bouwmaterialen te worden gebruikt. Om de waterkwaliteit te verbeteren, wordt ook in bestaande situaties waar mogelijk schoon verhard oppervlak afgekoppeld van het rioolstelsel. Deze oppervlakken krijgen een eigen afvoervoorziening, waardoor het gemengd stelsel minder wordt belast. Hiermee wordt het aantal overstortgebeurtenissen met vervuild water vanuit het gemengde stelsel verminderd.

Beleid provincie Noord-Brabant en Waterschap Brabantse Delta

Op regionaal niveau is de provincie verantwoordelijk voor het beleidsveld water. Vigerend is het Provinciale Waterplan 2016-2021. Het PWP is de structuurvisie voor het aspect water op grond van de Wet ruimtelijke ordening. Het plan bevat de verplichte onderdelen vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water. Behalve dat het PWP de uitgangspunten aangeeft voor het waterbeleid van waterschappen en gemeenten, toetst de provincie aan de hand van dit plan ook of de plannen van de waterschappen passen in het provinciale beleid. Als algemene uitgangspunten zijn onder andere te noemen de scheiding van relatief schone en vuile waterstromen en het benutten van mogelijkheden voor infiltratie en/of conservering van hemelwater. Voor het beheer van het oppervlaktewater is in onderhavig plangebied het Waterschap Brabantse Delta verantwoordelijk.

Uniformering Keuren

De waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel hebben in de Noord-Brabantse Waterschapsbond (NBWB) besloten om de Keuren te uniformeren en tegelijkertijd te dereguleren. Hierbij is aangehaakt bij het landelijke uniformeringsproces van de Unie van Waterschappen. Er is conform het nieuwe landelijke model een sterk gedereguleerde Keur opgesteld, met

bijbehorende algemene regels en beleidsregels. Deze zijn voor de drie waterschappen gelijklopend. De nieuwe uniforme Keuren zijn gezamenlijk in werking getreden op 1 maart 2015.

In de nieuwe Keur is opgenomen dat het in beginsel verboden is om zonder vergunning hemelwater door toename van verhard oppervlak of door afkoppelen van bestaand oppervlak, tot afvoer naar een oppervlaktewaterlichaam te laten komen. Dit verbod is van toepassing tenzij:

- a. het afkoppelen van verhard oppervlak maximaal 10.000 m² is, of;
- b. de toename van verhard oppervlak maximaal 2.000 m² is, of;
- c. de toename van verhard oppervlak bestaat uit een sedum dak.
- d. de toename van verhard oppervlak tussen de 2.000 m² en 10.000 m² is en compenserende maatregelen zijn getroffen om versnelde afvoer van hemelwater tegen te gaan, in de vorm van een voorziening met een minimale retentiecapaciteit conform de rekenregel: Benodigde retentiecapaciteit (in m³) = toename verhard oppervlak (in m²) x Gevoeligheidsfactor x 0,06.

De norm voor de retentie bedraagt 600 m³/hectare).

Beoordeling

Het bestaande voormalig agrarisch bedrijfscomplex wordt gebruikt voor burgerbewoning. Dit dient te worden vastgelegd in het toekomstige bestemmingsplan. Het planvoornemen omvat de juridische regeling van het huidige feitelijke gebruik. Er is geen nieuwe bebouwing gepland en er zal geen bebouwing worden afgebroken.

Het relatief schone hemelwater wordt nu op natuurlijke wijze afgevoerd naar de omringende sloten. Deze situatie zal worden gehandhaafd.

Conclusie - watertoets

Sinds 1 november 2003 is de zogenaamde Watertoets verplicht. Dat wil zeggen dat in elk ruimtelijk plan (dus ook in een ruimtelijke onderbouwing) gemotiveerd moet worden aangegeven hoe met het water in het gebied wordt omgegaan en wat de ruimtelijke veranderingen voor het water betekenen. In het voorafgaande is al aangegeven dat de beoogde planherziening geen verandering op watergebied inhoudt. Het overleg met de waterbeheerder(s) is onderdeel van deze watertoets. De watertoets wordt uitgevoerd tijdens het vooroverleg met het waterschap.

5.4 Cultuurhistorie

Toetsingskader

Per 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden. Deze wet handelt over het aanwijzen van te beschermen roerend en onroerend cultureel erfgoed. Zij vervangt een aantal wetten zoals de Monumentenwet (deels met een overgangstermijn tot de Omgevingswet) en de Wet tot behoud van cultuurbezit. Ruimtelijk relevante onderdelen zijn onder het overgangsrecht geplaatst tot aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Tot die tijd dient rekening te worden gehouden met de Modernisering Monumentenzorg, die tot een wijziging heeft geleid van het Bro (artikel 3.1.6, lid 5). Wat eerst voor alleen archeologie gold, geldt nu ook voor al het cultureel erfgoed.

In de toelichting van het bestemmingsplan dient een beschrijving te worden opgenomen hoe met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden. De opsteller en vaststeller van het bestemmingsplan is daarmee dus verplicht om breder te kijken dan alleen naar het facet archeologie. Ook de facetten

historische (steden)bouwkunde en historische geografie dienen te worden meegenomen in de belangenafweging. Hierbij gaat het om zowel beschermde als niet formeel beschermde objecten en structuren.

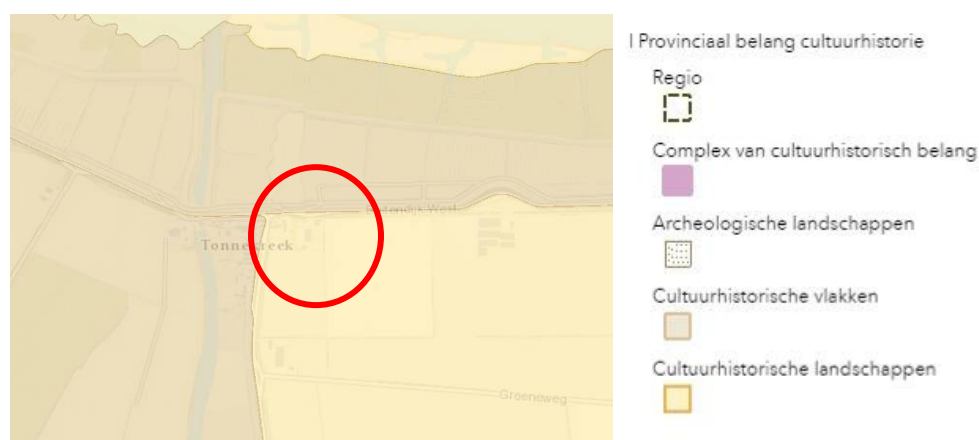
Beleid provincie

In de provincie Noord-Brabant dienen in het kader van het behoud van waardevolle cultuurhistorische elementen en archeologische vindplaatsen, ruimtelijke plannen te worden getoetst aan de provinciale Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW). Hierop staan de bepalende cultuurhistorische elementen aangegeven.

De provincie Noord-Brabant voert daarnaast een beleid ter bescherming van de aanwezige cultuurhistorisch waardevolle bebouwing in het gebied. Daartoe zijn in de Verordening ruimte 2014 maatregelen opgenomen, zoals de regeling van afbraakplicht van overtollige bebouwing, die niet geldt voor cultuurhistorisch waardevolle en/of karakteristieke gebouwen.

De Cultuurhistorische waardenkaart is al vanaf 2002 een belangrijke pijler van het provinciale beleid voor behoud, herstel en ontwikkeling van ruimtelijk erfgoed en versterking van de regionale identiteit. In de Cultuurhistorische waardenkaart 2010 (CHW 2010) benoemt de provincie haar provinciaal cultuurhistorisch belang en geeft ze informatie over cultuurhistorische waarden van bovenlokaal belang. De CHW 2010 is opgebouwd uit meerdere groepen kaartlagen.

Deze kaartlagen zijn een uitwerking van het provinciaal cultuurhistorisch belang zoals verwoord in de Structuurvisie RO (vastgesteld PS 1 oktober 2010) en de Verordening ruimte fase 2 (vastgesteld PS 17 december 2010).

Figuur 12 - Cultuurhistorische Waardenkaart Noord-Brabant, versie 2010, herziening 2016. Het plangebied behoort tot een Cultuurhistorisch landschap.

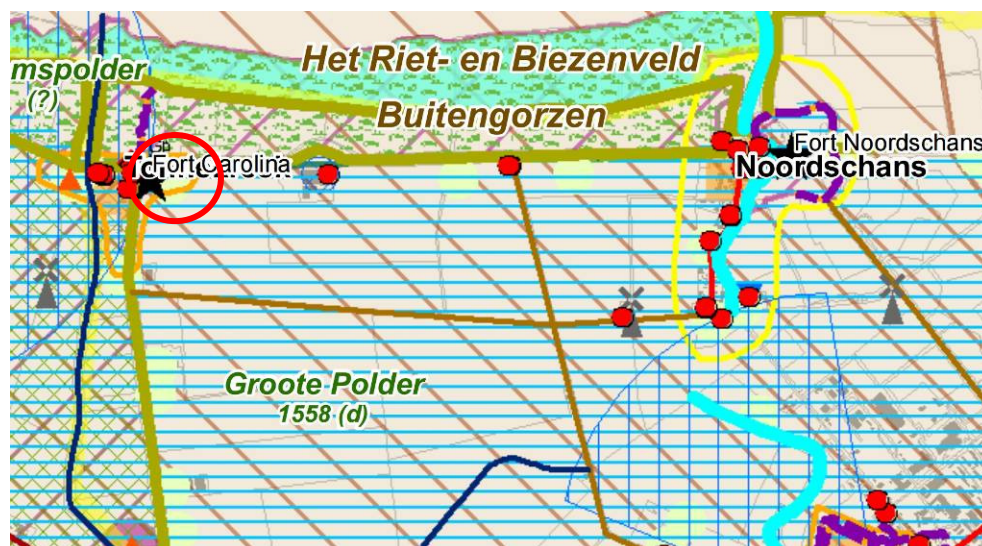
Beoordeling

Het plangebied wordt aangemerkt als een gebied met cultuurhistorische waarden van provinciaal niveau, namelijk: behorend tot een cultuurhistorisch landschap. Het behoort niet tot een cultuurhistorisch vlak, zoals de gebieden ten noorden en ten westen van het plangebied.

In het navolgende zal worden aangetoond dat de bestaande bebouwing in het gebied cultuurhistorische waarde heeft.

Beleid gemeente

De provincie Noord-Brabant gaat ervan uit dat de informatie afkomstig uit de kaartlaag 'overige cultuurhistorische waarden: informatie van CHW 2006' op gemeentelijk niveau wordt geactualiseerd. De Cultuurhistoriekaart van de gemeente Moerdijk biedt een overzicht van de aanwezige cultuurhistorische aspecten, structuren en gebieden in de gemeente Moerdijk. Op de gemeentelijke cultuurhistoriekaart is onder andere de locatie aangegeven als "oud erf", dat wil zeggen dat ter plaatse al zeker sinds 1832 (begin van het kadaster) bebouwing aanwezig was. De Buitendijk is een waardevolle structuur.

Figuur 13 - Erfgoedkaart van de gemeente Moerdijk. Het plangebied is in het rode rondje gelegen. Het wordt aangeduid als "Oud erf" (zie tekst).

Beoordeling

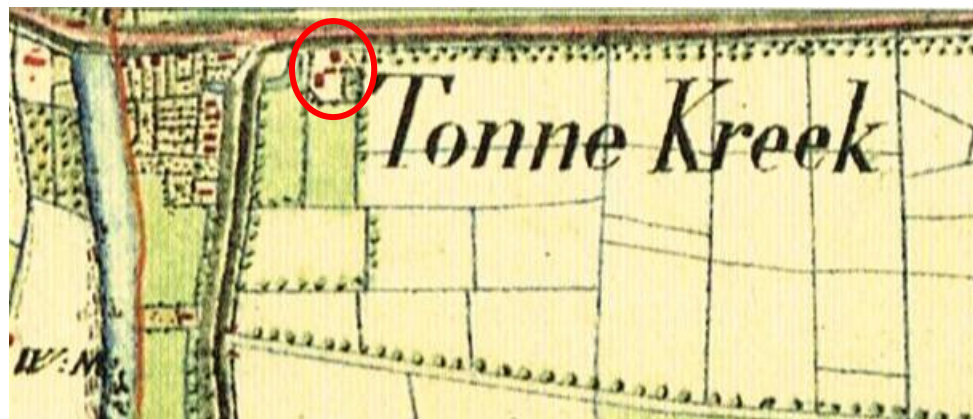
Ontwikkeling van het gebied

De gunstige ligging aan goed vaarwater tussen Mark en Buttervliet (het latere Hollandsch Diep) ontstaat al in 1250 een nederzetting „Die Overdraghe“, gelegen aan een watertje met dezelfde naam. Dit vaarwater verzandt. Aan een nieuwe vaarweg (Nieuwervaert geheten) ontstaat een nieuw dorp met de naam „Niervaart“. Het plaatsje Niervaart is door de vijftiende eeuwse overstromingen, zoals de Sint-Elisabethsvloed in 1421, verloren gegaan. In de decennia daarna ontstaat op die plaats een gorsgebied dat "die clunder" (1537) of "Clundert" (1555) wordt genoemd.

In 1558 werd begonnen met de indijking van het verloren gegane gebied en werd een nieuw dorp aangelegd: Klundert.⁴ De nieuwe polder werd Grote Polder genoemd, waaraan oorspronkelijk vaak "Van Niervaart", later steeds meer "Van Klundert" werd toegevoegd.

Behalve de versterkte nederzetting Klundert werden er in het gebied van de Grote Polder ook boerderijen gebouwd om de nieuwe landbouwgrond te exploiteren.

⁴ Monumentenhuis Brabant: Toelichting bij de Cultuurhistoriekaart van de gemeente Moerdijk, 2011, p. 68.

Figuur 14 - Situatie van het plangebied omstreeks 1840 (topografische manuscriptkaart). Duidelijk is te zien dat de bebouwing in het plangebied reeds aanwezig was. Langs de dijk en rondom de erven was er boombeplanting aanwezig.

Monumenten en karakteristieke bebouwing

In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen rijks- of gemeentelijke monumenten. De bebouwing in het plangebied zelf daarentegen heeft wel cultuurhistorische waarde.

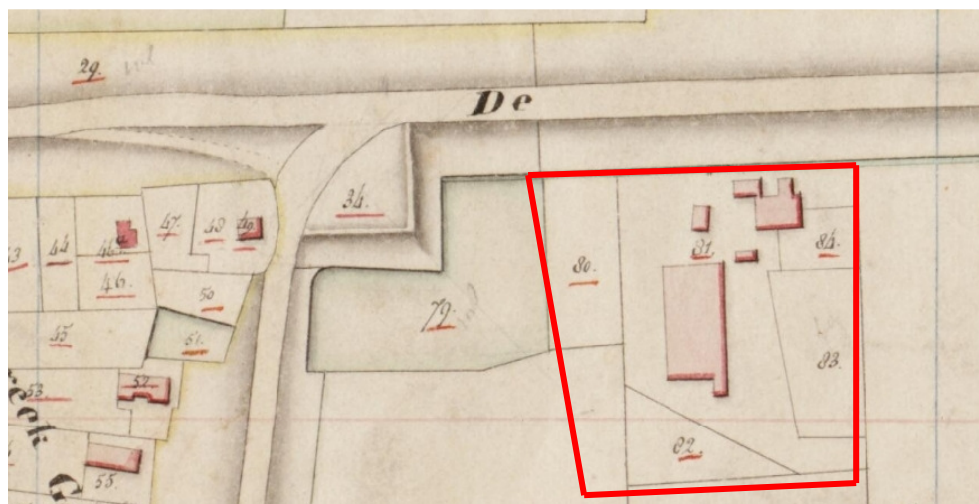
Figuur 15 - Foto van de bestaande situatie (foto: oktober 2009 - streetview) van het voormalig agrarisch complex met het historisch woonhuis op de voorgrond en de fraaie Vlaamse schuur daarachter.

Het pand is volgens opgave gebouwd in 1830. Het betreft een vrijstaand woonhuis onder zadeldak met T-vensters op de begane grond en de verdieping. Daarachter een vrijstaande zg. 'Vlaamse schuur' onder zadeldak met wolfseinden en rietgedekt. In de schuur zijn de oorspronkelijke houten gebinten nog aanwezig.

Het complex van vrijstaande woonboerderij met Vlaamse schuur is typisch voor het noordwestelijk kleigebied van West-Brabant. Het complex is in authentieke staat en is op karakteristieke wijze vrij gelegen in het landschap.

Het is niet geheel duidelijk of de schuur tegelijk met het woonhuis in 1830 is gebouwd, of wellicht nog ouder is. Op het kadastrale minuutplan (Figuur 16) is dezelfde setting te zien en een even grote schuur op ongeveer dezelfde plaats (wat suggereert dat de schuur toen al aanwezig was).

Figuur 16 - Kadastraal minuutplan gemeente Klundert, sectie A, blad 1, 1832; de kaart is opgemeten in 1820 door landmeter H. van Dijk⁵.

Conclusie

De agrarische bedrijfsvoering ter plaatse is al jaren geleden gestaakt. Sindsdien wordt het bestaande complex gebruikt als burgerwoning. Er worden geen nieuwe gebouwen opgericht. Het planvoornemen is een juridisch-administratieve maatregel om dit vast te leggen. Voorliggend planvoornemen heeft geen negatieve invloed op aanwezige cultuurhistorische waarden in het plangebied of in de omgeving.

Tevens kan worden geconcludeerd dat het gehele complex, zowel de woning als de bijbehorende 'Vlaamse Schuur' van cultuurhistorische waarde is.

5.5 Archeologie

Toetsingskader

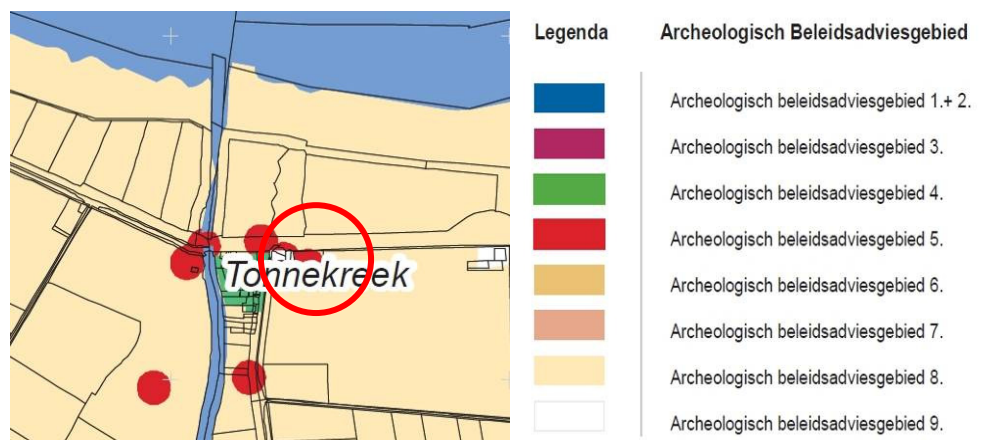
In Europees verband is het zogenaamde 'Verdrag van Malta' tot stand gekomen. Uitgangspunt van dit verdrag is het archeologisch erfgoed zo veel mogelijk te behouden. Waar dit niet mogelijk is, dient het bodemarchief met zorg ontsloten te worden. Bij het ontwikkelen van ruimtelijk beleid moet het archeologisch belang vanaf het begin meewegen in de besluitvorming. Sinds 2007 kent Nederland de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz, gewijzigde Monumentenwet 1988). Deze wet is sinds 1 juli 2016 deels opgegaan in de Erfgoedwet. Op basis van deze wet zijn gemeenten verplicht een archeologisch beleid te voeren. Daarbij hoort ook dat de archeologische waarden en verwachtingen binnen de gemeente inzichtelijk gemaakt moeten worden. Gemeente moeten daarnaast archeologieparagrafen opnemen in bestemmingsplannen. Het doel hiervan is om het 'bodemarchief' zoveel mogelijk te beschermen. De archeologische resten in de bodem vormen een belangrijke bron van informatie over het verleden. In het bijzonder voor die perioden of aspecten van het verleden waarvan geen of weinig schriftelijke bronnen bewaard zijn gebleven of waarover niet of nauwelijks is geschreven.

Beleid gemeente

Om het aspect archeologie goed mee te wegen in de gemeentelijke ruimtelijke besluitvorming heeft de gemeente Moerdijk een "Uitvoeringskader Erfgoed" opgesteld. Deze nota omvat onder andere een archeologische beleid, gebaseerd

⁵ Wim de Bakker e.a.: Een kadastrale onderneming, 's-Hertogenbosch, 2000.

op een eerder uitgevoerde inventarisatie⁶. Om de aanwezige archeologische waarden te beschermen is bij veel nieuwe ontwikkelingen archeologisch onderzoek verplicht; hiervoor zijn diverse typen gebieden (naar gelang de verwachting van waarden) vastgesteld.

Figuur 17 - Archeologische beleidskaart gemeente Moerdijk; het plangebied is aangeduid als gebied met een hoge archeologische verwachting.

Beoordeling

Volgens het vigerende archeologiebeleid van de gemeente Moerdijk rust er op het plangebied de aanduiding: archeologische beleidsadviesgebied 5. Alle oude erven hebben deze aanduiding gekregen, omdat ze al in 1830 bebouwd waren. Daardoor kunnen er in de bodem belangrijke archeologische gegevens aanwezig zijn die door bouw- of graafwerkzaamheden verstoord zouden kunnen worden. In het kader van het planvoornemen zijn er geen nieuwe gebouwen gepland.

De agrarische bedrijfsvoering ter plaatse is al jaren geleden gestaakt. Sindsdien wordt het bestaande complex gebruikt als burgerwoning. Het planvoornemen is een juridisch-administratieve maatregel om dit vast te leggen. Het planvoornemen brengt eventueel aanwezige archeologische waarden niet in gevaar.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat het aspect archeologie geen belemmering vormt voor de haalbaarheid van de voorgenomen ontwikkeling.

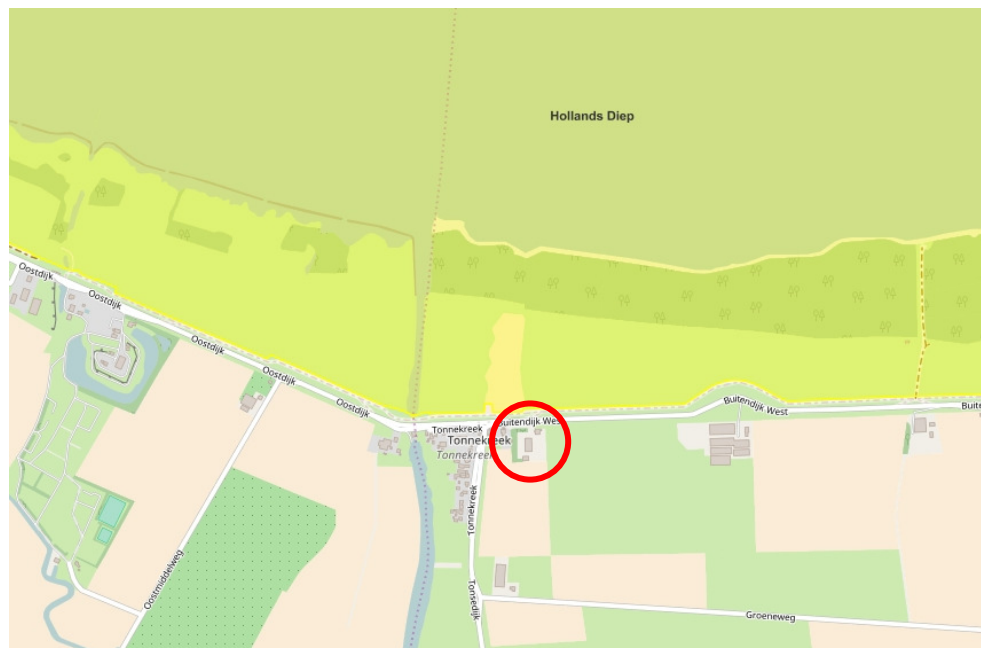
5.6 Natuur

Toetsingskader

De Wet natuurbescherming, bevat regels ter bescherming van natuur en landschap. Deze wet regelt aanwijzing, beheer en bescherming van gebieden die vanwege bijzondere natuurwaarden zijn aangewezen als Natura 2000-gebied of Beschermd Natuurmonument. De bescherming van de Natura 2000-gebieden is een doorvertaling van de Europese Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG, 2 april 1979) en Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG, 21 mei 1992). Beide Europese richtlijnen hebben tot doel de leefgebieden van in het wild levende dieren en planten in stand te houden. De Beschermd Natuurmonumenten zijn

⁶ IDDS Archeologie: Tussen water en land - Archeologische Waarden- en Verwachtingenkaart en advies archeologische beleidskaart van de gemeente Moerdijk, 2013.

natuurgebieden die vanwege nationale belangen als beschermd natuurgebied zijn aanwezen.

Figuur 18 - Natura 2000 gebied Hollands Diep; de grens van dit gebied loopt over de Buitendijk West, vlak ten noorden van het plangebied.

Beoordeling

Het dichtstbij gelegen Natura 2000-gebied betreft Het Hollandsch Diep, net aan de andere kant van de Buitendijk West. Onderdelen van de Ecologische Hoofdstructuur bevinden zich op een afstand van circa 100 m. Natura 2000-gebieden, Beschermd Natuurmonumenten en de Ecologische Hoofdstructuur kunnen schade ondervinden wegens diverse aspecten, zoals verdroging, oppervlakteverlies, verontreiniging, versnippering, optische verstoring, verzuring en vermesting.

In onderhavige situatie is er sprake van een juridisch-administratieve maatregel om het huidige gebruik van het voormalig agrarisch complex vast te leggen. Gelet op de aard van onderhavig initiatief is er geen sprake van relevante emissies.

Toetsingskader flora en fauna

Volgens de Wet natuurbescherming mogen beschermde dier- en plantsoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting of vast rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord. Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. Ook legt de wet de zorgplicht van de burger voor de flora en fauna vast. Afwijkingen van de verbodsbepalingen zijn mogelijk indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Beoordeling

In onderhavige situatie is er sprake van een juridisch-administratieve maatregel om het huidige gebruik van het voormalig agrarisch complex vast te leggen. Er zijn geen bouw- of sloopwerkzaamheden gepland of andere maatregelen die aanwezige beschermde soorten zouden kunnen verstoren. Gelet op de aard van onderhavig initiatief is er geen sprake van kans op verstoringen.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat het aspect natuur, flora en fauna geen belemmering vormt voor de haalbaarheid van de voorgenomen ontwikkeling.

5.7 Bedrijven en milieuzonering

Toetsingskader

Door het aanbrengen van een zone tussen bedrijvigheid en milieugevoelige bestemmingen (zoals woningen) kan de overlast ten gevolge van bedrijfsactiviteiten zo laag mogelijk gehouden worden. Zonering is met name van toepassing bij nieuwbouw van woningen en andere gevoelige functies in de directe omgeving van een bedrijf en bij vestiging van een nieuw bedrijf in de directe omgeving van gevoelige bestemmingen. Op basis van de VNG-publicatie 'Bedrijven en Milieuzonering 2009' (hierna: VNG-publicatie) wordt onder milieugevoelige functies verstaan: woningen, woongebieden, ziekenhuizen, scholen en verblijfsrecreatie. Sommige functies kunnen zowel milieubelastend als milieugevoelig zijn (bijvoorbeeld ziekenhuizen en scholen).

Voor een verantwoorde inpassing van bedrijvigheid in haar fysieke omgeving of van gevoelige functies nabij bedrijven, heeft de VNG van de publicatie 'Bedrijven en milieuzonering' in 2009 een geheel herziene uitgave opgesteld. In de VNG-publicatie is een richtafstandenlijst opgenomen in relatie tot het omgevingstype rustige woonwijk. In deze lijst zijn bedrijven op grond van hun potentiële milieubelasting ingedeeld in zes categorieën. In onderstaande tabel zijn de milieucategorieën en richtafstanden uit de VNG-publicatie overgenomen.

Tabel 1 - milieucategorieën en richtafstanden		
Milieucategorie	Richtafstand tot omgevingstype "rustige woonwijk"	Richtafstand tot omgevingstype "gemengd gebied" *)
1	10	0
2	30	10
3.1	50	30
3.2	100	50
4.1	200	100
4.2	300	200
5.1	500	300
5.2	700	500
5.3	1000	700
6	1500	1000
*) indien de omgeving is te typeren als 'gemengd gebied', gelden kleinere richtafstanden, namelijk één afstandstap kleiner (Zie de VNG-publicatie, paragraaf 2.3.).		

De richtafstand geldt tussen enerzijds de grens van de bestemming die bedrijven (of andere milieubelastende functies) toelaat en anderzijds de uiterste situering van de gevel van een woning (of andere milieugevoelige functie) die volgens het (bestemmings)plan of via vergunningvrij bouwen mogelijk is.

In het navolgende worden agrarische bedrijven in eerste instantie buiten beschouwing gelaten, omdat die behandeld worden in de paragraaf geurhinder (5.11).

Omgevingstype

Het plangebied is te kenschetsen als 'rustig buitengebied', te vergelijken met het omgevingstype "rustige woonwijk" uit de publicatie. In de directe omgeving van de aanwezige woning zijn geen interlokale verbindingswegen aanwezig. Er is ook geen sprake van een matige tot sterke functiemenging.

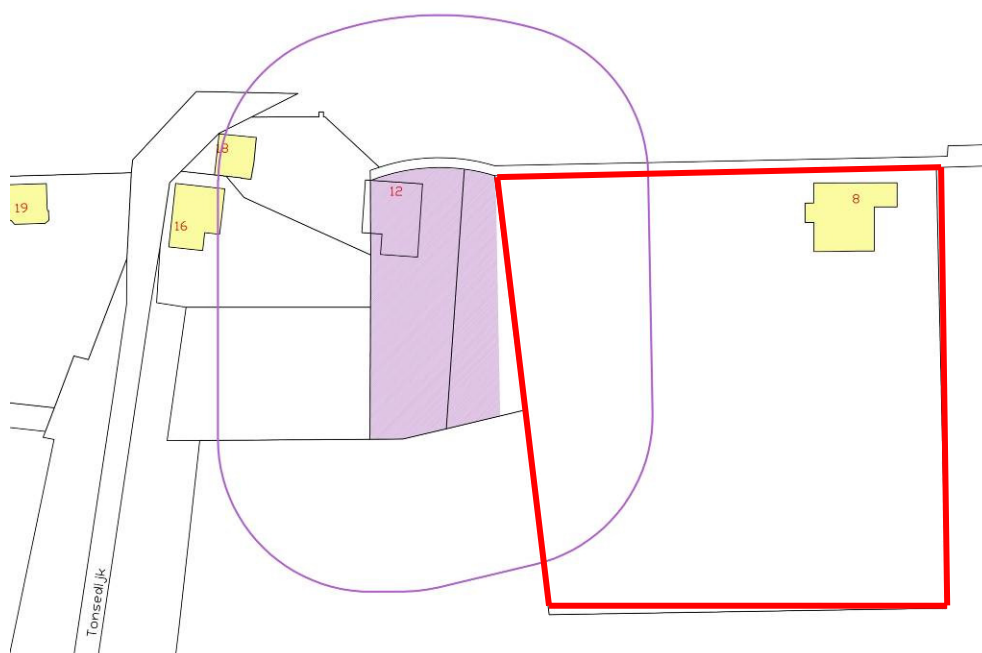
Beoordeling

In de omgeving zijn voornamelijk woningen aanwezig. Ten westen van het plangebied is een niet-agrarisch bedrijf gelegen, op nr. 12. Het betreft een rioolontstoppings- en aannemingsbedrijf. Volgens de VNG-publicatie wordt dit bedrijf als volgt geklasseerd:

Tabel 2 - (niet-agrarische) bedrijfsfuncties								
SBI-code 2008	adres	omschrijving	geur	stof	geluid	gevaar	Grootste afstand	Categorie
41, 42, 43	Buitendijk West 12	Rioolontstoppings- en aannemingsbedrijf	0	10	30	10	30	2

Het bedrijf is ondergebracht in de categorie die volgens de VNG-publicatie het meest daarbij past, namelijk een aannemingsbedrijf met werkplaats <1000 m². Die heeft een categorie 2 met een minimale afstand van 30 m.

In een rustig buitengebied is de zonegrootte voor categorie 2: 30 m. De betreffende afstand is op de navolgende figuur ingetekend.

Figuur 19 - Milieuzones overeenkomstig 'Bedrijven en milieuzonering'; de gezoneerde bestemming is paars gekleurd; de afstand van 30 m is met paarse lijnen weergegeven; de gevoelige bestemmingen (woningen) zijn geel weergegeven; het plangebied is met een rode lijn omgeven.

Uit Figuur 19 blijkt, dat de afstandscirkel de bestaande woning binnen het plangebied niet raakt. Dat betekent dat voldaan wordt aan de zonering volgens de VNG-systematiek en dat ter plaatse een voldoende woon en leefmilieu aanwezig is.

Verder wordt geconstateerd dat aan de andere kant van het bedrijf meerdere woningen binnen of vlakbij de afstandscirkel van 30 m liggen. Dat betekent dat bij het bepalen van de uitbreidingsmogelijkheden van het betreffende bedrijf

deze woningen bepalend zijn. Het planvoornemen is daardoor niet belemmerend voor de uitbreidingsmogelijkheden van het betreffende bedrijf.

Conclusie

De conclusie is dat er voldaan wordt aan de eisen met betrekking tot milieuzonering.

5.8 Geluid

Toetsingskader wegverkeerslawaaï

Op basis van artikel 76 van de Wet geluidhinder (Wgh) dienen bij de vaststelling van een bestemmingsplan, wijzigingsplan of uitwerkingsplan als bedoeld in art. 3.6 lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) de waarden als bedoeld in art. 82 t/m 85 van de Wgh in acht te worden genomen, indien dat plan gelegen is in een zone rondom een weg als bedoeld in art. 74 lid 1 Wgh en (het betreffende onderdeel van) dat plan mogelijkheden biedt voor:

- de realisatie van woningen, andere geluidsgevoelige gebouwen en van geluidsgevoelige terreinen (functies zoals genoemd in art. 1 Wgh en art 1.2 Bgh - het Besluit geluidhinder zoals gewijzigd op 4 april 2012);
- de aanleg van een nieuwe weg en/ of een reconstructie van een bestaande weg;
- functiewijzigingen van een niet-geluidsgevoelige functie in een geluidsgevoelige functie (bijvoorbeeld via afwijkings- of wijzigingsbevoegdheid).

Beoordeling

Het planvoornemen omvat niet het oprichten van een nieuwe woning of de aanleg van een nieuwe weg. De voormalige agrarische bedrijfswoning was al een geluidsgevoelige functie. Dit blijft zo als dit een burgerwoning wordt. Er wordt geen nieuwe gebouwen opgericht. In akoestisch opzicht verandert er niets aan de situatie. Het planvoornemen is een juridisch-administratieve maatregel om het gebruik als burgerwoning vast te leggen.

Conclusie

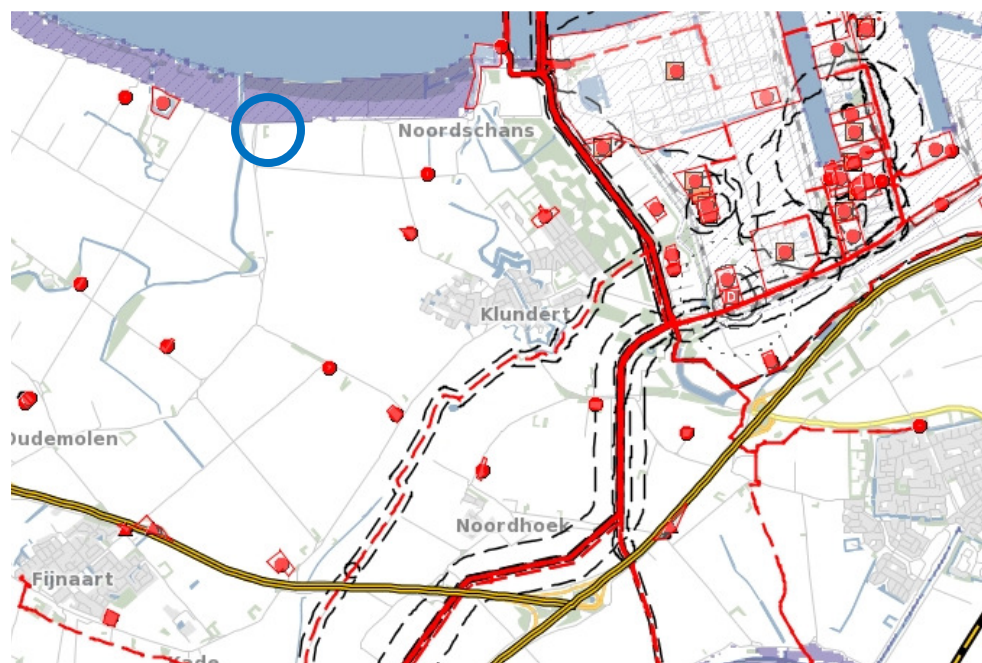
Geconcludeerd kan worden dat het aspect geluid geen belemmering vormt voor de haalbaarheid van de voorgenomen ontwikkeling.

5.9 Externe veiligheid

5.9.1 Inrichtingen en externe veiligheid

Toetsingskader

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) is gericht aan het bevoegd gezag inzake de Wet milieubeheer en de Wet ruimtelijke ordening en heeft onder meer tot doel om bij nieuwe situaties toetsing aan de risiconormen te waarborgen. In de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi) zijn o.a. standaardafstanden opgenomen waarbij wordt voldaan aan de grens- en richtwaarden voor het plaatsgebonden risico. Het Bevi is van toepassing op vergunningplichtige risicovolle bedrijven en de nabijgelegen al dan niet geprojecteerde (beperkt) kwetsbare objecten. In artikel 2, lid 1 van het Bevi is opgesomd wat wordt verstaan onder risicovolle bedrijven.

Figuur 20 - Externe veiligheid - binnen en nabij het plangebied zijn het er geen bronnen van potentieel risico (bron: www.brabant.nl - risicokaart); het plangebied (omcirkeld met blauw rondje) ligt buiten risicozones; in de ruime omgeving van het plangebied ligt een gasleiding (rode stippellijn); deze heeft geen invloed op het plangebied. Ten noorden van de Buitendijk West is er overstromingsgevaar.

In artikel 1 van het Bevi wordt toegelicht wat wordt verstaan onder (beperkt) kwetsbare objecten. Voor de toepassing van het Bevi, wordt een nieuw ruimtelijk besluit gezien als een nieuwe situatie.

Beoordeling

Om te bepalen of er in de directe omgeving bedrijven zijn gelegen waarop het Bevi van toepassing is, is de risicokaart geraadpleegd. De risicokaart toont geen inrichtingen die een belemmering vormen voor voorliggende ontwikkeling.

Conclusie

Het aspect inrichtingen en externe veiligheid vormt geen belemmering voor onderhavig planvoornemen.

5.9.2 Transport en externe veiligheid

Toetsingskader

Beoordeling van de risico's veroorzaakt door het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor, het water en de weg dient plaats te vinden aan de hand van het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt), als in werking per 1 april 2015. Bij het besluit horen grens- en richtwaarden voor het plaatsgebonden risico en richtlijnen voor de toepassing van de rekenmethodiek en de verantwoording van het groepsrisico. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen langs transportassen die deel uitmaken van het Basisnet Weg, Water en/of Spoor kan de berekening van het plaatsgebonden risico achterwege blijven. Hiervoor gelden namelijk de afstanden die in bijlage 2, 3 en 4 van het Bevt zijn opgenomen. Op deze afstanden mag het plaatsgebonden risico vanwege het vervoer van gevaarlijke stoffen niet meer bedragen dan 10^{-6} per jaar. Voor het Basisnet Weg geldt dat daar waar in de tabel van bijlage 2 van het Bevt de afstand '0' is vermeld het plaatsgebonden risico vanwege het vervoer op het midden van de weg niet meer mag bedragen dan 10^{-6} per jaar.

Beoordeling

Om te bepalen of er in de directe omgeving van het plangebied risicorelevante transportassen zijn gelegen is de risicokaart geraadpleegd. De rijkswegen, vaar- en spoorwegen zijn beoordeeld. De risicokaart geeft binnen en in de directe omgeving van het plangebied geen transportassen weer die risicorelevant kunnen zijn voor het planvoornemen.

Conclusie

Het aspect transport en externe veiligheid vormt geen belemmering voor onderhavig planvoornemen.

5.9.3 Externe veiligheid en buisleidingen**Toetsingskader**

Wanneer sprake is van relevante buisleidingen in een gebied, dient de gemeente een ruimtelijke reservering op te nemen in het bestemmingsplan voor het plaatsgebonden risico (PR) en een verantwoording van het groepsrisico (GR). Binnen de PR 10^{-6} risicocontour mogen geen kwetsbare objecten aanwezig zijn en zo mogelijk ook geen beperkt kwetsbare objecten. Het invloedsgebied reikt bij brandbare vloeistoffen tot net buiten de 10^{-6} contour, voor leidingen met aardgas en chemicaliën moet dat per geval bekeken worden. De ruimtelijke reserveringen ten behoeve van de buisleidingen dienen binnen vijf jaar opgenomen te worden in het bestemmingsplan. De voor onderhoud gereserveerde ruimte bedraagt minimaal 5 meter aan beide zijden van de leiding. De leidingbeheerder beoordeelt of de veiligheid met betrekking tot de in de belemmeringenstrook gelegen buisleiding niet wordt geschaad en of er geen kwetsbaar object wordt toegelaten. De leidingbeheerder geeft daarmee advies over een aanvaardbaar woon- en leefklimaat dat daarmee wordt gegarandeerd.

Beoordeling

Om te bepalen of er in de directe omgeving van het plangebied risicorelevante buisleidingen zijn gelegen is de risicokaart geraadpleegd. Op een grote afstand van het plangebied is een gasleiding gelegen. Gezien de afstand is er geen sprake van mogelijke belemmeringen.

Conclusie

Het aspect buisleidingen en externe veiligheid vormt geen belemmering voor onderhavig planvoornemen.

5.10 Luchtkwaliteit**Toetsingskader**

In het kader van een planologische procedure dient te worden aangetoond dat voldaan wordt aan de wettelijke normen voor wat betreft luchtkwaliteit. Hierbij dient het effect op de luchtkwaliteit in de omgeving als gevolg van een nieuwe ontwikkeling, als ook de toetsing aan de 'Wet luchtkwaliteit' in beeld te worden gebracht.

De 'Wet luchtkwaliteit' van 15 november 2007, opgenomen in hoofdstuk 5, onder titel 5.2 van de Wet milieubeheer (Wm) gaat in op luchtkwaliteitseisen. In Bijlage 2 van de Wm zijn wettelijke grenswaarden vastgelegd van onder andere de stoffen stikstofdioxide (NO_2), fijn stof (PM10), benzeen (C_6H_6), zwaveldioxide (SO_2), lood (Pb) en koolmonoxide (CO).

Voor PM10 geldt voor het jaargemiddelde een grenswaarde van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Het 24-uursgemiddelde van $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ mag maximaal 35 dagen per kalenderjaar worden overschreden. Voor NO_2 geldt voor het jaargemiddelde een grenswaarde van 40

$\mu\text{g}/\text{m}^3$. Het 24-uursgemiddelde van $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ mag maximaal 18 dagen per kalenderjaar worden overschreden.

De 'Wet luchtkwaliteit' voorziet onder meer in een gebiedgerichte aanpak van de luchtkwaliteit via het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Het Rijk, provincies en gemeenten werken in het NSL-programma samen aan maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren tot de normen, ook in gebieden waar nu de normen voor luchtkwaliteit niet worden gehaald (overschrijdingsgebieden). De programma-aanpak zorgt voor een flexibele koppeling tussen ruimtelijke activiteiten en milieugevolgen.

Kort samengevat dienen projecten te worden beoordeeld op basis van de 'Wet luchtkwaliteit' c.q. artikel 5.16 van de Wet milieubeheer. Luchtkwaliteitseisen vormen onder de 'Wet luchtkwaliteit' geen belemmering voor vergunningverlening als:

- er geen sprake is van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
- een project, al dan niet per saldo, niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit leidt;
- een project 'niet in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging;
- een project is opgenomen in een regionaal programma van maatregelen of in het NSL, dat op 1 augustus 2009 in werking is getreden.

In artikel 2 van het 'Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)' is opgenomen dat een project 'niet in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtkwaliteit als de zogenaamde '3% grens' niet wordt overschreden. Na vaststelling van het NSL op 1 augustus 2009 is deze grens gedefinieerd als 3% van de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie fijn stof (PM10) of stikstofdioxide (NO₂). Dit komt overeen met 1,2 microgram/m³ voor zowel PM10 als NO₂.

In artikel 4 van het Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen) en de bijlagen van de 'Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)' is voor bepaalde categorieën projecten met getalsmatige grenzen vastgesteld dat deze 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze mogen zonder toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit uitgevoerd worden.

De wettelijke ondergrens voor onderzoek bedraagt:

- 1500 woningen (netto) bij minimaal 1 ontsluitingsweg;
- 3000 woningen bij minimaal 2 ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling;
- 100.000 m² bruto vloeroppervlakte bij minimaal 1 ontsluitingsweg;
- 200.000 m² bruto vloeroppervlakte bij minimaal 2 ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling.

Beoordeling

Het plan betreft een bestaande woning (voormalige agrarische bedrijfswoning wordt burgerwoning). Er is geen sprake van toename van het aantal woningen. Dat betekent dat het plan niet in betekenende mate negatief bijdraagt aan de lokale luchtkwaliteit.

Verder is met het oog op een beoordeling van het woon- en leefmilieu ter plaatse gekeken naar de situatie van de luchtkwaliteit ter plaatse. Er is sprake van een bestaande woonfunctie.

Conclusie

Het aspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor het plan.

5.11 Geurhinder

5.11.1 Toetsingskader

Het aspect geur speelt in het landelijk gebied een belangrijke rol. Bij de beoordeling van dit aspect wordt onderscheid gemaakt tussen:

- de algemeen geldende vaste afstanden,
- de vaste afstanden voor niet intensieve veehouderijen en
- geur individuele veehouderijen (Wet geurhinder en veehouderij; Wgv).

Verder moet het woon- en leefklimaat ter plaatse van de planlocatie en de eventuele beperkingen voor omliggende veehouderijen in beeld te worden gebracht (Wet ruimtelijke ordening; Wro).

De gemeente Moerdijk beschikt niet over een geurverordening zodat de afstanden en

geurbelastingen uit de Wgv van toepassing zijn.

Algemeen geldende vaste afstanden (Wgv) en richtafstanden

In alle gevallen dient voldaan te worden aan een minimale afstand tussen de buitenzijde van het dichtstbijzijnde dierverblijf van de veehouderij en de buitenzijde van het geurgevoelig object. Deze afstand bedraagt 50 meter voor locaties binnen de bebouwde kom en 25 meter voor locaties buiten de bebouwde kom.

Vaste afstanden voor niet-intensieve veehouderijen (Wgv)

Voor enkele diercategorieën zijn geen geuromrekeningsfactoren vastgesteld en kan de geurbelasting niet worden berekend. Voor deze niet intensieve veehouderijen gelden vaste afstanden. De afstand tussen het emissiepunt van de veehouderij en de buitenzijde van het geurgevoelig object moet minimaal gelijk zijn aan 100 meter voor locaties binnen de bebouwde kom en 50 meter voor locaties buiten de bebouwde kom.

Geur individuele veehouderijen (Wgv)

De maximaal toegestane geurbelasting ten gevolge van een intensieve veehouderij ter plaatse van geurgevoelige objecten is afhankelijk van de ligging van het geurgevoelig object in een concentratie gebied of een niet concentratie gebied. De gemeente Moerdijk is gelegen in een zogenaamd nietconcentratiegebied. Voor niet-concentratiegebieden geldt als standaard norm 2 OUE/m³ voor locaties binnen de bebouwde kom en 8 OUE/m³ voor locaties buiten de bebouwde kom.

Wet Ruimtelijke ordening (Wro)

Bij een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling dient op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), in het kader van een goede ruimtelijke ordening, de geurbelasting en daarmee het woon- en leefklimaat inzichtelijk te worden gemaakt ter plaatse van de nieuwe ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast moet worden onderzocht of de omliggende veehouderijen niet worden beperkt in hun bedrijfsvoering.

Het woon- en leefklimaat wordt bepaald aan de hand van de milieukwaliteitscriteria die de RIVM hanteert. Hierbij is een 'vertaling' gemaakt van de geurbelasting (OUE/m³) naar de kans op geurhinder (uitgedrukt in percentages) en naar de beoordeling van het woon- en leefklimaat. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen geurgevoelige objecten in een concentratiegebied en geurgevoelige objecten in een niet-concentratiegebied. Het voorliggend plangebied bevindt zich in een niet concentratie gebied. Tabel 1 geeft voor een niet-concentratiegebied, de beoordeling van de geurbelasting en de daarbij horende beoordeling van het woon- en leefklimaat.

Tabel 3 - Beoordeling woon- en leefklimaat op basis van geurbelasting (OU_E/m³)			
Voorgrond	Achtergrond	Mogelijke kans op geurhinder (%)	Beoordeling leefklimaat
< 1,0	< 1,5	< 5 %	Zeer goed
1,0 - 1,75	1,5 - 3,5	5 - 10 %	Goed
1,75 - 3,0	3,5 - 6,5	10 - 15 %	Redelijk goed
3,0 - 4,5	6,5 - 10,0	15 - 20 %	Matig
4,5 - 6,5	10,0 - 14,0	20 - 25 %	Tamelijk slecht
6,5 - 8,5	14,0 - 19,0	25 - 30 %	Slecht
8,5 - 11,0	19,0 - 25,0	30 - 35 %	Zeer slecht
11,0 - 15,0	25,0 - 32	35 - 40 %	Extreem slecht

Met de voorgrondbelasting wordt de geurbelasting bedoeld van die veehouderij die de hoogste geurbelasting bij het geurgevoelig object veroorzaakt. Hetzij omdat het een grote veehouderij betreft, hetzij omdat de veehouderij dichtbij het geurgevoelig object is gelegen. Onder de achtergrondbelasting verstaan we de geurbelasting als gevolg van de veelheid aan veehouderijen in de omgeving (straal 2 km) van een geurgevoelig object.

In het kader van de toetsing Wro moet tevens worden onderzocht of de omliggende veehouderijen als gevolg van de nieuwe ontwikkeling, niet aanvullend worden beperkt in hun bedrijfsvoering.

Beoordeling

Ten behoeve van de opstelling van deze ruimtelijke onderbouwing is een geuronderzoek ingesteld⁷. De betreffende rapportage is als bijlage bij deze ruimtelijke onderbouwing gevoegd (bijlage 2). In de betreffende rapportage worden de volgende resultaten van het onderzoek samengevat:

"In het kader van de RO procedure voor een ruimtelijke ontwikkeling aan de Buitendijk West 8 te Klundert is een onderzoek geur veehouderijen uitgevoerd. Het plan omvat de functiewijziging van agrarisch naar wonen. Dhr. P. Ladders heeft AGEL adviseurs opdracht gegeven voor het uitvoeren van het onderzoek geur veehouderijen.

Uit het onderzoek blijkt dat voldaan wordt aan de algemeen geldende vaste afstanden, de vaste afstanden ten behoeve van de niet intensieve veehouderijen en de geurbelasting ten gevolge van de individuele veehouderijen.

Uit de beoordeling in het kader van de Wro blijkt dat ter plaatse van de woning sprake is van goede ruimtelijke ordening.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen functiewijziging niet stuit op beperkingen ten aanzien van het milieuaspect geur veehouderijen."

5.12 Kabels en leidingen

Toetsingskader

De hierna volgende leidingen zijn planologisch relevant, voor zover zij geen deel uitmaken van een inrichting zoals bedoeld in de Wet milieubeheer².

- hoogspanningsverbindingen van 50 kV en hoger;
- buisleidingen voor transport van aardgas met een uitwendige diameter van meer dan 50 mm en een druk van meer dan 16 bar;
- buisleidingen voor transport van aardolieproducten met een uitwendige diameter van meer dan 70 mm en een druk van meer dan 16 bar;

⁷ Agel Adviseurs: Onderzoek geur veehouderijen, plangebied Buitendijk West 8 te Klundert, Oosterhout, 2017.

- d. buisleidingen met een diameter van 400 mm of meer buiten de bebouwde kom;
- e. buisleidingen voor transport van andere stoffen dan aardgas en aardolieproducten, die risico's met zich meebrengen voor mens en/of leefomgeving wanneer deze leidingen beschadigd raken.

Beoordeling

Ter plaatse van het plangebied en in de directe omgeving zijn geen planologisch relevante kabels en leidingen aanwezig.

Conclusie

Er zijn geen belemmeringen met betrekking tot de aanwezigheid van kabels en leidingen.

Bijlagen bij deze ruimtelijke onderbouwing:

Bijlage 1: Cuijpers Advies: Rapport Kwaliteitsverbetering Landschap, locatie Buitendijk West 8, Klundert, maart 2017.

Bijlage 2: Agel Adviseurs: Onderzoek geur veehouderijen, plangebied Buitendijk West 8 te Klundert, Oosterhout, 2017.

's-Hertogenbosch, maart 2017

CUIJPERS ADVIES
PROJECTBUREAU RUIMTELIJKE ONTWIKKELING B.V.

GEMEENTE MOERDIJK

RUIMTELIJKE ONDERBOUWING BUITENDIJK WEST 8, KLUNDERT

KWALITEITSVERBETERING LANDSCHAP

Opdrachtgever

Naam :
 Contactpersoon :
 Adres :
 PC + plaats :
 Tel. :
 Mail :

Gemeente/bevoegd gezag

Naam : GEMEENTE MOERDIJK
 Contactpersoon :
 Adres : Postbus 4
 PC + plaats : 4760 AA Zevenbergen
 Tel. : 140168
 Mail : info@moerdijk.nl

Uitvoerend bureau

Naam : Cuijpers Advies/ Projectbureau Ruimtelijke Ontwikkeling b.v.
 Auteur : ir. Jos Cuijpers
 Adres : Gouverneur Hultmanstraat 2
 PC + plaats : 5224 CJ 's-Hertogenbosch
 Tel. : 06 - 5146 1115
 Mail : info@posd.eu
 Website : www.posd.eu
 Projectnummer : 03032-lip

Conclusie

De voormalige boerderij Buitendijk West 8 te Klundert in de gemeente Moerdijk heeft zijn agrarische functie verloren en wordt in gebruik genomen als burgerwoning. De bestaande woning blijft gehandhaafd en de bijgebouwen eveneens. Er zijn volgens de gevolgde rekenmethode geen aanvullende maatregelen nodig in het kader van de kwaliteitsverbetering landschap.

Versietabel

versie	datum	Inhoud	status	validatie
1-1	15 03 2017	conceptrapport	concept	JC

GEMEENTE MOERDIJK

RUIMTELIJKE ONDERBOUWING BUITENDIJK WEST 8, KLUNDERT

KWALITEITSVERBETERING LANDSCHAP

Inhoud

1	INLEIDING	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Situering plangebied	3
1.4	Leeswijzer	4
2	BELEIDSKADER KWALITEITSVERBETERING LANDSCHAP	5
2.1	Verordening ruimte 2014	5
2.2	Handreiking Kwaliteitsverbetering van het landschap - De rood-met-groen koppeling - Provincie Noord-Brabant	5
2.3	Notitie Toepassing Kwaliteitsverbetering van het landschap in de regio West-Brabant	6
3.	STAPPENPLAN KWALITEITSVERBETERING LANDSCHAP VOOR DE LOCATIE BUITENDIJK WEST 8, KLUNDERT	7
3.1	Stap 1 - Vaststellen ruimtelijk kwaliteitskader	7
	3.1.1 Structuurvisie Moerdijk 2030	7
	3.1.2 Landschapsbeleidsplan Gemeente Moerdijk (2001)	7
	3.1.3 Landschapskwaliteitsplan gemeente Moerdijk	8
3.2	Stap 2 - Initiatief	9
3.3	Stap 3 - Planologische beoordeling	10
3.4	Stap 4 - Omrekenen naar €	10
3.5	Stap 5 - Beoordeling rood-groen	11
3.6	Stap 6 - € omrekenen naar gewenste maatregelen	11
3.7	Stap 7 - Besluitvorming en borging tegenprestatie	11
3.8	Stap 8 - Uitvoering en handhaving	11
4	CONCLUSIE	12

GEMEENTE MOERDIJK

RUIMTELIJKE ONDERBOUWING BUITENDIJK WEST 8, KLUNDERT

KWALITEITSVERBETERING LANDSCHAP

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Deze locatie Buitendijk West 8 te Klundert wordt opgenomen in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Moerdijk. Het agrarisch bouwvlak ter plaatse zal vervallen en deels worden omgezet in een woonbestemming. Volgens de Verordening ruimte 2014 is dit alleen mogelijk als er tegelijk een kwaliteitsverbetering van het landschap plaatsvindt.

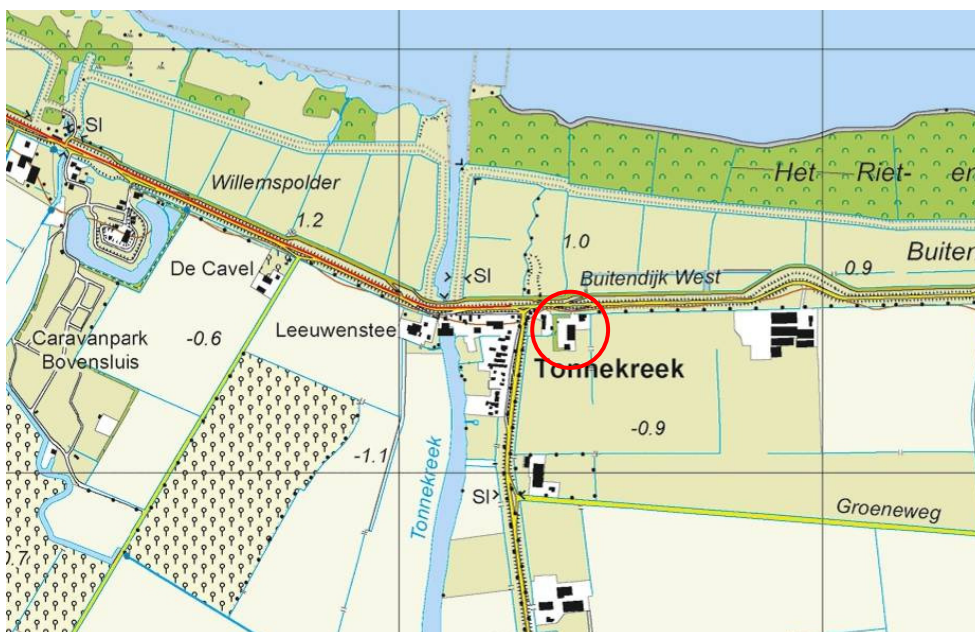
Daarom is er een rapportage nodig, waarin wordt aangegeven of en in hoeverre er in dit geval inderdaad zo'n kwaliteitsverbetering moet plaatsvinden en op welke wijze dat kan. De navolgende rapportage dient daartoe.

1.2 Doel

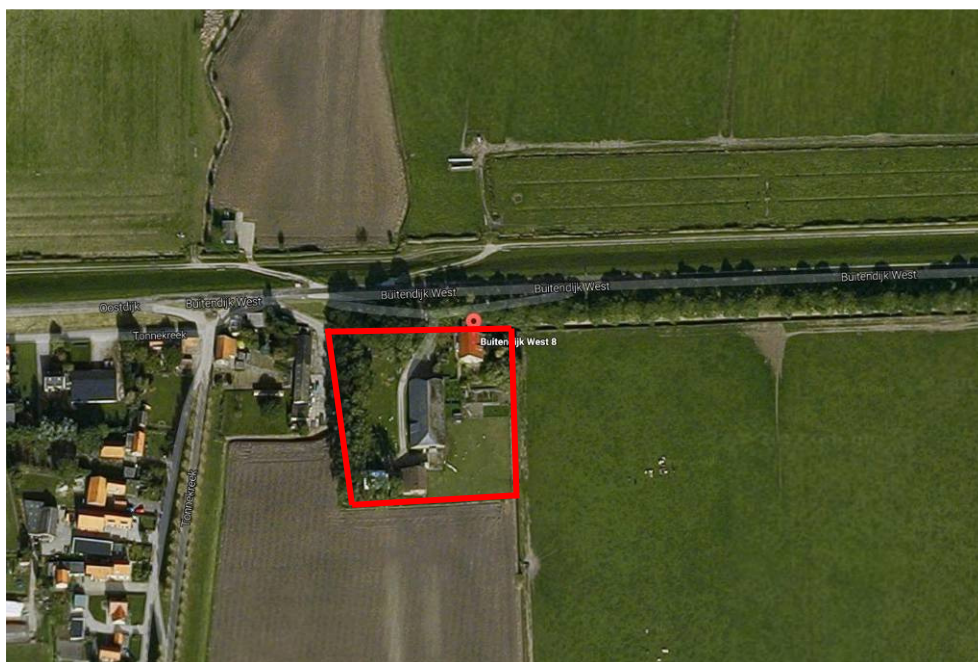
Doel van deze rapportage is het bieden van een kwantitatief en kwalitatief kader voor de bestemmingsverandering van de locatie Buitendijk West 8 te Klundert in verband met de noodzakelijke kwaliteitsverbetering van het landschap.

1.3 Situering plangebied

De locatie is gelegen aan de Buitendijk West te Klundert in de gemeente Moerdijk, ten noordwesten van de bewoningskern Klundert.

Figuur 1 - Situering van de locatie

Figuur 2 - Luchtfoto van de omgeving - de rode omlijning geeft de ligging van de locatie aan.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het beleidskader met betrekking tot de kwaliteitsverbetering van het landschap geschetst. In hoofdstuk 3 wordt het voor deze situatie relevante stappenplan doorlopen en worden de kwantitatieve gegevens berekend. In Hoofdstuk 4 worden de conclusies samengevat.

2 BELEIDSKADER KWALITEITSVERBETERING LANDSCHAP

2.1 Verordening ruimte 2014

De locatie is in de Verordening ruimte 2014 (zoals geldig vanaf 1 januari 2017) aangewezen als "gemengd landelijk gebied". Ten aanzien van het veranderen van agrarische bestemmingen naar burgerwoonbestemmingen is daarvoor bepaald:

4. *Een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste lid kan voorzien in het gebruik van een voormalige bedrijfswoning als burgerwoning, mits is verzekerd dat:*
  - a. *er geen splitsing in meerdere woonfuncties plaatsvindt;*
  - b. *overtollige bebouwing wordt gesloopt.*

Aan deze voorwaarden is voldaan (zie toelichting ruimtelijke onderbouwing): de splitsing is in het bestemmingsplan uitgesloten en er is geen overtollige bebouwing, nu het gehele complex cultuurhistorische waarde heeft (zie ruimtelijke onderbouwing). De voormalige agrarische bedrijfswoning en de grote landbouwschuur zullen gehandhaafd worden.

Om de kwaliteit van het landschap te versterken heeft de provincie Noord-Brabant in haar "Structuurvisie ruimtelijke ordening" en de "Verordening ruimte 2014" het principe van 'kwaliteitsverbetering van het landschap' geïntroduceerd. Dit principe houdt kort samengevat in, dat er enerzijds ruimte wordt geboden aan diverse ontwikkelingen, onder voorwaarde dat deze anderzijds gepaard gaan met maatregelen die het landschap -in de brede zin- versterken. Die versterking kan bijvoorbeeld plaats vinden door landschapselementen aan te leggen maar ook door specifieke aandacht te schenken aan de kwaliteit van de op te richten bebouwing, of door behoud van waardevolle cultuurhistorische elementen. Voor stedelijke ontwikkelingen bestond deze rood-met-groen koppeling al langer. Deze is nu ook opgezet voor het buitenstedelijk gebied.

2.2 Handreiking Kwaliteitsverbetering van het landschap - De rood-met-groen koppeling - Provincie Noord-Brabant

De Handreiking Kwaliteitsverbetering van het landschap biedt informatie aan gemeenten om invulling te geven aan de rood-met-groen koppeling. Deze handreiking is een hulpmiddel en geen verplichte regel of beleidskader: gemeenten kiezen hun eigen methode om uitvoering te geven aan de Verordening ruimte. Belangrijke voorwaarde om de rood-met-groen koppeling toe te passen is dat gemeenten over een kwalitatief kader beschikken waarin is aangegeven welke landschapsambities er voor een gebied zijn. Hiervoor is al veel materiaal bij gemeenten beschikbaar. Bijvoorbeeld in de vorm van landschaps-ontwikkelingsplannen, beeldkwaliteitsplannen en visies in het kader van het stimuleringskader groenblauwe diensten. Maar ook de gebiedspaspoorten die door de provincie als uitwerking van de Structuurvisie ruimtelijke ordening zijn opgesteld bieden hiervoor informatie.

De rood-met-groen regeling is een instrument om (een deel van) de ambities ook daadwerkelijk te realiseren. In de handreiking zijn verschillende methodieken met elkaar vergeleken en is de methodiek die het meest praktisch toepasbaar lijkt -het vaststellen van forfaitaire bedragen- verder uitgewerkt.

De provincie wil de handreiking graag gebruiken om in de regionaal ruimtelijke overleggen afspraken te maken over hoe gemeenten toepassing geven aan de rood-met-groen verplichting zoals in de Verordening ruimte beschreven. Dit heeft als voordeel dat bij individuele ruimtelijke besluitvorming naar deze afspraken kan worden verwezen.

2.3 Notitie Toepassing Kwaliteitsverbetering van het landschap in de regio West-Brabant

Over de uitvoering van kwaliteitsverbetering verdient het aanbeveling dat regionaal eenduidige afspraken worden gemaakt. Deze notitie bevat een voorstel over hoe in de regio West-Brabant om te gaan met deze kwaliteitsverbetering.

De regio West-Brabant is landschappelijk gezien een regio met grote verschillen. Waar het zuidelijk gedeelte overwegend bestaat uit een meer kleinschalig landschap op zandgronden, wordt het landschap naar het noorden toe grootschaliger met open polders op zee- en rivierklei. In het landschap komen ook relictten uit het verleden voor, zoals linies, vestingen en turfvaarten. Ook de infrastructuur en de verstedelijking bepalen voor een groot deel het beeld van het landschap.

Vanwege deze diversiteit zal de ene gemeente andere gedachten hebben bij kwaliteitsverbetering van het landschap dan de andere. De notitie biedt dan ook ruimte voor al deze verschillende landschappen en al deze verschillende gedachten over kwaliteitsverbetering. Wel is er een eenduidige regeling opgenomen voor de regio West-Brabant.

In de notitie is beschreven hoe de rood-met-groen koppeling op uniforme en eenduidige wijze wordt toegepast, inclusief minimale basisinspanning (een gemeente kan er voor kiezen een grotere inspanning te vragen) en mogelijkheid van fondsvorming, de periodieke verantwoording over uitvoering en het voeren van ruimtelijk kwaliteitsbeleid.

In de notitie wordt onderscheid gemaakt tussen drie categorieën ruimtelijke ontwikkelingen:

- Categorie 1: Ruimtelijke ontwikkelingen met nauwelijks tot geen landschappelijke invloed en waarbij geen (extra) kwaliteitsverbetering van het landschap wordt geëist.
- Categorie 2: Ruimtelijke ontwikkelingen met relatief weinig landschappelijke invloed, dan wel ruimtelijke ontwikkelingen die van nature aan het buitengebied zijn gebonden, of plaatsvinden in hiervoor aangewezen gebieden waarbij de kwaliteitsverbetering van het landschap wordt vormgegeven door te voorzien in enkel een goede landschappelijke inpassing.
- Categorie 3: Alle ruimtelijke ontwikkelingen welke mogelijk worden gemaakt via met name een ruimtelijke onderbouwing of een bestemmingsplanherziening, tenzij de ontwikkeling concreet benoemd wordt in een andere categorie.

Onder categorie 2 valt onder meer: "*functieverandering van een voormalig (agrarisch) bedrijf in een woonbestemming dan wel overige niet-agrarische detailbestemming (niet-agrarisch bedrijf, recreatie, zorg, maatschappelijk), mits het bestemmingsvlak wordt verkleind tot maximaal 5.000 m², voor de overtollige voormalige bedrijfsbebouwing verplicht toepassing wordt gegeven aan de sloopbonusregeling en maximaal 500 m² aan voormalige agrarische bedrijfsbebouwing resteert*". Het planvoornemen voldoet niet aan al deze criteria, omdat er een (cultuurhistorisch waardevol) bijgebouw van 652 m² gehandhaafd wordt. Daardoor is er in dit geval dus sprake van een Categorie 3 - ontwikkeling.

De notitie bevat een stappenplan, dat in het navolgende hoofdstuk voor deze locatie zal worden doorlopen.

3. STAPPENPLAN KWALITEITSVERBETERING LANDSCHAP VOOR DE LOCATIE BUITENDIJK WEST 8, KLUNDERT

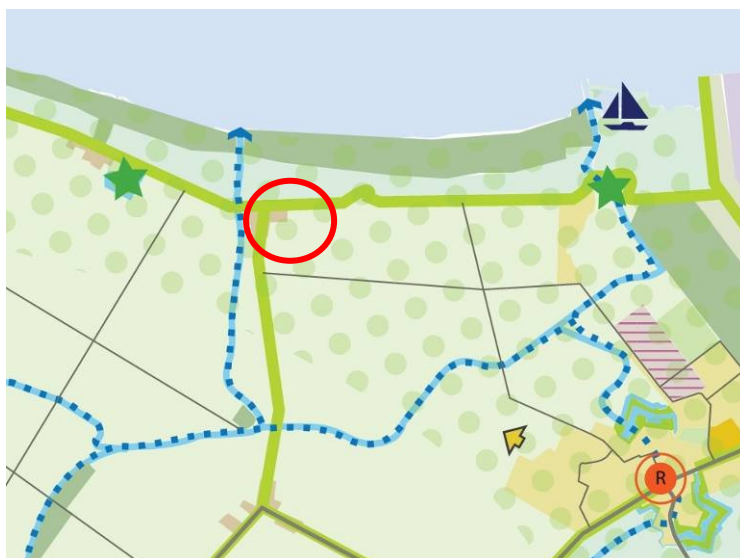
In de notitie "Toepassing Kwaliteitsverbetering van het landschap in de regio West-Brabant" is een stappenplan opgenomen in geval van een nieuw ruimtelijk initiatief buiten bestaand stedelijk gebied. De daarin opgenomen stappen zullen hierna voor de locatie Buitendijk West 8, Klundert worden doorlopen.

3.1 Stap 1 - Vaststellen ruimtelijk kwaliteitskader

De gemeente Moerdijk heeft een ruimtelijk kwaliteitskader voor de ontwikkelingen in het buitengebied vastgesteld. Als toetsingskader gelden de volgende ruimtelijke en landschappelijke kaders:

3.1.1 Structuurvisie Moerdijk 2030

De Structuurvisie "Moerdijk 2030" is op 9 juni 2011 vastgesteld door de gemeenteraad van Moerdijk. In deze structuurvisie geeft de raad zijn visie op de ruimtelijke ontwikkelingen in de toekomst. Hoe moet ons landschap er in de toekomst uit zien? Waar mag worden gebouwd, of herontwikkeld? Wat moet worden beschermd? De gemeente Moerdijk kan en zal niet alle plannen uit de 'Structuurvisie Moerdijk 2030' zelf uitvoeren, maar zal zich uitnodigend en faciliterend opstellen naar initiatiefnemers.

LANDSCHAP:

- Behouden en versterken agrarisch gebied
- Zoeklocatie extensieve recreatie
- Zoeklocatie intensieve recreatie
- Versterking ecologie/natte natuur

Figuur 3 - Structuurvisie Moerdijk 2030 (uitsnede); het plangebied (binnen het rode cirkeltje) is aangeduid als "Behouden en versterken agrarisch gebied" en "zoeklocatie extensieve recreatie".

3.1.2 Landschapsbeleidsplan Gemeente Moerdijk (2001)

In het landschapsbeleidsplan wordt een zestal projecten met naam genoemd, zoals de landschapontwikkeling rond stad en dorp en het toetsingskader voor nieuwe landgoederen. Relevant voor het onderhavige planvoornemen is het Project

erfverfraaiing. Het doel daarvan is: een goede landschappelijke inpassing van agrarische en niet agrarische bebouwing in het buitengebied te bewerkstelligen. Om aan dit doel zoveel mogelijk te kunnen beantwoorden, is het zaak dat een ieder die in het buitengebied woonachtig is aan het erfbeplantingsproject kan deelnemen. Door een goede landschappelijke inpassing van gebouwen zal een bijdrage worden geleverd aan de vergroting van de recreatieve waarden van het buitengebied en daarnaast vormt een bedrijf met een mooie erfbeplanting ook een visitekaartje voor de eigenaar zelf.

3.1.3 Landschapskwaliteitsplan gemeente Moerdijk

Het Landschapskwaliteitsplan is vooral een inspiratiebron voor iedereen die iets wil ontwikkelen in het buitengebied van gemeente Moerdijk. Geen blauwdruk over hoe het moet, maar een ideeënboek over hoe het zou kunnen.

In het landschapskwaliteitsplan zijn ontwerprichtlijnen opgenomen die bij aanvang van de ruimtelijke ontwikkelingen kunnen worden meegenomen om op een passende wijze invulling te geven van in het bestemmingsplan opgenomen randvoorwaarden ten aanzien van bijvoorbeeld een goede landschappelijke inpassing. Daarnaast is dit landschapskwaliteitsplan bedoeld voor iedereen die mede bij wil dragen aan de karakteristieke kwaliteiten van het Moerdijker buitengebied.

De gemeente Moerdijk wil met dit landschapskwaliteitsplan ruimte bieden aan eigen initiatieven. Dat wil zeggen dat de ontwerprichtlijnen zich vooral richten op de landschappelijke kwaliteit en niet zozeer op de gedetailleerde architectonische invulling.

Voor het plangebied worden de volgende richtlijnen met betrekking tot de kavel- en erfinrichting gegeven. Voor het plangebied gelden de volgende richtlijnen met betrekking tot beplanting en inpassing.

Beplanting Erf:

- (Representatieve) voortuin of grasland met boomgaard
- Solitaire bomen en boomgroepen (b.v. beuk, notenboom, (treur)wilg)
- Landschappelijke inrichting achtererf

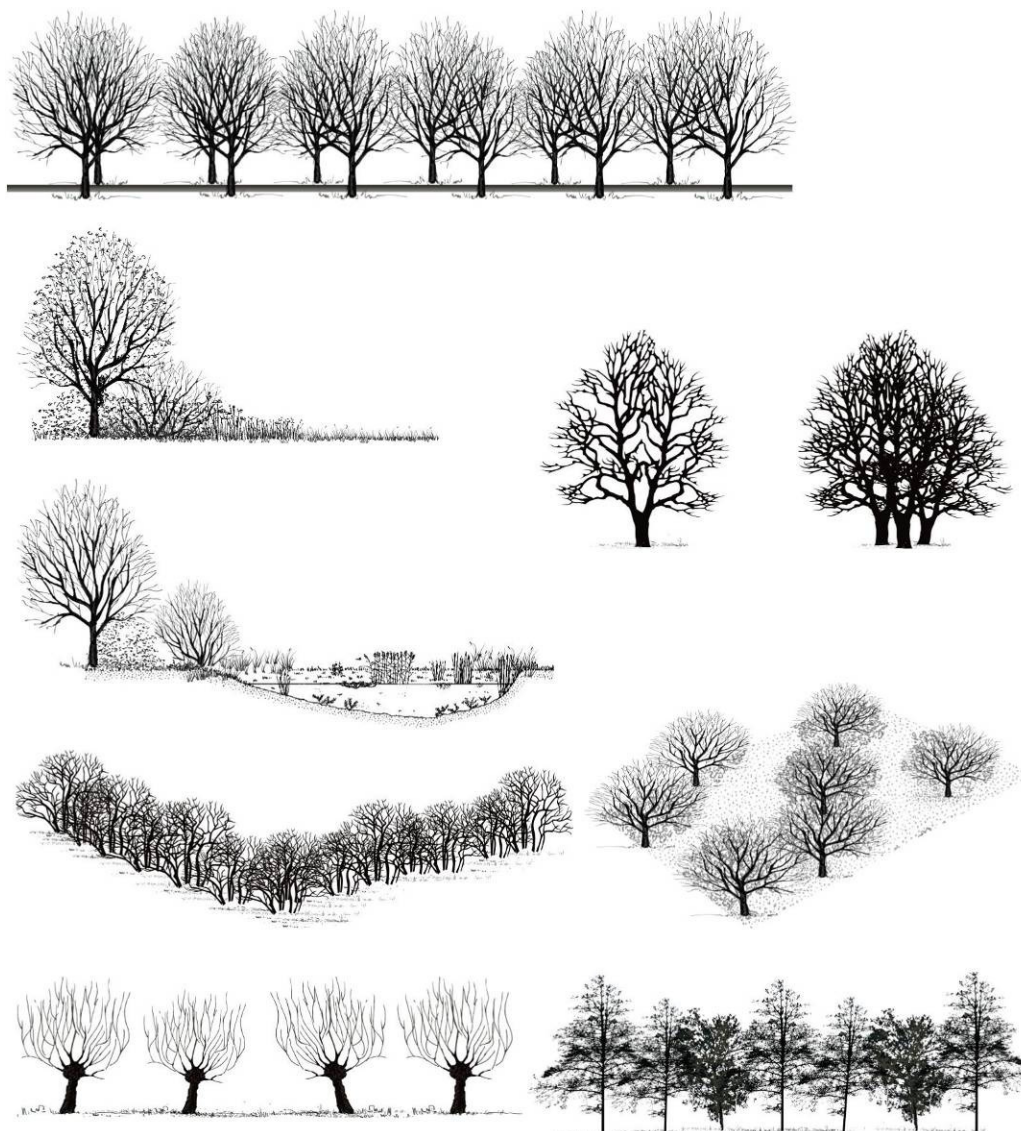
Elementen landschappelijke inpassing

- Boomrijen met en zonder ondergroei
- Windsingels
- Boomgaard, solitaire bomen en boomgroepen
- Knotbomen
- Bij aanwezigheid van kreken: rietoevers, griendbosjes en ruigte

Hoofdsoorten bomen / struiken

- Hoofdboom: Es (vooral langs dijken)
- Populier
- Iep
- Linde (aanwaspolders)
- Wilg en Els langs kreken
- Vermijdt streekvreemde beplanting zoals:
  - Alle soorten coniferen
  - Laurierkersen
  - Exotische planten

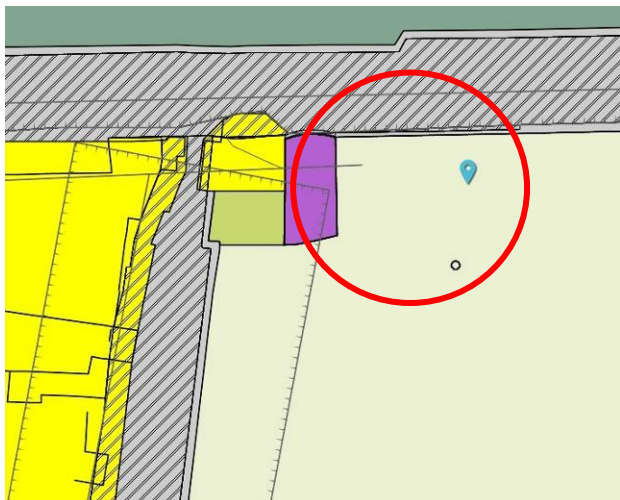
Principeschetsen

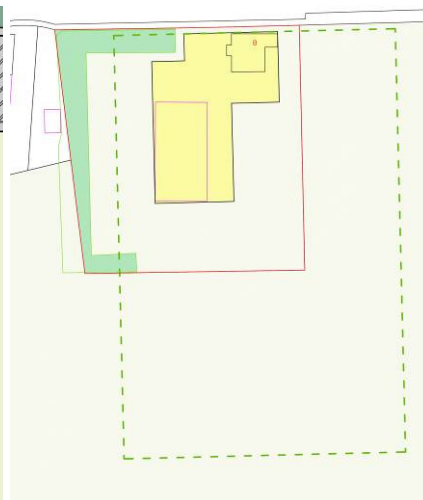
Figuur 4 - Principeschetsen inrichting erven in de grote polders, volgens het landschapskwaliteitsplan.

3.2 Stap 2 - Initiatief

Het initiatief omvat het omzetten van een agrarische bedrijfsbestemming (met agrarische bedrijfswoning) in een burgerwoonbestemming.

Figuur 5 - Vigerend bestemmingsplan

Figuur 6 - Voorgestelde bestemmingen

De locatie heeft in het vigerende bestemmingsplan een agrarische bedrijfsbestemming. Ter plaatse is aangegeven dat er een agrarisch bedrijf aanwezig is. Volgens de regels van het bestemmingsplan is er een virtueel bouwblok van 1,5 ha aanwezig. Dit virtueel bouwblok is in figuur 6 aangegeven met behulp van een groene stippellijn. In beginsel mocht overal binnen dit bouwblok agrarisch gebouwd worden.

In de Handreiking Kwaliteitsverbetering van het landschap - De rood-met-groen koppeling - Provincie Noord-Brabant wordt gesteld:

"Door het omzetten (hergebruik van de bestemming) van de bedrijfswoning naar een burgerwoning ontstaat waardevermeerdering. Aan de andere kant wordt de kavel verkleind waardoor er dus een deel afgewaardeerd wordt naar agrarische cultuurgrond. Daarnaast is het op grond van de Verordening verplicht dat overtollige bebouwing (...) wordt gesloopt. Met deze verplichte sloop wordt (deels) al invulling gegeven aan de rood-met-groen koppeling die in de verordening is opgenomen.

3.3 Stap 3 - Planologische beoordeling

Burgemeester en wethouders van Moerdijk hebben het principe van de beoogde functiewijzigingen opgenomen in het geldende en ook in het toekomstige bestemmingsplan. Daaruit mag worden afgeleid dat deze omzetting planologisch positief is beoordeeld.

De mogelijkheden voor hergebruik door een agrarisch bedrijf waren in de onderhavige situatie enigszins beperkt: de locatie ligt niet ver van andere woonbebouwing in de buurt. Verder liggen er geen gronden bij het bedrijf, behalve het huisperceel. In deze omstandigheden is het onwaarschijnlijk dat hier een volwaardig agrarisch bedrijf gestart kan worden. Het gebruik van het complex als burgerwoning is daarom alleszins verantwoord. Verwezen wordt tevens naar de ruimtelijke onderbouwing.

3.4 Stap 4 - Omrekenen naar €

algemeen

In de redenering, zoals die onder 3.2 is weergegeven, zal een woning met een burgerwoonbestemming meer waard zijn dan eenzelfde pand met een agrarische bestemming.

Rekenmethode

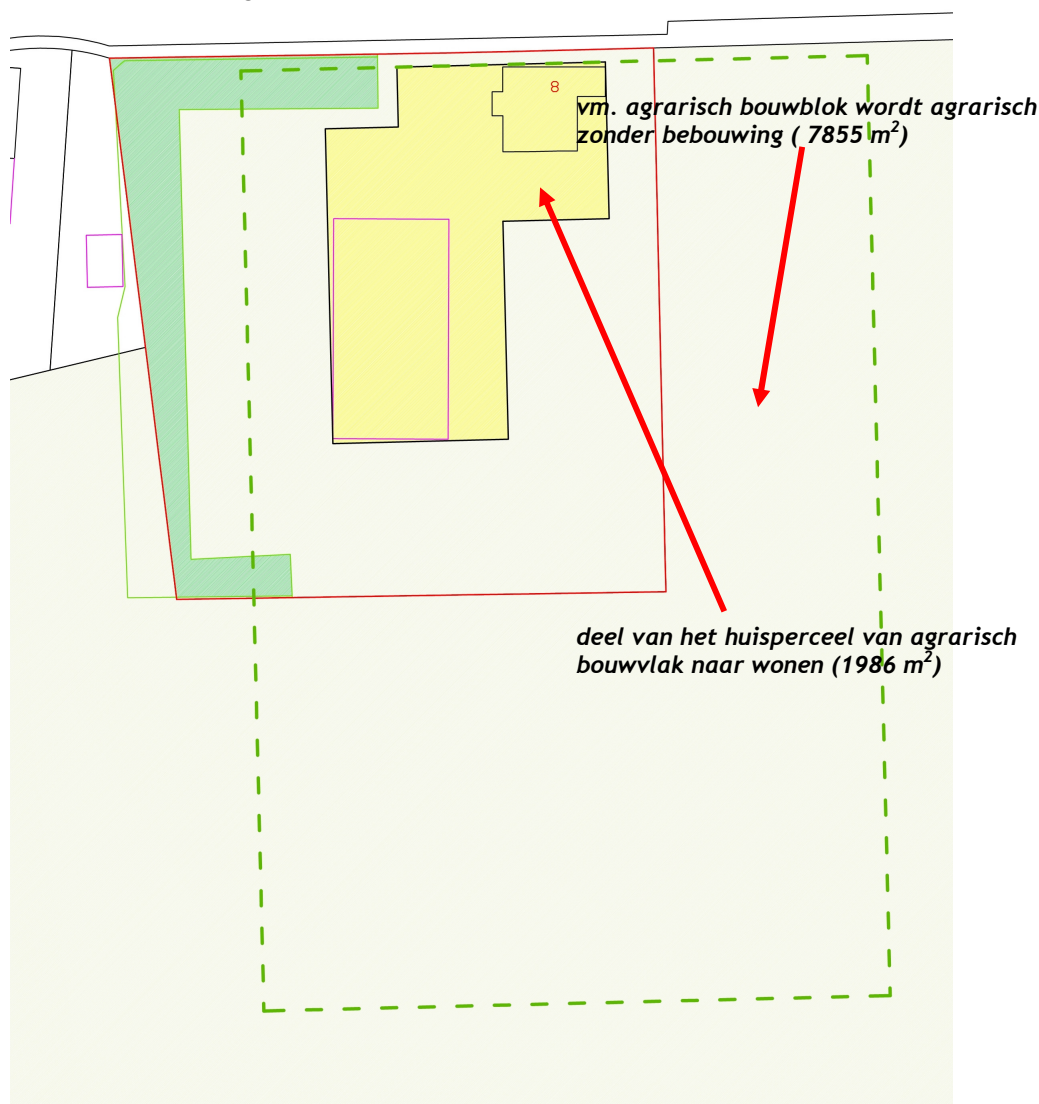
De rekenmethode is gebaseerd op compensatie van de meerwaarde die door middel van de planherziening wordt bereikt. Door omzetting van een agrarische bedrijfsbestemming naar bijvoorbeeld een woonbestemming wordt de ondergrond van de woning meer waard. Aan de andere kant wordt de grond op de plek waar het bouwvlak vervalt en er een gewone agrarische bestemming komt, minder waard. Het saldo van waardevermeerdering en -vermindering wordt meegenomen in de berekening van de noodzakelijke tegenprestatie.

De optelsom van alle waardevermeerderingen vormt de basis van de compensatie. Daarvan moet 20% geleverd worden als tegenprestatie in geld of landschappelijke kwaliteit.

Berekening

Verwezen wordt naar de bijlage A, waarin de cijfers voor deze locatie zijn uitgewerkt. In het geldende bestemmingsplan heeft de locatie een agrarisch bouwvlak met een oppervlakte van 15000 m². In de planwijziging is een oppervlakte van 1986 m² 'Wonen' ingetekend (verwezen wordt naar Figuur 7).

13014 m² (15000-1986) bouwvlak wordt agrarisch zonder bebouwing. Dat brengt een waardevermindering met zich mee van $13014 \times 18,5 = \text{€ } 240.759,00$.

Figuur 7 - Voorgestelde bestemmingswijzigingen in detail.

Tegenover de waardevermindering staat een waardevermeerdering ter plaatse van de woning. Het is niet ongebruikelijk dat de grondprijs van een woning wordt berekend met een staffeling, waarbij de eerste 500 m² voor € 275/m² in de boeken gaan, de tweede 500 m² voor € 100/m² etc. In totaal gaat het om een waardevermeerdering van € 187.150,00.

De totale waardeverandering bedraagt $-\text{€ } 240.759,00 + 187.150,00 = - 53.609,00$. In totaal is er dus sprake van een flinke waardevermindering.

Omdat er in totaal sprake is van een aanzienlijke waardevermindering, heeft er geen compensatie plaats te vinden.

3.5 Stap 5 - Beoordeling rood-groen

Nu er reeds een overcompensatie plaatsvindt door de beoogde bestemmingswijzigingen, heeft er geen groencompensatie in de vorm van aan te brengen groen of afdracht aan het groenfonds plaats te vinden.

3.6 Stap 6 - € omrekenen naar gewenste maatregelen

Nu er reeds een overcompensatie plaatsvindt door de beoogde bestemmingswijzigingen, heeft er geen groencompensatie in de vorm van aan te brengen groen of afdracht aan het groenfonds plaats te vinden.

3.7 Stap 7 - Besluitvorming en borging tegenprestatie

De voorgestelde maatregelen zullen in het bestemmingsplan worden vastgelegd. Met de eigenaar zal vóór de vaststelling van het bestemmingsplan een anterieure overeenkomst worden gesloten, waarin wordt vastgelegd dat de maatregelen die hiervoor zijn genoemd zullen worden uitgevoerd.

3.8 Stap 8 - Uitvoering en handhaving

De anterieure overeenkomst waarborgt de nodige compenserende maatregelen. De gemeente handhaaft de afspraken.

Hoofdstuk 4 CONCLUSIE

De voormalige boerderij Buitendijk West 8 te Klundert in de gemeente Moerdijk heeft zijn agrarische functie verloren en wordt in gebruik genomen als burgerwoning. De bestaande woning blijft gehandhaafd en de bijgebouwen eveneens. Er zijn volgens de gevolgde rekenmethode geen aanvullende maatregelen nodig in het kader van de kwaliteitsverbetering landschap.

BIJLAGE A

CUIJPERS ADVIES

BEREKENING KWALITEITSVERBETERING LANDSCHAP

GEMEENTE MOERDIJK

LOCATIE BUITENDIJK WEST 8 KLUNDERT

nr. 03032

versie 1-1

170315

basis		Euro/m2	oppervlakte	bedrag/m2	
	grondwaarde agrarisch zonder bebouwing	€ 6,50			
	grondwaarde agrarisch bouwvlak	€ 25,00			
	grondwaarde agrarisch aanverwant bedrijf	€ 50,00			
	grondwaarde groen/natuur	€ 1,00			
	grondwaarde woning 0-500 m2	€ 275,00			
	grondwaarde woning 501-1000 m2	€ 100,00			
	grondwaarde woning 1001-2000	€ 50,00			
	grondwaarde woning 2001-5000	€ 20,00			
1a	waardeverandering agrarisch bouwvlak				
	oppervlakte agrarisch bouwvlak		15000		
	oppervlakte toek. Wonen (1b)		1986		
	oppervlakte bouwvlak naar agrarisch zonder bebouwing		13014	-€ 18,50	-€ 240.759,00
	waardevermindering agrarisch bouwvlak		13014		-€ 240.759,00
1b	waardeverandering bouwvlak naar wonen		1986	m2	
	waarde agrarisch bouwvlak		1986	€ 25,00	€ 49.650,00
	waarde wonen 0-500 m2		500	€ 275,00	€ 137.500,00
	waarde wonen 501-1000 m2		500	€ 100,00	€ 50.000,00
	waarde wonen 1001-2000		986	€ 50,00	€ 49.300,00
	waarde wonen 2001-5000		0	€ 20,00	€ 0,00
	waardevermeerdering bouwvlak naar wonen				€ 187.150,00
	totaal waardevermeerdering (1b)				€ 187.150,00
	totaal waardevermindering (1a)				-€ 240.759,00
	basis compensatie				-€ 53.609,00
	te compenseren	20% van		-€ 53.609,00	-€ 10.721,80
2	compensatie				€ 0,00
3	saldo				
	compensatie				€ 0,00
	te compenseren				-€ 10.721,80
	saldo				-€ 10.721,80

Memo

Datum : 21 maart 2017

Bestemd voor : Dhr. P. Lidders

Van : mw. ing. G.J. Andries Paraaf :

Projectnummer : 20170159

Betreft : Onderzoek geur veehouderijen, plangebied Buitendijk West 8 te Klundert.

1. INLEIDING

In het kader van de RO procedure voor een ruimtelijke ontwikkeling aan de Buitendijk West 8 te Klundert dient een onderzoek geur veehouderijen te worden uitgevoerd. De procedure omvat de wijziging van de bestemming van agrarisch naar wonen. Dhr. P. Lidders heeft AGEL adviseurs opdracht gegeven voor het uitvoeren van het onderzoek geur veehouderijen.

2. SITUERING PLAN

Het plangebied is gelegen aan de Buitendijk West 8 te Klundert. In figuur 1 is de situering van het plangebied ten opzichte van de omgeving weergegeven.

Figuur 1: Situering plangebied met planlocatie (bron: Google Maps)

3. TOETSINGSKADER

Bij de beoordeling van het aspect geur ter plaatse van de planlocatie wordt onderscheid gemaakt tussen de algemeen geldende vaste afstanden, de vaste afstanden voor niet intensieve veehouderijen en geur individuele veehouderijen (Wet geurhinder en veehouderij; Wgv). Daarnaast dient het woon- en leefklimaat ter plaatse van de planlocatie en de eventuele beperkingen voor omliggende veehouderijen in beeld te worden gebracht (Wet ruimtelijke ordening; Wro).

De gemeente Moerdijk beschikt niet over een geurverordening zodat de afstanden en geurbelastingen uit de Wgv van toepassing zijn.

4.1 Algemeen geldende vaste afstanden (Wgv) en richtafstanden

In alle gevallen dient voldaan te worden aan een minimale afstand tussen de buitenzijde van het dichtstbijzijnde dierverschik van de veehouderij en de buitenzijde van het geurgevoelig object. Deze afstand bedraagt 50 meter voor locaties binnen de bebouwde kom en 25 meter voor locaties buiten de bebouwde kom.

De planlocatie is gelegen buiten de bebouwde kom zodat een afstand van 25 meter in acht genomen moet worden.

4.2 Vaste afstanden voor niet intensieve veehouderijen (Wgv)

Voor enkele diercategorieën zijn geen geuromrekeningsfactoren vastgesteld en wordt de geurbelasting niet berekend. Voor deze niet intensieve veehouderijen gelden vaste afstanden. De afstand tussen het emissiepunt van de veehouderij en de buitenzijde van het geurgevoelig object moet minimaal gelijk zijn aan 100 meter voor locaties binnen de bebouwde kom en 50 meter voor locaties buiten de bebouwde kom.

De planlocatie is gelegen buiten de bebouwde kom zodat een afstand van 50 meter in acht genomen moet worden.

4.3 Geur individuele veehouderijen (Wgv)

De maximaal toegestane geurbelasting ten gevolge van een intensieve veehouderij ter plaatse van geurgevoelige objecten is afhankelijk van de ligging van het geurgevoelig object in een concentratie gebied of een niet concentratie gebied. De gemeente Moerdijk is gelegen in een zogenaamd niet-concentratiegebied. Voor niet-concentratiegebieden geldt als standaard norm $2 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ voor locaties binnen de bebouwde kom en $8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ voor locaties buiten de bebouwde kom.

De planlocatie is gelegen buiten de bebouwde kom zodat een norm geldt van $8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$. Indien de berekende geurbelasting lager is dan de van toepassing zijnde norm, staat dit de realisatie van een nieuw geurgevoelig object niet in de weg.

4.4 Wet Ruimtelijke ordening (Wro)

Bij een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling dient op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), in het kader van een goede ruimtelijke ordening, de geurbelasting en daarmee het woon- en leefklimaat inzichtelijk te worden gemaakt ter plaatse van de nieuwe ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast moet worden onderzocht of de omliggende veehouderijen niet worden beperkt in hun bedrijfsvoering.

Het woon- en leefklimaat wordt bepaald aan de hand van de milieukwaliteitscriteria die de RIVM hanteert. Hierbij is een vertaalslag gemaakt van de geurbelasting (OU_E/m^3) naar de kans op geurhinder (uitgedrukt in percentages) en naar de beoordeling van het woon- en leefklimaat. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen geurgevoelige objecten in een concentratiegebied en geurgevoelige objecten in een niet-concentratiegebied. Het voorliggend plangebied bevindt zich in een

niet concentratie gebied. Tabel 1 geeft voor een niet-concentratiegebied, de beoordeling van de geurbelasting en de daarbij horende beoordeling van het woon- en leefklimaat.

Tabel 1: Beoordeling woon- en leefklimaat op basis van geurbelasting (OU_E/m^3)

Voorgrond	Achtergrond	Mogelijke kans op Geurhinder (%)	Beoordeling Leefklimaat
< 1,0	< 1,5	< 5 %	Zeer goed
1,0 – 1,75	1,5 – 3,5	5 – 10 %	Goed
1,75 – 3,0	3,5 – 6,5	10 – 15 %	Redelijk goed
3,0 – 4,5	6,5 – 10,0	15 – 20 %	Matig
4,5 – 6,5	10,0 – 14,0	20 – 25 %	Tamelijk slecht
6,5 – 8,5	14,0 – 19,0	25 – 30 %	Slecht
8,5 – 11,0	19,0 – 25,0	30 – 35 %	Zeer slecht
11,0 – 15,0	25,0 - 32	35 – 40 %	Extreem slecht

Met de voorgrondbelasting wordt de geurbelasting bedoeld van die veehouderij die de hoogste geurbelasting bij het geurgevoelig object veroorzaakt. Hetzij omdat het een grote veehouderij betreft, hetzij omdat de veehouderij dichtbij het geurgevoelig object is gelegen. Onder de achtergrondbelasting verstaan we de geurbelasting als gevolg van de veelheid aan veehouderijen in de omgeving (straal 2 km) van een geurgevoelig object.

De toetsing Wro omvat tevens dat moet worden onderzocht of de omliggende veehouderijen als gevolg van de nieuwe ontwikkeling, niet aanvullend worden beperkt in hun bedrijfsvoering (omgekeerde werking).

5. BEOORDELING GEUR PLANLOCATIE

5.1 Algemeen geldende vaste afstanden (Wgv) en richtafstanden

De planlocatie is gelegen buiten de bebouwde kom. De dichtstbij gelegen veehouderij betreft die aan de Tonnekreek 12 te Klundert. De kortste afstand tussen de beide perceelgrenzen bedraagt 90 meter. Dit is groter dan de eis van 25 meter voor de afstand tussen de buitenzijde van het dichtstbijzijnde dierverblijf van de veehouderij en de buitenzijde van het geurgevoelig object.

Geconcludeerd kan worden dat in de voorliggende situatie voldaan wordt aan de algemeen geldende vaste afstanden (Wgv).

5.2 Vaste afstanden voor niet-intensieve veehouderijen (Wgv)

De planlocatie is gelegen buiten de bebouwde kom, zodat dat een vaste afstand geldt van 50 meter tot niet-intensieve veehouderijen. Binnen deze afstand van de planlocatie bevinden zich geen niet-intensieve veehouderijen.

5.3 Geur individuele veehouderijen

De planlocatie is gelegen buiten de bebouwde kom in een niet-concentratiegebied, zodat een norm geldt van $8 OU_E/m^3$. Indien de berekende geurbelasting lager is dan de van toepassing zijnde norm, staat dit in principe de realisatie van een nieuw geurgevoelig object niet in de weg.

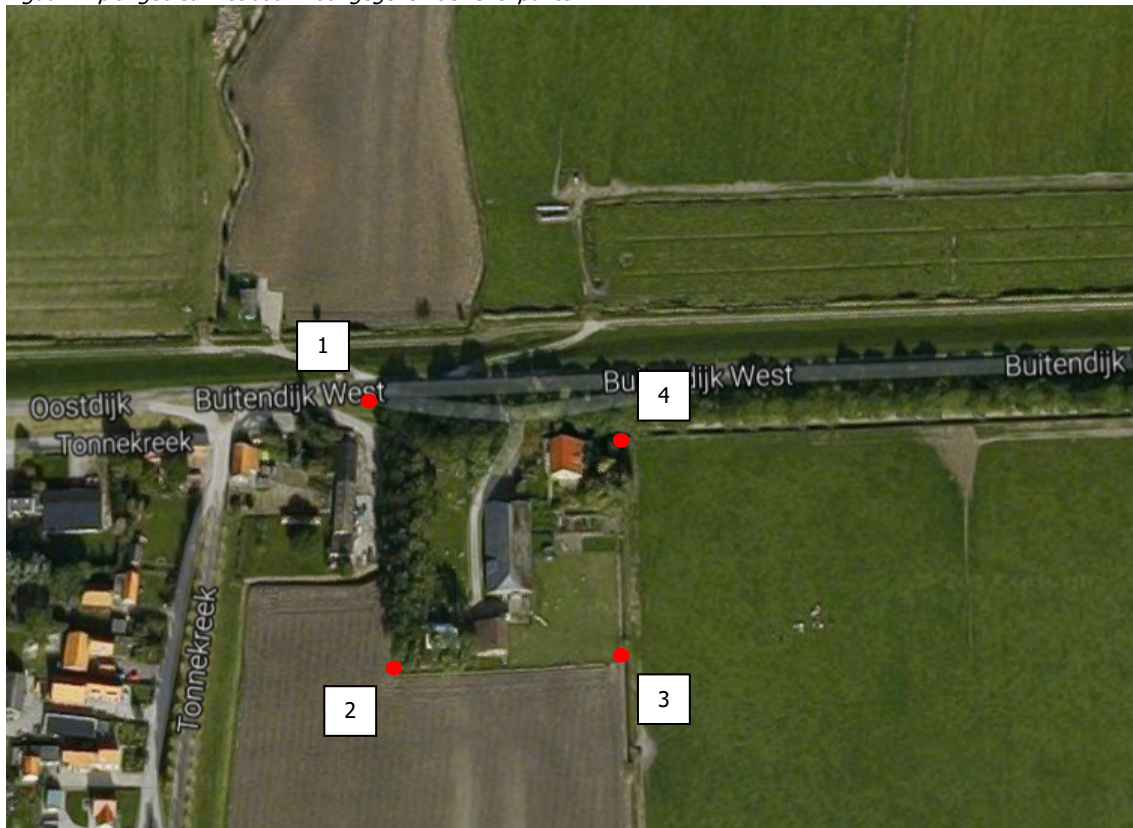
Binnen een straal van 2 km rond de planlocatie bevinden zich diverse intensieve veehouderijen:

- Noordschans 95 Klundert (circa 1900 meter oost; 866 OU/s);
- Groeneweg 10 Klundert (circa 250 meter zuid; 882 OU/s);
- Buitendijk West 7 Klundert (circa 300 meter oost; 45826 OU/s);
- Tonnekreek 12 Klundert (circa 90 meter west; 1509 OU/s);
- Tonsedijk 22 Klundert (circa 1000 meter zuid; 51281 OU/s);
- Tonsedijk 1 Fijnaart (circa 1900 meter zuid; 36 OU/s);
- Tonsedijk 4 Fijnaart (circa 1900 meter zuid; 24840 OU/s);
- Noordlangeweg 17 Willemstad (circa 1300 meter zuid; 17352 OU/s).

Gelet op het bovenstaande zijn de berekeningen uitgevoerd voor Tonnekreek 12 (dichtstbijzijnde), Buitendijk West 7 en Tonsedijk 22. Ten behoeve van de berekeningen wordt het emissiepunt op de grens van het perceel gepositioneerd op kortste afstand van de planlocatie.

De berekeningen zijn uitgevoerd naar de grens van het perceel. Figuur 2 geeft de positie van de rekenpunten.

Figuur 2: plangebied met daarin aangegeven de rekenpunten

De berekeningen zijn uitgevoerd met het programma V-Stacks Gebied versie 2010.1. Bijlage 1 geeft de invoergegevens van de berekeningen, bijlage 2 de rekenresultaten.

Tabel 2 geeft de berekende geurbelasting op de grens van het perceel Buitendijk West 8 te Klundert ten gevolge van de afzonderlijke intensieve veehouderijen.

Tabel 2: rekenresultaten intensieve veehouderijen

Adres veehouderij	R (m)	Emissie (OU _E /s)	1 (OU _E /m ³)	2 (OU _E /m ³)	3 (OU _E /m ³)	4 (OU _E /m ³)
Tonnekreek 12	90	1509	0,672	0,796	0,346	0,266
Buitendijk west 7	300	45816	3,583	4,129	5,456	4,770
Tonsedijk 22	1000	51281	1,165	1,330	1,412	1,246

Uit tabel 2 blijkt dat ter plaatse van de planlocatie de geurbelasting maximaal 5,456 OU/m³ bedraagt. Hiermee wordt voldaan aan de standaard norm van 8,0 OU/m³. Gelet op de berekende geurbelasting hebben de veehouderijen nog voldoende ruimte de emissie van de veehouderij te vergroten binnen de van toepassing zijn grenswaarden.

De berekende geurbelasting in combinatie met de norm biedt voldoende ruimte om de veehouderijen niet te beperken in hun bedrijfsvoering en eventuele uitbreidingsmogelijkheden.

5.4 Wet Ruimtelijke ordening (Wro)

Tabel 3 geeft voor de hoekpunten van het bouwvlak, de berekende maximale voorgrondbelasting, de achtergrondbelasting en de daaruit voortvloeiende beoordeling van het woon- en leefklimaat. De voorgrondbelasting betreft de maatgevende waarden uit de tabel 2.

Tabel 3: berekende voor- en achtergrondbelasting en beoordeling woon- en leefklimaat (OU_e/m³)

Nr	Voorgrond	Achtergrond	Mogelijke kans op Geurhinder (%)	Beoordeling Leefklimaat
1	3,583	3,022	15 – 20 %	Matig
2	4,129	3,272	15 – 20 %	Matig
3	5,456	3,773	20 – 25 %	Tamelijk slecht
4	4,770	3,579	20 – 25 %	Tamelijk slecht

Uit tabel 3 blijkt dat op de grens van het perceel Buitendijk West 8 sprake is van een matig tot tamelijk slecht woon- en leefklimaat. De voorgrondbelasting ten gevolge van de veehouderij Buitendijk West 7 is bepalend voor deze kwalificatie. Bij de berekeningen van de voorgrondbelasting wordt uitgegaan van de fictieve situatie dat het emissiepunt op de kortste afstand tot het plangebied wordt gepositioneerd. Uitgaande van de achtergrondbelasting (=werkelijke situatie) is sprake van een goed tot redelijk goed woon- en leefklimaat.

Aangezien de procedure uitsluitend een functiewijziging betreft en de woning reeds op het perceel aanwezig is, kan worden geconcludeerd dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening.

6. CONCLUSIE

In het kader van de RO procedure voor een ruimtelijke ontwikkeling aan de Buitendijk West 8 te Klundert is een onderzoek geur veehouderijen uitgevoerd. Het plan omvat de functiewijziging van agrarisch naar wonen. Dhr. P. Ladders heeft AGEL adviseurs opdracht gegeven voor het uitvoeren van het onderzoek geur veehouderijen.

Uit het onderzoek blijkt dat voldaan wordt aan de algemeen geldende vaste afstanden, de vaste afstanden ten behoeve van de niet intensieve veehouderijen en de geurbelasting ten gevolge van de individuele veehouderijen.

Uit de beoordeling in het kader van de Wro blijkt dat ter plaatse van de woning sprake is van goede ruimtelijke ordening.

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen functiewijziging niet stuit op beperkingen ten aanzien van het milieuaspect geur veehouderijen.

BIJLAGE 1

INVOERGEGEVENS BEREKENINGEN

GGO-bestand

ID	X	Y	Norm_OU	Postcode	V_K	Type	Adres
1	93361	410373	8			hoekpunt planlocatie	hoekpunt 1
2	93372	410286	8			hoekpunt planlocatie	hoekpunt 2
3	93450	410288	8			hoekpunt planlocatie	hoekpunt 3
4	93448	410374	8			hoekpunt planlocatie	hoekpunt 4

Bronnenbestand achtergrond:

IDNR	X_COORDINAAT	Y_COORDINAAT	gemgebhooigte	oorsteen_hoo	schoorsteen-diam	ST uittree	Evergund	EmaxVergun	Stal	Opmerkingen
1	95391	410498	6	5	0.5	4	866	866		Noordschans 95 Klundert
2	93328	409989	6	5	0.5	4	882	882		Groeneweg 10 Klundert
3	93970	410365	6	5	0.5	4	45816	45816		Buitendijk West 7 Klundert
4	93218	410253	6	5	0.5	4	1509	1509		Tonnekreek 12 Klundert
5	93435	409239	6	5	0.5	4	51281	51281		Tonsedijk 22 Klundert
6	93266	408354	6	5	0.5	4	36	36		Tonsedijk 1 Fijnaart
7	93327	408402	6	5	0.5	4	24840	24840		Tonsedijk 4 Fijnaart
8	92829	409098	6	5	0.5	4	17352	17352		Noordlangeweg 17 Willemstad

Bronnenbestand Tonnekreek 12:

IDNR	X_COORDINAAT	Y_COORDINAAT	gemgebhooigte	oorsteen_hoo	schoorsteen-diam	ST uittree	Evergund	EmaxVergun	Stal	Opmerkingen
4	93269	410280	6	5	0.5	4	1509	1509		Tonnekreek 12 Klundert

Bronnenbestand Buitendijk West 7:

IDNR	X_COORDINAAT	Y_COORDINAAT	gemgebhooigte	oorsteen_hoo	schoorsteen-diam	ST uittree	Evergund	EmaxVergun	Stal	Opmerkingen
3	93808	410345	6	5	0.5	4	45816	45816		Buitendijk West 7 Klundert

Bronnenbestand Tonsedijk 22:

IDNR	X_COORDINAAT	Y_COORDINAAT	gemgebhooigte	oorsteen_hoo	schoorsteen-diam	ST uittree	Evergund	EmaxVergun	Stal	Opmerkingen
5	93470	409377	6	5	0.5	4	51281	51281		Tonsedijk 22 Klundert

BIJLAGE 2

REKENRESULTATEN

Rekenresultaten achtergrond:

Cumulatieve geurbelasting op receptorpunten, zoals berekend				
RecepID	X-coor	Y-coor	Geurnorm	Geurbelasting [OU/m3]
1	93361.0	410373.0	14.000	3.022
2	93372.0	410286.0	14.000	3.272
3	93450.0	410288.0	14.000	3.773
4	93448.0	410374.0	14.000	3.579

Rekenresultaten Tonnekreek 12:

Cumulatieve geurbelasting op receptorpunten, zoals berekend				
RecepID	X-coor	Y-coor	Geurnorm	Geurbelasting [OU/m3]
1	93361.0	410373.0	14.000	0.672
2	93372.0	410286.0	14.000	0.796
3	93450.0	410288.0	14.000	0.346
4	93448.0	410374.0	14.000	0.266

Rekenresultaten Buitendijk West 7:

Cumulatieve geurbelasting op receptorpunten, zoals berekend				
RecepID	X-coor	Y-coor	Geurnorm	Geurbelasting [OU/m3]
1	93361.0	410373.0	14.000	3.583
2	93372.0	410286.0	14.000	4.129
3	93450.0	410288.0	14.000	5.456
4	93448.0	410374.0	14.000	4.770

Rekenresultaten Tonsedijk 22

Cumulatieve geurbelasting op receptorpunten, zoals berekend				
RecepID	X-coor	Y-coor	Geurnorm	Geurbelasting [OU/m3]
1	93361.0	410373.0	14.000	1.165
2	93372.0	410286.0	14.000	1.330
3	93450.0	410288.0	14.000	1.412
4	93448.0	410374.0	14.000	1.246

De bovenstaande tabellen genoemde geurnorm moet 8 OUE/m3 zijn.

Deze waarde speelt geen rol in de berekeningen.

het aanpassen van de waarde geeft geen afwijkende rekenresultaten

Bijlage 12 Ruimtelijke onderbouwing Hazeldonkse Zandweg 95

Ruimtelijke onderbouwing plattelandswoning Hazeldonkse Zandweg 95

Versie 14 augustus 2017

Verzoek

De eigenaar van het agrarisch bedrijf Hazeldonkse Zandweg 95 te Zevenbergen heeft verzocht om de voormalige bedrijfswoning aan te merken als plattelandswoning, zodat deze woning ook bewoond mag worden door burgers (iemand zonder binding met het betreffende bedrijf).

Er is geen sprake meer van agrarische bedrijfsactiviteiten. Het omzetten naar een woonbestemming heeft invloed op de ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bedrijven en is daardoor niet mogelijk. Daarom hebben de eigenaren gevraagd om aanwijzing als plattelandswoning, zodat zij op de huidige locatie kunnen blijven wonen.

Om een aanwijzing als plattelandswoning mogelijk te maken is een onderbouwing nodig. Dit document voorziet daarin.

Plattelandswoningen

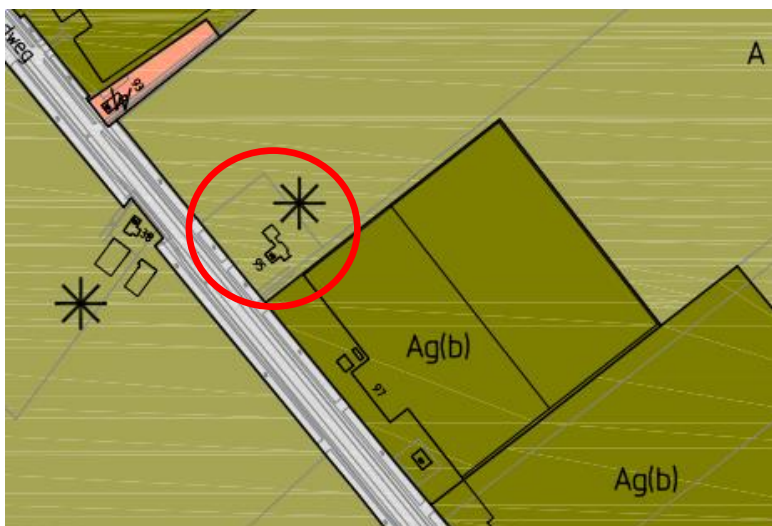
De Wet Plattelandswoningen geldt sinds 1 januari 2013. Deze wet biedt een oplossing voor voormalige (tweede) bedrijfswoningen die afgesplitst worden van het agrarische bedrijf. Het agrarische bedrijf wordt overgenomen waarbij vaak de wens ontstaat de woning particulier te bewonen. Het omzetten van de woning naar een woonbestemming zorgt voor door bescherming op het gebied van milieuwetgeving een nadelige invloed op het nog aanwezige bedrijf en is daarom niet mogelijk. Met de wet plattelandswoning wordt het mogelijk gemaakt om een afgesplitste woning particulier te laten bewonen zónder belemmeringen voor het ter plaatse aanwezige bedrijf. De wet biedt een oplossing voor bestaande situaties.

Visie buitengebied

In de visie is aangegeven dat bestaande, afgesplitste tweede bedrijfswoningen een aanwijzing als plattelandswoning kunnen krijgen, indien gegarandeerd is dat er sprake kan zijn van een goed woon- en leefklimaat. Dat betekent dat er dan iemand mag wonen die niet op het agrarisch bedrijf werkt, en tegelijkertijd die bewoning geen milieubelemmeringen heeft voor het betreffende agrarische bedrijf.

Situatie Hazeldonkse Zandweg 95

De betreffende woning heeft in het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied Moerdijk' de bestemming Agrarisch en een nadere aanwijzing 'bouwstede'.

Uitsnede geldend bestemmingsplan

Het omzetten naar een woonbestemming is niet mogelijk, vanwege de nabijheid van agrarische bedrijfsactiviteiten en bestaande glastuinbouwbedrijven. Er moet voldoende afstand tussen een woonbestemming en de overige agrarische bestemmingen zijn in het kader van bedrijfs- en milieuzonering.

Gewenste situatie

In de gewenste situatie verandert er niets aan de feitelijke situatie. Het verzoek betreft slechts de aanpassing van de planologische situatie. De wens is dus om de woning de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - plattelandswoning' te geven.

Omgevingsaspecten

In de Wet plattelandswoning is geregeld dat zo'n woning geen bescherming krijgt ten opzichte van het bedrijf waartoe de woning behoorde. Zo'n woning vormt daarom geen belemmering voor de bedrijfsvoering van het bedrijf waartoe het behoorde. De woning wordt beschouwd als onderdeel van de inrichting, ook al is hij afgesplitst. De milieugevolgen op het gebied van geur en geluid van het bedrijf waartoe de woning behoorde hoeft dus niet te worden beoordeeld. Dit alles wijzigt niets aan de bescherming van de (voormalige) bedrijfswoning tegen milieugevolgen van omliggende bedrijven.

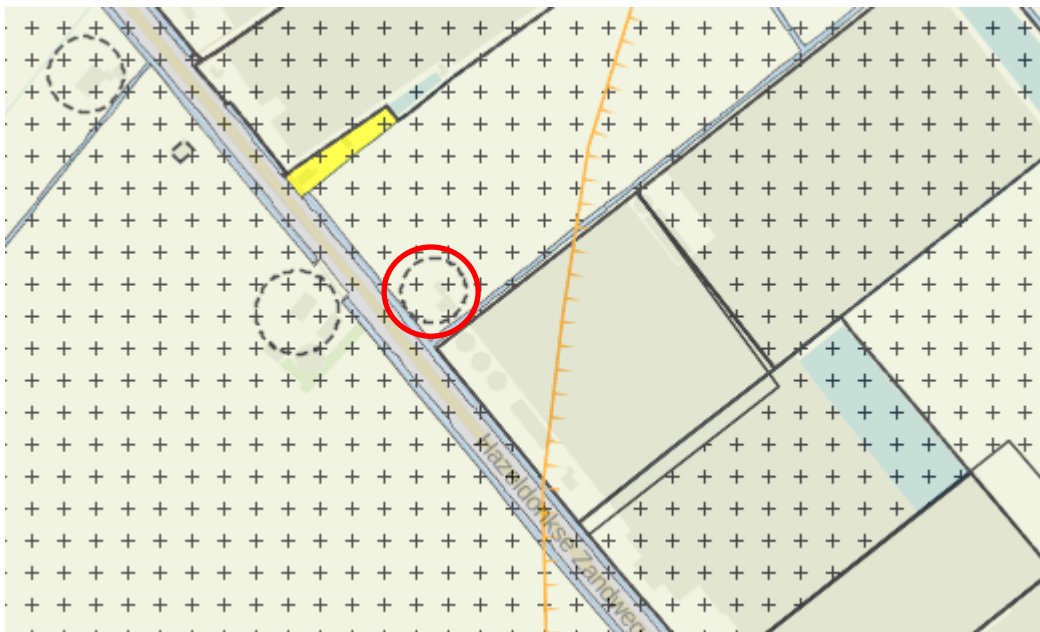
Uitzondering hierop de luchtkwaliteit. De rechter heeft namelijk uitgesproken dat de Wet plattelandswoningen geen uitzondering kan maken op de Europese luchtkwaliteitsregels.

Er moet dus wel onderzocht worden of er in de woning sprake kan zijn van een goed woon- en leefklimaat. Met name luchtkwaliteit is een onderwerp dat hierbij nadere aandacht verdient.

Voor het overige heeft de aanwijzing als plattelandswoning geen consequenties. Omdat in de bestaande situatie niets wordt gewijzigd, is een onderzoek naar de bodemkwaliteit, natuurwaarden, water, archeologie en geluidhinder (wegverkeer) niet nodig.

Goed woon- en leefklimaat

In de omgeving van de woning Hazeldonkse Zandweg 95 bevinden zich kassen, burgerwoningen en een akkerbouwbedrijf.

Deze activiteiten hebben niet of nauwelijks invloed op het leefklimaat ter plaatse van de woning. Voor wat betreft de luchtkwaliteit wordt daarbij nog toegevoegd dat de achtergronddepositie van fijnstof op

dit moment ver onder de norm ligt van het jaargemiddelde van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Dat blijkt uit de raadpleging van de Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland (GCN en GDN); zie afbeelding in de bijlage.

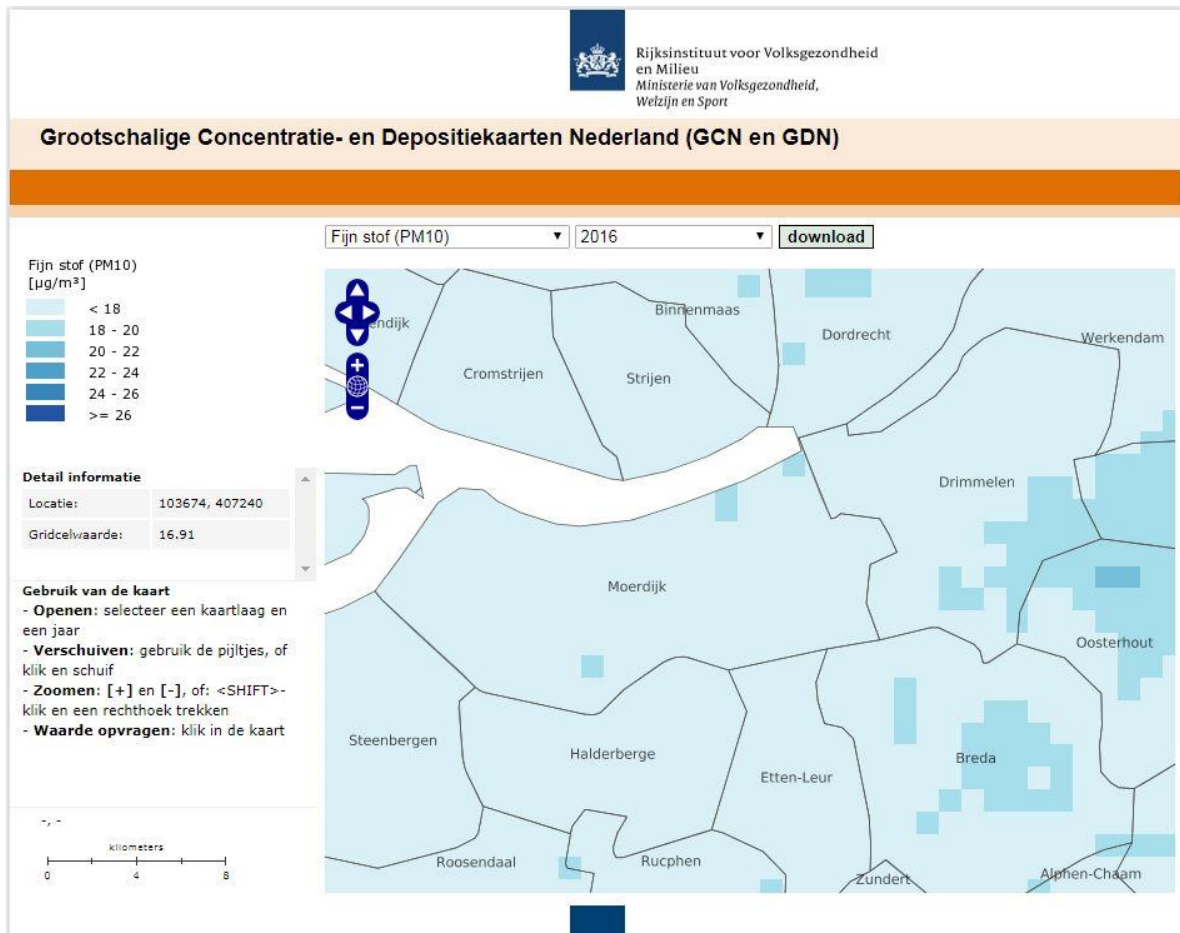
De activiteiten in de omgeving zullen niet of nauwelijks leiden tot een verandering van de achtergrondconcentratie.

In de woning is derhalve sprake van een goed woon- en leefklimaat.

Conclusie:

Er bestaan geen bezwaren tegen het aanwijzen van de woning Hazeldonkse Zandweg 95 als plattelandswoning.

Bijlage: Uitsnede Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland

Bijlage 13 Ruimtelijke onderbouwing Hazeldonkse Zandweg 105a

Ruimtelijke onderbouwing plattelandswoning Hazeldonkse Zandweg 105a

Versie 17 februari 2017

Verzoek

De bewoner van de woning Hazeldonkse Zandweg 105a heeft verzocht om deze voormalige tweede bedrijfswoning aan te merken als plattelandswoning, zodat deze woning ook bewoond mag worden door burgers (iemand zonder binding met het betreffende bedrijf). Het achterliggende bedrijf is verkocht zonder deze woning. Om dit mogelijk te maken is een onderbouwing nodig. Dit document voorziet daarin.

Plattelandswoningen

De Wet Plattelandswoningen geldt sinds 1 januari 2013. Deze wet biedt een oplossing voor voormalige (tweede) bedrijfswoningen die afgesplitst worden van het agrarische bedrijf. Het agrarische bedrijf wordt overgenomen waarbij vaak de wens ontstaat de woning particulier te bewonen. Het omzetten van de woning naar een woonbestemming zorgt voor door bescherming op het gebied van milieuwetgeving een nadelige invloed op het nog aanwezige bedrijf en is daarom niet mogelijk. Met de wet plattelandswoning wordt het mogelijk gemaakt om een afgesplitste woning particulier te laten bewonen zónder belemmeringen voor het ter plaatse aanwezige bedrijf. De wet biedt een oplossing voor bestaande situaties.

Visie buitengebied

In de visie is aangegeven dat bestaande, afgesplitste tweede bedrijfswoningen een aanwijzing als plattelandswoning kunnen krijgen, indien gegarandeerd is dat er sprake kan zijn van een goed woon- en leefklimaat. Dat betekent dat er dan iemand mag wonen die niet op het agrarisch bedrijf werkt, en tegelijkertijd die bewoning geen milieubelemmeringen heeft voor het betreffende agrarische bedrijf.

Situatie Hazeldonkse Zandweg 105a

De betreffende woning heeft in het geldende bestemmingsplan buitengebied de bestemming Agrarisch-glastuinbouw en een bouwvlak.

Uitsnede geldend bestemmingsplan

Rondom de woning zijn bestaande glastuinbouwbedrijven aanwezig, waardoor het niet mogelijk is om een woonbestemming op te nemen, gelet op de aan te houden afstanden tot kassen.

Gewenste situatie

In de gewenste situatie verandert er niets aan de feitelijke situatie. Het verzoek betreft slechts de aanpassing van de planologische situatie. De wens is dus om de woning de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - plattelandswoning' te geven.

Omgevingsaspecten

In de Wet plattelandswoning is geregeld dat zo'n woning geen bescherming krijgt ten opzichte van het bedrijf waartoe de woning behoorde. Zo'n woning vormt daarom geen belemmering voor de bedrijfsvoering van het bedrijf waartoe het behoorde. De woning wordt beschouwd als onderdeel van de inrichting, ook al is hij afgesplitst. De milieugevolgen op het gebied van geur en geluid van het bedrijf waartoe de woning behoorde behoeft dus niet te worden beoordeeld. Dit alles wijzigt niets aan de bescherming van de (voormalige) bedrijfswoning tegen milieugevolgen van omliggende bedrijven.

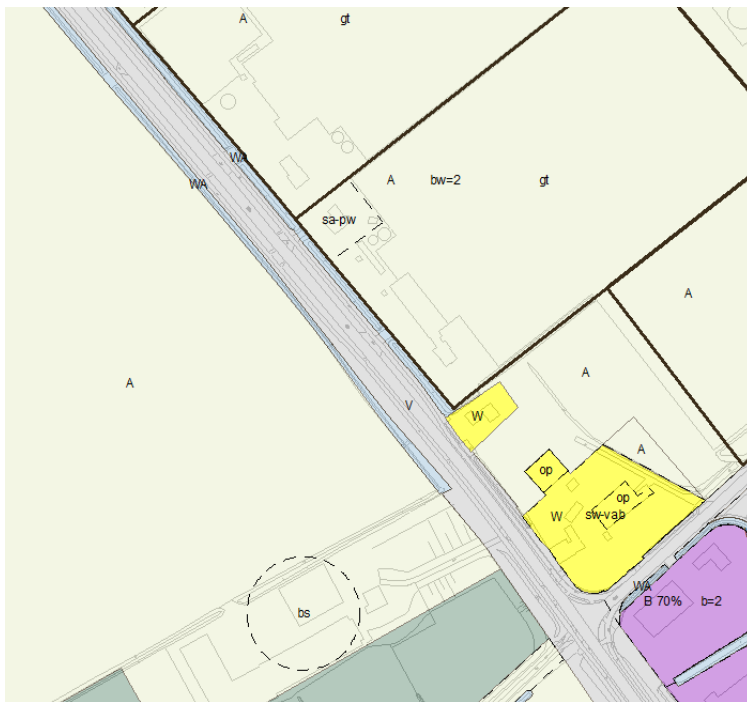
Uitzondering hierop de luchtkwaliteit. De rechter heeft namelijk uitgesproken dat de Wet plattelandswoningen geen uitzondering kan maken op de Europese luchtkwaliteitsregels.

Er moet dus wel onderzocht worden of er in de woning sprake kan zijn van een goed woon- en leefklimaat. Met name luchtkwaliteit is een onderwerp dat hierbij nadere aandacht verdient.

Voor het overige heeft de aanwijzing als plattelandswoning geen consequenties. Omdat in de bestaande situatie niets wordt gewijzigd, is een onderzoek naar de bodemkwaliteit, natuurwaarden, water, archeologie en geluidhinder (wegverkeer) niet nodig.

Goed woon- en leefklimaat

In de omgeving van de woning Hazeldonkse Zandweg 105a (met aanduiding sa-pw op onderstaande afbeelding) bevinden zich kassen, burgerwoningen en een akkerbouwbedrijf (op Hazeldonkse Zandweg 40, aan de overzijde van de weg).

Deze activiteiten hebben niet of nauwelijks invloed op het leefklimaat ter plaatse van de woning. Voor wat betreft de luchtkwaliteit wordt daarbij nog toegevoegd dat de achtergronddepositie van fijnstof op dit moment ver onder de norm ligt van het jaargemiddelde van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Dat blijkt uit de raadpleging van de Grootchalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland (GCN en GDN); zie afbeelding in de bijlage.

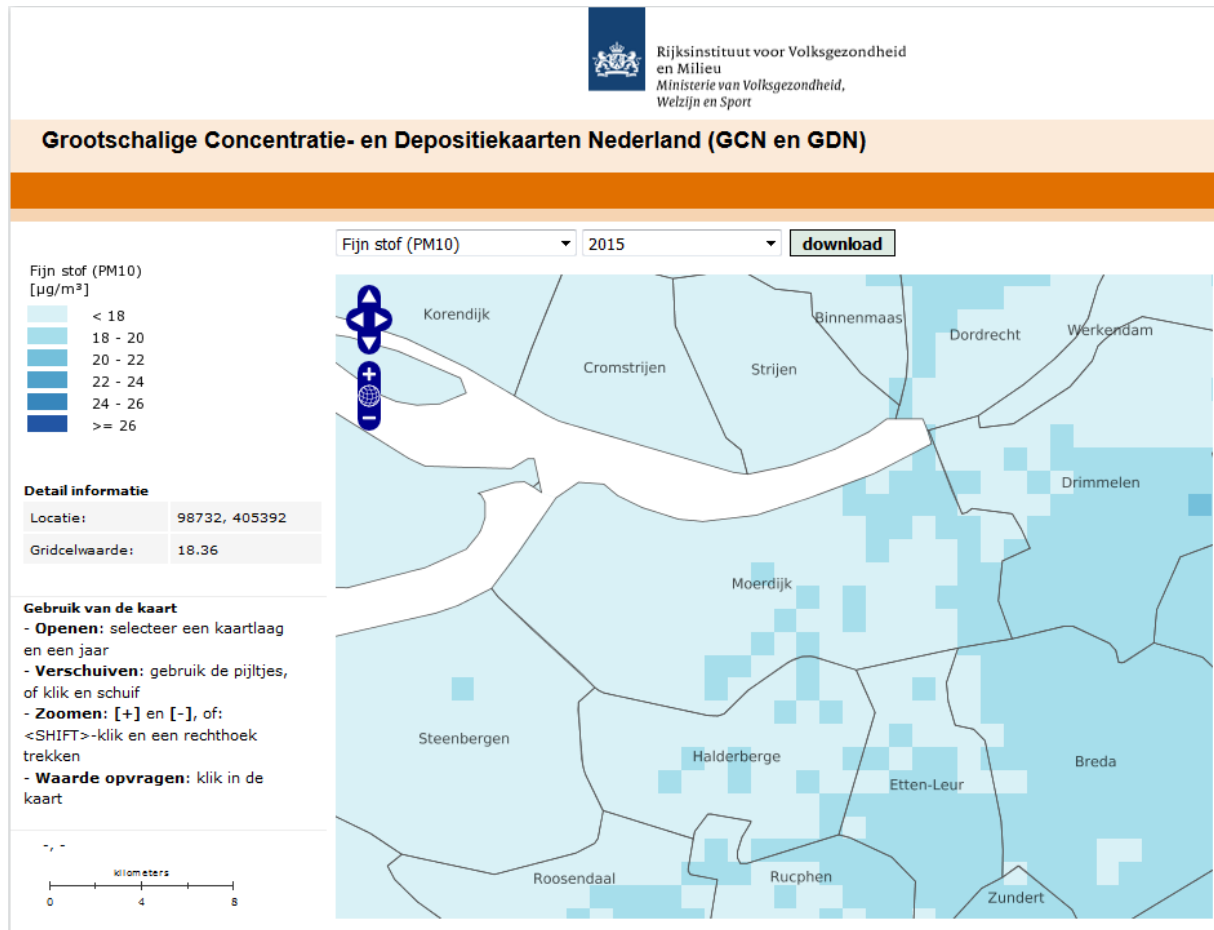
De activiteiten in de omgeving zullen niet of nauwelijks leiden tot een verandering van de achtergrondconcentratie.

In de woning is derhalve sprake van een goed woon- en leefklimaat.

Conclusie:

Er bestaan geen bezwaren tegen het aanwijzen van de woning Hazeldonkse Zandweg 105a als plattelandswoning.

Bijlage: Uitsnede Grootchalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland

Bijlage 14 Ruimtelijke onderbouwing Steenpad 2

Ruimtelijke onderbouwing plattelandswoning Steenpad 2

Versie 17 februari 2017

Verzoek

De bewoner van de woning Steenpad 2 te Willemstad heeft verzocht om deze voormalige bedrijfswoning aan te merken als plattelandswoning, zodat deze woning ook bewoond mag worden door burgers (iemand zonder binding met het betreffende bedrijf). Het achterliggende bedrijf is verkocht zonder deze woning. Om dit mogelijk te maken is een onderbouwing nodig. Dit document voorziet daarin.

Plattelandswoningen

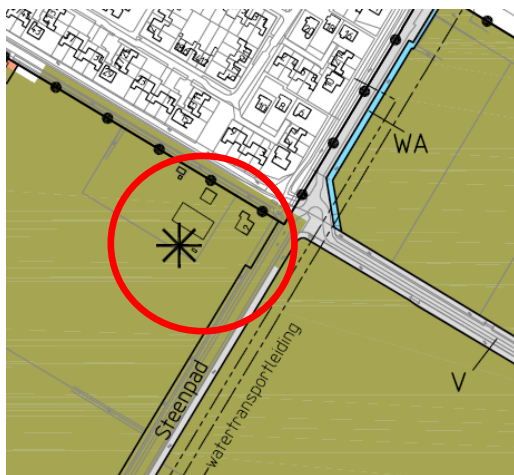
De Wet Plattelandswoningen geldt sinds 1 januari 2013. Deze wet biedt een oplossing voor voormalige (tweede) bedrijfswoningen die afgesplitst worden van het agrarische bedrijf. Het agrarische bedrijf wordt overgenomen waarbij vaak de wens ontstaat de woning particulier te bewonen. Het omzetten van de woning naar een woonbestemming zorgt voor door bescherming op het gebied van milieuwetgeving een nadelige invloed op het nog aanwezige bedrijf en is daarom niet mogelijk. Met de wet plattelandswoning wordt het mogelijk gemaakt om een afgesplitste woning particulier te laten bewonen zónder belemmeringen voor het ter plaatse aanwezige bedrijf. De wet biedt een oplossing voor bestaande situaties.

Visie buitengebied

In de visie is aangegeven dat bestaande, afgesplitste tweede bedrijfswoningen een aanwijzing als plattelandswoning kunnen krijgen, indien gegarandeerd is dat er sprake kan zijn van een goed woon- en leefklimaat. Dat betekent dat er dan iemand mag wonen die niet op het agrarisch bedrijf werkt, en tegelijkertijd die bewoning geen milieubelemmeringen heeft voor het betreffende agrarische bedrijf.

Situatie Steenpad 2

De betreffende woning heeft in het geldende bestemmingsplan buitengebied de bestemming Agrarische doeleinden met een bouwstede.

Uitsnede geldend bestemmingsplan

Aangezien de achterliggende bedrijfsgebouwen hun agrarische functie blijven behouden, is het niet mogelijk om een woonbestemming op te nemen, gelet op de aan te houden afstanden tot een agrarisch bedrijf.

Gewenste situatie

In de gewenste situatie verandert er niets aan de feitelijke situatie. Het verzoek betreft slechts de aanpassing van de planologische situatie. De wens is dus om de woning de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - plattelandswoning' te geven.

Omgevingsaspecten

In de Wet plattelandswoning is geregeld dat zo'n woning geen bescherming krijgt ten opzichte van het bedrijf waartoe de woning behoorde. Zo'n woning vormt daarom geen belemmering voor de bedrijfsvoering van het bedrijf waartoe het behoorde. De woning wordt beschouwd als onderdeel van de inrichting, ook al is hij afgesplitst. De milieugevolgen op het gebied van geur en geluid van het bedrijf waartoe de woning behoorde hoeft dus niet te worden beoordeeld. Dit alles wijzigt niets aan de bescherming van de (voormalige) bedrijfswoning tegen milieugevolgen van omliggende bedrijven.

Uitzondering hierop de luchtkwaliteit. De rechter heeft namelijk uitgesproken dat de Wet plattelandswoningen geen uitzondering kan maken op de Europese luchtkwaliteitsregels.

Er moet dus wel onderzocht worden of er in de woning sprake kan zijn van een goed woon- en leefklimaat. Met name luchtkwaliteit is een onderwerp dat hierbij nadere aandacht verdient.

Voor het overige heeft de aanwijzing als plattelandswoning geen consequenties. Omdat in de bestaande situatie niets wordt gewijzigd, is een onderzoek naar de bodemkwaliteit, natuurwaarden, water, archeologie en geluidhinder (wegverkeer) niet nodig.

Goed woon- en leefklimaat

In de omgeving van de woning Steenpad 2 (met aanduiding sa-pw op onderstaande afbeelding) bevinden zich slechts burgerwoningen.

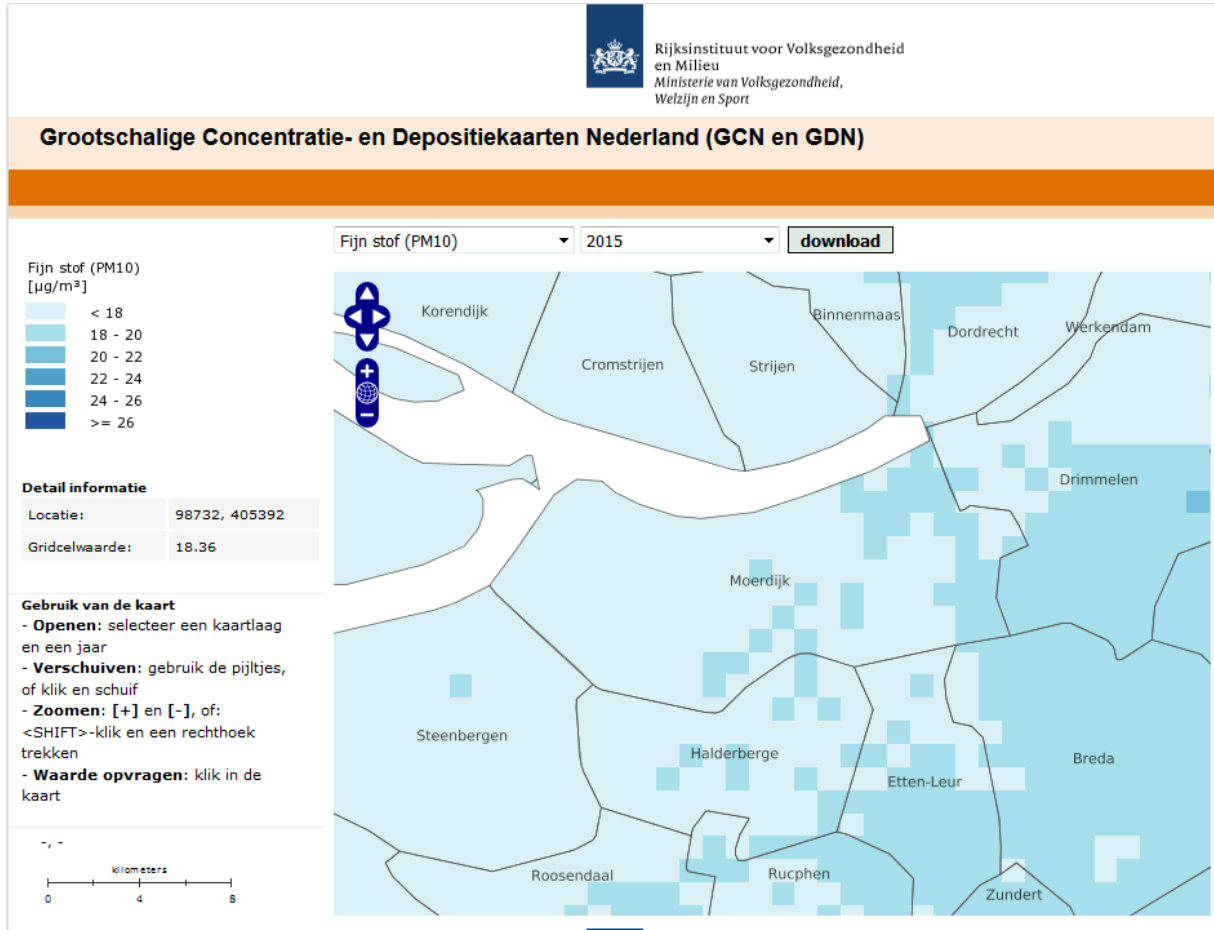
Deze activiteiten hebben geen invloed op het leefklimaat ter plaatse van de woning. Voor wat betreft de luchtkwaliteit wordt daarbij nog toegevoegd dat de achtergronddepositie van fijnstof op dit moment ver onder de norm ligt van het jaargemiddelde van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Dat blijkt uit de raadpleging van de Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland (GCN en GDN); zie afbeelding in de bijlage.

In de woning is derhalve sprake van een goed woon- en leefklimaat.

Conclusie:

Er bestaan geen bezwaren tegen het aanwijzen van de woning Steenpad 2 als plattelandswoning.

Bijlage: Uitsnede Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland

Bijlage 15 Ruimtelijke onderbouwing Pootweg 13

Ruimtelijke onderbouwing plattelandswoning Pootweg 13 te Langeweg

Versie 17 februari 2017

Verzoek

De bewoner van de woning Pootweg 13 te Langeweg heeft verzocht om deze voormalige bedrijfswoning aan te merken als plattelandswoning, zodat deze woning ook bewoond mag worden door burgers (iemand zonder binding met het betreffende bedrijf). De bewoner had ter plaatse een agrarische bedrijf, maar hij is daarmee gestopt. Het agrarisch bedrijf (met uitzondering van de woning) is verkocht, aan iemand die het agrarisch bedrijf wil voortzetten als tweede bedrijfslocatie. Deze nieuwe eigenaar woont bij de eerste bedrijfslocatie (buiten de gemeente).

De voormalige agrariër wil zelf in de woning blijven wonen en het stuk grond in het verlengde van de woning en de loodsen achter op het perceel privé blijven gebruiken.

Om de omzetting naar een plattelandswoning mogelijk te maken, is een onderbouwing nodig. Dit document voorziet daarin.

Plattelandswoningen

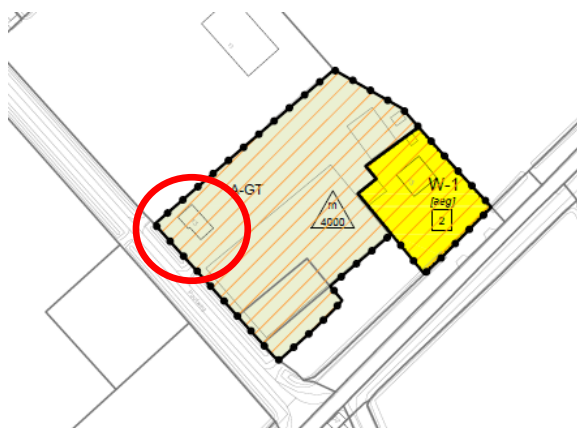
De Wet Plattelandswoningen geldt sinds 1 januari 2013. Deze wet biedt een oplossing voor voormalige (tweede) bedrijfswoningen die afgesplitst worden van het agrarische bedrijf. Het agrarische bedrijf wordt overgenomen waarbij vaak de wens ontstaat de woning particulier te bewonen. Het omzetten van de woning naar een woonbestemming zorgt voor door bescherming op het gebied van milieuwetgeving een nadelige invloed op het nog aanwezige bedrijf en is daarom niet mogelijk. Met de wet plattelandswoning wordt het mogelijk gemaakt om een afgesplitste woning particulier te laten bewonen zónder belemmeringen voor het ter plaatse aanwezige bedrijf. De wet biedt een oplossing voor bestaande situaties.

Visie buitengebied

In de visie is aangegeven dat bestaande, afgesplitste tweede bedrijfswoningen een aanwijzing als plattelandswoning kunnen krijgen, indien gegarandeerd is dat er sprake kan zijn van een goed woon- en leefklimaat. Dat betekent dat er dan iemand mag wonen die niet op het agrarisch bedrijf werkt, en tegelijkertijd die bewoning geen milieubelemmeringen heeft voor het betreffende agrarische bedrijf.

Situatie Pootweg 13

De betreffende woning heeft in het geldende bestemmingsplan buitengebied (derde herziening) de bestemming Agrarisch-glastuinbouw en een bouwvlak.

Uitsnede geldend bestemmingsplan

Het omzetten naar een woonbestemming is niet mogelijk, doordat de agrarische bedrijfsactiviteiten worden voortgezet en er voldoende afstand tussen een woonbestemming en agrarisch bedrijf aanwezig moet zijn.

Gewenste situatie

In de gewenste situatie verandert er niets aan de feitelijke situatie. Het verzoek betreft slechts de aanpassing van de planologische situatie. De wens is dus om de woning de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - plattelandswoning' te geven.

Omgevingsaspecten

In de Wet plattelandswoning is geregeld dat zo'n woning geen bescherming krijgt ten opzichte van het bedrijf waartoe de woning behoorde. Zo'n woning vormt daarom geen belemmering voor de bedrijfsvoering van het bedrijf waartoe het behoorde. De woning wordt beschouwd als onderdeel van de inrichting, ook al is hij afgesplitst. De milieugevolgen op het gebied van geur en geluid van het bedrijf waartoe de woning behoorde hoeft dus niet te worden beoordeeld. Dit alles wijzigt niets aan de bescherming van de (voormalige) bedrijfswoning tegen milieugevolgen van omliggende bedrijven.

Uitzondering hierop de luchtkwaliteit. De rechter heeft namelijk uitgesproken dat de Wet plattelandswoningen geen uitzondering kan maken op de Europese luchtkwaliteitsregels.

Er moet dus wel onderzocht worden of er in de woning sprake kan zijn van een goed woon- en leefklimaat. Met name luchtkwaliteit is een onderwerp dat hierbij nadere aandacht verdient.

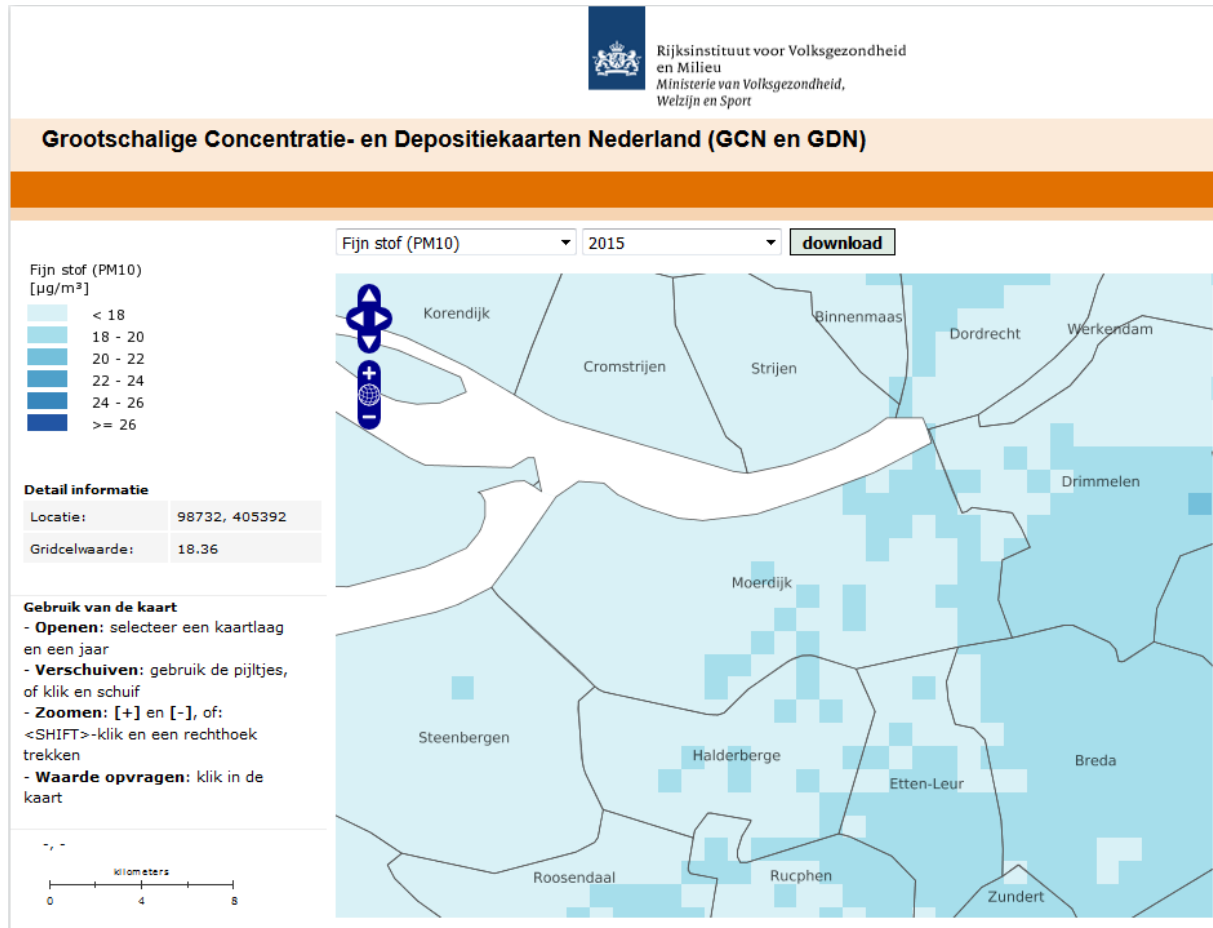
Voor het overige heeft de aanwijzing als plattelandswoning geen consequenties. Omdat in de bestaande situatie niets wordt gewijzigd, is een onderzoek naar de bodemkwaliteit, natuurwaarden, water, archeologie en geluidhinder (wegverkeer) niet nodig.

Goed woon- en leefklimaat

In de omgeving van de woning Pootweg 13 (zie rode ster op onderstaande afbeelding) bevinden zich kassen van het bedrijf waartoe de woning behoorde en burgerwoningen. Op nr. 11 is een voormalig akkerbouwbedrijf aanwezig. Dit bedrijf heeft echter zijn bedrijfsactiviteiten beëindigd.

Deze activiteiten hebben niet of nauwelijks invloed op het leefklimaat ter plaatse van de woning. Voor wat betreft de luchtkwaliteit wordt daarbij nog toegevoegd dat de achtergronddepositie van fijnstof op dit moment ver onder de norm ligt van het jaargemiddelde van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Dat blijkt uit de raadpleging van de Grootchalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland (GCN en GDN); zie afbeelding hieronder.

De activiteiten in de omgeving zullen niet of nauwelijks leiden tot een verandering van de achtergrondconcentratie.

In de woning is derhalve sprake van een goed woon- en leefklimaat.

Conclusie:

Er bestaan geen bezwaren tegen het aanwijzen van de woning Pootweg 13 als plattelandswoning.

Bijlage 16 Ruimtelijke onderbouwing Groeneweg 2

Ruimtelijke onderbouwing plattelandswoning Groeneweg 2

Versie 17 februari 2017

Verzoek

De eigenaar van het agrarisch bedrijf Groeneweg 4 te Heijningen heeft verzocht om de voormalige tweede bedrijfswoning Groeneweg 2 aan te merken als plattelandswoning, zodat deze woning ook bewoond mag worden door burgers (iemand zonder binding met het betreffende bedrijf). De woning aan de Groeneweg 2 is geen onderdeel meer van het agrarisch bedrijf. Deze wordt particulier gebruikt.

Om een aanwijzing als plattelandswoning mogelijk te maken is een onderbouwing nodig. Dit document voorziet daarin.

Plattelandswoningen

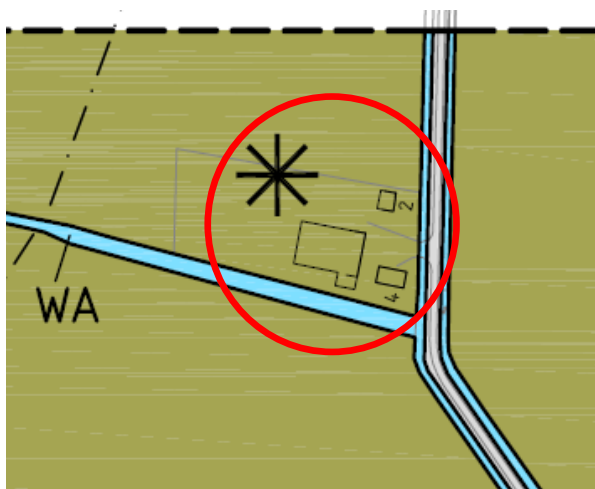
De Wet Plattelandswoningen geldt sinds 1 januari 2013. Deze wet biedt een oplossing voor voormalige (tweede) bedrijfswoningen die afgesplitst worden van het agrarische bedrijf. Het agrarische bedrijf wordt overgenomen waarbij vaak de wens ontstaat de woning particulier te bewonen. Het omzetten van de woning naar een woonbestemming zorgt voor door bescherming op het gebied van milieuwetgeving een nadelige invloed op het nog aanwezige bedrijf en is daarom niet mogelijk. Met de wet plattelandswoning wordt het mogelijk gemaakt om een afgesplitste woning particulier te laten bewonen zónder belemmeringen voor het ter plaatse aanwezige bedrijf. De wet biedt een oplossing voor bestaande situaties.

Visie buitengebied

In de visie is aangegeven dat bestaande, afgesplitste tweede bedrijfswoningen een aanwijzing als plattelandswoning kunnen krijgen, indien gegarandeerd is dat er sprake kan zijn van een goed woon- en leefklimaat. Dat betekent dat er dan iemand mag wonen die niet op het agrarisch bedrijf werkt, en tegelijkertijd die bewoning geen milieubelemmeringen heeft voor het betreffende agrarische bedrijf.

Situatie Groeneweg 2

De betreffende woning heeft in het geldende bestemmingsplan buitengebied de bestemming Agrarische doeleinden met een bouwstede. In de planregels is opgenomen dat het bestaande aantal bedrijfswoningen is toegestaan. In dit geval dus: 2.

Uitsnede geldend bestemmingsplan

Aangezien de achterliggende bedrijfsgebouwen hun agrarische functie blijven behouden, is het niet mogelijk om een woonbestemming op te nemen, gelet op de aan te houden afstanden tot een agrarisch bedrijf.

Gewenste situatie

In de gewenste situatie verandert er niets aan de feitelijke situatie. Het verzoek betreft slechts de aanpassing van de planologische situatie. De wens is dus om de woning de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - plattelandswoning' te geven.

Omgevingsaspecten

In de Wet plattelandswoning is geregeld dat zo'n woning geen bescherming krijgt ten opzichte van het bedrijf waartoe de woning behoorde. Zo'n woning vormt daarom geen belemmering voor de bedrijfsvoering van het bedrijf waartoe het behoorde. De woning wordt beschouwd als onderdeel van de inrichting, ook al is hij afgesplitst. De milieugevolgen op het gebied van geur en geluid van het bedrijf waartoe de woning behoorde hoeft dus niet te worden beoordeeld. Dit alles wijzigt niets aan de bescherming van de (voormalige) bedrijfswoning tegen milieugevolgen van omliggende bedrijven.

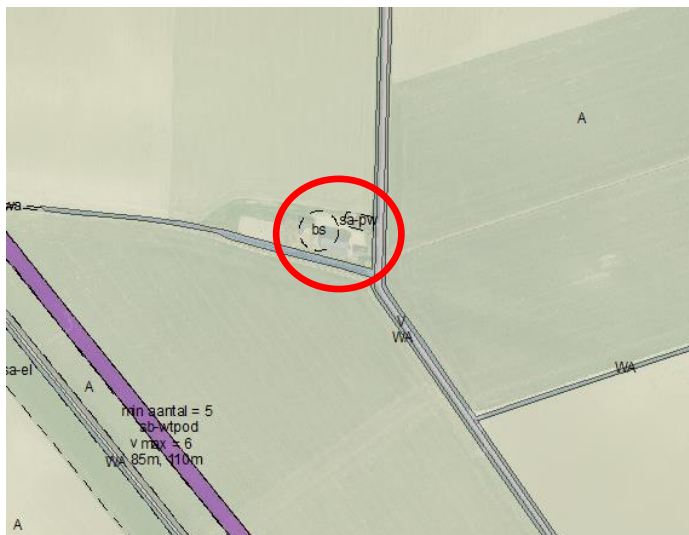
Uitzondering hierop de luchtkwaliteit. De rechter heeft namelijk uitgesproken dat de Wet plattelandswoningen geen uitzondering kan maken op de Europese luchtkwaliteitsregels.

Er moet dus wel onderzocht worden of er in de woning sprake kan zijn van een goed woon- en leefklimaat. Met name luchtkwaliteit is een onderwerp dat hierbij nadere aandacht verdient.

Voor het overige heeft de aanwijzing als plattelandswoning geen consequenties. Omdat in de bestaande situatie niets wordt gewijzigd, is een onderzoek naar de bodemkwaliteit, natuurwaarden, water, archeologie en geluidhinder (wegverkeer) niet nodig.

Goed woon- en leefklimaat

In de omgeving van de woning Groeneweg 2 (met aanduiding sa-pw op onderstaande afbeelding) bevinden zich geen andere bedrijven of woningen.

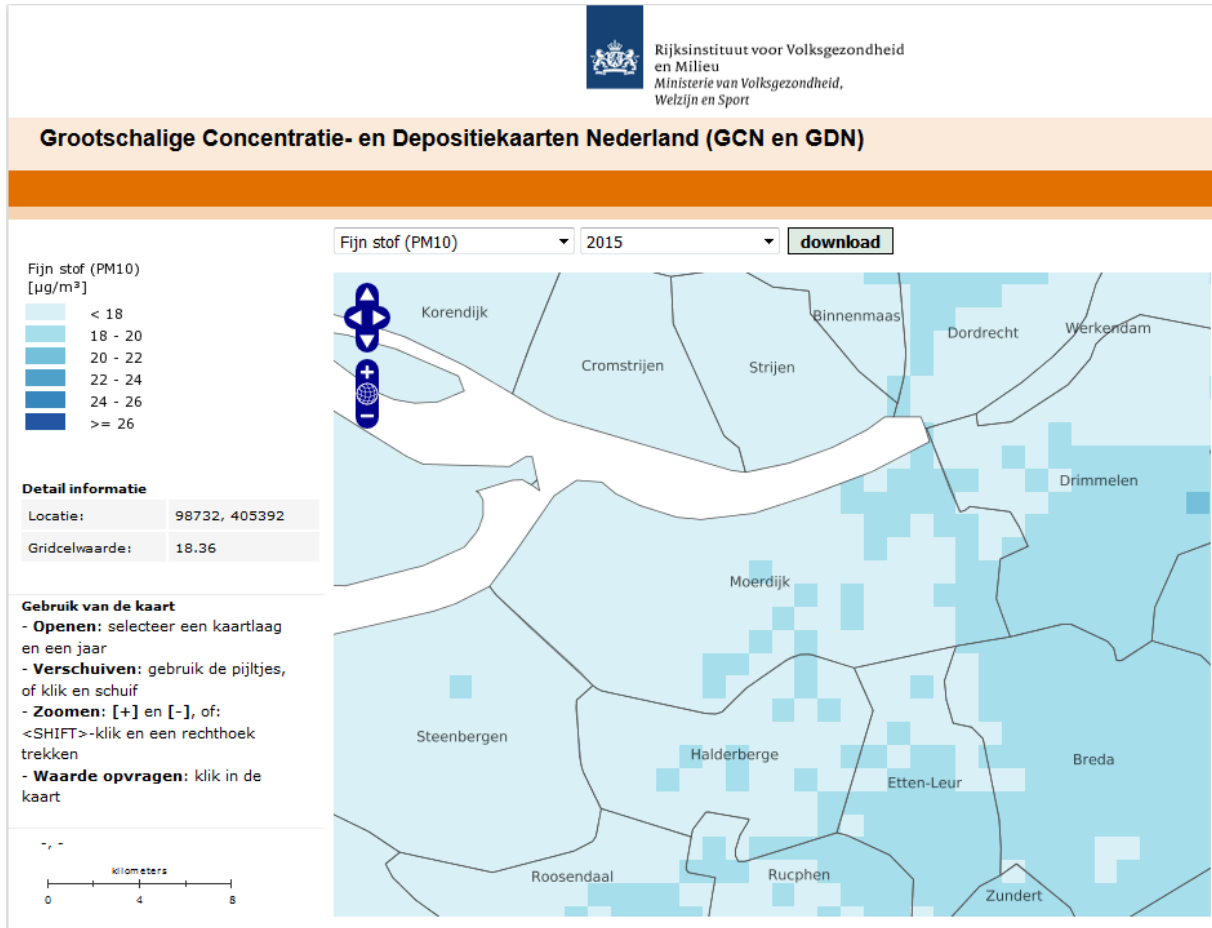
Er zijn dus geen omliggende activiteiten, die invloed op het leefklimaat ter plaatse van de woning zouden kunnen hebben. Voor wat betreft de luchtkwaliteit wordt daarbij nog toegevoegd dat de achtergronddepositie van fijnstof op dit moment ver onder de norm ligt van het jaargemiddelde van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Dat blijkt uit de raadpleging van de Grootchalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland (GCN en GDN); zie afbeelding in de bijlage.

In de woning is derhalve sprake van een goed woon- en leefklimaat.

Conclusie:

Er bestaan geen bezwaren tegen het aanwijzen van de woning Groeneweg 2 als plattelandswoning.

Bijlage: Uitsnede Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland

Bijlage 17 Ruimtelijke onderbouwing Zwingelspaansedijk 1a

RUIMTELIJK ONDERBOUWING BUITENGEBIED FIJNAART

Zwingelspaansedijk 1a te Fijnaart

Opdrachtgever

R. den Engelse
Zwingelspaansedijk 1a
4793 SH Fijnaart

ZLTO Advies

Ing. A.J.D. Hagenaars
Adviseur omgeving

April 2017
Projectnummer 2017000355

Kantoor 's-Hertogenbosch
Onderwijsboulevard 225
5223 DE 's-HERTOGENBOSCH
Postbus 100
5201 AC 's-HERTOGENBOSCH
M 06 – 291 794 27

INHOUDSOPGAVE

TOELICHTING

1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Ligging en begrenzing initiatieflocatie	1
1.3 Leeswijzer	2
2. Het plan	3
3. Planologisch beleidskader	4
3.1 Rijksbeleid	4
3.2 Provinciaal beleid	4
3.3 Gemeentelijk beleid	5
4. Ruimtelijke aspecten	6
4.1 Flora en Fauna	6
4.2 Mobiliteit en parkeren	7
4.3 Technische infrastructuur	8
4.4 Landschappelijke kwaliteitsverbetering	8
5. Milieuaspecten	9
5.1 Bodem	9
5.2 Geluid	9
5.3 Luchtkwaliteit	9
5.4 Externe veiligheid.....	10
5.5 Bedrijven en milieuzonering	10
5.6 Agrarische bedrijven.....	11
5.7 Water	11

TOELICHTING

---

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

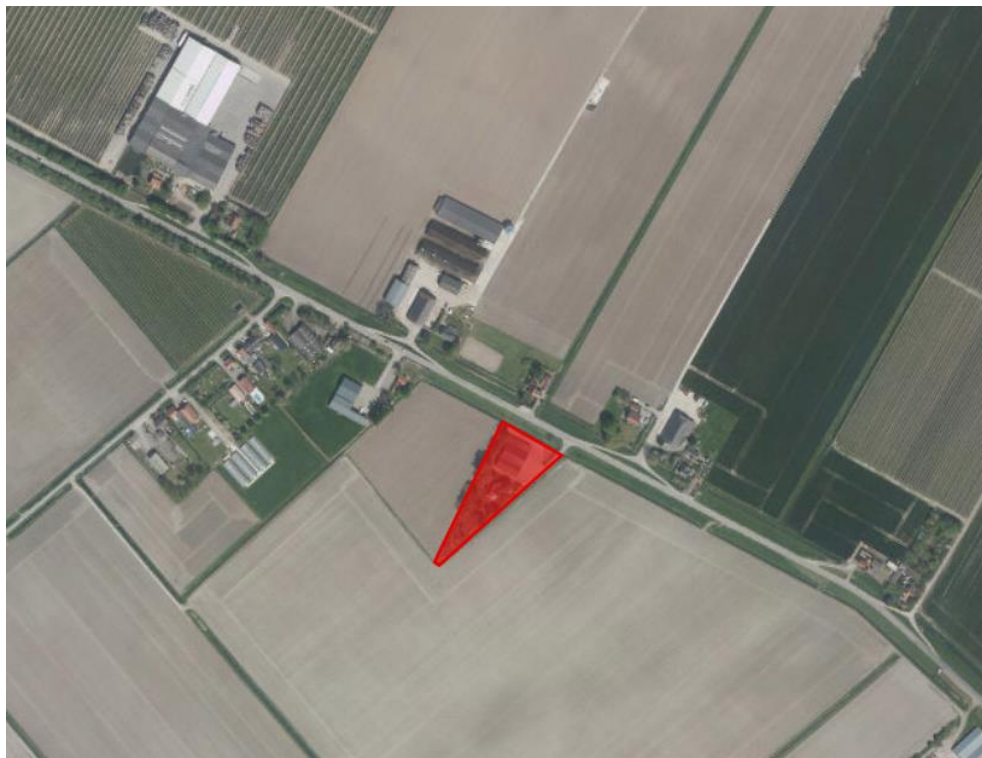
De gemeente Moerdijk heeft een nieuw bestemmingsplan buitengebied in voorbereiding. Voorliggend plan betreft het verzoek om een bestemmingswijziging door te voeren ten behoeve van het wijzigen van de enkelbestemming 'Agrarische doeleinden' voorzien van een bouwstede naar 'Wonen' ter plaatse van de Zwingelspaansedijk 1a te Fijnaart.

Op de locatie aan de Zwingelspaansedijk 1a te Fijnaart is het voormalige akkerbouw bedrijf van dhr. Den Engelse gevestigd. De agrarische bedrijfsvoering is enige tijd gelegen beëindigd. Er is sprake van een Vrijkomende Agrarische Bedrijfslocatie (VAB). Door de geringe omvang van de bedrijfsgebouwen en het ontbreken van voldoende landbouwgronden in eigendom van het bedrijf is het voortzetten van een agrarisch bedrijf ter plaatse uitgesloten. De locatie leent zich echter nog wel voor statische opslag.

De definitieve staking wenst cliënt planologisch correct te vertalen in het bestemmingsplan door de bestemming van de voormalige bedrijfswoning met bijgebouwen te wijzigen van de bestemming 'Agrarische doeleinden' naar 'Wonen' met een specifieke functieaanduiding 'Statische opslag' en de bouwstede te laten vervallen.

1.2 Ligging en begrenzing initiatieflocatie

De initiatieflocatie is gelegen ten noordoosten van de dorpskern Fijnaart. Kadastraal is de locatie bekend als gemeente Fijnaart, sectie P, nummer 31 en 30 (gedeeltelijk). In figuur 1-1 is de ligging van de initiatieflocatie weergegeven.

Figuur 1-1: Situering plangebied

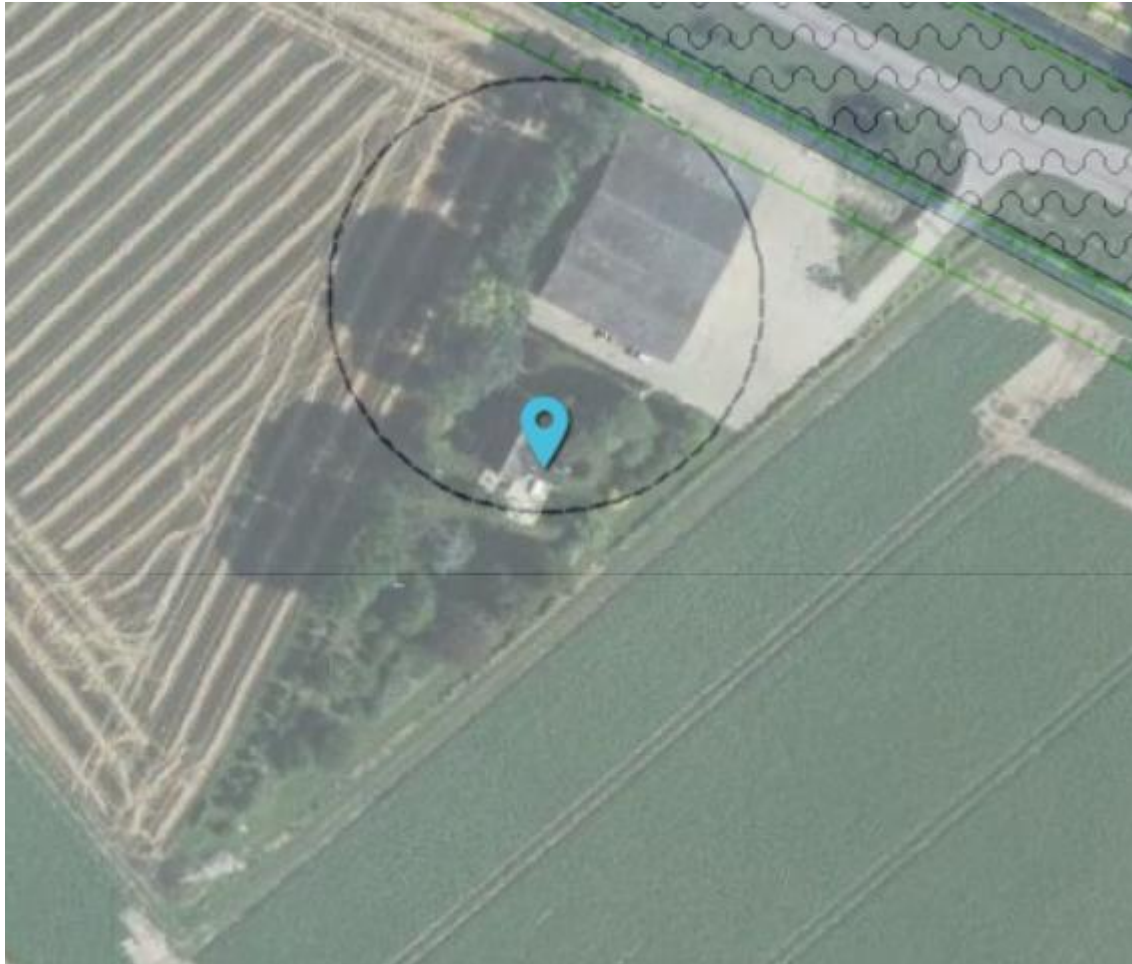

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het plan dat ten grondslag ligt aan deze ruimtelijke onderbouwing uiteengezet. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 nader ingegaan op in hoeverre dit plan past binnen het rijksbeleid, provinciaal beleid en gemeentelijk beleid. Hoofdstuk 4 en 5 schetsen de planologische en milieukundige randvoorwaarden.

2. HET PLAN

In de voormalige agrarische bedrijfssituatie was er sprake van een akkerbouwbedrijf, bestaande uit een agrarische bedrijfswoning met en een losstaand bedrijfsgebouw. In het vigerende bestemmingsplan Buitengebied is de locatie voorzien van een bouwstede met een oppervlakte van maximaal 1,5 ha.

Figuur 2-1: Huidige situatie voorzien van bouwstede

Het agrarische bedrijf ter plaatse is beëindigd. Cliënt wenst de voormalige agrarische locatie te herbestemmen als burgerwoning, met behoud van de bebouwing ten behoeve van statische opslag. De bedrijfsloodsen hebben een omvang van circa 800 m². Deze ruimte kan gebruikt gaan worden voor de opslag van diverse kampeermiddelen zoals caravans, kampers en vouwwagens, boten, oldtimer voertuigen en dergelijke.

Om dit planologisch op een correcte wijze te vertalen in het bestemmingsplan komt de bouwstede te vervallen en dient er een bestemmingsvlak opgenomen te worden voor de bestemming 'wonen'. De gemeente Moerdijk biedt de mogelijkheid om dergelijke wijzigingen door te voeren in het ontwerpbestemmingsplan buitengebied, dat momenteel in voorbereiding is.

3. PLANOLOGISCH BELEIDSKADER

3.1 Rijksbeleid

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012) omvat het ruimtelijke rijksbeleid tot 2040. Het uitgangspunt van de structuurvisie is voldoende ruimte te bieden voor het versterken van de Nederlandse concurrentiepositie, bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid. Deze doelstellingen zijn vertaald in de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur (RHS). Deze RHS beslaat de gebieden in Nederland die een belangrijke functie vervullen op het gebied van economie, infrastructuur en verstedelijking, water, natuur en landschap. Ten aanzien van deze gebieden is beleid geformuleerd om de kwaliteiten ervan te behouden. Het plangebied maakt geen deel uit van de Nationale Hoofdstructuur.

3.2 Provinciaal beleid

De provincie Noord-Brabant heeft het ruimtelijk beleid vastgelegd in de structuurvisie Ruimtelijke Ordening. De planlocatie is gesitueerd binnen het gemengd landelijk gebied. Binnen dergelijke gebieden is multifunctioneel gebruik het uitgangspunt. In kernrandzones, die de overgang vormen van stedelijk naar landelijk gebied, is het een toenemende menging van wonen, voorzieningen en kleinschalige bedrijvigheid mogelijk. Binnen het gemengd agrarisch gebied is het mogelijk om vrijkomende agrarisch bebouwing, waaronder bedrijfswoningen, te benutten voor kleinschalige bedrijvigheid. De beoogde bestemmingswijziging past binnen de structuurvisie Ruimtelijke Ordening.

Naast de Structuurvisie kent de Provincie Noord-Brabant de Verordening Ruimte 2014. In de Verordening Ruimte staan de regels die de provincie stelt aan de bestemmingsplannen van gemeenten. In artikel 7.7 sub 5 is opgenomen dat het toegestaan is om de bestemming van een voormalige agrarische bedrijfswoning te wijzigen naar een burgerwoning, mits er geen splitsing in meerdere woonfuncties plaatsvindt en de overtollige bebouwing wordt gesloopt. Middels artikel 7.10 wordt de mogelijkheid om statische opslag toe te staan. Het initiatief voldoet aan beide artikelen en past dan ook binnen de provinciale Verordening Ruimte.

Figuur 3-1: Structurenkaart Verordening Ruimte 2014

3.3 Gemeentelijk beleid

De locatie aan de Zwingelspaansedijk 1a te Fijnaart is gelegen binnen het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Moerdijk. Het plangebied is gelegen binnen de enkelbestemming 'Agrarische doeleinden' en heeft een bouwstede met een maximale oppervlakte van 150.000 m². Middels figuur 3-2 is een uitsnede van de verbeelding weergegeven.

Figuur 3-2: Uitsnede verbeelding bestemmingsplan Buitengebied Halderberge

Gemeente Moerdijk bied in de procedure naar een herziening van het bestemmingsplan de mogelijkheid om voormalige agrarische bedrijfslocaties te wijzigen in woonbestemmingen met een nevenfunctie statische opslag onder de voorwaarden dat:

- "er sprake is van een goed woon- en leefklimaat in de woning. Het gaat hierbij vooral om de vraag of in de woning kan worden voldaan aan de wettelijke eisen op het gebied van geluidshinder, geurhinder en luchtkwaliteit". Deze punten worden verder uitgewerkt in hoofdstuk 5.
- "de bestemmingswijziging niet leidt tot extra belemmeringen voor de bedrijfsontwikkelingen van de omliggende agrarische bedrijven. Met name als in uw directe omgeving veehouderijen aanwezig zijn, dan kan een bestemmingswijziging invloed hebben op de ontwikkelingsmogelijkheden van een dergelijk bedrijf". De afstand tussen de onderhavige woning en de dichtstbijzijnde bouwstede is minimaal 130 meter. Deze bouwstede zijn ten behoeve van akkerbouwbedrijven. In de nabije omgeving zijn geen veehouderijbedrijven gevestigd. Om de ontwikkelingsmogelijkheden van de omliggende agrarische bedrijven veilig te stellen is er getoetst aan een afstand van 50 meter vanaf grens van het bouwvlak tot aan de woning. Hieraan kan voldaan worden.
- "er een passende vervolgfunctie is voor de ter plaatse aanwezige en te behouden bebouwing". De gebouwen zullen gebruikt gaan worden ten behoeven van statische opslag.
- "er geen sprake is van buitenopslag of buitenstalling". Er zal geen buitenopslag plaatsvinden.
- "er afstemming is met de directe omgeving". De eigenaar heeft de burens geïnformeerd over zijn plannen via de brief die is bijgevoegd als bijlage. Hierop zijn geen reacties ontvangen.
- "er voldoende parkeergelegenheid op eigen erf aanwezig is voor de gewenste functies". Op het eigen terrein is voldoende parkeergelegenheid.

4. RUIMTELIJKE ASPECTEN

In dit hoofdstuk wordt het initiatief getoetst aan alle relevante planologische en milieuaspecten.

4.1 Flora en Fauna

De bescherming van de natuur in Nederland vindt plaats door Europese en nationale wetgeving. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen soortbescherming en gebiedsbescherming. Deze staan los van elkaar en hebben ieder hun eigen werking.

Gebiedsbescherming

Met betrekking tot gebiedsbescherming is de situering ten opzichte van beschermde gebieden (Natura2000 gebieden en beschermde natuurmonumenten) van belang. Ten noorden van de initiatieflocatie is het Habitat- en Vogelrichtlijngebied Krammer-Volkerak gelegen. De afstand tussen het plangebied en dit Natura 2000-gebied bedraagt meer dan 3 kilometer.

Het plan van voor het omzetten van de agrarische bestemming naar een woonbestemming met kleinschalige bedrijvigheid in de vorm van statische opslag als nevenfunctie leidt niet tot significante effecten op dit gebied. Er is namelijk sprake van een behoorlijke fysieke afstand tussen de locatie en het gebied (> 3 km.), waardoor er geen sprake is van directe of indirecte effecten in de zin van areaalverlies, verontreiniging of verstoring.

Soortenbescherming

De soortenbescherming is in Nederland geregeld in de Wet Natuurbescherming. Deze heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende diersoorten en vaatplanten. Hiervoor geldt een algemene zorgplicht die inhoudt dat schade aan flora en fauna zoveel mogelijk voorkomen dient te worden. Per 22 februari 2005 is een nieuwe AmvB in werking getreden die heeft geleid tot aanpassing van het ontheffingsregime dat op basis van de Flora en Faunawet geldt. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt in drie beschermingsniveaus:

- Beschermingsniveau 1: een algemene vrijstelling voor algemeen voorkomende soorten. Bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting is geen ontheffing van de Flora en faunawet nodig.
- Beschermingsniveau 2: een algemene vrijstelling met gedragscode voor een aantal beschermde soorten volgens tabel 2 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en alle in het wild voorkomende vogelsoorten.
- Beschermingsniveau 3: de streng beschermde soorten waarvoor geen algemene vrijstelling kan worden gegeven en waarvoor een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is.

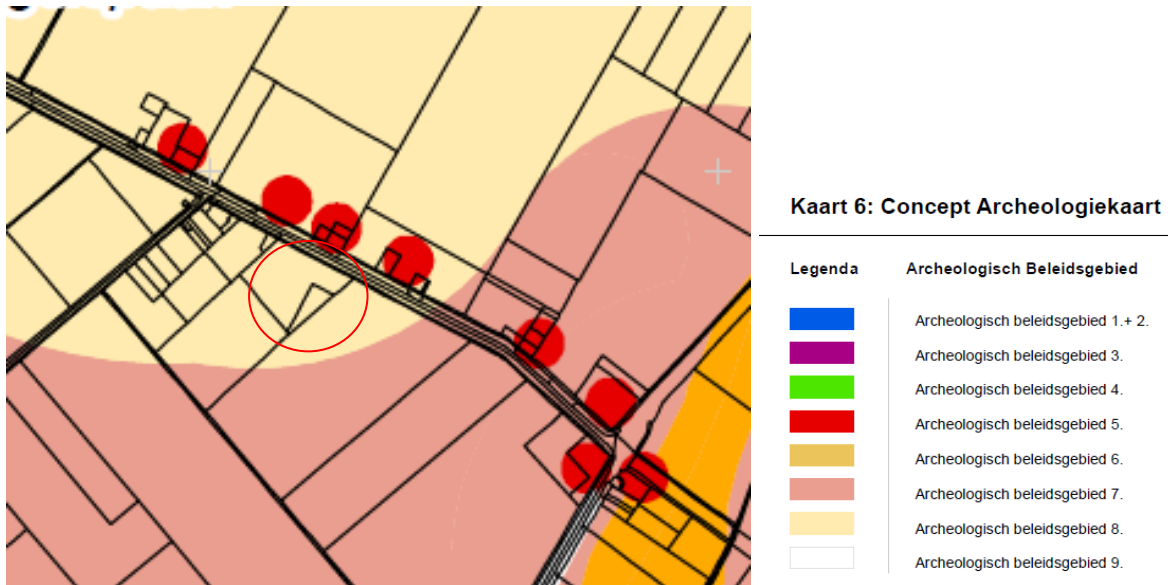
De locatie is gelegen in het agrarische buitengebied. Het omzetten van de bestemming 'Agrarisch doeleinden' naar 'Wonen' gaat niet gepaard met bouw- en/of sloopwerkzaamheden. Er is dan ook geen reden om aan te nemen dat er beschermde soorten gestoord zullen gaan worden.

4.2 Cultuurhistorie en archeologie

Binnen het plangebied is sprake van provinciale cultuurhistorische of archeologische belangen. De locatie is gelegen binnen de cultuurhistorische regio Zeekleigebied. De ambitie voor de regio richt zich met name op behoud door ontwikkeling of versterking van de samenhang van de dragende structuren van de regio. En de cultuurhistorische waarden in hun samenhang verder ontwikkelen, beschermen en toeristisch-recreatief ontsluiten. Dit geldt in het bijzonder voor de cultuurhistorische landschappen: "Biesbosch" en "Zuiderwaterlinie bij Willemstad-Klundert" (Polder

Ruigenhil). Dit kan, conform het gebiedspaspoort, onder meer door om gebieden de kansen te benutten de agrarische structuur en de openheid van het gebied te behouden en te versterken. Aangezien er in deze geen sprake is van verdere versterking, is het initiatief niet tegenstrijdig aan de gestelde ambitie.

Op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden, een onderdeel van de CHW, heeft de locatie een lage trefkans. Op de Archeologiekarta van de gemeente Moerdijk is de onderhavige locatie gelegen in 'Archeologisch beleidsgebied 8'. Dit is een gebied met een lage verwachting. Nader archeologisch onderzoek is niet noodzakelijk.

Figuur 4-1: Archeologische verwachtingskaart Halderberge

4.3 Mobiliteit en parkeren

De ontsluiting van de locatie verloopt via de Zwingelspaansedijk. Het initiatief leidt niet tot een wezenlijke verandering van het aantal verkeersbewegingen. De agrarische bedrijfsactiviteiten zijn al beëindigd en in de huidige feitelijke situatie als in de beoogde situatie resteert alleen het aan wonen en statische opslag gerelateerde verkeer.

Indien de gebouwen volledig vol zouden staan met kampeermiddelen, oldtimervoertuigen en/of boten zouden er circa 25 stuks gestald kunnen worden. Ervanuit gaande dat elke boot/caravan 2 keer per jaar gehaald en weer teruggebracht wordt met een personenauto. En de oldtimervoertuigen er enkel ten behoeve van winterstalling staan. Dan treden er per jaar circa 200 verkeersbewegingen op ten behoeven van de statische opslag. Vanwege de vakantiespreiding en dergelijke zullen deze verkeersbewegingen niet gelijktijdig plaatsvinden. Op een piek dag zullen het maximaal 10 voertuigbewegingen zijn. Dit aantal is vele malen minder als het aantal voertuigbeweging behorende bij een agrarisch bedrijf.

In de Visie Buitengebied van de gemeente is de Zwingelspaansedijk opgenomen als erftoegangsweg type 1. Volgens de visie hebben deze wegen een ontsluitende functie richting de gebiedsontsluitingswegen en op deze wegen is enige toename van het verkeer nog goed te verwerken. Het verkeer kan via erftoegangsweg type 1 binnen een geringe afstand aansluiten op een stroomweg.

Bij de woning is op eigen terrein voldoende parkeergelegenheid voorhanden. Het initiatief is inpasbaar in het lokale verkeersbeeld.

4.4 Technische infrastructuur

De woning is reeds aangesloten op de technische infrastructuur welke ter plaatsen aanwezig is. Dit betreft echter enkel elektriciteit en water. Voor de overige infrastructuurlijke voorzieningen is de woning voorzien van individuele oplossingen. Hiervoor hoeven geen structurele aanpassingen plaats te vinden. In de omgeving zijn geen zakelijke rechtstroken gesitueerd in verband met de aanwezigheid van (ondergrondse) kabels en/of leidingen die planologische bescherming behoeven.

4.5 Landschappelijke kwaliteitsverbetering

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen wil de provincie Noord-Brabant op grond van de Verordening Ruimte dat de initiatiefnemer zorgt voor een kwaliteitsverbetering van het landschap. Dit uitgangspunt geldt voor ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied én buiten de ecologische hoofdstructuur. Het achterliggende idee is dat ontwikkelingen actief bijdragen aan versterking van het landschap. Dit gaat dus verder dan de reguliere landschappelijke inpassing die vooral is gericht op het mitigeren van de effecten van een ontwikkeling op de omgeving of het beperken van verlies aan omgevingskwaliteit.

Kwaliteitsverbetering wordt niet alleen bereikt met een traditionele groene inpassing van het initiatief. De aanleg van (cultuurhistorische) landschapselementen, het terugbrengen of behouden van ontginningsstructuren, de realisering van nieuwe natuur, ecologische verbindingzones of landschapsversterkende maatregelen van waterstructuren dragen ook bij aan de kwaliteit van het landschap. Dit geldt ook voor sloop van bebouwing, het verbeteren van de recreatieve ontsluiting van een gebied en het behoud of herstel van cultuurhistorische waarden.

Op de locatie Zwingelspaansedijk 1a is het voornemen om het voormalige agrarische bedrijf te herbestemmen als woonbestemming met statische opslag. De statische opslag vindt plaats in de bestaande bedrijfsgebouwen.

Door de systematiek die in het afsprakenkader Kwaliteitsverbetering van het landschap in de regio West-Brabant gehanteerd wordt, wordt de ontwikkeling beschouwd als een categorie 3 ontwikkeling. 20% van de waardevermeerdering van de gronden dient geïnvesteerd te worden in een kwaliteitsverbetering van het landschap.

In de huidige situatie is er sprake van agrarische gronden die tot de bouwstedebehooren. De waarden hiervan bedraagt €25,= per m². In de beoogde situatie zullen de gronden een woonbestemming krijgen met statische opslag. De woonbestemming is zo specifiek dat volgens opgaaf van ZLTO vastgoed er nauwelijks tot geen sprake is van een hogere waarden binnen de woonbestemming ten opzichte van het agrarische bouwvlak. Er is geen sprake van een waardevermeerdering van de gronden. De bouwstede komt te vervallen. Als de maximale planologische ruimte benut zou worden, betekent dit dat 10.000 m² aan agrarisch bouwmogelijkheden komt te vervallen, wat een aanzienlijke kwaliteitsverbetering betekent. Daarmee wordt voldaan aan de gewenste inspanning voor kwaliteitsverbetering van het landschap op grond van artikel 2.2 van de Verordening Ruimte. Een nadere investering in het landschap is daarom niet noodzakelijk.

5. MILIEUASPECTEN

5.1 Bodem

Bij het omzetten van de agrarische bestemming naar een woonbestemming dient de milieuhygiënische bodemgesteldheid dit toe te laten. Vooraf dient nagegaan te worden of er aanwijzingen zijn voor de mogelijke aanwezigheid van bodemverontreiniging op de planlocatie. Ter plaatse van de bedrijfsbestemming hebben geen bodemverontreinigende activiteiten plaatsgevonden en is sprake van een onverdachte situatie. Vanuit milieuhygiënisch oogpunt zijn er redelijkerwijs geen bezwaren tegen de voorgenomen functieverandering naar een burgerwoning. Een nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

5.2 Geluid

Voor het aspect geluid is binnen het plangebied de Wet geluidhinder van toepassing. De Wet geluidhinder kent voor weg- en railverkeer alsmede voor gezoneerde industrieterreinen voorkeursgrenswaarden op nieuwe bestemmingen. De Wet geluidhinder gaat uit van zones langs (spoor)wegen en zones bij industrieterreinen die aandachtsgebieden voor mogelijke geluidhinder begrenzen.

Volgens de Wet geluidhinder gelden voor woningen, andere geluidsgevoelige gebouwen dan woningen en andere geluidsgevoelige objecten binnen de zone van een weg geluidswaarden die niet overschreden mogen worden.

Op basis van art. 76 lid 3 Wgh hoeft de geluidsbelasting van een aanwezige weg waar geen wijzigingen optreden op bestaande woningen niet getoetst te worden aan de grenswaarden. Hieronder valt het omzetten van een agrarische bedrijfswoning naar een burgerwoning. Verder worden er geen nieuwe geluidsgevoelige objecten opgericht. Er mag geconcludeerd worden dat aan de vereiste geluidsnormen voldaan kan worden.

5.3 Luchtkwaliteit

De Eerste Kamer heeft op 9 oktober 2007 het wetsvoorstel voor de wijziging van de 'Wet milieubeheer' goedgekeurd (Stb. 2007, 414). Vooral hoofdstuk 5 titel 2 uit genoemde wet is veranderd. Omdat titel 2 handelt over luchtkwaliteit staat de nieuwe titel 2 bekend als de 'Wet luchtkwaliteit'. Deze wet is op 15 november 2007 (Stb. 2007, 434) in werking getreden en vervangt het 'Besluit luchtkwaliteit 2005'. De 'Wet luchtkwaliteit' voorziet onder meer in een gebiedgerichte aanpak van de luchtkwaliteit via het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). De programma-aanpak zorgt voor een flexibele koppeling tussen ruimtelijke activiteiten en milieugevolgen.

Van bepaalde projecten met getalsmatige grenzen is vastgesteld dat deze 'niet in betekende mate' (NIBM) bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze mogen zonder toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit uitgevoerd worden. Een project draagt 'niet in betekende mate' bij aan de luchtverontreiniging als de 3% grens niet wordt overschreden. De grens is gedefinieerd als 3% van de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van fijn stof (PM₁₀) of stikstofdioxide (NO₂). Dit komt overeen met 1,2 µg/m³ voor zowel PM₁₀ als NO₂.

Er dient met name gekeken te worden naar de emissie van fijn stof (PM_{10}). Op grond van de Wet luchtkwaliteit gelden grenswaarden waaraan voldaan moet worden. De grenswaarden waaraan getoetst wordt zijn:

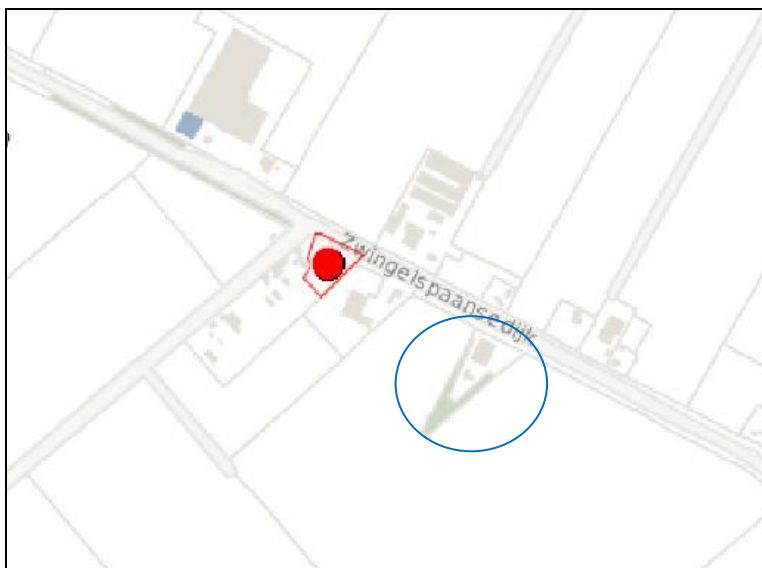
- jaargemiddelde concentratie: $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$;
- daggemiddelde concentratie: $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$;
- aantal toegestane overschrijdingen daggemiddelde: 35 keer.

Uit gegevens van het Compendium voor de Leefomgeving blijkt dat ter plaatse van de initiatieflocatie geen sprake is van overschrijding van de grenswaarden.

De functiewijziging heeft een geringe invloed op de verkeersbewegingen ter plaatse. Het gevolg daarvan zal niet leiden tot een overschrijding van de grenswaarden voor PM_{10} uit de Wet Luchtkwaliteit. Indien het aantal voertuigbewegingen per dag meer bedraagt dan 50 wordt in het kader van zorgvuldigheid wel geadviseerd de verslechtering van de luchtkwaliteit inzichtelijk te maken. Dit is echter niet aan de orde. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk aangezien het project niet in betekenende mate van invloed is op de luchtkwaliteit.

5.4 Externe veiligheid

In het kader van een goede ruimtelijke ordening dient zorg gedragen te worden dat er een scheiding in acht genomen wordt tussen gevoelige objecten (zoals woningen) en risicoveroorzakende bedrijven en/of transportassen. De locatie is niet gelegen in de nabijheid van risicoveroorzakende bedrijven en/of transportassen. Een aardgastransportleiding en een afvalwaterpersleiding. Een verdere uitwerking van de veiligheidsparagraaf is dan ook niet noodzakelijk.

Figuur 5-1: Uitsnede risicokaart Brabant

5.5 Bedrijven en milieuzonering

Om tussen bedrijven en woningen een goede ruimtelijke afstemming te maken wordt in de ruimtelijke ordening veelal een milieuzonering gehanteerd. Deze dient er voor te zorgen dat door het in acht nemen van voldoende afstand tussen bedrijven en gevoelige objecten (zoals woningen), geen overlast, hinder of schade ontstaat. Deze ruimtelijke zonering is gebaseerd op het in acht

nemen van voldoende fysieke afstand. Afhankelijk van bedrijfstype en sector gelden verschillende afstanden.

In de directe nabijheid van het plangebied zijn enkel burgerwoningen, agrarische bedrijven en bedrijven behorende tot maximaal milieucategorie 2 gelegen. Op grond van de VNG brochure Bedrijven en milieuzonering dient er tussen deze categorie bedrijven en woningen een afstand van 50 meter in acht genomen te worden. Aan deze afstand wordt voldaan. De aanwezigheid van woningen in de omgeving vormt geen belemmering voor de bestemmingswijziging van de locatie. Voor wat betreft de agrarische bedrijven wordt in paragraaf 5.6 een nadere afweging gemaakt.

5.6 Agrarische bedrijven

In relatie tot agrarische bedrijven is het van belang dat er voldoende afstand wordt gehouden tot geurgevoelige objecten. Dit is enerzijds van belang om te voorkomen dat agrarische bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden belemmerd en anderzijds om te garanderen dat er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

In de huidige situatie is de woning een bedrijfswoning bij een niet-veehouderijbedrijf die in het kader van de wet Geurhinder en veehouderij als een geurgevoelig object wordt beschouwd. Na de planologische wijziging is er sprake van een woning, welke eveneens een geurgevoelig object is. Dit levert dan ook geen verdere beperkingen op voor aangrenzende agrarische bedrijven.

De minimale afstand tussen een veehouderij bedrijf en een geurgevoelig object bedraagt 50 meter. Aan deze afstand wordt voldaan.

5.7 Water

Sinds 1 november 2003 is de zogenaamde Watertoets verplicht. Dat wil zeggen dat in elk ruimtelijk plan gemotiveerd moet worden aangegeven hoe met het water in het gebied wordt omgegaan en wat de ruimtelijke veranderingen voor het water betekenen. Het waterkwaliteitsbeheer en het waterkwantiteitsbeheer in Moerdijk is in handen van het Waterschap Brabantse Delta.

Tevens dienen voor alle waterhuishoudkundige werken waarvoor op grond van de Keur ontheffing noodzakelijk is, dit aangevraagd te worden bij het Waterschap. De realisering van het logiesgebouw dient te gebeuren binnen de kaders van het duurzaam omgaan met water en de beleidsuitgangspunten van het waterschap.

Met betrekking tot de waterhuishouding zijn diverse beleidsstukken relevant. Genoemd kunnen worden: Provinciaal Waterhuishoudingsplan Noord-Brabant, Waterbeheersplan Waterschap Brabantse Delta, Vierde Nota Waterhuishouding, Waterbeleid in de 21e eeuw WB21, Nationaal bestuursakkoord water, Beleidsbrief regenwater en riolering. Centraal in het waterbeleid is dat water een belangrijk sturend element is in de ruimtelijke ordening. De waterhuishouding legt daarmee een ruimteclaim waaraan voldaan moet worden. Daarbij zijn de volgende strategieën leidend:

- vasthouden-bergen-afvoeren (waterkwantiteit)
- voorkomen-scheiden-zuiveren (waterkwaliteit).

Het waterschap Brabantse Delta is verantwoordelijk voor het waterbeheer in de gemeente. Het gaat dan om het waterkwantiteits en - kwaliteitsbeheer, de waterkeringzorg, waterzuivering, het grondwaterbeheer, het waterbodembeheer en vaak ook het scheepvaartbeheer. Het waterschap

heeft de grondslag van haar beleid opgenomen in het waterbeheersplan 2016-2021 wat is afgestemd op Europees, nationaal en provinciaal beleid. Zo zijn bijvoorbeeld relevante waterthema's gekoppeld aan de belangrijkste ruimtelijke ontwikkelingen in de regio.

Daarnaast heeft het waterschap waar nodig nog toegespitst beleid en beleidsregels op de verschillende thema's/speerpunten uit het waterbeheersplan en heeft het waterschap een eigen verordening; De Keur en de legger. De Keur bevat gebods- en verbodsbepalingen met betrekking tot ingrepen die consequenties hebben voor de waterhuishouding en het waterbeheer. De legger geeft aan waar de waterstaatswerken liggen, aan welke afmetingen en eisen die moeten voldoen en wie onderhoudsplichtig is. Veelal is voor deze ingrepen een watervergunning van het waterschap benodigd. De Keur is onder andere te raadplegen via de site van waterschap Brabantse Delta.

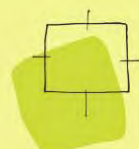
Het waterschap hanteert bij nieuwe ontwikkelingen het principe van waterneutraal bouwen, waarbij gestreefd wordt naar het behoud of herstel van de 'natuurlijke' waterhuishoudkundige situatie. Vanwege dit principe wordt bij uitbreiding van verhard oppervlak voor de omgang met hemelwater uitgegaan van de voorkeursvolgorde infiltreren, bergen, afvoeren. De technische eisen en uitgangspunten voor het ontwerp van watersystemen zijn opgenomen in de 'beleidsregel Afvoer hemelwater door toename en afkoppelen van verhard oppervlak, en de hydrologische uitgangspunten bij de keurregels voor afvoeren van hemelwater'.

De bestemmingswijziging van 'Agrarisch' naar 'Wonen' gaat niet gepaard met een toename of afname van het verharde oppervlakte. Hierdoor vinden er geen verandering plaats welke gevolgen hebben voor het waterhuishoudkundige systeem ter plaatse.

Bijlage 18 Ruimtelijke onderbouwing Fort Sabina

Ruimtelijke onderbouwing Fort Sabina

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Ruimtelijke onderbouwing Fort Sabina

9 augustus 2017

Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema, adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
1.3	Leeswijzer	4
2	Planbeschrijving	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Het plan	5
2.3	Het geldende bestemmingsplan	8
3	Beleid	9
3.1	Provinciaal beleid	9
3.2	Gemeentelijk beleid	10
3.3	Conclusie	10
4	Randvoorwaarden	11
4.1	Verkeer	11
4.2	Geluid	11
4.3	Luchtkwaliteit	11
4.4	Ecologie	12
4.5	Cultuurhistorie en landschap	18
4.6	Externe veiligheid	18
4.7	Bodemkwaliteit	19
5	Uitvoerbaarheid	20

Bijlagen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 19 november 2015 hebben provincie, gemeente en Stichting Fort Sabina.nl een intentieovereenkomst getekend voor een gezamenlijke verkenning naar het duurzaam beheer en instandhouding van Fort Sabina.

In de verkenning is een ontwikkelconcept voor Fort Sabina uitgewerkt voor een duurzame herontwikkeling van het fort uitgaande van de bijzonder kwaliteiten. Voor het plan zijn de investeringskosten en kosten voor beheer en onderhoud uitgewerkt en is een organisatiestructuur voor de exploitatie van het fort opgesteld. De verkenning brengt de opgave en mogelijke rol van betrokken partijen bij de ontwikkeling van het fort in beeld. Op basis van de uitkomsten van de verkenning hebben Gedeputeerde Staten en Burgemeester en Wethouders van de gemeente Moerdijk besloten om te investeren in de renovatie en duurzame ontwikkeling van Fort Sabina overeenkomstig het ontwikkelplan.

Zie hiertoe: <https://www.brabant.nl/actueel/nieuws/2016/november/nieuwe-toekomst-fort-sabina-icoon-zuiderwaterlinie.aspx>

Via deze link is ook het ontwikkelplan te downloaden.

Niet alle ontwikkelingen overeenkomstig het ontwikkelplan passen binnen het geldende bestemmingsplan. Aangezien het bestemmingsplan buitengebied wordt herzien, is het wenselijk om in het nieuwe bestemmingsplan rekening te houden met het ontwikkelplan.

Om dit te kunnen doen, dienen de nieuwe mogelijkheden te worden voorzien van een zogenaamde goede ruimtelijke onderbouwing. Het voorliggende document voorziet daarin.

De nieuwe mogelijkheden betreft vooral enkele bouwwerken en functies binnen de contouren van het fort zelf, maar de belangrijkste verandering betreft de aanleg van een parkeerplaats aan de oostzijde van het fort.

1.2 Plangebied

Het plangebied van deze ruimtelijke onderbouwing betreft het historische Fort Sabina, met een klein stuk grond aan de toegangsweg naar het fort. In figuur 1 is de situering van het plangebied aangegeven. Ook zijn de ontwikkelingen op het plangebied nog niet gerealiseerd en daarmee niet zichtbaar.

Figuur 1: Luchtfoto met situering plangebied. (Bron: Google Maps)

1.3 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk zal er verder in worden gegaan op de kenmerken van het plan. Vervolgens zal in hoofdstuk drie een beleidsinventarisatie plaatsvinden op gemeentelijk en provinciaal niveau. Voor zover van toepassing op het plan zal het beleid worden uitgewerkt. In hoofdstuk vier zullen de randvoorwaarden van het project uiteengezet worden. In hoofdstuk vijf zal de uitvoerbaarheid van het gehele plan besproken worden. Als laatste zal deze ruimtelijke onderbouwing in hoofdstuk zes worden samengevat.

2 Planbeschrijving

2.1 Huidige situatie

Het plangebied van deze ruimtelijke onderbouwing is het Fort Sabina, gelegen aan de Fortweg 1 te Moerdijk. Het plangebied bevindt zich in een open landschap. Ook wordt het plangebied omringt door vele waterstromen: door de gracht binnen het gebied, ten westen door het Volkerak, en ten oosten door de vele afwateringssloten tussen de weilanden.

Figuur 2: Het plangebied gezien vanuit oostelijke en zuidelijke richting. (Bron: Google Maps)

Het fort is goed vanuit de lucht waar te nemen vanwege de typische ligging tussen de slotgracht, en het typisch stervormig kavel. Vanaf de wegen is het fort ook op een goede manier waar te nemen. Het fort heeft daken van gras. Dit creëert een opvallend reliëf in een over het algemeen erg vlak landschap. Binnen de verdedigingswallen van het fort is veel begroeiing geplaatst, evenals net buiten de slotgracht. Deze typerende elementen maken het fort goed zichtbaar vanuit de omgeving.

2.2 Het plan

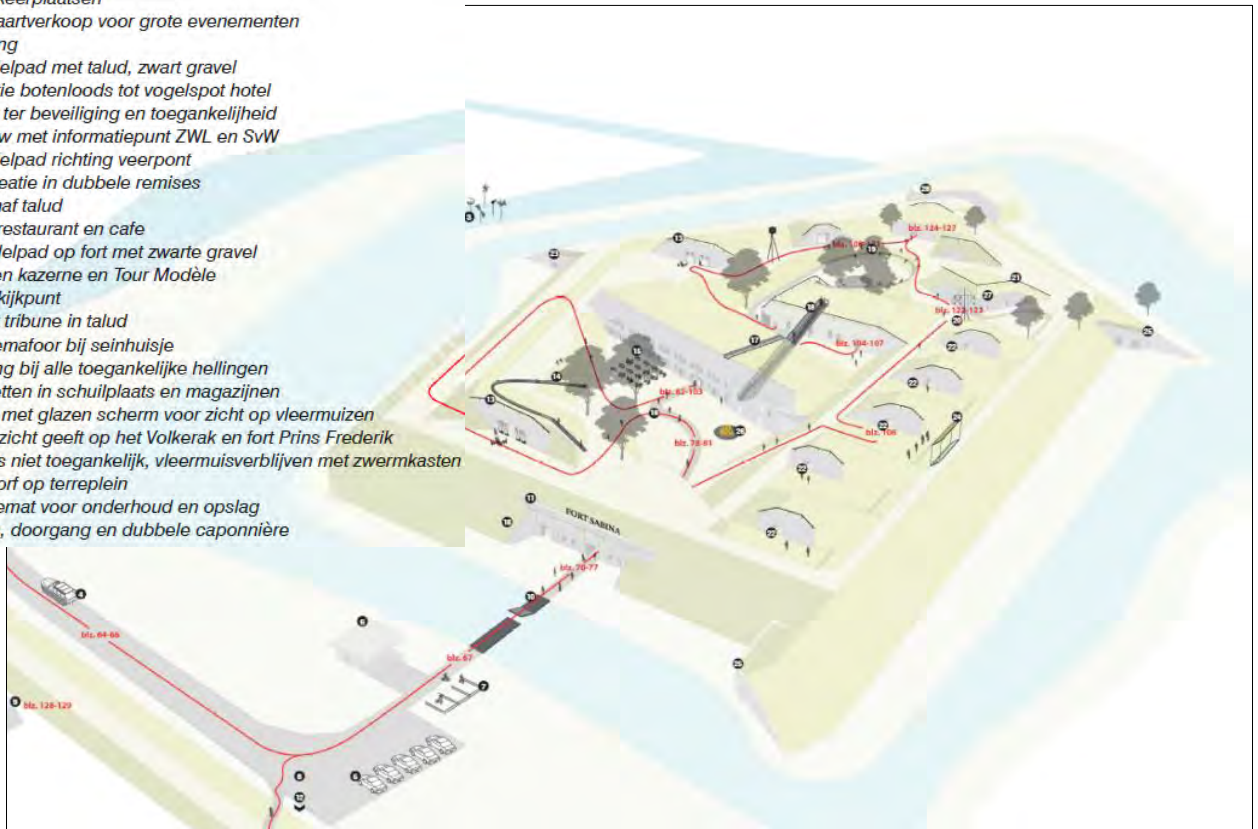
Deze onderbouwing richt zich op de maatregelen die nodig zijn voor een duurzame instandhouding van Fort Sabina. Het plan is in samenspraak met de gemeente, provincie en de stichting Fort Sabina tot stand gekomen. Door de ontwikkeling van het fort wordt het fort toegankelijker voor publiek en zakelijke gelegenheden. Hierdoor genereert het fort geld en daarmee kan het fort in stand worden gehouden.

Het plan is op basis van de volgende concepten opgesteld: Gastvrijheid, cultuur en historie, natuurbeleving en sociale duurzaamheid. In essentie betekent dit dat het fort, zijn geschiedenis, en zijn omgeving toegankelijk moeten worden voor publiek. Ook moet het fort functioneel worden voor zaken als brainstormsessies, kantoormogelijkheden en exposities. De ontwikkelaar schetst onderstaand beeld daarbij.

— Leeswijzer

blz. x Paginanummer beelden

- 1 100 parkeerplaatsen, 300m van entree
- 2 Uitzichtpunt bij inundatiesluis
- 3 Landart in inundatiekanaal
- 4 Verbinding tussen forten met amfibivoertuig
- 5 Invalide parkeerplaatsen
- 6 Toezicht / Kaartverkoop voor grote evenementen
- 7 Fietsenstalling
- 8 Fiets / wandelpad met talud, zwart gravel
- 9 Reconstructie botenloods tot vogelspot hotel
- 10 Ophaalbrug ter beveiliging en toegankelijkheid
- 11 Poortgebouw met informatiepunt ZWL en SvW
- 12 Fiets / wandelpad richting veerpont
- 13 Verblifsrecreatie in dubbele remises
- 14 Glijbaan vanaf talud
- 15 Terras voor restaurant en cafe
- 16 Nieuw wandelpad op fort met zwarte gravel
- 17 Snede tussen kazerne en Tour Modèle
- 18 Trap met uitkijkpunt
- 19 Podium met tribune in talud
- 20 Abstracte semafoor bij seinhuisje
- 21 Valbeveiliging bij alle toegankelijke hellingen
- 22 Kunstkabinetten in schuilplaats en magazijnen
- 23 Caponnière met glazen scherm voor zicht op vleermuizen
- 24 Spiegel die zicht geeft op het Volkerak en fort Prins Frederik
- 25 Caponnières niet toegankelijk, vleermuisverblijven met zwermkasten
- 26 Grote vuurkorf op terreplein
- 27 Remise kazemat voor onderhoud en opslag
- 28 Schuilplaats, doorgang en dubbele caponnière

Figuur 3: Ontwikkelingsplan Fort Sabina

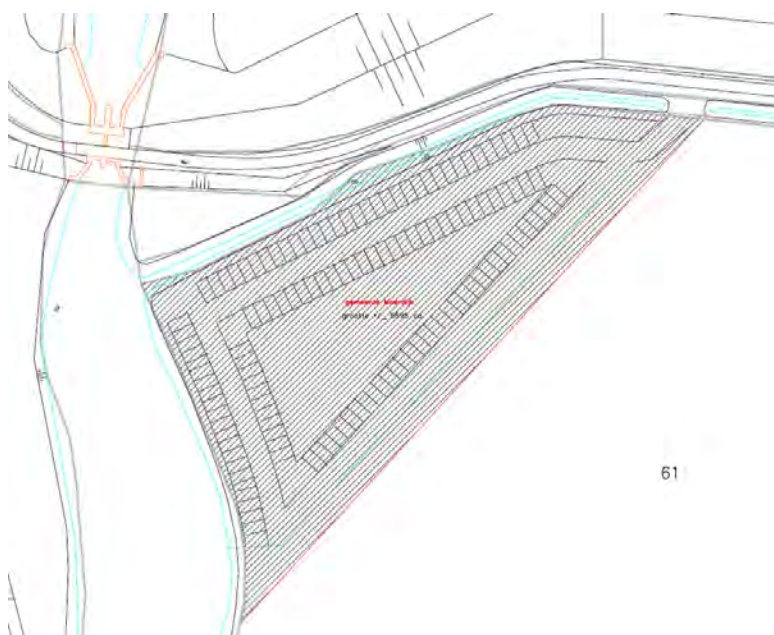
De belangrijkste onderdelen van het ontwikkelplan betreffen:

- Het in ere herstellen van de ophaalbrug richting het Fort (zie Figuur 3, punt 10);
- Inrichten van het poortgebouw als museum;
- Inrichting van het Terreplein met een terras en een 30 m lange glijbaan; horeca in de kazerne (zie Figuur 3, punten 13, 14 en 15);
- Op de eerste verdieping van de kazerne kunnen worden verhuurd als werkruimtes voor kleine, creatieve bedrijven en als kantoorruimte;
- Realisatie van een trap met uitkijkpunt, de zogenaamde 'hemelse trap' (zie Figuur 3, punt 18);
- Realisatie van verblifsrecreatie in de dubbele remises (zie Figuur 3, punt 13);
- Verbetering van het openluchttheater (zie Figuur 3, punt 19);
- Reconstructie van de botenloods ten behoeve van de vogelobservatie (zie Figuur 3, punt 9);
- Realisatie van een fietsenstalling;
- Realisatie van fiets- en wandelpaden.

In Bijlage 1 is gedetailleerd beschreven op welke plaatsen binnen het fort mogelijkheden zijn voor potentiële nieuwe functies.

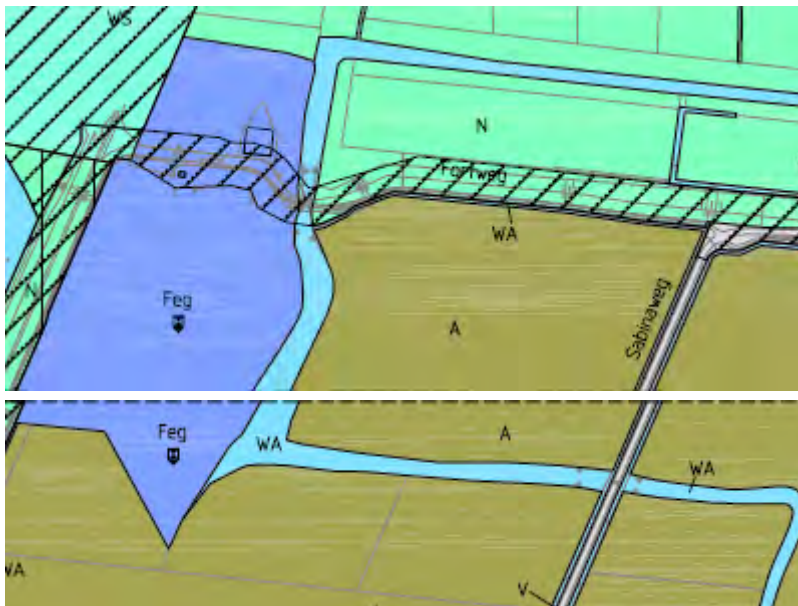
Voor het parkeren wordt aan de oostzijde van het Fort een parkeerterrein aangelegd. Hier is plaats van circa 100 voertuigen. De parkeergelegenheid met circa 100 plaatsen is geprojecteerd net voor wegversmalling ter plaatse van de inundatiesluis. De parkeerplaats wordt omzoomd door een groen talud van 1,50 meter hoogte dat geparkeerde auto's aan het zicht onttrekt. De geometrie van deze taluds sluiten aan bij de vormgeving van het fort.

Figuur 4: Schetsen van het projecteerde parkeerterrein

2.3 Het geldende bestemmingsplan

Fort Sabina is nu planologisch geregeld in het bestemmingsplan buitengebied, zoals in 2004 door de gemeenteraad is vastgesteld. Het fort heeft daarin de bestemming Fort (paarse vlek in onderstaande afbeelding). Tevens is voor het fort de aanduiding 'extra gebruiksmogelijkheden' (Feg) opgenomen.

Figuur 5: Uitsnede geldend bestemmingsplan

De bestemming Fort biedt al de nodige ruimte voor het toestaan van diverse functies:

- horeca behorende tot categorie 1 van de Staat van Horeca-activiteiten;
- kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen;
- een atelier, beeldentuin en expositieruimte;
- ter plaatse van de subbestemming Feg: extra gebruiksmogelijkheden in de vorm van:
  - verenigingskamperen als bedoeld in artikel 8 lid 2 onder c van de Wet op de Openluchtrecreatie (Stb. 1994, 300, laatst gewijzigd Stb. 1999, 582), met dien verstande dat ten hoogste 15 kampeermiddelen zijn toegestaan;
  - maatschappelijke voorzieningen;
- bijbehorende voorzieningen zoals ontsluitingswegen, parkeer- en groenvoorzieningen en water.

Binnen de huidige bestemmingsomschrijving zijn de meeste nieuw toe te voegen functies op het fort inpasbaar. De mogelijkheid om de verdieping van de kazerne te verhuren als werkruimtes voor kleine, creatieve bedrijven en als kantoorruimte zijn nu niet inpasbaar in het bestemmingsplan. Dat geldt ook voor de verblijfsrecreatie in de dubbele remises. Voor de trap met uitkijkpunt en enkele kunstobjecten dient de toegestane bouwhoogte te worden aangepast.

Daarnaast valt de geprojecteerde parkeerplaats binnen de agrarische bestemming. De bestemming zal hiervoor dus aangepast moeten worden.

3 **Beleid**

3.1 Provinciaal beleid

Provinciale Verordening Ruimte

In haar verordening ruimte beschrijft de provincie haar regels met betrekking tot erfgoed en cultuurhistorische objecten. Daarin wordt gesteld dat plannen die de wezenlijke kenmerken van een gebied of een cultuurhistorisch object aantasten in de eerste instantie niet zijn toegestaan. Wanneer een ontwikkelaar wel ontwikkelingen plaats wil laten vinden is het nodig dat daarvoor een onderbouwing wordt geschreven waarin de noodzaak van de ontwikkeling wordt aangetoond. Voorliggende ruimtelijke onderbouwing zou hiervoor een volstaand document zijn.

De voorgenomen ontwikkelingen zijn inpasbaar binnen de provinciale verordening. Voorwaarde is dat deze ontwikkelingen goed onderbouwd zijn, hetgeen gebeurt door middel van voorliggend document.

Daarnaast is relevant dat het Fort onderdeel uitmaakt van het Natuur Netwerk Brabant (groen in onderstaande afbeelding). De locatie van de geprojecteerde parkeerplaats valt onder de Groenblauwe mantel (blauw in onderstaande afbeelding). Ontwikkelingen zijn hier alleen mogelijk indien deze gepaard gaan “met een positieve bijdrage aan de bescherming en ontwikkeling van de onderkende ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken”.

Figuur 6: Uitsnede Verordening Ruimte Brabant (themakaart natuur en landschap)

3.2 Gemeentelijk beleid

Visie buitengebied

De gemeente schrijft in haar visie buitengebied haar ambities met betrekking tot cultuurhistorie. De gemeente ziet de forten en verdedigingswerken als de meest belangrijke cultuurhistorische waarde van het buitengebied. Deze cultuurhistorische kwaliteiten wil de gemeente dan ook behouden en versterken. Duurzame instandhouding is hierbij het uitgangspunt. Binnen de schootsvelden van de forten zijn ontwikkelingen mogelijk mits de beleving en zichtbaarheid van het fort niet in het geding komen.

De voorgenomen ontwikkelingen zijn inpasbaar binnen de visie buitengebied.

3.3 Conclusie

De voorgenomen ontwikkelingen op Fort Sabina zijn inpasbaar binnen het provinciale beleid en het gemeentelijk beleid. De voorwaarde hierbij is dat deze ontwikkelingen goed onderbouwd zijn. Aan deze voorwaarde wordt voldaan door middel van voorliggende ruimtelijke onderbouwing.

4 Randvoorwaarden

In dit hoofdstuk zullen de randvoorwaarden van het project worden besproken. Naar alle omgevingsaspecten zal gekeken worden, en daarbij zal worden besproken waarom er in het nieuwe plan sprake is van een goede ruimtelijke ordening.

4.1 Verkeer

Voor het aspect verkeer is er een verkeersonderzoek gedaan. Hierbij is gekeken naar de toename van het aantal verkeersbewegingen en de toename in de parkeerbehoefte. Het volledige onderzoek is te vinden in bijlage 2.

Op basis van de nieuw toe te voegen functies in het fort wordt er verwacht dat het aantal ritten per etmaal zal toenemen met 360. Deze toename van 360 ritten betekent een toename van 180 motorvoertuigen per etmaal. Hierbij wordt uitgegaan van een gelijkmatige verdeling van het verkeer over de Maltaweg en de Sabinaweg. Deze toename is zodanig dat de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid op deze wegen niet in het geding zijn.

Voor het aspect parkeren wordt er verwacht dat er een parkeerbehoefte zal zijn van 88 parkeerplaatsen. Het ontwikkelplan voorziet in een toevoeging van 100 parkeerplaatsen. Het aspect parkeren is hierdoor niet in het geding.

4.2 Geluid

Binnen het ontwikkelingsplan Fort Sabina worden geen geluidsgevoelige functies aangebracht. Ook voorziet de ontwikkeling niet in geluidsbronnen met een eventuele invloed op de omgeving. Nadere maatregelen zijn voor het aspect geluid niet nodig aangezien er blijft van een goede ruimtelijke ordening.

4.3 Luchtkwaliteit

Als gevolg van realisatie van het ontwikkelplan en de aanleg van de parkeerplaatsen, zal het aantal verkeersbewegingen veranderen (zie paragraaf 4.1). Dit heeft effect op de luchtkwaliteit in het betreffende plangebied. Projecten die 'niet in betekenende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven op grond van de Wet milieubeheer (Wm) niet te worden getoetst aan de grenswaarden. Een grens van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit (een toename van maximaal $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ NO_2 of PM_{10}) beschouwt men als 'niet in betekenende mate'. Van een dergelijke verslechtering van de luchtkwaliteit is sprake wanneer een ruimtelijk plan tot een toename van meer dan 1.504 voertuigbewegingen van auto's per weekdagemaal leidt (grenswaarde in 2017).

Het ontwikkelplan leidt slechts tot een geringe toename van het aantal verkeersbewegingen. Deze toename is zodanig gering dat het planvoornemen kan worden beschouwd als een nibm-plan. Het project mag wat het aspect luchtkwaliteit betreft uitvoerbaar worden geacht.

4.4 Ecologie

KADER

Om de uitvoerbaarheid van het project te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het projectgebied ten behoeve van de inventarisatie op 5 juli 2017 bezocht door een eco-loog van BügelHajema Adviseurs.

PROJECTGEBIED

Het projectgebied betreft een deel van een grotere akker, waar in 2017 tarwe wordt geteeld. Aan de noordzijde is de akker begrensd door een smalle sloot, over een breedte van 1 m waterhoudend. Aan die zijde ligt ook de toegang tot de weg, via een smalle dam. Aan de westzijde grenst een breder water, een gracht als onderdeel is van de vestingwerken. Tegen de noordwestpunt. Buiten het projectgebied, ligt een inrit / onderhoudspad naar dit water, met daarlangs enkele wilgenbomen en struiken. In het projectgebied ontbreekt opgaande beplanting. Het projectgebied vormt onderdeel van open landschap naar het zuiden en oosten, naar het noorden en westen is het besloten door resp. een dijk langs de noordzijde van de weg, en het fort zelf.

Impressie projectgebied (9 maart 2017)

De ontwikkeling bestaat uit de aanleg van een parkeerplaats met (half)verharding en beplanting. Toegang vanaf de weg zal plaatsvinden vanaf de al aanwezige weg, die hiervoor niet verbreed be-

hoeft te worden. Tevens is bij de noordwesthoek aanleg van een smalle voetgangersbrug richting het fort voorzien. De aanwezige watergangen zullen behouden blijven.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Staatsbosbeheer heeft informatie over voorkomende flora en fauna geleverd ontleend aan de Nationale Database Flora en Fauna¹ (NDFF) op 22 maart 2017.

Aanvullend is gebruik gemaakt van gegevens uit een groter gebied rond het projectgebied via de quickscanhulp van NDFF ('© NDFF - quickscanhulp.nl 16-01-2017 14:21:14').

Hieruit blijkt dat binnen een straal van een kilometer rond het projectgebied verschillende beschermde diersoorten bekend zijn. Het betreft vaatplanten, vogels, zoogdieren, vissen en amfibieën. Indien van toepassing worden relevante soorten in onderstaande tekst betrokken.

Op basis van het veldbezoek blijkt dat de akker een zeer beperkte natuurwaarde kent. In de akker groeit vrijwel uitsluitend tarwe, met alleen in de rand wat akkerkruiden van voedselrijke grond, zoals echte kamille en kweek. In de sloot zijn behalve kroos geen waterplanten aanwezig, de oever is vooral met veel riet begroeid, en op de bovenrand staan planten van voedselrijke grond zoals glanshaver, kweek en gewone berenklauw. Beschermde plantensoorten zijn hier niet aangetroffen. De beschermde soorten die uit de naaste omgeving bekend zijn, zijn gezien het zeer intensieve gebruik en de voedselrijkdom ook niet in het projectgebied te verwachten. Aan de noordzijde, aan de overzijde van de weg, ligt buiten het projectgebied een dijk met gevarieerde kruidenrijke begroeiing waarin ook veel vlinders voorkomen.

Vanwege het ontbreken van bebouwing en opgaande beplanting zijn vleermuisverblijfplaatsen uitgesloten in het projectgebied. Er zijn verschillende vleermuissoorten in en rond het fort bekend, waarvan er zes op en/of rondom het fort (winter)verblijfplaatsen hebben: de gewone en de ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, Baard-/Brandts vleermuis en incidenteel franjestaart.

---

¹ Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens: de Gegevensautoriteit Natuur heeft vastgesteld dat ze kloppen. Informatie is te vinden op www.natuurloket.nl.

De noord- en westrand van het projectgebied, nabij de net buiten het projectgebied gelegen dijk en fortgracht, vormt mogelijk onderdeel van het foerageergebied van enkele van deze soorten.

Binnen het projectgebied zijn enkele algemene grondgebonden zoogdiersoorten als haas, woelrat en veldmuis te verwachten. Voor deze soorten geldt in de provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Kleine delen van de watergang met riet op de oever ten noorden van het projectgebied zijn in potentie geschikt als leefgebied voor de waterspitsmuis.

Uit de naaste omgeving van het projectgebied is het voorkomen van enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten bekend, namelijk buizerd, havik en kerkuil. Voor deze en andere soorten met jaarrond beschermde nesten is geen potentiële nestgelegenheid aanwezig vanwege het ontbreken van bomen in het projectgebied. In de bomen grenzend aan het projectgebied zijn geen geschikte nesten voor deze soorten aangetroffen. Het projectgebied vormt hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied van deze soorten.

In de akkerrand is graspieper waargenomen, en nabij de akker tevens wilde eend en meerkoet (in de fortgracht), en kneu en gele kwikstaart. Vogelsoorten die mogelijk in het perceel broeden zijn akkersoorten zoals graspieper en gele kwikstaart. De nesten van deze soorten zijn in de broedtijd beschermd. In de aan het projectgebied grenzende watergangen kunnen water- en oevervogels als wilde eend en meerkoet broeden. In de opgaande beplanting grenzend aan het projectgebied kunnen vogelsoorten als houtduif, kneu en tiftjaf broeden.

In de directe omgeving van het projectgebied zijn alleen algemene amfibieënsoorten bekend waarvoor in de provincie Noord-Brabant een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. De watergangen langs het projectgebied bieden potentieel voortplantingsbiotoop voor de algemene soorten bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Voor de meer kritische, niet-vrijgestelde amfibieënsoorten ontbreekt geschikt leefgebied in het projectgebied.

Er is één beschermde vissoort bekend uit de wijde omgeving van het projectgebied. Dit betreft de grote modderkruiper. Het projectgebied zelf is niet geschikt als verblijfplaats of voortplantingsgebied. De aangrenzende sloot vormt, mede vanwege de verbinding met de fortgracht, mogelijk geschikt biotoop voor de grote modderkruiper.

Impressie van sloot aan noordzijde, en fortgracht aan westzijde van het projectgebied (5 juli 2017)

TOETSING

Mogelijk maken twee randen van het projectgebied deel uit van foerageergebied van vleermuizen. Aangezien de dijk en wateren in stand blijven, blijven deze randen beschikbaar als foerageergebied. Met name de baardvleermuis, franjestaart en watervleermuis zijn zeer gevoelig voor verstoring voor licht, zodat uitstraling van autolampen of aangebrachte verlichting kunnen zorgen voor een verlies van de functionaliteit van het foerageergebied. De aanleg van een wal om de parkeerplaats voorkomt uitstraling van koplampen van auto's. Op de parkeerplaats wordt niet standaard gebruik gemaakt van verlichting. Incidenteel (bij evenementen) kan verlichting toegepast worden met gerichte armaturen, die lichtstraling richting de omgeving voorkomen zodat negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen niet optreden.

Het projectgebied vormt hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied van vogels met jaar- rond beschermde nestplaatsen als buizerd en kerkuil. Voor deze soorten geldt dat het projectgebied gezien het intensieve gebruik geen hoogwaardig foerageergebied vormt. Bovendien is in de omge- ving van het projectgebied in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen treden niet op.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels in de directe omgeving kunnen worden vernietigd of verstoord. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Voor de ontwikkelingen zijn geen aanpassingen aan de bestaande watergang en rietvegetatie ten noorden van het projectgebied nodig, zodat negatieve effecten op grote modderkruiper en waterspitsmuis achterwege blijven. Daarom is aanvullend onderzoek naar de grote modderkruiper en waterspitsmuis niet nodig.

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen tot slot verblijfplaatsen van enkele algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden vernietigd en verstoord. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten beschermde soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Noord-Brabant. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig projectgebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur genoemd) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het nationale natuurbeleid. Het Natuur Netwerk Brabant (NNB) is de Brabantse uitwerking van het NNN. Het NNB bestaat uit een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen bossen en natuurgebieden in Brabant. Deze gebieden hebben de hoofdfunctie natuur. De provincie Noord-Brabant heeft dit uitgewerkt in het Natuurbeheerplan 2016 en de Verordening Ruimte 2014 (geconsolideerde versie 01-01-2017).

Het ruimtelijke beleid is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten. Voor (grootschalige of intensieve) ontwikkelingen die niet passen binnen de doelstellingen voor het NNN en beheer/herstel van de waterstructuren is geen ruimte. Bestaande functies en bestaand gebruik binnen de groenblauwe kern worden gerespecteerd.

Voor de ontwikkeling van functies binnen de NNB gelden de NNN-spelregels, zoals die door het Rijk/IPO zijn afgesproken: het 'nee, tenzij'-principe met toepassing van het compensatiebeginsel en met mogelijkheden voor de zogenaamde herbegrenzing en saldobenadering.

Naast het NNB is een Groenblauwe mantel begrensd. Deze dient als verbinding tussen het Natuur Netwerk Brabant en het landelijk gebied en moet de robuustheid van het systeem bevorderen. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen de groenblauwe mantel zijn alleen mogelijk, mits ze bijdragen aan behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden; de 'ja-mitsbenadering'.

INVENTARISATIE

Op circa 200 meter ten westen van het projectgebied ligt Natura 2000-gebied Krammer Volkerak. Dit betreft buitendijks gebied met grote wateren en oeverzones met graslanden, duinstruweel en bos. Binnen 2 km afstand liggen verder de Natura 2000-gebieden Haringvliet en Hollandsch Diep, met vergelijkbare habitats.

Deze gebieden maken tevens deel uit van het NNN. Het projectgebied grenst daarnaast aan de westzijde direct aan het NNB-gebied Fort Sabina. Aan de noordzijde, achter weg + dijk, ligt het NNB-gebied Sint-Antoniegorzen. Het projectgebied zelf is begrensd als Groenblauwe mantel.

TOETSING

Gezien de terreinomstandigheden en de ligging, heeft het projectgebied geen belangrijke directe ecologische relaties met Natura 2000-gebieden. Externe werking van de activiteiten op het projectgebied kan optreden door het toegenomen verkeer op de te ontwikkelen parkeerplaats en de toegangsweg hiernaartoe. Om dit effect te toetsen is een Aeriusberekening uitgevoerd, op basis van het verkeersonderzoek Fort Sabina (7 juli 2017). Deze is als bijlage 3 bij dit rapport opgenomen. Hieruit blijkt dat bij de te verwachten depositie aan NO_x 21,96 kg/j is, en NH₃ 1,49 kg/j. De toename van depositie op basis van het voornemen blijft voor alle Natura 2000-gebieden verwaarloosbaar klein, onder 0,05 mol N/ha /jaar.

Gezien de aard van de plannen en de ligging ten opzichte van het gebied zijn geen negatieve effecten te verwachten op de instandhoudingdoelen van de nabij gelegen Natura 2000-gebieden. De plannen zijn niet in strijd met de gebiedenbescherming van de Wnb.

Het parkeren van auto's heeft geen versturende invloed op de natuurwaarden in en om het NNB-gebied Fort Sabina. Gezien de aard van de plannen heeft het projectgebied geen negatief effect op aangrenzende NNB-gebied Fort Sabina.

Effecten van parkerende bezoekers die het fort zelf bezoeken, wordt afzonderlijk getoetst bij de ontwikkeling van activiteiten binnen het fort.

Het plangebied is begrensd als Groenblauwe mantel, waarbinnen ontwikkelingen alleen mogelijk zijn als deze dienen tot behoud en ontwikkeling van ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken. Het projectgebied wordt begrensd door een wal, die ervoor zorgt dat de landschappelijke kenmerken en waarden van het grotendeels open gebied niet worden aangetast door de parkerende auto's. De wal past goed in het landschap door de ligging van het projectgebied nabij een bestaande dijk.

De huidige ecologische waarde van het projectgebied is relatief laag door het gebruik als akker. De voornaamste waarde is te vinden buiten de akker in en langs de watergang, die niet wordt aangetast bij uitvoering van de activiteiten. De aarden wal zal worden opgebouwd uit klei- en zandgrond, zodat zich een vegetatie kan ontwikkelen die aansluit bij de (soortenrijke) vegetatie op de nabijgelegen dijk en het nabijgelegen fort. Hiervan zullen ook insecten en andere diersoorten profiteren die graag op dijken leven. Daarmee zorgt het project voor een stimulans van de ecologische waarden in en om het projectgebied.

Daarnaast vindt (her)inrichting en beheer van het gebied plaats door Staatsbosbeheer, waarbij versterking van de natuurwaarden waar mogelijk wordt meegenomen in de planvorming. In dat kader wordt onder andere in een aantal caponières zwermkasten voor vleermuizen opgehangen. Deze ruimtes zijn ontoegankelijk voor het publiek. In de gang naar één van de caponières worden door middel van webcams en projectie, live de beelden van de zwermkasten getoond.

Op de bovengenoemde wijze wordt invulling gegeven aan de versterking van de ecologische en landschappelijke waarden op basis van de aanwijzing als Groenblauwe mantel.

Conclusie

Uit de ecologische inventarisatie is een voldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan. Bij uitvoering van de beoogde activiteiten dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. In dat geval is het aanvragen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming niet nodig.

De ontwikkeling is niet in strijd met de gebiedenbescherming van de Wet natuurbescherming, zodat een vergunning van de Wnb voor gebieden niet nodig is.

Het project zorgt voor het behoud en de ontwikkeling van de ecologische waarden van de Groene mantel ter plaatse van het projectgebied. Het project is daarmee niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk beleid voor de Groenblauwe mantel.

4.5 Cultuurhistorie en landschap

De nieuw toe te voegen functies doen geen afbreuk aan de cultuurhistorische waarde van het fort Sabina. De toe te voegen objecten op het fort doen nagenoeg geen afbreuk aan de cultuurhistorische waarde van het landschap. De uitkijktoren welke in het plangebied gepland is, kan vanwege zijn lengte afbreuk doen aan het open en wijde karakter van het landschap. Echter deze uitkijktoren is naar verhouding maar een klein object in het landschap. De inbreuk op de cultuurhistorische waarde van het omliggende landschap zal dan ook zeer gering zijn. Bij de uitwerking zal de Rijksdienst voor Cultuurhistorisch Erfgoed als adviseur betrokken worden.

Ondanks deze minimale afbreuk aan de cultuurhistorische waarde, is er nog steeds sprake van een goede ruimtelijke ordening. Verdere maatregelen voor het aspect cultuurhistorie zijn dan ook niet nodig.

Verder is noemenswaardig dat de projecteerde parkeerplaats binnen de schootvelden komen te liggen. De parkeerplaatsen worden op maaiveld aangelegd en door de zorgvuldige landschappelijke inpassing hebben ze geen invloed op het beeld van openheid en wijze waarop het fort heeft gefunctioneerd. De locatiekeuze geeft de mogelijkheid de werking en wijzen van verdedigen in beeld te brengen en beleefbaar te maken.

In landschappelijk opzicht is de enige relevante verandering de aanleg van de parkeerplaats ten oosten van het fort. Door de ligging direct aansluitend aan het fort zijn de landschappelijke gevolgen beperkt. Daarnaast wordt rond de parkeerplaats een groen talud van 1,50 meter hoogte aangelegd dat geparkeerde auto's aan het zicht onttrekt. De geometrie van deze taluds sluiten aan bij de vormgeving van het fort.

Hierdoor wordt de parkeerplaats op een goede manier ingepast in het omringende landschap.

4.6 Externe veiligheid

Over het plangebied Fort Sabina lopen geen risicocontouren van inrichtingen. Wel ligt het plangebied aan een transportroute over het water, en naast de Volkerak sluizen. Ook hiervoor geldt dat de transportroute en de Volkerak sluizen geen risicocontour hebben die over het plangebied heenloopt.

Verdere onderbouwing is hier dan ook niet vereist aangezien er sprake blijft van een goede ruimtelijke ordening.

4.7 Bodemkwaliteit

De nieuw toe te voegen functies zijn geen functies welke een negatieve invloed kunnen uitoefenen op de bodemkwaliteit. Nadere maatregelen voor het aspect bodem zijn dan ook niet nodig.

5 Uitvoerbaarheid

Voor de uitvoering van het ontwikkelplan hebben Gedeputeerde Staten van Noord Brabant en de gemeente Moerdijk voldoende middelen beschikbaar gesteld. Ook voor beheer, onderhoud en begeleiding van de herontwikkeling is voldoende geld gereserveerd. Daardoor is de uitvoerbaarheid gegarandeerd.

Bijlagen

1. Ruimtelijk ontwerp Ontwikkelplan
2. Verkeersonderzoek Fort Sabina
3. Aeriusberekening

Bijlage 1: Ruimtelijk ontwerp Ontwikkelplan (paragraaf 4.2 van het Ontwikkelplan)

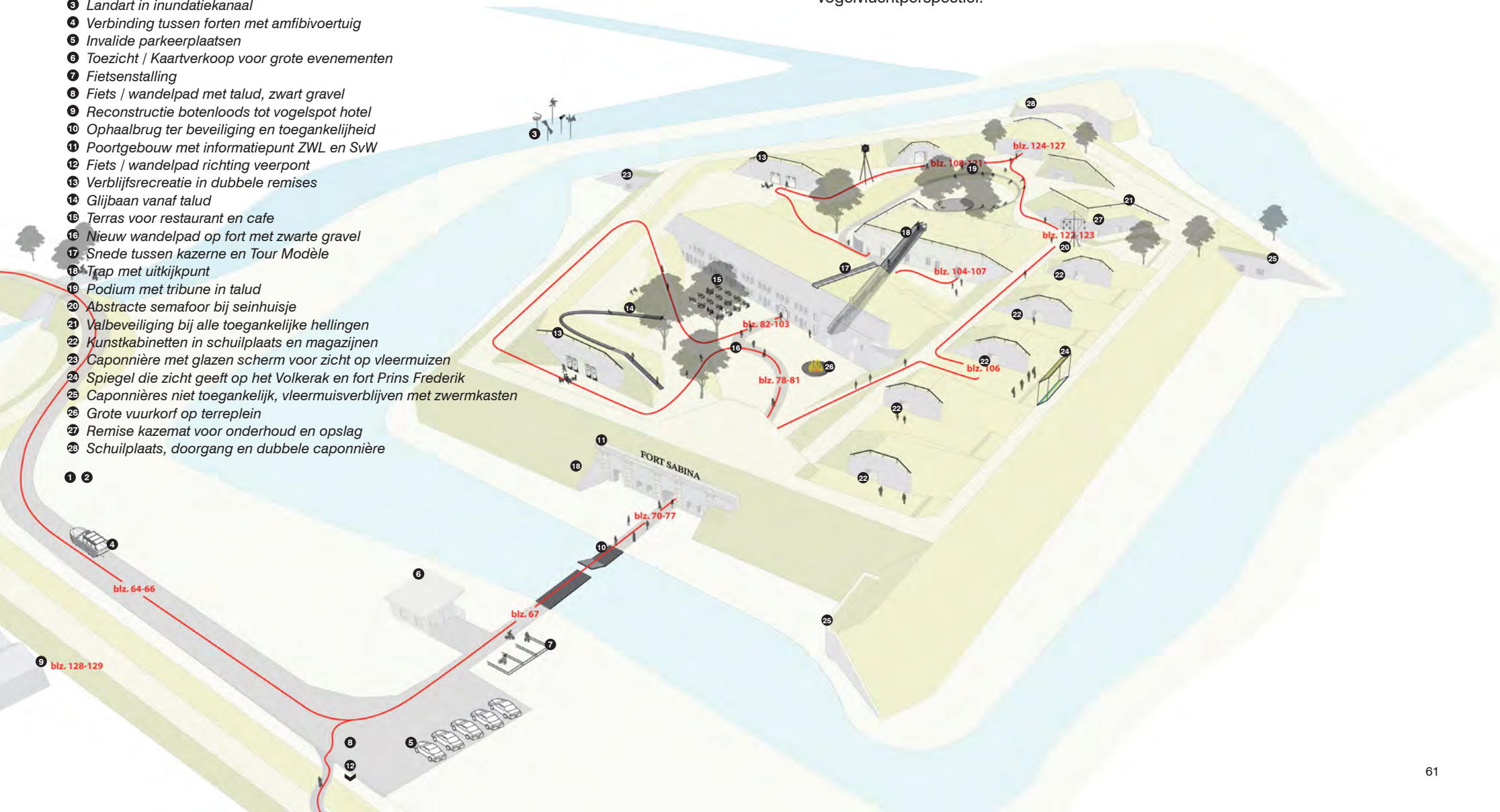
4.2 Ruimtelijk ontwerp

We beschrijven hierna de reeks van concrete archipuncturale ingrepen waarmee het fort gerevitaliseerd wordt. We volgen daarbij de route zoals aangegeven in het vogelvluchtperspectief.

— Leeswijzer

blz x Paginanummer beelden

- 1 100 parkeerplaatsen, 300m van entree
- 2 Uitzichtpunt bij inundatiesluis
- 3 Landart in inundatiekanaal
- 4 Verbinding tussen forten met amfibivoertuig
- 5 Invalide parkeerplaatsen
- 6 Toezicht / Kaartverkoop voor grote evenementen
- 7 Fietsenstalling
- 8 Fiets / wandelpad met talud, zwart gravel
- 9 Reconstructie botenloods tot vogelspot hotel
- 10 Ophaalbrug ter beveiliging en toegankelijkheid
- 11 Poortgebouw met informatiepunt ZWL en SvW
- 12 Fiets / wandelpad richting veerpont
- 13 Verblifsrecreatie in dubbele remises
- 14 Glijbaan vanaf talud
- 15 Terras voor restaurant en cafe
- 16 Nieuw wandelpad op fort met zwarte gravel
- 17 Snede tussen kazerne en Tour Modèle
- 18 Trap met uitzichtpunt
- 19 Podium met tribune in talud
- 20 Abstracte semafoor bij seinhuisje
- 21 Valbeveiliging bij alle toegankelijke hellingen
- 22 Kunstkabinetten in schuilplaats en magazijnen
- 23 Caponnière met glazen scherm voor zicht op vleermuizen
- 24 Spiegel die zicht geeft op het Volkerak en fort Prins Frederik
- 25 Caponnières niet toegankelijk, vleermuisverblijven met zwermkasten
- 26 Grote vuurkorf op terreplein
- 27 Remise kazemat voor onderhoud en opslag
- 28 Schuilplaats, doorgang en dubbele caponnière

Entreegebied

Door de verboden kringenwet was het tot 1874 verboden om in een straal van 1km rond het fort te bouwen. Hierdoor is het open karakter tot op de dag van vandaag behouden. Het polderlandschap en het open water benadrukken tevens het beschutte en introverte karakter van het fort.

De parkeergelegenheid met circa 100 plaatsen is geprojecteerd net voor wegversmalling ter plaatse van de inundatiesluis. De parkeerplaats wordt omzoomd door een groen talud van 1,50 meter hoogte dat geparkeerde auto's aan het zicht onttrekt. De geometrie van deze taluds sluit aan bij de vormgeving van het fort.

Vanaf het Volkerak zal het fort bereikbaar zijn door middel van een

het veerpontje dat aanmeert bij de bestaande (voormalige) politiesteiger. Door de bebossing rondom de dijk is de aanmeersteiger vanaf het fort en dijk niet zichtbaar. Door een eenvoudige, hooggeplaatste bewegwijzering zal de locatie van de veerpont worden aangeduid. Het onverharde fiets- en wandelpad zal met antracietkleurige gravel worden verhard en een aftakking langs het talud krijgen. Het hekje op het pad wordt vervangen door een wildrooster.

Het is de ambitie om de forten rond Willemstad op spectaculaire manier te verbinden door middel van een of meerdere amfibievoertuigen. Dit voertuig zal bezoekers in het entreegebied afzetten en ophalen.

Ophaalbrug

Vanaf midden 19e eeuw zijn de aarden omwalling en gracht rondom Fort Sabina aangelegd. In 1871 is er een ophaalbrug gemaakt bij het in 1881 gebouwde poortgebouw. Deze brug werd gebouwd op dubbele staande jukken met een uitneembaar vak. Halverwege was de brug voorzien van ca. 2,5 meter hoge dubbele ijzeren spijlenpoort met siersmeedwerk. (Bron, Nationaal Archief; OPG- W174). De brug was ongeveer 2,5 meter breed en een klein deel van het dek kon omhooggehaald worden. Het idee is om deze ophaalbrug in ere

te herstellen. Hiermee wordt het fort weer een eiland wat een extra dimensie geeft aan het bezoek van het fort en het zelfvoorzienende karakter. Buiten openingstijden kan het fort nu ook beter worden beveiligd tegen inbraak en vandalisme. De brug kan tegelijkertijd dienen als wildrooster, zodat er kleinvee op het fort gehouden kan worden. De brug zal uitgevoerd worden in matzwart staal. Daarnaast wordt de entree tot Fort Sabina duidelijk gemarkeerd door slanke matzwarte stalen letters boven de poort.

Buitengebied

Aan de voet van de inundatiesluis is er goed zicht op het fort, de kreek en de gracht. De inundatiesluis uit 1885 is aangelegd om het voorterrein van Fort Sabina onder water te kunnen zetten. De sluis verkeert in goede staat. Het water rondom het fort zou benut kunnen worden voor de plaatsing van

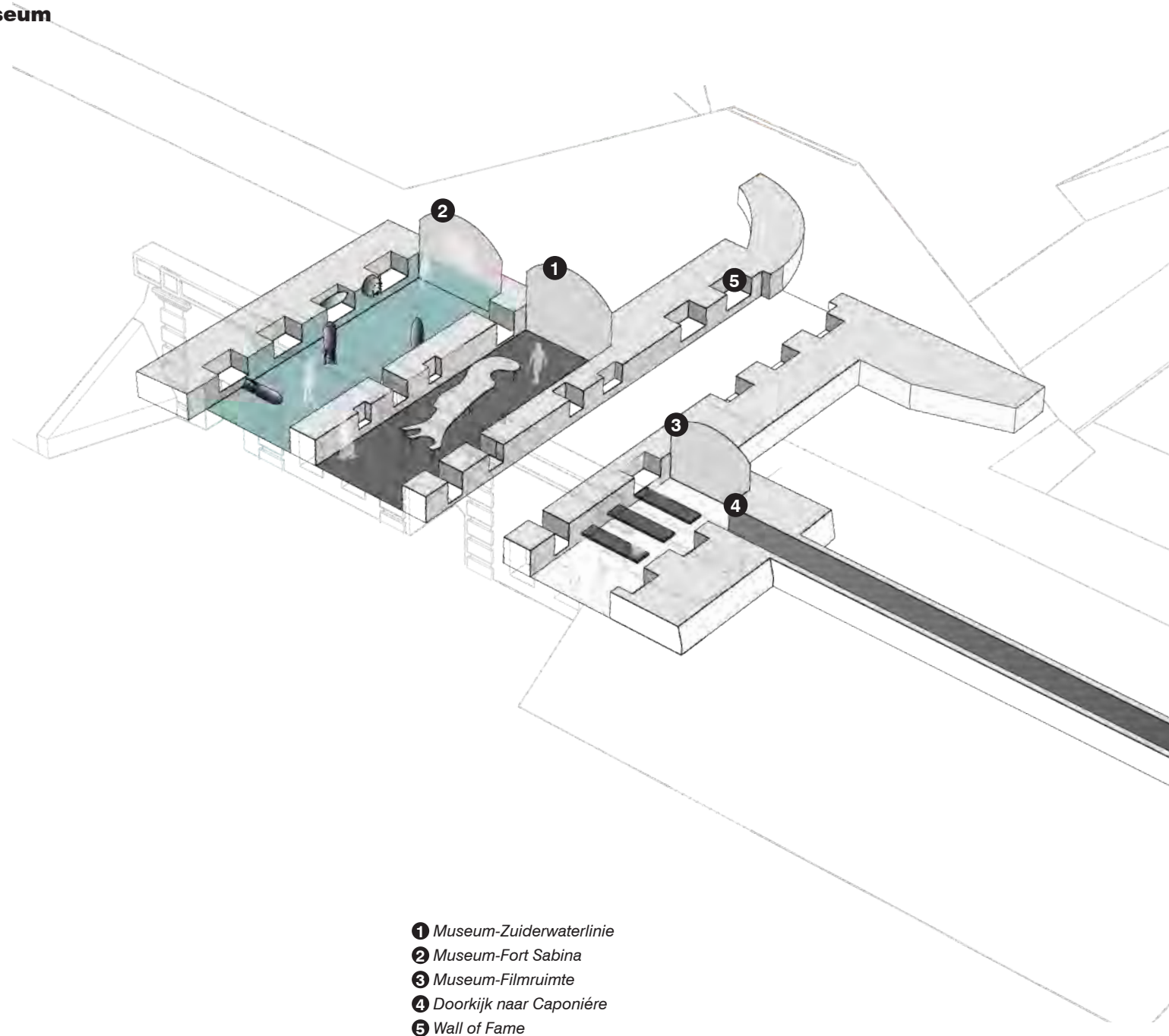
landschapskunst. Tussen de kreek en de gracht is ruimte voor een half verhard (zwarte gravel) wandelpad dat rondom het fort loopt en hier telkens nieuwe perspectieven op biedt. Ook zijn de caponnières goed zichtbaar vanaf dit pad.

Het poortgebouw - Zuiderwaterliniemuseum

Het poortgebouw werd in 1882 gebouwd en bestaat uit één bouwlaag met vier traveeën. In een van de traveeën bevindt zich de onderdoorgang naar het voorplein van de kazerne. Vanuit de ruimte met tongewelf aan de oostzijde vertrekt een onderaardse gang richting de caponnière. Het poortgebouw is opgetrokken uit bakstenen en zowel aan de binnen- als buitenzijde gepleisterd. De gevelopeningen zijn voorzien van ijzeren luiken met spiegaten aan de vensters, en opgeklampte deuren met ruitvormige, betraliede, juddassen bij de deuropeningen.

Het idee is om in het poortgebouw een klein museum in te richten over de vestingwerken. In de eerste zaal bevindt zich een grote maquette van de Zuiderwaterlinie waarop de ontstaansgeschiedenis, de wapenfeiten en de inundaties worden geprojecteerd. De tweede zaal zal meer ingaan op de Stelling van Willemstad (de Stelling van het Volkerak en het Hollands Diep) en het belang van Fort Sabina hierin. De derde, kleinere zaal aan de andere zijde van de doorgang zal dienst doen als een filmzaal waar door middel van persoonlijke getuigenissen de geschiedenis van Fort Sabina wordt verteld.

De doorgang zelf zal dienst doen als Wall of Fame, met moderne bustes van kopstukken uit de geschiedenis van Fort Sabina.

- ① Museum-Zuiderwaterlinie
- ② Museum-Fort Sabina
- ③ Museum-Filmruimte
- ④ Doorkijk naar Caponière
- ⑤ Wall of Fame

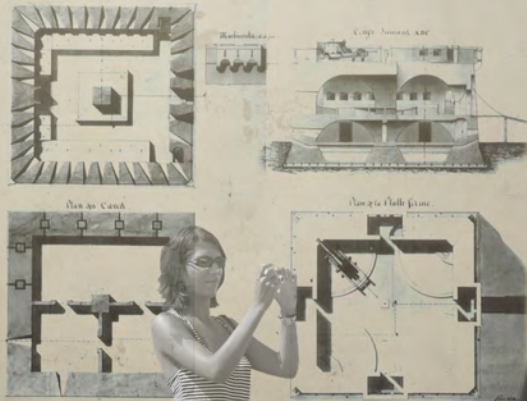

Zaal 1: de ontstaansgeschiedenis van de Zuiderwaterlinie

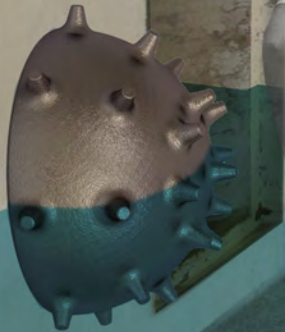
Zaal 2: Stelling van Willemstad en Fort Sabina

FORT SABINA

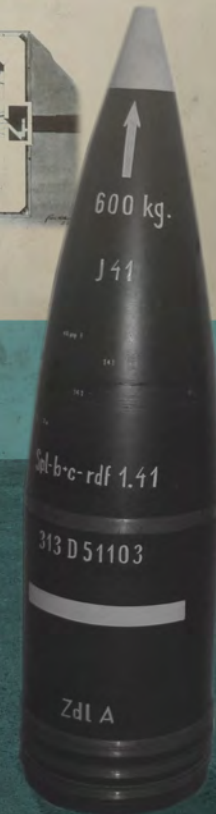
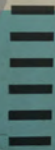
Division de l'Orde
Plan et coupe de la Casemate, année 1841, construite au fort Sabina
1841

Stelling van het Hollandsch Diep en het Volkerak

+0,60 NAP

Zaal 3: Filmzaal

Onderdoorgang: Wall of Fame

Terreplein

Het terreplein ligt beschermd en alleen de façade van de Tour Modèle en de kazerne zijn hier zichtbaar. Het terras bevindt zich in een zonnige hoek van het plein uit de wind. Mogelijk wordt de kogelgloeioven die op het plein van 1835 tot 1870 stond teruggebracht. Deze oven werd gebruikt voor het verhitten van kogels/artillerie, met het doel daarmee brand te stichten. Een belangrijk element is een levensgrote vuurschaal die garant staat voor legendarische avonden. De snede die tussen de Tour Modèle en de kazerne wordt gemaakt is al subtiel zichtbaar. Het pad wordt opnieuw aangelegd met zwart gravel. De tafels, stoelen en overige elementen worden eenduidig gematerialiseerd met bijvoorbeeld KLP of mat zwart staal zodat het geheel een rustige uitstraling heeft. Vanaf het hoogste punt van het fort, het talud boven de remise, begint een verdiepte, 30 meter lange glijbaan die in de richting van het terras loopt.

- ① Wandelpad
- ② Terras
- ③ Vuurkorf
- ④ Glijbaan

Inrichting plein

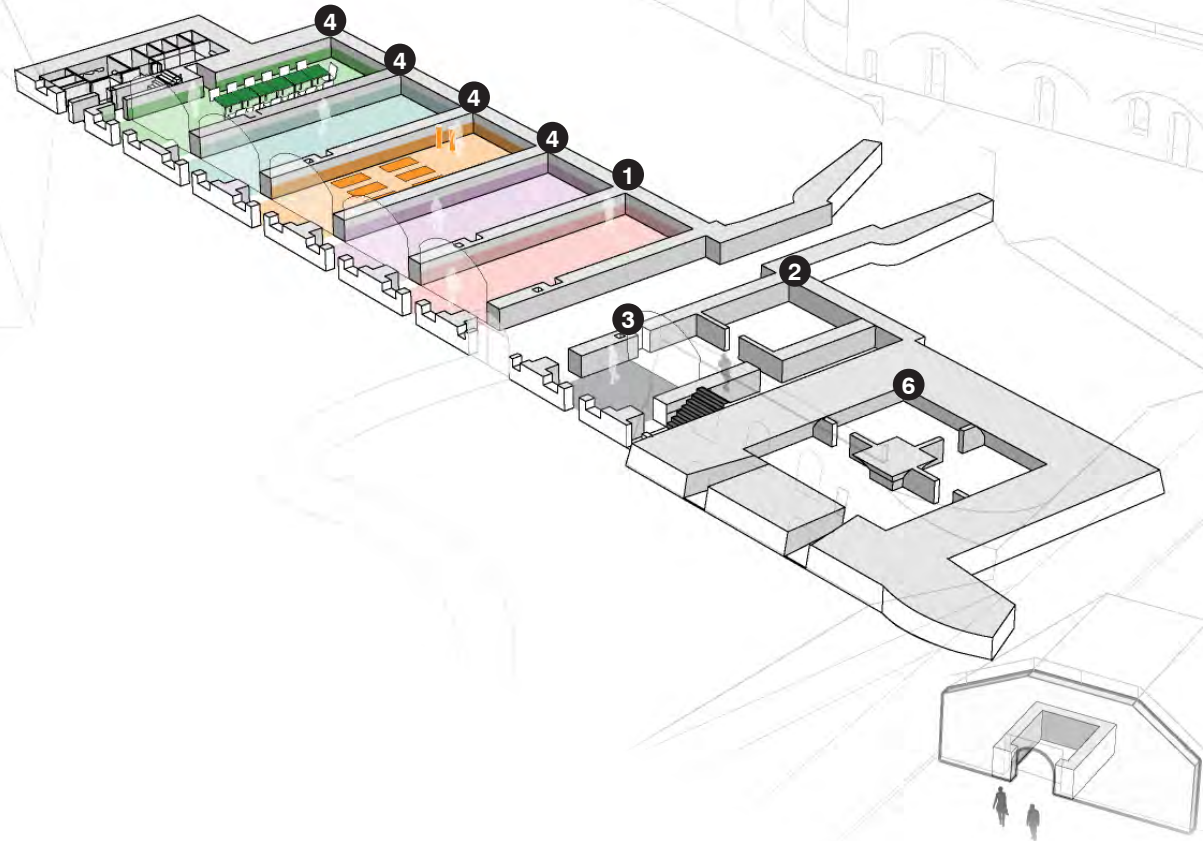

Glijbaan

Kazerne - begane grond

De kazerne is voor een groot deel nog in de oorspronkelijke staat van 1881. Duidelijk waarneembaar zijn de sporen als gevolg van de verzakking uit 1886. In de gevel is dit zichtbaar door het intanden van spievormige bakstenen; in het interieur door de later aangebrachte stalen liggers en de schuin aflopende vloeren op de verdieping. De ruimtes met tongewelven op de begane grond deden vroeger dienst als soldatenverblijf. De keuken kan op de huidige locatie blijven en uitgebreid worden met een bar en uitgiftebalie. De hiernaast gelegen onderdoorgang wordt voorzien van glazen deuren zodat er een doorzicht ontstaat naar de rest van het fort. Het travee naast de doorgang wordt ingericht als restaurant.

De ruimtes naast het restaurant kunnen afzonderlijk worden gebruikt (verhuurd) voor diverse activiteiten zoals workshops, conferentie, cursussen etc. De ruimtes worden afgesloten door glazen wanden met een toegangsdeur. Hierdoor valt er wel daglicht in deze ruimtes, maar ondervinden de activiteiten onderling geen overlast. De huidige toiletruimte is aan vernieuwing toe en dient opnieuw ingericht te worden. De ingang van de toiletten zal verplaatst worden, zodat deze ook rechtstreeks vanaf de buitenruimte te bereiken zijn.

- ① Restaurant
- ② Keuken
- ③ Bar
- ④ Multifunctionele ruimtes
- ⑤ Toiletten
- ⑥ Tour Modele begane grond

Restaurant

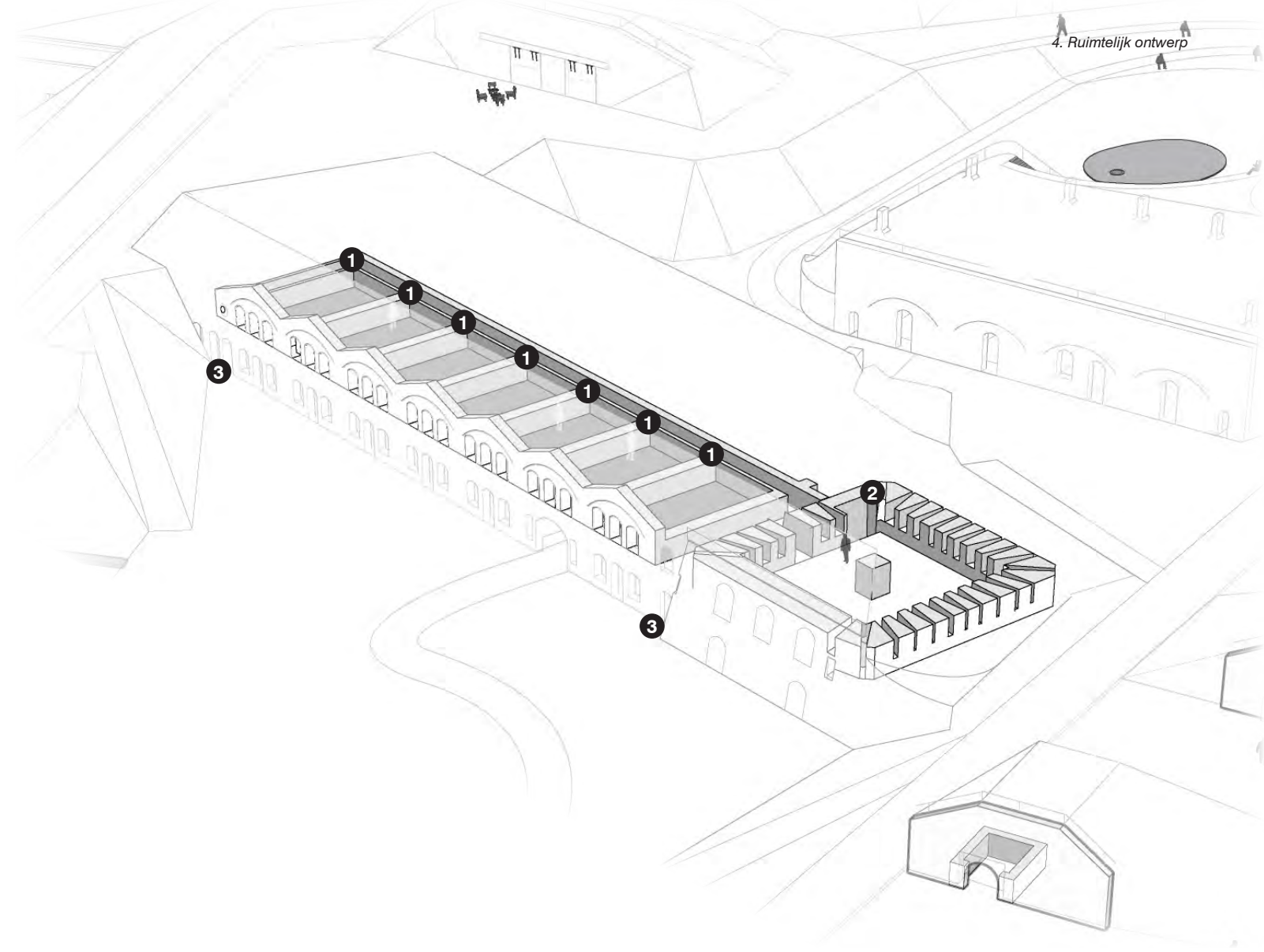

Multifunctionele ruimtes

Kazerne - eerste verdieping

De verdieping van de kazerne bestaat uit zeven separate ruimtes met tongewelven en zijn verbonden met een lange gang. Deze ruimtes deden dienst als officierenverblijven. De ruimten zijn ideaal om te verhuren als werkruimtes voor kleine, creatieve bedrijven. De bedrijfjes of organisaties die zich hier vestigen kunnen profiteren van de aanwezige voorzieningen op het fort. Mogelijk biedt de verhuur van deze ruimten een stabiele bron van inkomsten.

- ① Kantoren
- ② Tour model tweede verdieping
- ③ Ingang naar bovenverdieping

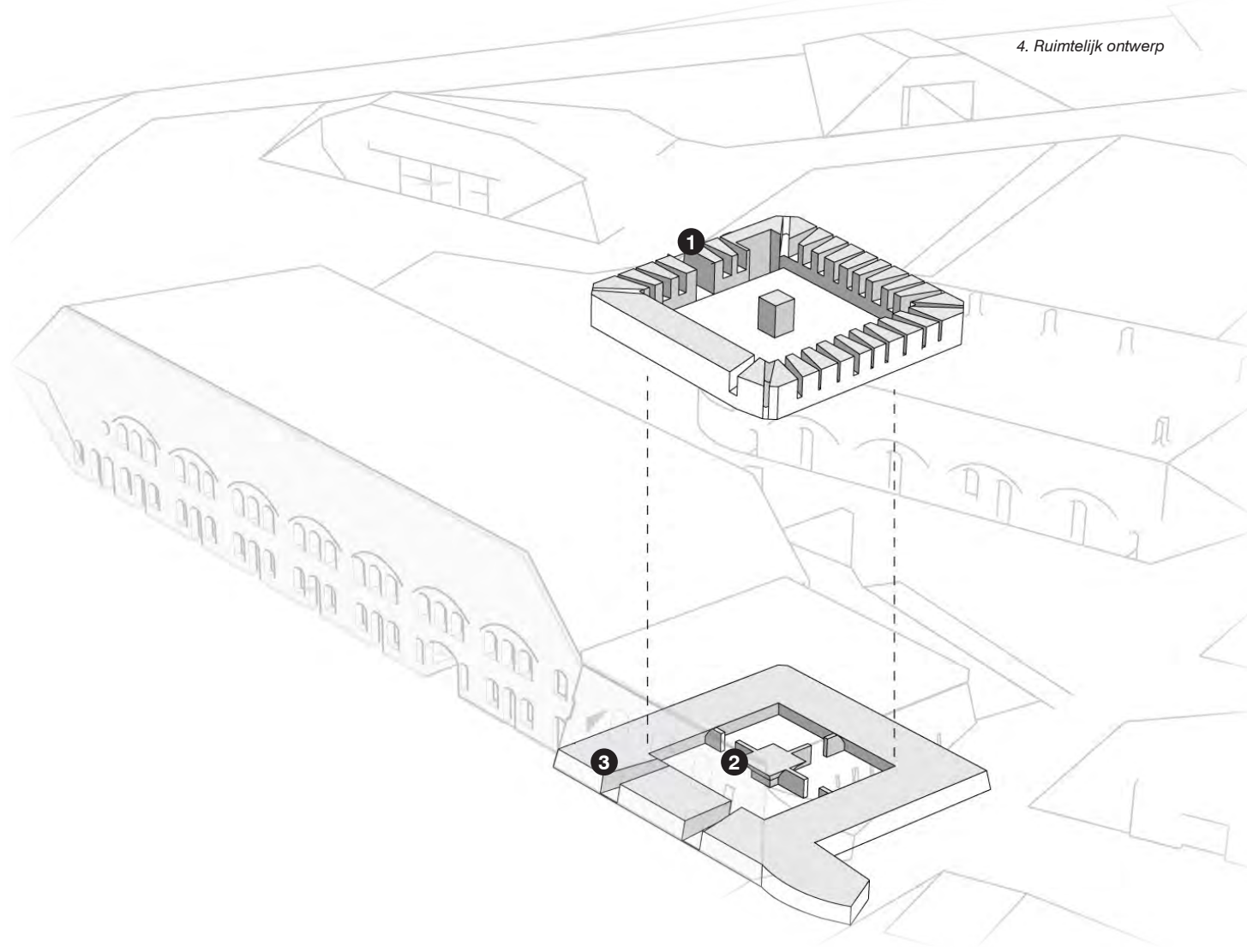

Kantoorruimte

Tour Modèle

Het oudste gebouw van Fort Sabina is de Tour Modèle, gebouwd in 1811 in opdracht van Napoleon. Deze toren, opgebouwd uit IJsselsteen, is het hart van het fort. In de fundering van de toren liggen een of meerdere reservoirs voor de opslag van regenwater. In de kelders bevinden een drietal opslagruimten voor levensmiddelen (vivres) en een geventileerd kruitmagazijn. De verdieping heeft een kruisgewelf met aan alle zijden schietgaten. De Tour Modèle werd oorspronkelijk betreden via een ophaalbrug op de verdieping. De verdieping diende als verblijfsruimte voor de manschappen die hier op getimmerde kribben sliepen.

Het dak diende als opstelplaats voor 4 stuks geschut op de buitenhoeken en bestond uit een halfhoge gemetselde borstwering waarin schietgaten opgenomen waren. De vloer van het platform liep naar het midden toe schuin af, zodat regenwater centraal afgevoerd kon worden naar de reservoirs onder de kelder. In 1881 is op het dak een 4 meter dikke laag aarde gestort. De constructie is hier niet op berekend en dit zorgt voor scheurvorming en lekkages in het plafond. Voorstel is om het dak af te graven en de aarde te vervangen door EPS, met daaroverheen een dunner laag aarde.

- ❶ *Ingang, historische ingang die via een ophaalbrug breikbaar was.*
- ❷ *Mogelijk locatie voor duurzame warmtevoorziening zoals een eWP of Biomassakachel*
- ❸ *Ventilatieopeningen, vroeger gebruikt voor het ventileren van het kruitmagazijn, nu mogelijk voor de ventilatie voor een biomassakachel.*

De binnenruimte van de Tour Modèle is reeds gerenoveerd met een betonnen vloer met vloerverwarming. Een nieuwe, terughoudende en eenduidige inrichting van deze ruimte zal het monumentale karakter benadrukken; nu overheersen de meubels. Met een nieuwe geïntegreerde belichting komt de vorm van de ruimte en plastische werking van de IJsselstenen beter tot zijn recht.

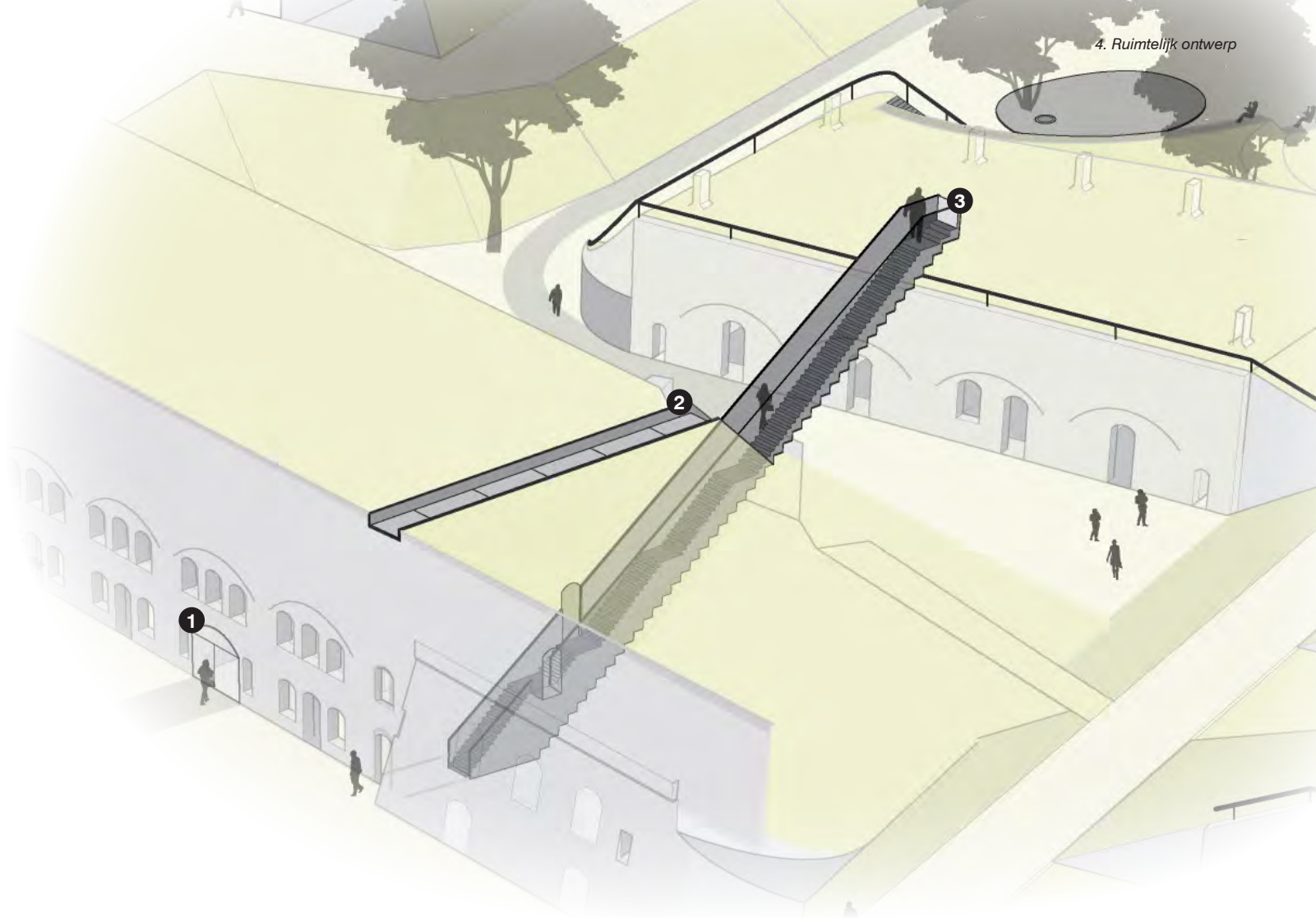
Ook deze ruimte kan veelzijdig worden ingezet als ruimte van samenkomst.

De kelder van de Tour Modèle kan dienst doen als installatieruimte voor de elektrische warmtepomp of biomassakachel. De ruimte is namelijk goed te ventileren met de ramen aan de noordzijde, zoals vroeger ook gebeurde.

Hemelse trap

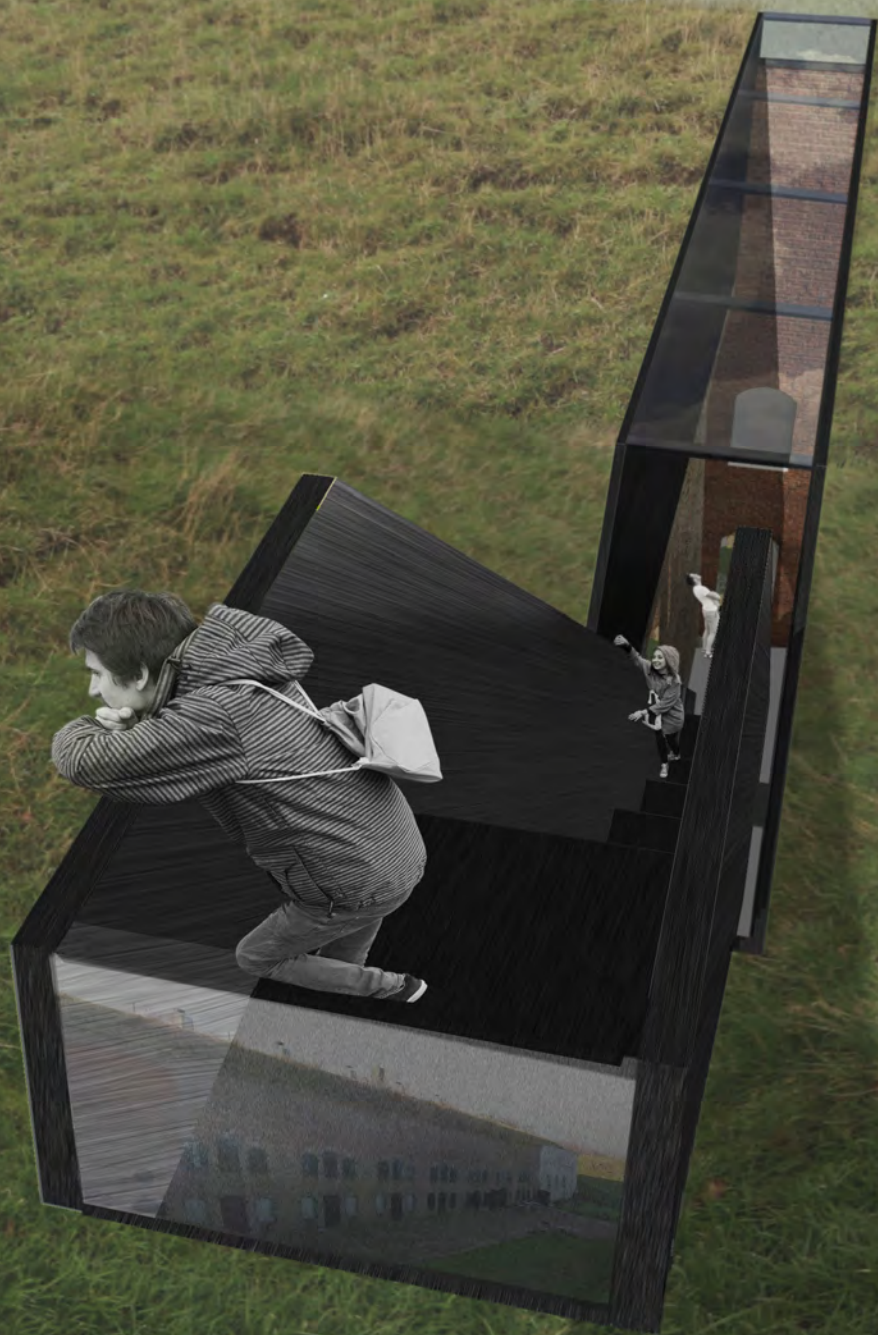
Het meest beeldbepalende element van Fort Sabina zal de 'hemelse trap' zijn. De functie van deze trap is meerledig. Allereerst scheidt de trap de Tour Modèle van de kazerne, waardoor de historische opbouw van het fort inzichtelijk wordt. Deze snede loopt ook door in het grondpakket boven de bebouwing; hier komen keerwanden. De trap verbindt tegelijkertijd belangrijke onderdelen van het fort; de begane grond en de verdieping van de kazerne en de verschillende lagen van de Tour Modèle. De trap steekt verder door om hoog boven het dak, op 17 meter hoogte, een uitzichtpunt te vormen. Hier krijgt de bezoeker mooi zicht op heel fort Sabina en het omringende water dat door de Stelling van Willemstad werd verdedigd. De borstwering aan het einde van de trap is van glas.

- ❶ *Bouwfysisch afsluiten van de doorgang d.m.v. een glazen facade.*
- ❷ *Snede tussen de Tour Modele en de kazerne*
- ❸ *Uitzichtpunt, 17m hoog.*

Doorsnede hemelse trap

Uitzichtpunt

Hemelse trap

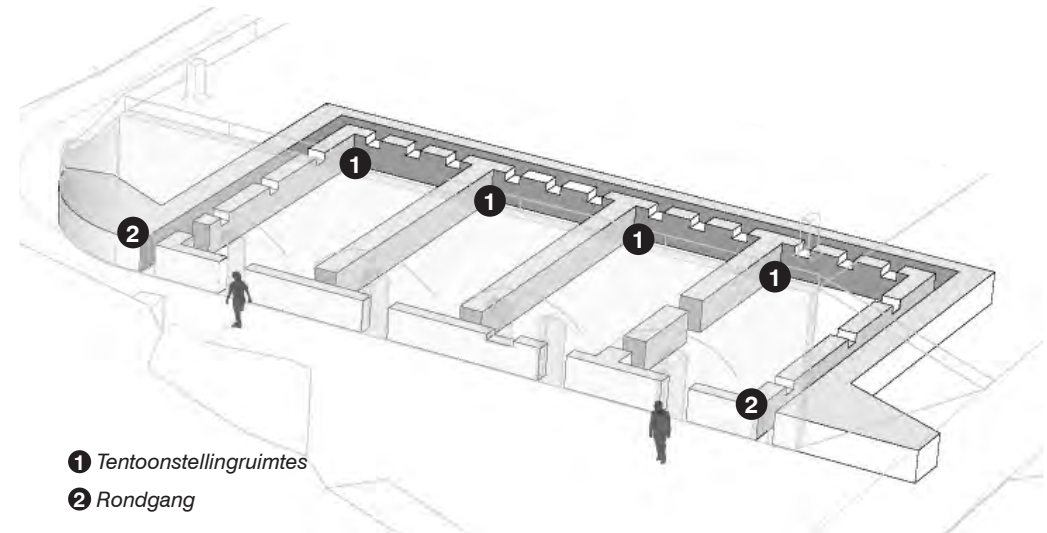
Kruithuis

Het huidige in 1881 gebouwde kruit- en projectielenmagazijn staat op de locatie waar het in 1859 gebouwde buskruitmagazijn zich bevond. Het magazijn uit 1881 bestaat uit een metselwerkconstructie vergelijkbaar met de constructie van de kazerne. Het gebouw heeft een gemetselde fundering met een getoogde stenen vloerconstructie. Er is geen kelder voor de opvang van regenwater. De begane grond heeft vier traveeën en is opgetrokken uit één meter dikke bakstenen muren waarop 3 steens dikke segmentvormige bogen rusten. De vier ruimtes gezamenlijk worden omzoomd door een rondgaande gemetselde lichtgang met muuropeningen naar de binnenruimten van het magazijn. Hiermee werd de brandgevaarlijke lichtvoorziening gescheiden van de munitie.

Het gebouw is verder voorzien van een inwendige ventilatievoorziening van de magazijnen die boven de lichtgang zijn gepositioneerd. Deze kanalen monden uit in de bovendakse ventilatiekanalen die boven de aarden bedekking uitsteken. Aan weerszijden van de voorgevel gemetselde keerwanden en een metselwerk borstwering die fungeert als keerwand ten behoeve van de aarden bedekking van het magazijn. In het interieur zijn 2 stuks ijzeren bovenloop kranen en smalspoor rails met wisselschijven aangebracht.

Op de bestekstekening uit 1880 wordt de functie van de verschillende ruimten aangegeven: In de ruimten met de bovenloopkranen waren de projectielen opgeslagen. De overige ruimten waren voor opslag van buskruit. Daartussen bevond zich een kleine ruimte die omschreven wordt als 'vulplaats', een enkelvoudige toegang en een kleine ruimte voor 'ge vulde projectielen'. De vensteropeningen zijn voorzien van opgeklampte luiken waarachter zich 6-vaks ramen bevinden. In de deuropeningen zijn eenvoudige opgeklampte deuren geplaatst.

Het kruithuis heeft mooie hoge, buikbare ruimtes die, net als de ruimtes in de kazerne voor veel doeleinden gebruikt kunnen worden. De ruimtes lenen zich bij uitstek voor expositie van beeldende kunst. De lichtgang wordt opnieuw, op historische of moderne wijze, de bron van verlichting voor deze ruimtes.

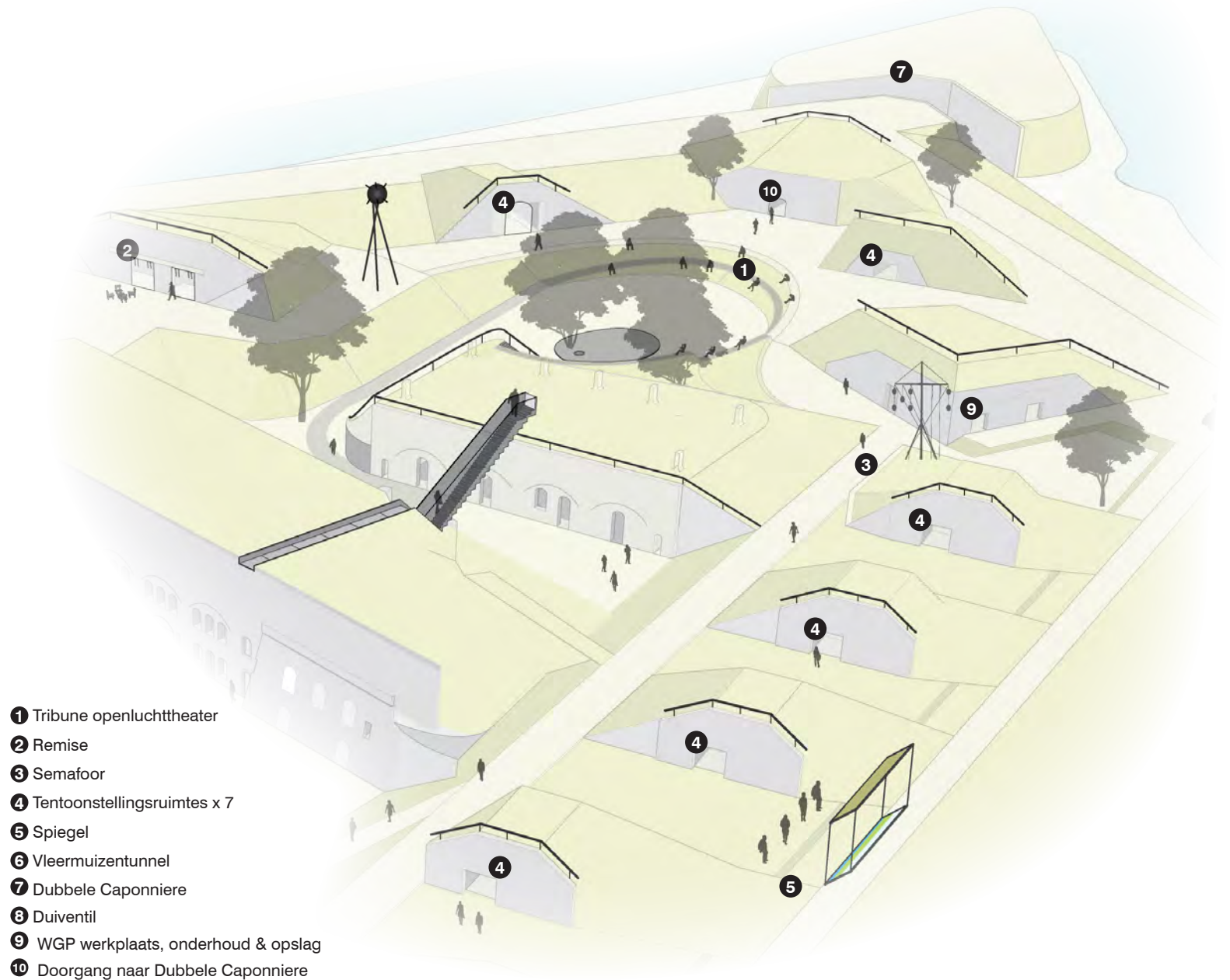

Tentoonstellingsruimtes Kruithuis

Openluchttheater

De landschappelijke, komvormige en beschutte ruimte achter het kruithuis wordt al regelmatig gebruikt als openluchttheater. De functionaliteit van deze ruimte en het aantal zitplaatsen wordt verder verbeterd door het talud rond deze ruimte en het dak van het kruithuis als tribune te profileren. Ook komt er eenvoudige trap naar het dak van het kruithuis. De aandacht richt zich op een sculpturaal vormgegeven podium.

- 1 Tribune openluchttheater
- 2 Remise
- 3 Semafoor
- 4 Tentoonstellingsruimtes x 7
- 5 Spiegel
- 6 Vleermuizentunnel
- 7 Dubbele Caponniere
- 8 Duiventil
- 9 WGP werkplaats, onderhoud & opslag
- 10 Doorgang naar Dubbele Caponniere

Duiventil en vleermuizen caponnière

Eyecatcher is een verheven zeemijn van het soort dat werd gebruikt om het Volkerak af te sluiten voor de vijand. Nu fungeert de zeemijn nu als vredelievende duiventil.

In de gang naar de caponnière worden door middel van webcams en projectie, live de beelden van de zwermkasten in de caponniere getoond.

w

Magazijnen

Deze zeven magazijnen zijn gebouwd tussen 1880 en 1884. Het zijn eenvoudige constructies met plaatfundering, een naar één zijde afbuigende keerwand en borstwering waarin zich een toegang bevindt met een dubbele opgeklampte deur. De deur is voorzien van een ruitvormige, betraliede judas. Deze magazijntjes waren geplaatst naast de opstelplaatsen voor zwaar geschut.

Hoewel de effectieve ruimte van deze magazijntjes zeer beperkt is, fungeren ze prachtig als kabinetten voor expositie van beelden kunst. Ook de belendende geschutsofstellingen zijn ideaal voor platform voor expositie. De magazijntje kunnen ook worden gebruikt voor een ludieke manier van overnachten.

Remises

De remises zijn gebouwd tussen 1880 en 1884 en hebben een vergelijkbare bouwkundige opbouw als de magazijnen. De dubbele remises hebben twee grote ruimten met schuifnissen. Bij één remise wordt de schuifconstructie hergebruikt en worden hier nieuwe glazen schuifdeuren in geplaatst.

De twee remises worden ingericht als tijdelijke verblijfsruimten. Deze kunnen gehuurd worden voor bijvoorbeeld evenementen als bruiloften. Ook deze ruimtes zouden kunnen worden ingericht als overnachtingsruimte.

Een van de remises fungeert als werk- en opslagruimte voor vrijwilligers en voor het WGP.

Semafoor

De semafoor was het eerste bruikbare middel voor optische telecommunicatie en werd gebruikt om contact te houden tussen de verschillende forten van de Stelling van het Hollands diep en het Volkerak. Zo kon met een semafoor vanaf fort Sabina informatie naar fort Prins Frederik, aan de overzijde van het Volkerak, overgedragen worden. Hoewel dit, naar alle waarschijnlijkheid, niet de

locatie was waar de Semafoor gestaan heeft, is vanaf hier fort Prins Frederik wel zichtbaar. Mocht er na verloop van tijd ook een semafoor op fort Prins Frederik komen, is dit een uitstekende manier om de forten visueel weer met elkaar te verbinden.

De semafoor wordt geplaatst op het voormalig seinhuisje.

TABLEAU DES SIGNAUX

1	A	12	Q
	12		13
	13		14
	14		15
	15		16
	16		17
	17		18
	18		19
	19		20
	20		21
	21		22
	22		

Periscoop

Doel van fort Sabina was de verdediging van het open water. Door het verhogen van de dijk is het Volkerak echter niet meer zichtbaar. Door het parallel plaatsen van twee spiegels ontstaat een levensgrote periscoop. Hierdoor is het open water weer zichtbaar, zonder snede te maken in de dijk.

Schuilplaats en dubbele caponnière

Deze is gebouwd tussen 1880 en 1884. De caponnière heeft een haakvormige plattegrond met schietgaten van verschillende formaten. Vanuit hier konden de flanken van het fort worden verdedigd. De dubbele caponnière is bereikbaar via een ondergrondse gang

vanuit de schuilplaats. Naast de Tour Modèle is dit het meest bijzondere element van Fort Sabina dat ook vrijwel nergens anders voorkomt.

De gracht wordt gereconstrueerd door middel van een plas-dras gebied. Er wordt een 60cm smal verhoogd vlonderpad

gemaakt dat de ondergrondse gang verbindt met de ingang van de caponnière. Door middel van een stalen frame worden de schietgaten (smal binnen, breed buiten, het tegenovergestelde van de Tour Modèle!) benadrukt.

Caponnières

In de drie overige caponnières worden zwermkasten voor vleermuizen opgehangen. Deze ruimtes zijn ontoegankelijk voor het publiek. In de gang naar één van de caponnières worden door middel van webcams en projectie, live de beelden van de zwermkasten getoond.

COEHOORN MORTIEREN

Huisstijl

Vanwege de eenduidige kleur en materiaaltoepassing vormen de archipuncturale elementen en ingrepen samen de huisstijl van Fort Sabina. Dit kan uitgroeien tot de huisstijl van de gehele Stelling van Willemstad. Dat benadrukt het eigen karakter van de Stelling van Willemstad ten opzichte van andere deelgebieden in de Zuiderwaterlinie, waar andere materialen worden toegepast: accoya hout in de West-Brabantse Waterlinie, cortenstaal in 's-Hertogenbosch en matzwart staal dus rond Willemstad.

Botenloods / vaartuigenloods

Ten noorden van het fort bevond zich een loods waarmee torpedoversperringen in het zeevat konden worden aangebracht. Het gebouw heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van de ontwikkelingen van de landsverdediging en de krijgskunst in de negentiende eeuw en de plaats die het fort innam als schakel in de Zuiderwaterlinie. Het heeft architectuurhistorische waarden wegens

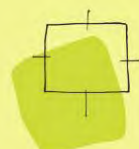
de sobere stijl en de eenvoud van de traditionele baksteenbouw.

Het is denkbaar dat het oorspronkelijke volume van de botenloods, waarvan nu alleen de voorgevel nog overeind staat, herbouwd wordt. Omdat het gebouw grenst aan de kwetsbare St. Anthoniegorzen mag er op geen enkele wijze verstoring van het vogelweidegebied

plaatsvinden. De geveldelen die hierop zijn gericht mogen geen licht geven of spiegelen. Eigenaar Staatsbosbeheer staat echter open voor initiatieven die dit als randvoorwaarde nemen. Gedacht wordt aan een vogelobservatiehotel.

Bijlage 2: Verkeersonderzoek Fort Sabina

Verkeersonderzoek Fort Sabina

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Verkeersonderzoek Fort Sabina

Inhoud

---

rapport

7 augustus 2017

Projectnummer 219.00.12.00.00.00

Ruimte voor de leefomgeving

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Huidige en toekomstige situatie	4
2.1	Huidige situatie	4
2.2	Toekomstige situatie	4
3	Parkeerbehoefte en verkeersgeneratie	6
3.1	Parkeerbehoefte en verkeersgeneratie per functie	6
3.2	Totale parkeerbehoefte en verkeersgeneratie	6
4	Conclusie en aanbevelingen	8

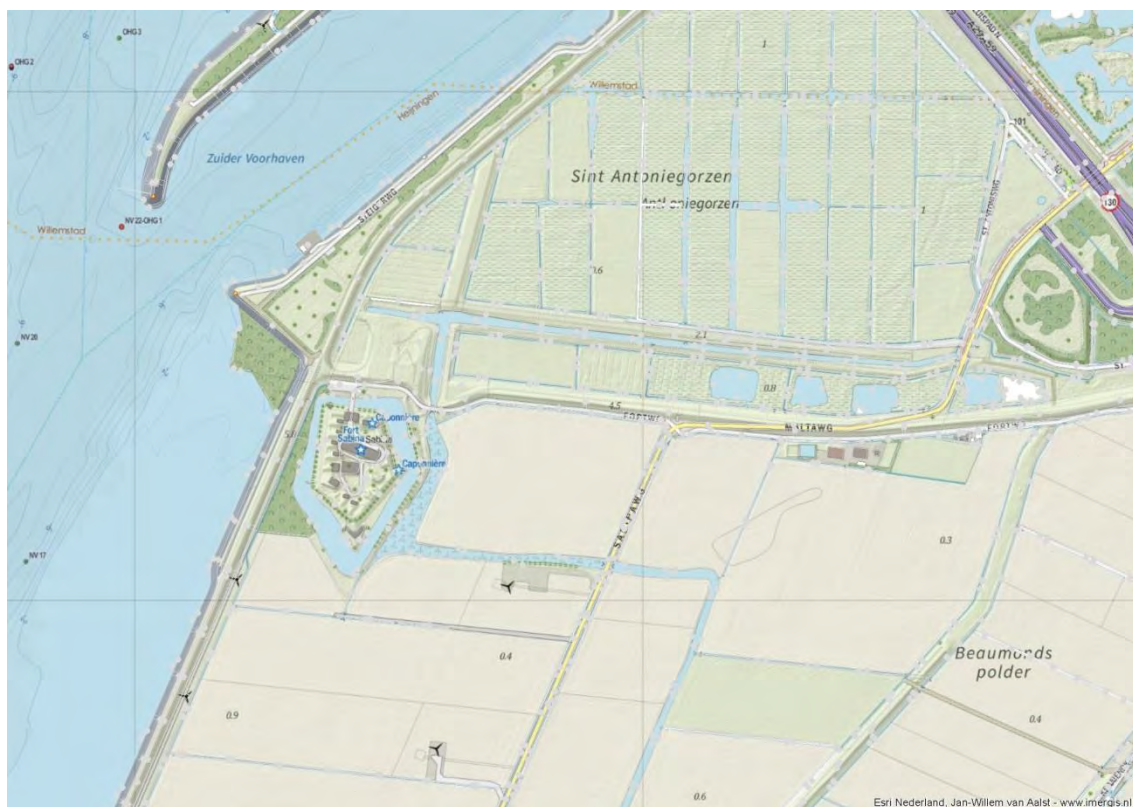
1 Inleiding

In opdracht van gemeente Moerdijk heeft BügelHajema Adviseurs een verkeerskundig onderzoek uitgevoerd naar de verkeersontwikkeling en parkeerbehoefte ten gevolge van de voorgenomen ontwikkelingen rond Fort Sabina.

De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in de voorliggende rapportage.

Ligging en plan

Het plangebied ligt op ongeveer 3 kilometer ten zuidwesten van Willemstad. Het plangebied wordt aan de noordwestkant begrensd door het Volkerak en aan de zuidoostzijde ontsloten door de Sabinaweg en Maltaweg. In de navolgende kaart is de vorm en de locatie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging Fort Sabina

2 Huidige en toekomstige situatie

2.1 Huidige situatie

Nadat Fort Sabina door de gemeente Moerdijk in erfpacht is genomen van Staatsbosbeheer, is een begin gemaakt met de werkzaamheden aan het fort. In 2006 zijn het poortgebouw en de Tour Modèle gerestaureerd. De afgelopen jaren is ingezet op het verbeteren van de veiligheid op de locatie en het verbeteren van de toegankelijkheid. In de periode van 2008 en 2011 zijn enkele studies gedaan naar de bouwkundige staat van het fort en naar mogelijkheden en maatregelen voor herbestemming en ontstond het voornemen om het fort te restaureren. In de achterliggende tijd hebben gemeente en fortbeheerder met slim combineren van opgaven, bescheiden middelen en veel inzet de meest urgente werkzaamheden opgepakt en het fort meer en meer ontsloten. In 4 jaar tijd is het aantal bezoekers gegroeid van 0 naar zo'n 12.000 in 2016. De verwachting is dat dit zal doorgroeien naar circa 20.000 bezoekers na realisatie van het ontwikkelplan.

2.2 Toekomstige situatie

Het ontwikkelplan voor Fort Sabina is het resultaat van de verkenning naar het duurzaam beheer en instandhouding van Fort Sabina. Het ontwikkelplan omvat een ontwikkelconcept voor de herontwikkeling gebaseerd op de uitgangspunten en voorwaarden voor de duurzame instandhouding van het fort. Het concept borduurt voort op de historische kwaliteiten en kenmerken van het fort en haar ligging binnen de Zuiderwaterlinie. Met de herontwikkeling van Fort Sabina wordt bijgedragen aan de hieronder beschreven doelen en ambities voor de duurzame instandhouding van Fort Sabina.

In de pré-verkenning 'Stelling nemen voor Fort Sabina' zijn de volgende uitgangspunten voor de ontwikkeling van Fort Sabina opgehaald.

- Fort Sabina blijft toegankelijk voor algemeen publiek.
- Het (onderscheidende) ongerepte karakter van het fort blijft zoveel mogelijk behouden, incl. de wettelijk voorgeschreven bescherming van flora en fauna. Behoud van het 'rauwe en ruige' karakter sluit een hoogwaardig(e) serviceniveau en inrichting niet uit.
- De invulling van het fort sluit aan bij de visie en kansenkaart voor de Stelling van Willemstad die tijdens de Waterpoortconferentie van november 2014 is gepresenteerd en breed wordt gedragen.
- De huidige activiteiten die op het fort worden aangeboden zijn uitgangspunt en inspiratie voor de exploitatie van het fort. De drie pijlers voor de ontwikkeling van nieuw aanbod zijn hiervan afgeleid: gastvrijheid, natuur, cultuur/historie. Als leidraad voor de bedrijfsvoering of zelfs voor een business-concept als zodanig geldt dat die sociaal en duurzaam is .

In het ontwikkelplan Fort Sabina worden de volgende te realiseren functies genoemd

- Openluchttheater;
- Museum expositieruimte Zuiderwaterlinie, Fort Sabina, Filmruimte;
- Vergaderruimte;
- Kantoorruimte;

- Evenementen;
- Horeca, inclusief natuurlijk spelen en beleven.

3 Parkeerbehoefte en verkeersgeneratie

Vooralsnog wordt voorzien in de uitbreiding van het aantal bezoekers naar 20.000. Bij de berekeningen van de parkeerbehoefte en verkeersgeneratie per functie is gebruik gemaakt van het rapport "Parkeerbeleid Moerdijk, nota parkeernormen", van augustus 2015. Daarbij is uitgegaan van een mooie dag waarbij alle functies in bedrijf zijn. Dit houdt in dat sprake is van een berekening van de wordt case situatie. In de praktijk zal de parkeerdruk en de verkeersgeneratie dus lager zijn.

3.1 Parkeerbehoefte en verkeersgeneratie per functie

In de genoemde parkeernota is de stedelijkheidsgraad per deelgebied van de gemeente Moerdijk vastgesteld. Het betreffende gebied (wijk 09) kent stedelijkheidsgraad 5 (niet stedelijk). In onderstaande tabel zijn de parkeerbehoefte en verkeersgeneratie berekend.

Tabel 1. Verkeersgeneratie en Parkeerbehoefte

Functie	aantal per jaar	aantal/opp	bezetting	met auto	auto-bezetting	turn-over	parkeer 100 m2 bvo	parkeer-behoefte per functie	verkeers-generatie 100 m2 bvo	verkeers-generatie totaal	bezoekers/ jaar
Openluchttheater	20 voorst.	200 pers.	90%	90%	2	1		81		162	3600
Museum	200 dagen open	500 m2	nvt	90%	2	2	9	5	18	90	4000
Vergaderruimte	150 dagen gebr.	30 units	80%	100%	2	1		12		24	3600
Kantoorruimte	200 dagen gebr.	400 m2	nvt		1	1	2,5	8	7.9	32	6320
Evenementen	20 keer/jaar	150 pers.	nvt	90%	2	1		68		135	3000
								173		443	20520

Bij deze tabel worden de volgende opmerkingen geplaatst.

De functie horeca wordt als ondergeschikt beschouwd. Bezoekers komen voor een andere functie en maken vervolgens ook gebruik van de horeca. Daarnaast is het restaurant alleen geopend tijdens openingstijden van het fort en dus niet tijdens de avonden. De horeca genereert dus geen extra verkeer en vraagt niet om meer parkeergelegenheid. Hetzelfde wordt gesteld ten aanzien van het "natuurlijk spelen en beleven".

Voor de functie museum wordt een turnover aangehouden van 2 (turnover: het aantal keren dat een parkeerplaats gebruikt wordt).

3.2 Totale parkeerbehoefte en verkeersgeneratie

Veel bezoekers zullen gebruik maken van meerdere functies. Daarnaast vinden de verschillende activiteiten op verschillende momenten plaats. Zo zullen de evenementen niet tegelijk met de openluchtvoorstellingen plaatsvinden, zal het gebruik van vergaderruimte en kantoorruimte plaatsvinden op werkdagen terwijl het bezoek van het museum veelal in de weekenden zal plaatsvinden.

Als er inderdaad vanuit wordt gegaan dat de openluchtvoorstellingen plaatsvinden terwijl de andere recreatieve functies niet in gebruik zijn is de parkeerbehoefte ongeveer 89 parkeerplaatsen. De berekening is opgenomen in onderstaande tabel. De verwachte verkeersgeneratie bedraagt op die dagen ongeveer 308 ritten/etmaal (openluchttheater 162, museum 90 ritten, vergaderruimte 24 ritten, kantoorruimte 32 ritten).

Tabel 2. Maatgevend dagdeel parkeren

	Werkdag			Weekenddag		
	ochtend	middag	avond	ochtend	middag	avond
Openluchttheater	0	0	81			81
Museum	5	5	0	5	5	0
Vergaderruimte	12	12	0	0	0	0
Kantoorruimte	8	8	8	0	0	0
Evenementen	0	0	0	68	68	0
Totaal	25	25	89	73	73	81

4 Conclusie en aanbevelingen

In het plan is voorzien in een parkeerterrein met een capaciteit van 100 parkeerplaatsen. Uit het voorgaande blijkt dat dit voldoende is.

De toename van 308 ritten betekent, uitgaande van een gelijkmatige verdeling van het verkeer over de Maltaweg en Sabinaweg een toename van 154 mvt/etmaal. Deze toename is zodanig dat de verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid op deze wegen niet in het geding zijn.

In het Ontwikkelingsplan Fort Sabina is weinig aandacht geschonken aan de bereikbaarheid per fiets. Ten oosten van de A59 maakt de Maltaweg echter deel uit van de landelijke fietsknooppuntenroutes, recreatieve veilige fietsroutes door Nederland aan de hand van knooppunten.

Het verdient aanbeveling te bezien in hoeverre Fort Sabina hierin opgenomen kan worden.

Komend vanuit oostelijke richting is de Maltaweg voorzien van een enkelzijdig fietspad tot aan globaal de aansluiting met de Sint Antonieweg. Daarna zijn op de Maltaweg suggestiestroken opgenomen.

Ongeveer 150 meter verderop ligt parallel aan de Maltaweg de Fortweg aan de andere zijde van de dijk. Een verbinding tussen het fietspad en de Fortweg zou een sterke verbetering van Fort Sabina voor de fietser betekenen.

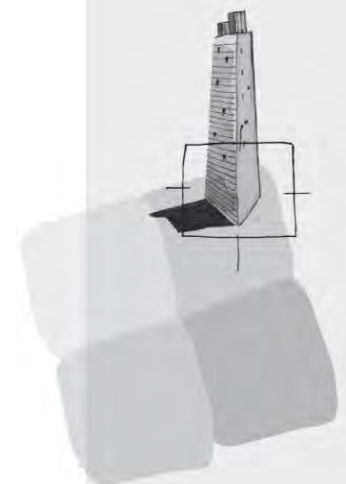
Ook een verbinding van de Fortweg met de Steigerweg/Hellegatseweg, welke genoemd wordt in het gemeentelijk fiets- en wandelpadenplan zou een goede verbetering zijn van de bereikbaarheid van Fort Sabina per fiets.

Colofon

Projectleiding
Henk Veldhuis

Supervisie
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
219.00.12.00.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Adviseurs voor
leefomgeving en
omgevingsrecht BNSP
Utrechtseweg 7
3811 NA Amersfoort
T 033 465 65 45
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en
Amersfoort

Bijlage 3: Aeriusberekening

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat resultaten van een stikstofdepositieberekening met AERIUS Calculator. U dient dit document te gebruiken ter onderbouwing van een vergunningaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming.

De resultaten geven de stikstofeffecten van deze activiteit weer voor Natura 2000-gebieden. AERIUS Calculator maakt enkel voor de PAS-gebieden inzichtelijk welke stikstofgevoelige habitattypen er voor komen en op welke hiervan een effect is. Op basis hiervan is aangegeven voor hoeveel hectares ontwikkelingsruimte benodigd is.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en stikstofoxide (NO_x), of één van beide. Hiermee is de depositie van de activiteit berekend en uitgewerkt.

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in de Calculator.

Berekening Situatie 1

- ▶ Kenmerken
- ▶ Emissie
- ▶ Depositie natuurgebieden
- ▶ Depositie habitattypen

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl en pas.naturazoo.nl.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Gemeente Moerdijk	Fortweg, nvt nvt

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
Fort Sabina	S14gmAek5rsV

Datum berekening	Rekenjaar
07 juli 2017, 12:14	2017

Totale emissie

Situatie 1	
NOx	21,96 kg/j
NH ₃	1,49 kg/j

Depositie

Hectare met
hoogste project-
bijdrage (mol/ha/j)

Natuurgebied	Provincie
-	-

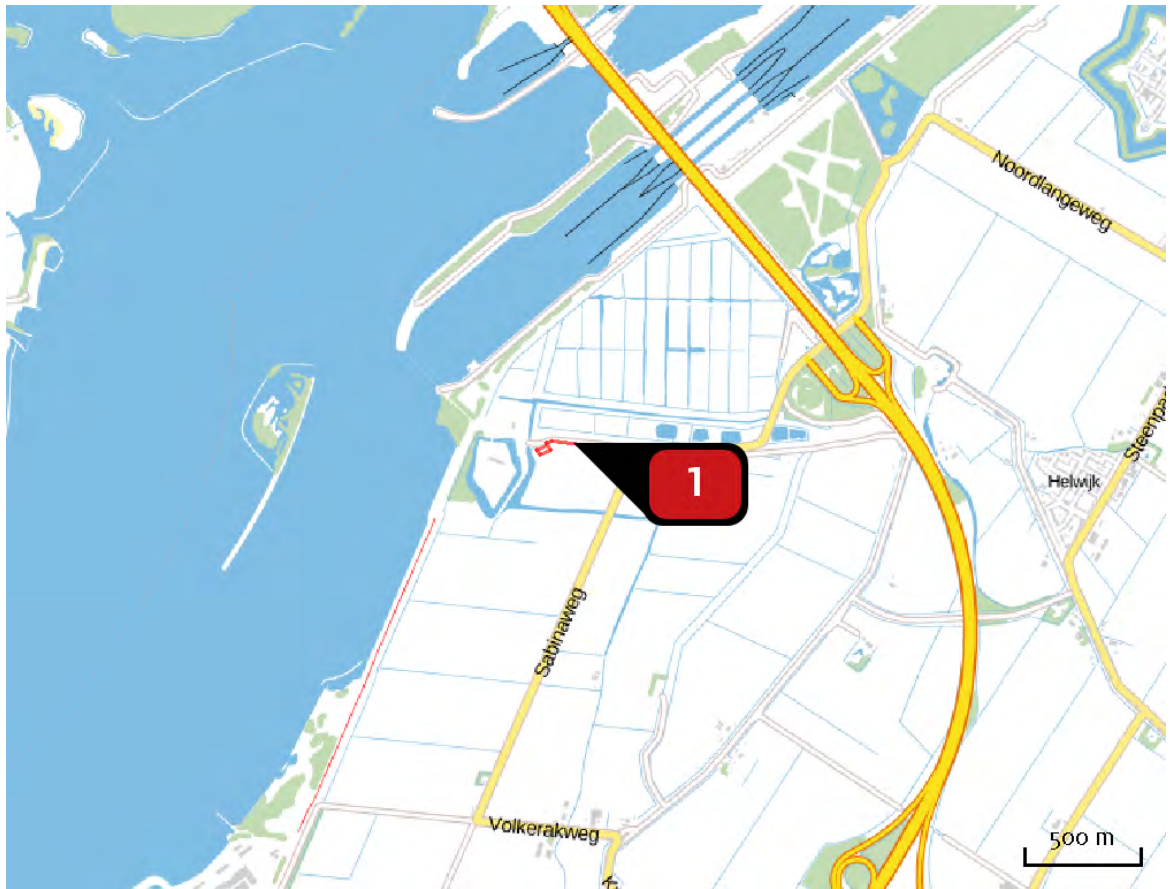
Situatie 1
-

Toelichting

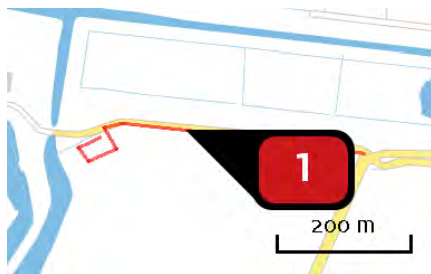
Uitbreiding recreatieve activiteiten Fort Sabina
(worst case scenario)

Locatie
Situatie 1

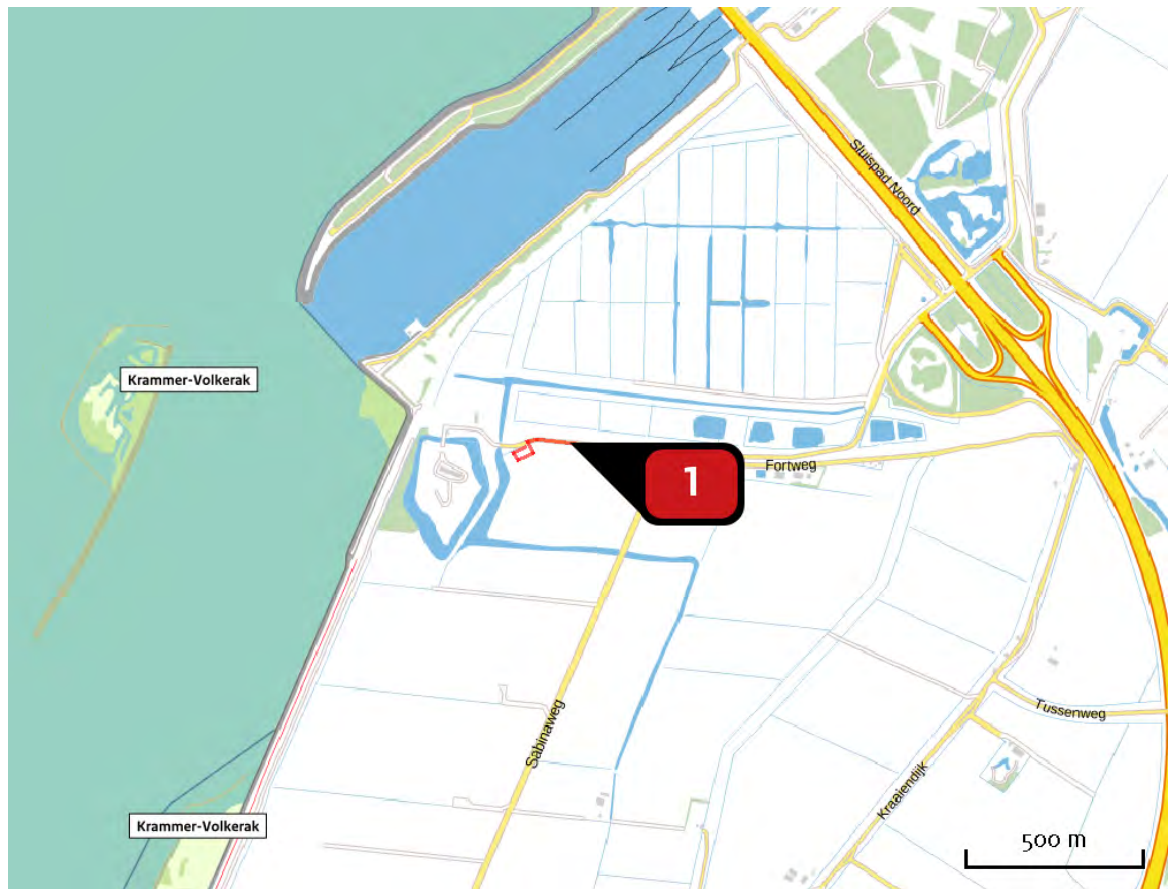
Emissie
(per bron)
Situatie 1

Naam **Bezoekend verkeer**
 Locatie (X,Y) **86785, 410380**
 Uitstoothoogte **2,5 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 NOx **21,96 kg/j**
 NH3 **1,49 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	300,0	NOx	16,35 kg/j
			NH3	1,47 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	8,0	NOx	5,60 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

Depositie natuurgebieden

 Hoogste projectbijdrage

 Hoogste projectbijdrage per natuurgebied

- Habitatrictlijn
- Vogelrichtlijn
- Habitatrictlijn, Vogelrichtlijn

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden verleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2016_20170324_a9b5d9a5ef

Database versie 2016_20170301_feb336c45f

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2015-handboek-o>

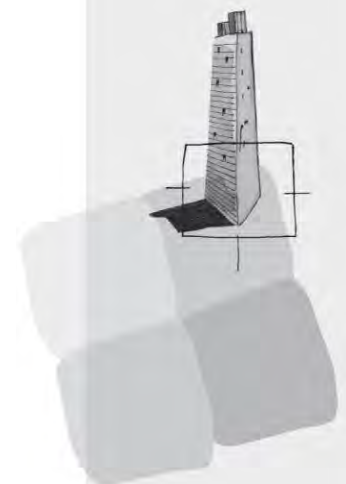
Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Moerdijk

Contactpersoon
Marty Braat

Projectleiding
Henk Veldhuis

Projectnummer
2190012000000

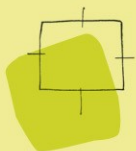

BügelHajema Adviseurs bv
Adviseurs voor
leefomgeving en
omgevingsrecht BNSP
Utrechtseweg 7
3811 NA Amersfoort
T 033 465 65 45
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en
Amersfoort

Bijlage 19 PlanMER bestemmingsplan buitengebied

planMER bestemmingsplan buitengebied
Moerdijk

BügelHajema

Plek voor ideeën

**planMER bestemmingsplan buitengebied
Moerdijk**

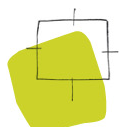
Inhoud

---

planMER

8 december 2017

Projectnummer 219.00.05.00.00

Ideeën voor een plek

S a m e n v a t t i n g

Aanleiding opstellen bestemmingsplan

Het geldende bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Moerdijk dateert uit 2004. Alhoewel er in de tussentijd wel enkele herzieningen zijn vastgesteld, ontbreekt een overzichtelijk en samenhangend juridisch kader wat zorgt voor een onduidelijke situatie. Daarnaast heeft de provincie in 2014 een Verordening Ruimte opgesteld waarvan een aantal regels en onderwerpen binnen een bepaalde termijn in een bestemmingsplan moeten worden opgenomen.

Ter voorbereiding voor het opstellen van het voorliggende bestemmingsplan is de Visie Buitengebied opgesteld, inclusief twee deelvisies "Landschapskwaliteitsplan" en "Bebouwingsconcentraties". Deze vormen de basis van het nieuwe bestemmingsplan. De visies voor het Buitengebied zijn in coproductie met de omgeving tot stand gekomen. In een open en interactief plan proces is met belanghebbenden en betrokken vanuit de gebiedstafel, overlegpartners en het openbaar bestuur discussie gevoerd over de opgave, de uitgangspunten en de concept visie. Hierdoor is maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak gecreëerd en zijn actuele thema's, trend en ontwikkelingen integraal meegenomen.

Milieueffectrapport

Inmiddels heeft de Visie Buitengebied een vertaling gekregen naar een ontwerpbestemmingsplan buitengebied. Ter onderbouwing van dit bestemmingsplan dient een milieueffectrapport te worden opgesteld, vanwege de eisen van de Wet milieubeheer. Het voorliggende rapport voorziet daarin.

Het bestemmingsplan biedt namelijk het kader voor toekomstige activiteiten waarvoor volgens de Wet milieubeheer (Wm) een besluit-m.e.r.(beoordeling) verplicht is, met name in de vorm van uitbreiding van bestaande veehouderijen. Daarbij moet voor het bestemmingsplan op grond van de Wet natuurbescherming (voorheen Natuurbeschermingswet 1998) ook een "passende beoordeling" worden uitgevoerd, omdat in de omgeving van het plangebied verschillende Natura 2000-gebieden liggen. Ook op basis hiervan moet een planMER worden opgesteld.

Het rapport biedt inzicht in de milieueffecten van de ontwikkelingen die op grond van een bestemmingsplan in het plangebied mogelijk worden gemaakt. Op basis van het planMER kan een verantwoorde keuze worden gemaakt over welke ontwikkelingen op grond van het bestemmingsplan wel en niet mogelijk (kunnen of moeten) worden gemaakt.

Voornemen

Het MER is gebaseerd op het voorontwerpbestemmingsplan buitengebied. Mede op basis van de uitkomsten van de inspraakreacties is waar nodig het ontwerpbestemmingsplan aangepast en het planMER aangevuld en afgerond.

De ontwikkelingsmogelijkheden op grond van het voorontwerpbestemmingsplan en het uitgangspunt dat de milieueffecten van de "worst case" situatie bepaald moeten worden in overweging nemende, is het voornemen op basis van de volgende uitgangspunten uitgewerkt. In het ontwerpbestemmingsplan zijn de volgende ontwikkelingsmogelijkheden opgenomen, die relevant zijn voor het planMER:

- Vollegrondsteeltbedrijven hebben een verbaal bouwvlak gekregen (bouwstede). Deze bouwstede mag bij recht maximaal 1,5 ha groot worden. Door middel van een afwijking bij omgevingsvergunning kan dit onder voorwaarden worden vergroot tot 2,5 ha.
- Grondgebonden veehouderijen zijn aangeduid. De agrarische bouwsteden voor grondgebonden veehouderijen zijn maximaal 1,5 ha, dan wel de opgenomen maximale maat voor de oppervlakte, waarbij bij recht alleen de bestaande bebouwde oppervlakte van de veehouderijen is toegestaan. Bij afwijking kan de veehouderij worden uitgebreid binnen het bouwvlak of de bouwstede. Daarnaast is een afwijkingsbevoegdheid opgenomen voor het vergroten van een bouwstede van een grondgebonden veehouderij, waarbij het vergunde aantal dieren niet toeneemt. Deze afwijkingsmogelijkheid is niet doorgerekend, aangezien dit altijd minder dieren betreft dan mogelijk zijn in de worst case;
- Intensieve veehouderijen zijn aangeduid. De intensieve veehouderijen zijn voorzien van een bouwvlak, waarbinnen slechts beperkt ruimte is voor uitbreiding. Bij recht is alleen de bestaande bebouwde oppervlakte van intensieve veehouderijen toegestaan. Bij afwijking kan de veehouderij worden uitgebreid binnen het bouwvlak, waarbij ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - beperking veehouderijen' geen uitbreiding van intensieve veehouderij is toegestaan;
- Opslag van ruwvoer buiten het bouwvlak, direct aansluitend daarop, is mogelijk tot 0,5 ha.
- De kassen ter plaatse van de aanduiding 'glastuinbouw' en 'kas' mogen worden uitgebreid binnen de aanduiding.
- Voor hoge en lage permanente teeltondersteunende voorzieningen binnen het bouwvlak of de bouwstede geldt dat de maximale oppervlakte niet meer mag bedragen dan 5.000 m² per bouwvlak of bouwstede. De goot- en bouwhoogte bedragen niet meer dan 8 en 10 m. Bij afwijking zijn hoge en lage permanente of tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen toegestaan buiten het bouwvlak. Aan de oppervlakte van lage permanente teeltondersteunende voorzieningen wordt een maximum van 2 ha gekoppeld binnen de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' of de dubbelbestemming 'Waarde - Beschermd stadsgezicht'. Daarbuiten geldt geen maximale maat. De oppervlakte van containervelden mag niet meer dan 4 ha bedragen, waarbij de oppervlakte ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' niet meer bedragen dan 3 ha. Van hoge tijdelijke en hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen mag de oppervlakte niet meer bedragen dan 2 ha, met uitzondering van hagelnetten en kersenoverkappingen. De teeltondersteunende voorzieningen zijn uitsluitend direct aansluitend aan het bouwvlak toegestaan, dan wel dat de afstand tot het bouwvlak niet meer mag bedragen dan 50 m. hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen niet zijn toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' en de dubbelbestemming 'Waarde - Beschermd stadsgezicht' (artikel 3.3.10);
- Uitbreiding van bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor mestbewerking wordt toegestaan ten behoeve van de op dezelfde locatie gevestigde veehouderij (artikel 3.3.8)
- Er geldt een aanduiding windturbinepark'. Deze aanduiding is van toepassing op bestaande windturbines. Het aantal windturbines wordt niet uitgebreid ten opzichte van de huidige situatie, waardoor de windturbines niet verder getoetst worden.
- Verder kunnen binnen het bouwvlak of de bouwstede, maar ook in veel niet agrarische bestemmingen, bouwwerken voor duurzame energie opwekking / kleine windturbines tot 15 m worden gebouwd op basis van de algemene afwijkingsregels.
- Het toestaan van onderschikte niet-agrarische nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven, waaronder ook begrepen mestvergisting voor eigen gebruik.

- Beperkte uitbreiding van burgerwoningen en niet-agrarische bedrijven.
- De mogelijkheid om paardenbakken te realiseren bij bebouwde erven of direct aansluitend daaraan.

Na toetsing van het voornemen, is inzicht verkregen in die milieueffecten van het voornemen die als negatief of als zeer negatief beoordeeld worden en waarvoor maatregelen nodig zijn om deze te voorkomen of te beperken. Op basis van de uitkomsten van de Passende beoordeling (zie hoofdstuk 6) is duidelijk geworden dat in het bestemmingsplan een maatregel nodig is om te garanderen dat geen negatieve effecten in Natura 2000-gebieden optreden en dan met name ten aanzien van de stikstofdepositie.

Hiertoe is een uitvoerbaar alternatief bepaald, dat bestaat uit twee onderdelen:

- de ammoniakemissie mag per bedrijf niet meer bedragen dan in de huidige situatie;
- enige toename van de emissie is toegestaan, mits dit onder de drempelwaarden van de PAS blijft (0,05 mol c.q. 1 mol). Voor deze onderdelen van de PAS is in dat kader een Passende beoordeling uitgevoerd, waardoor dit kan worden toegestaan in het kader van het bestemmingsplan.

Het voornemen is beoordeeld op de volgende milieuthema's:

- natuur;
- landschap, cultuurhistorie en archeologie;
- geur;
- bodem en water;
- licht;
- luchtkwaliteit;
- geluid;
- externe veiligheid
- verkeer;
- gezondheid.

Voor ieder milieuthema zijn de volgende onderdelen beschreven:

- een beschrijving van de referentiesituatie (huidige situatie en autonome ontwikkeling);
- een beschrijving van de milieueffecten per alternatief;
- de beoordeling van de milieueffecten;
- een omschrijving van de mogelijke maatregelen om (zeer) negatieve milieueffecten te voorkomen of te beperken;
- een omschrijving van de zogenoemde leemten in de kennis.

Verder is in hoofdstuk 6 de passende beoordeling opgenomen op grond van de Wet natuurbescherming (voorheen Natuurbeschermingswet 1998). Daarin zijn de effecten van het ontwerpbestemmingsplan beschreven op de in de omgeving van het plangebied gelegen Natura 2000-gebieden. Omdat in het voornemen negatieve effecten niet konden worden uitgesloten, is als maatregel een regeling in het bestemmingsplan opgenomen, waarbij per veehouderij de ammoniakemissie is beperkt.

Omdat van de worst case situatie is uitgegaan, zal de praktijk afwijken. In de worst case situatie wordt aangenomen dat alle agrarische bedrijven uitbreiden tot de maximale mogelijkheden. In praktijk zullen bepaalde bedrijven uitbreiden, en bepaalde bedrijven stopgezet worden.

Onderstaande tabel geeft een totaal overzicht van de verwachte effecten van het voornemen en het uitvoerbaar alternatief met de stikstofmaatregel.

Tabel Samenvatting milieueffecten

	Voornemen	Uitvoerbaar alternatief Stikstofmaatregel
Effecten op Natura2000-gebieden t.a.v. verzuring en vermesting	--	0
Effecten op Natura2000-gebieden t.a.v. overige aspecten (verdroging)	0	Gelijk aan voornemen
Effecten op NNB en groenblauwe mantel t.a.v. verzuring en vermesting	--	0
Effecten op NNB en groenblauwe mantel t.a.v. overige aspecten (verdroging)	-	Gelijk aan voornemen
Effecten van stikstof op flora en fauna, met name gericht op beschermde soorten	0/-	0
Effecten van fysieke aantasting op flora en fauna, met name gericht op beschermde soorten	0/- tot -	0/-
Effecten van aanvaringen met windturbines op fauna, met name gericht op beschermde soorten	-	Gelijk aan voornemen
Effecten van verdroging en verontreiniging op flora en fauna, met name gericht op beschermde soorten buiten natuurgebieden	0	Gelijk aan voornemen
Effecten op de kernkwaliteiten van het landschap: - Landschapsgordel en oude polders - Oostelijk polders Zevenbergen /overgang dekzandlandschap - Grote polders - Jonge polders - Uiterwaarden. Totaalscore	0/- - - - 0 -	Gelijk aan voornemen
Effecten op cultuurhistorische waarden	0/-	Gelijk aan voornemen
Effecten op archeologische waarden	-	Gelijk aan voornemen
Toe- en afname aantal geurghinderden en mate verandering leefklimaat	-	Gelijk aan voornemen
Risico op negatieve effecten op grondwaterkwantiteit.	0	Gelijk aan voornemen
Risico van beïnvloeding grondwaterkwaliteit.	0/-	Gelijk aan voornemen
Risico's en negatieve effecten oppervlaktewaterkwantiteit.	0	Gelijk aan voornemen
Risico's en negatieve effecten de kwaliteit van het oppervlaktewater.	0/-	Gelijk aan voornemen
Effecten op de bodemkwaliteit.	0	Gelijk aan voornemen
milieueffecten van licht, bepaald op basis van de toename van de lichthinder	0/-	Gelijk aan voornemen
Toe-/afname knelpunten fijn stof t.g.v. wegverkeer	0	Gelijk aan voornemen
Toe-/afname knelpunten fijn stof t.g.v. bedrijfsvoering	0/-	Gelijk aan voornemen
Toename van de geluidhinder agrarische bedrijven	0/-	Gelijk aan voornemen
Toename van de geluidhinder verkeer t.g.v. agrarische bedrijven	0	Gelijk aan voornemen
Toe/afname groepsrisico t.g.v. realisatie kwetsbare objecten in plangebied	0	Gelijk aan voornemen
Verandering van verkeersintensiteiten	0/-	0
Verandering in de verkeersveiligheid	0/-	0
Verschillen in gezondheidseffecten op hoofdlijnen	0/-	Gelijk aan voornemen

Het voornemen (worst case) kan op meerdere thema's negatieve effecten hebben door de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen die mogelijk zijn.

Met name het opnemen van een maximaal toegestane ammoniakemissie per veehouderij in het ontwerpbestemmingsplan (Uitvoerbaar alternatief stikstofmaatregel) zorgt ervoor dat de effecten

in beschermde natuurgebieden niet meer negatief zijn. Dit blijkt ook uit de Passende beoordeling in hoofdstuk 6 en de beschrijving in hoofdstuk 5. Op grond van de Wet Natuurbescherming is het bestemmingsplan daarmee uitvoerbaar.

Het ontwerpbestemmingsplan kan nog wel effecten hebben op beschermde soorten. De opgenomen voorwaarden in afwijkingsbevoegdheden, alsmede de eisen van de Wet natuurbescherming voorkomen evenwel dat deze effecten daadwerkelijk optreden.

Veehouderijen kunnen in het voornemen uitbreiden. Dit kan effect hebben op de mate van geurhinder. In combinatie met het ammoniakplafond zullen de negatieve effecten op het gebied van geurhinder niet of nauwelijks aan de orde zijn. Bovendien voorkomt de toetsing aan de Wet geurhinder het ontstaan van knelpunten.

De landschappelijke effecten kunnen worden verzacht doordat de uitbreiding van de agrarische bedrijven plaatsvindt door middel van afwijkingsbevoegdheden. Daarin is de landschappelijke inpassing als voorwaarde opgenomen.

Ook voor enkele andere milieuthema's kunnen potentieel negatieve effecten ontstaan. Door het hiervoor opnemen van gerichte voorwaarden in de afwijkingsbevoegdheden kunnen negatieve effecten worden voorkomen.

Inhoudsopgave

1	Inleiding		11
1.1	Aanleiding	11	
1.2	Visie Buitengebied	13	
1.3	Plan-m.e.r. (de procedure)	14	
1.4	PlanMER (het rapport)	15	
1.5	Leeswijzer	17	
2	Voornemen en alternatieven		19
2.1	Inleiding	19	
2.2	Voornemen	19	
2.3	Alternatieven	22	
3	Wet- en regelgeving		25
3.1	Regelgeving natuurbescherming	25	
3.2	Regelgeving veehouderij	27	
3.3	Regelgeving luchtkwaliteit	28	
3.4	Provinciaal beleid	29	
4	Beoordeling milieueffecten voornemen		31
4.1	Referentiesituatie	32	
4.1.1	Bestaande situatie	33	
4.1.2	Autonome ontwikkeling	38	
4.2	Natuur	39	
4.2.1	Algemene kenschets natuur Moerdijk	39	
4.2.2	Referentiesituatie beschermde gebieden	41	
4.2.3	Referentiesituatie beschermde soorten	45	
4.2.4	Referentiesituatie ammoniak	48	
4.2.5	Omschrijving van de milieueffecten	51	
4.2.6	Beoordeling van de milieueffecten	58	
4.2.7	Maatregelen	59	
4.2.8	Leemten in de kennis	59	
4.3	Landschap	60	
4.3.1	Referentiesituatie	60	
4.3.2	Omschrijving van de milieueffecten	68	
4.3.3	Beoordeling van de milieueffecten	74	
4.3.4	Maatregelen	74	
4.3.5	Leemten in de kennis	74	
4.4	Geur	75	
4.4.1	Referentiesituatie	77	
4.4.2	Omschrijving van de milieueffecten	80	
4.4.3	Beoordeling van de milieueffecten	81	
4.4.4	Maatregelen	82	
4.4.5	Leemten in de kennis	82	
4.5	Bodem en water	82	
4.5.1	Referentiesituatie	82	
4.5.2	Omschrijving van de milieueffecten	87	
4.5.3	Beoordeling van de milieueffecten	89	
4.5.4	Maatregelen	89	
4.5.5	Leemten in de kennis	90	
4.6	Licht	90	
4.6.1	Referentiesituatie	90	

4.6.2	Omschrijving van de milieueffecten	91	
4.6.3	Beoordeling van de milieueffecten	91	
4.6.4	Maatregelen	92	
4.7	Luchtkwaliteit	93	
4.7.1	Referentiesituatie	93	
4.7.2	Omschrijving van de milieueffecten	97	
4.7.3	Beoordeling van de milieueffecten	98	
4.7.4	Maatregelen	98	
4.7.5	Leemten in de kennis	99	
4.8	Geluid	99	
4.8.1	Referentiesituatie	99	
4.8.2	Omschrijving van de milieueffecten	100	
4.8.3	Beoordeling van de milieueffecten	102	
4.8.4	Maatregelen	102	
4.8.5	Leemten in de kennis	102	
4.9	Externe veiligheid	102	
4.9.1	Referentiesituatie	103	
4.9.2	Omschrijving van de milieueffecten	115	
4.9.3	Beoordeling van de milieueffecten	115	
4.9.4	Maatregelen	116	
4.9.5	Leemten in kennis	116	
4.10	Verkeer	116	
4.10.1	Referentiesituatie	116	
4.10.2	Omschrijving van de milieueffecten	117	
4.10.3	Beoordeling van de milieueffecten	118	
4.10.4	Maatregelen	119	
4.10.5	Leemten in de kennis	119	
4.11	Gezondheid	119	
4.11.1	Referentiesituatie	119	
4.11.2	Omschrijving van de milieueffecten	124	
4.11.3	Beoordeling van de milieueffecten	125	
4.11.4	Maatregelen	125	
4.11.5	Leemten in de kennis	125	
5	Alternatief		127
6	Passende beoordeling		132
6.1	Wettelijke regeling	132	
6.2	Omschrijving van de Natura 2000-gebieden	135	
6.3	Storingsfactoren en effectbeoordeling	135	
6.3.1	Problematiek mest en ammoniak (storingsfactoren 3 en 4)	137	
6.3.2	Verontreiniging en verdroging (storingsfactoren 7 en 8)	141	
6.3.3	Optische verstoring, storingsfactor 16	142	
6.4	Beoordeling van de milieueffecten	143	
6.5	Mitigerende maatregelen	143	
6.6	Uitvoerbaarheid regeling	143	
7	Samenvatting van de milieueffecten en advies		144

Bijlagen

1.1

Aanleiding

Bestemmingsplannen moeten volgens de Wro eens in de 10 jaar worden geactualiseerd en het geldende bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Moerdijk dateert alweer uit 2004. Alhoewel er in de tussentijd wel enkele herzieningen zijn vastgesteld, ontbreekt een overzichtelijk en samenhangend juridisch kader wat zorgt voor een onduidelijke situatie. Daarnaast heeft de provincie in 2014 ook een Verordening Ruimte opgesteld waarvan een aantal regels en onderwerpen binnen een bepaalde termijn in een bestemmingsplan moeten worden opgenomen. Met de Visie Buitengebied, die de basis vormt van het nieuwe bestemmingsplan, heeft de gemeente een eerste stap gezet naar een herziening van het huidige bestemmingsplan Buitengebied.

Ter voorbereiding voor het opstellen van het voorliggende bestemmingsplan is de Visie Buitengebied opgesteld, inclusief twee deelvisies "Landschapskwaliteitsplan" en "Bebouwingsconcentraties" (zie paragraaf 1.2.). De visies voor het Buitengebied zijn in coproductie met de omgeving tot stand gekomen. In een open en interactief plan proces is met belanghebbenden en betrokkenen vanuit de gebiedstafel, overlegpartners en het openbaar bestuur discussie gevoerd over de opgave, de uitgangspunten en de concept visie. Hierdoor is maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak gecreëerd en zijn actuele thema's, trend en ontwikkelingen integraal meegenomen.

De visie vormt enerzijds de basis voor het bestemmingsplan Buitengebied. Anderzijds vormt het een op zichzelf staand afwegingskader dat kan worden gebruikt bij de beoordeling van ruimtelijke initiatieven. Belangrijk onderdeel daarvan is het zogenaamde Dynamisch afwegingskader. Het versterken en behouden van de kwaliteit van het buitengebied staat in de visie centraal. Daarnaast worden er binnen ruime kaders mogelijkheden geboden voor initiatiefnemers om te ontwikkelen en een bijdrage te leveren aan de kwaliteiten van het landschap.

Inmiddels heeft de Visie Buitengebied een vertaling gekregen naar een ontwerpbestemmingsplan buitengebied. Ter onderbouwing van dit bestemmingsplan dient een milieueffectrapport te worden opgesteld, vanwege de eisen van de Wet milieubeheer. Het voorliggende rapport voorziet daarin. In de Wet milieubeheer en het Besluit m.e.r. is namelijk wettelijk geregeld voor welke projecten en besluiten een milieueffectrapport dient te worden opgesteld. Dit is het geval indien het plan kaderstellend is voor mer-(beoordelings)plichtige activiteiten of mogelijkheden biedt voor activiteiten die een significant negatief effect kunnen veroorzaken op natura 2000-gebieden. Deze verplichting komt met name voort uit het feit dat het bestemmingsplan de ruimte gaat bieden voor vergroting van agrarische bedrijven in de vorm van veehouderijen. Grote veehouderijen kunnen m.e.r.-(beoordelings)-plichtig zijn en als dat zo is, dan moet er bij het bestemmingsplan een MER worden opgesteld. Volgens de Wet milieubeheer (Wm) is een besluit-m.e.r.(beoordeling) verplicht voor uitbreiding van veehouderijen.

Daarnaast is op voorhand niet uit te sluiten dat de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden in en nabij het plangebied. Als negatieve effec-

ten niet kunnen worden uitgesloten, dient een Passende beoordeling in het kader van de Wet natuurbeheer (voorheen Natuurbeschermingswet 1998) te worden opgesteld. Als er een Passende beoordeling moet worden opgesteld, is ook dat aanleiding voor het opstellen van een MER. Deze dient namelijk in een MER te worden opgenomen.

Het doel van een plan-m.e.r. is om de milieugevolgen van een plan, in voorliggend geval een bestemmingsplan, in beeld te brengen voordat er een besluit over wordt genomen. Zo kan het milieubelang volwaardig meegewogen worden in de besluitvorming door het 'bevoegd gezag' (de overheid die het besluit moet nemen).

Als voorbereiding van de milieueffectrapportage heeft de gemeente Moerdijk een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld.

Figuur 1 Plangebied bestemmingsplan buitengebied Moerdijk

Begrippen

In het voorliggende planMER worden de volgende begrippen gebruikt:

- m.e.r.: milieueffectrapportage (de procedure);
- MER: milieueffectrapport (het rapport);
- m.e.r. voor plannen (plan-m.e.r.): de m.e.r.-procedure voor plannen die een kader bieden voor zogenoemde m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten. Hier moet altijd de uitgebreide procedure voor gevolgd worden;
- m.e.r. voor besluiten (besluit-m.e.r.): de procedure voor besluiten die op grond van Wet milieubeheer zogenoemd m.e.r.-(beoordelings)-plichtig zijn. Of het volgen van een uitgebreide of beperkte procedure gevolgd moet worden is hangt af van het project en de plaats van het project.

Een besluit-m.e.r. wordt vaak als project-m.e.r. aangeduid om het verschil tussen een plan en een project duidelijk te maken. Om dit verschil goed te kunnen onderscheiden worden in dit rapport bij het MER ook de begrippen planMER en project-MER (besluit-MER) gebruikt.

1.2

Visie Buitengebied

Ter voorbereiding voor het opstellen van het voorliggende bestemmingsplan is de Visie Buitengebied opgesteld, inclusief twee deelvisies "Landschapskwaliteitsplan" en "Bebouwingsconcentraties". De visies voor het Buitengebied zijn in coproductie met de omgeving tot stand gekomen. In een open en interactief plan proces is met belanghebbenden en betrokken vanuit de gebiedstafel, overlegpartners en het openbaar bestuur discussie gevoerd over de opgave, de uitgangspunten en de concept visie. Hierdoor is maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak gecreëerd en zijn actuele thema's, trend en ontwikkelingen integraal meegenomen.

De visie vormt enerzijds de basis voor het bestemmingsplan Buitengebied. Anderzijds vormt het een op zichzelf staand afwegingskader dat kan worden gebruikt bij de beoordeling van ruimtelijke initiatieven. Belangrijk onderdeel daarvan is het zogenaamde Dynamisch afwegingskader. Het versterken en behouden van de kwaliteit van het buitengebied staat in de visie centraal. Daarnaast worden er binnen ruime kaders mogelijkheden geboden voor initiatiefnemers om te ontwikkelen en een bijdrage te leveren aan de kwaliteiten van het landschap.

Onderdeel van de visie vormen twee separate documenten:

1. Het Landschapskwaliteitsplan.

Het landschapskwaliteitsplan beschrijft de onderscheiden kwaliteiten per landschappelijk deelgebied en geeft ontwerprichtlijnen voor de wijze waarop ontwikkelingen hieraan kunnen bijdragen. Daardoor biedt het een handvat voor initiatiefnemers om de kwaliteitsverbetering vorm te geven. Daartoe zijn in het landschapskwaliteitsplan ontwerprichtlijnen per landschappelijk deelgebied geformuleerd op basis van gebiedskenmerken.

2. De Visie bebouwingsconcentraties

De Visie bebouwingsconcentraties geeft aan in welke gebieden sprake is van een concentratie en verdichting van (woon)bebouwing en waar nieuwe toevoegingen van bebouwing passend zijn in de ruimtelijke karakteristiek. Per deelgebied zijn de kenmerken in beeld gebracht en zijn ontwikkelingsmogelijkheden geschetst.

Belangrijke voorwaarde voor de toevoeging van bebouwing is dat de toevoeging een bijdrage levert aan de versterking van de kwaliteiten van die bebouwingsconcentraties.

Op 14 juli 2016 is de Visie Buitengebied samen met de deelvisies landschapskwaliteitplan en visie bebouwingsconcentraties unaniem vastgesteld door de gemeenteraad. De visie inclusief deelvisies zijn de basis geweest voor het voorliggende bestemmingsplan. Daarnaast is natuurlijk ook gekeken naar de rechten uit de geldende bestemmingsplannen.

De visierapporten zijn via de volgende link te bekijken:

<https://www.moerdijk.nl/web/buitengebied/Visie-buitengebied.html>

1.3

Plan-m.e.r. (de procedure)

De plan-m.e.r. volgt uit hoofdstuk 7 van de Wm. De procedure bestaat uit de volgende zeven stappen:

1. Kennisgeving van het voornemen (artikel 7.9).
2. Raadplegen van adviseurs en besturen (artikel 7.8).
3. Opstellen van het planMER (artikel 7.7).
4. PlanMER en ontwerpbestemmingsplan (artikel 7.10 en 7.12).
  - Ter inzage leggen van planMER en ontwerpbestemmingsplan.
'Een milieueffectrapport is gereed op het moment dat het ontwerp van het plan ter inzage wordt gelegd' (artikel 7.10).
  - Toetsing van planMER door de commissie voor de m.e.r.
5. Onderbouwen van de gevolgen van het planMER, de zienswijzen op het planMER en het advies van de commissie voor de m.e.r. voor het bestemmingsplan (artikel 7.14).
6. Bekendmaking en mededeling van het bestemmingsplan (artikel 7.15).
7. Onderzoeken van de gevolgen van de activiteit (artikel 7.39).

Ad 1.

Vanaf 14 juli 2016 heeft de notitie Reikwijdte en Detailniveau ter inzage gelegen. Er is gelegenheid gegeven tot het indienen van zienswijzen op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau ten aanzien van het voornemen om een planMER op te stellen. Er zijn alleen reacties binnengekomen van bestuursorganen, zie ad 2..

Ad 2.

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau is ook toegezonden aan relevante instanties als bijvoorbeeld omliggende gemeenten, provincie Noord-Brabant, provincie Zuid-Holland, Waterschap Brabantse Delta, GGD Brabant, GHOR (veiligheidsregio) en dergelijke. Dit heeft een reactie opgeleverd van Rijkswaterstaat. Zij vragen aandacht voor de effecten van realisatie van stallen op het stroomgebied van het Volkerak-Zoommeer, zeker als het gaat om nutriëntbelasting. Voor meer informatie over de problematiek en oplossingen wordt verwezen naar het Programma Ontwikkeling Grevelingen Volkerak-Zoommeer (www.zwdelta.nl). In het kader van de passende beoordeling is aandacht besteed aan nutriëntenbelasting.

Ook het Waterschap Brabantse Delta heeft een reactie ingediend. Een aantal van de ontwikkelingsmogelijkheden hebben mogelijk effect op water gerelateerde onderdelen, zoals waterkeringen, toename van verhard oppervlak, beschermde gebieden conform de Keur, KRW-waterlichamen e.d.. Verzocht wordt de gevolgen voor het watersysteem niet alleen te toetsen voor het oppervlaktewater en grondwater, maar het watersysteem te beschouwen als een samenhangend geheel van een of meer oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen, met bijbehorende bergingsgebieden, waterkeringen en ondersteunende kunstwerken. Bij de uitwerking van het planMER is hier nader naar gekeken. In paragraaf 4.5 is het aspect Water beschreven.

Verder heeft de GGD een reactie ingediend. De GGD vindt het van belang om voor veehouderij zowel de voorgrond- als de achtergrondbelasting aan geur en fijn stof op omliggende gevoelige bestemmingen in beeld te brengen. Zij verzoeken het percentage en aantal geurgehinderden bij de voorgenomen situatie en de beschouwde alternatieven aan te geven.

- *de voorgrondbelasting is de geurbelasting die veroorzaakt wordt door de voor een geurgevoelig object dominante veehouderij;*
- *de achtergrondbelasting is de totale geurbelasting die veroorzaakt wordt door alle veehouderijen in de omgeving van een geurgevoelig object (cumulatie).*

De achtergrondbelasting is derhalve altijd hoger dan de voorgrondbelasting. Om die reden is uitsluitend de achtergrondbelasting in het kader van dit MER in beeld gebracht. Dit geeft een voldoende beeld van de milieueffecten op het schaalniveau van het gehele plangebied.

De GGD verzoekt de relevante milieubronnen (veehouderij, wegverkeer, industrie, enzovoorts) en de daarbij behorende milieuaspecten (luchtverontreiniging, geur, geluid, enzovoorts) te beschrijven. Tevens dient hierbij cumulatie van diverse bronnen en milieuaspecten beschreven te worden. Beschrijf waar dit verbetert dan wel verslechtert. Maak een doorvertaling naar de gezondheidseffecten van deze blootstelling.

- Het MER is gericht op de effecten van het bestemmingsplan buitengebied. In het bestemmingsplan zijn geen ontwikkelingen voor industrie opgenomen. Het MER beperkt zich tot de beschrijving van effecten van ontwikkelingen uit het bestemmingsplan. In Hoofdstuk 2 is het voornemen en het alternatief beschreven. In hoofdstuk 4 is de huidige situatie (referentiesituatie) in het plangebied beschreven en is in gegaan op de genoemde milieuaspecten en de effecten. In hoofdstuk 4 is eveneens ingegaan op gezondheid.

Verder wijst de GGD op het recente VGO-onderzoek en het belang van het verminderen van uitstoot evenals het belang van een bepaalde afstand tussen woonhuizen en veehouderijen. In de paragraaf over gezondheid (4.11) wordt aan dit rapport aandacht besteed.

Er is geen Notitie reikwijdte en detailniveau voorgelegd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie voor de m.e.r.). Door de commissie is dan ook geen advies over “de reikwijdte en het detailniveau” van het planMER opgesteld.

Het College van Burgemeester en Wethouders is voor dit planMER de initiatiefnemer, dit is degene die het voornemen heeft een activiteit te ondernemen, namelijk het herzien van het bestemmingsplan buitengebied.

De gemeenteraad vormt het bevoegde gezag. Zij hebben de bevoegdheid om het bestemmingsplan (en het planMER) vast te stellen.

Het planMER is in opdracht van het College van Burgemeester en Wethouders opgesteld.

Het plan-m.e.r. is gekoppeld aan het bestemmingsplan dat kaderstellend is voor eventuele concrete projecten of activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen. Dit kan betekenen dat in eerste instantie voor het bestemmingsplan buitengebied een planMER wordt opgesteld en dat in een later stadium uit dat bestemmingsplan voortvloeiende activiteiten/projecten alsnog project-m.e.r.-(beoordeling)plichtig zijn, omdat er besluiten aan zijn gekoppeld, zoals vergunningen.

1.4

PlanMER (het rapport)

Belangrijk bij het opstellen van het MER voor een bestemmingsplan is een goede beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit (in dit geval het opstellen van het bestemmingsplan) wordt beoogd. Daarbij moeten ook alternatieven voor de voorgenomen activiteit die redelijkerwijs in beschouwing kunnen worden genomen, worden beschreven en de motivering van de keuze voor de

in beschouwing genomen alternatieven. Op de keuze van de verschillende alternatieven wordt in hoofdstuk 3 ingegaan. Op basis hiervan kan een keuze gemaakt worden in de ontwikkelingen die wel en die niet op grond van het bestemmingsplan mogelijk gemaakt worden.

De inhoudelijke eisen die gesteld worden aan het planMER zijn opgenomen in artikel 7.7 van de Wm (m.e.r.-plichtige plannen): "Het milieueffectrapport dat betrekking heeft op een plan bevat ten minste:

- a. een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd;
- b. een beschrijving van de voorgenomen activiteit, alsmede de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven;
- c. een overzicht van eerder vastgestelde plannen die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven;
- d. een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien die activiteit noch de alternatieven worden ondernomen;
- e. een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de beschreven alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven;
- f. een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven mogelijk gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven mogelijke gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven;
- g. een beschrijving van de maatregelen om belangrijke nadelige gevolgen op het milieu van de activiteit te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk teniet te doen;
- h. een overzicht van de leemten in de beschrijvingen, bedoeld in de onderdelen d en e, ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens;
- i. een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport en van de daarin beschreven mogelijke gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."

Het planMER is overeenkomstig deze inhoudelijke eisen opgesteld.

Onderzoeksgebied en -periode

Het onderzoeksgebied van het planMER betreft in eerste instantie het bestemmingsplangebied. Omdat sommige milieueffecten ook buiten het bestemmingsplangebied kunnen plaatsvinden, ligt een deel van het onderzoeksgebied ook buiten het plangebied. Als voorbeeld: door de toename van vee op een veehouderijbedrijf is er mogelijk sprake van een toename van de emissie van ammoniak. Door deze toename van de emissie kan er sprake zijn van negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. Deze negatieve effecten kunnen ook op grote afstand van het betreffende veehouderijbedrijf, dus ook buiten het bestemmingsplangebied, plaatsvinden.

Het bestemmingsplan wordt in beginsel voor een periode van tien jaar vastgesteld. Naar aanleiding hiervan betreft ook de onderzoeksperiode een periode van tien jaar. Uitgangspunt is dat het bestemmingsplan in 2017 wordt vastgesteld. Hiermee is het zogenoemde 'zichtjaar' 2027.

1.5

Leeswijzer

Na de inleiding in dit hoofdstuk volgen de andere hoofdstukken van dit rapport in hoofdlijnen de inhoudelijke eisen aan het MER, zoals die zijn opgenomen in artikel 7.7 van de Wm. Dit betekent dat in beginsel in hoofdstuk 2 het voornemen is uiteengezet. Dit wordt in hoofdstuk 5 uitgebreid met het uitvoerbare alternatief, op basis van de berekeningen.

In hoofdstuk 3 is een overzicht van de vastgestelde wet- en regelgeving en het vastgestelde beleid opgenomen zoals dat van toepassing is op de activiteiten zoals voorzien in het voornemen en het uitvoerbare alternatief.

Een omschrijving van de referentiesituatie en een globale, kwalitatieve beschrijving van de mogelijke milieueffecten van het voornemen zijn uiteengezet in hoofdstuk 4.

In hoofdstuk 4 is ook een overzicht van de mogelijke maatregelen om belangrijke nadelige gevolgen op het milieu te voorkomen of te beperken opgenomen, evenals een overzicht van de zogenoemde “leemten in de kennis”. In hoofdstuk 5 is vervolgens het uitvoerbare alternatief beschreven. De passende beoordeling is integraal opgenomen in hoofdstuk 6.

Tenslotte zijn in hoofdstuk 7 de conclusies en het advies opgenomen over de wijze waarop de resultaten van het planMER in het bestemmingsplan Buitengebied kunnen worden verwerkt. Verder is in dit hoofdstuk aandacht besteed aan de evaluatie van dit planMER.

Voornemen en alternatieven

2.1

Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de volgende inhoudelijke eisen aan het MER op grond van artikel 7.7, lid 1 van de Wm uiteengezet:

- a. 'een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd;
- b. een beschrijving van de voorgenomen activiteit, alsmede de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven'.

In paragraaf 2.2 is een omschrijving van het voornemen opgenomen. Het voornemen betreft het nieuwe voorontwerpbestemmingsplan buitengebied.

Een omschrijving van het alternatief is in paragraaf 2.3 opgenomen.

2.2

Voornemen

Een beherend bestemmingsplan betekent dat het plan een actuele planologische regeling van de bestaande situatie bevat. Bestaande rechten en plichten uit de geldende regeling worden zoveel mogelijk overgenomen en waar nodig aangepast aan de eisen en wensen van deze tijd. Via flexibiliteitsbepalingen worden beperkte ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Grotere ontwikkelingen zijn niet meegenomen in het bestemmingsplan, maar worden getoetst aan de Visie Buitengebied en het daarin opgenomen Dynamisch afwegingskader.

Zoals opgemerkt, is het bestemmingsplan er vooral op gericht de bestaande situatie in het plangebied te behouden en te versterken en is het hiervoor noodzakelijk dat het bestemmingsplan ook mogelijkheden biedt voor ontwikkelingen. Dit betreffen onder andere de hierna uiteengezette (voor het planMER belangrijke) ontwikkelingen.

Bestemming Agrarisch

In het voorontwerpbestemmingsplan zijn de volgende ontwikkelingsmogelijkheden opgenomen, die relevant zijn voor het planMER:

- Vollegrondsteeltbedrijven hebben een verbaal bouwvlak gekregen (bouwstede). Deze bouwstede mag bij recht maximaal 1,5 ha groot worden. Door middel van een afwijking bij omgevingsvergunning kan dit onder voorwaarden worden vergroot tot 2,5 ha.
- Grondgebonden veehouderijen zijn aangeduid. De agrarische bouwsteden voor grondgebonden veehouderijen zijn maximaal 1,5 ha, dan wel de opgenomen maximale maat voor de oppervlakte, waarbij bij recht alleen de bestaande bebouwde oppervlakte van de veehoude-

rijen is toegestaan. Bij afwijking kan de veehouderij worden uitgebreid binnen het bouwvlak of de bouwstede. Daarnaast is een afwijkingsbevoegdheid opgenomen voor het vergroten van een bouwstede van een grondgebonden veehouderij, waarbij het vergunde aantal dieren niet toeneemt. Deze afwijkingsmogelijkheid is niet doorgerekend, aangezien dit altijd minder dieren betreft dan mogelijk zijn in de worst case;

- Intensieve veehouderijen zijn aangeduid. De intensieve veehouderijen zijn voorzien van een bouwvlak, waarbinnen slechts beperkt ruimte is voor uitbreiding. Bij recht is alleen de bestaande bebouwde oppervlakte van intensieve veehouderijen toegestaan. Bij afwijking kan de veehouderij worden uitgebreid binnen het bouwvlak, waarbij ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - beperking veehouderijen' geen uitbreiding van intensieve veehouderij is toegestaan;
- Opslag van ruwvoer buiten het bouwvlak, direct aansluitend daarop, is mogelijk tot 0,5 ha.
- De kassen ter plaatse van de aanduiding 'glastuinbouw' en 'kas' mogen worden uitgebreid binnen de aanduiding.
- Voor hoge en lage permanente teeltondersteunende voorzieningen binnen het bouwvlak of de bouwstede geldt dat de maximale oppervlakte niet meer mag bedragen dan 5.000 m² per bouwvlak of bouwstede. De goot- en bouwhoogte bedragen niet meer dan 8 en 10 m. Bij afwijking zijn hoge en lage permanente of tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen toegestaan buiten het bouwvlak. Aan de oppervlakte van lage permanente teeltondersteunende voorzieningen wordt een maximum van 2 ha gekoppeld binnen de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' of de dubbelbestemming 'Waarde - Beschermd stadsgezicht'. Daarbuiten geldt geen maximale maat. De oppervlakte van containervelden mag niet meer dan 4 ha bedragen, waarbij de oppervlakte ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' niet meer bedragen dan 3 ha. Van hoge tijdelijke en hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen mag de oppervlakte niet meer bedragen dan 2 ha, met uitzondering van hagelnetten en kersenoverkappingen. De teeltondersteunende voorzieningen zijn uitsluitend direct aansluitend aan het bouwvlak toegestaan, dan wel dat de afstand tot het bouwvlak niet meer mag bedragen dan 50 m. hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen niet zijn toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' en de dubbelbestemming 'Waarde - Beschermd stadsgezicht' (artikel 3.3.10);
- Uitbreiding van bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor mestbewerking wordt toegestaan ten behoeve van de op dezelfde locatie gevestigde veehouderij (artikel 3.3.8)
- Er geldt een aanduiding 'windturbinepark'. Deze aanduiding is van toepassing op bestaande windturbines. Het aantal windturbines wordt niet uitgebreid ten opzichte van de huidige situatie, waardoor de windturbines niet verder getoetst worden.
- Het toestaan van onderschikte niet-agrarische nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven, waaronder ook begrepen mestvergisting voor eigen gebruik.
- Beperkte uitbreiding van burgerwoningen en niet-agrarische bedrijven.
- De mogelijkheid om paardenbakken te realiseren bij bebouwde erven of direct aansluitend daaraan.

Op basis van deze ontwikkelingen biedt het bestemmingsplan Buitengebied het kader voor activiteiten waarbij mogelijk sprake is van een overschrijding van de in onderdeel C en D van het Besluit MER opgenomen "drempelwaarden" (C14, C18.4, D14, D18.1-7 Bijlage besluit MER). De mogelijke overschrijdingen hangen samen met de ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven. Het onderzoek van het plan-m.e.r. is in het bijzonder gericht op het beoordelen van de milieueffecten van de activiteiten binnen deze ontwikkelingsmogelijkheden.

Mestvergisting

Bij de agrarische bedrijven zijn mestvergistinginstallaties op bedrijfsniveau toegestaan. Vóór de wijziging van het Besluit m.e.r. op 1 april 2011 waren in onderdeel C en D van het besluit 'drempelwaarden' voor biomassavergistinginstallaties opgenomen. Na de wijziging is deze activiteit niet langer m.e.r.(beoordelings)-plichtig. Wel is in onderdeel D (18.1) de oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie voor de verwijdering van afval m.e.r.(beoordelings)-plichtig gesteld. Als de mest die in de mestverwerkingsinstallatie wordt bewerkt en verwerkt aangemerkt wordt als afvalstof, dan valt dit onder onderdeel D 18.1 (drempelwaarde 50 ton/dag). Wanneer het mestoverschotten betreft, is dat het geval (Uitspraak 16 november 2016, Raad van State 201508301/2/A1). In bijlage 4 van het MER is een algemene paragraaf mestvergisting opgenomen. Hierin wordt nader gemotiveerd waarom de effecten van mestvergistinginstallaties op bedrijfsniveau die gerealiseerd kunnen worden binnen de kaders van dit bestemmingsplan, ondergeschikt zijn aan effecten die kunnen optreden als gevolg van de veehouderij.

Kleinschalig kamperen

Onder voorwaarden is in het buitengebied kleinschalig kamperen mogelijk bij agrarische bedrijven. In een worstcasescenario gaat het om maximaal 192 minicampings (er zijn 192 landbouwbedrijven in Moerdijk in 2016 op basis van het CBS) die kunnen worden opgericht verspreid over de gemeente Moerdijk met elk een maximum aantal kampeermiddelen van 25. Bij het verlenen van een omgevingsvergunning kan de gemeente nadere eisen stellen aan de landschappelijke inpassing, het plan dient passend te zijn binnen de ontwerprichtlijnen. Bovendien dient het kleinschalige kampeerterrain, inclusief de bijbehorende parkeervoorzieningen, binnen of direct aansluitend aan het bouwvlak te worden gerealiseerd. Een grote landschappelijke impact wordt om die reden niet verwacht. Overigens wordt kleinschalig kamperen ook binnen bestemming 'Wonen' toegestaan, daar waar dat aangeduid is. Dit zijn bestaande voorzieningen voor kleinschalig kamperen. Nieuwe voorzieningen bij de bestemming 'Wonen' worden binnen het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt.

Uitgaande van circa 2,5 extra ritten per 10 standplaatsen¹ betekent dit circa 1200 ritten/etmaal over het gehele plangebied. Voor de extra depositie van NOx en de geluidsbelasting van wegen, is dit een te verwaarlozen hoeveelheid. Daar komt bij dat de kampeermiddelen op of direct aangrenzend aan het bouwperceel dienen te worden geplaatst. Gemeenschappelijke voorzieningen als sanitair dienen binnen bestaande bebouwing te worden gerealiseerd. Dat betekent dat deze ruimte dus niet kan worden benut voor stalling van vee. Ten aanzien van stikstofdepositie is een worstcasescenario met mini-campings dus gunstiger dan een worstcasescenario met uitbreiding van de veehouderij.

Indien deze locaties dicht tegen waardevolle natuurgebieden aan zijn gelegen, kunnen ze in theorie wel in beperkte mate negatieve effecten veroorzaken op verstoringgevoelige fauna. In het hoofdstuk natuur en in de passende beoordeling komen deze aspecten aan de orde.

Duurzame energie

Ook vormen van duurzame energie, zoals zonnevelden of windturbines, kunnen belangrijke milieugevolgen hebben (denk aan de gevolgen voor het landschap en Natura 2000). Hiervoor worden geen regelingen in het bestemmingsplan opgenomen, maar worden hiervoor afzonderlijke planologische procedures gevolgd. Uitsluitend de bestaande windturbineparken zijn in bestemd.

---

¹ Bron: Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie, CROW-publicatie 317

Overige nevenactiviteiten en functieverandering

De milieueffecten van de overige nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven zijn naar verwachting erg klein.

In geval van functieverandering zal er doorgaans sprake zijn van een vermindering van de milieubelasting ten opzichte van de milieubelasting ten gevolge van de agrarische activiteit. Het bestemmingsplan voorziet overigens maar beperkt in functieverandering. Er wordt binnen de agrarische bestemming middels een wijzigingsbevoegdheid functieverandering naar 'Wonen' (zonder extra woningen) en naar een agrarisch aanverwant bedrijf toegelaten.

Kortom, de milieueffecten van de activiteiten binnen de andere ontwikkelingsmogelijkheden van het bestemmingsplan Buitengebied (op grond van de bestemming 'Bedrijf', 'Recreatie', en dergelijke) worden als te verwaarlozen geacht, ook in samenhang met elkaar (met andere woorden: ook de schaal waarop de effecten elkaar versterken of verzwakken wordt als te verwaarlozen geacht). De milieueffecten van deze activiteiten zijn dan ook niet verder in het onderzoek overwogen.

Daarbij moet bij alle afwijkings- en wijzigingsmogelijkheden worden opgemerkt dat naar verwachting maar in enkele situaties gebruik gemaakt zal (en kan) worden van deze mogelijkheden.

Uitwerking

Voor het bestemmingsplan moeten in het planMER de milieueffecten van de minst gunstige situatie (de "worst case" situatie) worden bepaald.

De ontwikkelingsmogelijkheden op grond van het voorontwerpbestemmingsplan en het uitgangspunt dat de milieueffecten van de "worst case" situatie bepaald moeten worden in overweging nemende, is het alternatief voorontwerpbestemmingsplan op basis van de uitgangspunten, zoals in bovenstaande, uitgewerkt.

Om misverstanden te voorkomen wordt opgemerkt dat het voornemen in het voorliggende planMER wordt uitgewerkt op basis van het voorontwerpbestemmingsplan.

2.3

Alternatieven

De milieueffecten van het voornemen zijn bepaald en beoordeeld. Op basis hiervan is inzicht verkregen in die milieueffecten van het voornemen die als negatief of als zeer negatief beoordeeld worden en waarvoor maatregelen nodig zijn om deze te voorkomen of te beperken.

Op basis van de uitkomsten van de Passende beoordeling (zie hoofdstuk 6) is duidelijk geworden dat in het bestemmingsplan een maatregel nodig is om te garanderen dat geen negatieve effecten in Natura 2000-gebieden optreden en dan met name ten aanzien van de stikstofdepositie.

Hiertoe is een uitvoerbaar alternatief bepaald, dat bestaat uit twee onderdelen:

- de ammoniakemissie mag per bedrijf niet meer bedragen dan in de huidige situatie;
- enige toename van de emissie is toegestaan, mits dit onder de drempelwaarden van het de PAS blijft (0,05 mol c.q. 1 mol). Voor deze onderdelen van het de PAS is in dat kader een Passende beoordeling uitgevoerd, waardoor dit kan worden toegestaan in het kader van het bestemmingsplan.

Tijdens het opstellen van het ontwerpbestemmingsplan is tevens een alternatief opgesteld:

	Voornemen	Alternatief
Grondgebonden veehouderij	Grondgebonden agrarische bedrijven breiden hun bouwstede uit tot 1,5 ha	Gelijk aan het voornemen, maar het aantal locaties waar uitbreiding (investering in vervanging van stallen) mogelijk is, is beperkter dan in het voornemen, omdat de maximale ammoniakemissie per veehouderij is beperkt.
Intensieve veehouderij	Bedrijven met een aanduiding 'intensieve veehouderij' kunnen alleen uitbreiden binnen het bouwvlak. Uitbreidingsmogelijkheden zijn gering.	Gelijk aan het voornemen, maar het aantal locaties waar uitbreiding (investering in vervanging van stallen) mogelijk is, is beperkter dan in het voornemen, omdat de maximale ammoniakemissie per veehouderij is beperkt.
Glastuinbouw	Bouwvlakken aangeduid voor glastuinbouw mogen uitbreiden binnen de opgenomen aanduiding.	Gelijk aan het voornemen
Teeltondersteunende voorzieningen	Aanleg van en uitbreiding van tijdelijke en permanente teeltondersteunende voorzieningen binnen de bouwstede tot 5.000 m ² . Buiten het bouwvlak, direct aangrenzend daaraan, zijn lage permanente teeltondersteunende voorzieningen tot een maximum van 2 ha binnen de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' of de dubbelbestemming 'Waarde - Beschermd stadsgezicht'. Daarbuiten geldt geen maximale maat. De oppervlakte van containervelden mag niet meer dan 4 ha bedragen, waarbij de oppervlakte ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' niet meer bedragen dan 3 ha. Van hoge tijdelijke en hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen mag de oppervlakte niet meer bedragen dan 2 ha, met uitzondering van hagelnetten en kersenoverkappingen. Hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen niet zijn toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' en de	Gelijk aan voornemen

	dubbelbestemming 'Waarde - Beschermde stadsgezicht'.	
--	--	--

In hoofdstuk 4 zijn de milieueffecten van het voornemen beoordeeld. In hoofdstuk 5 zijn de milieueffecten van het alternatief beschreven.

W e t - e n r e g e l g e v i n g

3

In dit hoofdstuk wordt invulling gegeven aan de inhoudelijke eisen aan het MER op grond van artikel 7.7, lid 1, onderdeel c van de Wm: ‘een overzicht van eerder vastgestelde plannen die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven’.

Zoals aangegeven in hoofdstuk 2 is het bestemmingsplan er onder andere op gericht om -onder voorwaarden- het vergroten van bestaande agrarische bouwvlakken en bouwsteden mogelijk te maken.

Hiermee wordt de ontwikkeling van (intensieve) veehouderijbedrijven mogelijk gemaakt. De mogelijkheden voor de ontwikkeling van deze bedrijven worden vooral bepaald door:

- Wet Natuurbescherming;
- Wet ammoniak en veehouderij;
- Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij;
- Wet geurhinder en veehouderij;
- Wet verantwoorde groei melkveehouderij;
- Wet milieubeheer;
- Structuurvisie ruimtelijke ordening 2014, provincie Noord-Brabant
- Verordening ruimte 2014, provincie Noord-Brabant;

Hierna is een samenvatting van deze wet- en regelgeving en het beleid opgenomen. Ander, meer sectoraal, beleid is opgenomen bij de desbetreffende milieuthema's.

3 . 1

Regelgeving natuurbescherming

Wet Natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden. De Wnb betreft zowel soortenbescherming (voorheen Flora- en faunawet) als bescherming van (Europese) natuurgebieden (voorheen Natuurbeschermingswet 1998).

De soortenbescherming is gericht op het beschermen en het behouden van de goede staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten en hun directe leefomgeving.

De gebiedsbescherming is gericht op het beschermen van (natuur)gebieden. Deze natuurgebieden betreffen onder andere de zogenoemde “Speciale Beschermingszones” op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Samen worden deze zones aangeduid als het “Natura 2000 netwerk”.

Op grond van de Wnb moet wanneer er bij ontwikkelingen sprake is van een “significant (negatief) effect” op een Natura 2000-gebied een zogenoemde “passende beoordeling” worden uitgevoerd.

Programma Aanpak Stikstof

Op 1 juli 2015 is het Programma Aanpak Stikstof (PAS) voor de periode van 1 juli 2015 tot en met 1 juli 2021 in werking getreden. De PAS is in de Wet Natuurbescherming (Wnb 2017) verwerkt. In de PAS zijn maatregelen opgenomen om de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden te beperken. Hierdoor is er weer ruimte voor nieuwe ontwikkelingen: de zogenoemde “ontwikkelingsruimte”. In de bestaande situatie is de stikstofdepositie in een groot deel van de Natura 2000-gebieden namelijk te hoog waardoor het verlenen van vergunningen voor nieuwe ontwikkelingen niet of nauwelijks mogelijk is.

In de PAS wordt een onderscheid gemaakt tussen projecten en handelingen die niet toestemmingsplichtig zijn en projecten waarvoor wel een vergunning vereist is. De eerste categorie bestaat uit autonome ontwikkelingen, zoals toename van bevolking of wegverkeer, en uit projecten die onder de grenswaarde blijven. De tweede categorie activiteiten valt uiteen in prioritaire projecten (segment 1) en overige projecten en handelingen (segment 2). Prioritaire projecten zijn door het Rijk of de provincies aangemerkt als projecten van nationaal of provinciaal maatschappelijk belang. De verdeling van de depositieruimte over de vier delen is een bestuurlijke keuze van Rijk en provincies.

Zoals hierboven is aangegeven, zijn ontwikkelingen die onder de grenswaarde vallen niet vergunningsplichtig. Deze grenswaarde is ingesteld om de lasten voor ondernemers zoveel mogelijk te verminderen. Projecten en andere handelingen binnen de sectoren industrie, landbouw en infrastructuur die onder de grenswaarde vallen, zijn meldingsplichtig, tenzij de toename van de stikstofdepositie minder dan 0,05 mol per hectare per jaar is. De grenswaarde bedraagt 1,0 mol/ha/jr. Wanneer 95% van de ruimte voor meldingen is gebruikt, wordt deze grenswaarde echter verlaagd naar 0,05 mol per jaar.

De ontwikkelingsruimte kan overigens alleen worden gebruikt voor projecten. In een bestemmingsplan kan dan ook geen ontwikkelingsruimte op grond van de PAS worden opgenomen: *“de wetgever heeft er bewust voor gekozen om bestemmingsplannen buiten de regeling van de PAS te houden en geen toedeling van ontwikkelingsruimte aan bestemmingsplannen mogelijk te maken. Het toedelen van ontwikkelingsruimte aan bestemmingsplannen zou een te groot beslag op de schaarse ontwikkelingsruimte voor projecten en andere handelingen leggen. Er zou in dat*

geval ontwikkelingsruimte nodig zijn voor de volledige realisatie van het bestemmingsplan en de maximale planologische mogelijkheden die het plan biedt, terwijl in werkelijkheid niet alle (maximale) ontwikkelingsmogelijkheden van het bestemmingsplan worden benut. Bestemmingsplannen hebben bovendien een geldingsduur van 10 jaar terwijl het programma aanpak stikstof een geldingsduur heeft van 6 jaar. Daarbij zal de ingangsdatum van bestemmingsplannen in elke gemeente anders zijn, zodat synchroniteit van een bestemmingsplan met het programma nooit is verzekerd”². Dit in overweging nemende is de PAS niet in het planMER verwerkt.

3.2

Regelgeving veehouderij

Wet ammoniak en veehouderij

Op 8 mei 2002 is de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) in werking getreden. De Wav is erop gericht de zogenoemde ammoniakemissie van veehouderijbedrijven in een zone van 250 meter rondom zogenoemde kwetsbare gebieden (Wav-gebieden) te beperken.

In beginsel mogen in deze Wav-gebieden en de zone van 250 meter geen nieuwe veehouderijbedrijven gevestigd worden. Op bestaande veehouderijbedrijven in een Wav gebied of binnen de zone van 250 meter is een ten hoogste toegestane ammoniakemissie (ammoniakplafond) van toepassing. In het plangebied liggen geen Wav-gebieden.

Besluit emissiearme huisvesting

Op 1 augustus 2015 is het Besluit emissiearme huisvesting (Beh) in werking getreden. Op grond van het Beh mogen veeplaatsen, waarvoor zogenoemde emissiearme huisvestingsystemen beschikbaar zijn, een ten hoogste in het Beh opgenomen fijnstof- en ammoniakemissie hebben.

Wet verantwoorde groei melkveehouderij (Melkveewet)

Op 1 januari 2015 is de Wet verantwoorde groei melkveehouderij (Melkveewet) in werking getreden. Deze wet bepaalt dat groei van de melkveehouderij uitsluitend mogelijk is op voorwaarde dat het bedrijf voldoende grond in gebruik heeft om de extra fosfaatproductie geheel te kunnen plaatsen danwel dat de extra fosfaatproductie in zijn geheel wordt verwerkt. Het gaat hierbij om een verantwoorde afzet van dierlijke mest.

Regelgeving in voorbereiding

Daarnaast is een Wet grondgebonden groei melkveehouderij in voorbereiding. De Raad van State heeft advies uitgebracht over dit wetsvoorstel. Het wetsvoorstel is op 29 september 2015 bij de Tweede Kamer ingediend en is op 6 december 2016 aangenomen.

Deze wet bepaalt dat groei van de melkveehouderij enkel mogelijk is indien sprake is van een bepaalde mate van grondgebondenheid. Doel van het wetsvoorstel is het grondgebonden karakter van de melkveehouderij te behouden en te versterken. Grondgebondenheid kan een belangrijke bijdrage leveren aan een duurzame toekomst van de melkveehouderij.

Het wetsvoorstel heeft betrekking op de groei vanaf het kalenderjaar 2014. Daarmee vallen ook uitbreidingen die in 2015 plaatsvinden straks onder de nieuwe regels.

---

² Ministerie van Economische Zaken (2015). Handreiking passende beoordeling stikstofaspecten bestemmingsplannen. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag, 2015.

Invoering fosfaatrechten

Op 2 juli 2015 kondigde toenmalig staatssecretaris Dijksma aan dat zij voornemens is om voor de melkveehouderij fosfaatrechten in te voeren. Nederland heeft de afgelopen jaren van de Europese Commissie derogatie verkregen, om af te wijken van de gebruiksnorm voor dierlijke mest van 170 kg per hectare conform de Nitraatrichtlijn. Aan de derogatiebeschikking zijn een aantal voorwaarden verbonden. Een van deze voorwaarden is dat de fosfaatproductie in Nederland niet boven het niveau van 2002 (172,9 miljoen kg) mag groeien. Voor de melkveehouderij geldt een fosfaatproductieplafond van 84,9 kg. Vanwege een (dreigende) overschrijding van dit plafond van de melkveehouderij ziet de Staatssecretaris zich genoodzaakt om de fosfaatproductie door de melkveehouderij te reguleren. In haar brief van 2 juli 2015 heeft zij aangekondigd daartoe fosfaatrechten in te willen voeren.

Op 3 maart 2016 heeft staatssecretaris Van Dam zicht gegeven op de nadere invulling van het stelsel van fosfaatrechten. Een wettelijke regeling is er nog niet. Waarschijnlijk kan het stelsel van fosfaatrechten per 1 januari 2018 in werking treden.

Wet geurhinder en veehouderij

Op 1 januari 2007 is de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) in werking getreden. Op grond van de Wgv is ter plaatse van geurgevoelige objecten (zoals woningen) een maximale geurbelasting vanwege dierverblijven van veehouderijbedrijven toegestaan. De waarde van deze maximaal toegestane geurbelasting wordt uitgedrukt in zogenoemde odeur units (ou). Voor een aantal diersoorten, zoals melkrundvee, zijn geen waarden opgenomen maar afstanden. Tussen de stalgebouwen van deze diersoorten en een geurgevoelig object moet ten minste deze afstand gewaarborgd worden.

Op grond van de Wgv kan door een gemeente eigen beleid worden opgesteld om de in de wet opgenomen ruimte verder uit te werken. Hiermee is het voor een gemeente mogelijk om gebiedsgericht geurbeleid op te stellen.

De gemeente Moerdijk heeft hier niet voor gekozen.

3.3

Regelgeving luchtkwaliteit

De belangrijkste regels over de luchtkwaliteit staan in hoofdstuk 5 (titel 5.2) van de Wet milieubeheer (Wm). Specifieke onderdelen van de wet zijn uitgewerkt in besluiten (AMvB's) en ministeriële regelingen.

De kern van titel 5.2 Wm bestaat uit luchtkwaliteitsnormen, gebaseerd op de Europese richtlijnen. Verder bevat titel 5.2 van de Wm basisverplichtingen vanwege Europese richtlijnen, namelijk: het beoordelen van luchtkwaliteit, rapportage en maatregelen. De maatregelen worden in Nederland vooral in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) vastgelegd.

Fijnstof (PM10) en stikstofdioxide (NO2) zijn de belangrijkste stoffen in de luchtkwaliteitsregeling. De regels en grenswaarden voor luchtkwaliteit staan in de Wet milieubeheer (Wm), titel 5.2: luchtkwaliteitseisen.

Artikel 5.16 lid 1 van de Wm geeft aan wanneer een (luchtvervuilend) project toelaatbaar is. Het bevoegde bestuursorgaan moet dan aannemelijk maken, dat het project aan één of een combinatie van de volgende voorwaarden voldoet:

- er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
- een project leidt per saldo niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;
- een project draagt slechts 'niet in betekenende mate' (NIBM) bij aan de luchtverontreiniging;
- een project is opgenomen in, of past binnen, het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) of een regionaal programma van maatregelen.

Voor ruimtelijke projecten geldt uiteraard ook het principe van een goede ruimtelijke ordening. Voor luchtkwaliteit kan dit betekenen: de meest kwetsbare groep op de minst vervuilde plek.

En langs snelwegen en provinciale wegen kan het Besluit gevoelige bestemmingen relevant zijn. Want er gelden speciale regels binnen 300 respectievelijk 50 meter langs deze wegen. Met als doel om gevoelige groepen te beschermen tegen luchtvervuiling boven de grenswaarden.

De luchtkwaliteitseisen voor ruimtelijke plannen ten aanzien van fijnstof (PM_{10} en $PM_{2,5}$) zijn opgenomen in de navolgende tabel.

Grenswaarden luchtconcentraties PM_{10}

Luchtconcentratie	Norm
Jaargemiddelde concentratie	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
24-uursgemiddelde concentratie	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ maximaal 35 maal per jaar

Grenswaarden luchtconcentraties $PM_{2,5}$

Luchtconcentratie	Norm
Jaargemiddelde concentratie	25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Het ministerie van I&M hanteert een twee sporenbeleid om de fijnstofproblematiek in de landbouw op te lossen. Deze zijn het saneren van bestaande overschrijdingen en het voorkómen van nieuwe overschrijdingen.

3.4

Provinciaal beleid

In de provinciale structuurvisie wordt het landelijk gebied van Moerdijk vooral aangegeven als Accentgebied agrarische ontwikkeling, met zeekleipolders als belangrijkste kenmerk. De provincie ziet Moerdijk als een gebied waarin ruimte voor landbouw bestaat met natuurwaarden, met name gekoppeld aan de natte delen van de gemeente.

In de Verordening ruimte 2014 staan de provinciale regels waarmee gemeenten rekening moeten houden bij het ontwikkelen van bestemmingsplannen. Bij het opstellen van het MER is rekening gehouden met de regels uit de Verordening inclusief de aangepaste regels uit de actualisaties van de Verordening in 2017.

In het provinciale beleid zijn voor het buitengebied twee aspecten van groot belang: bevordering van de ruimtelijke kwaliteit en de ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderij.

Bevordering ruimtelijke kwaliteit

Kern van het provinciale beleid is de bevordering van de ruimtelijke kwaliteit. Concreet betekent dit dat voor iedere, grotere ontwikkeling in het buitengebied een tegenprestatie moet worden geleverd in de vorm van een investering in de kwaliteit van bodem, water, natuur, landschap, cultuurhistorie of van de extensieve recreatieve mogelijkheden. Over de omvang en aard van deze investering zijn regionale afspraken gemaakt in het 'Afsprakenkader Kwaliteitsverbetering van het landschap in de regio West-Brabant' (2014).

Veehouderijen

Het provinciale beleid wordt ingezet op een transitie naar een zorgvuldige veehouderij in Noord-Brabant. Daarom wordt onderscheid gemaakt in vollegrondsteeltbedrijven, veehouderijen en glastuinbouwbedrijven. Veehouderijen moeten hun ontwikkelingsruimte verdienen. Uitbreiding van veehouderijen is alleen mogelijk als er sprake is van een duurzame ontwikkeling. De verordening spreekt hierbij over een zorgvuldige veehouderij. Hierbij wordt getoetst aan de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV). De BZV is een instrument dat stuurt en stimuleert dat een veehouderij zorgvuldig is en daarmee goed past in haar omgeving. De BZV gaat uit van de gedachte dat ontwikkelruimte verdiend moet worden en niet onbegrensd is. Veehouders kunnen pas uitbreiden na overleg met hun omgeving en nadat uit een objectieve BZV toetsing de score 'zorgvuldig' is gekomen. BZV toetst de thema's: gezondheid, dierenwelzijn, brandpreventie, energie, fosfaatefficiëntie, geur, fijn stof, endotoxines, ammoniak, biodiversiteit, mineralenkringlopen en verbinding met de omgeving.

Naast de BZV heeft de provincie in juli 2017 de notitie 'Versnelling transitie veehouderij' vastgesteld. Hierin is een pakket aan maatregelen opgenomen, dat de provincie heeft samengesteld om te komen tot een sterke en maatschappelijk gewaardeerde veehouderij. Het maatregelenpakket bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Ruimte voor mestbewerking
2. Regels om de omvang en spreiding van de veestapel te sturen en nieuwe leegstand te voorkomen (staldering).
3. Ruimte voor excellerende veehouders.
4. Regels om de ammoniakemissie uit stallen terug te dringen.
5. Ruimte voor economische ontwikkeling.
6. Stimulering via de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV)
7. Ondersteuning door flankerend beleid.

Glastuinbouw

Uitbreiding van glastuinbouwbedrijven vindt primair plaats in het doorgroeigebied glastuinbouw. Elders zijn alleen ondersteunende kassen toegestaan.

Beoordeling milieueffecten voornemen

In dit hoofdstuk zijn de volgende inhoudelijke eisen aan het MER op grond van artikel 7.7, lid 1 van de Wm uiteengezet, zoals opgenomen in artikel 7.7, lid 1 sub d tot en met g:

- d. “een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien die activiteit noch de alternatieven worden ondernomen”;
- e. “een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de beschreven alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven”;
- f. “een vergelijking van de ingevolge onderdeel b beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven mogelijk gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven mogelijke gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven”;
- g. “een beschrijving van de maatregelen om belangrijke nadelige gevolgen op het milieu van de activiteit te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk teniet te doen”.

Een omschrijving van de algemene uitgangspunten van de referentiesituatie is in paragraaf 4.1 opgenomen. De referentiesituatie is opgesteld om de milieueffecten van het voornemen en de mogelijke alternatieven te kunnen beoordelen en vergelijken.

Hierna zijn in paragraaf 4.2 tot en met 4.11 de verschillende milieuonderdelen onderscheiden. In elke paragraaf is achtereenvolgens:

- uiteengezet op basis van welke kenmerken en op welke wijze de milieueffecten zijn beoordeeld;
- de referentiesituatie voor het milieuonderdeel op basis van de algemene uitgangspunten, waar nodig, verder uitgewerkt;
- globaal uiteengezet wat de milieueffecten zijn;
- de beoordeling van de milieueffecten wordt tijdens het opstellen van het ontwerpbestemmingsplan opgenomen;
- tijdens het opstellen van het ontwerpbestemmingsplan zal ook een omschrijving worden opgenomen van de mogelijke maatregelen om (zeer) negatieve milieueffecten te voorkomen of te beperken. Waar zijn vast globale maatregelen opgenomen;
- tijdens het opstellen van het ontwerpbestemmingsplan wordt een omschrijving opgenomen van de zogenoemde leemten in de kennis.

De uiteenzettingen en omschrijvingen zijn beperkt tot die onderwerpen van een milieuonderdeel die belangrijk zijn voor de beoordeling van de milieueffecten.

Op basis van het voornemen van de gemeente kunnen verschillende milieueffecten op verschillende milieuonderdelen verwacht worden. De “m.e.r. (beoordelings)plichtige activiteiten” waarvoor het bestemmingsplan een kader biedt in overweging nemende, worden vooral milieueffecten verwacht op of van:

- de natuur;
- het landschap (cultuurhistorie); en
- geur.

Het onderzoek voor de plan m.e.r. is dan ook vooral op deze drie milieuonderdelen gericht. Andere milieuonderdelen die in het onderzoek overwogen zijn, zijn:

- bodem en water;
- licht
- lucht;
- geluid;
- externe veiligheid;
- verkeer;
- gezondheid.

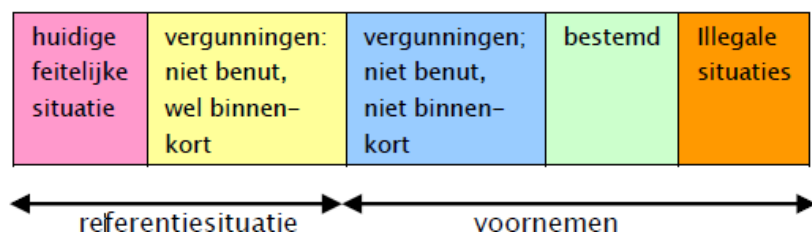
De milieueffecten van het voornemen (en het uitvoerbare alternatief) zijn in samenhang bepaald. Dit betekent dat bij de omschrijving en beoordeling van de effecten ook de schaal waarop de effecten elkaar versterken of verzwakken (cumulatie) is overwogen.

De effecten van het voornemen kunnen ook door activiteiten op grond van andere plannen en projecten versterkt of verzwakt worden. Op het moment van het uitvoeren van het onderzoek voor het planMER waren in dit kader geen plannen of projecten bekend.

4.1

Referentiesituatie

De huidige situatie en vaststaande autonome ontwikkelingen vormen de referentie voor het beoordelen van de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven. De trendmatige ontwikkeling in de landbouw maakt geen deel uit van de referentie. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie plus de situatie die op termijn ontstaat als gevolg van de toekomstig (nagenoeg) zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied (bestemde en vergunde activiteiten die bijna zeker ingevuld worden op korte termijn). Dit laatste wordt de autonome ontwikkeling genoemd. Zie ook onderstaande schematische weergave van wat tot de referentiesituatie behoort en wat tot het voornemen (Commissie m.e.r., 2015).

In de referentiesituatie vindt het voornemen (het vaststellen van het bestemmingsplan Buitengebied) niet plaats. De omschrijving van de referentiesituatie is in het algemeen beperkt tot die onderdelen op basis waarvan de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven plaatsvindt.

Hierna zijn de algemene uitgangspunten van de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling uiteengezet. Voor de verschillende milieuonderdelen is de referentiesituatie, waar nodig, vervolgens per milieuonderdeel op basis van deze algemene uitgangspunten verder uitgewerkt.

4.1.1

Bestaande situatie

Huidige situatie landbouw in Moerdijk

Er is veel bedrijvigheid in het buitengebied van Moerdijk, dit zijn veelal (grote) agrarische bedrijven. De agrarische sector beslaat een groot deel van de oppervlakte van de gemeente Moerdijk. Veel agrarische bedrijven zijn van oudsher gevestigde familiebedrijven met een gemengd karakter. De diversiteit in agrarische bedrijvigheid varieert van grootschalige veehouderij tot kleine fruitteelt. Akkerbouw is verreweg de grootste sector, het betreft dan voornamelijk tarwe, suikerbieten en aardappelen.

Het overgrote gedeelte van de agrarische bedrijven betreft akkerbouw en/of tuinbouwbedrijven (zie onderstaande afbeelding).

Er komen 20 tot 30 melkveehouderijen voor als hoofdtak danwel als neventak bij een akkerbouw of tuinbouwbedrijf (categorie veehouderij in de kaart).

Deze bedrijven liggen verspreid door het gebied. Daarnaast komen er 15 tot 20 intensieve veehouderijen voor, bijna alleen als hooftakbedrijven. Ten zuiden en oosten van Zevenbergen komt ook een aantal glastuinbouwbedrijven voor.

Bij verschillende agrarische bedrijven is er sprake van een (ondergeschikte) nevenactiviteit, zoals de verkoop van streekproducten, het bewerken van agrarische producten, caravanstalling, paardenstalling, zorgboerderij, agrarisch loonbedrijf, opslag en stalling van agrarische producten, hoveniersbedrijf en kamperen bij de boer.

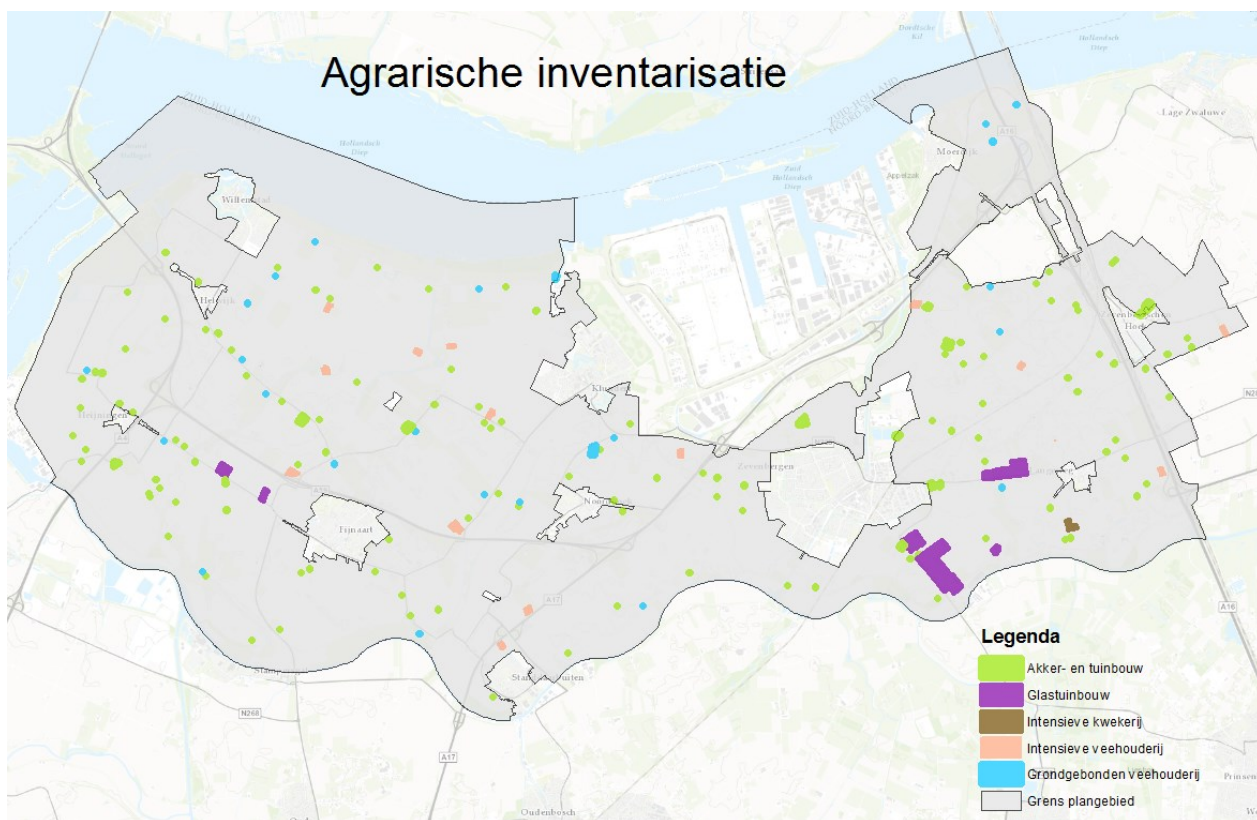
Onderstaande tabellen en afbeeldingen geven een beeld van het aantal en type agrarische bedrijven in het buitengebied van Moerdijk (stand van zaken CBS 2016).

Type bedrijf	Aantal bedrijven
Graasdieren	59
Hokdieren	17
Tuinbouw onder glas	7
Tuinbouw opengrond	28
Paddenstoelenteelt	1
Akkerbouw	158
Aantal landbouwbedrijven totaal	192

Bron: CBS, gegevens 2016, 18-5-2017

<http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=80781NED&D1=0,2-3,5-6,12-13,19-20,25-26,32,37-39,43-44,48-54,57-58,60,62,67,70-73,77,81-136,138,140&D2=469&D3=10,14-16&HDR=G1,G2&STB=T&VW=T>

Figuur 2 Plangebied met verspreiding en type landbouwbedrijven (bron: inventarisatie voorontwerp bestemmingsplan buitengebied-BügelHajema)

De voorgaande afbeelding geeft een globaal beeld van de aanwezige agrarische bedrijven in het buitengebied.

Uit de inventarisatie blijkt dat de veehouderijen verspreid in het plangebied aanwezig zijn. De aanwezigheid van burgerwoningen in de directe omgeving van veehouderijen kunnen de verdere ontwikkeling van agrarische bedrijven (met name veehouderijen) belemmeren, waardoor de milieugebruiksruimte beperkt wordt.

Uitgangspunten referentiesituatie landbouw

De referentiesituatie voor het MER betreft niet de vergunde situatie, maar de feitelijke stalbezetting en de uitbreidingen die op korte termijn worden verwacht. De huidige situatie is niet exact per bedrijf bekend. Wel zijn overzichten van de vergunde veebezetting per bedrijf beschikbaar. En daarnaast zijn CBS cijfers beschikbaar. Hoewel individuele bedrijfsgegevens bij de meitelling van het CBS worden verzameld, zijn deze gegevens niet openbaar beschikbaar.

De totale veestapel van een gemeente op basis van de meitelling is wel openbaar, maar bevat onvoldoende gegevens voor de benodigde gedetailleerde berekeningen. In de meeste gemeenten is de totale vergunde omvang van de veestapel enkele tientallen procenten groter dan de totale veestapel volgens de CBS meitelling. In het MER voor het bestemmingsplan wordt in de referentiesituatie daarom uitgegaan van een correctie voor de daadwerkelijke veebezetting ten opzichte van het totaal aan vergunde dierplaatsen. Wel behoeft het percentage op basis van de CBS-cijfers nuancering. Veehouderijbedrijven kennen, als normaal onderdeel van het bedrijfsproces, altijd een gemiddelde jaarlijkse onderbezetting ten opzichte van het vergunde aantal dierplaatsen. Er is

bijvoorbeeld per jaar een aantal weken leegstand doordat slachtvee wordt afgevoerd en de stallen worden schoongemaakt. Deze functionele leegstand verschilt per diersoort en bedraagt gemiddeld circa 5 à 10 procent. Deze functionele leegstand is reeds verrekend in de NH3-emissiefactoren in bijlage 1 van de Rav (kg NH3 / dierplaats per jaar) per diersoort, op basis waarvan de totale stikstofemissie wordt berekend en mag dus niet nogmaals verdisconteerd worden.

Dat betekent dat het verschil tussen het vergunde aantal dieren en de CBS cijfers nog gecorrigeerd moet worden voor de 'normale' onderbezetting om de 'latent vergunde ruimte' te kunnen bepalen.

Huidige dieraantallen meldingen en vergunningen

Om inzicht te verkrijgen in de huidige dieraantallen zijn alle meldingen en vergunningen van de veehouderijen door de gemeente verzameld en opgenomen in een excel-bestand.

Vergelijking CBS met meldingen en vergunningen

Gelet op het bovenstaande is een vergelijking gemaakt tussen de dieraantallen uit de gecorrigeerde milieuvergunningen en - meldingen en de CBS-cijfers.

Tabel: vergelijking dierenaantallen gebiedsinventarisatie en CBS

Diersoort	Controle milieuver- gunning*	CBS**	Verskil in %	CBS fac- tor
Paarden/pony's	47	63	25	1,34
Melkrund- en vleesvee	6056	6347	5	1,05
Schape	703	6306	89	8,97
Geiten	21	628	97	29,90
Varkens	19692	26663	26	1,35
Kippen	350893	354173	1	1,01
Edelpelsdieren	5939	6000	1	1,02

Bron: CBS cijfers 2016
<http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=80781NED&D1=0,2-3,5-6,12-13,19-20,25-26,32,37-39,43-44,48-54,57-58,60,62,67,70-73,77,81-136,138,140&D2=469&D3=10,14-16&HDR=G1,G2&STB=T&VW=T>

Paarden

Het verschil in aantal paarden en pony's bij controle, en de aantallen die het CBS kent, zijn te verklaren door particulieren in het buitengebied die hobbymatig paarden houden. Deze vorm is niet vergunningplichtig en daarom ook niet meegenomen in de controle aantallen van de gemeente. Ook wordt de aanwezigheid van een of enkele paarden bij een veehouderij of akkerbouwbedrijf, gezien als hobbymatig en niet meegenomen in de milieuvergunningen. Gelet op het bovenstaande wordt het aantal paarden gecorrigeerd.

Schape en geiten

Er is 1 geitenbedrijf in de gemeente. Deze had bij de telling van de omgevingsdienst slechts 21 geiten. Bij schape en geiten is het ook zo dat voor de metellingen alle aanwezige dieren meetellen. In mei zitten daar dus ook alle lammeren bij. Voor de vergunningverlening geldt dat de lammeren die tijdelijk aanwezig zijn in de inrichting niet meegenomen worden. Daarnaast is het ook

nog eens zo dat een groot deel van de schapen en geiten niet toegerekend kan worden aan een inrichting omdat zij grotendeels jaarrond in het terrein lopen en rouleren van standplek. Als de dieren geen vaste stalruimte hebben en enkel een aflammerstal dan worden die dieren dus ook vaak niet meegenomen in de vergunningverlening. Gelet op het bovenstaande wordt het aantal schapen en geiten gecorrigeerd.

Varkens

Wanneer de CBS-cijfers worden vergeleken met de milieuvergunningen, dan blijkt dat daar een groot verschil tussen zit. In het algemeen is het zo dat de gemeente een achterstand heeft in de controles van de agrarische bedrijven. Het verschil is hier waarschijnlijk te verklaren uit het feit dat er meerdere bedrijven zullen zijn, die inmiddels gestopt, dan wel uitgebreid zijn, maar waarvan de vergunning nog niet is ingetrokken, dan wel gewijzigd. Gelet op het bovenstaande is correctie van het aantal varkens noodzakelijk.

Correctie

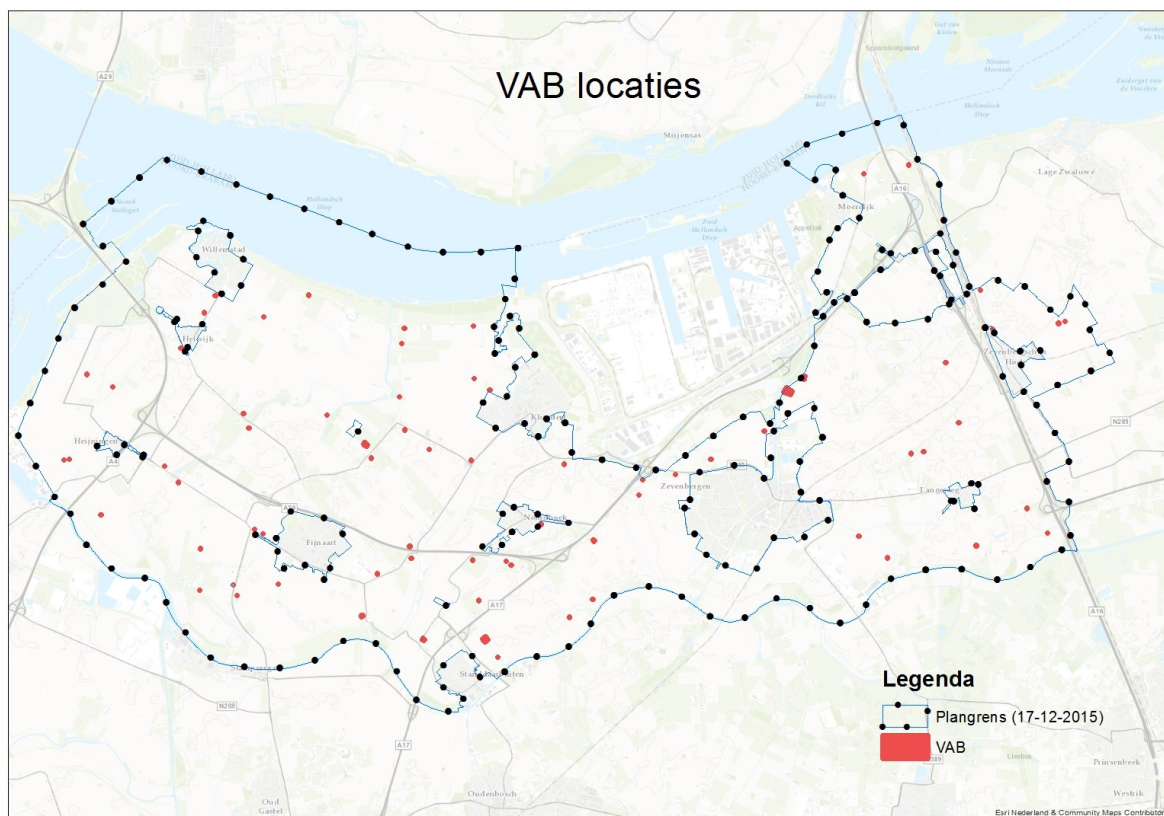
Gelet op de bovenstaande cijfers blijft er vooral een groot verschil tussen vergunningen en CBS cijfers bij geiten, schapen, varkens en paarden. Bij de berekening van de huidige situatie wordt voor paarden, schapen, geiten en varkens uitgegaan van een correctie ten opzichte van de vergunningen met de bovengenoemde correctiefactoren. Hiermee wordt de huidige situatie dan beter benaderd dan met alleen de getallen van de gecorrigeerde vergunningen.

Autonome ontwikkeling

Dit betreft (het gedeelte van) de vergunningen voor veehouderijen in het plangebied die nog niet ingevuld zijn maar die op korte termijn wel worden benut. Dergelijke situaties komen in gemeente Moerdijk niet voor.

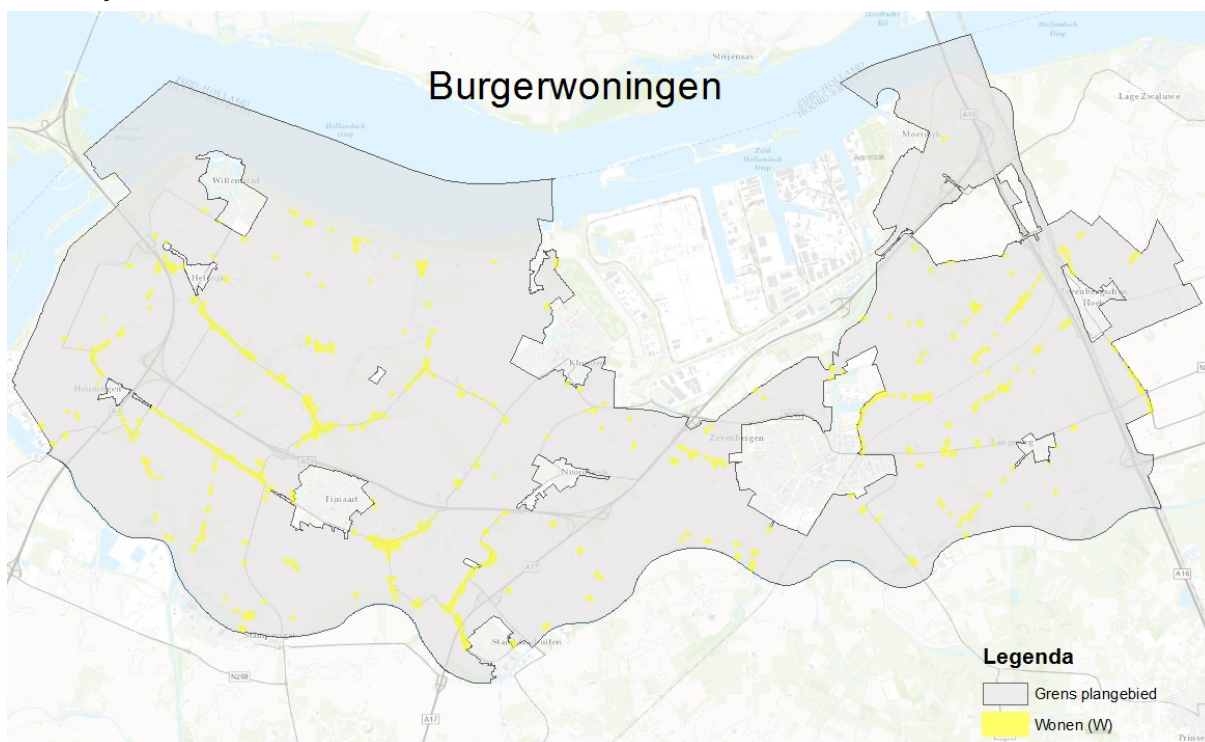
Burgerwoningen en niet-agrarische bedrijven

Uit de uitgevoerde inventarisatie blijkt dat er ook veel situaties voorkomen, waarbij in het geldende bestemmingsplan nog sprake was van een agrarisch bedrijf, maar inmiddels is duidelijk dat de bedrijfsvoering is gestopt. Dit zijn er 40 à 50 (de zogenaamde VAB-locaties, Vrijkomende Agrarische Bedrijfsbebouwing).

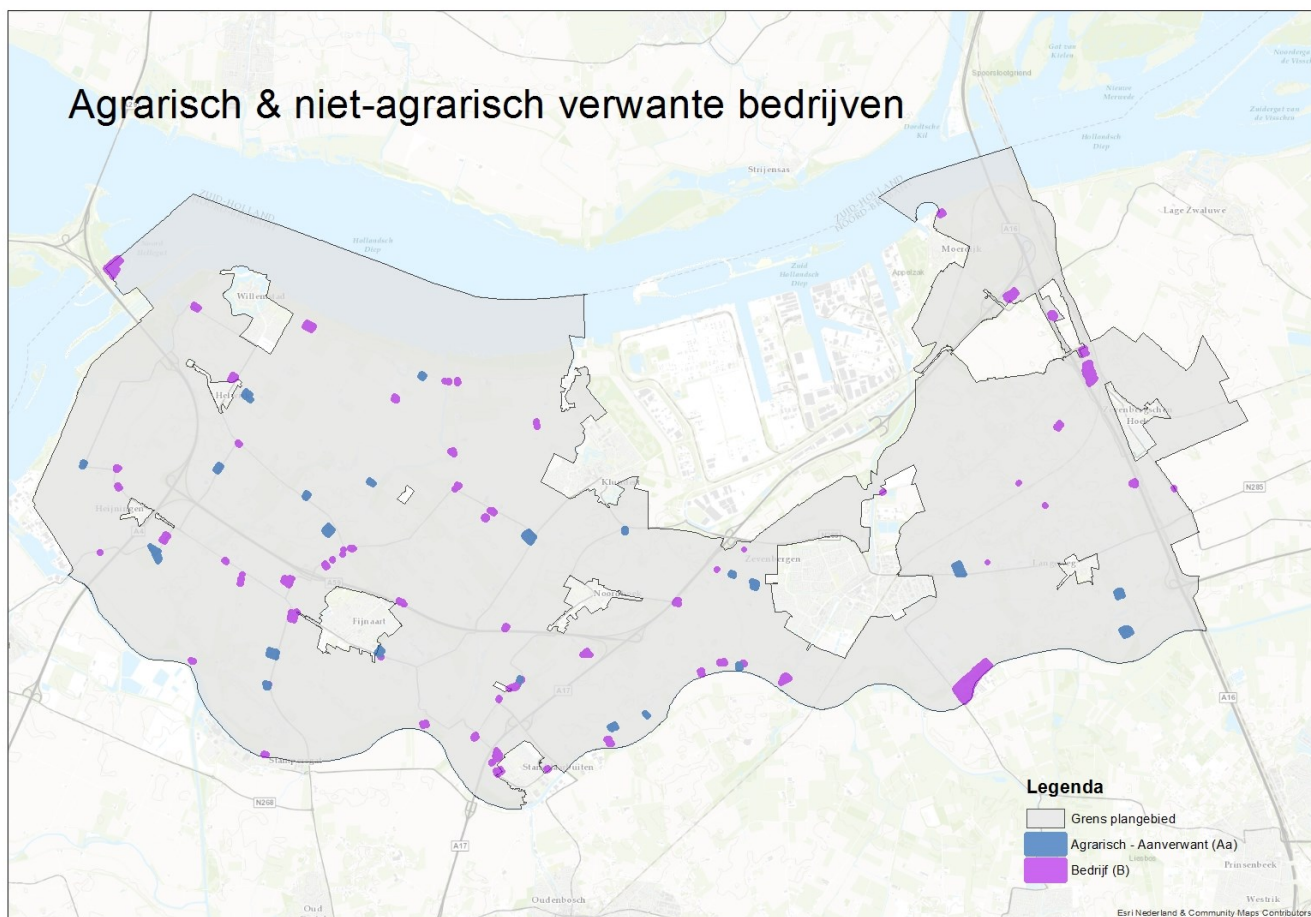
Figuur 3 VAB-locaties op basis van de inventarisatie

Daarnaast zijn er meer dan 800 burgerwoningen (zie afbeelding). Deze zijn vooral te vinden in de dijkclinten.

Figuur 4 Burgerwoningen in het buitengebied

Buiten het agrarisch bedrijf zijn er nog diverse andere vormen van bedrijvigheid in het buitengebied van Moerdijk. Er bevinden zich op bepaalde plaatsen in het buitengebied grootschalige bedrijven, het gaat hier bijvoorbeeld om een transportbedrijf, een autobedrijf en handelsbedrijven. Deze bedrijven zijn soms gerelateerd aan de agrarische sector. Dit betreft ruim 100 niet-agrarische bedrijven, waarvan ca 25 agrarisch verwante bedrijven.

Figuur 5 Niet-agrarische bedrijven in het buitengebied

Verder komen er 4 kampeerterreinen voor in het plangebied. Qua kleinschalige recreatie zijn er diverse Bed and Breakfast-gelegenheden en theetuinen verspreid in het buitengebied. Ook verschillende historische elementen worden recreatief benut, zoals Fort de Hel, Fort Bovensluis (als onderdeel van de camping) en Fort Sabina.

4.1.2

Autonome ontwikkeling

Dit betreft:

- a) (het gedeelte van) de vergunningen voor veehouderijen in het plangebied die nog niet ingevuld zijn maar die op korte termijn wel worden benut. Dergelijke situaties komen in de gemeente niet voor.

- b) Het voldoen aan vastgestelde wet- en regelgeving voor veehouderijen. Hierbij is met name het besluit emissiearme huisvesting van belang. Bedrijven dienen hieraan te voldoen. Daarom is dit besluit als uitgangspunt voor de referentiesituatie genomen.

4.2

Natuur

Voor de effectbeoordeling op de natuurwaarden in het algemeen geldt in het MER de huidige situatie plus de autonome ontwikkeling als referentiesituatie.

De referentiesituatie voor de Passende Beoordeling betreft uitsluitend de feitelijke situatie in 2017. De autonome ontwikkeling mag bij de effectbeoordeling op Natura 2000-gebieden niet worden meegenomen.

Het plangebied herbergt ecologisch waardevolle gebieden. Met name het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur -EHS- genoemd) is van groot ecologisch belang, evenals in de omgeving gelegen Natura 2000-gebieden.

Het onderdeel Natuur wordt op twee manieren behandeld in dit MER: de Natura 2000-gebieden en de effectbeoordeling op deze gebieden enerzijds en de overige natuur: EHS en natuurwaarden buiten de EHS en de effectbeoordeling hierop anderzijds.

Natura 2000-gebieden kennen een eigen wettelijke regeling. De effectbeoordeling op deze gebieden dient middels een Passende beoordeling te gebeuren (zie hoofdstuk 7). Omdat Natura 2000-gebieden tevens onderdeel zijn van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) worden ze ook in deze paragraaf kort beschreven.

4.2.1

Algemene kenschets natuur Moerdijk

Het Moerdijkse landschap is een typische zeekleipolder met de karakteristieke opbouw klein- en grootschalige polders met dijken. Deze structuur wordt 'doorbroken' door kreken met een belangrijke ecologische waarde.

Het buitengebied van Moerdijk kent meerdere waardevolle natuurgebieden. Deze liggen vooral aan de rand van het plangebied in combinatie met kleine en grotere wateren, zoals het Hollandsch Diep, Volkerak, Mark-Dintel-Vliet en de kreken. Deze gebieden zijn vrijwel geheel begrensd als Natura 2000-gebied en Groenblauwe structuur. De natuur beperkt zich echter niet tot de natuurgebieden. De agrarische percelen zelf, de akkerranden, kavelsloten, dijkbeplantingen en de kleine houtwallen, bosjes en windsingels zorgen voor een gevarieerd landschap en een habitat voor veel verschillende dieren en planten.

De beschrijving van de actuele natuurwaarden betreft grotendeels vogels. Bijzondere flora is in het gebied vrijwel afwezig, hetgeen vooral samenhangt met de voedselrijke kleibodem, in combinatie met een intensief agrarische grondgebruik. Het wegvallen van het getij door de afsluiting van het Haringvliet in 1970, heeft geleid tot het grotendeels verdwijnen van typische zoute vegetaties. Paragraaf 4.2.3 gaat nader in op voorkomende beschermde soorten.

De buitendijkse natuurgebieden binnen het plangebied maken deel uit van de Natura 2000-gebieden Krammer-Volkerak en Hollandsch Diep. Deze worden uitgebreid beschreven in bijlage 1.

Hieronder volgt een korte kenschets van de overige gebieden binnen het plangebied met natuurwaarden.

Sint Antoniegorzen en Fort Sabina

Beide gebieden vormen relictten van een getijdengors en zijn grotendeels in gebruik als grasland, temidden van grootschalige akkers. De Sint Antoniegorzen zijn in de jaren zestig ingepolderd en in gebruik genomen als weiland. Deze weilanden zijn een belangrijke pleisterplaats voor ganzen en weidevogels. Hier komen grutto, tureluur, Kievit, patrijs, slobbeend en zomertaling voor. Daarnaast bieden deze gebieden ruimte aan moerasvogels als bruine kiekendief en blauwborst, en overwinteren soorten als brandgans, grauwe gans, rietgans en smient.

In het voormalige Fort Sabina komen schrale tot brakke graslandvegetaties voor met onder meer Bevertjes, Hondskruid, Ruig viooltje, Zilte zegge en Melkkruid. Fort Sabina is van betekenis als winterverblijf voor diverse soorten vleermuizen, waaronder watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en baardvleermuis. Voor het Fort Sabina wordt gestreefd naar droog, bloemrijk tot nat brak grasland, soortenrijke wateren en natuurbosjes (Essen-lepenbos).

Vlaakenhoek

Dit voormalige gorzengebied is na kleiwinning en opspuiting veranderd in een parkachtig landschap. Hier komen broedvogels voor als dodaars, krakeend, wintertaling, slobbeend, tafeleend en tureluur. De oeverzwaluw en de blauwe reiger hebben hier kolonies.

Ruigenhil

Ruigenhil bestaat uit vier kreekrestanten (Amer, Gat van Boslust/Breede Gat, Roode Kreek en Kleine Ton), omgeven door grasland en moeras in een open polderlandschap. Broedvogels betreffen hier onder andere bruine kiekendief en slobbeend.

Weidevogelgebieden

Verspreid door het plangebied liggen enkele kleine weidevogelgebieden met o.a. grutto's en kleine aantallen broedende tureluurs, bijv. Klaver- en Ketelpolder. Verspreid in het plangebied broeden ook steenuilen. Deze soort broedt vooral op en rond erven en is voor zijn voedsel (muizen, regenwormen) afhankelijk van extensief beheerde weilanden en verschillende soorten kleine landschapselementen (zoals ruigten, overhoekjes, houtwallen).

Overig agrarische gebied

De natuurwaarden in de agrarische gebieden zijn laag als gevolg van het intensieve agrarisch gebruik van de grond. Plaatselijk zijn soorten als patrijs en graspieper in lage dichtheden aanwezig. In het westelijk deel van het plangebied foerageren 's winters tien- tot twintigduizend ganzen, met name brandgans en kolgans en, in kleinere aantallen, toendrarietgans en grauwe gans.

Tevens worden hier 's winters enkele wilde en kleine zwanen en rotganzen aangetroffen. Genoemde soorten foerageren overdag op oogstresten, gras en wintergewassen en slapen op de slapen op de Ventjagersplaat en Sasseplaat.

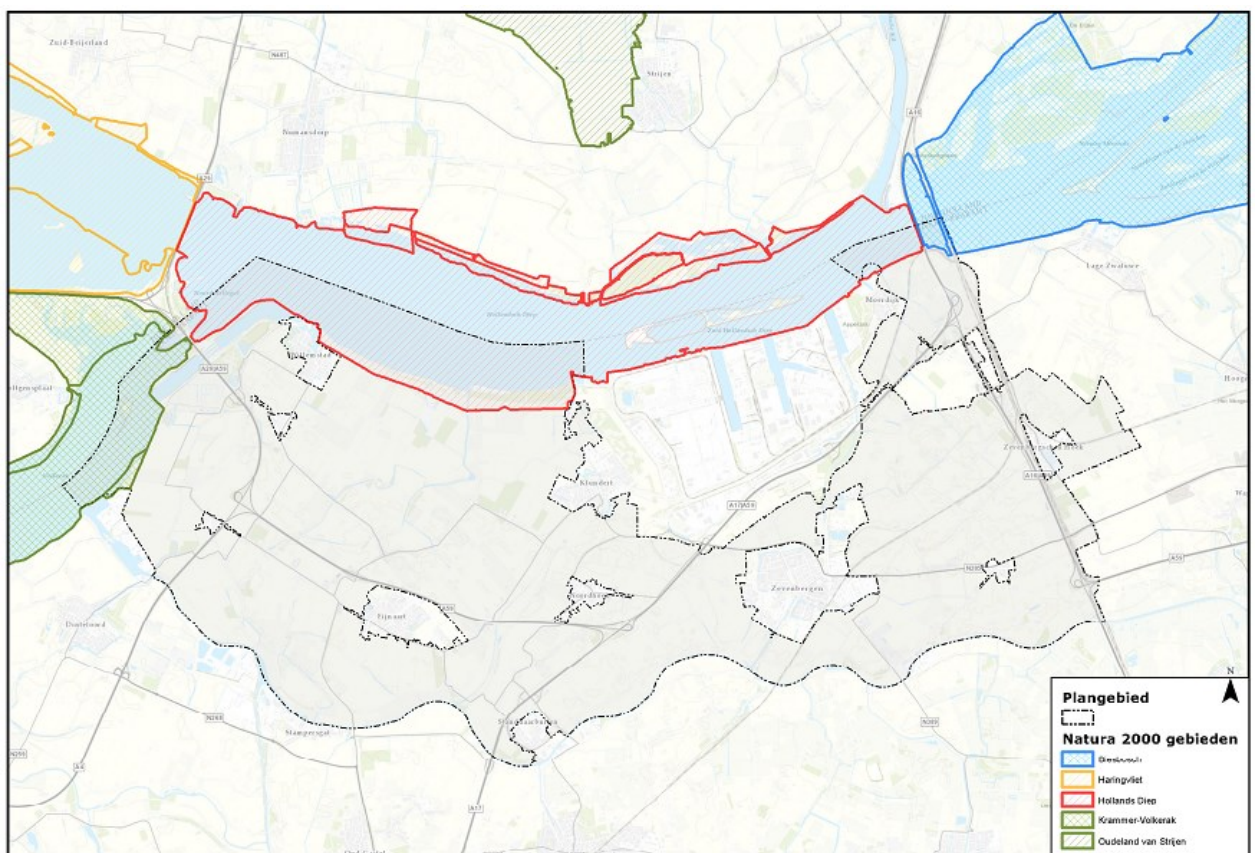
4.2.2

Referentiesituatie beschermde gebieden

Wet natuurbescherming

In het kader van de Wnb zijn zogenaamde Natura 2000-gebieden aangewezen. Binnen het plangebied liggen enkele gedeelten van Natura 2000-gebieden, te weten de wateren van het Hollandsch Diep en het Volkerak. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich de Natura 2000-gebieden 'Biesbosch' en 'Haringvliet'.

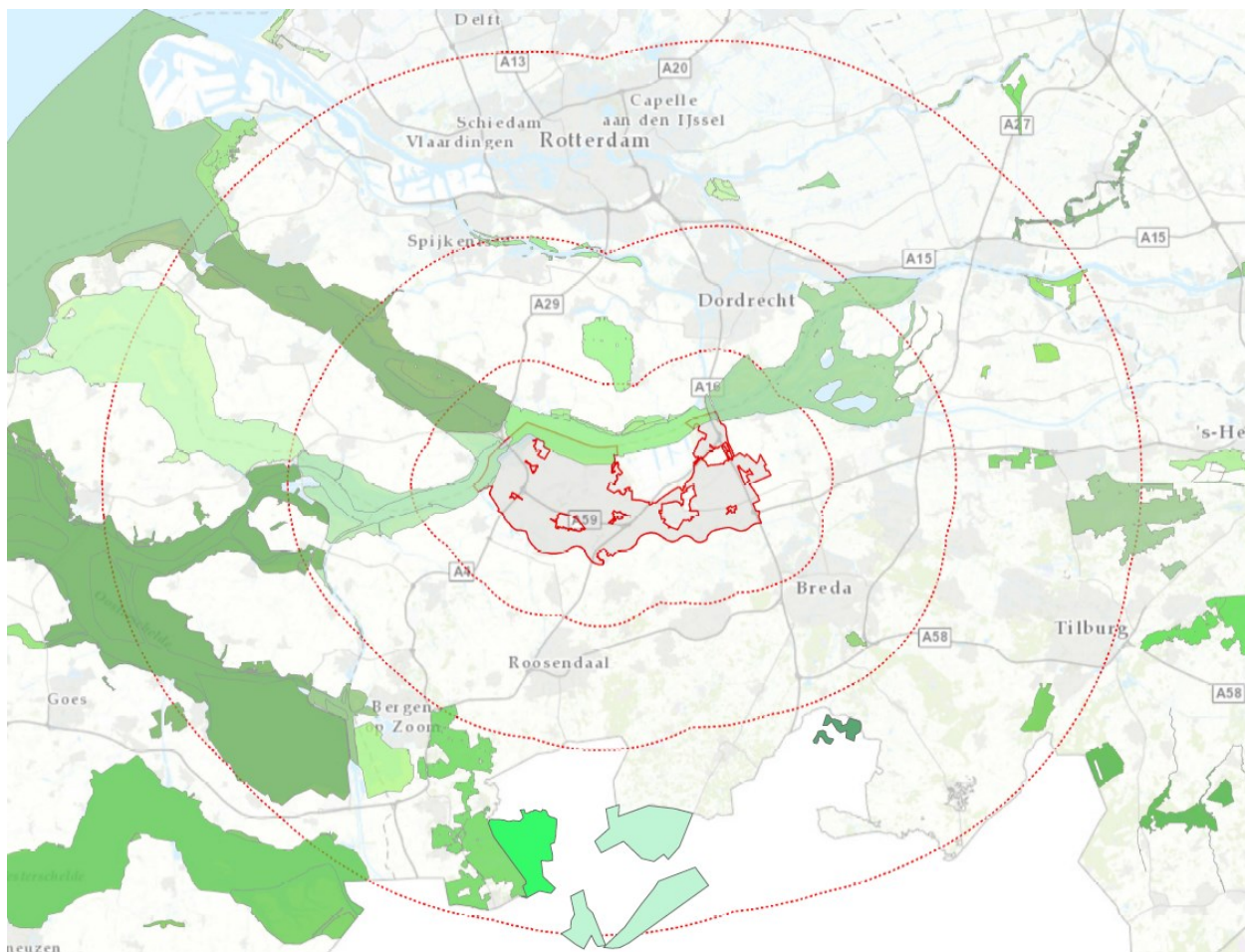
Vervolgens ligt Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen op een afstand van circa vijf kilometer ten noorden van het plangebied. Op de kaart in Figuur 1 is de ligging van Natura 2000-gebieden binnen een straal van 5, 15 en 30 kilometer weergegeven. Binnen 30 km liggen tevens drie Belgische Natura 2000-gebieden, nl. Kalmthoutse Heide, Schietvelden en Heesbossen³.

Figuur 6. Ligging Natura 2000-gebieden binnen en rond de gemeente Moerdijk

³ <https://www.natura2000.vlaanderen.be/natura-2000-gebieden>

Figuur 7. Natura 2000-gebieden (groene vlakken) rond het plangebied (rood omlind) met 5, 15 en 30 km buffer (rode stippellijnen)

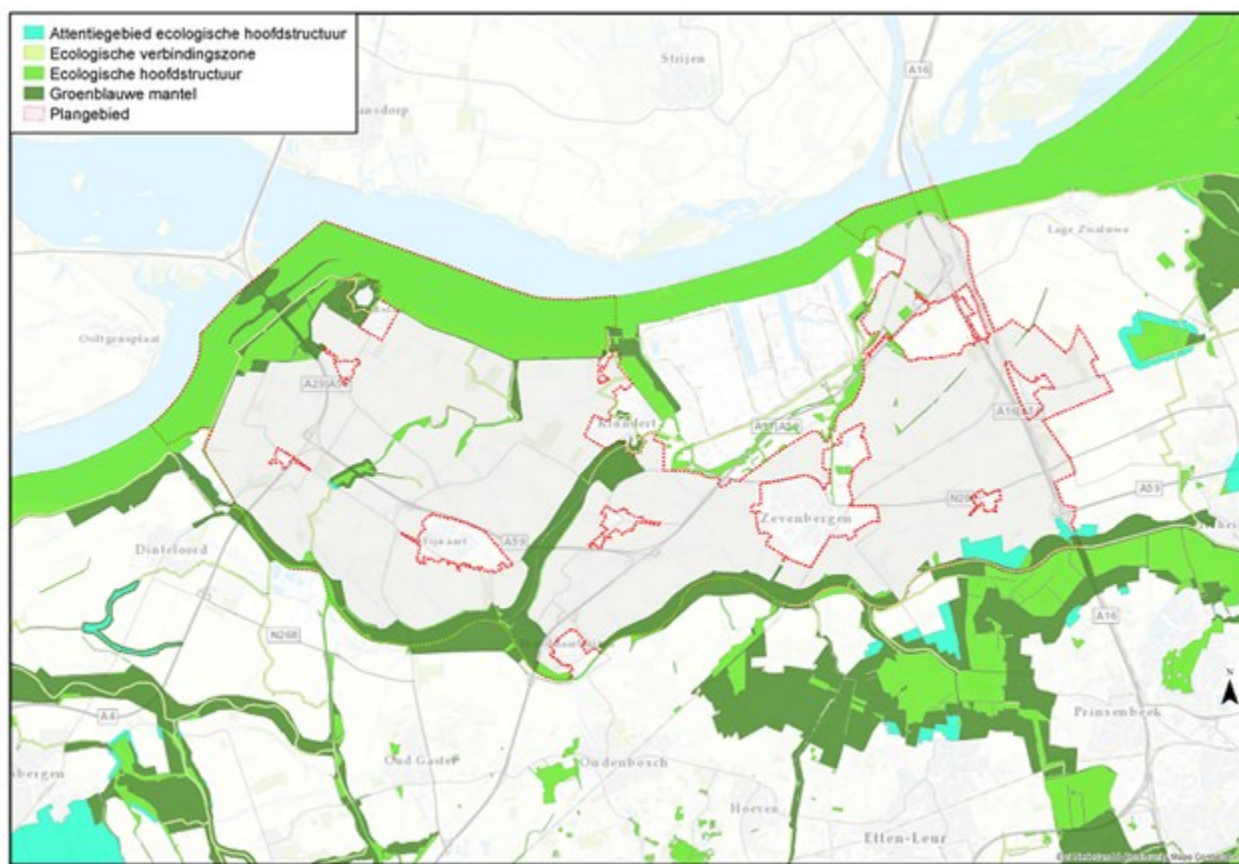
Groenblauwe structuur

In het natuurbeleid van de provincie staat de Groenblauwe structuur centraal. Hiermee streeft de provincie verschillende doelen na, te weten: een positieve ontwikkeling van de biodiversiteit, een robuuste en veerkrachtige structuur, versterken van de natuurlijke basis en landschappelijke contrasten en het verbeteren van de gebruikswaarde van natuur en water⁴.

In de groenblauwe structuur koppelt de provincie het water- en het natuursysteem van Brabant. Door meer samenhang in natuur en water worden het landschap en recreatiemogelijkheden versterkt. De groenblauwe structuur is in de Verordening Ruimte uitgewerkt met het Natuur Netwerk Brabant (NNB) als kern, en daarnaast een Groenblauwe mantel. Deze dient als verbinding tussen het Natuur Netwerk Brabant en het landelijk gebied en moet de robuustheid van het systeem bevorderen. Ter ondersteuning van de NNB en de Groenblauwe mantel zijn gebieden aangeduid als 'Attentiegebied Natuur netwerk Brabant', 'Behoud en herstel watersystemen' en 'Ecologische verbindingzone' (deze laatste komt niet voor binnen de gemeente Moerdijk).

In Figuur 8 is de begrenzing van categorieën Natuur en landschap in de gemeente weergegeven.

⁴ Bron: Provincie Noord Brabant (2014). Structuurvisie 2010 - partiële herziening 2014 (vastgesteld). Provincie Noord Brabant, 's Hertogenbosch.

Figuur 8 Natuur en landschap volgens de Verordening ruimte

Natuur Netwerk Brabant (NNB)

Het NNB is de Brabantse uitwerking van het Natuur Netwerk Nederland, de vroegere Ecologische Hoofdstructuur. Het NNB bestaat uit een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen bossen en natuurgebieden in Brabant. Deze gebieden hebben de hoofdfunctie natuur. De provincie Noord-Brabant heeft dit uitgewerkt in het Natuurbeheerplan 2016 en de Verordening Ruimte 2014 (geconsolideerde versie 01-01-2017).

Het ruimtelijke beleid is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten. Voor (grootschalige of intensieve) ontwikkelingen die niet passen binnen de doelstellingen voor het NNB en beheer/herstel van de waterstructuren is geen ruimte. Bestaan- en functies en bestaand gebruik binnen de groenblauwe kern worden gerespecteerd.

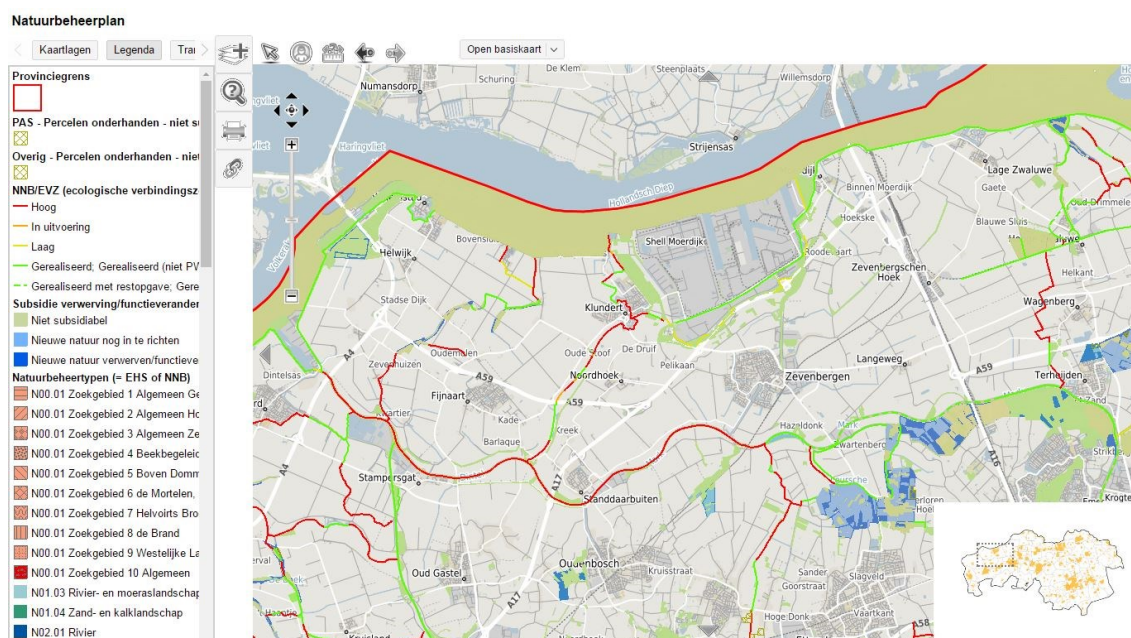
Voor de ontwikkeling van functies binnen de NNB gelden de NNB-spelregels, zoals die door het Rijk/IPO zijn afgesproken: het 'nee, tenzij'-principe met toepassing van het compensatiebeginsel en met mogelijkheden voor de zogenaamde herbegrenzing en saldobenadering.

Ruimtelijke ontwikkelingen die een negatief effect hebben op de bijzondere kenmerken en waarden van het natuurgebied zijn niet mogelijk. Vanwege het grote belang (economisch of anders) is het mogelijk dat ruimtelijke ontwikkelingen die een negatief effect hebben, toch moeten worden uitgevoerd. Bij dergelijke projecten moet compensatie plaatsvinden.

De provincie Noord-Brabant kent voor het NNB externe werking voor effecten op ecologische waarden anders dan door verspreiding van stoffen in lucht of water. Van externe werking is sprake als een activiteit of ontwikkeling die plaatsvindt buiten het NNB leidt tot aantasting van het NNB. Dit is bijvoorbeeld aan de orde als een ontwikkeling effect heeft op de waarden van de EHS van wege geluid, licht of betreding⁵.

Voor NNB vereist de Verordening ruimte dat het bestemmingsplan strekt tot het behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden en dat het regels stelt ter bescherming hiervan (artikel 5.1). Andere activiteiten binnen de gebieden zijn mogelijk op voorwaarde dat geen sprake is van een negatief effect op deze waarden.

De ecologische waarden en kenmerken van het NNB zijn vastgelegd in een beheertypenkaart en in een ambitiekaart. Deze kaarten vormen de kern van het natuurbeheerplan⁶. De beheertypenkaart brengt in beeld wat de actuele situatie is, zie Figuur 9. De ambitiekaart geeft de gewenste eindsituatie (ambitie) aan.

Figuur 9 Beheertypen NNB in het plangebied. Bron: Natuurbeheerplan 2016 <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan> (betere uitsnede /legenda nodig)

⁵ Bron: Verordening ruimte 2014 (geconsolideerde versie per 01-01-2017), Provincie Noord-Brabant.

⁶ Bron: Natuurbeheerplan 2016, Provincie Noord-Brabant.

De groenblauwe mantel

De groenblauwe mantel dient als verbinding tussen het Natuur Netwerk Brabant en het landelijk gebied en moet de robuustheid van het systeem bevorderen. Het bestaat hoofdzakelijk uit gronden met gemengd agrarisch gebruik, met belangrijke nevenfuncties voor natuur en water.

Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen de groenblauwe mantel zijn alleen mogelijk, mits ze bijdragen aan behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden; de ‘ja-mitsbenadering’.

De Verordening Ruimte (artikel 6) geeft per functie regels waarbinnen uitbreidingen of wijzigingen in deze functies mogelijk zijn. De toelichting bij een bestemmingsplan dient een verantwoording te bevatten over de wijze waarop de nodige kennis over de aanwezige ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken is vergaard.

Aanduiding ‘Attentiegebieden Natuur Netwerk Brabant’

De gebieden binnen het NNB waar de natuurwaarden afhankelijk zijn van de hydrologische situatie krijgen bijzondere aandacht. Rondom deze natte natuur liggen hydrologische beschermingszones, de zogenaamde attentiegebieden NNB. Binnen deze gebieden mogen geen fysieke ingrepen plaatsvinden die negatief effect hebben op de waterhuishouding van het NNB. Daartoe stelt de Verordening ruimte regels ten aanzien van grondverzet, aanleg van drainage, verandering van grondwaterstanden het aanbrengen van verhardingen.

Aanduiding ‘Behoud en herstel watersystemen’

Binnen de gemeente Moerdijk liggen enkele gebieden met de aanduiding ‘Behoud en herstel watersystemen’. Het zijn gebieden met een breedte van tenminste 25 meter aan weerszijden van de waterloop. De gebieden kunnen samenvallen met NNB of groenblauwe mantel, maar kunnen ook daarbuiten vallen. In al deze gebieden is het beleid gericht op verbetering en herstel van het natuurlijke watersysteem van bovenregionaal belang en de ruimte die daarvoor nodig is, en het bestemmingsplan dient hiervoor regels te stellen.

4.2.3

Referentiesituatie beschermde soorten

Voor een overzicht van voorkomende beschermde planten- en diersoorten binnen het plangebied, is gebruikgemaakt van de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF)⁷ via Quickscanhulp.nl⁸ (© NDFF - quickscanhulp.nl 16-01-2017, 14:21:14) Uit het raadplegen van de NDFF-gegevens blijkt dat in het plangebied de laatste vijf jaar een groot aantal beschermde soorten zijn waargenomen (gegevens binnen de afstand 0-1 km). De opgave van Quickscanhulp.nl is als bijlage 2 aan dit rapport toegevoegd. Verder zijn aanvullend verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten en internetsites geraadpleegd.

---

⁷ Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens. Informatie is te vinden op www.natuurloket.nl.

⁸ Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het plangebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten in relatie tot het plangebied zijn aangetroffen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt.

Hierna worden de op basis van de hiervoor genoemde inventarisaties naar voren gekomen beschermde planten- en diersoorten per soortengroep besproken.

Vaatplanten

Uit het bureauonderzoek komen in de soortengroep vaatplanten vijf beschermde soorten naar voren. Het betreft hier groenknolorchis, grote leeuwenklauw, kleine wolfsmelk, kluwenklokje en schubvaren.

Het gaat met name om soorten die voorkomen langs dijken en waterkanten, in bermen en binnen natuurterreinen.

De kleine wolfsmelk⁹ groeit in akkers met graan of hakvruchten en op stoppelvelden, en daarnaast op braakliggende grond, langs spoorwegen en paden en op open plekken van dijken en bermen. Deze soort komt verspreid in het plangebied voor. Landelijk gezien is de kleine wolfsmelk sterk achteruit gegaan, de reden daarvan is onduidelijk. Ook de grote leeuwenklauw kan in dezelfde biotopen voorkomen, maar deze soort komt voornamelijk buiten de akkers voor.

De overige soorten zijn niet te verwachten in agrarisch gebied, waar ze een hoge bemestingsgraad en een intensief mairegime en/of het periodiek schonen van sloten moeten weerstaan.

Zoogdieren

Uit het bureauonderzoek komen in de soortengroep zoogdieren 32 soorten naar voren. Het betreft hier de beschermde soorten bever, boommarter, damhert, eekhoorn, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, noordse woelmuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, steenmarter, waterspitsmuis en watervleermuis. Daarnaast betreft het de (door de provincie Noord-Brabant) tijdelijk vrijgestelde beschermde soorten bunzing, hermelijn en wezel. Deze drie soorten zijn tot 1 oktober 2017 vrijgesteld van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10 eerste lid Wnb¹⁰. De volgende soorten zijn (zonder tijdsbegrenzing) vrijgesteld van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10 eerste lid Wnb: aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos en woelrat

De (tijdelijk) vrijgestelde soorten komen voornamelijk voor in en rond (opgaande) groenstructuren binnen en buiten de bebouwde kom. De bever komt voor in het Hollandsch Diep en niet in het plangebied zelf. Voor steenmarter is geschikt leefgebied aanwezig op de erven en in de bebouwing in het buitengebied en boommarter is een soort die vooral voorkomt in bosgebieden.

Het open agrarische open gebied met de dijklinten (lijnvormige elementen) vormt in beginsel geschikt foerageergebied voor de vleermuissoorten laatvlieger en rosse vleermuis. Rond de bebouwing en opgaand groen zijn ook gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en incidenteel de vrij zeldzame baardvleermuis te verwachten. De watervleermuis en meervleermuis zijn foeragerend te verwachten boven bredere watergangen, plassen en meren.

---

⁹ <https://www.verspreidingsatlas.nl/0494#>

¹⁰ Bron: Verordening natuurbescherming Noord-Brabant (23 december 2016), <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6933.html>

Gebouwbewonende soorten (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis) zijn vooral te verwachten in spouwmuren, achter gevelbetimmering en daklijsten, onder dakpannen of in schuren. Boombewonende soorten (watervleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis) zijn in ruimten (holtes, scheuren) in bomen te verwachten. Hierbij moet aangetekend worden dat de recentere ligboxenstallen en kapschuren gezien de constructie en gebruikte bouwmaterialen meestal niet geschikt zijn voor vleermuizen.

Vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn op basis van de Wnb beschermd. Over het algemeen is het nest van vogels alleen beschermd wanneer dit in gebruik is om een broedsel groot te brengen (tijdens het broedseizoen). Bij een aantal vogelsoorten is het nest echter jaarrond beschermd (dus ook buiten het broedseizoen).

Quickscanhulp.nl geeft vijftien vogelsoorten weer. Het gaat daarbij uitsluitend om vogels waarvan het nest jaarrond is beschermd. Het betreft hier de soorten boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Het buitengebied van Moerdijk vormt een waardevol broedgebied en foerageergebied voor vogels. Het betreft gebied voor zowel soorten van open weidegebied, struweel/kleine bosschages als bebouwd gebied. Aangezien alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd, worden deze hier niet allemaal opgenoemd. Vogelsoorten van het open agrarische gebied zijn vooral gele kwikstaart, graspieper, grutto, Kievit, patrijs, scholekster, slobend, tureluur, veldleeuwerik, watersnip, wilde eend, wintertaling en zomertaling. In de opgaande beplanting rond de agrarische erven komen soorten voor zoals buizerd, houtduif, koolmees, merel, roodborst en winterkoning. Huismus zal hier nestelen onder de pannendaken van de oude boerderijen en de bedrijfswoningen. Huismussen willen ook nog wel eens nestelen tussen het isolatiemateriaal (dakbeschot) binnenin ligboxenstallen. Nesten van kerkuil en steenuil kunnen hier in stallen, (kap)schuren en speciale nestkasten worden aangetroffen. In de bosschages kunnen nesten van boomvalk en sperwer worden aangetroffen.

Amfibieën en vissen

Uit de Quickscanhulp komen in de soortengroepen amfibieën en vissen acht soorten naar voren. Het betreft hier de amfibieënsoorten alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en poelkikker en vissoort grote modderkruiper.

De soorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker zijn door de provincie Noord-Brabant vrijgesteld van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10 eerste lid Wnb. Deze soorten zijn in het plangebied te verwachten in (onbeschadwd) permanent oppervlaktewater met watervegetatie en onder strooisellaag en ruigte.

Het voorkomen van alpenwatersalamander is in de provincie Noord-Brabant vooral bekend uit het zuiden en oosten van de provincie (ravn.nl). In het plangebied is voor de soort geschikt leefgebied aanwezig in de vorm van poelen en kleinere watergangen in combinatie met (kleinschalige) groenstructuren zoals houtwallen en bos.

De aanwezigheid van poelkikker is bekend uit de omgeving van de Klaverpolder (telmee.nl). Uit meerdere ecologische onderzoeken, uitgevoerd op diverse plekken in de gemeente Moerdijk, blijkt dat voor deze soort geen geschikt leefgebied aanwezig is. Poelkikker zal binnen het plangebied hooguit voor kunnen komen in onbeschaduwde, schoon en voedselarm water met een goed begroeide oever, mogelijk aanwezig op locaties buiten directe agrarische invloeden.

Het voorkomen van grote modderkruiper is te verwachten in watergangen in het agrarische gebied (noord-brabant.vissenas.nl en telmee.nl). Deze soort heeft een voorkeur voor stilstaand tot langzaam stromend ondiep water met een rijke plantenbegroeiing en een sliblaag op de bodem (ravn.nl).

Reptielen

Op basis van de Quickscanhulp en ravn.nl zijn geen beschermde reptielen bekend uit het plangebied. Reptielen komen in de gemeente niet voor. Voor deze soorten is geen geschikt leefgebied aanwezig.

Ongewervelden

Uit het bureauonderzoek komen in de soortengroep ongewervelden twee beschermde soorten¹¹ naar voren: dagvlinder grote vos en libel gevlekte witsnuitlibel.

De grote vos is een dagvlinder die met uitsterven wordt bedreigd. De waarneming betreft vermoedelijk een zwerver uit het buitenland of vlinder van een tijdelijke populatie. Gevlekte witsnuitlibel is een soort die voorkomt in laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen. Dergelijk biotoop is niet aanwezig in het plangebied. De waarneming is vermoedelijk afkomstig uit natuurreserveaat De Berk, ten zuiden van het plangebied.

De graslanden, natuurgebieden, oevers en watergangen kunnen wel van waarde zijn voor een tal van niet beschermde vlinders en libellen.

4.2.4

Referentiesituatie ammoniak

Wav-gebieden

Binnen het NNN kunnen ook zeer kwetsbare voor verzuring gevoelige gebieden liggen. Zeer kwetsbare gebieden wordt beschermd tegen neerslag van ammoniak door de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). De Wav verplicht elke provincie zeer kwetsbare gebieden op kaart aan te wijzen en te beschermen. In de gemeente Moerdijk liggen geen Wav-gebieden. Hierdoor gelden hier geen beperkingen.

Ammoniakbeleid

Het ammoniakbeleid kent een emissiegerichte benadering voor heel Nederland met daarnaast aanvullend beleid ter bescherming van kwetsbare gebieden.

---

¹¹ In de opgave van Quickscanhulp wordt een derde soort genoemd, de keversoort tuimelaar, dit is echter geen beschermde soort.

De emissiegerichte benadering heeft gestalte gekregen in het Besluit emissiearme huisvesting. Hierin zijn eisen opgenomen ten aanzien van de (maximaal) toegestane ammoniakemissie per diercategorie.

Op nationaal niveau is, zoals eerder beschreven, de bescherming van de voor ammoniakdepositie gevoelige bos- en natuurgebieden geregeld in de Wav. Deze wet geeft de provincie de bevoegdheid bepaalde afwegingen te maken ten aanzien van de te beschermen gebieden.

Daarnaast zijn er nog gebieden die op basis van de Nbw 1998 worden beschermd. Deze worden als Natura 2000-gebieden aangeduid. Indien ammoniakbelasting de instandhoudingdoelstellingen van de natuurwaarden van die gebieden bedreigt, kan dat leiden tot vergaande beperkingen ten aanzien van de uitbreiding van ammoniakdepositie op die gebieden en daarmee op de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen nabij die gebieden.

Programmatische Aanpak Stikstof

Ruimte voor economische ontwikkelingen, sterkere natuur en minder stikstof. Dat is het doel van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) waarin overheden, natuurorganisaties, boeren en andere ondernemers samenwerken. Op 1 juli 2015 is het programma van start gegaan.

In Nederland, en specifiek in 117 Nederlandse Natura 2000-gebieden, is de zogeheten depositie van stikstof een van de belangrijkste oorzaken van de achteruitgang van de natuur. De bijzondere planten die in deze gebieden groeien, dreigen te verdwijnen omdat ze het overschot aan stikstof niet kunnen verdragen.

De PAS combineert twee manieren om de natuur in de Natura 2000-gebieden te beschermen:

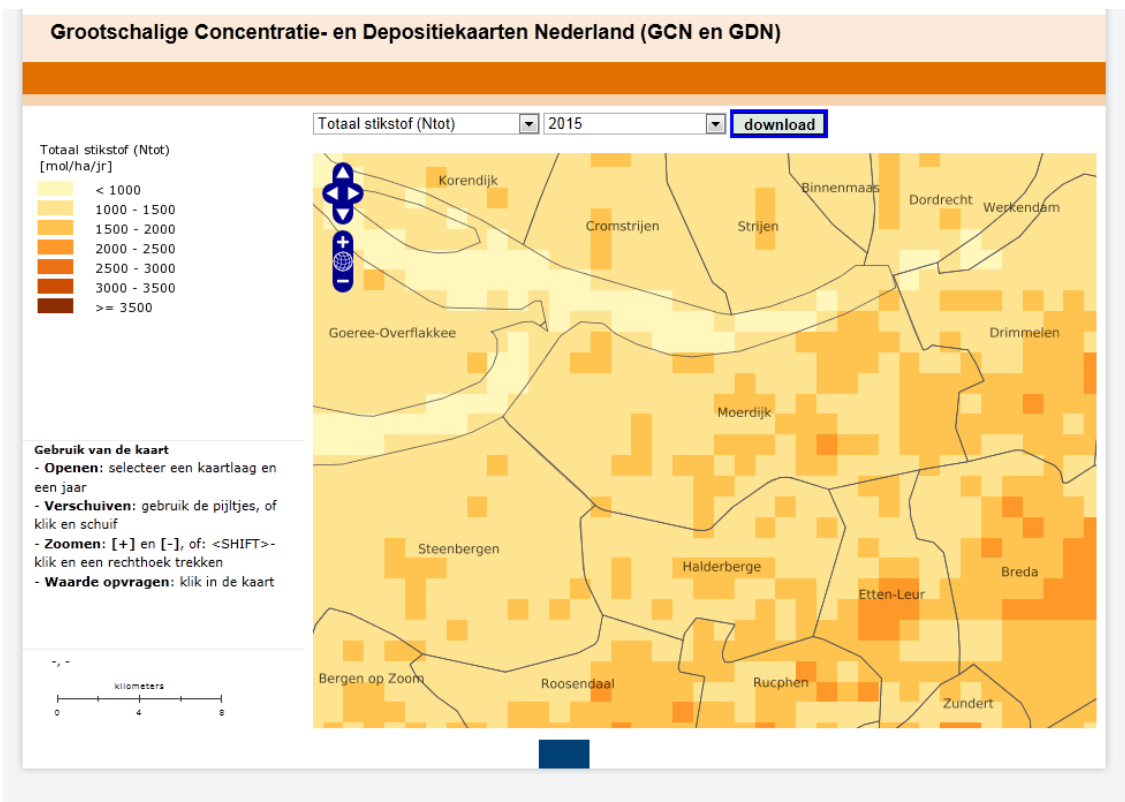
- maatregelen om stikstofgevoelige natuur te herstellen;
- maatregelen aan de bron om de stikstofdepositie blijvend omlaag te brengen.

Huidige situatie ammoniakdepositie

De huidige situatie ten aanzien van de ammoniakdepositie wordt weergegeven in Figuur 10.

De huidige stikstofdepositie in Moerdijk varieert van circa 1.250 mol N/ha/jaar tot zeer plaatselijk circa 2.500 mol N/ha/jaar. Het grootste deel hiervan is overigens afkomstig uit emissie vanuit andere gemeenten.

Figuur 10. Achtergronddepositie stikstof in en rond de gemeente Moerdijk 2015 (Bron RIVM, 2016)

De hoeveelheid depositie die een ecosysteem nog kan verdragen zonder schade te ondervinden, wordt de kritische depositiewaarde of kritische belasting genoemd. Bij alle in beschouwing genomen Natura 2000-gebieden overschrijdt de huidige belasting met ammoniak in ruime mate de kritische depositiewaarde, zowel voor het habitatype dat het gevoeligst is voor de invloed van ammoniak, als voor diverse (iets) minder gevoelige habitatypes. De te hoge stikstofdepositie, ook wel vermistende depositie genoemd, kan leiden tot verslechtering van de biodiversiteit van deze ecosystemen.

Het vorenstaande betekent dat ook een kleine toename van depositie op een Natura 2000-gebied een significant negatief effect kan hebben.

Voor de huidige situatie ten aanzien van de ammoniakdepositie wordt samen met het voornemen en het alternatief een verspreidingsberekening uitgevoerd met behulp van Aerius. Dit verspreidingsmodel is gericht op alle verzuringsgevoelige Natura 2000-gebieden en berekent de toe- of afname van ammoniakdepositie.

Conclusie milieugebruiksruimte

In beginsel is op het gebied van ammoniakdepositie slechts een beperkte milieuruimte aanwezig, omdat al sprake is van overbelasting van natuurgebieden. In het kader van de PAS kan zeker nog wel enige uitbreidingsruimte worden gevonden.

De mate waarin er milieugebruiksruimte is voor ontwikkeling van veehouderijen, is echter vooral afhankelijk van de toepassing van emissiearme technieken. Het precies aangeven van de milieugebruiksruimte op gebiedsniveau is daardoor niet mogelijk.

Wel kan in z'n algemeenheid worden gesteld dat naarmate de afstand tot de Natura 2000-gebieden groter is, de kans op uitbreidingsruimte ook groter is.

Autonome ontwikkeling

Natuurgebieden - Natuurbeheerplan

In de bestaande natuurgebieden wordt, op basis van de beheer- en ambitietypen zoals die zijn vastgelegd in het provinciaal Natuurbeheerplan, een beheer gevoerd die recht doet aan de wezenlijke kenmerken en waarden.

Het beleid voor bestaande natuurgebieden is er op gericht de bestaande waarden te behouden en te versterken. Maatregelen hiervoor zijn onder andere het verhogen van de grondwaterstand, het herstellen van kwelstromen, het behouden van open gebieden voor weidevogels, het ontwikkelen van (riet)moerasgebieden en het plaatselijk verschraken van gronden. Op basis hiervan wordt verwacht dat in de onderzoeksperiode de natuurwaarden in de bestaande natuurgebieden in het algemeen worden versterkt. Gebieden die in het NNB zijn gelegen, kunnen worden verworven voor verdere natuurontwikkeling. Landelijk gezien is er gezien de intensivering van het grondgebruik, schaalvergroting in de landbouw en nog geen structurele teruggang van de stikstofdepositie, nog steeds een proces gaande van afname van de biodiversiteit in het agrarisch gebied.

Waterkwaliteit

De wet- en regelgeving en het landelijk en provinciaal beleid is er op gericht het vrijkomen van milieubelastende stoffen in het oppervlakte- en grondwater te voorkomen. Op basis hiervan wordt verwacht dat in de onderzoeksperiode onder andere de meststoffen in het oppervlaktewater afnemen. Deze ontwikkelingen zullen in nog onbekende mate een positief effect hebben op de natuurwaarden.

4.2.5

Omschrijving van de milieueffecten

Beoordelingskader

Hierbij worden verzuring, vermesting en overige aspecten die effecten kunnen hebben op beschermde gebieden of beschermde soorten in het onderzoek betrokken.

Tabel 1. Beoordelingskader

criterium	Methode
Effecten op Natura2000-gebieden t.a.v. verzuring en vermesting	Kwalitatief
Effecten op Natura2000-gebieden t.a.v. overige aspecten	Kwalitatief
Effecten op NNB en groenblauwe mantel t.a.v. verzuring en vermesting	Kwalitatief
Effecten op NNB en groenblauwe mantel t.a.v. overige aspecten	Kwalitatief
Effecten op flora en fauna, met name gericht op beschermde soorten	Kwalitatief

Er wordt alleen gekeken naar permanente effecten op de waarden.

Effectbeoordeling

Door nieuwe ontwikkelingen kunnen belangrijke natuurwaarden worden verstoord of zelfs verloren gaan. Daarnaast is het mogelijk dat door nieuwe ontwikkelingen de bestaande waarden worden versterkt. Belangrijk hierbij is vooral wat de mogelijke consequenties zijn voor de belangrijke natuurgebieden (met name Natura 2000-gebieden en NNB) en de beschermde soorten. De effecten van het voornemen zijn vergeleken met de autonome ontwikkelingen. De effecten op Natura 2000-gebieden worden besproken in hoofdstuk 6 Passende beoordeling. In het navolgende worden de effecten besproken op het NNB en de flora- en faunasoorten die beschermd zijn tegen ruimtelijke ontwikkeling op basis van de Wet natuurbescherming, hieronder aangeduid als Wnb-soorten.

Effecten op Natura 2000-gebieden

Voor de Natura 2000-gebieden is op grond van de Wnb 2017 een zogenoemde “passende beoordeling” uitgevoerd. Op grond van de Wnb 2017 moet deze passende beoordeling duidelijk in het planMER worden opgenomen. De passende beoordeling is in hoofdstuk 6 in het voorliggende planMER opgenomen waardoor deze duidelijk als afzonderlijk deel is te herkennen. Hierin is ook de omschrijving en de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen op de Natura 2000-gebieden opgenomen. In tegenstelling tot de effectbeoordeling van andere milieuaspecten wordt bij de Natura 2000 gebieden de huidige situatie als referentie genomen en niet de autonome ontwikkeling.

Effecten op NNB en Groenblauwe mantel

Bij de effectbeoordeling gaat het om de vraag of er sprake is van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB en Groenblauwe mantel. De wezenlijke kenmerken en waarden worden in de provinciale beleidsdocumenten als kernkwaliteiten omschreven (paragraaf 4.2.2).

Ontwikkelingsmogelijkheden in het ontwerp bestemmingsplan zijn niet toegestaan binnen de begrenzing van het NNB, en binnen de groenblauwe mantel alleen als dit behoud en ontwikkeling van ecologische waarden ondersteunt. Daarmee zijn directe effecten op NNB en Groenblauwe mantel uitgesloten.

Indirecte effecten zijn vooral mogelijk door effecten van vermessing, verontreiniging en verdroging. Ook effecten van verontreiniging en verdroging worden hieronder nader besproken.

Effecten van ontwikkelingen buiten het NNB door andere oorzaken dan verspreiding van stoffen in lucht en water¹² moeten worden beperkt en gecompenseerd. Deze effecten kunnen voor NNB dus worden uitgesloten. Dit geldt niet voor de Groenblauwe mantel.

Deze overige indirecte effecten zijn veel geringer, deze worden hieronder nader besproken.

Effecten op de beschermde soorten

Bij de effectbeoordeling van de Wnb- soorten kan onderscheid gemaakt worden tussen het voorkomen van deze soorten in de natuurgebieden van het Natuur Netwerk Brabant en de Groenblauwe mantel, en het overige agrarisch en bebouwde gebied. Voor wat betreft soortbescherming ligt de nadruk op het beoordelen van de Wnb soorten (flora en fauna met bescherming tegen ruimtelijke ontwikkeling) buiten de beschermde natuurgebieden. De beschermde flora en fauna in natuurgebieden behoort immers ook tot de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB en wordt in die zin ook al beoordeeld.

---

¹² Verordening ruimte, artikel 5.1 lid 6

Buiten het NNB en de Groenblauwe mantel komen graslanden en akkers voor met waarden voor akkervogels en foerageergebied voor watervogels, maar ook watergangen, bermen en erven met leefgebieden voor vogels, amfibieën, vissen en zoogdieren. In welke mate en op welke locaties deze soorten voorkomen is niet exact bekend. De effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden hierop worden hieronder nader beschreven.

De in het bestemmingsplan mogelijk te maken activiteiten vinden uitsluitend plaats in het agrarisch gebied. Enkele activiteiten kunnen direct effect hebben op natuur in het agrarisch gebied. Dit betreft met name fysieke aantasting door bouwvlakvergroting, intensivering van teelten of plaatsing van miniwindturbines, en effect van aanvaringen van dieren met miniwindturbines..

Indirecte effecten treden op door met name stikstof en verdroging en/of verontreiniging, en deze kunnen zowel van invloed zijn op natuurgebieden als ecologische waarde in het agrarisch gebied.

Stikstof (vermesting en verzuring)

Verzuring ontstaat als gevolg van verontreiniging van de lucht met de stoffen zwaveldioxide, ammoniak en stikstofoxiden. Deze gassen reageren met elkaar en worden omgezet in onder andere salpeterzuur en zwavelzuur. Deze stoffen kunnen leiden tot verzuring van bodem en water en kunnen planten en materialen aantasten. Landbouw, verkeer en industrie zijn de belangrijkste bronnen van verzurende stoffen. De groei en intensivering van de landbouwsector heeft geleid tot een toevoer van stikstof en fosfaat (vermesting). Hierdoor verslechterde de kwaliteit van het ondiepe grondwater en het oppervlaktewater.

Vermesting speelt niet alleen via uit- en afspoeling, maar ook via depositie van ammoniak werkt de overbemesting in de landbouw door naar het milieu in de vorm van vermesting en verzuring van natuur. De ecologische effecten van vermesting door stikstof zijn echter belangrijker geworden, dan de verzurende effecten van zwavel en stikstof. De effecten ten gevolge van de landbouw, met name intensieve veehouderij, zijn derhalve het grootst. Ook de uitbreidingen in de melkveehouderij kunnen een forse bijdrage leveren aan de ammoniakdepositie.

In het voornemen is voorzien in een behoorlijke uitbreidingsmogelijkheid voor de melkveehouderij en een geringere uitbreidingsmogelijkheid voor de intensieve veehouderij (zie hoofdstuk 2). Hierdoor neemt in vergelijking met de referentiesituatie de ammoniakemissie van de veehouderijbedrijven in het voornemen sterk toe waardoor ook de stikstofdepositie in natuurgebieden sterk kan toenemen.

Voor stikstofdepositie zijn voor Natura 2000 habitats kritische depositiewaarden bepaald, en effecten van nieuwe ontwikkelingen kunnen met het Aerius programma worden berekend. Dit is nader uitgewerkt in de Passende Beoordeling, hoofdstuk 6. Hieruit blijkt dat in verscheidene Natura 2000 gebieden in en rond het plangebied de depositie nu al boven deze kritische waarden liggen, en elke ontwikkeling die depositie verhoogt een sterk negatief effect op deze gebieden.

Ten aanzien van vermesting zijn voor NNB en Groenblauwe mantel buiten Natura 2000 gebied geen expliciete kritische depositiewaarden stikstof vastgesteld, maar ook de hier voorkomende natuurgraslanden en natuurlijke wateren zijn gevoelig voor depositie. Stikstofdepositie wordt in belangrijke mate bepaald door bronnen in een wijde omgeving. Daarmee is het waarschijnlijk dat het voornemen sterk negatief effect (--) heeft op meerdere gebieden binnen NNB en Groenblauwe mantel.

Voor beschermde soorten buiten de natuurgebieden heeft een toename van stikstof vooral negatieve effecten op de waterkwaliteit. Van in het plangebied voorkomende beschermde soorten kan dit vooral effect hebben op de alpenwatersalamander, en daarnaast andere amfibiesoorten die zijn vrijgesteld van bescherming voor ruimtelijke ontwikkeling. Dit loopt onder meer via verzuring van de eieren en beïnvloeding van de prooien. Ook soorten van kruiden- en faunarijk grasland hebben te lijden onder vermessing. Dergelijke soorten groeien nu waarschijnlijk grotendeels op de grens van wat nog dragelijk is qua nutriëntenbelasting, gezien de hoge achtergronddepositie in de gemeente Moerdijk van 1250 tot 2500 mol N/ha/j (RIVM, 2015). In het plangebied komen geen beschermde soorten voor die in deze biotopen groeien. Wel kan het aanbod van insecten of waardplanten veranderen, waardoor bepaalde vogelsoorten en vleermuizen die van deze soorten als voedselbron afhankelijk zijn afnemen. Op een beperkt aantal beschermde dier- en plantensoorten heeft het voornemen een licht negatief effect (0/-) vanwege de toename van de stikstofdepositie.

In het uitvoerbaar alternatief kan uitsluitend interne saldering plaatsvinden, zodat er geen toename van stikstofdepositie plaatsvindt. Daardoor zullen de effecten hiervan verwaarloosbaar zijn (0).

Verdroging en verontreiniging

De mogelijkheid van bouwkaavelvergroting en uitbreiding van intensieve teelttechnieken kan leiden tot aanleggen van diepe drainage, diepe grondbewerking zoals diepploegen en het wijzigen van het greppel- en slotenpatroon. Dit kan een verdrogend en vervuilend effect hebben op nabijgelegen wateren en op natuurgebieden. Afhankelijk van de situatie ter plaatse, bodemopbouw en dergelijke kunnen deze effecten optreden over een afstand van 100 tot 1.000 m. over een afstand van 100 tot 1.000 m. Bij verdroging zal bovendien de bestaande vuillast in veel wateren minder worden verdund, waardoor er ook sprake is van een toenemende watervervuiling.

De mogelijkheid voor deze activiteiten zijn ingeperkt door beperkte toename van de bouwkaavelgrootte en beperking van de oppervlakte van teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak. Veel natuurgebieden liggen buitendijks in het uiterwaardengebied. De invloed op deze gebieden is verwaarloosbaar, omdat de bovengenoemde nieuwe agrarische activiteiten niet zullen plaatsvinden, en de hydrologische omstandigheden door het rivierpeil in plaats van agrarische activiteit worden gedomineerd. Voor de overige NNB-gebieden die gevoelig zijn voor hydrologische veranderingen zijn gebieden begrensd als aanduiding 'Attentiegebied NNB' en aanduiding 'Behoud en herstel van watersystemen'. Op gronden met deze aanduiding zijn regels gesteld om negatieve effecten op de waterhuishouding te voorkomen. De meeste in het plangebied voorkomende beschermde soorten zijn minder gevoelig voor verdroging en verontreiniging, met uitzondering van de alpenwatersalamander en waterspitsmuis. Deze twee soorten zijn echter ook vooral in de NNB en gebieden met aanduiding 'Attentiegebied NNB' en aanduiding 'Behoud en herstel van watersystemen' te verwachten.

De conclusie is dat negatieve effecten van het voornemen ten gevolge van verdroging verwaarloosbaar (0) zijn voor zowel natura 2000, GNN en Groenblauwe mantel, als ook Wnb-beschermde soorten. In het uitvoerbaar alternatief is de mogelijkheid van uitbreiding van bouwkaavels en intensivering van de teelt vergelijkbaar met het voornemen (0).

Fysieke aantasting

De in het bestemmingsplan mogelijk te maken activiteiten kunnen op verschillende manieren leiden tot fysieke aantasting van natuurwaarden: door schaalvergroting, intensivering en effecten

van de bouwkael zelf. Daarnaast kan niet- agrarische nevenactiviteit, met name plaatsing van miniwindturbines en inrichting van minicampings, mogelijk effect hebben. Deze effecten treden vrijwel alleen lokaal op waar de ontwikkeling plaatsvindt, en ontwikkelingen met negatief effect zijn uitgesloten in het NNB (waaronder de Natura 2000 gebieden) en de Groenblauwe mantel.

Effecten van fysieke aantasting kunnen overal in het agrarisch gebied optreden en van invloed zijn op daar voorkomende beschermde soorten. Dit betreft onder andere vleermuizen, uilen en roofvogels, en marterachtigen. Het zijn alle soorten die kunnen voorkomen op erven en in en rond de omliggende percelen. Naarmate meer watergangen, houtige elementen of andere halfnatuurlijke randen aanwezig zijn, is het gebied waardevoller voor deze soorten.

Schaalvergroting grondgebonden landbouw

Vergroting van bouwkaels en hiermee gepaard gaande verdere schaalvergroting van de grondgebonden landbouw zal leiden tot een doelmatiger gebruik van de agrarische productiepercelen, waardoor een verdere kavelvergroting en uniformering van de percelen kan plaatsvinden. Grotere aaneengesloten kaveln betekenen een afname van het kleinschalig landschap en daarmee het verlies van leefgebied voor de beschermde soorten van het agrarisch gebied (-). Indien door middel van een afwijking bij omgevingsvergunning de bouwkael van grondgebonden agrarische bedrijven verder wordt vergroot tot 2,5 ha, zal dit negatieve effect nog sterker zijn (--).

Intensivering plantaardige productie

De uitbreiding van solitaire glastuinbouwbedrijven, en van lage en hoge teeltondersteunende voorzieningen tasten leefgebied van flora en fauna in het agrarisch gebied aan. Door beperking van de mogelijkheid van vergroting van de bouwkael en van de oppervlakte van teeltondersteunende voorzieningen wordt de aantasting beperkt, maar kan licht negatief zijn. Deze aantasting treft mogelijk een aantal ruimtelijk beschermde soorten zoals steen- en kerkuil, alpenwatersalamander en steenmarter. Het effect op deze soorten is licht negatief (0/-).

De gele kwikstaart is opgenomen in bijlage II van de conventie van Bern en valt dan ook onder artikel 3.5 Wnb. Daarmee is van deze soort niet alleen het nest beschermd (zoals van alle vogels), maar ook is het verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen. Deze strikte bescherming van akkervogels geldt alleen in de broedtijd, die van april tot augustus kan lopen.

De gele kwikstaart broedt en foerageert voornamelijk in de akkers en graslanden zelf. Delen van het plangebied behoren tot de broedgebieden van deze soort binnen de provincie Noord-Brabant¹³. Als de intensiveringsmaatregelen plaatsvinden buiten het broedseizoen vindt geen directe beschadiging of vernieling plaats. De Staat van Instandhouding van de Gele Kwikstaart als broedvogel in Nederland is volgens Sovon¹⁴ matig ongunstig. In Noord-brabant¹⁵ is de populatie sinds 1990 min of meer stabiel.

De conclusie is dat beschermde vogels, zoogdieren en amfibieën gebonden aan agrarisch gebied door deze intensivering licht negatief worden beïnvloed en de staat van instandhouding verder kan verslechteren.

---

¹³ www.sovon.nl/nl/provincies

¹⁴ www.sovon.nl/nl/soort/10171

¹⁵ www.sovon.nl/nl/provincies

Effecten van vergroting agrarisch bedrijven

Voor de ontwikkeling van zowel grondgebonden bedrijven waarbij het bouwvlak wordt vergroot, als intensieve veehouderijen die kunnen uitbreiden binnen het bouwvlak, is herinrichting van het bouwvlak meestal nodig. Dit geldt eveneens bij de ontwikkeling van voorzieningen voor kleinschalig kamperen en plaatsing van miniwindturbines. De werkzaamheden die hierbij een milieueffect op Wnb-soorten kunnen hebben zijn:

Verwijderen van bomen en struiken

In met name opgaande bomen en struiken kunnen nest- en verblijfplaatsen voorkomen van verschillende soorten vogels. Wanneer het verwijderen van bomen en struiken buiten het broedseizoen plaatsvindt en herinplant in het kader van landschappelijke inpassing, wordt het effect op de meeste soorten beperkt. Er kunnen echter ook soorten voorkomen met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd, sperwer en ransuil. Als bomen met nesten van deze soorten worden verwijderd of verstoord heeft dit een negatief effect.

Mogelijk worden ook verblijfplaatsen vernietigd of enkele exemplaren gedood van amfibieën en muizen. Dit betreft voornamelijk vrijgestelde soorten, over het algemeen bieden de agrarische erven geen optimaal biotoop voor niet-vrijgestelde beschermde soorten zoals de alpenwatersalamander.

Door het verwijderen van bomen en struiken bij een agrarisch bedrijf kunnen vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen worden verstoord, en leefgebied van struweelvogels, amfibieën en kleine zoogdiersoorten. In de meeste gevallen zal een goede landschappelijke inpassing worden gevraagd, waarbij het aanbrengen van nieuwe bomen en struiken nodig is. Hierdoor is er ten hoogste sprake van een tijdelijk verstoringseffect. Het uiteindelijk effect is beperkt tot enkele soorten en daarmee licht negatief (0/-).

Dempen van watergangen

In de watergangen om de agrarische bedrijven kunnen amfibieën zoals de beschermde alpenwatersalamander voorkomen.

Het dempen van watergangen ten behoeve van de uit te breiden agrarische bedrijven kan een negatief effect hebben op deze soorten, en daarnaast op vrijgestelde soorten. De in verhouding, beperkte grootte van de te dempen watergangen in overweging nemende, alsmede de kans dat beschermde soorten rondom het erf voorkomen klein is, is de verwachting dat het effect hooguit licht negatief (0/-) is.

Sloop van gebouwen

Bij de sloop is het vernietigen van verblijfplaatsen van vleermuizen en vogels (huismus en kerkuil) mogelijk. Het effect hiervan is voor een klein aantal soorten negatief (-).

Toename van de verstoringzone

In de natuurgebieden direct gelegen rondom agrarische bedrijven kunnen verblijfplaatsen van kleine marterachtigen zoals steenmarter en nesten van jaarrond beschermde vogels voorkomen. Deze kunnen door kap van bomen op het erf of bouwwerkzaamheden verstoord worden, en treedt er zeer lokaal een licht negatief effect (0/-) op.

Bij het vergroten van een bouwperceel en aanleg van voorzieningen voor kleinschalig kamperen schuift ook de verstoringzone voor diersoorten van open gebied wat op. Omdat er om de bestaande agrarische bedrijven al een verstoringzone aanwezig is en veel verblijfplaatsen vooral in besloten kleine bosjes voorkomen, is de verstoring echter erg klein. Daarnaast kan foerageergebied van

ganzen, zwanen en eenden en leefgebied van akkervogels (gele kwikstaart en patrijs) kleiner worden met het vergroten van het bouwvlak en het opschuiven van de verstoringszone. Het gaat echter om gering effect gezien de grote open ruimte tussen de bouwkvavels. Het effect door verstoring van open leefgebied door mini-windturbines kan gezien de geringe hoogte tot 15 meter vergeleken kan worden met die door al aanwezige bebouwing en houtige begroeiing. Het effect op watervogels en akkervogels is licht negatief (0/-).

Concluderend zijn de effecten van het vergroten van het bouwvlak en het mogelijk maken van kleinschalige energievoorzieningen tot max. 15 m hoog op Wnb-beschermde soorten in licht negatief (0/-).

Kamperen bij de boer

Het bestemmingsplan laat in beperkte mate kleinschalig kamperen toe (kamperen bij de boer). Deze ontwikkeling kan plaatsvinden bij maximaal 192 agrarische bedrijven in het buitengebied. Het aantal recreanten op 1 minicampings kan geschat worden op maximaal (25 kampeerplaatsen x 2,1 persoon¹⁶) 53 aanwezigen tegelijkertijd. Dit kan leiden tot extra verstoring van dieren op het erf. Echter dit maximaal aantal zal slechts in korte perioden en vooral in de zomer optreden. Op de percelen eromheen is geen effect te verwachten, aangezien de minicamping landschappelijk ingepast moet worden en de percelen niet of nauwelijks bezocht zullen worden door de recreanten. Het totaal aantal recreanten op 192 minicampings kan geschat worden op maximaal (192 x 25 kampeerplaatsen x 2,1 persoon) 10.080 aanwezigen tegelijkertijd.

Naar verwachting zal slechts een klein deel hiervan een specifiek Natura 2000-gebied of ander natuurgebied bezoeken. In het gebied gelden toegankelijkheidsregels die erop zijn gericht schade aan de doelhabitats te voorkomen. Daarmee is de kans op negatieve effecten op verstoringsgevoelige fauna verwaarloosbaar.

Samenvattend is het effect op Natura 2000 en NNB verwaarloosbaar (0), en op beschermde soorten in het agrarisch gebied licht negatief (0/-)

Conclusie fysieke aantasting

De conclusie over effecten van alle vormen van fysieke aantasting van het voornemen is dat deze licht negatief zijn voor flora en fauna van het agrarisch gebied.

Licht negatief effect (0/-) voor beschermde soorten flora en fauna treedt voornamelijk op door de schaalvergroting en intensivering die mogelijk wordt op akker- en tuinbouwbedrijven. Indien door middel van een afwijking bij omgevingsvergunning de bouwkvavel van grondgebonden agrarische bedrijven verder wordt vergroot tot 2,5 ha, wordt dit negatieve effect door schaalvergroting iets sterker (-).

Aanvaringen met mini-windturbines

Mini-windturbines hebben mogelijk een verstrend effect op vogels en vleermuizen doordat dieren een klap van de wieken krijgen. Het aantal aanvaringslachtoffers zal zo toenemen .

Het risico op aanvaringslachtoffers door kleine windturbines is beperkt onderzocht, met name door de groep Minderman et. al. In Engeland. Hun onderzoek heeft betrekking op diverse kleine windmolentypen tot 25 m hoog, de meeste met drie wieken. Minderman et al. (2017)¹⁷ berekenen

---

¹⁶ Een gemiddelde huishoudensgrootte in Nederland is 2,17 (bron CBS, 2016)

¹⁷ Minderman, J., M.H. Gillis, H.F. Daly, K.J. Park, 2017. Landscape-scale effects of single- and multiple small wind turbines on bat activity. Anim Conserv.DOI: 10.1111/acv.12331

op basis van gevonden slachtoffers bij kleine windturbines een aantal vogelslachtoffers van 0,079 - 0,278 exemplaren/turbine/jaar. Minderman et al. (2015)¹⁸ berekenen op basis van gevonden slachtoffers bij kleine windturbines een aantal vleermuisslachtoffers van 0,008 - 0,169 exemplaren/turbine/jaar. Voor één windturbine is dit verwaarloosbaar klein. Het voornemen maakt plaatsing van meerdere kleinschalige windturbines mogelijk, echter uitsluitend binnen de bouwkegel van agrarische bedrijven, alsmede een aantal andere bestemmingen met bebouwing in het buitengebied. Als er in totaal plaatsing mogelijk is op ca. 200 landbouwbedrijven en 100 andere locaties in het buitengebied, met 5 miniwindturbines per locatie, levert dit maximaal 1500 miniwindturbines op. Dit zou dan resulteren in een totaal van 120 tot 417 vogelslachtoffers, en 16 tot 255 vleermuisslachtoffers per jaar. Doordat in het voornemen slechts windturbines tot maximaal 15 m hoogte mogelijk zijn, is het effect waarschijnlijk kleiner. Hoeveel slachtoffers werkelijk optreden is afhankelijk van het voorkomen van soorten en aantallen vogels en vleermuizen in de omgeving, en de exacte plaatsing van windturbines. Extra risico treedt op wanneer zich op het bouwvlak verblijfplaatsen bevinden, of als het bouwvlak deel uitmaakt van een vliegroute. Conclusie is dat het voornemen tot realisatie van kleine windturbines een significant aantal aanvaringen van vogels en vleermuizen mogelijk maakt, en daardoor een negatief (-) effect op Wnb-beschermde soorten heeft.

4.2.6

Beoordeling van de milieueffecten

In de hiernavolgende tabel is de beoordeling weergegeven.

Tabel: Overzicht beoordeling effecten

	voornemen
Effecten op Natura2000-gebieden t.a.v. verzuring en vermesting	--
Effecten op Natura2000-gebieden t.a.v. overige aspecten (verdroging)	0
Effecten op NNB en groenblauwe mantel t.a.v. verzuring en vermesting	--
Effecten op NNB en groenblauwe mantel t.a.v. overige aspecten (verdroging)	-
Effecten van stikstof op flora en fauna, met name gericht op beschermde soorten	0/-
Effecten van fysieke aantasting op flora en fauna, met name gericht op beschermde soorten	0/- tot - *
Effecten van aanvaringen met windturbines op fauna, met name gericht op beschermde soorten	-
Effecten van verdroging en verontreiniging op flora en fauna, met name gericht op beschermde soorten buiten natuurgebieden	0

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

* Indien door middel van een afwijking bij omgevingsvergunning de bouwkegel van grondgebonden agrarische bedrijven verder wordt vergroot tot 2,5 ha, wordt dit negatieve effect iets sterker (-).

¹⁸ Minderman, J., E. Fuentes-Montemayor, J.W. Pearce-Higgins, C.J. Pendlebury, K.J. Park, 2015. Estimates and correlates of bird and bat mortality at small wind turbine sites. Biodiversity and Conservation Volume 24, Issue 3, pp 467-482.

4.2.7

Maatregelen

In het voorontwerpbestemmingplan is sprake van een toename van de verzuring en vermisting in omliggende Natura 2000-gebieden. Door een toename van de ammoniakemissie van de veehouderijbedrijven kan er sprake zijn van een toename van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Deze effecten zijn als zeer negatief beoordeeld.

Geconstateerd is dat deze effecten alleen zijn te voorkomen met een nadere regeling in het bestemmingsplan voor de uitbreiding van veehouderijen. Daartoe is in de gebruiksregels van de agrarische bestemmingen een regeling opgenomen, waarbij de maximale ammoniakemissie per veehouderij is vastgelegd. Door het opnemen van deze regeling kunnen negatieve effecten worden uitgesloten.

Veehouderijen worden hiermee niet totaal op slot gezet, maar kunnen via verbetering van het stalsysteem nog het aantal dieren uitbreiden, mits het maar niet leidt tot een toename van de ammoniakemissie (interne saldering), alsmede door een beperkte uitbreiding die op basis van de PAS zonder meer is toegestaan.

Het vóórkomen van beschermde soorten binnen het agrarisch gebied is onvoldoende bekend. Dit betreft met name zoogdiersoorten, vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en amfibieën. Van de beschermde soorten zijn nest- en verblijfplaatsen beschermd inclusief de functionele omgeving (met name foerageergebied). Dat betekent dat bij een concrete nieuwe ontwikkeling in het kader van een afwijking of wijzigingsvoorstel vooraf aanvullend onderzoek op grond van de Wet natuurbescherming nodig is. Dit geldt zowel voor ontwikkelingen binnen als buiten het bouwvlak. Uit dit onderzoek kan blijken dat compenserende maatregelen nodig zijn. Op grond daarvan is het effect op de beschermde soorten nul (0).

Een negatief effect door mini-windturbines kan op een aantal manieren sterk worden beperkt:

- in het bestemmingsplan regelen dat maximaal 1 windturbine per agrarisch bedrijf of agrarisch bouwvlak mag worden gerealiseerd.
- in de afwijkingsbevoegdheden toe te voegen dat vooraf een natuurwaardentoets dient te worden uitgevoerd.

4.2.8

Leemten in de kennis

Vanwege de aard van een bestemmingsplan, op grond waarvan in het algemeen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt (of juist niet mogelijk worden gemaakt), is een beoordeling van de milieueffecten alleen op hoofdlijnen mogelijk. Dit in overweging nemende zijn er voor het beoordelen van de milieueffecten op de natuur geen belangrijke leemten in de kennis vastgesteld.

Mogelijk kan het gebruik van typen windturbines zonder wieken, zoals een windwokkel, leiden tot minder aanvaringslachtoffers. Hierover is echter geen onderzoek bekend.

4.3

Landschap

4.3.1

Referentiesituatie

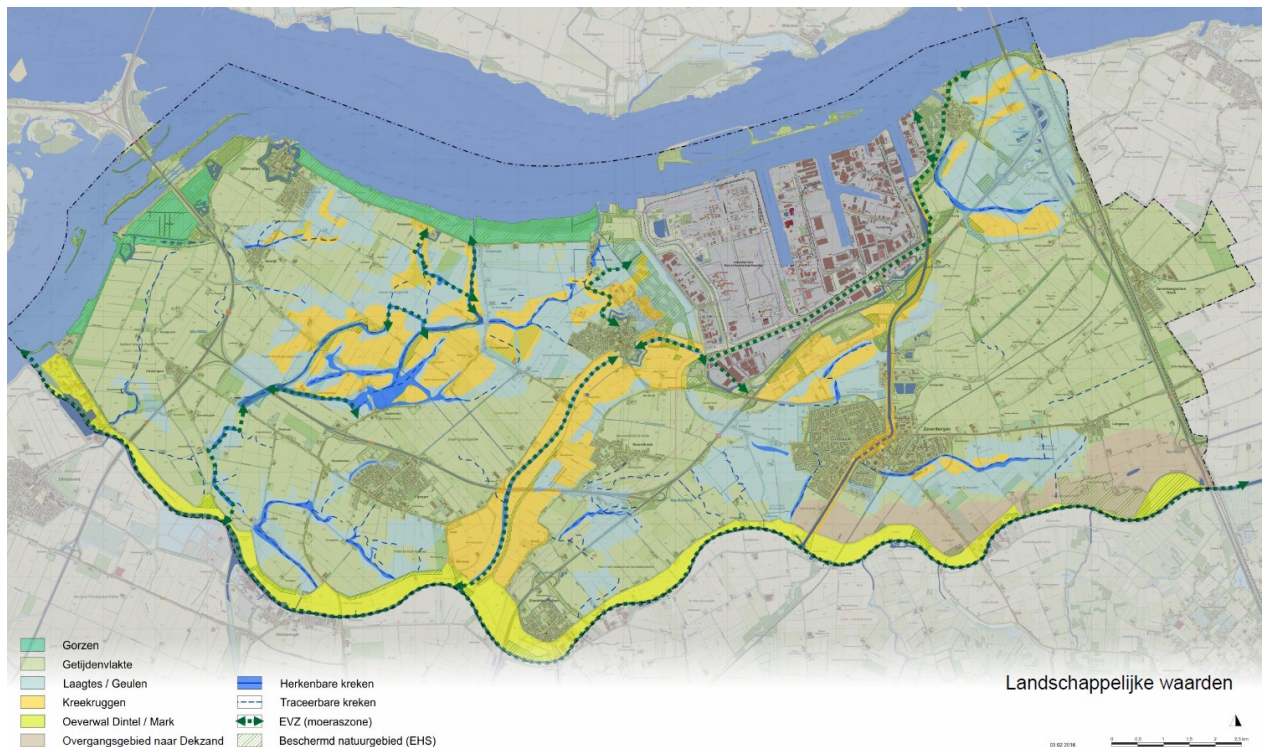
Structuur van het landschap

Het gehele plangebied kan worden gerekend tot het zeeleigebied. Kenmerkend voor dit landschapstype is het ringvormige dijkenpatroon met de daaraan gekoppelde wegen en bebouwing en het rechtlijnige wegenpatroon in de polders. In tegenstelling tot het gebogen dijkenpatroon, worden de polders binnen de dijken doorsneden door een rationeel rechtlijnig wegenpatroon.

Het kavelpatroon is overwegend blokvormig. Plaatselijk is de langgerekte slagenverkaveling nog enigszins aanwezig, doch de maatvoering van deze kavels is dermate groot dat de langgerekte vorm in het veld nauwelijks meer herkenbaar is.

Karakteristiek voor het zeeleilandschap zijn verder het open landschapsbeeld in de polders, de kreekrestanten en de verspreide boerderijen, soms omgeven door forse erfbeplantingen, waardoor het beeld ontstaat van groene eilanden in de open ruimte. De nog aanwezige krekken en hun systeem van geulen en kreekkruggen zijn van grote ecologische waarde voor natte natuur.

Het oostelijk deel van de gemeente staat meer onder invloed van stedelijke ontwikkelingen (bedrijventerreinen, infrastructuur, woningbouw) dan het westelijk deel. Om die reden wordt aan de landschappelijke openheid van de westelijk gelegen polders een grotere betekenis toegekend.

Figuur 11 Landschappelijke waarden (bron Landschapsbeleidsplan).

Aan de buitenrand van het plangebied ligt het Hollandsch Diep en het systeem van het Hellegat en het Volkerak. Deze brede rivieren maken deel uit van een regionaal riviersysteem met ver reikende hydrologische relaties. De buitengorzen van het Hollandsch Diep en de Sint Antoniegorzen zijn landschappelijk gezien zeer waardevol. Het oorspronkelijke patroon van polder Ruigenhil ten zuidoosten van Willemstad is nog herkenbaar.

De zuidelijke gemeentegrens wordt gevormd door de Mark en de Dintel. Deze waterloop mondt in het Volkerak. De Roode Vaart is een verbinding tussen de Mark en het Hollandsch Diep en is een belangrijke watergang. De Keenehaven en de Verlamde Vaart staan in verbinding met de Dintel.

Grondgebruik

Het grondgebruik bestaat vooral uit akkerbouw. Fruitteelt is in combinatie met de begeleidende windsingels zeer opvallend in het open landschap. Het graslandareaal is gering. Opvallend is de aanwezigheid van smalle graslandstroken langs de kreekrestanten. Ook de buitendijkse gebiedsdelen bestaan geheel uit grasland.

Opmerkelijk aan het buitengebied is dat de gronden aan de voet van de dijk veelal niet in agrarisch gebruik zijn, maar dat deze in gebruik worden genomen voor doeleinden als groente- en siertuinen en het hobbymatig houden van dieren. Ten behoeve hiervan wordt dan bebouwing opgericht zoals stalletjes/dierschuilhutten en tuinhuisjes/bergingsruimte. Dit leidt plaatselijk tot een "verrommeling" van het landschap.

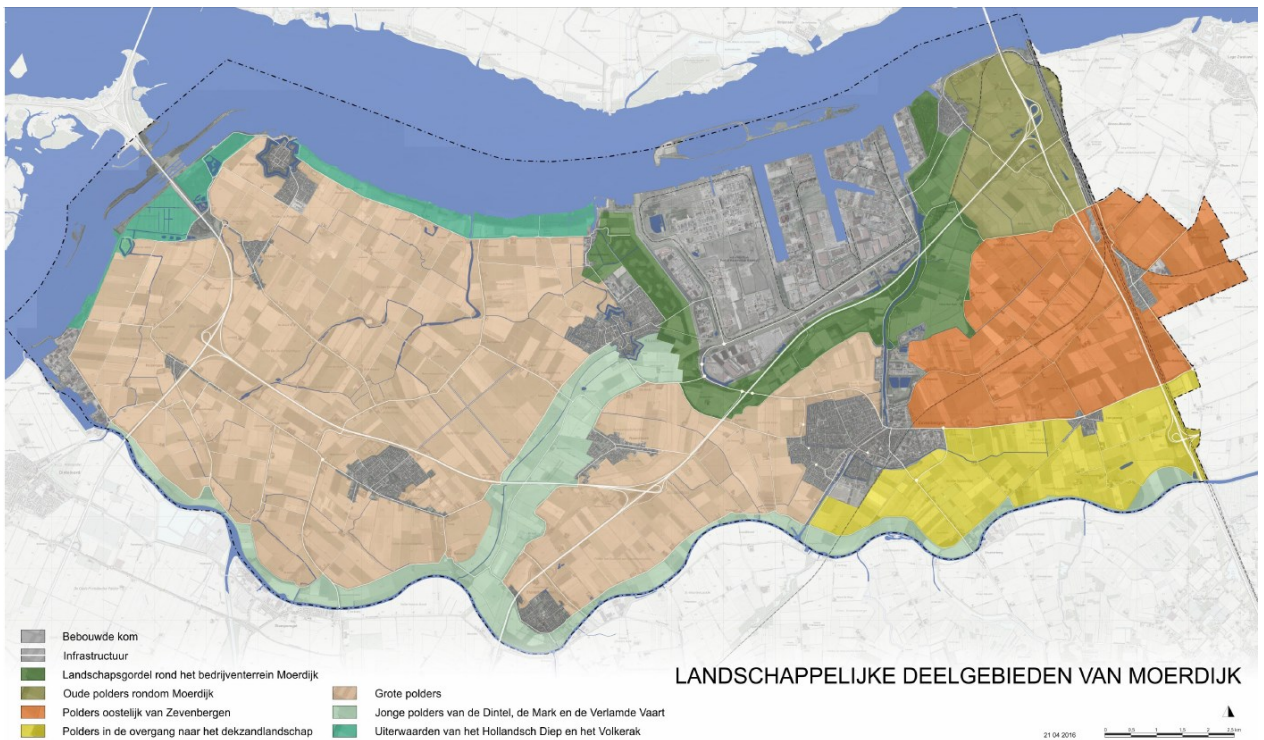
Landschappelijke deelgebieden

Op basis van de abiotische, biotische en antropogene patronen is het landschap van Moerdijk in te delen in de volgende hoofdcategorieën¹⁹ (zie onderstaande figuur):

- Landschapsgordel rond het bedrijventerrein Moerdijk;
- Oude polders rondom Moerdijk;
- Polders oostelijk van Zevenbergen'
- Polders in de overgang naar het dekzandlandschap;
- Grote polders;
- Jonge polders van de Dintel, de Mark en de Verlamde Vaart;
- Uiterwaarden van het Hollandsch Diep en het Volkerak.

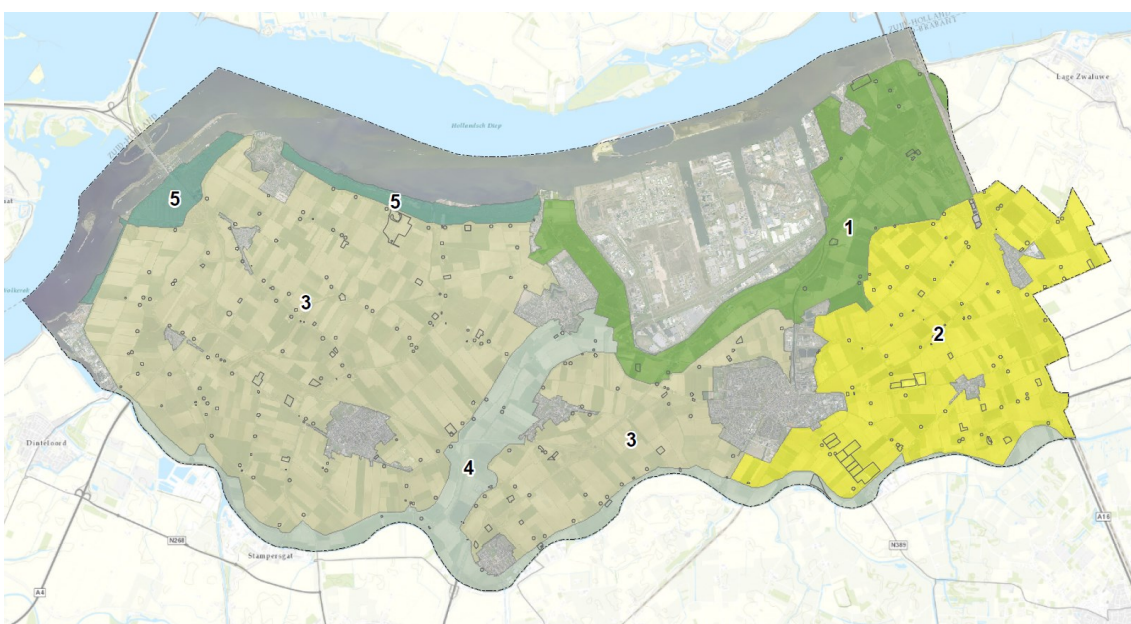
¹⁹ Landschapskwaliteitsplan Moerdijk 2016

Figuur 12 Landschappelijke deelgebieden

Voor meer informatie wordt verwezen naar het landschapskwaliteitsplan in bijlage 6.

Voor een deel van deze zeven deelgebieden komen de landschappelijke kenmerken overeen of zijn de verschillen niet zodanig onderscheidend dat deze bepalend zijn voor de beoordeling. Op basis hiervan is de volgende indeling in landschappelijke deelgebieden bepaald, met daarbij de kernkwaliteiten:

Figuur 13 Indeling deelgebieden voor effectbeoordeling

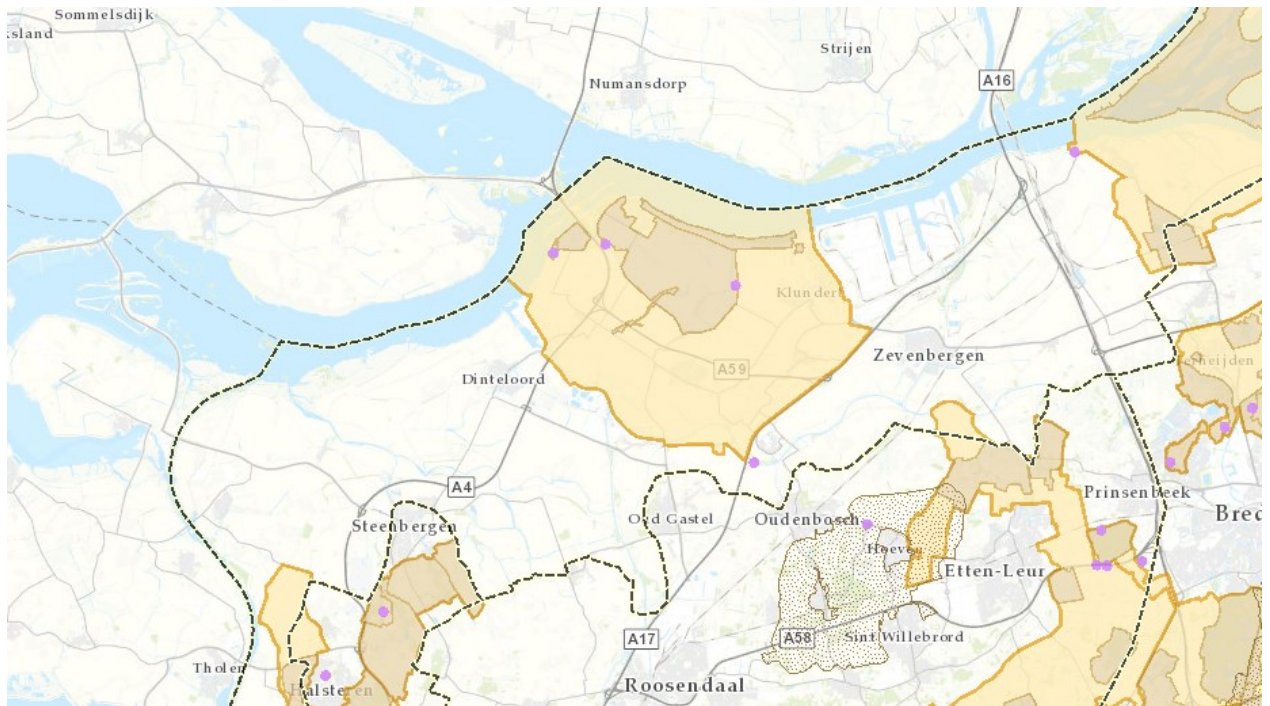
1. Landschapsgordel en oude polders rondom (bedrijventerrein) Moerdijk;
  - Grootschalig halfopen gebied met veel variatie;
  - Veel opgaande beplanting;
  - In gedeeltes verrommeling en historische landschapsstructuren niet meer herkenbaar.

2. Polders oostelijk van Zevenbergen en in overgang naar het dekzandlandschap;
  - Relatief kleinschalig karakter;
  - Onregelmatige kavelstructuren;
  - Erven en bebouwingslinten langs kaden en dijken.

3. Grote polders;
  - Grootschalige open polders;
  - Grote rechthoekige kavelstructuur;
  - Begrenzing door hoge dijken;
  - Intensief agrarisch gebruik;
  - Oorspronkelijke laanbeplanting gedeeltelijk verdwenen.

4. Jonge polders;
  - Onregelmatige kavelstructuur, gericht op het water
  - Intensief agrarisch gebruik

5. Uiterwaarden;
  - Gorzen (gedeeltelijk bedijkt);
  - Extensief weidegebied en hooiland met parallelle ontwateringssloten;
  - Vochtige gronden met hoge grondwaterstand;
  - cultuurhistorisch waardevolle (onveranderde) perceelstructuur;

Cultuurhistorische waarden

Op de Cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Noord-Brabant is het plangebied aangegeven als Zeekleigebied. Dragende structuren in de regio zijn:

- De dijken met hun wielen en bochten, hun onderlinge aansluitingen die de bedijkingsvolgorde verraden, alsmede hun kenmerkende aansluiting op het hoge land (U-dijken);
- De voorstraatnederzettingen;
- De polders met een overwegend rationele percelering;
- De krekken, kreekrestanten en uitwateringssluizen;
- De verdedigingswerken;
- De grienden en eendenkooien.

Bovendien is het gebied rondom de kern Moerdijk aangegeven als 'Zuiderwaterlinie' (zie arcering op onderstaande kaart). De Stelling van Willemstad, inclusief fort De Hel in Helwijk, is onderdeel van de Zuiderwaterlinie.

Figuur 14 Cultuurhistorische waardenkaart (2016, <http://noord-brabant.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=1dab0b45b3234ffa8090a4bc8ae06f8>)

CHW_2015

I Provinciaal belang cultuurhistorie

Regio

Complex van cultuurhistorisch belang

Archeologische landschappen

Cultuurhistorische vlakken

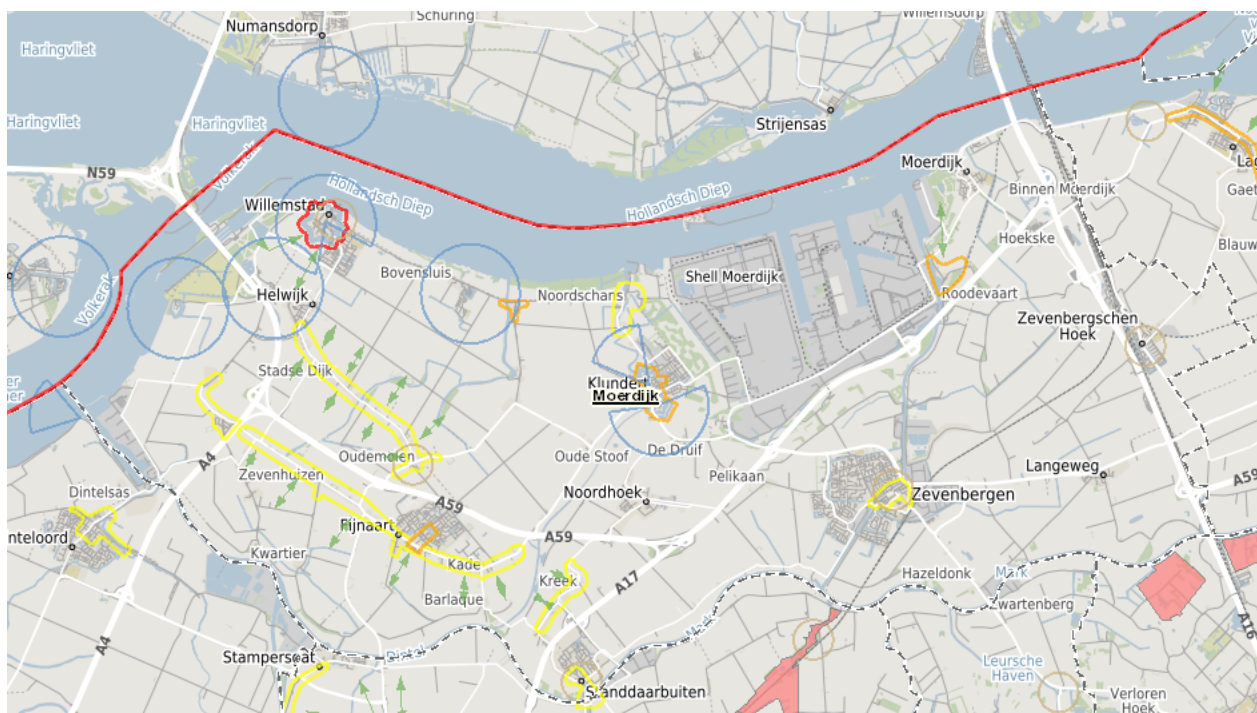

Cultuurhistorische landschappen

Topo (in RD)

Topo

Figuur 15 Kaart Erfgoed informatie Cultuurhistorische waarden 2006
 (<http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/Kaartbank>)

In de Zuiderwaterlinie staat centraal:

- Behoud open karakteristiek polderlandschap;
- Behoud en herstel van de vestingwerken en inundatiegebieden;
- Het vergroten van de cultuurhistorische waardering door vergroting van de beleving;
- Economische dragers afstemmen op cultuurhistorische identiteit van de Zuiderwaterlinie bij Willemstad en Klundert.

Ten zuiden van Zevenbergen is een gebied aangewezen als ‘Landgoederen en veenrelicten bij Zundert en Etten-Leur’. Hiervoor geldt:

- Het versterken en behouden van de structuren en relicten van vervening;
- De kleinschalige verkaveling in de polders bewaren;
- De logische samenhang tussen de turfvaarten behouden, versterken en (indien nodig) herstellen;

- De landgoederen versterken en verder met elkaar verbinden; De economische dragers afstemmen op de cultuurhistorische identiteit van de landgoederen en veenrelicten rond Zundert en Etten-Leur;
- Het vergroten van de cultuurhistorische waardering door het vergroten van de beleving.

De belangrijkste cultuurhistorische waarden hebben betrekking op het cultuurlandschap, historische stedenbouw en historische zichtrelaties (molenbiotopen en schootsvelden).

Gedurende de Vroege Middeleeuwen moet het westelijk deel van Noord-Brabant nog slechts schaars zijn bewoond. Het noordelijke veenmoeras leende zich slecht voor bewoning en agrarisch gebruik. De hoger gelegen gebieden, zoals de donken en hogere zandgronden, boden daartoe meer mogelijkheden. Tot in de Late Middeleeuwen lag in westelijk Noord-Brabant een uitgestrekt veengebied, dat werd doorsneden door veenstroompjes en door rivieren die van de hogere zandgronden naar de zee stroomden. Vanaf 1250 vonden er in het Westbrabantse laagveengebied steeds meer inbraken door de zee plaats. Wat overbleef was een soort waddenlandschap met slikken (klei- en zandplaten) en gorzen. Vanaf het midden van de vijftiende eeuw begon men met het (opnieuw) inpolderen van het gebied. Veel polders vertonen nog steeds de oorspronkelijke inrichting. In de meest uitgewerkte vorm is er een patroon van grote vierkanten, gescheiden door wegen en verdeeld in regelmatige stroken. De boerderijen staan verspreid. In de grotere polders is vaak een dorp gesticht.

Hoewel het Brabants Kleigebied tot op heden zijn agrarisch karakter behouden heeft, hebben zich na 1940 ontwikkelingen voorgedaan die van invloed zijn geweest op het grondgebruik.

Binnen het westelijk deel van het zeekleigebied heeft de tuinbouw (fruitteelt) zich snel verder uitgebreid. Akkerbouw bleef hier echter de belangrijkste plaats innemen.

In het oostelijk deel zijn de melkveehouderij en de zuivelbereiding meer op de voorgrond getreden. Een zeer belangrijke en voor de landschappelijke afwisseling nadelige ontwikkeling vormde het proces van ruilverkaveling of landinrichting. Praktisch het gehele zeekleigebied heeft hierdoor een ingrijpende schaalvergroting ondergaan.

Aardkundige waarden

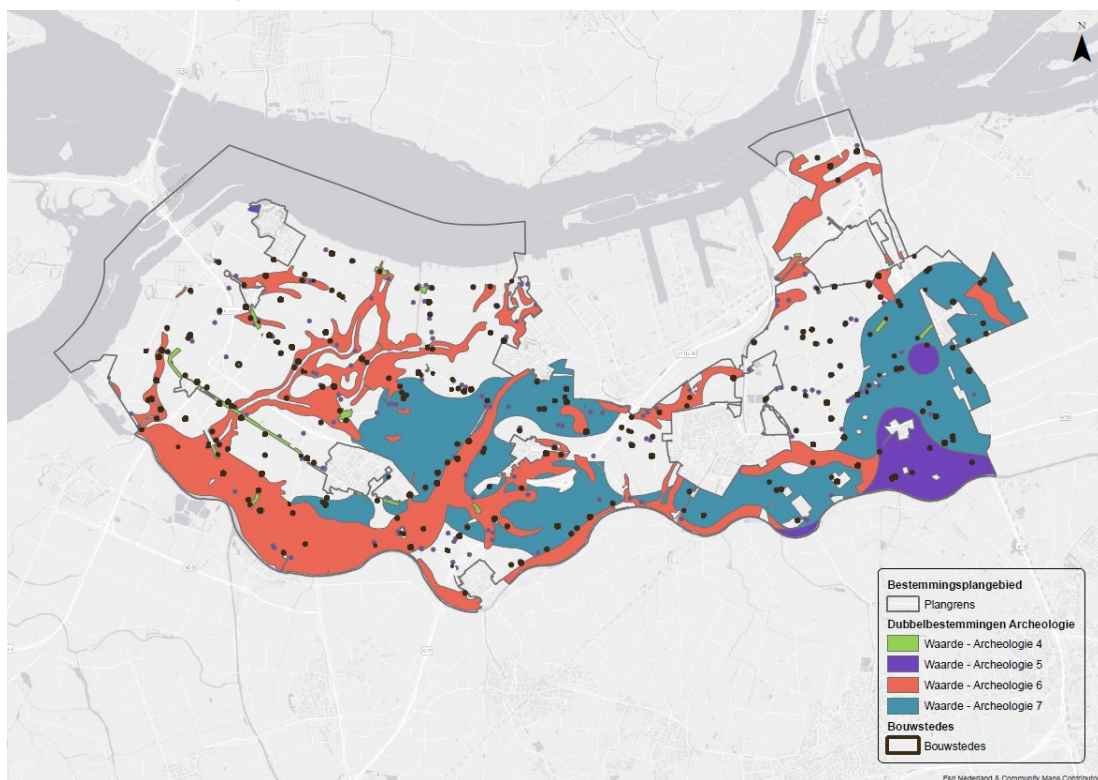
Op de provinciale aardkundige waardenkaart is het rondom de Dintel aangegeven als aardkundig waardevol gebied, vanwege de aanwezigheid van de getijdenrivier met oeverwallen. Het gebied is lang en smal en omvat de benedenloop van de vroegere getijdenrivier de Dintel tussen zijn oorspronkelijke dijken. Het gebied bestaat uit het vroeger buitendijkse brakwatergetijdenoverstromingsgebied van de Dintel, eigenlijk de benedenloop van de Mark. Omdat het gebied langer getijdenwerking heeft gekend dan de omliggende en vroeger ingedijkte polders is het landschap 'buitendijks' (tussen de dijken) ongeveer 0,5 meter hoger opgeslibd dan het polderoppervlak in het binnendijkse gebied. Na het afsluiten van de Dintel met een sluis verdween het brakwatergetij uit de rivier. Het vroegere gorzenoppervlak langs de Dintel veranderde in een polderlandschap met beheerste en constante waterstand en werd als landbouwland en industrieterrein in gebruik genomen. In het huidige landschap zijn nog maar weinig sporen van deze vroegere actieve getijdenwerking te herkennen: de dijken zelf, en in het polderlandschap plaatselijk enkele zwak zichtbare getij-oeverwallen.

Figuur 16 Aardkundige waarden, provincie Noord-Brabant

Archeologie

De gemeente heeft een Archeologiekarta vastgesteld. Hierop is aangegeven waar archeologische waarden binnen de gemeente kunnen worden verwacht.

Figuur 17 Archeologiekarta Moerdijk

- Waarde - Archeologie 4 - dieper dan 30 cm over een oppervlakte groter dan 90 m²
- Waarde - Archeologie 5 - dieper dan 50 cm over een oppervlakte groter dan 100 m²
- Waarde - Archeologie 6 - dieper dan 50 cm over een oppervlakte groter dan 250 m²
- Waarde - Archeologie 7 - dieper dan 200 cm over een oppervlakte groter dan 250 m²

De Archeologiekarta geeft aan wat de verwachting is op het aantreffen van archeologische resten en welke bekende archeologische waarden er binnen het plangebied vastgesteld zijn. Op basis van de Archeologische kaart kan in een vroeg stadium van ruimtelijke planvorming gekeken worden of en hoe archeologische waarden beschermd kunnen/moeten worden: middels aanpassing van het plan of het behoud van informatie door opgraven. Om te voorkomen dat er verstoring van archeologische resten in de bodem plaatsvindt, moet de gemeente erop toezien dat de verstoorder een onderzoek laat uitvoeren.

Binnen het plangebied komen alle op de kaart aanwezige categorieën van archeologische waarden voor.

In het noordwestelijk deel van de gemeente bevindt het vroegere loopvlak (de voor archeologie relevante laag) zich vele meters diep, hier geldt een lage archeologische verwachting. In het zuidoostelijk deel van de gemeente geldt een hoge archeologische verwachting (Waarde - Archeologie 5). Hier ligt het archeologisch relevante niveau dicht aan het oppervlak en worden archeologische resten verwacht vanaf de steentijd. Bewoning is hier langdurig mogelijk geweest terwijl de omgeving langzaam bedekt werd met veen. Om de verwachte archeologische resten ter plaatste te beschermen, gelden hier logischerwijs strengere grenzen. Dit geldt ook voor de locaties met bekende (verdwenen) historische bebouwing en archeologische monumenten (Waarde - Archeologie 4); archeologische resten zijn hier vrijwel zeker aanwezig. De middelhoge archeologische verwachting is opgedeeld in twee varianten (Waarde - Archeologie 6 en Waarde - Archeologie 7). Ten eerste betreft het de gebieden met 'dekszand'. Er worden archeologische resten verwacht deze zone, maar met een wat geringere dichtheid dan bij een hoge archeologische verwachting. De geringere dichtheid is te verklaren doordat deze zones, net als bij de gebieden met een hoge verwachting, langdurig vrij zijn geweest van veen en daardoor bewoond en gebruikt kunnen zijn geweest. De periode van gebruik is echter korter geweest dan bij de zones met een hoge verwachting en de mogelijk aanwezige resten worden minder bedreigd door de meeste ingrepen omdat ze tussen 2 en 4 meter minus maaiveld liggen. Ten tweede is er de middelhoge archeologische verwachting 'on-diep'. Het betreft gebieden met een middelhoge verwachting op basis van de geomorfologische ondergrond van de locatie. Binnen de gemeente Moerdijk betreft het vrijwel alleen de oeverwallen van krekken, waarvan bekend is dat de eerste bewoning in de Middeleeuwen daarop plaatsvond (Bron Uitvoeringskader Erfgoed, gemeente Moerdijk).

4.3.2

Omschrijving van de milieueffecten

Beoordelingskader

In deze paragraaf wordt beschreven wat het voornemen betekent voor landschap, archeologie en cultuurhistorie. De resultaten zullen vooral gebaseerd zijn op een kwalitatief deskundigenoordeel. De aanwezige (gemeentelijke en provinciale) beleidsdocumenten die de landschappelijke, archeologische en cultuurhistorische waarden benoemen vormen daarbij het toetsingskader. De diverse onderdelen worden kwalitatief beoordeeld.

De volgende criteria worden daarbij gehanteerd:

Tabel: Beoordelingskader

Criterium	Methode
Landschap - Effecten op kernkwaliteiten landschap;	Kwalitatief
Archeologie - Effecten op archeologische waarden;	Kwalitatief
Cultuurhistorie - Effecten op cultuurhistorische waarden	Kwalitatief

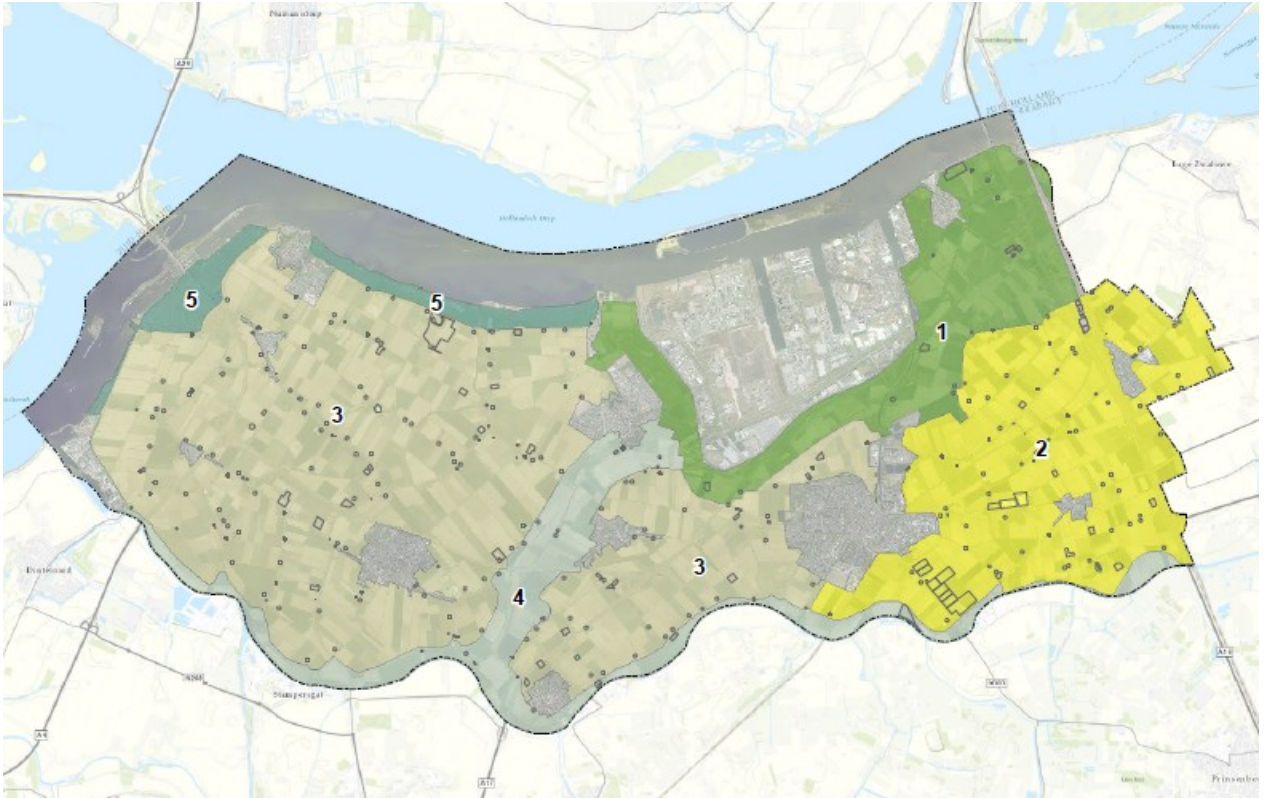
Bij de beoordeling van de effecten wordt onderscheid gemaakt in permanent verlies van waarden en in versnippering/verstoring van landschappelijke, archeologische en cultuurhistorische eenheden. Wanneer waarden verloren gaan, wordt zowel de omvang (kwantiteit), als het belang ervan (kwaliteit) meegewogen. Ontwikkelingen die bijdragen aan landschapsontwikkeling of versterking van cultuurhistorische waarden kunnen ook een positief effect hebben.

Per deelgebied kan sprake zijn van verschillende effecten van het voornemen. Dit betekent dat de effecten van het voornemen niet altijd voorkomen in het gehele buitengebied en niet overal even zwaar wegen.

Landschap

Het voornemen is beoordeeld op zijn effecten op het landschap. Elk landschapstype heeft zijn eigen 'waarden' en 'kernkwaliteiten'. Voor een goede ruimtelijke kwaliteit is het belangrijk dat ontwikkelingen niet ten koste gaan van de waarden en kernkwaliteiten van de landschapstypen.

De volgende afbeelding geeft een beeld van de huidige ligging van de agrarische bouwvlakken per landschapstype.

Figuur 18 Bouwvlakken per landschapstype

Landschapsgordel en oude polders rondom (bedrijventerrein) Moerdijk

Dit deelgebied wordt gekenmerkt als een grootschalig halfopen gebied met veel variatie. Dit ontstaat door de vele opgaande beplanting, bosgebieden, artificiële hoogteverschillen en infrastructuurlijke lijnen. Delen kennen een verrommeld beeld waar historische landschapsstructuren niet meer herkenbaar zijn. In dit deelgebied zijn voornamelijk akker- en tuinbouwbedrijven en grondgebonden veehouderijen gelegen en twee intensieve veehouderijen. De bouw van nieuwe grote stallen of kassen c.q. uitbreiding van erven, waarbij grondgebonden agrarische bedrijven kunnen groeien tot maximaal 2,5 hectare, voegt zich in het halfopen karakter van het landschap en kan door een goed (erf)beplantingsplan in sommige gevallen bijdragen aan het verbeteren van het verrommeld beeld.

Het bestemmingsplan maakt bij alle 192 agrarische bedrijven binnen de gemeente Moerdijk een minicamping mogelijk. Doordat deze campings aansluitend op het bouwvlak gerealiseerd moeten worden zal dit weinig effect hebben op de grootschalig halfopen Landschapsgordel en oude polders (0/-).

Tevens zijn binnen het bouwvlak of de bouwstede, maar ook in veel niet agrarische bestemmingen, bouwwerken voor duurzame energie opwekking / kleine windturbines tot 15 m toegestaan. Indien kleine windturbines worden gerealiseerd en geen lijn- of vlakvormige opzet kennen, dan zal dit een verrommeld beeld opleveren. De aanwezige beplantingen en bosgebieden zullen qua hoogte en ligging enigszins voor inpassing kunnen zorgen. Door het artificiële karakter, een mogelijke versterking van het 'werklandschap Moerdijk' en reeds bestaande verrommeling zal de komst van kleine windturbines een gering landschappelijk effect hebben (0/-).

Voor het voornemen wordt de effectbeoordeling als licht negatief beoordeeld (0/-).

Polders oostelijk van Zevenbergen en in overgang naar het dekzandlandschap;

Deze polders zijn ten opzichte van de overige deelgebieden binnen Moerdijk relatief kleinschalig en minder open van karakter. Kenmerkend zijn de onregelmatige kavelstructuren, het micro-reliëf, de groene erven en bebouwingslinten langs kaden en dijken en de onregelmatige structuren van de kavels. Ook kent het gebied relatief veel karakteristieke laanbeplanting langs de wegen. Met name in het zuidelijke gebied is de gradiënt naar het dekzandlandschap ervaarbaar.

In dit deelgebied zijn alle typen bedrijven aanwezig. Ten opzichte van de andere deelgebieden zijn glastuinbouw en intensieve kwekerij in dit deelgebied ruim vertegenwoordigd. Door de bouw van nieuwe grote stallen of kassen c.q. uitbreiding van erven, waarbij grondgebonden agrarische bedrijven kunnen groeien tot maximaal 2,5 hectare, kunnen erven door de schaalvergroting lastig in te passen zijn in de onregelmatige kavelstructuren. Een ander risico vormt de beïnvloeding / beperking van kenmerkende doorzichten in het bebouwingslint naar het achterland. Dit kan de leesbaarheid van het landschap aantasten. Schaalvergroting kan tevens betekenen dat plaatselijk het micro-reliëf verdwijnt. Het bestemmingsplan maakt ook in dit deelgebied minicampings mogelijk bij agrarische bedrijven. Doordat deze campings aansluitend op het bouwvlak gerealiseerd moeten worden, zal dit, mits waardevolle doorzichten open blijven, een licht negatief effect hebben op het relatief kleinschalige karakter van dit deelgebied (0/-). Het kan een positieve bijdrage leveren aan het vergroenen van het landschap als tegenhanger van stallen en kassen, wanneer landschappelijke inpassing wordt toegepast.

Tevens zijn bouwwerken voor duurzame energie opwekking / kleine windturbines tot 15 m toegestaan binnen het bouwvlak of de bouwstede, maar ook in veel niet agrarische bestemmingen. Indien kleine windturbines worden gerealiseerd en geen lijn- of vlakvormige opzet kennen, dan zal dit een verrommeld beeld opleveren. Gezien de onregelmatigheid van de kavels en verspreide ligging van de agrarische bouwvlakken in delen van het gebied is dat waarschijnlijk. Het meer besloten karakter van het landschap zal gedeeltelijk voor inpassing zorgen (0/-). Situering binnen de bestemming verkeer (niet heel waarschijnlijk vanuit veiligheid) zal in vele gevallen tot (goed inpasbare) lijnopstellingen leiden.

Voor het voornemen wordt de effectbeoordeling als een verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie beoordeeld (-).

Grote polders

In de Grote polder is sprake van een zeer open karakter en weidsheid door de grootschaligheid van de polder / verkaveling en de afwezigheid van beplanting. De beplanting die nog aanwezig is, bevindt zich plaatselijk bij de dijkwegen, langs de Appelaarsedijk en rondom erven. De oude woon- en (agrarische) bedrijfserven met omvangrijke erfbeplanting liggen als groene eilanden in de open ruimte. Doordat dit landschapstype het overgrote deel van de gemeente Moerdijk beslaat, is dit deelgebied in belangrijke mate bepalend voor de ruimtelijke kwaliteit.

Door de bouw van nieuwe grote stallen of kassen c.q. uitbreiding van erven, waarbij grondgebonden agrarische bedrijven kunnen groeien tot maximaal 2,5 hectare, kunnen erven lastig in te passen zijn in de kenmerkende grootschalige openheid van de Grote Polders. Door de beperkte aanwezigheid van beplanting voegt het erf zich minder goed in het landschap en springt het door de openheid meer in beeld. Schaalvergroting van het erf kan ook een schaalvergroting van de percelen betekenen en kan de opgaande beplanting op het erf of in het lint deels verdwijnen en het karakter van 'groene eilanden' in de open polders aantasten. Het risico bestaat dat het open karakter van de Grote polders veranderd en minder open wordt.

Het bestemmingsplan biedt in dit deelgebied mogelijkheden voor minicampings bij agrarische bedrijven. Doordat deze campings aansluitend op het bouwvlak gerealiseerd moeten worden en er sprake is van een verplichte landschappelijke inpassing zullen de 'groene eilanden' in het open

landschap groter worden. Gezien het grootschalige karakter van de polder zal dit een gering landschappelijk effect hebben.

Tevens zijn bouwwerken voor duurzame energie opwekking / kleine windturbines tot 15 m toegestaan binnen het bouwvlak of de bouwstede, maar ook in veel niet agrarische bestemmingen. De turbines dienen binnen het agrarisch bouwperceel te worden gerealiseerd. Qua hoogte zijn de turbines vergelijkbaar met een boom van de 2e orde, waardoor ze een gering landschappelijk effect zullen hebben. Voor de realisatie van kleine windturbines binnen de overige bestemmingen is mede bepalend of zij een lijn- of vlakvormige opzet kennen. De komst van kleine turbines zal de identiteit en de grootschalige openheid van de Grote polders en het meer landelijke karakter (ten opzichte van het meer stedelijke karakter van het oostelijke deel van de gemeente) aantasten.

Voor het voornemen wordt de effectbeoordeling als een verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie beoordeeld (-)

Jonge polders

De jonge polders zijn relatief open qua karakter en kennen een onregelmatige kavelstructuur, welke gericht is op de waterlopen. Deze polders liggen aanzienlijk hoger dan de omringende ingeklonken oude polders en de watergangen zijn amper waarneembaar in het landschap. De beplanting die in het gebied aanwezig is betreft met name laan- en erfbeplanting.

Het gebied kent een intensief agrarisch gebruik met voornamelijk akkerbouw. Van oorsprong liggen er weinig erven en bebouwing binnen het deelgebied.

Het bestemmingsplan maakt de bouw van nieuwe grote stallen of kassen c.q. uitbreiding van erven mogelijk, waarbij grondgebonden agrarische bedrijven kunnen groeien tot maximaal 2,5 hectare.

Door de beperkte aanwezigheid van beplanting voegt het erf zich minder goed in het landschap en springt het door de openheid meer in beeld. Schaalvergroting van het erf kan ook een schaalvergroting van de percelen betekenen en waardoor de onregelmatige kavelstructuur aangetast kan worden en opgaande beplanting verdwijnt (-). Door de aanwezigheid van bedrijven gelegen aan de dijk, net buiten het deelgebied kan indirect een ruimtelijke impact op het dit deelgebied optreden, in de vorm van verdichting van het landschap en aantasting van de openheid.

Het bestemmingsplan biedt in dit deelgebied mogelijkheden voor minicampings bij agrarische bedrijven. Doordat deze campings aansluitend op het bouwvlak gerealiseerd moeten worden en er sprake is van een verplichte landschappelijke inpassing zullen de 'groene eilanden' in het open landschap groter worden. Gezien het beperkte aantal bedrijven in dit deelgebied zal dit een gering landschappelijk effect hebben (0/-).

Tevens zijn bouwwerken voor duurzame energie opwekking / kleine windturbines tot 15 m toegestaan binnen het bouwvlak of de bouwstede, maar ook in veel niet agrarische bestemmingen. De turbines dienen binnen het agrarisch bouwperceel te worden gerealiseerd. Gezien het beperkte aantal bedrijven in dit deelgebied zal dit een gering landschappelijk effect hebben. Realisatie van kleine windmolens binnen de overige bestemmingen zal de identiteit en de relatief grote openheid van de Jonge polders aantasten. (-)

Het effect van het wordt als een verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie beoordeeld (-)

Uiterwaarden

In dit deelgebied Uiterwaarden zijn geen bedrijven gelegen. Daarom is er geen direct landschappelijk effect op dit deelgebied te verwachten. Het deelgebied wordt met name begrensd door de Oostdijk en de Maltaweg, waaraan (buiten dit deelgebied Uiterwaarden) enkele akker- en tuinbouwbedrijven en grondgebonden veehouderijen zijn gelegen, evenals een perceel voor dagrecre-

atie, namelijk volkstuinen, nabij Willemstad. Door schaalvergroting van deze bedrijven kan indirect een ruimtelijke impact op het natuurlijke karakter en de waardevolle per-ceelsstructuur optreden. Gezien het beperkte aantal van de bedrijven wordt de effectbeoordeling van het voornemen als neutraal beoordeeld (0). Overigens geldt voor de volkstuinen de bestemming Waarde - Beschermd stadsgezicht, waardoor uitsluitend de huidige bebouwing is toegelaten. Hierdoor zijn kleinschalige windturbines binnen het deelgebied Uiterwaarden niet mogelijk.

Cultuurhistorie

De groeimogelijkheden zoals opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan kunnen in het plangebied leiden tot effecten. Gedacht kan worden aan de volgende effecten. Door de bouw van nieuwe grote stallen of kassen c.q. uitbreiding van erven, waarbij grondgebonden agrarische bedrijven kunnen groeien tot maximaal 2,5 hectare, kunnen lokaal historisch geografische waarden worden aangetast. Het gaat hierbij om houtsingels, rationele percelering, kenmerkende kavelsloten, solitaire bomen en dergelijke. Dit geldt ook voor de mogelijkheden voor kleinschalig kamperen en bouwwerken voor duurzame energie opwekking / kleine windturbines tot 15 m binnen het bouwvlak of de bouwstede, maar ook in veel niet agrarische bestemmingen. De historisch waardevolle gebouwen worden door de ontwikkelingen niet direct bedreigd. Wel kan hun relatie tot de omgeving worden bedreigd in het geval omliggende agrarische bebouwing verder op kan dringen en groter van schaal wordt.

Een verdere schaalvergroting van de landbouw kan bedreigend zijn voor de cultuurhistorische waarden. Het laat minder ruimte voor het behoud en het introduceren van landschapselementen en in uiterlijk en maat en schaal passende (agrarische) bebouwing. Op de aardkundige waarden is het voornemen minder van invloed. Binnen deze zone ligt slechts 1 agrarisch bouwvlak en 1 bouwstede. Bovendien geldt de Gebiedsaanduiding overige zone - aardkundig waardevol, waarbinnen de aardkundige waarden beschermd worden.

Voor het voornemen wordt de effectbeoordeling als een geringe verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie beoordeeld (0/-).

Archeologie

Bij een schaalvergroting zal sprake zijn van grotere bedrijven en daarmee grotere stallen. Het gevolg hiervan is dat de grond geroerd zal worden. Daarmee kunnen de in de bodem aanwezige archeologische waarden worden bedreigd.

Op de Archeologiekaart (Figuur 17) van de gemeente is zichtbaar dat een deel van het gebied hoge en gematigde verwachtingswaarden kent. Binnen het gebied met hoge archeologische waarden liggen diverse agrarische bouwpercelen. Het voornemen gaat bijvoorbeeld uit van vergroting van bouwvlakken tot 2,5 ha voor grondgebonden agrarische bedrijven. Ook worden mogelijkheden geboden voor kleinschalig kamperen en bouwwerken voor duurzame energie opwekking / kleine windturbines tot 15 m binnen het bouwvlak of de bouwstede, maar ook in veel niet agrarische bestemmingen.

Het gevolg van het voornemen is dat de grond zal worden geroerd. Daarmee kunnen de in de bodem aanwezige archeologische waarden worden bedreigd. Over het algemeen betekent dit dat er een kans aanwezig is op negatieve effecten op de archeologische waarden. Het risico op nadelige effecten voor de archeologische waarden van het voornemen wordt per saldo als negatief ingeschat (-).

4.3.3

Beoordeling van de milieueffecten

In de hiernavolgende tabel is de beoordeling weergegeven.

Tabel: Overzicht beoordeling effecten

	Voornemen
Effecten op de kernkwaliteiten van het landschap:	
- Landschapsgordel en oude polders	0/-
- Oostelijk polders Zevenbergen /overgang dekzandlandschap	-
- Grote polders	-
- Jonge polders	-
- Uiterwaarden	0
Totaalscore	-
Effecten op cultuurhistorische waarden	0/-
Effecten op archeologische waarden	-

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

4.3.4

Maatregelen

Bij afwijkingsbevoegdheden voor het vergroten van agrarische bedrijven kunnen eisen gesteld worden aan de landschappelijke inpassing van het erf. Daarmee wordt de schaalvergroting beter ingepast en wordt het negatieve effect verzwakt. Zo is in het bestemmingsplan in de afwijkingsregeling voor kleinschalige windturbines opgenomen dat de bouwwerken dienen te passen binnen de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan. Ook wordt in de specifieke gebruiksregels de landschappelijke inpassing verwerkt.

Per landschapstype kunnen landschappelijke maatregelen aan de orde zijn voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Hiervoor wordt verwezen naar de richtlijnen uit het landschapskwaliteitsplan. Zie bijlage 6.

Door middel van een stelsel van aanlegvergunningen kan aantasting van waardevolle cultuurhistorische patronen worden voorkomen, bijvoorbeeld ten behoeve van behoud van een kenmerkend verkavelingspatroon.

Aangezien ook de archeologische verwachtingswaarden door middel van dubbelbestemmingen in het bestemmingsplan zijn vastgelegd, is bescherming daarvan geborgd. Negatieve effecten worden hiermee voorkomen.

4.3.5

Leemten in de kennis

Er is geen sprake van een leemte in kennis die de besluitvorming kan beïnvloeden.

4.4

Geur

Geurnormen

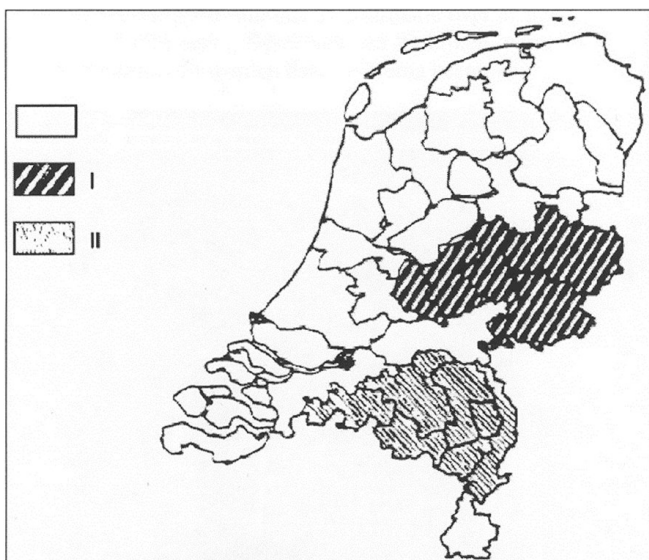
De Wet geurhinder en veehouderij is sinds 1 januari 2007 van kracht en vormt het toetsingskader voor de geurbelasting vanwege dierenverblijven op geurgevoelige objecten zoals huizen.

De Wet kent twee typen diercategorieën. Dieren met en dieren zonder geuremissiefactor. Voor die diercategorieën waarvan de geuremissie per dier is vastgesteld, wordt de waarde uitgedrukt in een ten hoogste toegestane geurbelasting op een geurgevoelig object uitgedrukt in odour units of per kubieke meter lucht (ou/m^3). Deze krijgen een norm toegewezen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken.

De hoogte van de norm is afhankelijk van de locatie. In Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen concentratiegebieden (I en II) en de rest van Nederland. In concentratiegebieden zijn de normen wat betreft geur minder streng dan in de gebieden buiten de concentratiegebieden. Daarnaast wordt onderscheid gemaakt tussen situaties binnen en buiten de bebouwde kom. In onderstaande tabel zijn de normen weergegeven voor de concentratiegebieden en de gebieden daarbuiten, alsmede die voor de situatie binnen en buiten de bebouwde kom.

Normen geur		
Locatie	binnen bebouwde kom	buiten bebouwde kom
buiten concentratiegebied	$2\text{ ou}_E/m^3$	$8\text{ ou}_E/m^3$
concentratiegebied	$3\text{ ou}_E/m^3$	$14\text{ ou}_E/m^3$

De gemeente Moerdijk ligt niet binnen een zogenaamd “Concentratiegebied” (zie onderstaande figuur).

Figuur 19 Concentratiegebieden I en II behorende bij de artikelen 1, eerste lid, en 26 van de Meststoffenwet

Voor de diercategorieën zonder geuremissiefactor is de waarde een wettelijk vastgestelde afstand die ten minste moet worden aangehouden. Binnen de bebouwde kom dient een minimale afstand te worden aangehouden van 100 m, gemeten vanaf de buitenzijde van het geurgevoelig object tot

het dichtstbijzijnde emissiepunt. Buiten de bebouwde kom dient deze afstand minimaal 50 m te bedragen.

Indien de gemeente een actief beleid voert ten aanzien van de geurproblematiek, kan van deze normen afgeweken worden. Binnen de bebouwde kom bedraagt de bandbreedte 0,1 - 14,0 ou_E/m³ voor diercategorieën met een geuremissiefactor. Buiten de bebouwde kom bedraagt de bandbreedte 3,0 - 35,0 ou_E/m³.

Voor diercategorieën zonder geuremissiefactor kan de aan te houden afstand binnen de bebouwde kom terug gebracht worden tot respectievelijk 50 meter en binnen en 25 meter buiten de bebouwde kom.

De gemeente Moerdijk voert geen actief beleid ten aanzien van geur. Als normstelling dient binnen de bebouwde kommen van gemeente Moerdijk 2 odeureenheden aangehouden te worden. Buiten de bebouwde kom dient 8 odeureenheden aangehouden te worden. Voor melkveehouderijen worden afstanden tot geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom 50 meter en binnen de bebouwde kom 100 meter aangehouden.

Geurgevoelige objecten

Toetsing van de Wet geurhinder vindt plaats bij geurgevoelige objecten. Geurgevoelige objecten zijn gebouwen, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, worden gebruikt.

Hierbij dient te worden vermeld dat voormalige agrarische bedrijfsgebouwen waarin nu wordt gewoond in de volgende gevallen geen geurgevoelig objecten zijn:

- als de milieuvergunning niet is ingetrokken;
- als de milieuvergunning van een voormalig agrarisch bedrijf pas op of na 19 maart 2000 is ingetrokken;
- als het een woning betreft die gebouwd is op basis van functieveranderingsbeleid voor voormalig agrarische bedrijven met een milieuvergunning.

Cumulatie

De Handreiking van de Wet geurhinder en veehouderij maakt onderscheid tussen de voorgrondbelasting en de achtergrondbelasting van geurhinder:

- de voorgrondbelasting is de geurbelasting die veroorzaakt wordt door de voor een geurgevoelig object dominante veehouderij;
- de achtergrondbelasting is de totale geurbelasting die veroorzaakt wordt door alle veehouderijen in de omgeving van een geurgevoelig object (cumulatie).

De achtergrondbelasting is derhalve altijd hoger dan de voorgrondbelasting. Deze begrippen zijn overigens niet in de wet opgenomen.

De voorgrondbelasting is uitsluitend relevant voor het bepalen van de verwachte mate van hinder bij een individueel geurgevoelig object. Een berekening is dan nodig, omdat uit onderzoek (PRA Odournet, 2001) is gebleken dat de geurhinder als gevolg van de geurbelasting vanwege één veehouderij (voorgrondbelasting) meer hinder geeft dan de totale geurbelasting van meerdere veehouderijen (achtergrondbelasting), zelfs als achtergrondbelasting en voorgrondbelasting dezelfde waarde kennen.

Het MER dient inzicht te geven in de cumulatieve milieueffecten van het voornemen en het alternatief. Daarom is er voor gekozen om berekeningen te maken van het achtergrondniveau. Hoewel dit voor individuele geurgevoelige objecten gevoelsmatig meer hinder kan geven, geven deze berekeningen een beter inzicht in het totale effect van het voornemen. Uiteraard zal bij het vaststellen van een nieuwe milieuvergunning in individuele gevallen bezien moeten worden of de voorgrondbelasting niet te hoog is (ongeveer de helft van de achtergrondbelasting).

Milieukwaliteitseisen voor geurhinder

Daarbij wordt het leefklimaat beoordeeld aan de hand van onderstaande 'milieukwaliteitscriteria', die het RIVM hanteert voor haar milieukwaliteit-rapportages en toekomstverkenningen voor het aspect geurhinder. Deze geven de relatie weer tussen de achtergrondbelasting, de kans op geurhinder en een classificatie van het woon- en leefmilieu.

Classificatie achtergrondbelasting (RIVM)		
Achtergrondbelasting geur - Ou/m ³	Mogelijke kans op geurhinder (%)	Classificatie leefklimaat
<1,5	< 5	zeer goed
1,6 - 3,5	5 - 10	goed
3,6 - 6,5	10 - 15	redelijk goed
6,6 - 10	15 - 20	matig
10,1 - 14	20 - 25	tamelijk slecht
14,1 - 19	25 - 30	slecht
19,1 - 25	30 - 35	zeer slecht
>25	35 - 40	extreem slecht

Voor de agrarische bedrijven die niet tot de intensieve veehouderij behoren (bijvoorbeeld melk-rundveehouderij) geldt een afstandsnorm tot gevoelige objecten. Bij deze veehouderijen blijft de beoordeling van het leefklimaat gelijk.

4.4.1

Referentiesituatie

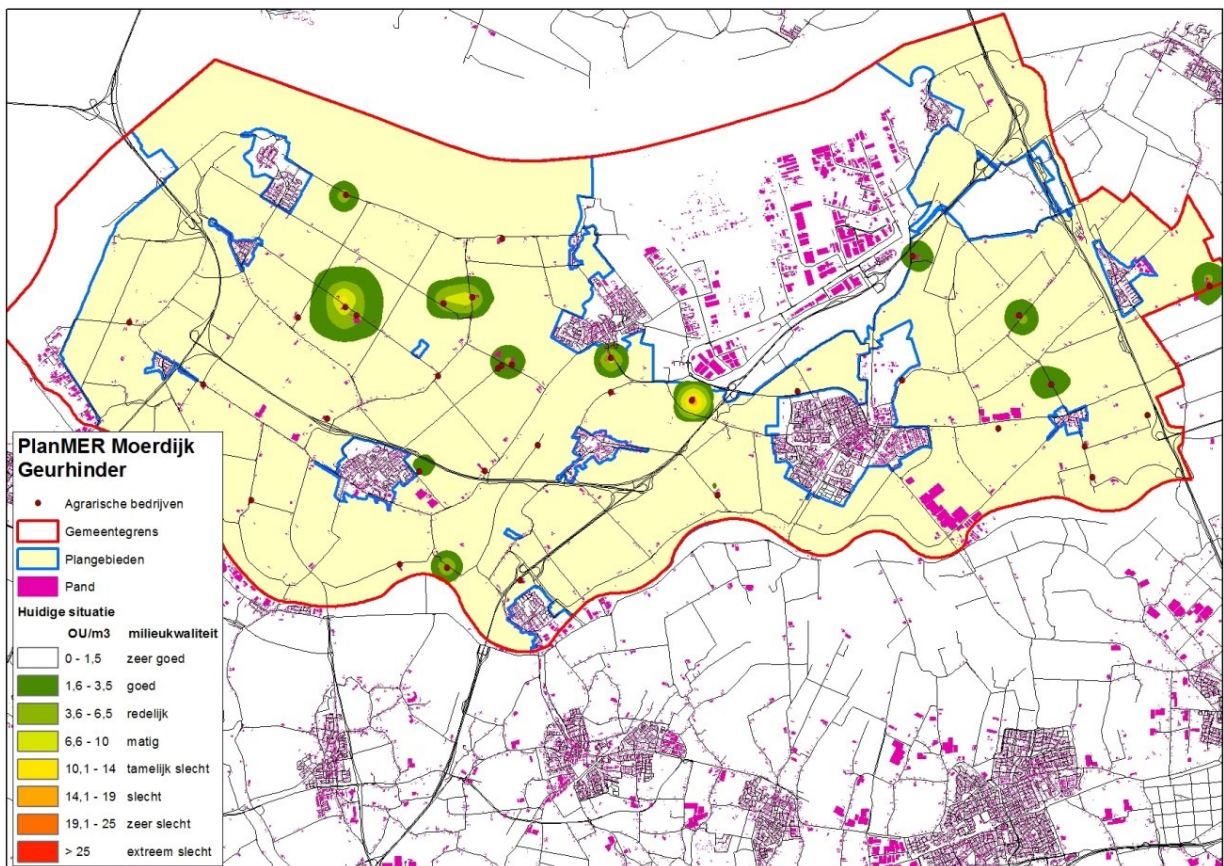
Geurcontouren

Van het plangebied zijn medio 2017 de geurcontouren berekend voor de intensieve veehouderij activiteiten met behulp van het verspreidingsmodel V-Stacks gebied, versie 2010. Daarbij is aangesloten op de milieukwaliteitscriteria van het RIVM.

Het buitengebied van Moerdijk kent ongeveer 35 veehouderijen waar dieren met een geuremissiefactor gehouden kunnen worden. Bij de berekeningen daarvan is als uitgangspunt genomen dat ieder agrarisch bedrijf één emissiepunt heeft waarvan de coördinaten zijn bepaald (één punt binnen het bouwvlak). Het kan daarom zijn dat de situatie iets afwijkt van de werkelijke situatie. Echter gaat het bij de bepaling van de geursituatie om een inschatting van de effecten c.q. verandering in de geursituatie, niet om het exacte aantal geurgehinderden.

De resultaten van de berekeningen zijn opgenomen in de onderstaande afbeelding. Tevens is op deze afbeelding de bebouwing in de gemeente weergegeven. Dit geeft een goed beeld van het aantal geurgehinderden.

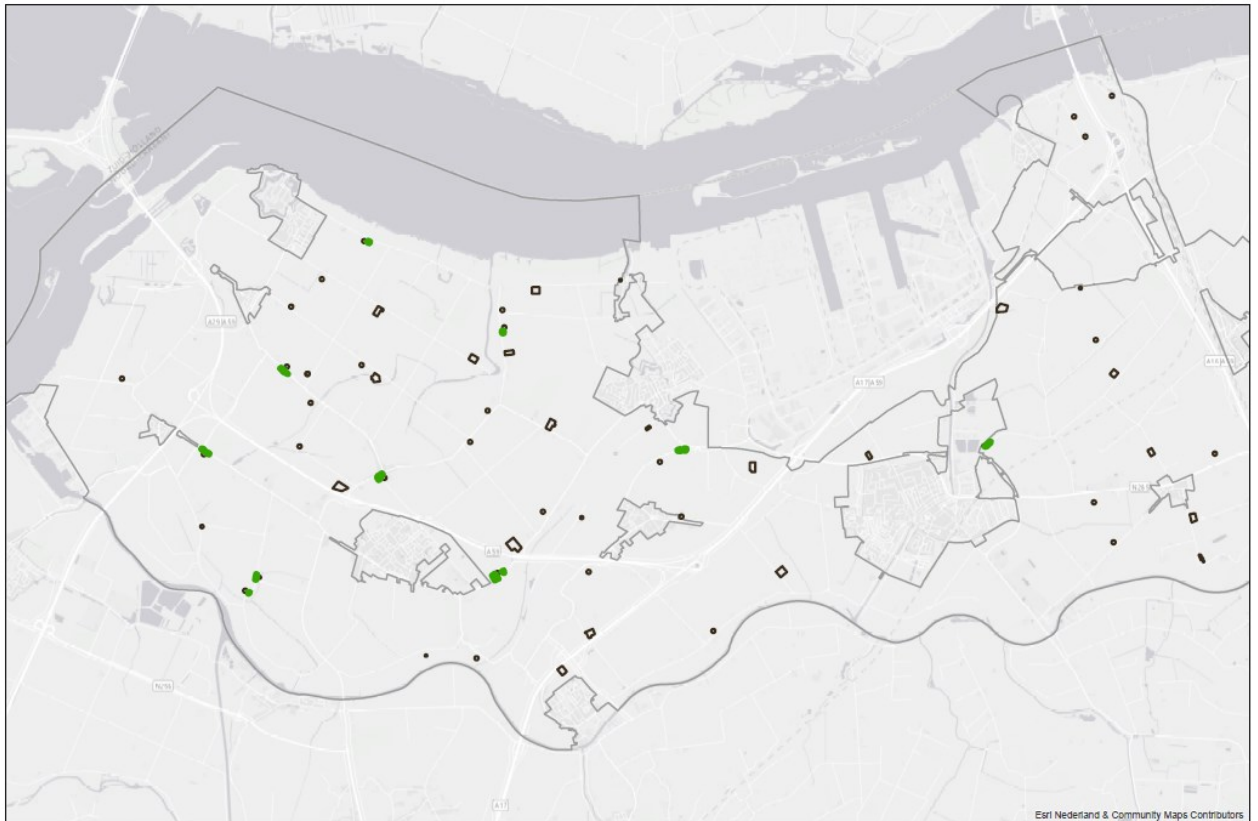
Uit de berekening blijkt dat in de huidige situatie de geurhinder voor het grootste deel "goed" tot "zeer goed" is. De kwalificatie "matig" of slechter komt alleen voor op de bedrijven zelf.

Geurberekening huidige situatie

Vaste afstanden

Omdat voor rundvee (melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar, zoogkoeien ouder dan 2 jaar en vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) in bijlage 1 van de Rgv geen geuremissiefactoren zijn opgenomen, moeten tussen rundveehouderijbedrijven en geurgevoelige gebouwen die in de Wgv opgenomen afstanden worden gewaarborgd. Ook in de bestaande situatie moeten deze afstanden worden gewaarborgd. Voor rundveehouderijen betreft deze afstand 50 m. Uit een GIS-analyse blijkt dat er binnen 50 m van de grondgebonden veehouderijbedrijven 23 woningen liggen. In totaal betreft dit 10 grondgebonden veehouderijbedrijven met een of meer woningen binnen een afstand van 50m rondom het bedrijf.

Figuur 20 binnen 50 m van 10 grondgebonden veehouderijbedrijven liggen 23 woningen (zones van 50 m in groen)

Autonome ontwikkeling

Uitgangspunt van de autonome ontwikkeling is dat, met uitzondering van het aantal stuks rundvee, het aantal stuks vee in vergelijking met de bestaande situatie onveranderlijk is. Er zijn namelijk geen nieuwe ontwikkelingen wat betreft veehouderijen bekend.

Milieugebruiksruimte

Aangezien de uitbreidingsmogelijkheden voor de agrarische bedrijven gebaseerd worden op de voorgrondbelasting, betekent dit niet per se dat de ontwikkelruimte vanuit het aspect geurhinder beperkt is.

Milieugebruiksruimte

Ten aanzien van de vaste afstanden in het kader van geur is duidelijk dat de milieugebruiksruimte in sommige deelgebieden beperkt is, vooral door de aanwezigheid van veel burgerwoningen. Dit geldt bijvoorbeeld langs de Stadsedijk, de Oude Heijningsedijk en de Boerendijk/Kadedijk.

Op basis van de geurberekeningen van bedrijven met dieren met een een geuremissiefactor, wordt duidelijk dat de milieugebruiksruimte redelijk ruim is door het beperkte aantal bedrijven. Aangezien de uitbreidingsmogelijkheden voor de agrarische bedrijven gebaseerd wordt op de voorgrondbelasting, betekent dit dat de ontwikkelruimte vanuit het aspect geurhinder voor de meeste bedrijven aanwezig is.

Er is derhalve geen sprake van knelpunten.

4.4.2

Omschrijving van de milieueffecten

Beoordelingskader

Beoordeeld wordt het mogelijke aantal geurghinderden (aantal woningen) en de mate van verandering van het leefklimaat.

Tabel: Beoordelingskader Geur

Criterion	Methode
Toe- en afname aantal geurghinderden en mate verandering van het leefklimaat	Kwantitatief

Effectbeoordeling

Voor dit MER zijn berekeningen uitgevoerd met behulp van het verspreidingsmodel V-Stacks gebied, versie 2010 (uitgangspunten berekeningen zijn weergegeven in bijlage 5). Daarbij is aangesloten op de milieukwaliteitscriteria van het RIVM.

Voornemen

De berekening van het voornemen betreft de situatie waarbij:

- De agrarische bouwsteden van grondgebonden agrarische veehouderijbedrijven worden vergroot tot 1,5 ha. Dit is niet toegestaan voor een niet-grondgebonden veehouderij.
- Intensieve veehouderij kan uitbreiden binnen het bouwvlak, voor zover dit is aangeduid. Uitbreidingsmogelijkheden hierbinnen zijn beperkt.

De berekening van dit voornemen betreft de situatie waarbij de bedrijven kunnen uitbreiden afhankelijk van de reeds benutte ruimte. Hierbij is geen rekening gehouden met de regels van de Wet geurhinder en veehouderij of de regels van de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV).

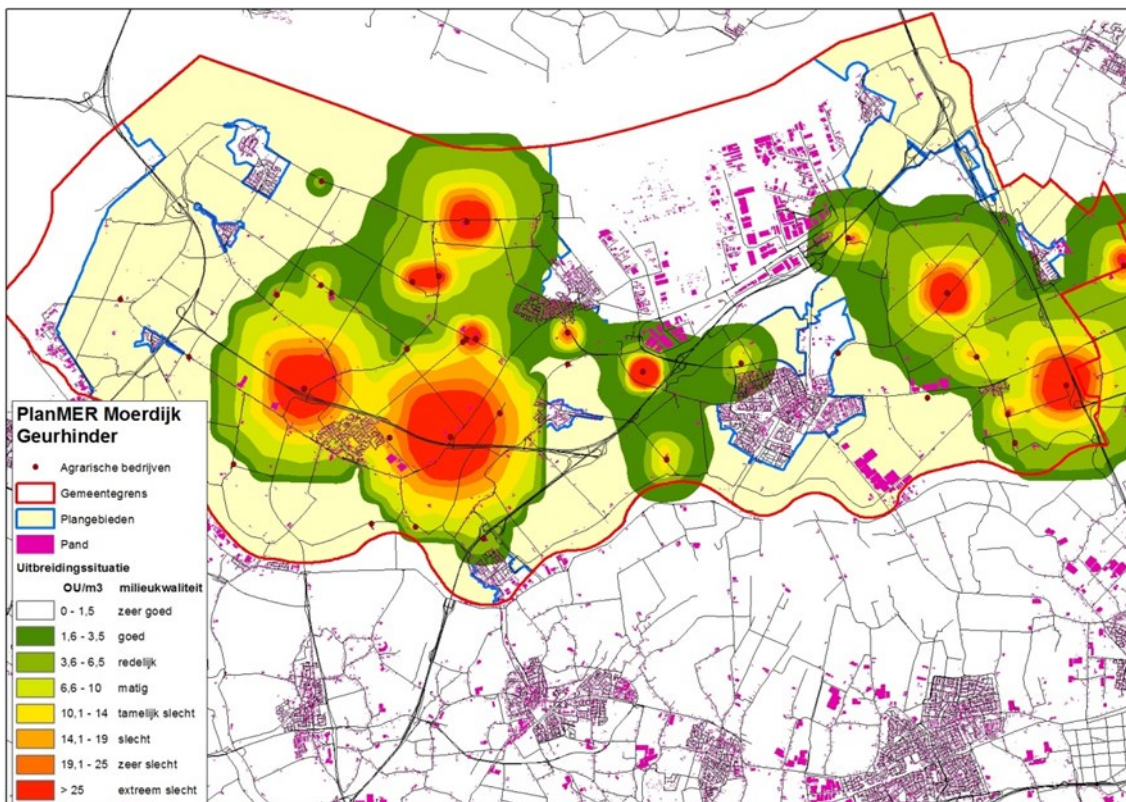
Als modelbedrijf voor de intensieve veehouderij wordt uitgegaan van een varkenshouderij. Deze is opgenomen in de bijlagen. De resultaten van de berekening zijn opgenomen in de onderstaande afbeelding. Uit deze afbeelding blijkt dat het aantal geurghinderden toeneemt. Met name in de kernen Fijnaart en Klundert gaat de milieukwaliteit van “zeer goed” in de huidige situatie naar “matig” tot “slecht”.

Dit is beoordeeld als een negatief effect.

Nuancering

Daarbij moet de wel nuancering worden aangegeven dat de conclusies zijn gebaseerd op de achtergrondbelasting op basis van een modelbedrijf. De milieutoetsing bij uitbreiding van agrarische bedrijven vindt echter plaats aan de hand van de voorgrondbelasting op basis van de specifieke bedrijfsvoering per geval. De werkelijke geurbelasting zal daarom minder negatief zijn, dan hierboven aangegeven. Omdat de gemeente Moerdijk geen agrarisch geurbeleid heeft zijn de normen in de Wet geurhinder en veehouderij leidend. Concreet betekent dit dat een maximale geurbelasting van 2 O_{Ue}/m³ kan worden vergund voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom (bijv. woningen in Klundert of Fijnaart). Bij een dergelijke geurbelasting (de zgn. voorgrondbelasting) worden 11% gehinderden verwacht. Op grond van de GGD beoordeling zal dit leiden tot

een milieukwaliteit van 'redelijk goed'. Gezien het beperkt aantal intensieve veehouderijen in het gebied, is de verwachting niet dat de zgn. achtergrondbelasting (cumulatieve geurbelasting) zodanig zal zijn dat er meer gehinderden worden verwacht. Wel kunnen voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom hogere geurbelastingen optreden, omdat voor deze objecten een norm van 8 OUE/m³ van toepassing is.

Figuur 21 Geurberekening worst case

Vaste afstanden

Aangezien grondgebondenbedrijven eveneens kunnen uitbreiden, zijn ook daarvan effecten mogelijk. Wanneer het bouwvlak uitgebreid wordt met veestallen, dan zal de vaste afstand ook opschuiven. Hierdoor zullen er meer woningen binnen de vaste afstanden vallen. Het effect is negatief (-).

4.4.3

Beoordeling van de milieueffecten

In onderstaande tabel is de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen op de geur opgenomen.

Tabel: Overzicht beoordeling effecten

	Voornemen
Toe- en afname aantal geurgehinderden en mate verandering leefklimaat	-

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

4.4.4

Maatregelen

Allereerst wordt hierbij de nuancering aangegeven dat deze conclusies zijn gebaseerd op de achtergrondbelasting op basis van een modelbedrijf. De milieutoetsing bij uitbreiding van agrarische bedrijven vindt echter plaats aan de hand van de voorgrondbelasting op basis van de specifieke bedrijfsvoering per geval. De werkelijke geurbelasting zal daarom minder negatief zijn dan in de effectbeoordeling is aangegeven. Daarnaast is ook in het kader van de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij beperkende regelgeving van toepassing.

De effecten van het ontwerpbestemmingsplan ontstaan vooral door de toepassing van de mogelijkheden van vergroting van intensieve veehouderijen bij recht. In het bestemmingsplan worden in de afwijkingsregels voor veehouderijen maatregelen opgenomen om geur te beperken.

Op grond van de geurregelgeving wordt een onaanvaardbare geurbelasting vanwege (afzonderlijke) veehouderijbedrijven voorkomen door:

- een ten hoogste toegestane waarde geurbelasting in gebieden binnen en buiten de dorpen;
- een ten minste te waarborgen afstand tussen (de gevels van) een veehouderijbedrijf en een geurgevoelig gebouw.

Op basis hiervan zijn bij de verdere ontwikkeling van veehouderij al maatregelen op grond van de Wgv nodig, zoals het gebruik van stalsoorten waarbij de geuremissie wordt beperkt.

4.4.5

Leemten in de kennis

Er is geen sprake van een leemte in kennis die de besluitvorming kan beïnvloeden.

4.5

Bodem en water

4.5.1

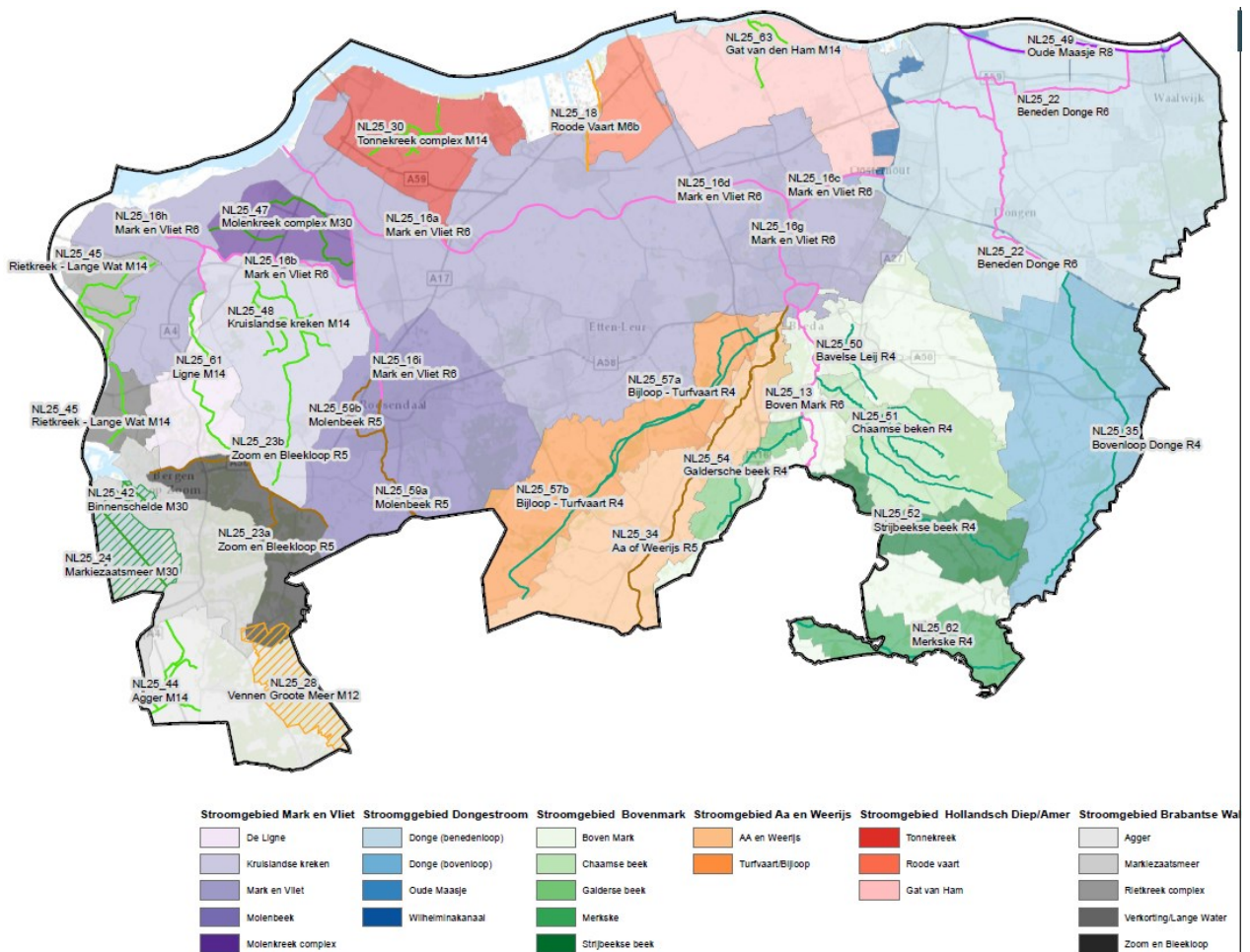
Referentiesituatie

Bestaande situatie

Oppervlaktewatersysteem

Moerdijk ligt in het Maas en Schelde stroomgebied. Daarbinnen zijn deelstroomgebieden onderscheiden. Moerdijk valt binnen de deelstroomgebieden Hollandsch Diep/Amer aan de noordelijke zijde en het stroomgebied Mark en Vliet aan de zuidzijde. Op het Hollandsch Diep monden de Tonnekreek en de Roode Vaart uit. Dit is van belang voor het lokale watersysteem van de zeekeigronden. De afwatering van de hoge zandgronden ten zuiden van Breda en Roosendaal verloopt via het deelstroomgebied Mark en Vliet. Beide stroomgebieden hebben een inlaat op het gebied.

Het waterbeheer is voor een grootste deel van het gebied afgestemd op de landbouw. Het oppervlaktewatersysteem bestaat uit een stelsel van kavelslootjes, sloten, weteringen en krekken. Dit stelsel mondt uit op de rivier Mark en het Hollandsch Diep.

Figuur 22 Deelstroomgebieden (Bron: Waterbeheersplan Brabantse Delta, 2015)

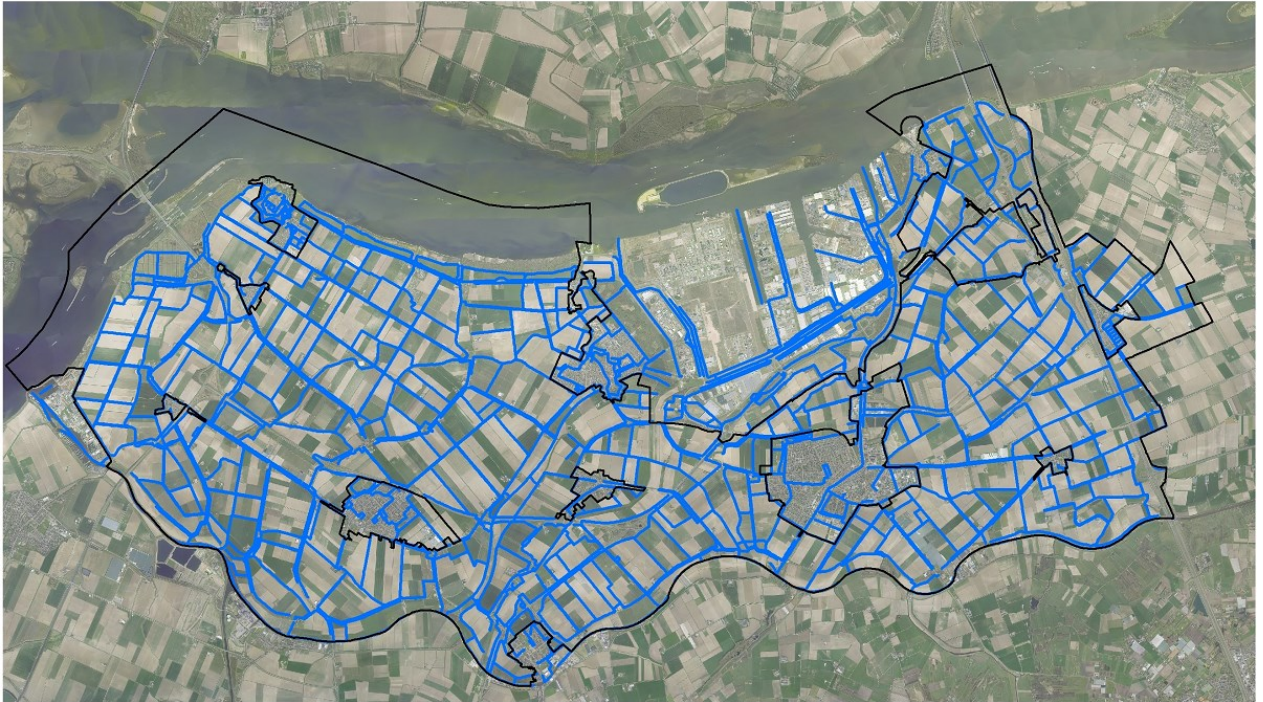
Oppervlaktewater

De gemeente Moerdijk ligt aan het Hollandsch Diep en het systeem van het Hellegat en het Volkerak. Deze brede rivieren maken deel uit van een regionaal riviersysteem met ver reikende hydrologische relaties. De zuidelijke gemeentegrens wordt gevormd door de Mark en de Dintel. Deze waterloop mondt in het Volkerak. De Roode Vaart is een verbinding tussen de Mark en het Hollandsch Diep en is een belangrijke watergang. De Keenehaven en de Verlamde Vaart staan in verbinding met de Dintel.

In de huidige polders zijn grillige oude krekken aanwezig. Samen met rechte sloten zorgen zij voor de afvoering van overtollig water. Door bewerking van de landbouwgronden, schaalvergroting en efficiënte waterhuishouding zijn in de loop der tijd veel van de oorspronkelijke krekken rechtgetrokken of droog gelegd. De nog aanwezige krekken en hun systeem van geulen en kreekruigen zijn van grote ecologische waarde voor natte natuur.

De buitendijkse gorzen langs de grote rivieren zijn waardevolle beschermde natuurgebieden met graslanden en bossen²⁰. De watergangen binnen het bestemmingsplangebied zijn weergegeven op onderstaande figuur.

²⁰Bron: Landschapskwaliteitsplan Moerdijk, 2016

Figuur 23 Watergangen in Moerdijk

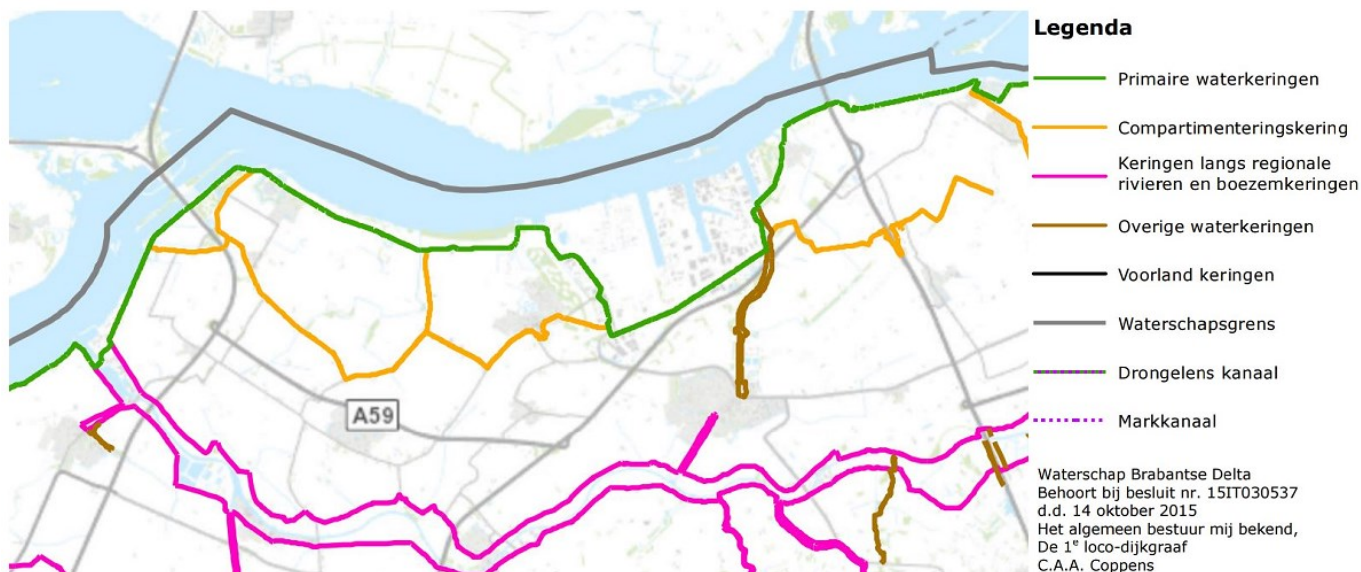
Het waterbeheer is voor een grootste deel van het gebied afgestemd op de landbouw.

Waterkwaliteit

In het kader van de Kaderrichtlijn water zijn de Roode Vaart, het Tonnekreekcomplex en Mark en Vliet aangewezen als waterlichaam. Uit de factsheets van het waterschap blijkt dat deze wateren deels te kampen hebben met matige waterkwaliteit en ecologische/ecohydrologische ontwikkeling die niet optimaal is. Riolverstorten bevinden zich buiten het plangebied, onder andere in het stedelijk gebied. Verder doen zich met betrekking tot de kwaliteit van het water geen grote problemen voor in het plangebied. Overigens zal het bestemmingsplan geen concrete maatregelen bevatten ter verbetering van de kwaliteit van het water.

Waterkeringen

In het plangebied liggen een aantal dijken en keringen. Het beheer van deze dijken en keringen ligt in handen van het waterschap Brabantse Delta. Zij onderhouden de dijken.

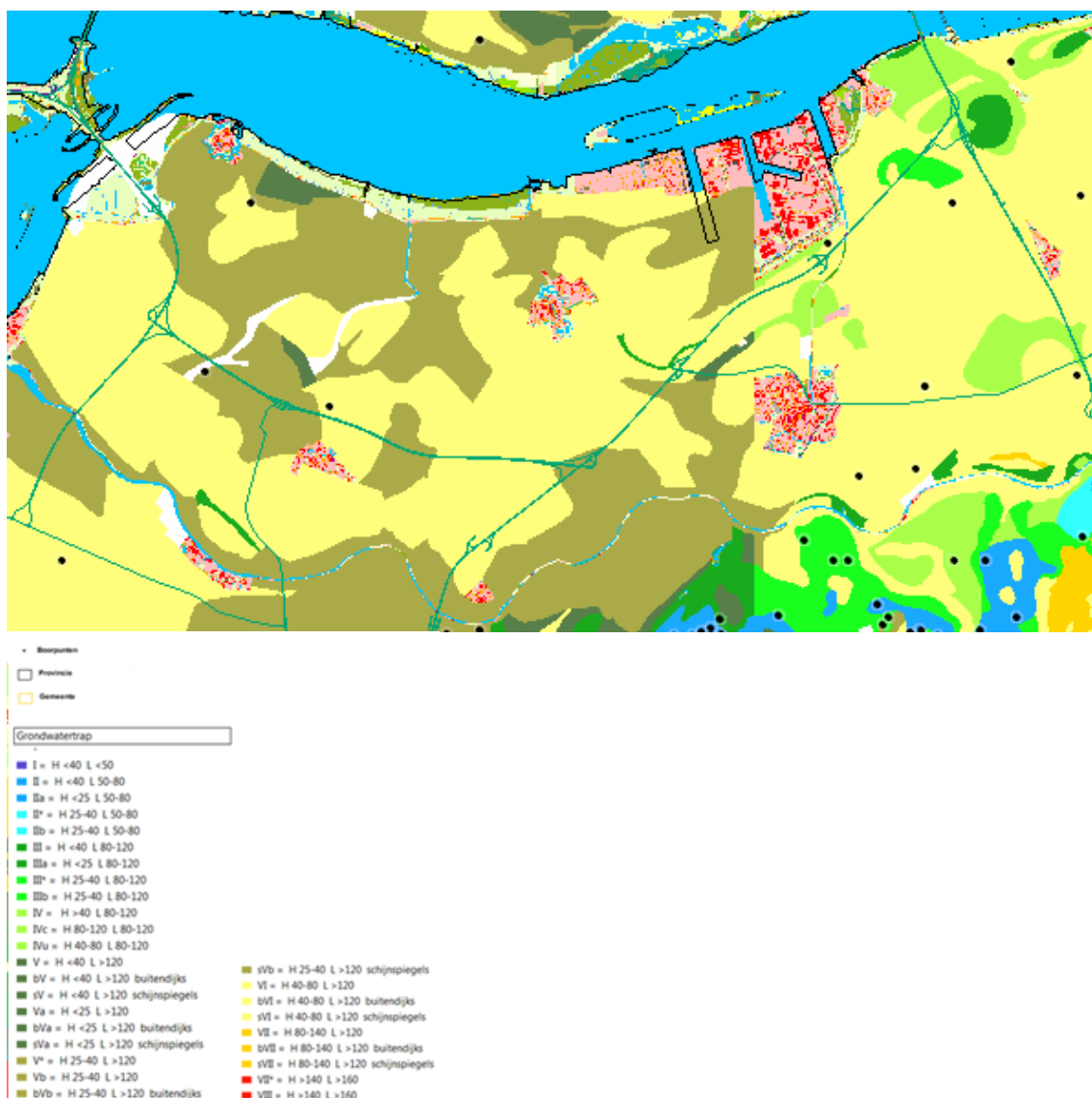

Figuur 24 Waterkeringen in Moerdijk (Bron: Waterbeheersplan, Waterschap Brabantse Delta)

De dijken langs het Hollandsch diep en Volkerak zijn primaire waterkeringen. Voor de rivieren Mark en Dintel, geldt dat deze een regionale waterkering hebben. Delen van de waterkeringen worden versterkt. Voor deze waterkeringen is een beschermingszone vastgesteld om voldoende ruimte te reserveren voor de toekomstige benodigde versterkingen van de waterkeringen. In deze betreffende zones is nieuwe bebouwing niet toegestaan, tenzij er in overleg met de beheerder van de waterkering overeenstemming bereikt wordt over de voorwaarden c.q. maatregelen waaronder dit is toegestaan.

Grondwatersysteem

Grondwatertrappen in het plangebied variëren van grondwatertrap III tot VI, afhankelijk van het gebied.

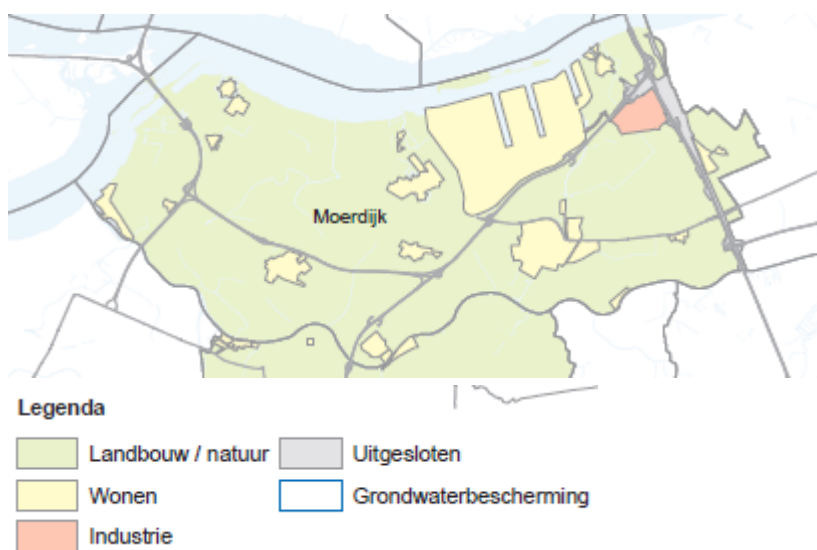

Figuur 25 Grondwatertrappen, bron <http://maps.bodemdata.nl/bodemdatanl/index.jsp>

Grond- en regenwater stroomt vanuit de hogere zandgronden van Breda en Roosendaal naar het lager gelegen plangebied toe.

Het noordelijke deel van de gemeente, langs het Hollandsch Diep is een infiltratiegebied. Het westelijke deel van de gemeente is overwegend een kwelgebied. Kwelgebieden hebben van nature een hoge grondwaterstand en zijn potentieel belangrijk voor natuurontwikkeling (Bron: Bodembeheerplan gemeente Moerdijk, 2005). In het plangebied bestaat risico op zoute/brakke kwel.

Bodemkwaliteit

Figuur 26 Toepassingskaart, bron: Bodembeheer regio west Brabant, 2012

De gemeente Moerdijk heeft samen met andere regiogemeentes het Bodembeheer regio West-Brabant vastgesteld in 2012. Het grootste deel van het plangebied valt onder de klasse 'landbouw/natuur'. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt de kaart gebruikt om vast te stellen of en in welke mate bodemonderzoek noodzakelijk is.

Autonome ontwikkeling

Voor het aspect water is de autonome ontwikkeling overeenkomstig de bestaande situatie, er worden geen ingrijpende aanpassingen verwacht.

De wet- en regelgeving zoals de Wet bodembescherming (Wbb) is er op gericht om de bodemverontreinigingen te voorkomen en te beperken door het uitvoeren van saneringen. Op basis hiervan wordt het vrijkomen van milieubelastende stoffen in de bodem niet verwacht. In het algemeen wordt verwacht dat door het uitvoeren van saneringen, bodemvervuilingen op kleine schaal zullen afnemen. De autonome ontwikkeling is dan ook overeenkomstig de bestaande situatie.

4.5.2

Omschrijving van de milieueffecten

Beoordelingskader

Water

Bij het aspect water worden de gevolgen voor het watersysteem, zowel oppervlaktewater als grondwater, kwalitatief getoetst. Tevens wordt beschreven wat de gevolgen van het voornemen voor de waterkwaliteit kunnen zijn.

Bodem

Bodemverontreinigingen ontstaan vaak onbedoeld door onder andere het gebruik of de onvoldoende opslag van verontreinigende (bouw)materialen. Voorbeelden hiervan zijn:

- het gebruik van lood als bouw materiaal. Het lood kan uitloggen en hiermee de bodem verontreinigen.

- de opslag van bestrijdingsmiddelen. De opslag kan lekken waardoor de bestrijdingsmiddelen de bodem verontreinigen. Ook het gebruik van bestrijdingsmiddelen kan de bodem verontreinigen.

Tabel: Beoordelingskader bodem en water

Criterion	Methode
Risico op negatieve effecten op grondwaterkwantiteit.	Kwalitatief
Risico van beïnvloeding grondwaterkwaliteit.	Kwalitatief
Risico's en negatieve effecten oppervlaktewaterkwantiteit.	Kwalitatief
Risico's en negatieve effecten de kwaliteit van het oppervlaktewater	Kwalitatief
Effecten op de bodemkwaliteit	Kwalitatief

Effecten

Water

Binnen het voornemen kan de bebouwde oppervlakte worden vergroot. In het voornemen worden conform paragraaf 2.2 bouwvlakken vergroot tot een maximale oppervlakte van 1,5 ha (grondgebonden bedrijven tot 2,5 ha, onder voorwaarden, zoals opgenomen in paragraaf 2.2) en glastuinbouw/intensieve veehouderij bedrijven mogen vergroten binnen de bouwvlakken met de desbetreffende aanduiding. Ook kunnen op of aansluitend aan het bouwvlak minicampings worden gerealiseerd. Verder kunnen binnen het bouwvlak of de bouwstede, maar ook in veel niet agrarische bestemmingen, bouwwerken voor duurzame energie opwekking / kleine windturbines tot 15 m worden gebouwd. De overige gronden worden gebruikt als weiland of akker, conform de huidige situatie. Ten opzichte van de referentiesituatie is het dan ook de verwachting dat het bebouwde oppervlak kan toenemen (toename verhard oppervlak).

Het Waterschap stelt evenwel voorwaarden aan realisatie van nieuwe bebouwing op haar grondgebied. Zo mag het functioneren van het huidige watersysteem (doorstroming, afwatering, realiseren van het gewenste peil) door de planuitvoering niet verslechteren. Het watersysteem dient te voldoen aan het principe van 'waterneutraal bouwen', dit wil zeggen: waar het verhard oppervlak toeneemt, dienen compenserende maatregelen te worden genomen om piekafvoeren te verwerken en infiltratie van water mogelijk te maken. Oplossingen voor eventuele waterhuishoudkundige problemen dienen bij voorkeur in het eigen projectgebied te worden gevonden.

Daarnaast schrijft de Keur voor dat indien watergangen worden gedempt, hiervoor een gelijk wateroppervlak terug dient te komen. Wanneer voor de uitbreiding (kavel)sloten gedempt dienen te worden, bestaat dus de verplichting hiervoor in de plaats eenzelfde hoeveelheid oppervlaktewater voor terug te brengen.

Het effect op de grondwater- en oppervlaktewaterkwantiteit zal dan ook niet of nauwelijks afwijken van de referentiesituatie (0).

Daarnaast zal een verdere schaalvergroting van de agrarische sector kunnen betekenen dat de inspoeling van nutriënten in de bodem kan toenemen. Hierdoor zal de kwaliteit van zowel het oppervlaktewater als het grondwater negatief kunnen worden beïnvloed. Hier wordt dus een licht negatief effect verwacht (0/-).

Bodem

Bodemvervuilingen ontstaan vaak door onder andere het niet juist gebruiken of opslaan van vervuillende (bouw)materialen of stoffen. Een voorbeeld hiervan is het niet juist gebruiken of opslaan van bestrijdingsmiddelen.

In het voornemen worden conform paragraaf 2.2 bouwvlakken vergroot tot een maximale oppervlakte van 1,5 ha (grondgebonden bedrijven tot 2,5 ha, onder voorwaarden, zoals opgenomen in paragraaf 2.2) en glastuinbouw/intensieve veehouderij bedrijven mogen vergroten binnen de bouwvlakken met de desbetreffende aanduiding. Ook kunnen op of aansluitend aan het bouwvlak minicampings worden gerealiseerd. Verder kunnen binnen het bouwvlak of de bouwstede, maar ook in veel niet agrarische bestemmingen, bouwwerken voor duurzame energie opwekking / kleine windturbines tot 15 m worden gebouwd. De overige gronden worden gebruikt als weiland of akker, conform de huidige situatie. Bij bouwwerkzaamheden binnen het bouwvlak kunnen graafwerkzaamheden nodig zijn en kunnen vervuillende bouwmaterialen worden gebruikt. Ook zullen door de vestiging van de modelbedrijven de agrarische werkzaamheden in het bestemmingsplangebied toenemen. In het algemeen neemt hierdoor de kans op vervuiling van de bodem toe. Omdat vervuilingen vaak door het waarschijnlijk per vergissing niet juist gebruiken of opslaan van vervuillende materialen ontstaan wordt verwacht dat vervuilingen alleen plaatselijk zullen plaatsvinden. Op basis hiervan wordt verwacht dat de toename van het risico op vervuiling van de bodem klein is (0).

4.5.3

Beoordeling van de milieueffecten

Tabel: Overzicht beoordeling effecten

	Voornemen
Risico op negatieve effecten op grondwaterkwantiteit.	0
Risico van beïnvloeding grondwaterkwaliteit.	0/-
Risico's en negatieve effecten oppervlaktewaterkwantiteit.	0
Risico's en negatieve effecten de kwaliteit van het oppervlaktewater.	0/-
Effecten op de bodemkwaliteit.	0

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

4.5.4

Maatregelen

In het algemeen wordt een afname van de kwaliteit van de bodem en het water op grond van wet- en regelgeving voorkomen of beperkt. Daarbij is het milieueffect ook als nihil tot negatief beoordeeld. Het is dan ook niet nodig hiervoor regels in het (ontwerp)bestemmingsplan op te nemen of voor de gemeente eigen regelgeving op te stellen.

4.5.5

Leemten in de kennis

Er is geen sprake van een leemte in kennis die de besluitvorming kan beïnvloeden.

4.6

Licht

4.6.1

Referentiesituatie

In deze paragraaf is ingegaan op licht en de beïnvloeding daarvan op de mens. Bij de beoordeling van de lichteffecten op de mens is alleen gekeken naar (de verhoging van) het lichtniveau in de omgeving (lux). Directe uitstraling (lumen) is niet aan de orde vanwege de (verplichte) volledige zijafscherming van de kassen.

Ingegaan wordt op licht van glastuinbouw. Het bepalen van de milieueffecten op licht van veehouderijen, bepaald op basis van een toename van licht(hinder) op de schaal van het bestemmingsplan buitengebied is niet goed mogelijk. In dit planMER is een overzicht opgenomen van de maatregelen die mogelijk zijn om lichthinder vanwege de uitbreiding van agrarische bedrijven te voorkomen of te beperken.

Bestaande situatie

Glastuinbouw

Een aantal glastuinbouwbedrijven in het plangebied maakt gebruik van kunstmatige verlichting (assimilatieverlichting). Deze verlichting wordt gebruikt voor het beïnvloeden van de ontwikkeling van planten, als daglicht onvoldoende is. Verlichting wordt onder andere toegepast bij:

- groenten zoals paprika's, tomaten, komkommers;
- snijbloemen als chrysanten, rozen en tulpen;
- sommige potplanten, zoals phalaenopsis en anthurium.

Lichtnormen

Voor de beoordeling van lichteffecten bestaan geen wettelijke normen. Het beoordelingskader wordt gevormd door:

- het Besluit Glastuinbouw;
- de 'Algemene richtlijnen' van de Commissie lichthinder.

Het Besluit glastuinbouw geeft randvoorwaarden aan de toepassing van assimilatieverlichting. Zo is opgenomen dat een permanente opstand van glas of kunststof waarin assimilatiebelichting wordt toegepast, aan de bovenzijde voorzien is van een lichtscherminstallatie waarmee ten minste 98% van de lichtuitstraling kan worden gereduceerd. Voor nieuwe kassen gelden strengere regels voor assimilatieverlichting dan bij bestaande oppervlakte glastuinbouw. Voor bestaande glastuinbouw mag worden uit gegaan van 95% reductie.

Ook dient 's-nachts de gevel te worden afgedekt, zodanig dat lichtuitstraling op een afstand van ten hoogste 10 meter van die gevel met ten minste 95% wordt gereduceerd en de gebruikte lampen niet zichtbaar zijn.

Veehouderij

De uitbreidingsmogelijkheden van sommige veehouderijbedrijven worden beperkt, omdat de afstand tussen de bedrijven en woningen in de directe omgeving beperkt is. Op dit moment zijn echter geen situaties bekend waar sprake is van lichthinder vanwege veehouderijbedrijven.

Autonome ontwikkeling

Op dit moment is slechts een deel van het plangebied ingericht voor glastuinbouw. Voor de autonome situatie wordt ervan uitgegaan dat de huidige bouwvlakken voor glastuinbouw zich verder ontwikkelen conform het vigerende bestemmingsplan, dat daarmee de lichtbronnen zullen toeneemen en de verlichtingssterkte eveneens. Andere (licht)ontwikkelingen worden niet voorzien.

4.6.2

Omschrijving van de milieueffecten

In het plangebied is glastuinbouw aanwezig. Deze bedrijven kunnen uitbreiden binnen het aanduidingsvlak. Hierbinnen is beperkt uitbreidingsruimte.

In de huidige situatie is ook sprake van burgerwoningen in het gebied rondom de kassen, zoals blijkt uit de inventarisatie voor het bestemmingsplan.

De aanwezige glasopstanden zijn allen voorzien van schermen tegen lichtuitstraling naar boven en naar de zijkant. Doordat sprake is van menging van woningen en glastuinbouw, is sprake van beperkte lichthinder.

4.6.3

Beoordeling van de milieueffecten

In onderstaande tabel is de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen op licht opgenomen.

	Voornemen
milieueffecten van licht, bepaald op basis van de toename van de lichthinder	0/-

Overzicht beoordeling effecten

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

Het oppervlak glasopstanden kan binnen het voornemen toenemen. Hiermee neemt het risico op lichthinder toe, ook al moeten kassen worden voorzien van schermen ter beperking van de lichtuitstraling. Het risico op lichthinder wordt versterkt door de functiemenging in het plangebied. Tussen de glastuinbouwbedrijven zijn burgerwoningen aanwezig. Op basis hiervan zijn de milieueffecten van het voornemen op licht als negatief beoordeeld.

4.6.4

Maatregelen

In de maatregelen om lichtemissie uit kassen of stalgebouwen te beperken of te voorkomen kunnen in hoofdlijnen drie soorten maatregelen worden onderscheiden:

- Technische maatregelen.
- Gebouwmaatregelen.
- Erf- en omgevingsmaatregelen.

Technische maatregelen

- Gerichte verlichting: naar binnen en het voorkomen van verlichting van schermen.
- Goede kleur en intensiteit van het licht;
- Goede keuze voor het soort armatuur.
- Rekening houden met weersverwachting, bij bewolking 's-nachts minder of niet verlichten / kieren (voorkomen van weerkaatsing op wolken);
- Voor veehouderijen geldt aanvullend het volgende:
  - Het vermijden van zicht op het lichtpunt van buiten het stalgebouw.
  - Goede plaats van de lichtpunten ten opzichte van de goothoogte.

Gebouwmaatregelen

- Het beperken van doorzichten door:
  - het gebruiken van lichtdichte, -dempende en/of donkere schermen;
  - het gebruiken van horizontale en/of verticale lamellen;
- Het gebruiken van lichtopnemende materialen en/of donkere kleuren
- Gebruik van materiaal dat nagenoeg geen weerkaatsing geeft op ondergrond van de kas;
- Voor veehouderijen geldt aanvullend het volgende:
  - het gebruiken van dichte daken;
  - het gebruiken van dichte staldeuren;
  - het beperken van de hoogte van een open gevel;
  - het gebruiken van dakoverstekken;

Erf- en omgevingsmaatregelen

Door opgaande beplanting rond bebouwing aan te brengen, kan lichtemissie buiten het agrarisch bouwvlak worden beperkt of voorkomen. Bij een dergelijke groeninpassing moeten dan ook de volgende onderdelen overwogen worden:

- de plaats van bouwwerken;
- geen assimilatieverlichting toestaan in gebieden binnen een afstand van 1 kilometer van natuurgebieden / kwetsbare natuurgebieden;
- het gebruiken van boom- en struiksingels;
- het gebruiken van aarden wallen;
- de plaats van silo's naast stalgebouwen.

4.7

Luchtkwaliteit

4.7.1

Referentiesituatie

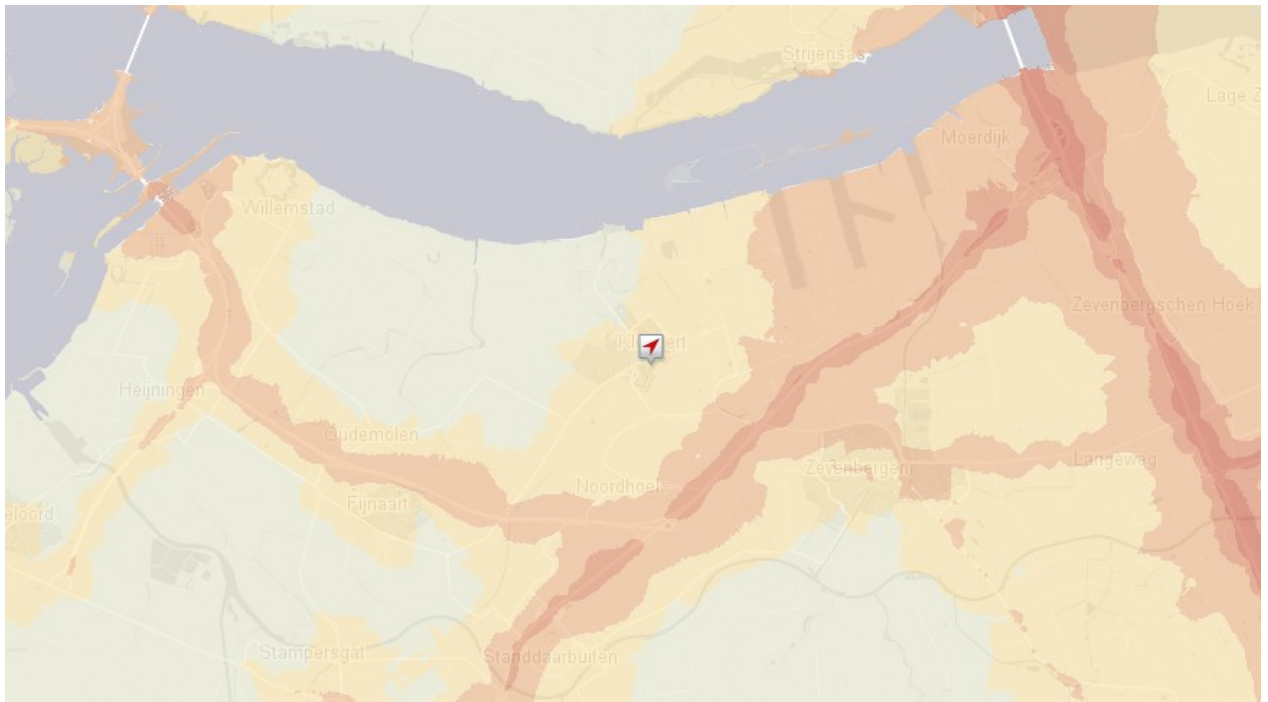
De voornaamste bronnen van luchtverontreiniging zijn wegverkeer, industriële bedrijven en de landbouw. De gevolgen van luchtverontreiniging zijn bijvoorbeeld schade aan de gezondheid van mensen en dieren en schade aan planten en gebouwen. Stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM₁₀) veroorzaken gezondheidsklachten en versterken hooikoorts, allergische en astmatische problemen.

Stikstofdioxide en fijnstof

Veruit de belangrijkste bron van stikstofdioxide in de buitenlucht is het gemotoriseerd verkeer. Momenteel worden in Nederland de normen voor stikstofdioxide in stedelijke gebieden en nabij drukke verkeerswegen regelmatig overschreden. Daarbuiten liggen de concentraties ver onder de Europese grenswaarden.

De huidige concentraties fijnstof worden voor een belangrijk deel veroorzaakt door de al aanwezige achtergrondconcentraties. In landelijke gebieden met een agrarisch karakter wordt een belangrijk deel van het fijnstof in de lucht veroorzaakt door de veehouderij en het wegverkeer.

Uit raadpleging van de Atlas Leefomgeving blijkt dat het overgrote deel van het plangebied van ten aanzien van stikstof (NO₂) te classificeren als 'voldoende' (0-20 µg/m³). Rondom Moerdijk, de A16/A17, knooppunt Klaverpolder en Hellegatsplein zijn de concentraties hoger, tot plaatselijk 39 µg/m³. Ten aanzien van fijnstof (PM₁₀) wordt vrijwel het gehele plangebied geclassificeerd als redelijk tot voldoende (18-21 µg/m³). Ook langs de A16/A17, wordt het geclassificeerd als redelijk (21 tot 23 µg/m³).

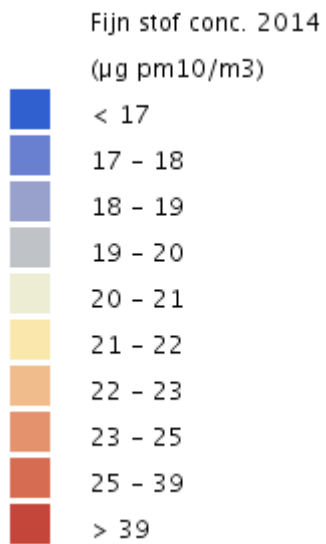
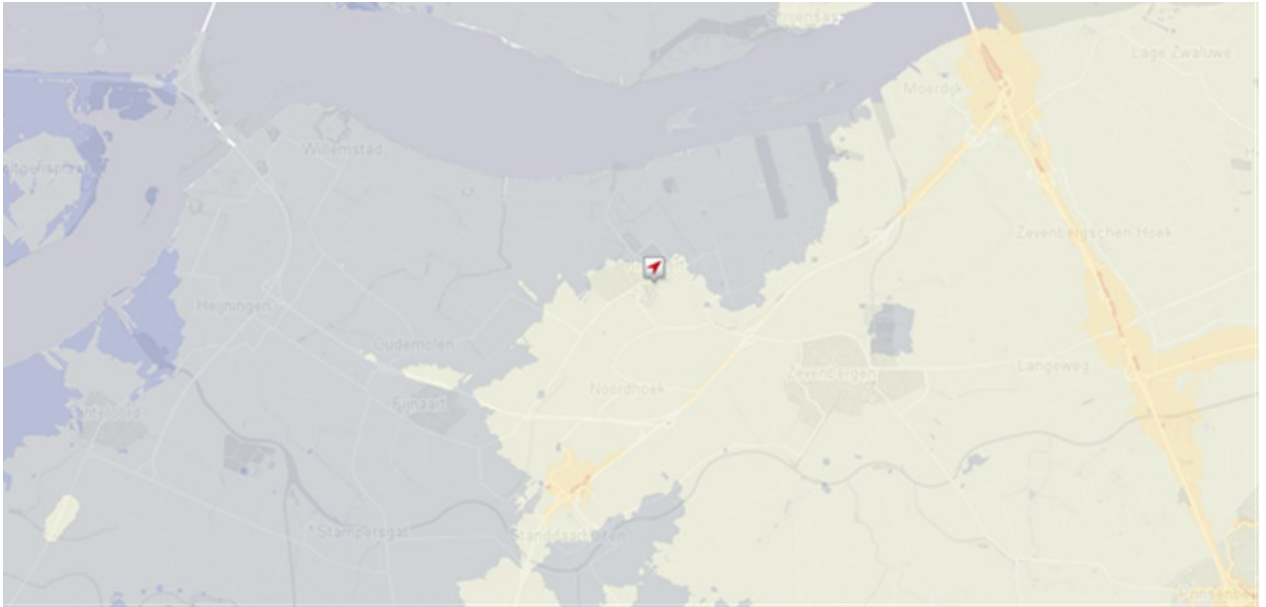

NO2 conc. 2014

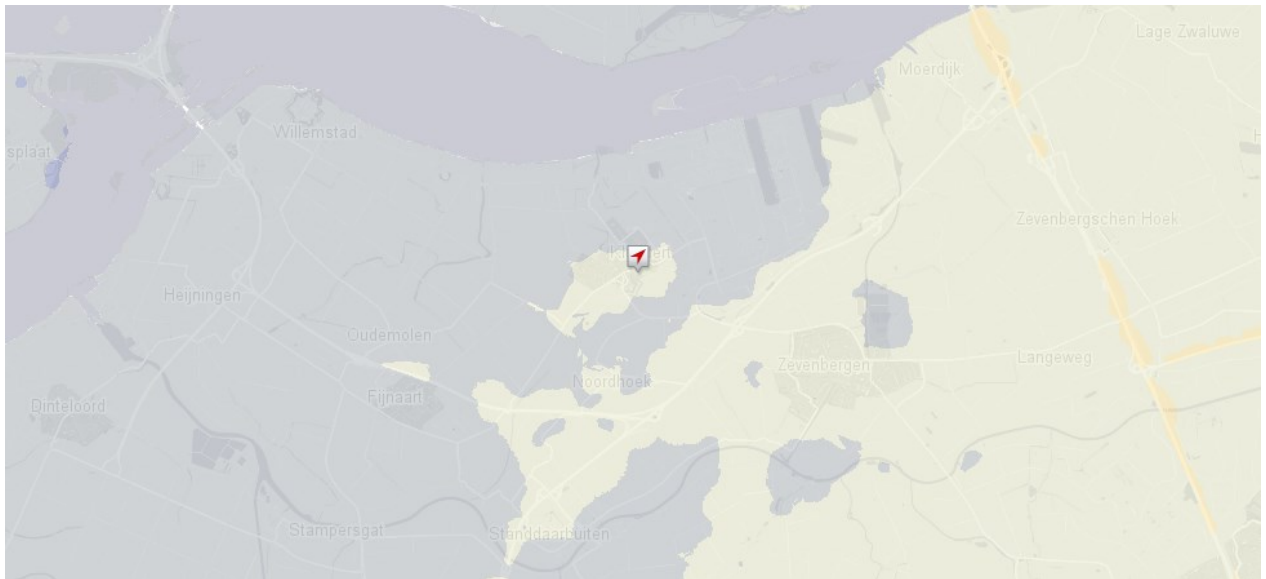
($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Stikstofdioxide, grootschalige achtergrondconcentratie (bron Atlas Leefomgeving, juli 2014)

Fijnstof PM_{10} , grootschalige achtergrondconcentratie (bron Atlas Leefomgeving, juli 2014)

Fijn stof conc. 2014

($\mu\text{g PM}_{2,5}/\text{m}^3$)

Fijnstof $\text{PM}_{2,5}$, grootschalige achtergrondconcentratie (bron Atlas Leefomgeving, juli 2014)

Tegenwoordig wordt ook aandacht besteed aan de fijnere fractie van fijn stof ($\text{PM}_{2,5}$). De Europese grenswaarde voor het jaargemiddelde bedraagt $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$. In Moerdijk liggen de waarden tussen de $12-14 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Deze liggen dus onder de wettelijke grenswaarden. Daarnaast geldt vanaf 2015 ook nog een grenswaarde voor de blootstellingsconcentratie van $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. De advieswaarde van de WHO is $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Uit de afbeeldingen blijkt dat de hoogste concentraties stikstofdioxide en fijnstof rondom de snelwegen en knooppunten van snelwegen voorkomen. Uit de kaarten blijkt verder dat het industrieterrein Moerdijk veel minder dan de rijkswegen van invloed is op de concentraties stikstofdioxide en fijnstof in het plangebied. Ook blijkt uit de afbeeldingen dat de huidige concentraties stikstofdioxide en fijnstof ($\text{PM}_{10}/\text{PM}_{2,5}$) voldoen aan de wettelijke niveaus van respectievelijk 40 respectievelijk $31,3 \mu\text{g}/\text{m}^3/25 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Conclusie milieugebruiksruimte

Op basis van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de milieugebruiksruimte vanuit het aspect luchtkwaliteit redelijk groot is. De huidige concentraties stikstofdioxide en fijnstof liggen onder de wettelijke grenswaarden.

4.7.2

Omschrijving van de milieueffecten

In het voornemen worden conform paragraaf 2.2 bouwvlakken vergroot tot een maximale oppervlakte van 1,5 ha (grondgebonden bedrijven tot 2,5 ha, onder voorwaarden, zoals opgenomen in paragraaf 2.2) en glastuinbouw/intensieve veehouderij bedrijven mogen vergroten binnen de bouwvlakken met de desbetreffende aanduiding. Ook kunnen op of aansluitend aan het bouwvlak minicampings worden gerealiseerd. Verder kunnen binnen het bouwvlak of de bouwstede, maar ook in veel niet agrarische bestemmingen, bouwwerken voor duurzame energie opwekking / kleine windturbines tot 15 m worden gebouwd. De overige gronden worden gebruikt als weiland of akker, conform de huidige situatie.

De voornaamste bronnen van luchtverontreiniging zijn wegverkeer, industriële bedrijven en de landbouw.

Beoordelingskader

Hierbij wordt zowel gekeken naar fijnstof op basis van wegverkeer als fijnstof als gevolg van de bedrijfsvoering van een intensieve veehouderij.

Tabel: Beoordelingskader luchtkwaliteit

criterium	Methode
Toe/afname knelpunten fijnstof t.g.v. wegverkeer	Kwalitatief
Toe/afname knelpunten fijnstof bedrijfsvoering	Kwalitatief

Fijnstof ten gevolge van wegverkeer

In het voornemen neemt de verkeersintensiteit naar verwachting licht toe. Uitgaande van maximaal 192 agrarische bedrijven in het plangebied (bron plankaart voorontwerpbestemmingsplan), mag worden uitgegaan van een toename van circa 1920 ritten per etmaal.

Onder voorwaarden is in het buitengebied kleinschalig kamperen mogelijk bij agrarische bedrijven. In een worstcasescenario gaat het om maximaal 192 minicampings (er zijn 192 landbouwbedrijven in Moerdijk in 2016 op basis van het CBS) die kunnen worden opgericht, verspreid over de gemeente Moerdijk, met elk een maximum aantal kampeermiddelen van 25. Uitgaande van circa 2,5 extra ritten per 10 standplaatsen op 192 agrarische bedrijven betekent dit circa 1.200 ritten/etmaal over het gehele plangebied.

Dit betekent dat voor uitbreiding van de agrarische bedrijven en de minicampings gezamenlijk 3120 ritten per etmaal over het gehele plangebied. Uitgaande van een gelijkmatige verdeling van de bedrijven over het plangebied is de toename van het verkeer per wegvak zeer beperkt.

Er is daarmee sprake van een NIBM-situatie (niet in betekenende mate). Op het onderdeel fijnstof ten gevolge van het wegverkeer zal er zeker geen sprake zijn van knelpunt situaties.

Effectbeoordeling fijnstof bedrijfsvoering

Fijnstof ten gevolge van de bedrijfsvoering is voor het overgrote deel afkomstig van pluimvee- en varkensstallen. De meeste effecten zijn te verwachten bij pluimveebedrijven.

In het algemeen kan gesteld worden dat fijnstof problemen altijd dichtbij de bron voorkomen, hooguit een paar honderd meter. De fijnstof problemen kennen altijd overschrijdingsdagen. De effecten van een grote intensieve veehouderij zijn echter lokaal.

In het voornemen kunnen intensieve veehouderijen onder voorwaarden uitbreiden binnen het bouwvlak . Door de schaalvergroting kan er lokaal sprake zijn van een mogelijke overschrijding van de normen. Indien niet aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit wordt voldaan, kan de omgevingsvergunning voor het onderdeel milieu niet worden verleend. Vanwege de toename van de totale emissie is het voornemen als een verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie beoordeeld. De verslechtering is gering negatief, omdat intensieve veehouderijen alleen binnen het bouwvlak kunnen uitbreiden.

Indien in het ontwerpbestemmingsplan wordt opgenomen dat bedrijven alleen uitbreiden bij gelijkblijvende ammoniakemissie, dan zal er hooguit sprake zijn van een zeer gering negatief effect.

4.7.3

Beoordeling van de milieueffecten

In de hiernavolgende tabel is de beoordeling weergegeven.

Tabel: Overzicht beoordeling effecten

	Voornemen
Toe-/afname knelpunten fijnstof t.g.v. wegverkeer	0
Toe-/afname knelpunten fijnstof t.g.v. bedrijfsvoering	0/-

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

4.7.4

Maatregelen

Bij uitbreiding van met name pluimveehouderijen kan de toename van fijnstof eventueel een negatief effect hebben op de omgeving. De uitbreiding van intensieve veehouderijen is alleen mogelijk binnen het bouwvlak. De uitbreidingsmogelijkheden zijn daardoor beperkt.

In het bestemmingsplan is het nu zonder meer mogelijk een varkenshouderij of mestkalverhouderij om te zetten naar een pluimveehouderij. Aangezien de effecten van fijnstof vooral voorkomen bij pluimveehouderijen wordt in overweging gegeven om het omzetten naar een pluimveehouderij niet zonder meer toe te staan, maar alleen aan de hand van een toets op de gevolgen voor fijnstof.

Aanvullend kunnen, indien noodzakelijk, extra emissiebeperkende maatregelen in het kader van de omgevingsvergunning voor het onderdeel milieu worden voorgeschreven. Voor beperking van fijnstofemissies uit de veehouderij bestaan desgewenst de volgende mogelijkheden:

- Aanpak van de bron: voermaatregelen (gebruik coating tegen stofverspreiding) en huisvesting (strooisel, mest afdekken);
- Aanpak luchtkwaliteit in de stal: vernevelen (olie/water), elektrostatisch filter.
- Aanpak-luchtkwaliteit bij de uitlaat: (combi)water, watergordijn, filters, groensingels. Bij toepassing van een chemische of biologische luchtwasser kan de emissie van fijnstof met circa 60% worden gereduceerd. Bij toepassing van de gecombineerde luchtwasser bedraagt de reductie circa 80%.

4.7.5

Leemten in de kennis

De effectscores zijn bepaald op basis van expertbeoordeling. Mede gelet op de huidige situatie (concentraties onder de normen) zijn geen berekeningen uitgevoerd op gebiedsniveau.

Het voldoen aan de grenswaarde van een uitbreiding wordt nader getoetst in het kader van de daarvoor benodigde omgevingsvergunning voor het onderdeel milieu. Er zijn daarom geen leemten geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

4.8

Geluid

4.8.1

Referentiesituatie

Het voornemen is wat betreft het geluid op basis van het volgende kenmerk beoordeeld:

- milieueffecten van geluid, bepaald op basis van de toename van de geluidhinder agrarische bedrijven.

Alleen de effecten van geluid van de uitbreiding van agrarische bedrijven worden bepaald. Het wegverkeerslawaaï is niet beoordeeld. De verkeersbewegingen zullen namelijk ten gevolge van het voorontwerpbestemmingsplan slechts licht toenemen. Per weg gaat het echter om een relatief geringe toename van de intensiteiten, waarbij het wel gaat om meer vrachtverkeer. Hierdoor zal er slechts in zeer geringe mate sprake zijn van effecten op het gebied van geluidshinder ten gevolge van wegverkeer. Mogelijk zal het aantal geluidgehinderden in lichte mate kunnen toenemen.

De geluidsproductie van agrarische bedrijven (met name veroorzaakt door ventilatoren, laden en lossen) wordt gereguleerd via de milieuvergunning. Hierdoor wordt voorkomen dat op gevoelige objecten en terreinen (woningen, scholen, ziekenhuizen, verpleeghuizen, zorginstellingen en woonwagendstandplaatsen) geluidhinder boven de gestelde (voorkeurs)grenswaarde komt.

Voor het planMER is evenwel in hoofdlijnen onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke geluidhinder van de agrarische bedrijven in het bestemmingsplangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de uitgave Bedrijven en milieuzonering, versie 2009, van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. De mogelijke geluidhinder van agrarische bedrijven is bepaald op basis van de hierin opgenomen richtafstanden per bedrijfsoort. Door het waarborgen van deze richtafstanden tussen een bedrijf en milieuhinder gevoelige gebouwen zoals woningen, wordt in beginsel milieuhinder (vanwege geur, stof, geluid of gevaar) voorkomen. Voor geluid geldt op basis van de VNG-uitgave een richtafstand van 30 m voor agrarische bedrijven en voor varkens- en pluimveebedrijven een richtafstand van 50 m.

Op basis van deze richtafstanden is een zone om de agrarische bouwvlakken en bouwsteden bepaald. De agrarische bouwvlakken en bouwsteden zijn hierbij bepaald als een vlak, waarbij de grootte van het bouwvlak/bouwstede overeenkomt met het opgenomen bouwvlak/bouwstede in het voorontwerpbestemmingsplan.

Huidige situatie

Uit de resultaten van het voor het voorliggende planMER uitgevoerde onderzoek blijkt dat binnen de geluidszone van 30 meter om de agrarische bouwvlakken/bouwsteden bij de agrarische bedrijven in de bestaande situatie 16 woningen liggen. Dit betreft 16 woningen in de nabijheid van 11 veehouderijen.

Uit de resultaten van het voor het voorliggende planMER uitgevoerde onderzoek blijkt verder dat binnen de geluidszone van 50 meter om de agrarische bouwvlakken bij de agrarische intensieve veehouderijbedrijven in de bestaande situatie 3 woningen liggen. Dit betreft 3 woningen in de nabijheid van 3 intensieve veehouderijen.

Hierbij wordt opgemerkt dat het uitgevoerde onderzoek een modelonderzoek is. Verwacht mag worden dat er door, als voorbeeld, het uitvoeren van maatregelen in de bestaande situatie geen sprake is van geluidhinder vanwege het veehouderijbedrijf.

De betreffende woningen liggen weliswaar binnen de fictieve geluidszone van 30 meter respectievelijk 50 m om het bouwvlak/bouwstede in de bestaande situatie, maar dit betekent niet per se dat er ook sprake is van geluidhinder.

Autonome ontwikkeling

Het beleid en de wet- en regelgeving is er in het algemeen op gericht om een toename van de geluidsbelasting en -hinder te voorkomen of te beperken. Op grond hiervan wordt een toename van de geluidsbelasting en -hinder niet direct verwacht. Op het moment van het uitvoeren van het geluidonderzoek waren echter ook geen maatregelen bekend op basis waarvan een afname van de geluidsbelasting of -hinder verwacht mag worden.

4.8.2

Omschrijving van de milieueffecten

In het voornemen worden conform paragraaf 2.2 bouwvlakken vergroot tot een maximale oppervlakte van 1,5 ha (grondgebonden bedrijven tot 2,5 ha, onder voorwaarden, zoals opgenomen in paragraaf 2.2) en glastuinbouw/intensieve veehouderij bedrijven mogen vergroten binnen de bouwvlakken met de desbetreffende aanduiding. Ook kunnen op of aansluitend aan het bouwvlak minicampings worden gerealiseerd. Verder kunnen binnen het bouwvlak of de bouwstede, maar ook in veel niet agrarische bestemmingen, bouwwerken voor duurzame energie opwekking / kleine windturbines tot 15 m worden gebouwd. De overige gronden worden gebruikt als weiland of akker, conform de huidige situatie.

Beoordelingskader

Zoals aangegeven onder de referentiesituatie, wordt alleen gekeken naar de geluidseffecten van agrarische bedrijven zelf. Het wegverkeerslawaaï wordt niet beoordeeld. De verkeersbewegingen zullen namelijk ten gevolge van het voorontwerpbestemmingsplan slechts licht toenemen. Er zal slechts in geringe mate sprake zijn van effecten op het gebied van geluidshinder ten gevolge van wegverkeer.

Tabel: Beoordelingskader Geluid

criterium	Methode
Toename van de geluidhinder agrarische bedrijven	Kwalitatief

Effectbeoordeling

Agrarische bedrijven

Uit de resultaten van het voor het voorliggende planMER uitgevoerde onderzoek blijkt dat binnen de geluidszone van 30 respectievelijk 50 meter om de agrarische bouwvlakken 16 respectievelijk 3 woningen liggen. In het voornemen zal dit toenemen, aangezien de bouwvlakken tot 1,5 ha kunnen uitbreiden en ook de glastuinbouw en intensieve veehouderij kan binnen het aanduidingsvlak uitbreiden.

In het voornemen is dan ook sprake van een toename van het aantal woningen binnen de geluidszone om het model van het bouwvlak bij de agrarische bedrijven. Daarbij kan worden opgemerkt dat uit de uitgave Bedrijven en milieuzonering blijkt dat de geluidsbelasting van varkenshouderijbedrijven en pluimveebedrijven sterker is dan de geluidsbelasting van een (melk)rundveehouderijbedrijf. Op basis hiervan wordt verwacht dat de kans op geluidhinder in het voornemen in beginsel toeneemt.

Zoals al is opgemerkt, is het vergroten van een agrarisch bouwvlak tot 1,5 hectare respectievelijk 2,5 ha voor een grondgebonden agrarisch bedrijf onder voorwaarden, alleen mogelijk op grond van een afwijking van het bestemmingsplan. Maar ook wanneer geen gebruik gemaakt wordt van deze mogelijkheid zijn nog verschillende ontwikkelingen mogelijk binnen de bouwvlakken waardoor sprake kan zijn van een toename van de geluidsbelasting of -hinder. De schaal van deze ontwikkelingen is echter wel beperkt. Op basis hiervan wordt verwacht dat de milieueffecten van geluid klein zijn en hooguit licht negatief zullen zijn.

Op basis van het voornemen kunnen binnen het bouwvlak of de bouwstede, maar ook in veel niet agrarische bestemmingen, bouwwerken voor duurzame energie opwekking / kleine windturbines tot 15 m worden gebouwd.

Het geluid dat windturbines maken komt door:

- De draaiende rotorbladen (aerodynamisch geluid). Dit veroorzaakt het meeste geluid. De hoeveelheid geluid is vooral afhankelijk van de tipsnelheid (ofwel rotordiameter en toeren-tal) en de vormgeving van de rotorbladen. Op het moment dat een rotorblad de mast passeert verandert de 'klankkleur'.
- De bewegende delen in de gondel, zoals de generator en de tandwielkast (mechanisch geluid). Of en hoeveel geluid die onderdelen maken, hangt af van het type turbine. Bij moderne turbines is dit geluid ondergeschikt.

Normering van geluid van windturbines is opgenomen in het Activiteitenbesluit. Het geluidniveau hangt af van het type windturbine. Niet bekend is welke typen windturbines geplaatst worden. Gezien de kleinschaligheid van de turbines, namelijk maximaal 15 m hoog, zal het effect ook kleinschalig en lokaal zijn (0/-). Overigens is als voorwaarde in de afwijkingsbevoegdheid opgenomen dat de gebruikssituatie op de aangrenzende gronden niet onevenredig mag worden aangetast. Dat betekent dat bij die toetsing geluid een van de toetsingsaspecten is.

Wegverkeer

In het voornemen is sprake van uitbreiding. Mits de locatie het toestaat, mag er worden uitgebreid. Uitgaande van ongeveer 192 agrarische bedrijven in het plangebied (bron CBS, 2016), mag worden uitgegaan van een toename van ongeveer 1920 ritten per etmaal. Uitgaande van een gelijkmatige verdeling van de bedrijven over het plangebied is de toename van het verkeer per wegvak en daarmee de geluidstoename zeer beperkt.

4.8.3

Beoordeling van de milieueffecten

In de hiernavolgende tabel is de beoordeling weergegeven.

Tabel: Overzicht beoordeling effecten

	voornemen
Toename van de geluidhinder agrarische bedrijven	0/-
Toename van de geluidhinder verkeer t.g.v. agrarische bedrijven	0

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

4.8.4

Maatregelen

In het ontwerpbestemmingsplan kan worden geregeld dat bij uitbreiding van grondgebonden veehouderijen middels afwijkingsbevoegdheid, de milieuhygiënische situatie niet mag verslechteren. Andere maatregelen om de milieueffecten van geluid te beperken liggen buiten het bestemmingsplan.

Daarbij zijn de milieueffecten van geluid ook als nihil tot negatief beoordeeld. Het is dan ook niet nodig aanvullende maatregelen in het (ontwerp)bestemmingsplan op te nemen.

4.8.5

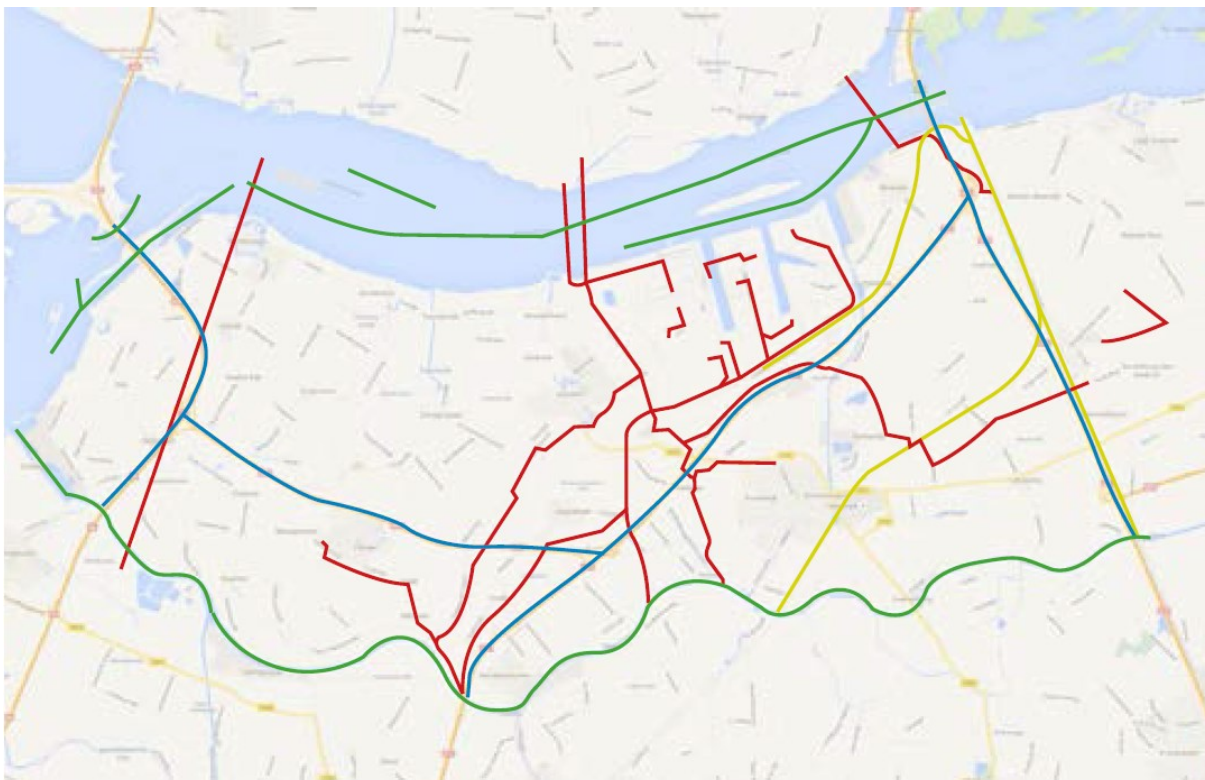
Leemten in de kennis

Er is geen leemte in kennis die de besluitvorming kan beïnvloeden.

4.9

Externe veiligheid

De gemeente Moerdijk is in termen van veiligheid, risico's en veiligheidszorg een 'atypische' gemeente. Het risicoprofiel is bijzonder vanwege de aanwezigheid van onder andere het Zeehaven- en industrieterrein Moerdijk, bedrijventerrein Dintelmond en de wijze waarop de gemeente wordt doorsneden door verschillende transportassen (3 spoorwegen, A16, A17, A59 en A4/A29, het Hollandsch Diep, het Volkerak en diverse buisleidingen) waarover en waardoor vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

Transportroutes: ■ Spoor ■ Buisleiding ■ Vaarroute ■ Rijksweg

(bron: Actieprogramma Integrale Veiligheid 2016-2019. DPO-leiding/NATO-leiding - rechte buisleiding aan de westzijde van het plangebied- ligt er nog ten dele en is buiten gebruik).

4.9.1

Referentiesituatie

Bedrijven

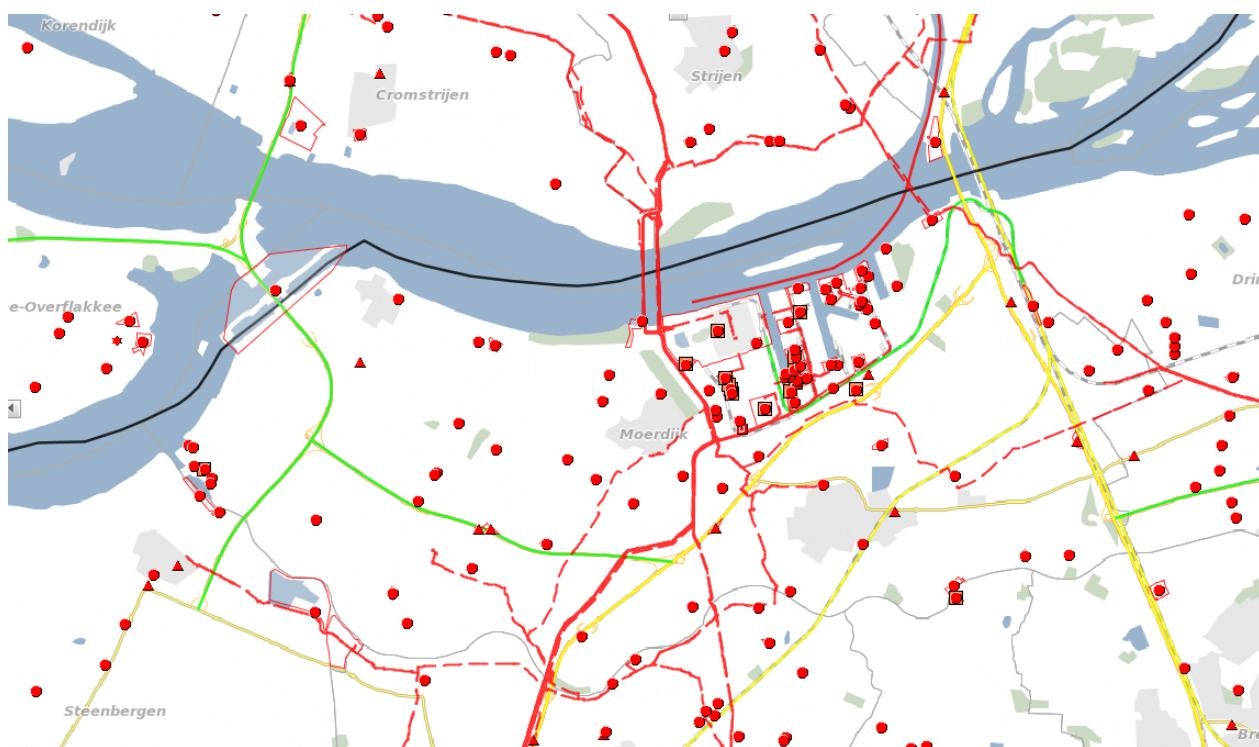
Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) is van toepassing op vergunningsplichtige risicovolle bedrijven en de nabijgelegen al dan niet geprojecteerde (beperkt) kwetsbare objecten. In artikel 2, lid 1 van het Bevi is opgesomd wat wordt verstaan onder risicovolle bedrijven. Voor de toepassing van het Bevi, wordt een nieuw ruimtelijk besluit gezien als een nieuwe situatie.

Om te bepalen of er in de directe omgeving bedrijven zijn gelegen waarop het Bevi van toepassing is, zijn het Register risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS) en de professionele risicokaart geraadpleegd. Het RRGS is een centraal landelijk register met gegevens over risicosituaties die in Nederland bestaan rond het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen.

De professionele risicokaart laat zien waar risicobronnen liggen.

Hieruit blijkt dat het Bestemmingsplan Buitengebied Moerdijk binnen het invloedsgebied van meerdere Bevi-inrichtingen is gelegen.

In onderstaande afbeeldingen en tabellen zijn zowel de bedrijven weergegeven die in het plangebied zijn gelegen alsmede de bedrijven die buiten het plangebied zijn gelegen maar die een invloedsgebied hebben dat over het plangebied is gelegen. In de tabel is tevens vermeld of het plaatsgebonden risico van 10^{-6} /jaar over het plangebied is gelegen.

Figuur 27 Uitsnede risicokaart

Buiten plangebied	Adres	Plaats	PR10 ⁻⁶ in plangebied	IG in plangebied
AD productions	Markweg Zuid 28	Heijningen	Ja	Ja
Stolthaven Moerdijk	Middenweg 30	Moerdijk	Nee	Ja
Dr. W. Kolb Nederland	Westelijke Randweg 5	Klundert	Nee	Ja
Shell Nederland Chemie	Chemieweg 25	Moerdijk	Nee	Ja
Frans de Wit	Middenweg 8	Moerdijk	Nee	Ja
Solvay Solutions	Energieweg 1	Klundert	Nee	Ja
NS-emplacement Moerdijk	Middenweg 1	Moerdijk	Nee	Ja
Emplacement Lage Zwaluwe	Westelijke parallelweg 8	Zevenbergschen Hoek	Nee	Ja
AWL	Logistics Boulevard 9	Klundert	Nee	Ja
Rulewave	Energieweg 2	Moerdijk	Nee	Ja
Suiker Unie	Noordzeedijk 13	Dinteloord	Nee	Ja
CZAV	Havenweg 67	Dinteloord	Nee	Ja
RBC group	Markweg Zuid 4a	Heijningen	Nee	Ja
Chugoku Paints	Sluisweg 12	Heijningen	Ja	Ja
ATM	Vlasweg 12	Moerdijk	Nee	Ja
Van Bezoooven en Schreuders BV	Stadsedijk 45a	Oudemolen	Ja	Nee
Axel Christiernsson	1-Februariweg 13	Heijningen	Ja	Ja
Achilles	Parallelweg 2	Fijnaart	Ja	Ja
Service Station Hopmans	De Langeweg 12a	Zevenbergen	Ja	Ja

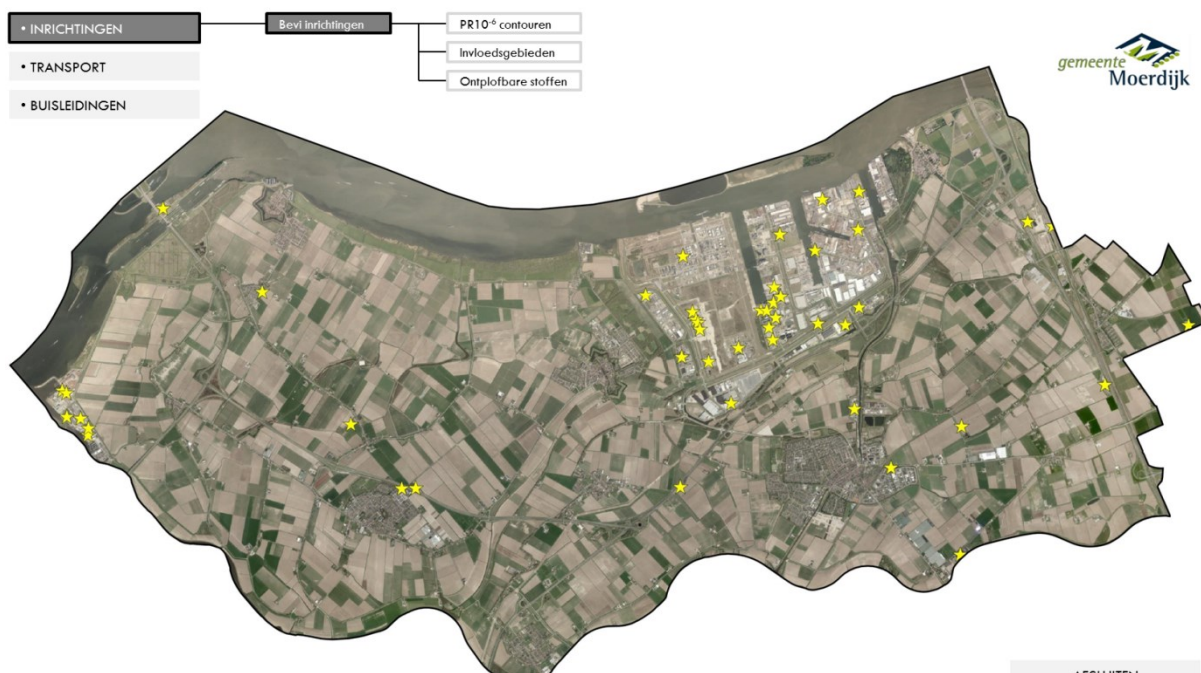
Bron: RRGs

Binnen plangebied	Adres	Plaats	PR10 ⁻⁶ in plangebied	IG in plangebied
Synbra	Zeedijk 25	Etten-Leur	Ja	Ja
Agerland	Zuiddijk 2	Langeweg	Ja	Ja
Gebr. Van Dueren den Hollander	Steenpad 9	Willemstad	Ja	Ja
Esso servicestation	Rijksweg 16	Zevenbergschen Hoek	Ja	Ja
BP Keizershof	Rijksweg 17	Onbekend	Ja	Ja
Total Selfservicestation De Fendert	Rijksweg A59	Onbekend	Ja	Ja

Bron: RRGs

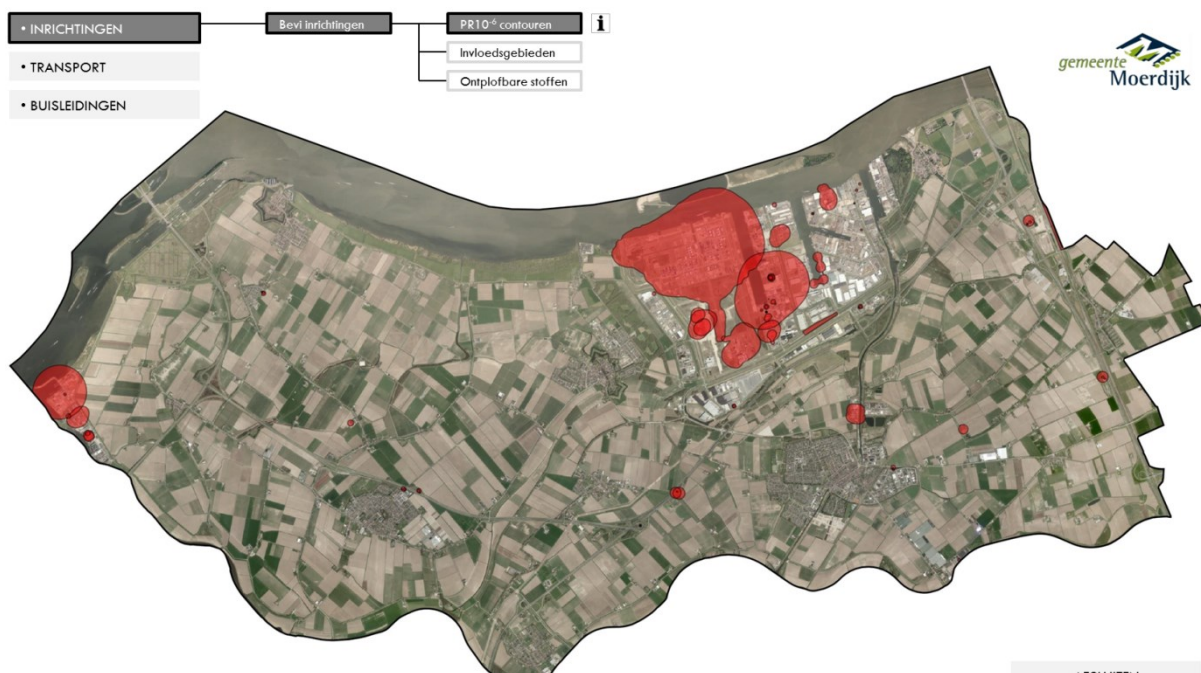
De belangrijkste risicovolle inrichtingen bevinden zich op het Zeehaven- en industrieterrein Moerdijk en het bedrijventerrein Dintelmond, buiten het plangebied. Ook verspreid door het plangebied bevinden zich enkele risicovolle inrichtingen, zoals LPG tankstations. De LPG tankstations liggen vooral langs de snelwegen.

Figuur 28 Bevi inrichtingen (bron OMWB)

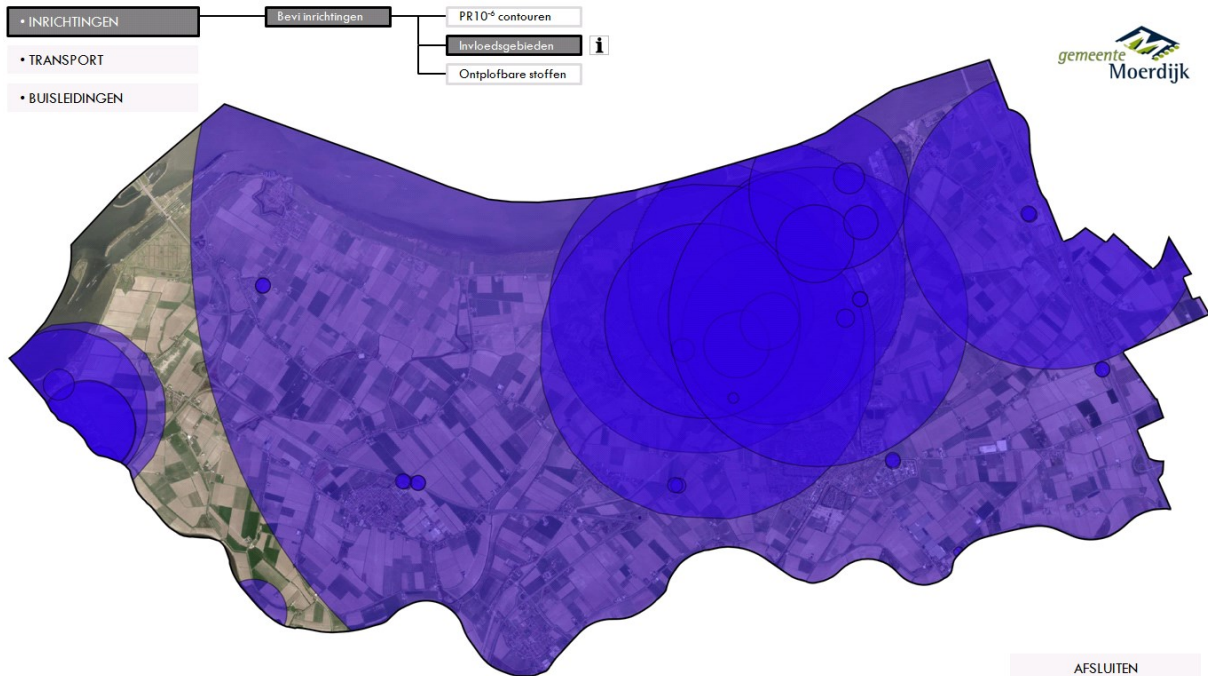
Met name de PR 10-6-contouren zijn planologisch relevant omdat daarbinnen geen kwetsbare objecten zijn toegestaan en beperkt kwetsbare alleen onder zwaarwegende belangen. Deze zijn voor de inrichtingen onderstaand weergegeven.

Figuur 29 PR 10-6 contouren Bevi inrichtingen (bron OMWB)

Groepsrisico

Als ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden binnen invloedsgebieden van risicobronnen die relevant zijn voor externe veiligheid dan is een verantwoording van het groepsrisico noodzakelijk. De invloedsgebieden zijn onderstaand weergegeven.

Figuur 30 Invloedsgebieden Bevi inrichtingen (bron OMWB)

Onderstaand een overzicht van het groepsrisico gebaseerd op de meest actuele QRA's.

Buiten plangebied	Adres	Plaats	IG in plangebied	GR/OW
AD productions	Markweg Zuid 28	Heijningen	Ja	< 0,1
Stolthaven Moerdijk	Middenweg 30	Moerdijk	Ja	< 0,1
Dr. W. Kolb Nederland	Westelijke Randweg 5	Klundert	Ja	< 0,1
Shell Nederland Chemie	Chemieweg 25	Moerdijk	Ja	> 1
Frans de Wit	Middenweg 8	Moerdijk	Ja	Ca. 0,1
Solvay Solutions	Energieweg 1	Klundert	Ja	Ca. 0,2
NS-emplacement Moerdijk	Middenweg 1	Moerdijk	Ja	<< 0,01
AWL	Logistics Boulevard 9	Klundert	Ja	0
Rulewave	Energieweg 2	Moerdijk	Ja	0
Suiker Unie	Noordzeedijk 13	Dinteloord	Ja	< 0,01
CZAV	Havenweg 67	Dinteloord	Ja	< 0,01
RBC group	Markweg Zuid 4a	Heijningen	Ja	? *
Chugoku Paints	Sluisweg 12	Heijningen	Ja	<< 0,01
ATM	Vlasweg 12	Moerdijk	Ja	? *
Axel Christiernsson	1-Februariweg 13	Heijningen	Ja	<< 0,01 **
Achilles	Parallelweg 2	Fijnaart	Ja	< 0,1
Service Station Hopmans	De Langeweg 12a	Zevenbergen	Ja	< 0,2

* Geen recente QRA beschikbaar

** Categoriele benadering: 500 p/ha toelaatbaar

Binnen plangebied	Adres	Plaats	IG in plangebied	GR/OW
Synbra	Zeedijk 25	Etten-Leur	Ja	< 0,01
Agerland	Zuiddijk 2	Langeweg	Ja	<< 0,01*
Gebr. Van Dueren den Hollander	Steenpad 9	Willemstad	Ja	< 0,01
Esso servicestation	Rijksweg 16	Zevenbergschen Hoek	Ja	<< 0,01*
BP Keizershof	Rijksweg 17	Onbekend	Ja	<< 0,01*
Total Selfservicestation De Fendert	Rijksweg A59	Onbekend	Ja	<< 0,01*
Van Bezooyen en Schreuders BV	Stadsedijk 45a	Oudemolen	Nee	0
Emplacement Lage Zwaluwe	Westelijke parallelweg 8	Zevenbergschen Hoek	Ja	<< 0,01

In de nabijheid van deze inrichtingen zijn geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten aanwezig. Het groepsrisico zal hierdoor waarschijnlijk zeer klein zijn of er is geen sprake van enig groepsrisico.

Transport: vervoer van gevaarlijke stoffen

Voor ruimtelijke plannen zijn spoorwegen, vaarwegen en autowegen risicorelevant als er binnen een zone van 200 meter vanaf de transportas een ontwikkeling gepland wordt. Beoordeling van de risico's veroorzaakt door het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor, water en weg dient plaats te vinden aan de hand van het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) en de Regeling Basisnet die beide op 1 april 2015 in werking zijn getreden.

Vaarwegen

Het Hollandsch Diep (Zeevaartroute en Binnenvaartroute) en het Volkerak (Binnenvaartroute) maken onderdeel uit van het Basisnet Water.

Uit de Regeling Basisnet blijkt dat bij beide vaarwegen een vastgestelde Basisnetafstand (PR10-6-afstand) geldt van 0 meter. Deze afstand geldt vanaf de begrenzingslijnen van de rijksvaarweg zoals deze zijn opgenomen in de legger, bedoeld in artikel 5.1 van de Waterwet.

Dit komt globaal overeen met de oeverlijn. Dit betekent dat een deel van het noordelijk en westelijk plangebied (het deel dat over het water is gelegen) binnen deze Basisnetafstand is gelegen.

Voor vaarwegen geldt geen Plasbrandaandachtsgebied maar dient, op basis van artikel 2.1.1 van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro), een vrijwaringszone in acht genomen te worden. Een vrijwaringszone wordt ook gemeten vanaf de begrenzingslijn van de rijksvaarweg. Voor het Volkerak en het Hollandsch Diep geldt een vrijwaringszone van 25 meter. Deze zone overlapt een klein deel van het noordelijk en westelijk plangebied.

In het plangebied bevindt zich daarnaast de Dintel. Deze vaarroute is niet opgenomen in de Regeling Basisnet.

Over beide vaarwegen worden zeer toxische gassen vervoerd (GF3) zodat een invloedsgebied geldt van 1070 meter vanaf het midden van de vaarroutes.

Op grond van artikel 7 van het Besluit externe veiligheid transportroutes dient ingegaan te worden op het bestrijdbaarheid- en zelfredzaamheidsvraagstuk van een toxisch incident op het Volkerak en het Hollandsch Diep.

(Snel)wegen

In het plangebied zijn de volgen snelwegen gelegen:

- A4/A29
- A16
- A17
- A59

Deze snelwegen vallen onder het Basisnet. Uit de Regeling Basisnet blijkt dat er voor de A16 en A17 een vastgestelde Basisnetafstand (PR10⁶-afstand) geldt.

Voor de A16 bedraagt deze Basisnetafstand 45 meter ten noorden van het Knooppunt Klaverpolder en 33 meter ten zuiden daarvan. Voor de A17 varieert de Basisnetafstand tussen 16 en 27 meter. Beide snelwegen hebben een Plasbrandaandachtsgebied (PAG) en een invloedsgebied van 4000 meter.

De A4, A29 en A59 hebben geen Basisnetafstand en geen PAG. Het invloedsgebied voor deze bedraagt 880 meter.

Daarnaast zijn er binnen het plangebied diverse provinciale wegen (N285 en N389) gelegen waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

De vervoersaantallen zijn zodanig dat op basis van de vuistregels (Handleiding Risicoanalyse Transport, v1.2, januari 2017) er geen sprake is van een benadering van de grenswaarde van het plaatsgebonden risico.

Ook voor het groepsrisico is, op basis van toepassing van de vuistregels, geen sprake van een benadering dan wel overschrijding van de oriënterende waarde.

Spoorwegen

In het plangebied zijn de volgende spoorwegen gelegen:

- Dordrecht - Roosendaal
- Dordrecht - Breda
- Lage Zwaluwe - Oosterhout
- Lage Zwaluwe - industrieterrein Moerdijk

Deze spoorwegen, m.u.v. de spoorlijn Lage Zwaluwe - Oosterhout, vallen onder het Basisnet. Uit de Regeling Basisnet blijkt dat er voor de spoorlijn Dordrecht - Roosendaal een Basisnetafstand geldt die varieert van 1 tot 44 meter. Voor de spoorlijn Dordrecht - Breda varieert de Basisnetafstand van 1 tot 5 meter.

Beide spoorwegen hebben een Plasbrandaandachtsgebied (PAG) en een invloedsgebied.

Het invloedsgebied voor de spoorlijn Dordrecht - Roosendaal bedraagt 4000 meter, het invloedsgebied voor de spoorlijn Dordrecht - Breda bedraagt 995 meter.

Het tracé "Lage Zwaluwe - industrieterrein Moerdijk" heeft geen Basisnetafstand en geen PAG. Het invloedsgebied voor deze spoorlijn bedraagt 460 meter.

Binnen de basisnetafstanden en de plasbrandaandachtsgebieden gelden beperkingen en/of extra bouwvoorschriften.

Binnen de invloedsgebieden geldt dat, op grond van artikel 7 van het Besluit externe veiligheid transportroutes, te allen tijde ingegaan dient te worden op het bestrijdbaarheid- en zelfredzaamheid bij een incident. Indien er sprake is van een significante (10%) toename van het groepsrisico of indien het groepsrisico boven de oriënterende waarde is gelegen, dient een volledige verantwoording van het groepsrisico plaats te vinden

Figuur 31 Transportstructuren die vallen onder Basisnet (bron OMWB)

Buisleidingen

Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in werking getreden. Het Bevb regelt onder meer de externe veiligheidsaspecten van buisleidingen. Het externe veiligheidsbeleid voor buisleidingen is daarmee in lijn gebracht met het beleid voor inrichtingen en voor vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor. Verantwoording van het groepsrisico is noodzakelijk als een plangebied een (beperkt) kwetsbaar object toelaat binnen het invloedsgebied van een buisleiding.

Om te bepalen of er in het plangebied of in de directe omgeving buisleidingen zijn gelegen is de professionele risicokaart geraadpleegd. Hieruit blijkt dat de Buisleidingenstraat (BLS) waarin diverse buisleidingen zijn gelegen binnen het plangebied ligt. Daarnaast doorkruisen diverse buisleidingen van meerdere exploitanten het plangebied. Van deze buisleidingen zijn de van toepassing zijnde plaatsgebonden risico (PR) contouren en effectafstanden (invloedsgebied: 1% letaliteit) weergegeven in onderstaande tabel.

Exploitant	Stofnaam	PR 10 ⁻⁶ [m]	Invloedsgebied (1% letaliteit) [m]	Diameter inch]	Max. werkdruk [bar]
Air Liquide	Stikstof	0	0	12.75	64
Air Liquide	Waterstof	0	0	6.63	74
Air Liquide	Zuurstof	< 5	0	11.76	64
DOW	Propyleen	16	100	6.61	100
DPO	Benzine	0	31	10.75	80
Shell	Ethyleen	0 ¹	100 ²	10.75	98
Shell	Propyleen	0 ³	100 ⁴	6.6	49
Total	Aardolie	32	74	24	60
RAPL	Aardolie	50	63	34	52
RRP 24"	Aardolie	51	74	24	62
RRP 36"	Aardolie	51	73	36	43
Zebra A-503	Aardgas*	250	415	28	80
Gasunie A ⁻⁶ 14	Aardgas*	0	590	48	80
Gasunie A ⁻⁶ 36	Aardgas	0	210	16	66
Gasunie Z-527-08	Aardgas	0	315	24	66
Gasunie Z-529-01	Aardgas	0	580	48	80
Gasunie Z-529-15	Aardgas	0	118	10	40
Gasunie Z-529-16	Aardgas	0	115	10	40
Gasunie Z-529-20	Aardgas	0	115	10	40

* bepaald op basis van Carola-berekeningen

¹ Informatie van Shell (2014): Pr =0 meter

² Indicatie (analoog aan DOW)

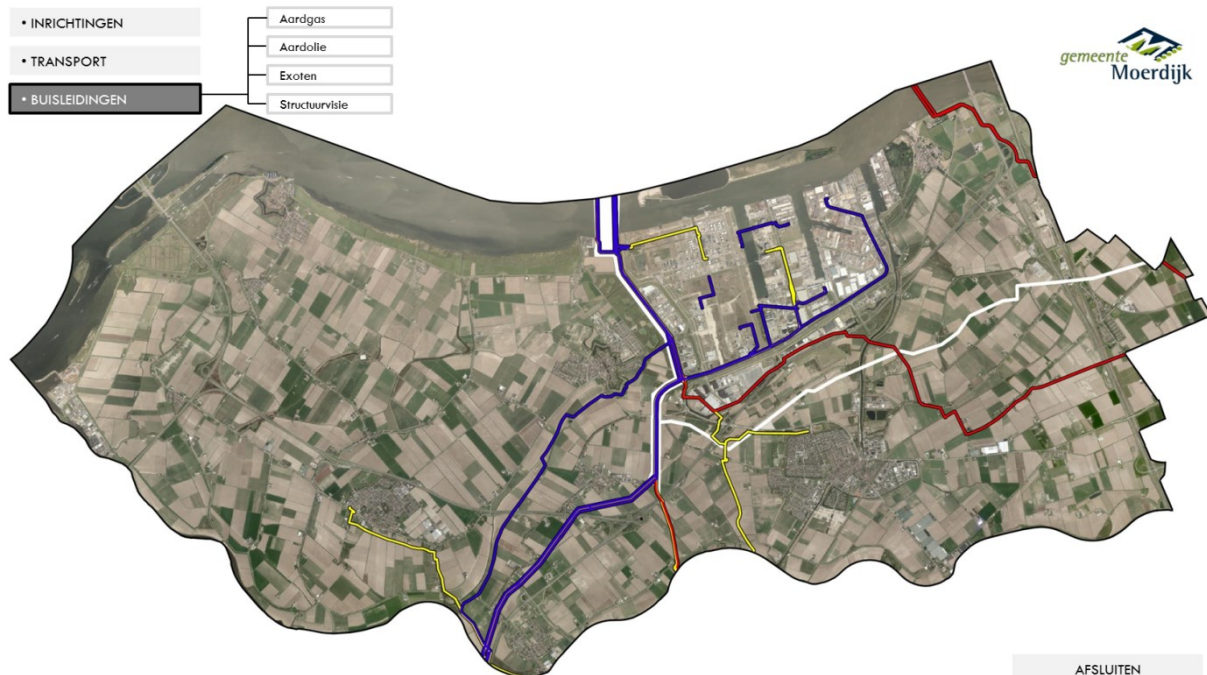
³ Informatie van Shell (2014): Pr =0 meter

⁴ Indicatie (analoog aan DOW)

Buisleidingen met gevaarlijke stoffen in- of nabij het plangebied

De ligging van alle buisleidingen is in onderstaande figuren weergegeven.

- gasleidingen (geel in onderstaand kaartje)
- aardolieleidingen (rood in onderstaand kaartje);
- buisleidingen met overige gevaarlijke stoffen (blauw in onderstaand kaartje);

Figuur 32 Buisleidingen relevant voor externe veiligheid (bron OMWB)

Daarnaast bevindt zich de Buisleidingenstraat in het plangebied, die loopt van Rotterdam naar Antwerpen (wit in bovenstaande kaart). Deze loopt deels door het plangebied en deels over het industrieterrein Moerdijk. De Buisleidingenstraat is in beheer bij LSNed.

In de Structuurvisie buisleidingen is deze buisleidingenstraat opgenomen alsmede een tweede buisleidingenstrook ten noorden van Zevenbergen die in oostelijke richting aftakt (eveneens wit in bovenstaande kaart).

In het Barro is opgenomen dat deze buisleidingenstrook gevrijwaard dient te zijn van activiteiten die het leggen van nieuwe leidingen verhinderen. Daarnaast is een zoekgebied aangegeven om de strook eventueel te verplaatsen. Dit betreft 250 meter aan weerszijden van de strook die ca. 70 meter breed is. Het Barro is niet op de Buisleidingenstraat van toepassing. Hierop is in aparte wetgeving van toepassing.

Er zijn divers leidingen met PR 10^{-6} -contouren die over het plangebied zijn gelegen. Een groot gedeelte van de leidingen en de bijbehorende PR 10^{-6} contouren vallen binnen de grenzen van de buisleidingenstraat.

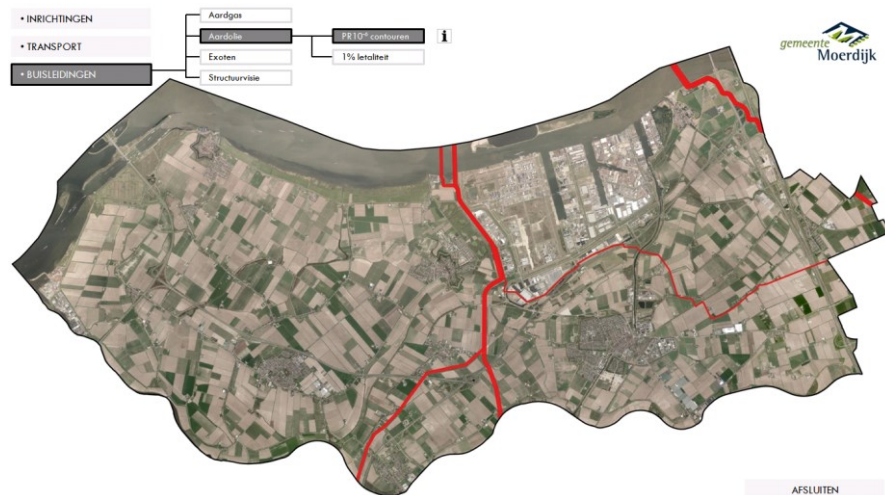
De contouren die hierbuiten zijn gelegen betreffen vooral de Zebra-leiding maar ook de aardolie-leidingen (RAPL, RRP24, RRP36, Total) en de propyleenleiding van DOW.

De diverse PR 10^{-6} contouren zijn hierna per soort stof in 3 verschillende kaartjes weergegeven.

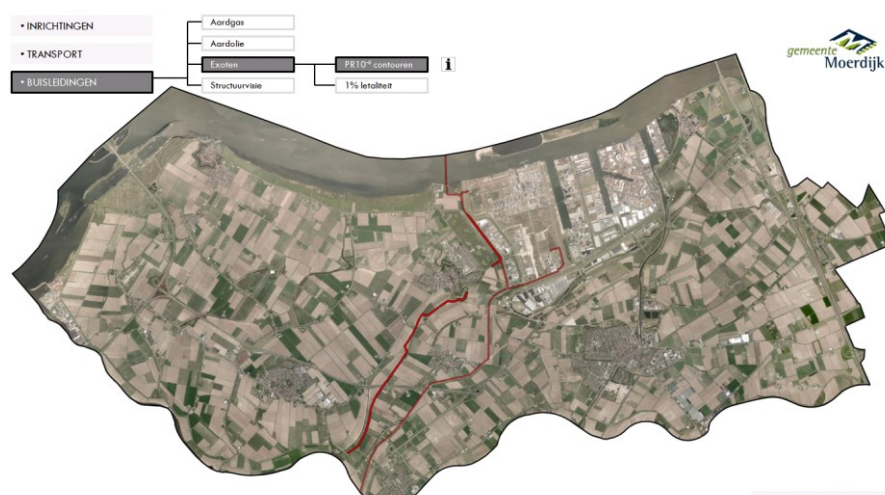

Figuur 33 PR 10⁻⁶-contouren van de aardgasleidingen (bron OMWB)

Figuur 34 PR 10⁻⁶-contouren van de aardolieleidingen (bron OMWB)

Figuur 35 PR 10⁻⁶-contouren van de buisleidingen met overige gevaarlijke stoffen (bron OMWB)

4.9.2

Omschrijving van de milieueffecten

Beoordelingskader

Hierbij wordt gekeken naar toename van het groepsrisico als gevolg van mogelijke realisering van (beperkt) kwetsbare objecten.

Tabel: Beoordelingskader externe veiligheid

criterium	Methode
Toe/afname groepsrisico t.g.v. realisatie kwetsbare objecten in plangebied bestemmingsplan	Kwalitatief

Afweging

Het invloedsgebied van Bevi inrichtingen beslaat weliswaar een groot deel van het buitengebied, maar het gebied is zodanig dunbevolkt dat dat geen problemen oplevert. Binnen het plangebied zijn geen stedelijke (woon)concentraties aanwezig. De bevolkingsdichtheid is relatief laag. In het voornemen worden niet of nauwelijks nieuwe kwetsbare objecten toegelaten. Het groepsrisico zal daardoor niet toenemen.

Op basis van het voornemen kunnen binnen het bouwvlak of de bouwstede, maar ook in veel niet agrarische bestemmingen, bouwwerken voor duurzame energie opwekking / kleine windturbines tot 15 m worden gebouwd.

De veiligheidsrisico's van een windturbine of windpark worden berekend met rekenregels uit het Handboek Risicozonering Windturbines (HRW). Die regels geven aan hoe de kans moet worden berekend dat er een (stuk van een) blad van de windturbine afvalt, een gondel valt of een mast breekt, en tot op welke afstand dit invloed kan hebben op de veiligheid. Om risico's te beperken gelden er minimale afstanden tot de windturbines voor verschillende gebouwen en objecten. Tot kwetsbare objecten geldt de vuistregel op basis van PR= 10-6: masthoogte + ½ rotordiameter of de maximale werpafstand bij nominaal toerental²¹. Het externe veiligheidsrisico hangt af van het type windturbine. Gezien de kleinschaligheid van de molen, zal het effect ook kleinschalig en lokaal zijn.

4.9.3

Beoordeling van de milieueffecten

In de hiernavolgende tabel is de beoordeling weergegeven.

Tabel: Overzicht beoordeling effecten

	voornemen
Toe/afname groepsrisico t.g.v. realisatie kwetsbare objecten in plangebied bestemmingsplan	0

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

²¹ Veiligheid en windturbines, rijksdienst voor Ondernemend Nederland, ministerie van Economische Zaken

Relevante ontwikkelingen kunnen zijn: bouw van nieuwe woningen en verblijfsgebouwen voor kwetsbare groepen (minderjarigen, ouderen, zieken, gehandicapten) zoals zorgboerderijen of kinderdagverblijven. Verder wordt kleinschalig kamperen (max. 25 kampeermiddelen in de periode van 15 maart tot en met 31 oktober) mogelijk gemaakt.

Gelet op de beperkte ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan en omdat het plangebied dunbevolkt is, is de verwachting dat de toename van het groepsrisico waarschijnlijk ruim onder de normen blijft.

4.9.4

Maatregelen

Het bestemmingsplan bevat een mogelijkheid tot kleinschalig kamperen of recreëren. Binnen de veiligheidszones van de betreffende modaliteiten (weg, spoor, water en buisleiding) is dit echter niet toegestaan. Deze zones worden daartoe in het bestemmingsplan opgenomen. Daarnaast liggen enkele functies (kantoor, agrarisch bedrijf) gedeeltelijk in of nabij de veiligheidszones. In het bestemmingsplan wordt hiervoor een regeling opgenomen ter beperking van uitbreidingsmogelijkheden. Overige maatregelen om de risico's in het kader van externe veiligheid te beperken liggen buiten het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan maakt zelf geen nieuwe risicovolle activiteiten mogelijk.

4.9.5

Leemten in kennis

Er is geen sprake van een leemte in kennis die de besluitvorming kan beïnvloeden.

4.10

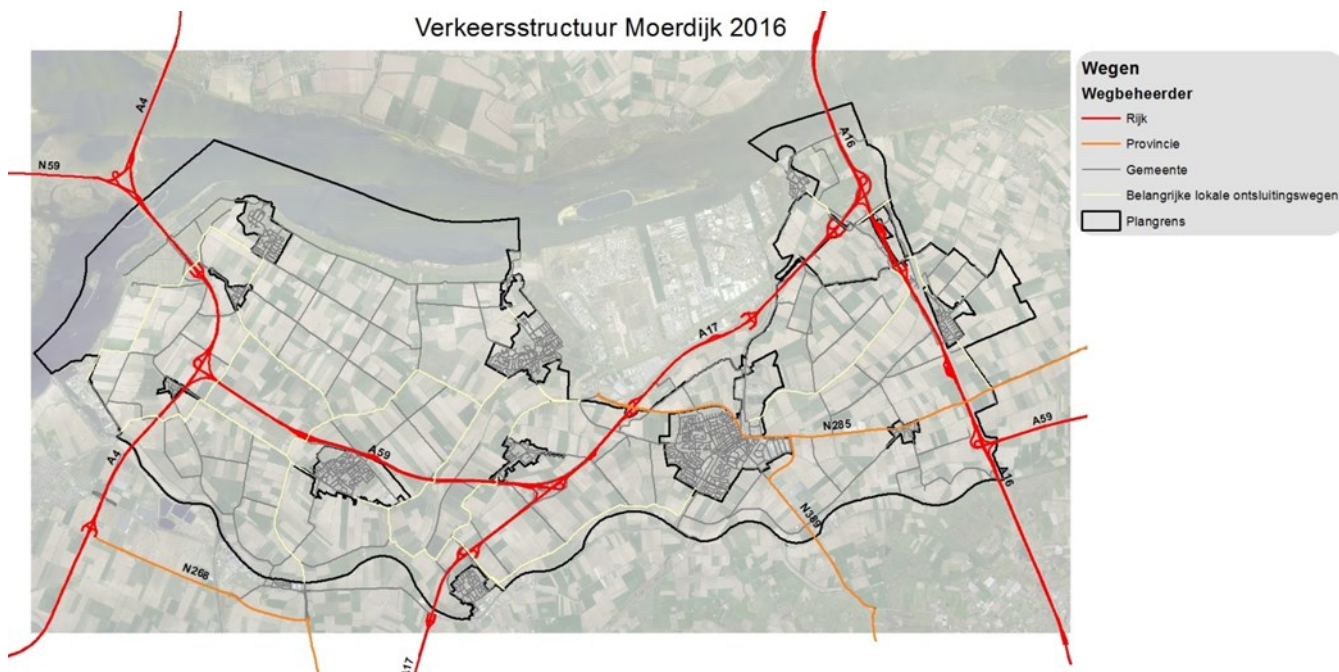
Verkeer

4.10.1

Referentiesituatie

De hoofdinfrastructuur bestaat uit de A17, A16, A4/A29 en A59. Daarnaast is er een aantal provinciale wegen: de N389 en de N285 en diverse lokale ontsluitingswegen.

Een groot aantal wegen vervult in het buitengebied van de gemeente een functie voor de ontsluiting van agrarische cultuurgrond, individuele (agrarische) bedrijven en woningen. Deze ontsluitingswegen kunnen de verkeersintensiteit goed aan.

Figuur 36 Verkeersstructuur Moerdijk 2016

De A4 en de A16 vormen in noord-zuidrichting de belangrijkste ontsluitingsas (enerzijds richting Rotterdam en anderzijds richting België). In oost-westrichting vormt de A17 en de A59 een belangrijke ontsluitingsas (enerzijds richting midden Brabant en anderzijds richting Rotterdam en Zeeland).

4.10.2

Omschrijving van de milieueffecten

In het voornemen worden conform paragraaf 2.2 bouwvlakken vergroot tot een maximale oppervlakte van 1,5 ha (grondgebonden bedrijven tot 2,5 ha, onder voorwaarden, zoals opgenomen in paragraaf 2.2) en glastuinbouw/intensieve veehouderij bedrijven mogen vergroten binnen de bouwvlakken met de desbetreffende aanduiding. Ook kunnen op of aansluitend aan het bouwvlak minicampings worden gerealiseerd. Verder kunnen binnen het bouwvlak of de bouwstede, maar ook in veel niet agrarische bestemmingen, bouwwerken voor duurzame energie opwekking / kleine windturbines tot 15 m worden gebouwd. De overige gronden worden gebruikt als weiland of akker, conform de huidige situatie.

Beoordelingskader

Ten aanzien van het aspect verkeer wordt de toe- of afname van het verkeer beoordeeld, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen verkeer van personenauto's en vrachtwagens. Deze gegevens dienen ook als input voor de aspecten geluid en lucht. Daarnaast zal aandacht worden besteed aan de gevolgen voor de verkeersveiligheid.

Tabel: Beoordelingskader verkeer

criterium	Methode
Verandering van verkeersintensiteiten.	Kwalitatief
Verandering in de verkeersveiligheid.	Kwalitatief

Effectbeoordeling

Binnen het voornemen is er sprake van een schaalvergroting in de landbouw. Mits de locatie het toestaat, mag er fors uitgebreid worden, zoals in voorgaande alinea is aangegeven. Uitgaande van ongeveer 192 agrarische bedrijven in het plangebied (bron CBS, 2016), kan op basis van ervaringscijfers worden uitgegaan van een toename van ongeveer 1920 ritten per etmaal, verspreid over het plangebied. Uitgaande van een gelijkmatige verdeling van de bedrijven over het buitengebied is de toename van het verkeer per wegvak zeer beperkt.

Onder voorwaarden is in het buitengebied kleinschalig kamperen mogelijk bij agrarische bedrijven. In een worstcasescenario gaat het om maximaal 192 minicampings (er zijn 192 landbouwbedrijven in Moerdijk in 2016 op basis van het CBS) die kunnen worden opgericht, verspreid over de gemeente Moerdijk, met elk een maximum aantal kampeermiddelen van 25. Uitgaande van circa 2,5 extra ritten per 10 standplaatsen op 192 agrarische bedrijven betekent dit circa 1.200 ritten/etmaal over het gehele plangebied.

Dit betekent dat voor uitbreiding van de agrarische bedrijven en de minicampings gezamenlijk 3120 ritten per etmaal over het gehele plangebied. Wat betreft het wegverkeer wordt daarom geconstateerd dat in het voornemen er weliswaar sprake is van een toename van het aantal verkeersbewegingen, maar dat deze zodanig gering is dat geen maatregelen behoeven te worden getroffen.

Bovendien is bij schaalvergroting en intensivering bundeling van verkeersbewegingen mogelijk (bevoorrading met grotere vrachtwagens), waardoor het aantal vrachtwagenritten daalt.

Er zal dus sprake zijn van een toename van het aantal verkeersbewegingen, maar deze is zodanig gering dat naar verwachting geen maatregelen behoeven te worden getroffen.

Zowel de intensiteit van het verkeer als ook het aandeel vrachtverkeer zal iets toenemen. Door meer zwaar verkeer kan dit met name op de lokale wegen leiden tot een lichte afname van de verkeersveiligheid. De grootste problemen met dit zware verkeer zijn de te verwachten potentiële conflicten (kruispunten en wegvakken) met andere weggebruikers, in het bijzonder het kwetsbare langzame verkeer, zoals recreatie(fietsers) en wandelaars. Dit speelt vooral op de lokale wegen met een duidelijke mengfunctie (verblijven en ontsluiten), waar er geen aparte of onvoldoende voorzieningen zijn voor langzaam verkeer.

4.10.3

Beoordeling van de milieueffecten

In de hiernavolgende tabel is de beoordeling weergegeven.

Tabel: Overzicht beoordeling effecten

	Voornemen
Verandering van verkeersintensiteiten	0/-
Verandering in de verkeersveiligheid	0/-

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

4.10.4

Maatregelen

De milieueffecten van toename van het verkeer zijn als nihil beoordeeld. Het is dan ook niet nodig aanvullende maatregelen in het (ontwerp)bestemmingsplan op te nemen. Desgewenst kan bij de afwijkingsbevoegdheden voor het vergroten van agrarische bedrijven als voorwaarde worden opgenomen, dat beoordeeld moet worden welke gevolgen de afwijking heeft voor de verkeersintensiteiten en met name of de lokale wegen deze extra intensiteiten aankunnen en er geen effecten op de verkeersveiligheid optreden. Daar waar meerdere schaalvergrotingen langs lokale wegen plaatsvinden, kan aanpassing van de wegen aan de orde zijn, bijvoorbeeld in de vorm van vrijliggende fietspaden, waardoor de verkeersveiligheid kan verbeteren. Hiertoe is onder meer in de afwijkingsbevoegdheid voor uitbreiding van een grondgebonden agrarisch bedrijf een voorwaarde opgenomen dat de omvang van de uitbreiding past in de omgeving gelet op de bestaande functies in de omgeving en de effecten die de ontwikkeling op die functies heeft, waaronder de effecten vanwege milieuaspecten en volksgezondheid en de afwikkeling van het personen- en goederenvervoer naar aanleiding van de uitbreiding is verzekerd, waaronder een goede aansluiting op de aanwezige infrastructuur van weg, water of spoor.

4.10.5

Leemten in de kennis

Er is geen sprake van een leemte in kennis die de besluitvorming kan beïnvloeden.

4.11

Gezondheid

4.11.1

Referentiesituatie

Gezondheid in relatie tot intensieve veehouderijen en geitenhouderijen is een onderwerp dat momenteel erg in de belangstelling staat. De GGD heeft daar in hun reactie op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau ook op gewezen.

In Moerdijk vormt het onderwerp gezondheid een aandachtsgebied, vanwege de aanwezigheid van het industrieterrein Moerdijk (buiten het plangebied van het bestemmingsplan buitengebied). Het Nivel heeft in 2017 een onderzoek uitgevoerd naar gezondheidsproblemen in de omgeving van het industrieterrein Moerdijk. De verkenning laat zien dat er in de gemeente Moerdijk weinig significante verschillen voorkomen in de onderzochte gezondheidsklachten ten opzichte van controlegebieden. Wat opvalt is met name een hogere kans op luchtwegklachten en -infecties. Er kan niet worden vastgesteld of de industriële activiteit en de uitstoot die daarbij eventueel vrijkomt, een meer voor de hand liggende verklaring vormt voor luchtwegklachten in -infecties dan bijvoorbeeld roken of verkeer gerelateerde fijnstof. Er is geen aanleiding voor aanvullende beleidsaanbevelingen, wel wordt monitoring aanbevolen.

Over gezondheid in relatie tot intensieve veehouderijen is nog relatief weinig bekend en bestaan nog veel onzekerheden.

In juni 2011 is een studie gepubliceerd van IRAS, NIVEL en RIVM²², waarin is ingegaan op de mogelijke relatie tussen de nabijheid van intensieve veehouderijbedrijven en de gezondheid van omwonenden. Hierbij zijn metingen uitgevoerd rond intensieve veehouderijen en zijn gegevens van huisartsen betrokken.

De resultaten van dit en andere onderzoeken zijn verwerkt in een update van het 'Informatieblad Intensieve veehouderijen en gezondheid, sept. 2011' van de GGD. Alle huidige bekende wetenschappelijke informatie met betrekking tot dit onderwerp is hierin verwerkt. Dit Informatieblad gebruiken de GGD's in Nederland bij het adviseren van gemeenten over intensieve veehouderij en gezondheid.

Het onderzoek Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO - 2016) gaat dieper in op de mogelijke relatie tussen de nabijheid van intensieve veehouderijbedrijven en de gezondheid van omwonenden. Aangetoond is dat mensen die rondom veehouderijen wonen minder astma en allergieën hebben. Dicht bij veehouderijen wonen minder mensen met COPD, een chronische ziekte aan de longen. Daar staat tegenover dat de mensen in deze omgeving die wel COPD hebben, daar vaker en/of ernstigere complicaties van hebben. Verder is er een verband gevonden tussen wonen nabij veehouderijen en een verlaagde longfunctie. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door stoffen die afkomstig zijn van de veehouderij. Niet alleen dichtbij veel veehouderijen wonen zorgt voor een lagere longfunctie. De longfunctie wordt in het hele onderzoeksgebied lager op momenten dat de concentratie van ammoniak (een stof die afkomstig is van mest) in de lucht hoog is.

De onderzoekers vonden dat er meer longontstekingen in het onderzoeksgebied voorkomen dan in de rest van het land; In het onderzoek is ook gekeken of bepaalde zöonoseverwekkers vaker voorkomen in de omgeving van veehouderijen ten opzichte van de rest van het land.

Bij het hepatitis E-virus, de bacterie *Clostridium difficile* en ESBL-producerende bacteriën is dat niet het geval. Wel lijken mensen iets vaker drager te zijn van de veegerelateerde MRSA-bacterie. Of deze verhoging komt door uitstoot vanuit veehouderijen is nog onduidelijk.

Advies Gezondheidsraad 2012

De Gezondheidsraad heeft eind 2012 een advies uitgebracht over gezondheid en veehouderijen²³. Daarin schrijft de raad dat het niet bekend is tot welke afstand omwonenden van veehouderijen verhoogde gezondheidsrisico's lopen. Daarom is er niet op wetenschappelijke gronden één landelijke 'veilige' minimumafstand vast te stellen tussen veehouderijen en woningen. Omwonenden zijn echter vaak ongerust, en dat verdient serieuze aandacht. Daarom zouden gemeenten samen met de GGD en belanghebbenden lokaal beleid moeten ontwikkelen met minimumafstanden. Die kunnen namelijk wel op beleidsmatige gronden vastgesteld worden.

Er is veel maatschappelijke discussie over de intensieve veehouderij in ons land, die vaak in de nabijheid van woongebieden is gevestigd. De uitbraak van de Q-koorts heeft de ongerustheid over gezondheidsrisico's van wonen in de buurt van veehouderijen verder versterkt. Daarom hebben de minister van VWS en de staatssecretarissen van I&M en van EZ de Gezondheidsraad gevraagd te adviseren over deze gezondheidsrisico's. Het gaat om de risico's in de normale situatie, zonder dat er sprake is van een uitbraak van een dierziekte.

Volgens de raad zijn er aanwijzingen dat wonen in de buurt van veehouderijen gezondheidsrisico's met zich mee kan brengen. Maar de aard en omvang van die risico's zijn niet precies bekend. Er is

---

²² Heederik, D.J.J.; IJzermans, C.J. Mogelijke effecten van intensieve veehouderij op de gezondheid van omwonenden IRAS Universiteit Utrecht, NIVEL, RIVM. Juni 2011

²³ Gunning-Schepers, L.J. (2012). Gezondheidsrisico's rond veehouderijen. Gezondheidsraad, Den Haag, 2012.

bijvoorbeeld wel onderzoek naar fijnstof en de gezondheidsklachten die dat kan veroorzaken, maar die zijn gebaseerd op fijnstof in de stad, dat heel anders van samenstelling is dan op het platteland. Ook is er onderzoek dat uitwijst dat werknemers van veehouderijen door blootstelling aan endotoxinen chronische long- en luchtwegklachten kunnen krijgen. De veilige grens die voor werknemers geldt is echter niet toepasbaar op omwonenden. Ook het recente onderzoek Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO - 2016), geeft geen uitsluitend hierover.

Er is dus te weinig informatie om een wetenschappelijk onderbouwde norm vast te stellen voor een veilige afstand tussen een veehouderijbedrijf en woningen. Maar niet alleen harde gegevens zijn van belang, ook de zorgen van mensen tellen. Volgens de Gezondheidsraad heeft de maatschappelijke onrust over de intensieve veehouderij behalve met gezondheidsrisico's, ook te maken met risicopercepties en geurhinder. Geurhinder vermindert de kwaliteit van leven. Bovendien hebben omwonenden vaak het gevoel dat ze geen controle hebben over de situatie, wat de ongerustheid kan vergroten en stress kan veroorzaken. Aan de negatieve gezondheidseffecten die hierdoor worden veroorzaakt, is wel degelijk iets te doen.

De raad beveelt daarom aan dat op lokaal niveau beleid gemaakt wordt en minimumafstanden tussen veehouderijen en woningen worden vastgesteld. Op beleidsmatige gronden kan dat namelijk wél. Hulpmiddel daarbij is het zogeheten Beoordelingskader Gezondheid en Milieu, dat helpt om de relevante aspecten in kaart te brengen. De onzekerheden over de gezondheidsrisico's spelen daarbij een rol, maar ook de waardering van andere (economische) belangen: de mogelijkheden om risico's en overlast te beperken bijvoorbeeld en de kosten en baten van maatregelen. De raad benadrukt dat de lokale aanpak gebaseerd moet zijn op een dialoog met alle belanghebbenden, waaronder bewoners, veehouders en overheid.

Parallel daaraan bepleit de raad vermindering van de uitstoot van stoffen die geurhinder of gezondheidsschade kunnen veroorzaken, bijvoorbeeld door het gebruik van luchtwassers en andere technieken. Blijvende aandacht is nodig voor nieuwe vormen van bedrijfsvoering en -hygiëne. Welke plaats de veehouderijsector in de toekomst kan innemen is een politieke vraag, die aanleiding kan zijn voor een nationaal debat, vindt de raad.

Hieronder is voor een aantal aspecten de informatie met betrekking tot intensieve veehouderij en gezondheid samengevat:

Zoönosen

Zoönosen zijn infectieziekten die van dieren op mensen kunnen overgaan. Per diersoort kunnen verschillende ziekten voorkomen die zich via de lucht verspreiden naar mensen, via direct contact tussen dier en mens of via voedsel. Voor omwonenden zijn vooral de via de lucht overdraagbare aandoeningen van belang. Er is een lange lijst van zoönosen bekend. De bekendste in relatie tot de veehouderij zijn momenteel Q-koorts en Influenza (vogel- en varkensgriep). Daarnaast is er het risico van antibiotica-resistente bacteriën (MRSA en ESBL). Voor een uitgebreide beschrijving hiervan wordt verwezen naar het genoemde informatieblad. Een goed beoordelingskader voor het inschatten van risico's van zoönosen is nog niet beschikbaar. De Gezondheidsraad is wel gevraagd hierover een advies op te stellen, mede op basis van het hierboven genoemde IRAS rapport. Er zijn geen blootstellingsnormen voor omwonenden. Het vergroten van de afstand tot de bron is een goede methode om de blootstelling te verlagen.

MRSA

Staphylococcus aureus is een veel voorkomende bacterie. Meticilline-resistente

Staphylococcus aureus (MRSA) is een bacterie die niet gevoelig is voor veel gebruikelijke antibiotica. Het blijkt dat vooral direct contact met dieren tot dragerschap kan leiden. Bij ondernemers in de veehouderij en bij medewerkers van slachterijen komt vee gerelateerde MRSA dragerschap endemisch voor. De concentratie van sporen in de lucht van MRSA neemt snel af met de afstand, maar blijft aantoonbaar in de buitenlucht tot ca. 1.000 m rondom veehouderijbedrijven (IRAS rapport). Deze sporen lijken geen verhoging te geven van besmettingen bij omwonenden rond veehouderijen. In het onderzoek Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO - 2016) lijken mensen iets vaker drager te zijn van de veegerelateerde MRSA-bacterie. Of deze verhoging komt door uitstoot vanuit veehouderijen is nog onduidelijk.

Q-koorts

Risico's op blootstelling aan Q-koortsbacteriën komt met name voor bij schapen en geiten en in mindere mate bij koeien. Voor vleeschapen geldt een zeer lage risicofactor, zoals vastgesteld door het deskundigenberaad, ingesteld door de ministeries van EL&I en VWS. Onder varkens komt Q-koorts niet voor. Varkensbedrijven spelen geen rol bij risico's van Q-koortsbacteriën.

De melkgeiten in Nederland worden nog steeds gevaccineerd tegen Q-koorts. Sinds 2009 zijn er geen abortusstormen meer geweest op melkgeitenbedrijven en begin 2016 stond nog slechts één melkgeitenbedrijf als positief te boek bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Het aantal meldingen van acute Q-koorts is teruggelopen van een piekaantal in 2009 van 2.354 tot 23 in 2015 (http://www.rivm.nl/Onderwerpen/Q/Q_koorts). Toch is de bacterie wijdverspreid in de omgeving en komt het ook voor bij ratten en andere wilde dieren zodat incidentele besmettingen en ziektegevallen ook de komende jaren zullen voorkomen, net als voor de epidemie (bron VGO - 2016).

ESBL

ESBL staat voor extended spectrum betalactamase producerende bacterie (ESBL). Het gaat om bacteriën (bijvoorbeeld typen E. coli of Salmonella) die een enzym produceren dat bepaalde antibiotica kan afbreken. ESBL komt de laatste jaren steeds meer voor in Nederland en in het buitenland en wordt vooral aangetroffen bij vleeskuikens. De laatste jaren neemt het aantal patiënten met infecties veroorzaakt door ESBL-producerende bacteriën toe. Voor mensen met een verminderde weerstand kan de ESBL nadelige gevolgen hebben voor de genezing.

ESBL-producerende bacteriën zijn ook aangetroffen in winkels bij rauw vlees zoals kip, kalkoen, varkensvlees en kalfsvlees. Er is nog onvoldoende bekend in welke hoeveelheden deze bacteriën aanwezig zijn en of dat voldoende is om iemand te besmetten door het eten van het vlees. Als men de hygiëneregels rondom voedselbereiding opvolgt, kunnen vlees en eieren veilig gegeten worden. Door goede verhitting gaan alle bacteriën dood en dus ook de ESBL-producerende bacteriën.

In het VGO- onderzoek (2016) is gekeken of bepaalde zöonoseverwekkers vaker voorkomen in de omgeving van veehouderijen ten opzichte van de rest van het land. Bij ESBL-producerende bacteriën is dat niet het geval.

De ESBL- producerende bacteriën van dieren verschillen (nog) van die bij mensen. ESBL-producerende bacteriën komen ook voor bij gezelschapsdieren. Maar de meeste patiënten met een ESBL-producerende bacterie in Nederland hebben helemaal geen relatie met dieren(houderij). In

Nederland komt ESBL vooral voor in ziekenhuizen en verpleeghuizen. De overdracht van patiënt naar patiënt gaat via direct contact met bijvoorbeeld de urine van een besmet persoon of indirect via de handen van de medewerkers. De verspreiding van de ESBL via de voedselketen en door direct contact met dieren, is nog maar zelden aangetoond. Er is, vooralsnog, geen sprake van risico voor omwonenden.

Fijnstof

Afhankelijk van de doorsnede van de stofdeeltjes wordt gesproken van PM_{10} voor deeltjes met een doorsnee tot $10\ \mu\text{m}$ of van $PM_{2,5}$ voor deeltjes met een doorsnee tot $2,5\ \mu\text{m}$. Een belangrijk verschil met het fijnstof dat afkomstig is van het verkeer en van de landbouw is de samenstelling en de grootteverdeling van het stof. Fijnstof uit verkeer bevat vooral ultrafijne deeltjes (vooral ultrafijnstof van $0.1\text{-}1.0\ \mu\text{m}$) en is met allerlei chemische stoffen beladen.

Endotoxinen

Endotoxinen zijn bestanddelen van de celwand van bacteriën. Als bestanddeel van organische stofdeeltjes (als onderdeel van fijnstof) komen ze voor in de buitenlucht en in woningen.

Uit het VGO-onderzoek (2016) komen aanwijzingen naar voren dat het wonen in de buurt van veehouderijen een nadelig effect heeft op de longfunctie. De verlaging van de longfunctie wordt gevonden bij mensen die veel veehouderijen in hun directe omgeving hebben, vooral bij de groep met 15 of meer bedrijven binnen een kilometer afstand. Dit verband hangt vooral samen met aantal veehouderijen rond de woning en niet duidelijk met specifieke veehouderijtypen. Het meest waarschijnlijk is dat deze longfunctieveranderingen samenhangen met de blootstelling aan stof en micro-organismen (endotoxine) direct rond de veehouderijbedrijven.

Uit het VOG-onderzoek (2016) blijkt verder dat pluimveebedrijven de hoogste uitstoot aan fijnstof hebben. De endotoxineniveaus rond pluimveebedrijven zijn ook het duidelijkst verhoogd en kunnen op korte afstand niveaus bereiken boven de $30\ \text{EU}/\text{m}^3$, de door de Gezondheidsraad genoemde tentatieve grenswaarde voor endotoxine, en in de buurt komen van $90\ \text{EU}/\text{m}^3$, de door de Gezondheidsraad voorgestelde grenswaarde voor endotoxine in de werkomgeving. Of de longfunctieveranderingen die onder omwonenden met veel veehouderijen samenhangen met de concentratie endotoxine in de lucht is nog niet te zeggen. Dat is onderwerp van vervolgonderzoek.

Hoge concentratie endotoxinen bevinden zich in de stallen zelf, bij veevoerproductie en in de nabijheid van veehouderijbedrijven. Na inademing kunnen direct verschijnselen zoals droge hoest, kortademigheid met verminderde longfunctie en koorts optreden. Langdurige blootstelling aan endotoxinen kan leiden tot chronische bronchitis en vermindering van de longfunctie. Uit het IRAS-onderzoek blijkt dat in de nabije omgeving (tot circa $250\ \text{m}$) van veehouderijbedrijven hogere concentraties endotoxinen zijn gemeten. Er is een duidelijke samenhang tussen het aantal bedrijven en dieraantallen in de directe nabijheid van meetlocaties en de gemeten concentraties endotoxinen. Utrijden van mest kan de endotoxineconcentratie verhogen (afhankelijk van de afstand). Hoe hoog de concentraties in de buurt van de woningen in het plangebied exact zijn, is niet aan te geven. Uit het IRAS-onderzoek is af te leiden dat de concentraties in ieder geval verhoogd zullen zijn ten opzichte van de achtergrondconcentratie. De afstand van $250\ \text{m}$ uit het informatieblad tussen bedrijf en woning is uit voorzorg gegeven. Het is een advies gebaseerd op onderzoek waarin effecten op gezondheid en blootstellingsgegevens zijn geëvalueerd. De GGD wil voorkomen dat nieuwe overbelaste situaties kunnen ontstaan.

Geurhinder

Voor de gezondheid is het niet alleen belangrijk om te weten of voldaan wordt aan de wetgeving maar vooral ook in welke mate de achtergrondconcentratie ten gevolge van de uitstoot van nieuwe of vergrote bedrijven wordt verhoogd. Voor de geurbelasting is het van belang om te weten hoe deze zich verhoudt tot de hinderbeleving. Dit laatste kan een grote impact hebben op het sociale leven van een blootgestelde. Er is voor geur een wettelijk en een strenger gezondheidskundig beoordelingskader. Geur veroorzaakt hinder. In veel situaties hangt geur samen met andere klachten zoals depressie, verminderde kwaliteit van leven, moeheid en verstoring van gedrag of activiteiten. De meest voorkomende verstoringeffecten zijn het sluiten van ramen, het niet graag buiten zijn, bezoek niet graag uitnodigen en/of familie of vrienden komen niet graag op bezoek, verouderde/ aangename geuren niet meer kunnen ruiken, minder diep ademen.

Mensen met astma, allergieën, bepaalde vormen van overgevoeligheid zoals meervoudig chemische overgevoeligheid en mensen die bezorgd zijn, ervaren eerder hinder en de bijbehorende symptomen dan anderen.

4.11.2

Omschrijving van de milieueffecten

Beoordelingskader

Het berekenen van de te verwachten effecten op de gezondheid op basis van 'dosiseffect relaties' is niet zinvol omdat het bestemmingsplanbesluit een algemeen ontwikkelingskader biedt voor (intensieve) veehouderijen. Door de vele aannames waarop beoordeling van het voornemen is gebaseerd wordt niet voldaan aan de voorwaarde dat er per bron (intensief veehouderij bedrijf) voldoende betrouwbare blootstellingsgegevens zijn. Door dit hiaat in kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's wordt de effectbeoordeling van de alternatieven beperkt tot onderstaande globale en kwalitatieve beoordeling op hoofdlijnen.

Tabel: Beoordelingskader gezondheid

criterium	Methode
Verschillen in gezondheidseffecten op hoofdlijnen	Kwalitatief

In het voornemen kunnen intensieve veehouderijen vergroten, maar uitsluitend binnen de aangegeven bouwvlakken. Vergroting van bouwvlakken of omschakeling naar intensieve veehouderij is echter niet mogelijk.

Door vergroting van intensieve veehouderijen is er een kans dat ook de gezondheidsrisico's toenemen. De feitelijke risico's zijn afhankelijk van de diersoort van het bedrijf en diersoorten in de omgeving, van het staltype, van de windrichting et cetera.

Aangezien alle locaties verspreid in het plangebied voorkomen en sommige ook op niet al te grote afstand van de woonkernen en woonconcentraties liggen, is niet uitgesloten dat er sprake kan zijn van een toename van de gezondheidsrisico's.

Het effect van het voornemen is slechts licht negatief doordat omschakeling naar intensieve veehouderij niet is toegestaan, maar uitbreiding van intensieve veehouderij wel. Echter de maximale ammoniakemissie per bedrijf is in het bestemmingsplan vastgelegd op de bestaande situatie, wat mogelijk een beperkend effect heeft. Tevens is uitbreiding van een veehouderij alleen mogelijk na toetsing aan regels voor zorgvuldige veehouderij, welke zijn opgenomen in de nadere regels ter

uitvoering van de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij. Hierin speelt gezondheid ook een rol.

Ten aanzien van gevolgen van het industrieterrein Moerdijk binnen het plangebied heeft het Nivel in 2017 geconstateerd dat er een hogere kans op luchtwegklachten en -infecties is rondom het industrieterrein.. Er is geen aanleiding voor aanvullende beleidsaanbevelingen, volgens het Nivel. De relatie tussen deze kans op klachten en infecties en het industrieterrein is onduidelijk, aangezien het Nivel niet heeft vastgesteld of de industriële activiteit en de uitstoot die daarbij eventueel vrijkomt, een meer voor de hand liggende verklaring vormt voor luchtwegklachten in -infecties dan bijvoorbeeld roken of verkeer gerelateerde fijnstof. Vanwege deze onduidelijkheid, is niet gekeken naar cumulatieve effecten van het industrieterrein en intensieve veehouderij.

4.11.3

Beoordeling van de milieueffecten

In de hiernavolgende tabel is de beoordeling weergegeven.

Tabel: Overzicht beoordeling effecten

	Voornemen
Verschillen in gezondheidseffecten op hoofdlijnen	0/-

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

4.11.4

Maatregelen

De schaalvergroting in de intensieve veehouderij betekent niet per definitie een verslechtering van de gezondheidsrisico's. Bij nieuwbouw van veehouderijbedrijven kunnen maatregelen worden genomen die een aantal dreigingen voor de volksgezondheid kunnen beperken. Met name via de bedrijfsvoering kunnen risico's worden beperkt.

In geval van twijfel over eventuele gezondheidsrisico's kan de Handreiking veehouderij en volksgezondheid van het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht worden gehanteerd en het daarin opgenomen stappenplan (bijlage bij de Handreiking).

Er kan worden overwogen bij vergroting van een intensieve veehouderij, een aanvullende gezondheidskundige risicobeoordeling te vragen voor situaties waarin een bedrijf ligt op minder dan 1.000 m van een woonkern of lintbebouwing, overeenkomstig het advies van de GGD. In het daaruit voortvloeiende advies worden bedrijfsspecifieke kenmerken, zoals diersoort, type bouw (open/gesloten stal), ligging, windrichting en andere ruimtelijke ordeningsaspecten meegewogen.

4.11.5

Leemten in de kennis

Zoals hiervoor al is opgemerkt, is er nog onvoldoende inzicht in de effecten van (intensieve) veehouderij op de gezondheid. Hiervoor is aanvullend onderzoek nodig, vooral naar de samenhang tussen veehouderij en ziekten bij mensen in de directe omgeving van veehouderijbedrijven.

Uitvoerbaar alternatief - stikstof Op basis van de uitkomsten van de Passende beoordeling (zie hoofdstuk 6) is duidelijk geworden dat in het bestemmingsplan een maatregel nodig is om te garanderen dat geen negatieve effecten in Natura 2000-gebieden optreden en dan met name ten aanzien van de stikstofdepositie.

Hiertoe is in het bestemmingsplan een regeling opgenomen, die bestaat uit twee onderdelen:

1. de ammoniakemissie mag per bedrijf niet meer bedragen dan in de huidige situatie (het feitelijk, planologische legale gebruik);
2. enige toename van de emissie is toegestaan, mits dit onder de drempelwaarden van de PAS blijft (0,05 mol c.q. 1 mol). Voor deze onderdelen van de PAS is in dat kader een Passende beoordeling uitgevoerd, waardoor dit kan worden toegestaan in het kader van het bestemmingsplan.

Het op deze manier regelen van de stikstofproblematiek leidt ertoe dat geen negatieve effecten in omliggende Natura 2000-gebieden ten aanzien van de stikstofdepositie kunnen ontstaan. Het bestemmingsplan is daardoor uitvoerbaar.

Uitvoerbaarheid stikstofregeling

Om negatieve effecten op Natura 2000-gebieden te voorkomen, is in het bestemmingsplan geregeld dat de ammoniakemissie per veehouderij niet mag toenemen. De uitvoerbaarheid van een dergelijke regeling dient te worden aangetoond c.q. dat een dergelijke regeling “in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening”. In essentie komt het er daarbij op neer dat moet worden onderbouwd dat de regeling ook daadwerkelijk kan worden gebruikt. Anders gezegd: onderbouwd moet worden dat uitbreidingsruimte kan ontstaan, zonder dat de ammoniakemissie toeneemt. Daarbij kan een veehouder die wil uitbreiden, zijn oude stallen (met een hoge ammoniakemissiefactor) slopen en daarvoor in de plaats een grotere moderne stal bouwen met een lage emissiefactor. Hierbij is er dus sprake van een uitbreiding van een veehouderij zonder dat de ammoniakemissie toeneemt. De depositie in omliggende Natura 2000-gebieden zal dan dus ook niet toenemen. Daarbij is de vraag of bedrijven ook zodanige stallen gebruiken dat daarvoor nog verbeterde staltechnieken kunnen worden toegepast.

Om te toetsen of het mogelijk is dat grondgebonden en intensieve veehouderijen uitbreiden, zonder dat de ammoniakuitstoot toeneemt, is een berekening gemaakt: In bijlage 9 (Berekening interne saldering) is een berekening opgenomen van de uitbreidingsruimte, bij gelijkblijvende ammoniakemissie. Hierbij zijn per veehouderij de bestaande stalsystemen omgezet in een stalsysteem met de best beschikbare staltechnieken (BBT). De uitkomsten van deze berekening zijn opgenomen in bijlage 9 (Berekening interne saldering).

Hierbij is per adres bekeken welke uitstoot in de huidige situatie aanwezig is (ammoniakemissie/dier) op basis van de huidige stalsystemen uit de huidige vergunningen. Tevens is beoordeeld of er per bedrijf per stal een beter staltype denkbaar is, waardoor minder ammoniakemissie ont-

staat (Best beschikbare technieken, Rav 2016). Vervolgens is de totale huidige uitstoot afgezet tegen het aantal dieren dat daar bij met een lagere ammoniakfactor mogelijk zou zijn. Om te berekenen welk oppervlak aan uitbreiding mogelijk is, is daarna het aantal dieren vermenigvuldigd met een standaard oppervlakte per dier. De oppervlakten per dier zijn afgeleid uit literatuur. Met name is gebruik gemaakt van: Advies omtrent het houden van nertsen, P.R. Wiepkema, 1994, / Blanken, K. (2011), Handboek Melkveehouderij 2011, Wageningen UR Livestock Research, Lelystad, 2011/ Informatiedocument Leefoppervlaktes in de Intensieve Veehouderij / Varkensbesluit / Bleker: 'Grenzen aan groei megastallen, ruimte voor duurzame ontwikkeling'.

Uit de berekening volgt een uit te breiden staloppervlakte bij gelijkblijvende ammoniakemissie. In bijlage 9 (Berekening interne saldering) zijn de uitkomsten van bovenstaande berekening opgenomen.

Uit de berekening blijkt dat bij veel bedrijven op deze manier potentiële uitbreidingsruimte voor veestallen aanwezig is. Het is dus in beginsel bij veel veehouderijen mogelijk om de veestapel uit te breiden en extra veestallen te bouwen, zonder dat dit hoeft te leiden tot een toename van de huidige ammoniakemissie. Wanneer de uit de berekening volgende oppervlakte maat hoger is dan het huidige bouwvlak, dan wel 1,5 ha respectievelijk 2,5 ha voor grondgebonden bedrijven onder voorwaarden (minus de bestaande in gebruik zijnde oppervlakte), dan kan deze op basis van het bestemmingsplan niet volledig worden gerealiseerd. Een aantal bedrijven kan op basis van saldering niet uitbreiden, omdat zij reeds voorzien zijn van stallen waarvoor een lage ammoniakemissiefactor geldt. Echter een deel van de bedrijven kan uitbreiden met ca 150 m² tot 5000 m² stalruimte, enkele bedrijven hebben meer uitbreidingsruimte.

Als daarbij tevens wordt bedacht dat de uitbreidingsmogelijkheden voor de bouwvlakken/bouwsteden niet alleen mogen worden gebruikt voor veestallen, maar ook voor materieelberging, opslagloodsen en dergelijke dan is duidelijk dat daarmee is aangetoond dat de opgenomen voorwaardelijke verplichting uitvoerbaar is, evenals de opgenomen afwijkingsbevoegdheid voor het vergroten van de agrarische bouwsteden/bouwvlakken.

Hiermee is aangetoond dat het bestemmingsplan ruimte kan bevatten voor uitbreiding van veehouderijen, zonder dat dit hoeft te leiden tot een toename van de ammoniakdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden. De in het bestemmingsplan opgenomen juridische regelingen waarborgen dat er geen negatieve effecten ontstaan. Het bestemmingsplan is op dit onderdeel dan ook uitvoerbaar en in overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening.

Bij de berekening zoals opgenomen in bijlage 9 (Berekening interne saldering) gelden verder de volgende aandachtspunten:

- de in bijlage 9 genoemde uitbreidingsmaat in de laatste kolom is geen absoluut geldende maat. Wanneer nu in de tabel de uitkomst is dat er geen uitbreiding mogelijk is, kunnen er voor een ander diertype wel uitbreidingsmogelijkheden zijn. Het feit dat de tabel aangeeft dat er geen uitbreiding mogelijk is, betekent alleen dat voor het huidige diertype en bij de huidige beste beschikbare technieken geen uitbreiding mogelijk is. Wanneer er beter Best beschikbare technieken worden ontwikkeld, of een bedrijf overschakelt op een ander diertype (binnen de in het bestemmingsplan aangeduide categorie grondgebonden veehouderij, dan wel indien aan de orde de aangeduide categorie intensieve veehouderij), waarbij minder ammoniakuitstoot wordt gegenereerd per vierkante meter, dan is meer uitbreiding mogelijk dan in de tabel weergegeven. Het is daardoor ook geen maat die in het bestemmingsplan kan worden vastgelegd. Voor het bestemmingsplan dient te worden vastgehouden aan de gebruiksregeling zoals hiervoor benoemd, waarbij de huidige ammoniakemissie bepalend is voor de maximale toekomstige uitbreidingen.

- Wanneer geen uitbreiding van stallen voor vee mogelijk is, kunnen nog wel schuren voor een akker-bouw- of tuinbouwvak worden gerealiseerd. Dit maakt het bestemmingsplan mogelijk. Wat dit betreft is het bestemmingsplan uitvoerbaar, ook al is in de tabel opgenomen dat geen uitbreiding in de vorm van veestallen mogelijk is.

Glastuinbouw

Voor glastuinbouw ontbreken kwantitatieve gegevens over mogelijk maatregelen om stikstofdepositie te verminderen. Het is echter denkbaar is dat door realisatie van lagere emissie van warmte-installatie, plaatsen van ammoniakfilter/wasser, warmte uit aardwarmte een reductie van ammoniakemissie mogelijk is. Daardoor kunnen meer kassen gerealiseerd worden, zonder dat de uitstoot toeneemt.

Milieueffecten uitvoerbaar alternatief

De stikstofmaatregel heeft ook z'n weerslag op de milieueffecten van de andere milieuthema's. Deze worden in dit hoofdstuk kort beschreven.

Natuur

De effecten op de beschermde gebieden zullen zeer gering zijn doordat geen sprake is van toename van de ammoniakemissie. De stikstofmaatregel leidt tot de conclusie dat er vooral uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen kunnen worden gecreëerd door interne saldering: sloop van bestaande gebouwen en bouw van nieuwe stallen die minder ammoniak emitteren.

Juist bij de sloop van gebouwen kan er sprake zijn van aantasting van beschermde flora en fauna, zoals vleermuizen en huismussen. Hier is dus sprake van een potentieel negatief effect.

De Wet natuurbescherming voorziet hierbij al in een verplichting tot het doen van ecologisch onderzoek voorafgaand aan de sloop. Te overwegen is om dit voor alle zekerheid ook als voorwaarde bij de afwijkingsbevoegdheden toe te voegen.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

De milieueffecten zijn vergelijkbaar met het voornemen, doordat via interne saldering het nog steeds mogelijk blijft om bouwvlakken voor veehouderijen van 1,5 ha respectievelijk 2,5 ha in te vullen.

Geurhinder

Door de stikstofmaatregel is alleen uitbreiding van de veestapel mogelijk, indien er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie. Dat betekent dat bij uitbreiding van de veestapel een staltype zal moeten worden toegepast dat minder ammoniak emitteert. Hiermee zal in veel gevallen de geuremissie ook worden beperkt. Immers een stalsysteem dat de ammoniakemissie beperkt, zal vaak ook de geurhinder reduceren. In welke mate daarvan sprake is, is afhankelijk van het specifieke staltype.

Niettemin zal er lokaal sprake kunnen zijn van een licht negatief effect. Door middel van adequate voorwaarden bij de afwijkingsbevoegdheden kan dit negatieve effect worden voorkomen.

Bodem, water en licht

De effecten zijn vergelijkbaar met de effecten van het voornemen.

Luchtkwaliteit

Door de stikstofmaatregel is alleen uitbreiding van de veestapel mogelijk, indien geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie. Dat betekent dat bij uitbreiding van de veestapel een staltype zal moeten worden toegepast dat minder ammoniak emitteert. Hiermee zal in veel gevallen de emissie van fijnstof ook enigszins worden beperkt. Immers een stalsysteem dat de ammoniakemissie beperkt, zal vaak ook de emissie van fijnstof reduceren. In welke mate daarvan sprake is, is afhankelijk van het specifieke staltype.

Niettemin zal lokaal sprake kunnen zijn van een licht negatief effect. Door middel van adequate voorwaarden bij de afwijkingsbevoegdheden kan dit negatieve effect worden voorkomen.

Geluid en verkeer

De effecten zijn vergelijkbaar met de effecten van het voornemen. Het aantal verkeersbewegingen ten gevolge van minicampings blijft bijvoorbeeld gelijk. Het aantal veehouderijbedrijvenlocaties waar uitbreiding (investering in vervanging van stallen) mogelijk is, is beperkter dan in het voornemen, omdat de maximale ammoniakemissie per veehouderij is beperkt. De verwachting hierbij is dat de schaalvergroting op de ene locatie gepaard zal gaan met een stoppend agrarisch bedrijf elders. De toename van de verkeersbewegingen is in dit alternatief dus geringer dan in het voornemen. Per saldo wordt dit als een neutraal effect ingeschat.

Gezondheid

Het effect van het alternatief is neutraal doordat omschakeling naar intensieve veehouderij niet is toegestaan en de maximale ammoniakemissie per bedrijf is vastgelegd.

Beoordeling van de milieueffecten

In de hiernavolgende tabel is de beoordeling weergegeven.

Tabel. Overzicht beoordeling effecten uitvoerbaar alternatief

	Uitvoerbaar alternatief
Effecten op Natura2000-gebieden t.a.v. verzuring en vermisting	0
Effecten op Natura2000-gebieden t.a.v. overige aspecten	Gelijk aan voornemen
Effecten op NNN-gebieden t.a.v. verzuring en vermisting	0
Effecten op NNN-gebieden t.a.v. overige aspecten	Gelijk aan voornemen
Effecten van stikstof op flora en fauna, met name gericht op beschermde soorten	0
Effecten van fysieke aantasting op flora en fauna, met name gericht op beschermde soorten	0/-
Effecten van verdroging op flora en fauna, met name gericht op beschermde soorten	Gelijk aan voornemen
Effecten op de kernkwaliteiten van het landschap: - hoogveenontginningenslandschap - zandgrondenlandschap - rivierdallandschap	Gelijk aan voornemen
Totaalscore	
Effecten op cultuurhistorische waarden	Gelijk aan voornemen
Effecten op archeologische waarden	Gelijk aan voornemen
Toe- en afname aantal geurgehinderden en mate verandering leefklimaat	Gelijk aan voornemen
Risico op negatieve effecten op grondwaterkwantiteit.	Gelijk aan voornemen
Risico van beïnvloeding grondwaterkwaliteit.	Gelijk aan voornemen
Risico's en negatieve effecten oppervlaktewaterkwantiteit.	Gelijk aan voornemen
Risico's en negatieve effecten de kwaliteit van het oppervlaktewater.	Gelijk aan voornemen
Effecten op de bodemkwaliteit.	Gelijk aan voornemen

	Uitvoerbaar alternatief
milieueffecten van licht, bepaald op basis van de toename van de lichthinder	Gelijk aan voornemen
Toe-/afname knelpunten fijn stof t.g.v. wegverkeer	Gelijk aan voornemen
Toe-/afname knelpunten fijn stof t.g.v. bedrijfsvoering	0/-
Toename van de geluidhinder agrarische bedrijven	0/-
Toename van de geluidhinder verkeer t.g.v. agrarische bedrijven	0
Toe/afname groepsrisico t.g.v. realisatie kwetsbare objecten in plangebied	0
Verandering van verkeersintensiteiten	0
Verandering in de verkeersveiligheid	0
Verschillen in gezondheidseffecten op hoofdlijnen	Gelijk aan voornemen

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

Passende beoordeling

6

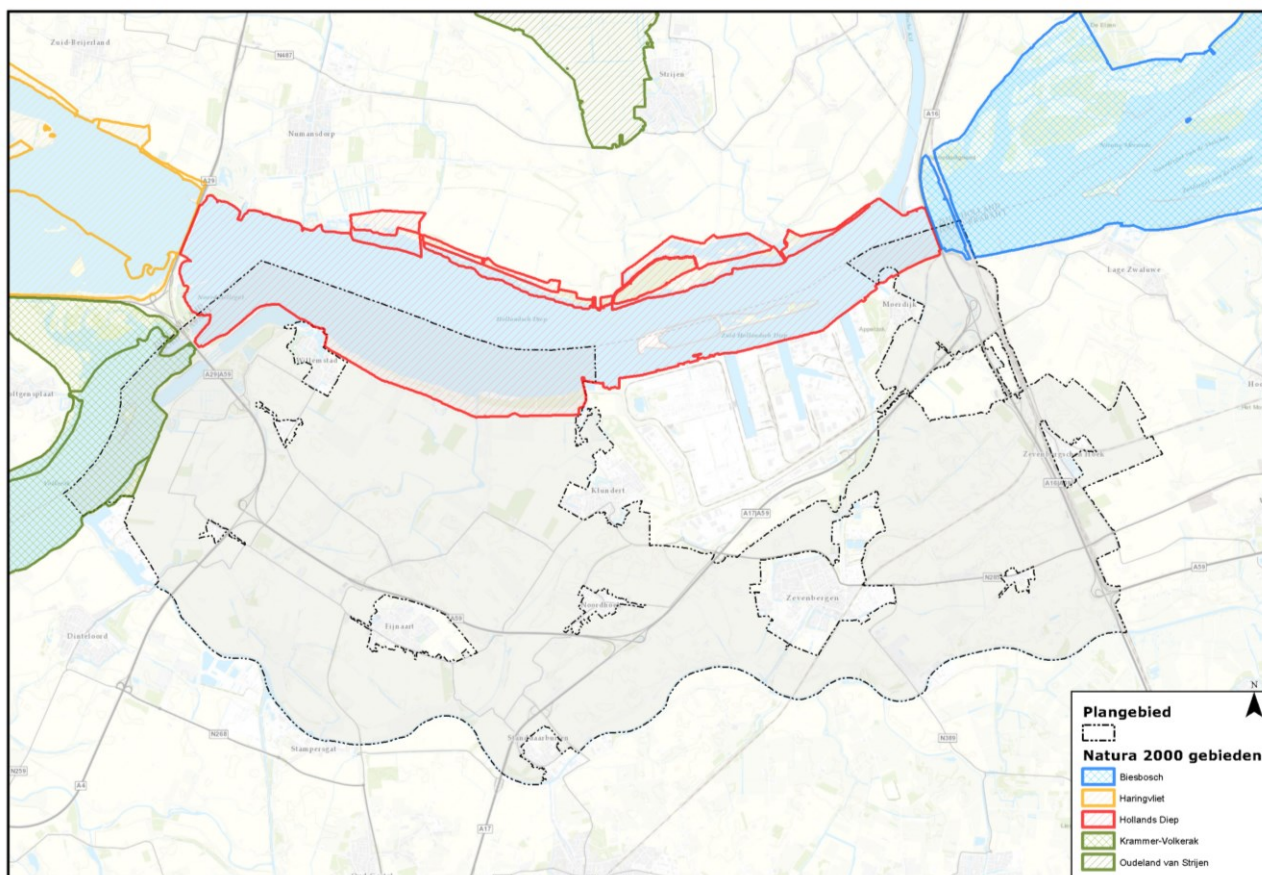
6.1

Wettelijke regeling

Een passende beoordeling is aan de orde indien één of meerdere activiteiten die in een plan worden voorzien, significante gevolgen kunnen hebben op een Natura 2000-gebied.

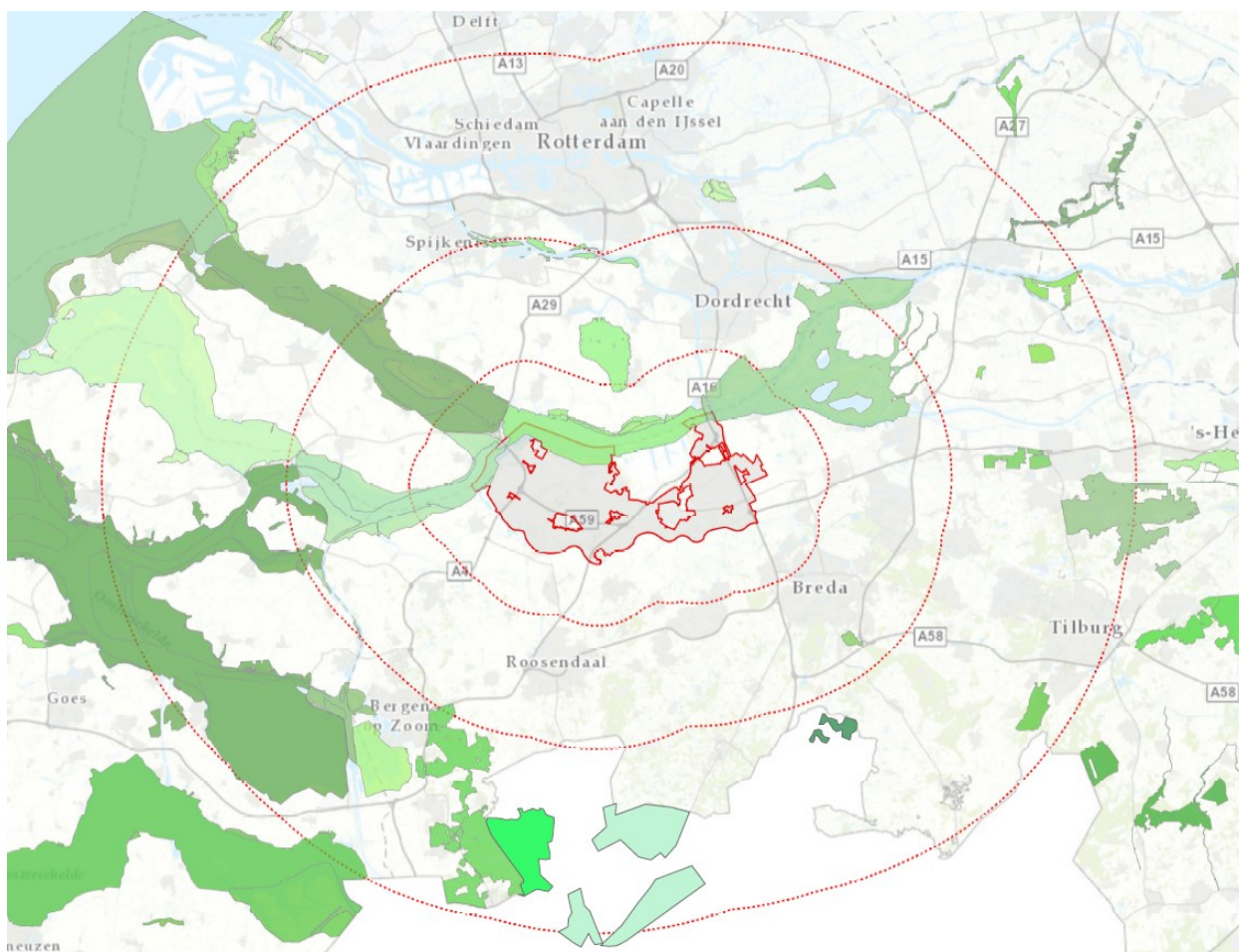
Binnen het plangebied liggen enkele gedeelten van Natura 2000-gebieden, te weten de wateren van het Hollandsch Diep en het Volkerrak (Figuur 1). Dit betreft de Natura 2000-gebieden 'Hollandsch Diep' en 'Krammer Volkerak'. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich tevens de Natura 2000-gebieden 'Biesbosch' en 'Haringvliet'.

Vervolgens ligt Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen op een afstand van circa vijf kilometer ten noorden van het plangebied. Op de kaart in Figuur 38 is de ligging van Natura 2000-gebieden binnen een straal van 5, 15 en 30 kilometer weergegeven. Binnen 30 km liggen tevens drie Belgische Natura 2000-gebieden, nl. Kalmthoutse Heide, Schietvelden en Heesbossen²⁴.

Figuur 37. Ligging Natura 2000-gebieden binnen en rond de gemeente Moerdijk

²⁴ <https://www.natura2000.vlaanderen.be/natura-2000-gebieden>

Figuur 38. Natura 2000-gebieden (groene vlakken) rond het plangebied (rood omlijnd) met 5, 15 en 30 km buffer (rode stippellijnen)

Wet Natuurbescherming 2017, artikel 2.8 lid 1-3

Ten aanzien van de passende beoordeling is de volgende tekst uit de Wet natuurbescherming relevant:

1. Voor een plan als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, of een project als bedoeld in artikel 2.7, derde lid, onderdeel a, maakt het bestuursorgaan, onderscheidenlijk de aanvrager van de vergunning, een passende beoordeling van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied.
2. In afwijking van het eerste lid hoeft geen Passende Beoordeling te worden gemaakt, ingeval het plan of het project een herhaling of voortzetting is van een ander plan, onderscheidenlijk project, of deel uitmaakt van een ander plan, voor zover voor dat andere plan of project een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren over de significante gevolgen van dat plan of project.
3. Het bestuursorgaan stelt het plan uitsluitend vast, en gedeputeerde staten verlenen voor het project, bedoeld in het eerste lid, uitsluitend een vergunning, indien uit de passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan, onderscheidenlijk het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten.

4. De passende beoordeling van deze plannen maakt deel uit van de ter zake van die plannen voorgeschreven milieueffectrapportage.
5. De verplichting tot het maken van een passende beoordeling bij de voorbereiding van een plan als bedoeld in het tweede lid geldt niet in gevallen waarin het plan een herhaling of voortzetting is van een plan of project ten aanzien waarvan reeds eerder een passende beoordeling is gemaakt, voor zover de passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren omtrent de significante gevolgen van dat plan.

In de passende beoordeling wordt de volgende vragen beantwoord:

1. Kunnen de ontwikkelingen die het voorgenomen bestemmingsplan mogelijk maakt, gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor de Natura 2000-gebieden in het plangebied en de directe omgeving, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in die gebieden verslechteren of een significant verstorend effect hebben op de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen?
2. Indien dergelijke effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten:
Is het mogelijk is de invulling van het bestemmingsplan zodanig te kiezen dat significant negatieve gevolgen kunnen worden voorkomen?

De voorliggende passende beoordeling is mede gebaseerd op de beschikbare informatie over de Natura 2000-gebieden. Bij de Passende Beoordeling wordt passend bij het niveau van het plan of project in kaart gebracht wat de effecten (kunnen) zijn van het plan op de natuurwaarden in het Natura 2000-gebied, welke verzachtende (mitigerende) maatregelen de initiatiefnemer van plan is te nemen en wat de betekenis is van de geconstateerde (mogelijke) effecten in het licht van het beschermingsregime volgens de Wet natuurbescherming 2017. Daarbij moeten ook de cumulatieve effecten met bestaande en geplande activiteiten in ogenschouw genomen worden. Hierbij wordt rekening gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen die voor afzonderlijke Natura 2000-gebieden gelden. De significantie van de gevolgen moet met name worden beoordeeld in het licht van de specifieke milieukeurmerken en omstandigheden van het gebied. Omkeerbare en tijdelijke effecten kunnen ook van significante betekenis zijn.

Voor het planMER is onderzoek uitgevoerd naar de ammoniakemissie en -depositie van de veehouderijbedrijven en glastuinbouwbedrijven in het bestemmingsplangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van het rekenmodel Aerius. De ammoniakemissie is bepaald op basis van de in de bijlage van de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) en/of de in bijlage 1 van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (Bahv) opgenomen ammoniakemissiefactoren per veesoort. De uitgangspunten van het onderzoek zijn in bijlage 5 bij het voorliggende planMER opgenomen.

Referentiesituatie

Op grond van de Wnb is elke handeling die de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied aantast verboden. Daarom moeten effecten van een plan of project in beeld komen. Het ligt voor de hand deze effecten in beeld te brengen door te kijken wat het plan of project wijzigt aan de huidige situatie. Vervolgens wordt gekeken wat deze effecten, in cumulatie met andere plannen of projecten betekenen voor de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende Natura 2000-gebied. De vergelijkingsbasis voor de passende beoordeling is dus niet hetzelfde als de referentie-

situatie bij de andere milieuonderdelen in het planMER, omdat in de passende beoordeling de autonome ontwikkeling niet meegenomen wordt²⁵.

6.2

Omschrijving van de Natura 2000-gebieden

De Natura 2000-gebieden die binnen een straal van 10 km van het plangebied zijn gelegen, worden uitgebreid besproken in bijlage 1. De gebiedsbeschrijvingen zijn opgesteld op basis van de aanwijzingsbesluiten en omvatten waar van toepassing een overzicht van de aangewezen soorten en habitattypen, de ecohydrologie met knelpunten en oplossingen.

Binnen het plangebied liggen enkele gedeelten van Natura 2000-gebieden, te weten de wateren van het Hollandsch Diep en het Volkerrak (Figuur 1). In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich tevens de Natura 2000-gebieden 'Biesbosch' en 'Haringvliet'.

Tussen 5 en 10 km afstand liggen verder het Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen en Vlijmensche bos. Op de kaart in Figuur 38 is de ligging van Natura 2000-gebieden binnen een straal van 5, 15 en 30 kilometer weergegeven.

De Natura 2000-gebieden die op grotere afstand zijn gelegen, kunnen uitsluitend worden beïnvloed door stikstofdepositie. Deze effecten kunnen zelfs optreden tot op een afstand van meer dan 100 km. Dit effect wordt in de volgende paragrafen besproken, de typen natuur in deze gebieden worden echter niet nader beschreven. Voor de effectbeoordeling maakt het ook niet uit of er significant negatieve effecten op één of meerdere gebieden kunnen optreden. In beide gevallen is het bestemmingsplan dan niet uitvoerbaar. Nadere informatie over de Natura 2000-gebieden kan worden gevonden op de sites www.alterra.synbiosys.nl en www.rijksoverheid.nl.

6.3

Storingsfactoren en effectbeoordeling

Ten aanzien van de te onderzoeken effecten is het van belang welke effecten ten gevolge van het bestemmingsplan op de Natura 2000-gebieden binnen en in de omgeving van het plangebied kunnen optreden. In deze paragraaf wordt gemotiveerd welke effecten in het kader van het bestemmingsplan kunnen optreden en welke niet.

In hoofdstuk 2 van de PlanMER is het voornemen uitvoerig beschreven. Het voornemen biedt ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw met mogelijk negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden.

Dit betreft - binnen in H2 in detail omschreven beperkingen, de volgende landbouwactiviteiten:

- Uitbreiding van bouwstede van vollegrondsteeltbedrijven tot maximaal 1,5 ha, of bij afwijking onder voorwaarden tot 2,5 ha.
- Uitbreiding van bouwstede van grondgebonden veehouderijen tot maximaal 1,5 ha, of bij afwijking meer onder voorwaarde dat het aantal vergunde dieren niet toeneemt.

---

²⁵ Veel gestelde vragen over de Passende beoordeling en bestemmingsplannen buitengebied, Commissie voor de m.e.r., 28 september 2012.

- Uitbreiding van intensieve veehouderijen bij afwijking, binnen bestaande bouwvlak
- Opslag van ruwvoer buiten het bouwvlak, direct aansluitend daarop, is mogelijk tot 0,5 ha.
- Uitbreiding van kassen uitsluitend binnen de aanduiding 'glastuinbouw' en 'kas'
- Uitbreiding hoge en lage teeltondersteunende voorzieningen en containervelden binnen en buiten het bouwvlak, onder voorwaarden en in beperkt gebied.

Daarnaast zijn de volgende activiteiten, toegelaten in het plangebied, van belang:

- Het toestaan van ondergeschikte niet-agrarische nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven, waaronder ook begrepen mestvergisting voor eigen gebruik of kleinschalige recreatie.
- Beperkte uitbreiding van burgerwoningen en niet-agrarische bedrijven.
- De mogelijkheid om paardenbakken te realiseren bij bebouwde erven of direct aansluitend daaraan.

Voor het verkennen van effecten is de Effectenindicator²⁶ van het Ministerie van Economische Zaken geraadpleegd. De effectenindicator is een hulpmiddel bij de toetsing van de Wet natuurbescherming en geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de meest voorkomende storende factoren, gebaseerd op absolute getallen voor biotische randvoorwaarden en kennis van ruimtelijke randvoorwaarden. De resultaten zijn per gebied te raadplegen. Mogelijke effecten van storingsfactoren op basis van deze activiteiten worden in beeld gebracht.

In bijlage 3 is de effectenindicator per gebied ten aanzien van agrarische activiteiten weergegeven. Alle bovengenoemde activiteiten van het voornemen vinden buiten de Natura 2000-gebieden plaats. Daarom kan op voorhand worden vastgesteld dat de verstorende aspecten:

1. Oppervlakteverlies
2. Versnippering
10. Verandering stroomsnelheid
11. Verandering overstromingsfrequentie
13. Verstoring door geluid
15. Verstoring door trilling
17. Verstoring door mechanische effecten
19. Bewuste verandering van de soortensamenstelling

niet kunnen worden veroorzaakt door een toe te laten bestemming in het plan.

Effecten van verdroging en verontreiniging kunnen worden uitgesloten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van storingsfactoren die relevant zijn voor de mogelijk te maken agrarische activiteiten. Alle in de omgeving gelegen Natura 2000-gebieden zijn in meer of mindere mate gevoelig voor zure en vermestende depositie, verontreiniging en verdroging (storingsfactoren 3, 4, 7 en 8, zie bijlage 3), en optische verstoring (storingsfactor 16).

---

²⁶ <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicator.aspx?subj=effectenmatrix>

Tabel. Samenvatting van relevante storingsfactoren voor omliggende Natura 2000 gebieden. 0 = niet gevoelig, + = gevoelig, ++ = zeer gevoelig voor minimaal een biotoop of soort

Storingsfactor	3 verzuring	4 vermisting	7 verontreiniging	8 verdroging	16 optische verstoring
Hollandsch Diep	+	+	++	++	++
Krammer-Volkerak	++	++	+	++	++
Haringvliet	++	++	++	++	++
Biesbosch	++	++	++	++	++
Oudeland van Strijen	0	0	+	+	0
Ulvenhoutsbos	+	+	+	0	+

Tot slot kan optische verstoring (storingsfactor 16) in de Natura 2000 gebieden een rol spelen bij niet agrarische activiteiten, met name recreatie. De overige storingsfactoren zijn in de gemeente Moerdijk in het kader van het voornemen en alternatieven niet aan de orde.

6.3.1

Problematiek mest en ammoniak (storingsfactoren 3 en 4)

De voorgenomen uitbreidingen van de bouwstede of bedrijfsontwikkeling binnen het bouwvlak van veehouderijbedrijven leiden mogelijk tot het houden van meer dieren en meer emissie van ammoniak door de lucht, en fosfaat en nitraat via grond- en oppervlaktewater. De plaatsingsmogelijkheden van mest worden bepaald door het landelijk mestbeleid, gebaseerd op de Nitraatrichtlijn van de EU. Verhoging van mestgift per hectare is niet mogelijk binnen het huidige beleid. Als er meer mest wordt geproduceerd op bedrijven, dan zal dat volgens de geldende regels moeten worden verwerkt en afgevoerd. Alleen de uitstoot en depositie van ammoniak kan door de voorgenomen activiteiten wijzigen.

Uitbreiding van bouwblokken van andere typen bedrijven leidt om dezelfde reden als bij veehouderij niet tot verhoging van mestgiften op de percelen, en vanaf de bouwblokken vindt geen extra emissie van nutriënten plaats. Enige uitzondering is een mogelijk effect van uitbreiding van glastuinbouwbedrijven, dit wordt hieronder nader uitgewerkt.

Op basis van de schaalvergroting in de landbouw die met het voornemen mogelijk wordt, kunnen bij ongeveer 192 agrarische bedrijven in het plangebied een toename van ongeveer 1.920 ritten per etmaal, verspreid over het plangebied worden verwacht (paragraaf 4.10 Verkeer). Uitbreiding van kleinschalig kamperen, kan mogelijk via toename van verkeer extra N-depositie opleveren. Uitgaande van circa 2,5 extra ritten per 10 standplaatsen op 192 agrarische bedrijven betekent dit circa 1.200 ritten/etmaal over het gehele plangebied (paragraaf 4.10 Verkeer).

Gemeenschappelijke voorzieningen als sanitair dienen binnen het bouwvlak te worden gerealiseerd. Dat betekent dat deze ruimte dus niet kan worden benut voor stalling van vee. Ten aanzien van stikstofdepositie is een worstcasescenario met mini-campings dus gunstiger dan een worstcase-scenario met uitbreiding van de veehouderij.

Voor de extra depositie van NOx en de geluidsbelasting van wegen, leidt de toename van verkeer tot een te verwaarlozen hoeveelheid.

De hoeveelheid depositie die een ecosysteem nog kan verdragen zonder schade te ondervinden, wordt de kritische depositiewaarde of kritische belasting genoemd. Bij de meeste Natura 2000-

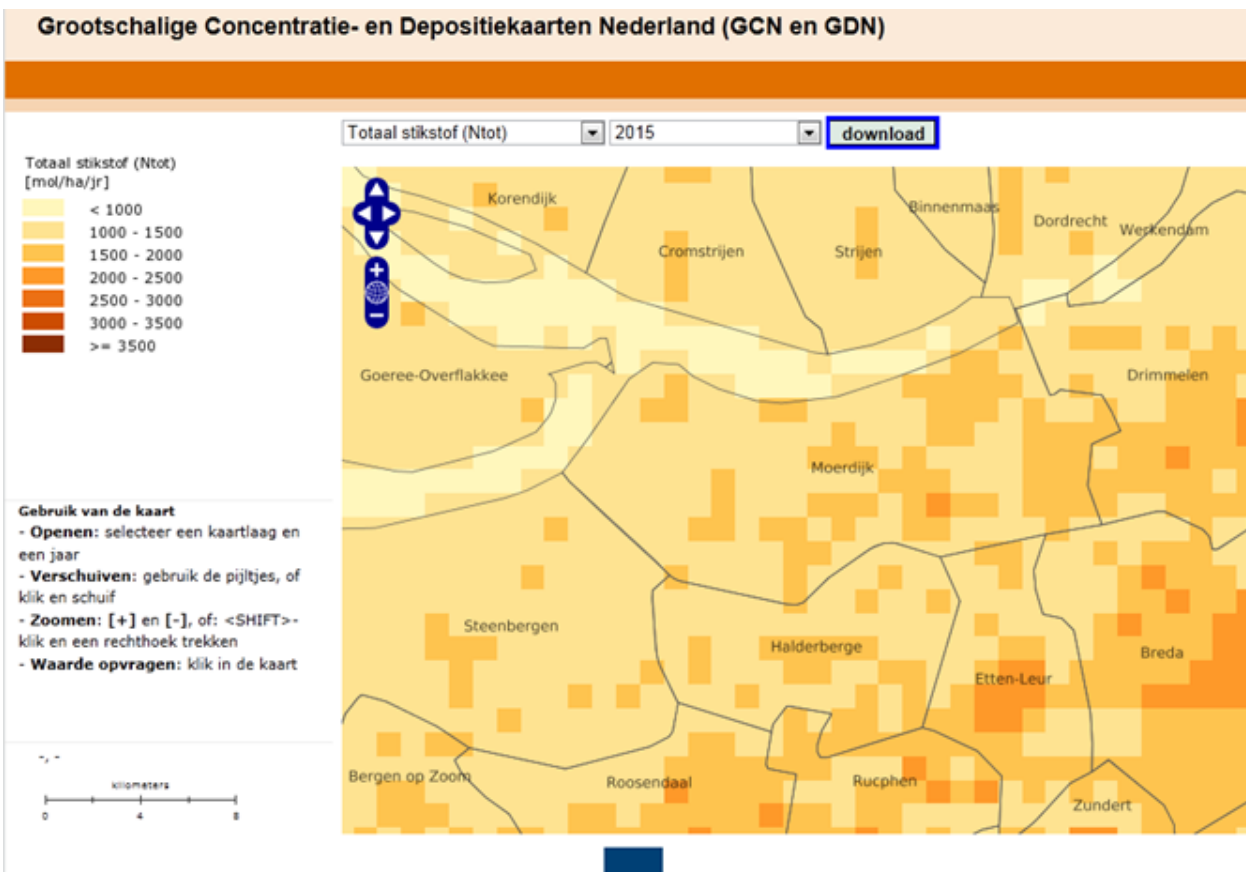

gebieden overschrijdt de huidige belasting met ammoniak in ruime mate de kritische depositiewaarde, zowel voor het habitatype dat het gevoeligst is voor de invloed van ammoniak, als voor diverse (iets) minder gevoelige habitattypen. De te hoge stikstofdepositie, ook wel vermestende depositie genoemd, kan leiden tot verslechtering van de biodiversiteit van deze ecosystemen. Overmatige depositie van stikstof leidt tot verstoring van de voedingstoffenbalans in de bodem en verontreiniging van het grond- en oppervlaktewater, wat kan leiden tot de achteruitgang of zelfs het verdwijnen van karakteristieke soorten in bossen en natuurterreinen. Verzuring ontstaat als gevolg van verontreiniging van de lucht met de stoffen zwaveldioxide, ammoniak en stikstofoxiden. Deze gassen reageren met elkaar en worden omgezet in onder andere salpeterzuur en zwavelzuur. Deze stoffen kunnen leiden tot verzuring van bodem en water en kunnen planten en materialen aantasten. Landbouw, verkeer en de industrie zijn de belangrijkste bronnen van verzurende stoffen. De groei en intensivering van de landbouwsector heeft geleid tot overmatige toevoer van stikstof en fosfaat (vermesting). Hierdoor verslechterde de kwaliteit van het ondiepe grondwater en het oppervlaktewater. Vermesting speelt niet alleen via uit- en afspoeling, maar ook via depositie van ammoniak werkt de overbemesting in de landbouw door naar het milieu in de vorm van vermesting en verzuring van natuur. De ecologische effecten van vermesting door stikstof zijn echter belangrijker geworden dan de verzurende effecten van zwavel en stikstof. De effecten ten gevolge van de landbouw, met name intensieve veehouderij zijn derhalve het grootst. Ook de uitbreidingen in de melkveehouderij kunnen een forse bijdrage leveren aan de ammoniakdepositie.

Voor de Natura 2000-gebieden zijn te beschermen habitattypen vastgesteld, en voor de in Nederland liggende gebieden zijn tevens kritische depositiewaarden (KDW) opgesteld, die daarvoor van belang zijn (zie onderstaande tabel). Voor de meeste Natura 2000-gebieden binnen en buiten het onderzoeksgebied ligt de stikstofdepositie in de bestaande situatie al aanzienlijk boven de kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitatype²⁷. Dit geldt ook voor direct aan het plangebied grenzende Natura 2000-gebieden, Krammer-Volkerak en Biesbosch. Het grootste deel hiervan is overigens afkomstig uit emissie vanuit andere gemeenten.

---

²⁷ RIVM, Grootchalige depositiekaarten Nederland, Totaal stikstof (Ntot) 2015.

Figuur 39 Stikstofdepositie in en rond de gemeente Moerdijk (bron RIVM, 2015)

De huidige stikstofdepositie in Moerdijk varieert van circa 1.250 mol N/ha/jaar tot zeer plaatselijk circa 2.500 mol N/ha/jaar (figuur 39).

In onderstaande tabel zijn de kritische depositiewaarden (KDW) van de meest kritische habitattypen in de Natura 2000-gebieden binnen en grenzend aan het onderzoeksgebied opgenomen.

Tabel. Kritische Depositie Waarden (KDW) in mol N/ha/jaar van de meest gevoelige habitattypen in enkele relevante Natura 2000-gebieden. Tevens is in de tabel weergegeven de huidige achtergronddepositiewaarde (2015) (bron RIVM, 2017)

Natura 2000-gebied	Habitat-nummer	Habitattype	KDW	Achtergronddepositie 2015 in mol N/ha.j
				-/+
Ulvenhoutsebos	H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	1429	2177
	H9160_A	Eiken-haagbeukenbossen	1429	2228
	H91EO_C	Vochtige alluviale bossen	1857	2191
Hollandschdiep	H91EO_A	Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibos)	2429	Niet stikstofgevoelig
	H3270	Slikkige rivieroever	>2400	Niet stikstofgevoelig
	H6430_B	Ruigten en zomen (harig wilgen-roosje)	>2400	Niet stikstofgevoelig
Biesbosch, twee meest kritische habitattypen	H6120	Stroomdalgraslanden	1286	1223; 0% overbelast
	H6510_B	Glanshaver- en vossenstaartheuveln	1429	1223; 0% overbelast

---

Krammer Volkerak	H2160	Duindoornstruwelen	2000
	H2190B	Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	1071
	H1330 B	Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	1571
Haringvliet Oudeland van Strijen	Nog niet uitgewerkt		

Uit de tabel en figuur 39 is af te leiden dat voor een groot aantal habitattypen (alleen de meest kritische staan in de tabel) de KDW reeds wordt overschreden, met name die van het Ulvenhoutsebos en Biesbosch. De verwachting is dat generieke bronmaatregelen slechts gering effect zullen hebben op de totale stikstofdepositie.

Door het Ministerie van Economische Zaken is het Programma Aanpak Stikstof (PAS) opgesteld welke per 1 juli 2015 in werking is getreden (zie hoofdstuk 3). De PAS is er op gericht het verlenen van vergunningen op grond van de Nbw 1998 weer mogelijk te maken. Het verlenen van dergelijke vergunningen voor ontwikkelingen waarbij stikstofemissie plaatsvindt, is in de omgeving van Natura 2000-gebieden nu vaak niet meer mogelijk, omdat in deze gebieden vaak al sprake is van een overschrijding van de maximaal toelaatbare stikstofdepositie op kwetsbare vegetaties. De PAS is ook relevant in het kader van de effectbeoordeling van stikstof in relatie tot het voornemen en alternatieven. De stikstofdeposities dienen in het kader van de PAS te worden berekend met Aerius. Toenames onder de 0,05 mol N/ha/jaar worden in het kader van de PAS als niet significant beschouwd. De rekentool Aerius zit zo in elkaar dat deze toenames automatisch niet in de berekeningen worden weergegeven.

Veehouderij

Ten aanzien van het voornemen (zie hoofdstuk 2) zijn de stikstofdepositietoenames ten opzichte van de huidige situatie berekend (bijlage 7). De toename van depositie op basis van het voornemen bedraagt voor het Natura 2000-gebied Krammer-Volkerak 35 mol N/ha /jaar (op de hectare met het hoogste verschil volgens de uitvoer van Aerius). Daarnaast veroorzaakt het voornemen in nog eens 7 Nederlandse Natura 2000-gebieden een overschrijding van de beschikbare ontwikkelingsruimte met meer dan 1 mol N/ha/jaar. Zelfs op zeer grote afstand van het plangebied zijn nog effecten gemeten in de Aeriusberekeningen: in het Natura 2000-gebied Lieftingsbroek (provincie Groningen) bedraagt de toename nog 0,21 mol N/ha/jaar. De grenswaarde voor dit Natura 2000-gebied is echter verlaagd van 1 naar 0,05 mol N/ha/jaar. De genoemde toename ten gevolge van het voornemen kan daarmee zelfs significant negatieve effecten hebben op Lieftingsbroek. Er zijn hiernaast nog eens 8 Nederlandse Natura 2000-gebieden waar de depositie minder dan 1 mol/ha/jaar toeneemt, maar wel de ontwikkelingsruimte overschrijdt.

Aerius voorziet niet in berekening van de toename aan stikstofdepositie voor Belgische Natura 2000-gebieden. Ook hier zijn verzuringsgevoelige habitattypen aangewezen zoals droge en vochtige heide²⁸. Gezien de toenames in de omringende Nederlandse Natura 2000-gebieden is het waarschijnlijk dat ook in deze gebieden een significant negatief effect optreedt.

---

²⁸ <https://www.natura2000.vlaanderen.be/natura-2000-gebieden>

Glastuinbouw

Ten aanzien van het voornemen zijn de stikstofdepositietoenames van de aanwezige glastuinbouw ten opzichte van de huidige situatie berekend (bijlage 8).

De maximaal mogelijke groei van de glastuinbouwbedrijven binnen de huidige aanduiding 'glastuinbouw' is per bedrijf berekend. Hierbij is ervan uitgegaan dat de gehele oppervlakte binnen de aanduiding 'glastuinbouw' benut wordt voor glastuinbouw.

De emissie vanuit glastuinbouw is gebaseerd op 0,028 gr/NO_x/sec/ha glastuinbouw.²⁹ Er is vanuit gegaan³⁰ dat de emissie plaatsvindt op 8 meter hoogte, en een warmte capaciteit van 0,004 MW.

De toename van depositie op basis van het voornemen, voor alle glastuinbouwbedrijven samen, blijft voor alle Natura 2000-gebieden verwaarloosbaar klein, onder 0,05 mol N/ha /jaar.

Voor een individueel bedrijf zal deze nog lager zijn.

Conclusie

Door mogelijke ontwikkelingen in de veehouderij in het Ontwerpbestemmingsplan neemt de depositie vanuit het plangebied in het meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden Krammer-Volkerak en Biesbosch sterk toe. Omdat de achtergronddepositie al te hoog is, betekent deze verslechtering een significant sterk negatief effect.

Ook in 15 andere Nederlandse Natura 2000-gebieden, en daarnaast nog in enkele Belgische, leidt het ontwerpbestemmingsplan tot een toename van de stikstofdepositie. In de meeste gebieden ligt de achtergronddepositie hoger dan de kritische depositiewaarde. In dat geval is elke toename van de stikstofdepositie, hoe gering ook, als significant negatief aan te merken.

De ontwikkelingsmogelijkheden in de glastuinbouw leiden tot verwaarloosbare toename van de stikstofdepositie, die in totaliteit beneden de van 0,05 mol N/ha/ jaar blijft (grenswaarde voor meldingen op grond van de PAS 1 mol N/ha/jaar). Hiervoor is nog ontwikkelingsruimte beschikbaar.

Samengevat leidt bovenstaande verhoging van de stikstofdepositie voor de uitbreiding van veehouderijen met meer dan 1 mol/ha/jaar voor het Natura 2000-gebieden Krammer-Volkerak en Biesbosch en nog 15 andere gebieden tot significant zeer negatieve effecten (--) op de instandhoudingsdoelstellingen voor deze gebieden.

6.3.2

Verontreiniging en verdroging (storingsfactoren 7 en 8)

De mogelijkheid van bouwkaavelvergroting en toepassen van intensieve teelttechnieken kan leiden tot aanleggen van diepe drainage, diepe grondbewerking zoals diepploegen, het wijzigen van het greppel- en slotenpatroon.

Daarnaast kan tijdelijk en op kleine schaal van een bouwblok het waterpeil verlaagd worden ten behoeve van bouwwerkzaamheden.

Voor de Natura 2000-gebieden in en grenzend aan de gemeente Moerdijk geldt dat aanpassing van de grondwaterstand in het agrarisch gebied niet van invloed is op het waterpeil van deze gebie-

---

²⁹ Wesseling, J.P., Sauter. F.J., De bijdrage van een kassencomplex aan de stikstofdioxideconcentratie (rapport 680705001/2007), RIVM.

³⁰ Passende Beoordeling structuurvisie Maasdriel

den. Het waterpeil wordt bepaald door het peilbeheer in de grote wateren waarvan zij deel uitmaken. Samenhangend met verdroging kan de waterkwaliteit op en rond de landbouwbedrijven verslechteren door sterkere concentratie van verontreinigende stoffen in een kleiner volume water. Echter voorwaarden voor gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen borgen dat dit effect beperkt is. Daarbij wordt de waterkwaliteit van de buitendijks gelegen Natura 2000 gebieden voor een zeer klein verwaarloosbaar deel veroorzaakt door de in het plangebied gelegen agrarische bedrijven.

Voor het Natura 2000-gebied Ulvenhoutsebos geldt weliswaar een sense of urgency voor maatregelen tegen verdroging. Dit betreft echter uitsluitend maatregelen binnen het gebied en direct grenzend aan het gebied. Dit Natura 2000-gebied ligt meer dan 5 kilometer van het plangebied. Gezien de afstand en de aard van de activiteiten in het plangebied zijn geen hydrologische effecten te verwachten.

De conclusie is dat het effect van verdroging en vertontreiniging beide nul (0) is.

6.3.3

Optische verstoring, storingsfactor 16

Het bestemmingsplan laat vergroting van het bouwblok toe en in beperkte mate kleinschalig kamperen toe (kamperen bij de boer) en aanleg van paardenbakken. Deze ontwikkeling kan plaatsvinden bij maximaal 192 agrarische bedrijven in het buitengebied. Een geringe toename van de dagrecreatie in Natura 2000-gebieden kan daarvan het gevolg zijn. De aangrenzende Natura 2000-gebieden zijn aangewezen voor verschillende soorten vogels die in meer of mindere mate gevoelig zijn voor verstoring. De nabije Natura 2000 gebieden zijn niet toegankelijk nabij deze bedrijfslocaties, recreanten kunnen alleen vanaf de dijk op de natuurgebieden kijken. Extra verstoring zal zeker niet optreden. Ook is niet te verwachten dat de recreatieve vaarintensiteit in de Natura 2000 gebieden zal toenemen ten gevolge van het kleinschalig kamperen.

In de open graslanden rondom agrarische bedrijven kunnen verstoringsgevoelige watervogels uit de Natura 2000 gebieden komen foerageren. Het plangebied is niet aangewezen als rust- en foeragegebied en wordt niet als zodanig genoemd in de beheerplannen van omliggende Natura 2000 gebieden. De betekenis als foeragegebied is gering.

Bij het vergroten van een bouwvlak, het toestaan van kleinschalig kamperen of van paardenbakken kan de verstoringszone verplaatst worden en waardoor de afstand tussen een verblijfplaats en de verstoringszone kleiner wordt. Omdat er om de bestaande agrarische bedrijven al een verstoringszone aanwezig is, die de foeragerende vogels over het algemeen mijden, is de extra verstoring klein. Daarbij moet er, zoals hiervoor is opgemerkt, bij het vergroten van het agrarisch vlak sprake zijn van een goede landschappelijke inpassing. Door deze maatregelen wordt het toch al geringe effect nog verder verkleind.

Ook beperkte uitbreiding van burgerwoningen en niet-agrarische bedrijven zal hooguit leiden tot zeer beperkte vergroting van de verstoringszone. Door goede landschappelijk inpassing kan dit geringe effect verder worden verkleind.

De conclusie is dat het effect van optische verstoring verwaarloosbaar klein (0) is.

6.4

Beoordeling van de milieueffecten

Onderstaande tabel geeft de beoordeling van de effecten.

Tabel. Effectbeoordeling Natura 2000

criterium	Verzuring en vermesting Voornemen	Verontreiniging en verdroging	Optische verstoring
Natura 2000 Instandhoudingsdoelen voornemen	--	0	0

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), licht negatief (0/-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

6.5

Mitigerende maatregelen

In het voornemen is sprake van een toename van verzuring en vermesting in Natura 2000-gebieden door een toename van de ammoniakemissie en depositie van de veehouderijbedrijven. Omdat significant negatieve effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten, is het bestemmingsplan in deze vorm niet uitvoerbaar. Door te voorkomen dat de ammoniakemissie van de veehouderijbedrijven toeneemt ten opzichte van de huidige situatie, kan verzuring en vermesting worden voorkomen. Hiervoor dienen in het bestemmingsplan regels te worden opgenomen, op grond waarvan de ammoniakemissie van de veehouderijbedrijven kan worden beperkt.

6.6

Uitvoerbaarheid regeling

Om negatieve effecten op Natura 2000-gebieden te voorkomen, is in het bestemmingsplan geregeld dat de ammoniakemissie per veehouderijbedrijf niet mag toenemen. De uitvoerbaarheid van een dergelijke regeling dient aangetoond te worden, c.q. dat een dergelijke regeling “in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. Dit is nader beschreven in hoofdstuk 5 onder het kopje ‘Uitvoerbaarheid regeling’.

Hiermee is aangetoond dat het bestemmingsplan ruimte kan bevatten voor uitbreiding van veehouderijen, zonder dat dit hoeft te leiden tot een toename van de ammoniakdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden.

De in het bestemmingsplan opgenomen juridische regelingen waarborgen dat er geen negatieve effecten ontstaan. Het bestemmingsplan is op dit onderdeel dan ook uitvoerbaar en in overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening.

Samenvatting van de milieueffecten en advies

Onderstaande tabel geeft een totaal overzicht van de verwachte effecten van het voornemen en het uitvoerbaar alternatief met de stikstofmaatregel.

	Voornemen	Uitvoerbaar alternatief Stikstofmaatregel
Effecten op Natura2000-gebieden t.a.v. verzuring en vermesting	--	0
Effecten op Natura2000-gebieden t.a.v. overige aspecten (verdroging)	0	Gelijk aan voornemen
Effecten op NNB en groenblauwe mantel t.a.v. verzuring en vermesting	--	0
Effecten op NNB en groenblauwe mantel t.a.v. overige aspecten (verdroging)	-	Gelijk aan voornemen
Effecten van stikstof op flora en fauna, met name gericht op beschermde soorten	0/-	0
Effecten van fysieke aantasting op flora en fauna, met name gericht op beschermde soorten	0/- tot -	0/-
Effecten van aanvaringen met windturbines op fauna, met name gericht op beschermde soorten	-	Gelijk aan voornemen
Effecten van verdroging en verontreiniging op flora en fauna, met name gericht op beschermde soorten buiten natuurgebieden	0	Gelijk aan voornemen
Effecten op de kernkwaliteiten van het landschap: - Landschapsgordel en oude polders - Oostelijk polders Zevenbergen /overgang dekzandlandschap - Grote polders - Jonge polders - Uiterwaarden. Totaalscore	0/ - - - 0 -	Gelijk aan voornemen
Effecten op cultuurhistorische waarden	0/-	Gelijk aan voornemen
Effecten op archeologische waarden	-	Gelijk aan voornemen
Toe- en afname aantal geurgehinderden en mate verandering leefklimaat	-	Gelijk aan voornemen
Risico op negatieve effecten op grondwaterkwantiteit.	0	Gelijk aan voornemen
Risico van beïnvloeding grondwaterkwaliteit.	0/-	Gelijk aan voornemen
Risico's en negatieve effecten oppervlaktewaterkwantiteit.	0	Gelijk aan voornemen
Risico's en negatieve effecten de kwaliteit van het oppervlaktewater.	0/-	Gelijk aan voornemen
Effecten op de bodemkwaliteit.	0	Gelijk aan voor-

		nemen
milieueffecten van licht, bepaald op basis van de toename van de lichthinder	0/-	Gelijk aan voornemen
Toe-/afname knelpunten fijn stof t.g.v. wegverkeer	0	Gelijk aan voornemen
Toe-/afname knelpunten fijn stof t.g.v. bedrijfsvoering	0/-	Gelijk aan voornemen
Toename van de geluidhinder agrarische bedrijven	0/-	Gelijk aan voornemen
Toename van de geluidhinder verkeer t.g.v. agrarische bedrijven	0	Gelijk aan voornemen
Toe/afname groepsrisico t.g.v. realisatie kwetsbare objecten in plangebied	0	Gelijk aan voornemen
Verandering van verkeersintensiteiten	0/-	0
Verandering in de verkeersveiligheid	0/-	0
Verschillen in gezondheidseffecten op hoofdlijnen	0/-	Gelijk aan voornemen

Conclusie en aanbevelingen

Het voornemen kan op meerdere thema's negatieve effecten hebben door de forse uitbreidings- en omschakelingsmogelijkheden van veehouderijen, die mogelijk zijn.

De effecten zijn vooral groot voor de onderdelen natuur en geurhinder. Ook de landschappelijke effecten van het bouwen van extra stallen zijn negatief.

De effecten zijn op basis van het uitvoerbaar alternatief (stikstofmaatregel) in het ontwerpbestemmingsplan veel minder aanwezig. Met name het opnemen van een maximaal toegestane ammoniakemissie per veehouderij in het ontwerpbestemmingsplan, zorgt er voor dat de effecten in beschermde natuurgebieden niet meer negatief zijn. Dit blijkt ook uit de Passende beoordeling in hoofdstuk 6. Op grond van de Wet Natuurbescherming is het bestemmingsplan daarmee uitvoerbaar.

Het ontwerpbestemmingsplan kan nog wel effecten hebben op beschermde soorten. De opgenomen voorwaarden in afwijkingsbevoegdheden, alsmede de eisen van de Wet Natuurbescherming voorkomen evenwel dat deze effecten daadwerkelijk optreden.

Monitoring en evaluatie

Conform de Wet Milieubeheer dient het bevoegd gezag bij een besluit, waarvoor een plan-m.e.r.-procedure is doorlopen, een evaluatieprogramma op te zetten en uit te (laten) voeren. Het MER dient een aanzet tot een dergelijk evaluatieprogramma te bevatten.

Geadviseerd wordt om periodiek te bezien op welke wijze de ontwikkelingen in de landbouw plaatsvinden. Mocht er sprake zijn van forse afwijkingen ten opzichte van de aannames in dit planMER dan is het wenselijk om te evalueren in hoeverre het beleid en het bestemmingsplan moeten worden bijgesteld.

Voorgesteld wordt om in ieder geval elke twee jaar te bezien of de punten van nuancering, die in de vorige paragraaf zijn benoemd ook daadwerkelijk optreden. Bij grotere afwijkingen kan zo nodig bijgestuurd worden.

Overigens is in sommige concrete gevallen van uitbreiding van agrarische bedrijven sprake van een plicht om een Besluit-m.e.r. op te stellen. Aan de hand van de bij een dergelijk BesluitMER vereiste concretere en specifiekere informatie kan worden geverifieerd of de in dit planMER gehanteerde uitgangspunten en uitkomsten correct zijn geweest. Indien dat niet het geval blijkt te zijn, dan dient te worden besproken of dat nog moet leiden tot een aanpassing van beleid en bestemmingsplan.

B i j l a g e n

Bijlage 1 Beschrijving Natura 2000-gebieden.

Bijlage 2 Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied - levering uit de NDFF.

Bijlage 3 Effectindicatoren voor Natura 2000 gebieden

Bijlage 4 Milieueffecten mestvergistingsinstallaties

Bijlage 5 Uitgangspunten berekeningen stikstof en geur - modelbedrijven

Bijlage 6 Landschapskwaliteitsplan Moerdijk 2016

Bijlage 7 Aerius veehouderij

Bijlage 8 Aerius glastuinbouw

Bijlage 9 Berekening interne saldering

Bijlage 10 Reactie toetsingsadvies Commissie MER

Bijlage 1:

Beschrijving Natura 2000-gebieden.

Hierna worden de Natura 2000-gebieden beschreven die binnen een straal van 5 kilometer rond het plangebied liggen.

Natura 2000-gebied Hollandsch Diep

Het Hollandsch Diep is een voormalig estuarium dat deel uitmaakt van de delta van Rijn en Maas, die respectievelijk via de Boven-Merwede en de Amer hun water afvoeren naar het Hollandsch Diep. Het laatste traject naar de zee wordt gevormd door het Haringvliet, dat in november 1970 zijn open verbinding met de zee verloor door sluiting van de Haringvlietdam. Het peil op het Hollandsch Diep wordt beïnvloed door de Haringvlietsluizen en de bovenstroomse stuwen. Na afsluiting van het Haringvliet is het Hollandsch Diep snel zoet geworden. Midden in het Hollandsch Diep ligt een baggerspeciedepot met bosschages. Het gedeelte van het gebied dat onder de Habitatrichtlijn is aangewezen, betreft een aantal platen en gorzen op de noordoever van het Hollandsch Diep. De Esscheplaat, Zeehondenplaat en Sasseplaat bestaan voor het grootste deel uit getijden-grienden en vloedbossen (doorgesloten grienden), die in het verleden onder invloed stonden van het getij. De Oosterse slobbengorzen zijn voormalige slikken en platen, riet- en grasgorzen en grienden. De Hoogezandsche Gorzen zijn buitendijkse grasgorzen.

Als Vogelrichtlijngebied is het Hollandsch Diep aangewezen vanwege de aanwezigheid van uitgestrekt open water met oeverzones die als geheel leefgebied vormen van vogelsoorten en tevens fungeert als overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van trekvogelsoorten. Voor wat betreft de aanwijzing als Habitatrichtlijngebied is het gebied aangewezen voor habitats en habitattypen waaraan en waarvoor het gebied een belangrijk bijdrage levert.

In onderstaande tabel is een overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Hollandsch Diep per habitattype, -soort, broedvogel- en niet-broedvogelsoort.

Overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Hollandsch Diep (bron: Essentietabel, website ministerie EZ).

		doelstellingen			draagkracht	
		oppervlakte	kwaliteit	populatie	aantal vogels	aantal paren
Habitattypen						
H3270	Slikkige rivieroever	=	=			
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	=	=			
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoobossen)	=	=			
Habitatsoorten						
H1095	Zeeprik	=	=	>		
H1099	Rivierprik	=	=	>		
H1102	Elft	=	=	>		
H1103	Fint	=	=	>		
H1106	Zalm	=	=	>		
H1337	Bever	=	=	=		
H1340	*Noordse woelmuis	>	>	>		

Broedvogels				
A034	Lepelaar	=	=	40
A132	Kluut	=	=	2000*
Niet-broedvogelsoorten				
A034	Lepelaar	=	=	4
A041	Kolgans	=	=	660
A043	Grauwe gans	=	=	1200
A045	Brandgans	=	=	160
A050	Smient	=	=	540
A051	krakeend	=	=	230
A053	Wilde eend	=	=	1900
A061	Kuifeend	=	=	1300
=	:	Behoudsdoelstelling		
>	:	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling		
*	:	Voor een naam betekend het prioritare soort of habitatype; achter een getal in de kolom omvang populatie duidt het op een regionaal doel		

Natura 2000-gebied Biesbosch

Het gebied bestaat uit drie delen: de Sliedrechtse en Dordtsche Biesbosch ten noorden van de Nieuwe Merwede en de Brabantse Biesbosch ten zuiden ervan. Alleen in de Sliedrechtse Biesbosch resteert nog een getijdenverschil van ongeveer 70 centimeter door de open verbinding via de Oude Maas. Het dynamische getijdengebied veranderde na de uitvoering van de Deltawerken in een verruigd moerasgebied waarin de hoogteverschillen tussen platen en geulen geleidelijk verminderden, wat ten koste ging van afkalving van de eilanden. De biezenvelden, rietgorzen en wilgen-vloedbossen zijn deels verdwenen, delen zijn ingepolderd en er zijn drinkwaterbekkens aangelegd. Ondanks deze ingrepen bestaat het landschap van eilanden en slingerende waterwegen in wezen nog steeds en wordt het nu gekenmerkt door rivieren, kreken, slikken, rietgorzen, bekade grienden en polders. In de Sliedrechtse Biesbosch komt nog een groot areaal droog rivierduingrasland en natte stroomdalgraslanden voor.

Biesbosch is ten behoeve van de Vogelrichtlijn aangewezen vanwege het voorkomen van acht broedvogelsoorten en 22 in het gebied overwinterende vogelsoorten. In het kader van de Habitatrichtlijn gaat het om negen habitattypen en dertien habitatsoorten. In onderstaande tabel is een overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Biesbosch per habitatype, -soort, broedvogel- en niet-broedvogelsoort.

Overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Biesbosch (bron: Essentietabel, website ministerie EZ)

	doelstellingen		draagkracht	
	oppervlakte	kwaliteit	populatie	aantal paren
Habitattypen				
H3260B	Beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden)	=	=	
H3270	Slikkige rivieroevers	>	>	
H6120	*Stroomdalgraslanden	>	=	
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=	
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	>	=	
H6510A	Glanshaver- en vossen-	=	>	

	staarthooilanden (glanshaver)				
H6510B	Glanshaver- en vossen- staarthooilanden (grote vossenstaart)	>	=		
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutooi- bossen)	=(<)	>		
H91E0B	*Vochtige alluviale bossen (essen- iepenbossen)	>	>		
Habitatsoorten					
H1095	Zeeprik	=	=	>	
H1099	Rivierprik	=	=	>	
H1102	Elft	=	=	>	
H1103	Fint	=	=	>	
H1106	Zalm	=	=	>	
H1134	Bittervoorn	=	=	=	
H1145	Grote modderkruiper	=	=	=	
H1149	Kleine modderkruiper	=	=	=	
H1163	Rivierdonderpad	=	=	=	
H1318	Meervleermuis	=	=	=	
H1337	Bever	=	=	=	
H1340	*Noordse woelmuis	>	>	>	
N1387	Tonghaarmuts	>	>	>	
Broedvogels					
A017	Aalscholver	=	=		310
A021	Roerdomp	>	>		10
A081	Bruine Kiekendief	=	=		30
A119	Porseleinhoen	>	>		9
A229	IJsvogel	=	=		20
A272	Blauwborst	=	=		1300
A292	Snor	=	=		130
A295	Rietzanger	=	=		260
Niet-broedvogelsoorten					
A005	Fuut	=	=		450
A017	Aalscholver	=	=		330
A027	Grote Zilverreiger	=	=		10 foer/ 60 slaap
A034	Lepelaar	=	=		10
A037	Kleine Zwaan	=	=		10
A041	Kolgans	=	=		1800 foer/ 34200 slaap
A043	Grauwe gans	=	=		2300
A045	Brandgans	=	=		870 foer/ 4900 slaap
A050	Smient	=	=		3300
A051	Krakeend	=	=		1300
A052	Wintertaling	=	=		1100
A053	Wilde eend	=	=		4000
A054	Pijlstaart	=	=		70
A056	Slobeend	=	=		270
A059	Tafeleend	=	=		130
A061	Kuifeend	=	=		3800
A068	Nonnetje	=	=		20

A070	Grote Zaagbek	=	=	30
A075	Zeearend	=	=	2
A094	Visarend	=	=	6
A125	Meerkoet	=	=	3100
A156	Grutto	=	=	60

=	:	Behoudsdoelstelling
=(<)	:	Aanwijzingsbesluit heeft een 'ten gunste van' formulering
>	:	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
*	:	Voor een naam betekend het prioritaire soort of habitatype; achter een getal in de kolom omvang populatie duidt het op een regionaal doel

Natura 2000-gebied Krammer Volkerak

Het Volkerakmeer betreft een 'afgesloten zeearm' die in de huidige situatie één waterlichaam vormt met de Eendracht en het Zoommeer. De successie van de vegetatie is nog volop gaande en door de traagheid van de ontzilting van de bodem. In een aantal deelgebieden is de rol van zilte pioniersoorten op de platen nog steeds groot. De ontwikkelingen van de broedvogels en de trekvogels als ganzen zijn in hoge mate een afspiegeling van de vegetatiesuccessie, met een tijdelijke opkomst van pioniers als kale grondbroeders (plevieren, sterns) en gras- en zaadeters. Een aantal soorten ganzen (kolgans, grauwe gans) en weidevogels heeft een meer permanente plek gekregen. De ontwikkelingen in het water zijn sterk gestuurd door hoge en toenemende nutriëntgehalten (met bijbehorende vissen).

Krammer Volkerak is ten behoeve van de Vogelrichtlijn aangewezen vanwege het voorkomen van negen broedvogelsoorten en 26 in het gebied overwinterende vogelsoorten. In het kader van de habitatrichtlijn gaat het om zeven habitattypen en een habitatsoort. In onderstaande tabel is een overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Krammer Volkerak per habitatype, habitatsoort en broedvogel- en niet-broedvogelsoort opgenomen.

Overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Krammer en Volkerak (bron: Essentietafel, website ministerie EZ)

		doelstellingen		draagkracht		
		oppervlakte	kwaliteit	populatie	aantal vogels	aantal paren
Habitattypen						
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	>	>			
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	>	>			
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	>	>			
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	= (<)	=			
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	= (<)	=			
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	=(<)	= (<)			
H91E0B	*Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	= (<)	= (<)			
Habitatsoorten						

H1340	*Noordse woelmuis	>	=	>	
Broedvogels					
A034	Lepelaar	=	=		30
A081	Bruine Kiekendief	=	=		10
A132	Kluut	=	=		2000
A137	Bontbekplevier	=	=		100
A138	Strandplevier	=	=		220
A176	Zwartkopmeeuw	=	=		400
A183	Kleine Mantelmeeuw	=	=		810
A193	Visdief	=	=		6500
A195	Dwergstern	=	=		300
Niet-broedvogelsoorten					
A005	Fuut	=	=	1100	
A007	Kuifduiker	=	=	2	
A017	Aalscholver	= (<)	=	490	
A034	Lepelaar	=	=	40	
A037	Kleine Zwaan	=	=	5	
A043	Grauwe gans	=	=	2100	foer/ 1270 slaap
A045	Brandgans	=	=	1100	
A046	Rotgans	=	=	160	
A048	Bergeend	=	=	1200	
A050	Smient	=	=	2500	
A051	Krakeend	=	=	480	
A052	Wintertaling	=	=	670	
A053	Wilde eend	=	=	5300	
A054	Pijlstaart	=	=	180	
A056	Slobeend	=	=	310	
A059	Tafeleend	=	=	1300	
A061	Kuifeend	=	=	4000	
A067	Brilduiker	=	=	640	
A069	Middelste Zaagbek	=	=	20	
A094	Visarend	=	=	2	
A103	Slechtvalk	=	=	5	
A125	Meerkoet	=	=	1300	
A132	Kluut	=	=	430	
A137	Bontbekplevier	=	=	40	
A156	Grutto	=	=	140	
A162	Tureluur	=	=	60	
=	:	Behoudsdoelstelling			
=(<)	:	Aanwijzingsbesluit heeft een 'ten gunste van' formulering			
>	:	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling			
*	:	Voor een naam betekend het prioritaire soort of habitatype; achter een getal in de kolom omvang populatie duidt het op een regionaal doel			

Natura 2000-gebied Haringvliet

Het Haringvliet is een afgesloten zeearm die via een open verbinding met het Hollandsch Diep deel uitmaakt van de delta van Rijn en Maas. Na de voltooiing van de Haringvlietssluis in 1970 vormt het Haringvliet een groot zoetwaterbekken, dat via een aantal waterwegen nog in verbinding staat met de Noordzee. Het peil wordt beïnvloed door de Haringvlietssluis en de bovenstroomse stuwen. Aan de oevers van Voorne-Putten, de Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee bestaat het landschap uit grasgorzen, riet- en biezenvelden, begroeide en onbegroeide zand- en slikplaten grenzend aan het open water. Een aantal voormalige platen zijn door vooroeververdediging en aanvulling met grond uitgestrekt tot uitgestrekte gebieden (Ventjagersplaten en Slijkplaat). In het

Haringvliet ligt het eiland Tiengemeten. Een deel van de rietlanden en zilte gorzen is door begrazing omgevormd in grasland van brakke bodem (zilverschoonverbond), terwijl onbegraste delen zich ontwikkeld hebben tot riet, brakke ruigte en struweel.

Haringvliet is ten behoeve van de Vogelrichtlijn aangewezen vanwege het voorkomen van tien broedvogelsoorten en 26 niet-broed-vogelsoorten. In het kader van de habitatrichtlijn gaat het om drie habitattypen en acht habitatsoorten (1 zoogdiersoort en 7 vissoorten). In onderstaande tabel is een overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Haringvliet per habitattype, habitatsoort en broedvogel- en niet-broedvogelsoort opgenomen.

Overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Haringvliet (bron: Essentietabel, website ministerie EZ)

		doelstellingen			draagkracht	
		oppervlakte	kwaliteit	populatie	aantal vogels	aantal paren
Habitattypen						
H3270	Slikkige rivieroever	>	=			
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	>	=			
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoobossen)					
Habitatsoorten						
H1095	Zeeprk	=	>	>		
H1099	Rivierprk	=	>	>		
H1109	Elft	=	>	>		
H1103	Fint	=	>	>		
H1106	Zalm	=	>	>		
H1134	Bittervoorn	=	=	=		
H1163	Rivierdonderpad	=	=	=		
H1340	*Noordse woelmuis	>	>	>		
Broedvogels						
A081	Bruine kiekendief	=	=			20
A132	Kluut	=	=			2000
A137	Bontbekplevier	=	=			105
A138	Strandplevier	=	=			220
A176	Zwartkopmeeuw	=	=			400
A191	Grote stern	=	=			6200
A193	Visdief	=	=			6500
A195	Dwergstern	=	=			300
A272	Blauwborst	=	=			410
A295	Rietzanger	=	=			420
Niet-broedvogelsoorten						
A005	Fuut	=	=		160	
A017	Aalscholver	=	=		240	
A027	Kleine zilverreiger	=	=		3	
A034	Lepelaar	=	=		160	
A037	Kleine zwaan	=	=		Behoud	
A041	Kolgans	=	=		400	
A042	Dwerggans	=	=		20	
A043	Grauwe gans	=	=		6600	
A045	Brandgans	=	=		14800	
A048	Bergeend	=	=		820	
A050	Smient	=	=		8900	

A051	Krakeend	=	=	860
A052	Wintertaling	=	=	770
A053	Wilde eend	=	=	6100
A054	Pijlstaart	=	=	30
A056	Slobeend	=	=	90
A061	Kuifeend	=	=	3600
A062	Toppereend	=	=	120
A094	Visarend	=	=	3
A103	Slechtvalk	=	=	8
A125	Meerkoet	=	=	2300
A132	Kluut	=	=	160
A140	Goudplevier	=	=	1600
A142	Kievit	=	=	3700
A156	Grutto	=	=	290
A160	Wulp	=	=	210

= : behoudsdoelstelling
> : Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
* : Voor een naam betekend het prioritaire soort of habitatype; achter een getal in de kolom omvang populatie duidt het op een regionaal doel

Natura 2000-gebied Ulvenhoutse bos

Het Ulvenhoutse Bos is een klein beekbegeleidende bosgebied en ligt langs de Broekloop en de Bavelse Leij en zijbeekjes van de Mark. Er zijn gradiënten aanwezig van droge tot vochtige, lemige zandgronden naar natte leem- en veengronden waar basenrijk kwelwater toestroomt. Om het natte bos beter te kunnen exploiteren zijn in het verleden greppels gegraven en werden de (hak-hout)bomen op de tussenliggende hogere delen (rabatten) geplaatst. Dit patroon is nog steeds overal in het bos aanwezig en wordt doorkruist door de verschillende beeklopen. De meeste hogere gronden zijn bedekt met eiken-beukenbos, op armere gronden ook met eiken-berkenbossen. Langs de beken en op de lage delen van dalflanken staan vogelkers-essenbossen. Op enkele zeer natte plekken langs beekjes zijn kleine stukjes kwelgevoed elzenbroekbos aanwezig.

Haringvliet is in het kader van de habitatrichtlijn aangewezen voor drie habitattypen, zie onderstaande tabel.

Overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Haringvliet (bron: Essentietabel, website ministerie EZ)

	doelstellingen		draagkracht	
	oppervlakte	kwaliteit	populatie	aantal vogels aantal paren
Habitattypen				
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	=	=	
H9160A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	>	>	
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	>	>	

= : behoudsdoelstelling
> : Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
* : Voor een naam betekend het prioritaire soort of habitatype; achter een getal in de kolom omvang populatie duidt het op een regionaal doel

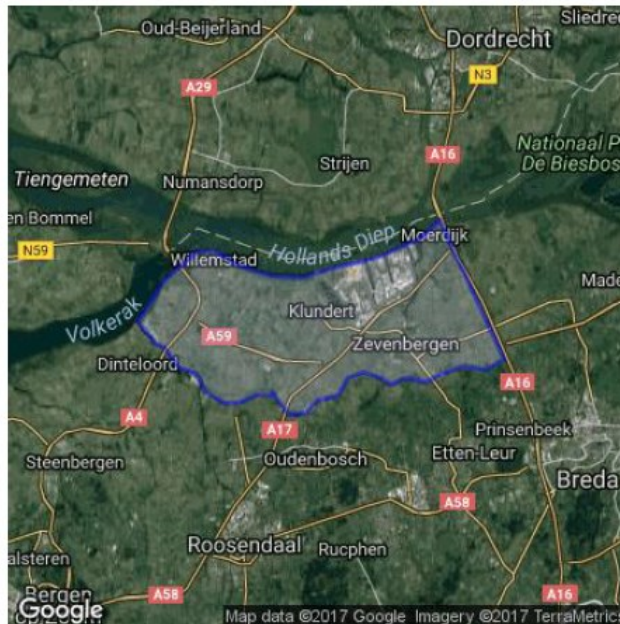
Bijlage 2:

**Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied -
levering uit de NDFF.**

Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied – levering uit de NDFF.

disclaimer De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Copyright vermelden bij verwijzen of citeren naar deze levering: '© NDFF - quickscanhulp.nl 16-01-2017 14:21:14'

Op de volgende pagina's vindt u de lijst met soorten en afstanden ten opzichte van het plangebied dat deze soorten zijn waargenomen. Een toelichting op deze lijst is te vinden op: www.quickscanhulp.nl.

Mocht u vragen hebben dan kunt u contact opnemen met de Helpdesk van Het Natuurloket:

e-mail: serviceteamndff@natuurloket.nl

telefoon: 0800 2356333

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Alpenwatersalamander	Amfibie	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bastaardkikker	Amfibie	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bruine kikker	Amfibie	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Gewone pad	Amfibie	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Kleine watersalamander	Amfibie	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Meerkikker	Amfibie	wnb-andere soorten	0 - 1 km
grote vos	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Tuimelaar	Insecten-Kevers	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Grote leeuwenklauw	Vaatplanten	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Kleine wolfsmelk	Vaatplanten	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Kluwenklokje	Vaatplanten	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Schubvaren	Vaatplanten	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Grote modderkruiper	Vissen	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Aardmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Boommarter	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bosmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bunzing	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Damhert	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Dwergmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Dwergspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Eekhoorn	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Egel	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Haas	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Hermelijn	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Huisspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Konijn	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Ondergrondse woelmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Ree	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Rosse woelmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Steenmarter	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Tweekleurige bosspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Veldmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Vos	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Waterspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Wezel	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Woelrat	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Poelkikker	Amfibie	wnb-hrl	0 - 1 km
Gevlekte witsnuitlibel	Insecten-Libellen	wnb-hrl	0 - 1 km
Groenknolorchis	Vaatplanten	wnb-hrl	0 - 1 km
Bever	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km

Meervleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Noordse woelmuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Watervleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Havik	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Huismus	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Roek	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Steenuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Wespendief	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Zwarte Wouw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Vinpootsalamander	Amfibie	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Hazelworm	Reptielen	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Knolspirea	Vaatplanten	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Naakte lathyrus	Vaatplanten	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Das	Zoogdieren	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Gewone bosspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Kamsalamander	Amfibie	wnb-hrl	1 - 5 km
Rivierrombout	Insecten-Libellen	wnb-hrl	1 - 5 km
Oehoe	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
kleine ijsvogelvlinder	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	5 - 10 km
Bosbeekjuffer	Insecten-Libellen	wnb-andere soorten	5 - 10 km
Levendbarende hagedis	Reptielen	wnb-andere soorten	5 - 10 km
Ringslang	Reptielen	wnb-andere soorten	5 - 10 km
Berggamander	Vaatplanten	wnb-andere soorten	5 - 10 km
Bokkenorchis	Vaatplanten	wnb-andere soorten	5 - 10 km
Kartuizer anjer	Vaatplanten	wnb-andere soorten	5 - 10 km
Muurbloem	Vaatplanten	wnb-andere soorten	5 - 10 km
Wilde ridderspoor	Vaatplanten	wnb-andere soorten	5 - 10 km
Wolfskers	Vaatplanten	wnb-andere soorten	5 - 10 km
Gewone zeehond	Zoogdieren	wnb-andere soorten	5 - 10 km
Heikikker	Amfibie	wnb-hrl	5 - 10 km
Rugstreeppad	Amfibie	wnb-hrl	5 - 10 km
Muurhagedis	Reptielen	wnb-hrl	5 - 10 km
Drijvende waterweegbree	Vaatplanten	wnb-hrl	5 - 10 km

Houting	Vissen	wnb-hrf	5 - 10 km
Baardvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrf	5 - 10 km
Franjestaart	Zoogdieren	wnb-hrf	5 - 10 km
Tweekleurige vleermuis	Zoogdieren	wnb-hrf	5 - 10 km
Vuursalamander	Amfibie	wnb-andere soorten	10 - 25 km
gentiaanblauwtje	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	10 - 25 km
grote parelmoervlinder	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	10 - 25 km
Beekrombout	Insecten-Libellen	wnb-andere soorten	10 - 25 km
Blaasvaren	Vaatplanten	wnb-andere soorten	10 - 25 km
Dennenorchis	Vaatplanten	wnb-andere soorten	10 - 25 km
Dreps	Vaatplanten	wnb-andere soorten	10 - 25 km
Glad biggenkruid	Vaatplanten	wnb-andere soorten	10 - 25 km
Karwijselie	Vaatplanten	wnb-andere soorten	10 - 25 km
Smalle raai	Vaatplanten	wnb-andere soorten	10 - 25 km
Wilde averuit	Vaatplanten	wnb-andere soorten	10 - 25 km
Grijze zeehond	Zoogdieren	wnb-andere soorten	10 - 25 km
Boomkikker	Amfibie	wnb-hrf	10 - 25 km
Knoflookpad	Amfibie	wnb-hrf	10 - 25 km
Tonghaarmuts	Blad-enLevermossen	wnb-hrf	10 - 25 km
Groene glazenmaker	Insecten-Libellen	wnb-hrf	10 - 25 km
teunisbloempijlstaart	Insecten-Macronachtvlinders	wnb-hrf	10 - 25 km
Gladde slang	Reptielen	wnb-hrf	10 - 25 km
Bruinvis	Zoogdieren	wnb-hrf	10 - 25 km
Bultrug	Zoogdieren	wnb-hrf	10 - 25 km
Grijze grootoorvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrf	10 - 25 km
Kleine dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrf	10 - 25 km
bruine eikenpage	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	25 - 50 km
grote weerschijnvlinder	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	25 - 50 km
veldparelmoervlinder	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	25 - 50 km
zilveren maan	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Vliegend hert	Insecten-Kevers	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Hoogveenglanslibel	Insecten-Libellen	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Kempense heidelibel	Insecten-Libellen	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Speerwaterjuffer	Insecten-Libellen	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Akkerdoornzaad	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Bergnachtorchis	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Brede wolfsmelk	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Bruinrode wespenorchis	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Groot spiegelklokje	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Grote bosaardbei	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Knollathyrus	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Kranskanwij	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Moerasgamander	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Naaldenkervel	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km

Rozenkransje	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Schubzegge	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Stijve wolfsmelk	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Stofzaad	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Trosgamander	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Wilde weite	Vaatplanten	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Beekprik	Vissen	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Kwabaal	Vissen	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Edelhert	Zoogdieren	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Veldspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Wild zwijn	Zoogdieren	wnb-andere soorten	25 - 50 km
Vroedmeesterpad	Amfibieën	wnb-hrl	25 - 50 km
pimpernelblauwtje	Insecten-Dagvlinders	wnb-hrl	25 - 50 km
Gestreepte waterroofkever	Insecten-Kevers	wnb-hrl	25 - 50 km
Sierlijke witsnuitlibel	Insecten-Libellen	wnb-hrl	25 - 50 km
Zandhagedis	Reptielen	wnb-hrl	25 - 50 km
Kruipend moerasscherm	Vaatplanten	wnb-hrl	25 - 50 km
Atlantische steur	Vissen	wnb-hrl	25 - 50 km
Platte schijfhoren	Weekdieren	wnb-hrl	25 - 50 km
Bosvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	25 - 50 km
Dwergvinvis	Zoogdieren	wnb-hrl	25 - 50 km
Gewone dolfin	Zoogdieren	wnb-hrl	25 - 50 km
Gewone vinvis	Zoogdieren	wnb-hrl	25 - 50 km
Griend	Zoogdieren	wnb-hrl	25 - 50 km
Narwal	Zoogdieren	wnb-hrl	25 - 50 km
Otter	Zoogdieren	wnb-hrl	25 - 50 km
Potvis	Zoogdieren	wnb-hrl	25 - 50 km
Vale vleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	25 - 50 km
Europese rivierkreeft	Geleedpotigen-Insecten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
aardbeivlinder	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	50 - 100 km
bosparemoervlinder	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	50 - 100 km
duinparemoervlinder	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	50 - 100 km
iepenpage	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	50 - 100 km
kleine heivlinder	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	50 - 100 km
kommavlinder	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	50 - 100 km
sleedoornpage	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	50 - 100 km
spiegeldikkopje	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Gevlekte glanslibel	Insecten-Libellen	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Gewone bronlibel	Insecten-Libellen	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Adder	Reptielen	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Akkerboterbloem	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Akkerogentroost	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Blauw guichelheil	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Brave hendrik	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km

Echte gamander	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Getande veldsla	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Groensteel	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Honingorchis	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Kleine ereprijs	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Kleine schorseneer	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Korensla	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Roggelelie	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Rood peperboomje	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Ruw pazelzaad	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Scherpkruid	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Tengere distel	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Zandwolfsmelk	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Zinkviooltje	Vaatplanten	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Molmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	50 - 100 km
Geel schorpioenmos	Blad-enLevermossen	wnb-hrl	50 - 100 km
Gaffellibel	Insecten-Libellen	wnb-hrl	50 - 100 km
Dikkopschildpad	Reptielen	wnb-hrl	50 - 100 km
Brandts vleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	50 - 100 km
Gewone spitsnuitdolfijn	Zoogdieren	wnb-hrl	50 - 100 km
Ingekorven vleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	50 - 100 km
Wilde kat	Zoogdieren	wnb-hrl	50 - 100 km
Witsnuitdolfijn	Zoogdieren	wnb-hrl	50 - 100 km
bruin dikkopje	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	100 - 250 km
veenbesblauwtje	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	100 - 250 km
veenbesparelmoervlinder	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	100 - 250 km
veenhooibeestje	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Donkere waterjuffer	Insecten-Libellen	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Bosdravik	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Breed wollegras	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Franjgentiaan	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Geelgroene wespenorchis	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Geplooide vrouwenmantel	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Gevlekt zonneroosje	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Gladde zegge	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Groene nachtorchis	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Kalkboterbloem	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Kalketrip	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Lange zonnedaauw	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Liggende ereprijs	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Pijlscheefkelk	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Spits havikskruid	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Steenbraam	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Tengere veldmuur	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km

Veenbloembies	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Vliegenorchis	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Vroege ereprijs	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Zweedse kornoelje	Vaatplanten	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Beekdonderpad	Vissen	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Elrits	Vissen	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Gestippelde alver	Vissen	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Eikelmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Grote bosmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	100 - 250 km
Geelbuikvuurpad	Amfibieën	wnb-hrl	100 - 250 km
donker pimpernelblauwtje	Insecten-Dagvlinders	wnb-hrl	100 - 250 km
grote vuurvliinder	Insecten-Dagvlinders	wnb-hrl	100 - 250 km
Noordse winterjuffer	Insecten-Libellen	wnb-hrl	100 - 250 km
Oostelijke witsnuitlibel	Insecten-Libellen	wnb-hrl	100 - 250 km
Kemps zeeschildpad	Reptielen	wnb-hrl	100 - 250 km
Bechsteins vleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	100 - 250 km
Gestreepte dolfin	Zoogdieren	wnb-hrl	100 - 250 km
Hamster	Zoogdieren	wnb-hrl	100 - 250 km
Hazelmuis	Zoogdieren	wnb-hrl	100 - 250 km
Wolf	Zoogdieren	wnb-hrl	100 - 250 km

Bijlage 3. Effectenindicatoren voor relevante Natura 2000 gebieden rond het plangebied Moerdijk

Voor Hollandsch Diep als meest nabij gelegen gebied de algemene effectenindicator, voor de overige gebieden die toegespitst op grondgebonden landbouw

Storingsfactor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Slikkige rivieroeveren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Vochtige alluviale bossen																				
*Noordse woelmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bever	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Elft	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Fint	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierprik	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zalm	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zeeprik	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Brandgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kluut (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kolgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Krakeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kuifeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Lepelaar (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Lepelaar (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Smient (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wilde eend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■	zeer gevoelig
■	gevoelig
■	niet gevoelig
⊠	n.v.t.
...	onbekend

Bewuste verandering soortensamenstelling
 Verandering in populatiedynamiek
 Verstoring door mechanische effecten
 Optische verstoring
 Verstoring door trilling
 Verstoring door licht
 Verstoring door geluid
 Verandering dynamiek substraat
 Verandering overstromingsfrequentie
 Verandering stroomsnelheid
 Vermatting
 Verdroging
 Verontreiniging
 Verziltig
 Verzoeting
 Vermesting door N-depositie uit de lucht
 Verzuring door N-depositie uit de lucht
 Versnippering
 Oppervlakteverlies

Effectenindicator voor Hollandsch Diep

Effectenindicator

Overzicht effecten op soorten en/of habitattypen.
De selectie is uitgevoerd op gebied 'Haringvliet' en activiteit 'Grondgebonden landbouw'.

> Terug naar zoekopdracht

Storingsfactor	Bewuste verandering soortensamenstelling																
	1	2	3	4	7	8	13	16	17	19	Versterking door mechanische effecten	Versterking door mechanische effecten	Versterking door mechanische effecten	Versterking door mechanische effecten	Versterking door mechanische effecten	Versterking door mechanische effecten	Versterking door mechanische effecten
Slikkige rivieroeveren	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Ruigten en zomen	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
*Noordse woelmuis	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Bittervoorn	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Eift	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Fint	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Rivieronderpad	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Rivierprik	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Zalm	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Zeeprik	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Aalscholver (broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Aalscholver (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Bergeend (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Blauwborst (broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Bontbekplevier (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Bontbekplevier (broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Brandgans (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Bruine Kiekendief (broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Dwerggans (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Dwergstern (broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Fuut (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Goudplevier (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Grote stern (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Grote stern (broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Grutto (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Kievit (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Kleine Zilverreiger (broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Kleine Zilverreiger (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Kleine Zwaan (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Kluut (broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Kluut (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Kolgans (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Kraakeend (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Kuifeend (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Lepelaar (broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Lepelaar (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Meerkoet (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Pijlstaart (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Rietzanger (broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Slechtvalk (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Slobeend (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Smient (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Strandplevier (broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Strandplevier (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Toppereend (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Visarend (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Visdief (broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Visdief (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Wilde eend (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Wintertaling (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Wulp (niet-broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Zwartkopmeeuw (broedvogel)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Effectenindicator voor Haringvliet, grondgebonden landbouw

Effectenindicator

Overzicht effecten op soorten en/of habitattypen.
De selectie is uitgevoerd op gebied 'Krammer-Volkerak' en activiteit 'Grondgebonden landbouw'.

> Terug naar zoekopdracht

Storingsfactor	Bewuste verandering soortensamenstelling																			
	1	2	3	4	7	8	13	16	17	19	Verstoring door mechanische effecten									
											Verstoring door geluid					Opmerkelijke effecten				
											Verdrijving					Verontreiniging				
											Verminning door N-depositie uit de lucht					Verzuring door N-depositie uit de lucht				
											Versnippering					Oppervlakteverlies				
Zilte pionierbegroeiingen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Schorren en zilte graslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Vochtige duinvalleien	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
*Noordse woelmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Aalscholver (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Aalscholver (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Bergeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Bontbekplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Bontbekplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Brandgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Briduiker (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Bruine Kiekendief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Dwergster (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Fuut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Grutto (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Kleine Mantelmeeuw (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Kleine Zwaan (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Kluut (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Kluut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	

Krakeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kuifduiker (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kuifeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Lepelaar (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Lepelaar (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meerkoet (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Middelste Zaagbek (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Pijlstaart (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rotgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Slechtvalk (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Slobeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Smient (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Strandplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Strandplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Tafeleend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Tureluur (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Visarend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Visdief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Visdief (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wilde eend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wintertaling (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwartkopmeeuw (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig
■ gevoelig
■ niet gevoelig
□ n.v.t.
... onbekend

Effectenindicator voor Krammer Volkerak, grondgebonden landbouw

Effectenindicator

Overzicht effecten op soorten en/of habitattypen.
De selectie is uitgevoerd op gebied 'Biesbosch' en activiteit 'Grondgebonden landbouw'.

> Terug naar zoekopdracht

Storingsfactor	1	2	3	4	7	8	13	16	17	19
Beken en rivieren met waterplanten	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Slikkige rivieroever	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Stroomdalgraslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Noordse woelmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bever	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Eift	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Fint	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierdonderpad	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierprik	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Tonghaarmuts	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zalm	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zeeprik	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aalscholver (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aalscholver (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Blauwborst (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Brandgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bruine Kiekendief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bruine Kiekendief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Fuut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote Zaagbek (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote Zilverreiger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote Zilverreiger (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grutto (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ijsvogel (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine Zwaan (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kolgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Krakeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kuifeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Lepelaar (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Lepelaar (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meerkoet (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Nonnetje (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Pijlstaart (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Porseleinhoen (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rietzanger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Roerdomp (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Roerdomp (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Slobeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Smient (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Snor (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Tafeleend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Visarend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wilde eend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wintertaling (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zeearend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

- zeer gevoelig
- gevoelig
- niet gevoelig
- ☒ n.v.t.
- ... onbekend

Effectenindicator voor Biesbosch, grondgebonden landbouw

Effectenindicator

Overzicht effecten op soorten en/of habitattypen.

De selectie is uitgevoerd op gebied 'Oudeland van Strijen' en activiteit 'Grondgebonden landbouw'.

> Terug naar zoekopdracht

Storingsfactor	1	2	3	4	7	8	13	16	17	19
Brandgans (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	■
Dwerggans (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	...	■
Kolgans (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	...	■
Smient (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	■

- zeer gevoelig
- gevoelig
- niet gevoelig
- ⊗ n.v.t.
- ... onbekend

Effectenindicator voor Oudeland van Strijen, grondgebonden landbouw

Storingsfactor	1	2	3	4	7	8	13	16	17	19
Beuken-eikenbossen met hulst	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	■
Eiken-haagbeukenbossen	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	■

- zeer gevoelig
- gevoelig
- niet gevoelig
- ⊗ n.v.t.
- ... onbekend

Effectenindicator voor Ulvenhoutsbos, effect van grondgebonden landbouw

Bijlage 4: Milieueffecten mestvergistingsinstallaties

Inleiding

Deze bijlage is opgesteld om inzicht te krijgen in de milieueffecten van een mestvergistingsinstallatie in vergelijking met het houden van dieren op een veehouderijbedrijf. Hierbij zijn de milieueffecten voor de hiervoor belangrijke milieuonderdelen uiteengezet. Dit zijn het landschap, de natuur, geur en lucht.

Bij vergisting breken bacteriën organische stof (zoals mest van dieren) af waarbij geen zuurstof beschikbaar is. Bij mestvergisting komt zogenoemd 'biogas' vrij. Dit gasmengsel bestaat vooral uit methaan (CH₄) en koolstofdioxide (CO₂). Deze vergisting vindt ook plaats bij de opslag van mest in de mestopslag en na het toepassen van de mest op de cultuurgronden. Omdat in een mestvergistingsinstallatie de afbraak onder bepaalde omstandigheden plaatsvindt, komt hierbij ook meer methaan vrij. Dit methaan kan gebruikt worden als brandstof voor een warmtekrachtkoppeling (WKK) waarmee het biogas wordt omgezet in elektriciteit en warmte. Hiermee wordt een emissie van methaan in de lucht voorkomen en is tegelijk elektriciteit en warmte als energie beschikbaar³¹.

Mogelijkheden voor mestvergistingsinstallaties op grond van een bestemmingsplan

Op grond van een bestemmingsplan voor het landelijk gebied kan de bouw van een mestvergistingsinstallatie bij een agrarisch bedrijf opgenomen worden. In beginsel kunnen hiervoor verschillende regels in het plan opgenomen worden. In het algemeen moet op grond van deze regels:

- de mestvergistingsinstallatie binnen het agrarisch bouwvlak worden gebouwd. Op grond van deze regel is het mogelijk om de milieueffecten van de installatie te vergelijken met andere activiteiten met overeenkomstige grootte die op grond van een bestemmingsplan binnen het bouwvlak mogelijk zijn;
- in de mestvergistingsinstallatie alleen mest van het eigen bedrijf worden gebruikt. Op grond van deze regel is het niet mogelijk dat er milieueffecten zijn vanwege het gebruik van mest van buiten het bedrijf.

Deze regels zijn in deze bijlage het uitgangspunt voor het vergelijken van de milieueffecten van mestvergistingsinstallaties met het houden van dieren op een veehouderijbedrijf.

Grootte van een mestvergistingsinstallatie

In een mestvergistingsinstallatie kunnen verschillende onderdelen worden onderscheiden. In het algemeen bestaan de installaties ten minste uit de volgende onderdelen:

- Vooropslag; voor de opslag van de (niet-vergiste) mest.
- Opslag van zogenoemde 'co-substraten'; co-substraten zijn vaste stoffen, zoals groente-, fruit- en tuinafval, die samen met de mest worden vergist. Deze worden vaak in sleufsilos opgeslagen.
- Mestvergister en biogasopslag; de vergister is een afgesloten tank waarin, onder bepaalde omstandigheden, biogas uit de mest vrijkomt. Dit gas wordt opgeslagen in de biogasopslag.

---

³¹ Wageningen Universiteit & Researchcentrum, praktijkonderzoek plant en omgeving, Digestaat voor u en het milieu het beste resultaat. <http://edepot.wur.nl/28917>, (2012).

- Overdrukbeveiliging; wanneer er nog steeds biogas uit de mest vrijkomt en de opslag vol is en het niet mogelijk is om het gas te gebruiken, kan dit biogas worden vrijgelaten door de beveiliging.
- Naopslag; de vergiste mest moet vaak nog worden opgeslagen voor de periode dat de mest niet op de agrarische cultuurgronden mag worden gebruikt.
- Warmtekrachtkoppeling; in deze installatie kan de energie in het biogas worden omgezet in elektriciteit en warmte.³²

Op basis van deze onderdelen is de grootte van een mestvergistingsinstallatie bij een agrarisch bedrijf in het algemeen ten minste 0,5 hectare. Hierna zullen de milieueffecten van een mestvergistingsinstallatie dan ook vergeleken worden met de milieueffecten van het houden van melk-rundvee op 0,5 hectare.

Landschap

De milieueffecten van mestvergistingsinstallaties voor het landschap zijn vooral de veranderingen van het beeld van het landschap en het agrarisch bedrijf hierin. De effecten zijn dan ook afhankelijk van:

- het soort landschap;
- de plaats van het bedrijf in het landschap;
- de inrichting van het agrarisch bouwvlak.

Ook het beeld van de mestvergistingsinstallaties is natuurlijk belangrijk. Dergelijke installaties kunnen worden gemaakt als:

- een ronde, betonnen of metalen tank met een doorsnede van ongeveer 18 tot 26 meter en een hoogte van 6 tot 7 meter waarin een zogenoemde geroerde, continu bedreven tankreactor is opgenomen. De naopslag vindt vaak plaats in tanks met een doorsnede van 30 tot 35 meter en een hoogte van 6 meter. De tanks zijn dan ook te vergelijken met de mestsilo's zoals die op dit moment op agrarische bedrijven worden gebruikt;
- een betonnen tank van ongeveer 20 bij 5 meter waarin een zogenoemde propstroomreactor is opgenomen. Een dergelijke tank kan ook in een gebouw opgenomen of onder de grond aangelegd worden.

Behalve de tanks zijn de milieueffecten van de andere onderdelen van de mestvergistingsinstallatie nihil.³³

Op grond van het bestemmingsplan moeten mestvergistingsinstallaties, overeenkomstig andere bouwwerken, binnen de (bouw)regels van het plan worden gebouwd. Ook kan door de gemeente de keuze worden gemaakt om in het plan afzonderlijke regels voor mestvergistingsinstallaties op te nemen. Op basis hiervan kan de gemeente eigen regels voor 'het beeld' van mestvergistingsinstallaties en de landschappelijke inpassing van deze installaties opnemen.

---

³² Infomil, Handreiking (co-)vergisting van mest, Ministerie van VROM, Den Haag, 2011.

³³ Wageningen UR Livestock Research, Kansen en bedreigingen voor mestvergisting en groengasproductie in de Gelderse landbouw, rapport 505, Wageningen, 2011.

Conclusie

Mestvergistingsinstallaties moeten passen binnen de (bouw)regels van het bestemmingsplan. Wat dit betreft zijn er dan ook geen verschillen met andere bouwwerken. Op basis hiervan zijn er dan ook geen verschillen tussen een agrarisch bedrijf waarbij niet een installatie is gebouwd en een bedrijf waarbij wel een installatie is gebouwd. Door een gemeente kan de keuze gemaakt worden om voor mestvergistingsinstallaties eigen regels op te nemen om een bepaald beeld van de installaties (binnen het agrarisch bouwvlak) te waarborgen.

Natuur

De milieueffecten van de verschijnselen verzuring en vermesting (ook bekend als eutrofiëring, waarbij het voedsel in een bepaald gebied toeneemt) voor de natuur zijn in het algemeen (zeer) negatief. Deze verschijnselen ontstaan vooral door een toename van de stikstofdepositie (ammoniak (NH_3)). Ongeveer 90% van de ammoniakemissie in Nederland komt van de agrarische bedrijven.³⁴

Voor een goede werking van een mestvergistingsinstallatie moet de installatie een gesloten installatie zijn. In beginsel vindt er dan ook geen (ammoniak)emissie plaats. Daarbij wordt de ammoniak in het biogas ook bijna helemaal omgezet in zogenoemde stikstofoxiden (zie onder lucht hierna voor een onderbouwing van de stikstofemissie van een mestvergistingsinstallatie door stikstofoxiden). Van de installatie wordt dan ook geen ammoniakemissie verwacht. Wanneer er toch emissies voorkomen, worden deze vooral verwacht van de overdrukbeveiliging.³⁵

De ammoniakemissie van een mestvergistingsinstallatie kan worden vergeleken met de emissie van melkrundvee. Op basis van het uitgangspunt dat binnen een agrarisch bouwvlak ongeveer 150 stuks melk- en kalfkoeien (Rav-categorie A 1) en 105 stuks vrouwelijk jongvee (Rav-categorie A 3) per hectare kunnen worden gehouden^{36, 37}, kunnen binnen 0,5 hectare 75 stuks melk- en kalfkoeien en 53 stuks vrouwelijk jongvee gehouden worden. Dit aantal is met inbegrip van de ruimte voor de opslag van voer, het stallen van werktuigen en dergelijke.

Op grond van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij mag de ammoniakemissie van melk- en kalfkoeien ten hoogste 9,5 kilogram NH_3 per dierplaats per jaar zijn. De emissie van het jongvee mag op grond van de Regeling ammoniak en veehouderij ten hoogste 3,9 kilogram NH_3 per dierplaats per jaar zijn. Hiermee is de ammoniakemissie van de 75 stuks melk- en kalfkoeien en 53 stuks vrouwelijk jongvee samen ten hoogste 919,2 kilogram NH_3 per jaar. Zoals hiervoor is uiteengezet, vindt er in beginsel geen ammoniakemissie van een mestvergistingsinstallatie plaats. Er kan dan ook worden vastgesteld dat de ammoniakemissie van de installatie in vergelijking met het houden van melkrundvee op het overeenkomstige deel van het agrarisch bouwvlak te verwaarlozen is.

---

³⁴ Wageningen UR Livestock Research, Emissies van broeikasgassen, ammoniak, fijn stof en geur in de mestketen, rapport 248, Lelystad, 2010.

³⁵ Infomil (2011). Handreiking (co-)vergisting van mest. Ministerie van VROM, Den Haag, 2011.

³⁶ Blanken, K. (2011). Handboek Melkveehouderij 2011. Wageningen UR Livestock Research, Lelystad, 2011.

³⁷ Arcadis (2011).

Conclusie

De ammoniakemissie van een mestvergistingsinstallatie is, ook in vergelijking met het houden van melkrundvee op het overeenkomstige deel van het agrarisch bouwvlak, te verwaarlozen. Een enkele keer is er sprake van emissie langs de overdrukbeveiliging.

Verkeer

Bij een mestvergistingsinstallatie is er sprake van een toename van het aantal voertuigbewegingen. Deze toename is nodig vanwege het aanvoeren van het co-substraat. Op de schaal van een mestvergistingsinstallatie bij een melkrundveehouderijbedrijf, worden ongeveer twee motorvoertuigbewegingen (zwaar verkeer) per dag vanwege het aanvoeren van het co-substraat verwacht. Op basis hiervan kan de toename van verkeer vanwege de mestvergistingsinstallatie als nihil worden aangeduid. Uitgaande van een gelijkmatige verdeling van de bedrijven over het buitengebied is de toename van het verkeer per wegvak zeer beperkt. Wat betreft het wegverkeer wordt daarom geconstateerd dat er weliswaar sprake is van een toename van het aantal verkeersbewegingen, maar dat deze zodanig gering is dat geen maatregelen behoeven te worden getroffen.

Conclusie

De toename van het verkeer per wegvak is zeer beperkt.

Geur

Geuremissie in het algemeen kan als hinder worden ervaren. Ook kan het effecten hebben op de gezondheid. Geuremissie in de veehouderij kan ontstaan uit mest^{3, 38}.

Omdat, zoals hiervoor is opgemerkt, de mestvergistingsinstallatie een gesloten installatie moet zijn, wordt er van de installatie ook nauwelijks geuremissie verwacht.³⁹ Wel kunnen de co-substraten door warmte gaan gisten. Hierbij kan er sprake zijn van geuremissie, waardoor ook sprake kan zijn van geurhinder. Omstandigheden die belangrijk kunnen zijn bij de ontwikkeling van geuremissie van de opslag van co-substraat zijn:

- de aard van het co-substraat;
- de versheid van het co-substraat;
- de grootte van de opslag van het co-substraat;
- de periode waarin het co-substraat in de opslagplaats wordt opgeslagen;
- de afscherming van de opslagplaats (waardoor geuremissie wordt voorkomen of beperkt).

In de aanvraag om een omgevingsvergunning (voor de mestvergistingsinstallatie) moet zijn uiteengezet welke materialen als co-substraat worden gebruikt en hoe het mengen van deze materialen met de te vergisten mest zal plaatsvinden. Op basis hiervan is het mogelijk om voor de verschillende materialen regels op te nemen in de omgevingsvergunning op grond waarvan mogelijk geuremissie kan worden voorkomen.

De vergiste mest kan als mest op de agrarische cultuurgronden worden gebruikt. De geuremissie van deze vergiste mest is in vergelijking met gebruikelijke drijfmest beperkt. Dit omdat de vetzu-

---

³⁸ De verbindingen in de mest waardoor de geuremissie ontstaat, zijn de zogenoemde sulfiden, vluchtige vetzuren, fenolen en indolen.

³⁹ A. Kool, et. al., Kennisbundeling covergisting, CLM onderzoek en advies BV, P-ASG en Ecofys, Culemborg, 2005.

ren in de mest, die de geurhinder veroorzaken, tijdens het vergisten zijn afgebroken⁴⁰. Uit de resultaten van onderzoek blijkt dat het aandeel geurstoffen in de vergiste mest veel beperkter is dan in onvergiste mest^{5, 41}.

De geuremissie van een mestvergister kan worden vergeleken met de emissie van melkrundvee. Op basis van het uitgangspunt dat een stuks melkrundvee 26.000 kilogram mest per jaar⁴² uitscheidt, scheiden de, hiervoor bedoelde, 75 stuks melk- en kalfkoeien ongeveer 5.340 kilogram mest per dag uit.

Wanneer de 0,5 hectare binnen het agrarisch bouwvlak wordt gebruikt voor het houden van de 75 stuks melk- en kalfkoeien in plaats van een mestvergistingsinstallatie, is er sprake van:

- meer mest (omdat er meer melkrundvee wordt gehouden);
- mest waarvan de geuremissie groter is.

Conclusie

Van een mestvergistingsinstallatie zelf wordt geen geuremissie verwacht. Bij de opslag van het co-substraat kan er sprake zijn van geuremissie. Om deze geuremissie te voorkomen of te beperken kunnen in de omgevingsvergunning voor de mestvergistingsinstallatie regels opgenomen worden. De geuremissie van deze vergiste mest is in vergelijking met gebruikelijke drijfmest beperkt. Daarbij kan worden opgemerkt dat wanneer de 0,5 hectare binnen het agrarisch bouwvlak wordt gebruikt voor het houden van de 75 stuks melk- en kalfkoeien in plaats van een mestvergistingsinstallatie, er sprake is van:

- meer mest (omdat er meer melkrundvee wordt gehouden);
- mest waarvan de geuremissie groter is.

Lucht

Fijnstof (PM₁₀)

Fijnstof is stof dat voor het grootste deel bestaat uit delen van ten hoogste 10 micrometer⁴³. Dit stof wordt aangeduid als PM₁₀. In het algemeen is het zo dat hoe kleiner het stof, hoe groter het effect op de gezondheid. Behalve PM₁₀ wordt daarom ook stof die bestaat uit delen van ten hoogste 2,5 micrometer onderscheiden. Dit stof ontstaat uit onder andere verbranding⁴⁴.

Van de stofemissie van de agrarische bedrijven komt 95% uit de stalgebouwen. Mestvergisting vindt plaats in een vloeibare omgeving. In biogas is dan ook geen stof aanwezig. Van een mestvergistingsinstallatie wordt dan ook geen fijnstofemissie verwacht⁴⁴.

Wanneer de 0,5 hectare binnen het agrarisch bouwvlak wordt gebruikt voor het houden van 75 stuks melk- en kalfkoeien en 53 stuks jongvee in een stalgebouw in plaats van een mestvergis-

---

⁴⁰ Wageningen Universiteit & Researchcentrum, praktijkonderzoek plant en omgeving, Digestaat voor u en het milieu het beste resultaat. <http://edepot.wur.nl/28917>, (2012).

⁴¹ Het aandeel zogenoemde sulfiden (H₂S en CH₃SH) in de vergiste mest is 99% lager en het aandeel vluchtige verzuren is 4 tot 5 maal kleiner dan in onvergiste runder- en varkensmest.

⁴² CBS 2011. <http://www.statline.cbs.nl>, (2011).

⁴³ Dit betreft de zogenoemde aerodynamische diameter.

⁴⁴ Wageningen UR Livestock Research, Kansen en bedreigingen voor mestvergisting en groengasproductie in de Gelderse landbouw, rapport 505, Wageningen, 2011.

tingsinstallatie, neemt, omdat 95% van de stofemissie uit de stalgebouwen komt, de stofemissie van het melkrundveehouderijbedrijf toe.

Bij een mestvergistingsinstallatie is er wel sprake van een toename van de fijnstofemissie vanwege de toename van het aantal voertuigbewegingen. Deze toename is nodig vanwege het aanvoeren van het co-substraat. Uit de resultaten van de NIBM-tool van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (nu het ministerie van Infrastructuur & Milieu) blijkt dat er bij een toename van ongeveer 665 motorvoertuigbewegingen (zwaar verkeer) per dag nog sprake is van een 'niet in betekende mate' toename van fijnstof⁴⁵. Op de schaal van een mestvergistingsinstallatie bij een melkrundveehouderijbedrijf, worden ongeveer twee motorvoertuigbewegingen (zwaar verkeer) per dag vanwege het aanvoeren van het co-substraat verwacht. Op basis hiervan kan de toename van fijnstof in de lucht vanwege de mestvergistingsinstallatie als 'niet in betekende mate' worden aangeduid.

Stikstofoxiden (NO_x)

Zoals hiervoor al is opgemerkt, moet voor een goede werking van een mestvergistingsinstallatie de installatie een gesloten installatie zijn. Alles is erop gericht de emissie van gassen te voorkomen. Het geproduceerde biogas vormt uiteindelijk de brandstof voor een gasgestookte WKK. Ammoniak (NH₃) wordt bij verbranding in de WKK vrijwel volledig omgezet in stikstofoxiden (NO_x). In de verbrandingsgassen die vrijkomen door de WKK is dus sprake van emissie van stikstofoxiden. In tegenstelling tot hetgeen hiervoor bij ammoniak is vastgesteld, is bij een gebruik van een mestvergistingsinstallatie sprake van een hogere stikstofoxide-emissie in vergelijking met het houden van rundvee op een overeenkomstige oppervlakte van het agrarisch bouwvlak.

Mestvergistingsinstallaties, wat betreft de gasgestookte WKK's, moeten voldoen aan de emissiegrenswaarden voor stikstofoxiden. Vanaf 1 januari 2013 zijn deze grenswaarden opgenomen in afdeling 3.2 van het Activiteitenbesluit.

In het Activiteitenbesluit is bepaald dat het rookgas van een WKK, gestookt op vergistingsgas, moet voldoen aan de emissiegrenswaarde van 340 mg NO_x per normaal kubieke meter. Het betreft middelgrote stookinstallaties kleiner dan 50 MW. Van mestvergistingsinstallaties bij agrarische bedrijven, zoals gebruikelijk mogelijk gemaakt in een bestemmingsplan, kan worden uitgegaan dat het vermogen onder de 50 MW blijft, aangezien geen sprake is van industriële vergistingsinstallaties, maar een bedrijfsinstallatie. In een bestemmingsplan zijn vaak voorwaarden opgenomen op grond waarvan de aanvoer van mest en co-substraat van buiten het agrarisch bedrijf wordt beperkt. Op grond hiervan kan vaak alleen gebruik gemaakt worden van mest van het eigen bedrijf (of voor een beperkt deel van mest van een bedrijf in de directe omgeving). Hierdoor wordt de grootte van de mestvergistingsinstallatie ook beperkt.

Samengevat kan dan ook worden vastgesteld dat door het in gebruik hebben van een mestvergistingsinstallatie, er sprake is van minder stikstofemissie door emissie van ammoniak (NH₃) en meer door emissie van stikstofoxide (NO_x) in vergelijking met het houden van rundvee op een overeenkomstige oppervlakte van het agrarisch bouwvlak. Op basis hiervan is het uitgangspunt dat er in totaal geen sprake is van een toename van de stikstofemissie.

---

⁴⁵ Uit resultaten blijkt ook dat er bij een toename van ongeveer 90 motorvoertuigbewegingen (zwaar verkeer) per dag sprake is van een 'in betekende mate' toename van stikstofdioxide.

Conclusie

Van een mestvergistingsinstallatie zelf wordt geen fijnstofemissie verwacht. De toename van fijnstof in de lucht vanwege de toename van de motorvoertuigbewegingen (voor het aanvoeren van het co-substraat) kan als 'niet in betekende mate' worden aangeduid. Daarbij is de fijnstofemissie van een mestvergistingsinstallatie in vergelijking met het houden van melkrundvee op het overeenkomstige deel van het agrarisch bouwvlak zeer beperkt.

Mestvergistingsinstallaties vallen onder het Activiteitenbesluit en moeten daarmee voldoen aan de emissiegrenswaarden voor stikstofoxiden die hierin zijn opgenomen. Het gebruik van een mestvergistingsinstallatie heeft in vergelijking met het houden van rundvee meer stikstofoxide-emissie en minder ammoniakemissie. Op basis hiervan wordt verwacht dat er in totaal geen sprake is van een toename van de stikstofemissie.

Bijlage 5: Uitgangspunten berekeningen stikstof en geur - modelbedrijven

Om de milieueffecten op het gebied van stikstofdepositie en geurhinder te bepalen, zijn berekeningen gemaakt. Daarbij moet worden uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden. Dat betekent dat de uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen moeten worden berekend aan de hand van aannames van het aantal dieren per ha agrarisch bouwvlak.

Geur

Het MER dient inzicht in de cumulatieve milieueffecten van het voornemen te geven. Daarom is er voor gekozen om berekeningen te maken van het achtergrondniveau. Hoewel dit voor individuele geurgevoelige objecten gevoelsmatig meer hinder kan geven, geven deze berekeningen een beter inzicht in het totale effect van de onderscheiden alternatieven en varianten. Uiteraard zal bij het vaststellen van een nieuwe milieuvergunning in individuele gevallen bezien moeten worden of de voorgrondbelasting niet te hoog is (ongeveer de helft van de achtergrondbelasting).

Van het plangebied zijn de geurcontouren berekend met behulp van het verspreidingsmodel V-Stacks gebied, versie 2010. Daarbij is aangesloten op de milieukwaliteitscriteria van het RIVM.

Het buitengebied van Moerdijk kent ongeveer 35 veehouderijen waar dieren met een een geuremissiefactor gehouden kunnen worden. Bij de berekeningen daarvan is als uitgangspunt genomen dat ieder agrarisch bedrijf één emissiepunt heeft waarvan de coördinaten zijn bepaald (één punt binnen het bouwvlak) Het kan daarom zijn dat de situatie iets afwijkt van de werkelijke situatie. Echter gaat het bij de bepaling van de geursituatie om een inschatting van de effecten c.q. verandering in de geursituatie, niet om het exacte aantal geurghinderden. De berekening van het Voornemen betreft de situatie waarbij de intensieve veehouderijbedrijven kunnen uitbreiden binnen het bouwvlak, voor zover dit is aangeduid als 'intensieve veehouderij'. Uitbreidingsmogelijkheden hierbinnen zijn beperkt.. Als modelbedrijf wordt uitgegaan van een varkenshouderij (zie onderstaand voor aantallen dieren).

Modelberekeningen

Voor de berekeningen voor Geur en Stikstof is gebruik gemaakt van een rekenmodel voor zowel een grondgebonden agrarisch bedrijf als een intensieve veehouderij/niet-grondgebonden veehouderij. Voor een intensieve veehouderij wordt over het algemeen een varkensbedrijf gehanteerd.

Aan de hand van het rekenmodel is bepaald hoeveel dieren op de bouwvlakken zouden passen bij een efficiënte invulling van de bouwstede.

Om ook rekening te houden met de mogelijkheden voor vergroting van het bouwvlak zijn de volgende aannames gedaan voor het voornemen. Hierbij is tevens rekening gehouden met algemene uitgangspunten van de bestaande situatie zoals opgenomen in paragraaf 4.1.1.

Rekenmodel grondgebonden agrarisch bedrijf

Bij grondgebonden veehouderijen is de ammoniakemissie het grootst bij het houden van melkrundvee (inclusief bijbehorend vrouwelijk jongvee). Daarbij is van het volgende uitgegaan:

bouwvlak	1,5 ha
m ² bouwvlak	15.000

opp/koe met 0,7 stuks jongvee	70
aantal koeien	214
ammoniakfactor koeien	9,5 *)
aantal jongvee	150
ammoniakfactor jongvee	4,4
ammoniakemissie koeien	2.036
ammoniakemissie jongvee	660
ammoniakemissie totaal	2.696

NB: in de groeicijfers is geen rekening gehouden met het gesloten akkoord met betrekking tot het Maatregelenpakket fosfaatreductie (Kamerbrief 18 november 2016). Naar verwachting wordt de totale melkveestapel in Nederland verkleind met 175.000 koeien. Het akkoord moet leiden tot een verlaging van de fosfaatproductie met 8,2 miljoen kilo fosfaat. Daarmee moet de totale uitstoot voor het einde van 2017 onder het Europees niveau van 172,9 miljoen kilo komen.

Bij een oppervlakte van 1,5 ha kunnen (uitgaande van praktijkwaarden voor staloppervlaktes, 70 m² per melkkoe⁴⁶, met 0,7 stuks jongvee) maximaal 214 melkkoeien met 150 stuks vrouwelijk jongvee worden gehouden. De ammoniakfactor voor melkkoeien bedraagt 9,5 kg/jr. De ammoniakfactor voor vrouwelijk jongvee bedraagt 4,4 kg/jr. De ammoniakemissie bij de genoemde veebezetting bedraagt dus 2.696 kg/jr. Bij een oppervlakte van 1,5 ha grondgebonden veehouderijen wordt de ammoniakemissie daarom vastgesteld op 2.696 kg/jr.

Rekenmodel intensieve veehouderij

Uit onderstaande tabel blijkt de ammoniakemissie per m² stalruimte van (intensief gehouden) diersoorten. De ammoniakemissie van andere intensief gehouden diersoorten is in het algemeen beperkt in vergelijking met de ammoniakemissie van vleesvarkens.

Tabel: ammoniakemissie per m² stalruimte van verschillende diersoorten

	varkens		pluimvee		edelpelsdieren
	Kraamzeugen	Vleesvarkens	legkippen	Vleeskuikens	Nertsen
dierplaatsen per m ² (stuks) ^A	0,10	0,83	12,50	20,00	4,16 ^C
emissiewaarde per dierplaats (kg per jaar) ^B	3,3	1,700	0,013	0,045	0,25
ammoniakemissie (kg per jaar per m ²)	0,3300	1,411	0,163	0,900	1,04

^A op basis van deskundigenoordeel

^B op grond van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

^C Advies omtrent het houden van nertsen, P.R. Wiepkema, 1994

Er is gekozen voor differentiatie van het modelbedrijf intensieve veehouderij. Het is te verwachten dat een kippenbedrijf of een nertsenbedrijf niet gauw zal omschakelen naar een varkensbedrijf, waardoor die emissie ter plaatse niet gerealiseerd zal worden.

Op basis van bovenstaande uitgangspunten is als voorbeeld een intensieve veehouderij met een bouwvlak van 1 ha uitgewerkt.

⁴⁶ Zie ook Blanken, K. (2011). Handboek Melkveehouderij 2011. Wageningen UR Livestock Research, Lelystad, 2011.

Tabel: ammoniakemissie modelbedrijf intensief, uitgewerkt voor varkens, kippen, vleesstieren, kalkoenen en geiten

Intensieve veehouderij

Varkensbedrijf	1 ha	RAV-code	Ammoniakemissie kg/jr	Totaal ammoniakemissie 1 ha	ammoniakemissie per m2
kraamzeugen	60	D 1.2.1	3,3	198	0,0198
guste/dragende zeugen	240	D 1.2.13	2,6	624	0,0624
gespeende biggen	1.080	D1.1.2	0,24	259,2	0,02592
vleesvarkens	2.100	D3.2.3	1,7	3570	0,357
ammoniakemissie totaal Varkensbedrijf				4651,2	0,46512
Kippenbedrijf	1 ha	RAV-code	Ammoniakemissie kg/jr	Totaal ammoniakemissie 1 ha	ammoniakemissie per m2
vleeskuikens	200.000	E5.5	0,045	9000	0,9
Intensieve veehouderij	1 ha	RAV-code	Ammoniakemissie kg/jr	Totaal ammoniakemissie 1 ha	ammoniakemissie per m2
vleesstieren en overig vleesrundvee	2.500	A6.100	5,3	13.250	1,325
Geiten	7.692	C1.100	1,9	14.615	1,4615
vleesvarkens	20.000	D3.2.3	1,7	34.000	3,4
Kalkoenen	38500	F4.100	0,68	26180	2,618

In praktijk variëren de uitbreidingsmogelijkheden. De intensieve veehouderijen hebben allen een bouwvlak op maat gekregen. Hierbinnen is weinig uitbreidingsruimte. De uitbreidingsruimte per bouwvlak is berekend. De emissie van het modelbedrijf is omgerekend naar deze oppervlakte, waarna de emissie van het huidige bedrijf en de uitbreiding zijn samengevoegd tot de totale toekomstige emissie. Uitgegaan is van de primair aanwezige (intensief gehouden) diersoort per bedrijf. Deze ammoniakemissie is per veehouderij ingevoerd in Aerius. De uitkomsten van die berekening zijn opgenomen in bijlage 7 van dit MER.

Dezelfde berekening is uitgevoerd om de geuremissie te bepalen. Hiervoor zijn onderstaande basisgegevens gehanteerd.

geuremissie	aantal dieren per ha	RAV-code	geurfactor	totaal geuremissie 1ha	geuremissie per m2
Varkensbedrijf					
kraamzeugen	60	D 1.2.1	27,9	1674	0,1674
guste/dragende zeugen	240	D 1.2.13	27,9	6696	0,6696
gespeende biggen	1.080	D1.1.2	7,8	8424	0,8424
vleesvarkens	2.100	D3.2.3	23	48300	4,83
totaal				65094	6,5094
Kippenbedrijf					
vleeskuikens	200.000	E5.5	0,33	66000	6,6

Intensieve veehouderij					
vleesstieren en overig vleesrundvee	2.500	A6.100	35,6	89000	8,9
geiten	7.692	C1.100	18,8	144609,6	14,46096
vleesvarkens	20.000	D3.2.3	23	460000	46
Kalkoenen	38500	F4.100	1,55	59675	5,9675

Uitvoerbaarheid stikstofregeling veehouderij

Om negatieve effecten op Natura 2000-gebieden te voorkomen, is in het bestemmingsplan geregeld dat de ammoniakemissie per veehouderij niet mag toenemen. De uitvoerbaarheid van een dergelijke regeling dient te worden aangetoond.

Om te toetsen of het mogelijk is dat grondgebonden en intensieve veehouderijen uitbreiden, zonder dat de ammoniakuitstoot toeneemt, is een berekening gemaakt: In bijlage 9 (Berekening interne saldering) is een berekening opgenomen van de uitbreidingsruimte, bij gelijkblijvende ammoniakemissie. Hierbij zijn per veehouderij de bestaande stalsystemen omgezet in een stalsysteem met de best beschikbare staltechnieken (BBT). De uitkomsten van deze berekening zijn opgenomen in bijlage 9 (Berekening interne saldering). De milieueffecten van dit 'uitvoerbaar alternatief' zijn beschreven in hoofdstuk 5.

In de berekening die is uitgevoerd voor het uitvoerbaar alternatief (zie bijlage 9) is per adres bekeken welke uitstoot in de huidige situatie aanwezig is (ammoniakemissie/dier) op basis van de huidige stalsystemen uit de huidige vergunningen. Tevens is beoordeeld of er per bedrijf per stal een beter staltype denkbaar is, waardoor minder ammoniakemissie ontstaat (Best beschikbare technieken, Rav 2016). Vervolgens is de totale huidige uitstoot afgezet tegen het aantal dieren dat daar bij met een lagere ammoniakfactor mogelijk zou zijn. Om te berekenen welk oppervlak aan uitbreiding mogelijk is, is daarna het aantal dieren vermenigvuldigd met een standaard oppervlakte per dier. De oppervlakten per dier zijn afgeleid uit literatuur. Met name is gebruik gemaakt van: Advies omtrent het houden van nertsen, P.R. Wiepkema, 1994, / Blanken, K. (2011), Handboek Melkveehouderij 2011, Wageningen UR Livestock Research, Lelystad, 2011/ Informatiedocument Leefoppervlaktes in de Intensieve Veehouderij / Varkensbesluit / Bleker: 'Grenzen aan groei megastallen, ruimte voor duurzame ontwikkeling'.

Uit de berekening volgt een uit te breiden staloppervlakte bij gelijkblijvende ammoniakemissie. In bijlage 9 (Berekening interne saldering) zijn de uitkomsten van bovenstaande berekening opgenomen.

Uit de berekening blijkt dat bij veel bedrijven op deze manier potentiële uitbreidingsruimte voor veestallen aanwezig is. Het is dus in beginsel bij veel veehouderijen mogelijk om de veestapel uit te breiden en extra veestallen te bouwen, zonder dat dit hoeft te leiden tot een toename van de huidige ammoniakemissie. Wanneer de uit de berekening volgende oppervlakte maat hoger is dan het huidige bouwvlak voor intensieve veehouderij, dan wel 1,5 ha respectievelijk 2,5 ha voor grondgebonden bedrijven onder voorwaarden (minus de bestaande in gebruik zijnde oppervlakte), dan kan deze op basis van het bestemmingsplan niet volledig worden gerealiseerd. Een aantal bedrijven kan op basis van saldering niet uitbreiden, omdat zij reeds voorzien zijn van stallen waarvoor een lage ammoniakemissiefactor geldt. Echter een deel van de bedrijven kan uitbreiden met ca 150 m² tot 5000 m² stalruimte, enkele bedrijven hebben meer uitbreidingsruimte.

Als daarbij tevens wordt bedacht dat de uitbreidingsmogelijkheden voor de bouwvlakken/bouwsteden niet alleen mogen worden gebruikt voor veestallen, maar ook voor materieelber-

ging, opslagloodsen en dergelijke dan is duidelijk dat daarmee is aangetoond dat de opgenomen voorwaardelijke verplichting uitvoerbaar is, evenals de opgenomen afwijkingsbevoegdheid voor het vergroten van de agrarische bouwsteden/bouwvlakken.

Daarbij dient tevens wordt bedacht dat de uitbreidingsmogelijkheden voor de bouwvlakken/bouwsteden niet alleen mogen worden gebruikt voor veestallen, maar ook voor materieelberging, opslagloodsen en dergelijke. De in de bijlage 9 genoemde uitbreidingsmaat in de laatste kolom is geen absoluut geldende maat. Binnen het bestemmingsplan kan maximaal tot 1,5 ha worden uitgebreid. Wanneer de uit de berekening volgende maat hoger is, dan kan deze op basis van het bestemmingsplan niet volledig worden gerealiseerd. Wanneer nu in de tabel de uitkomst is dat er geen uitbreiding mogelijk is, kunnen er voor een ander diertype wel uitbreidingsmogelijkheden zijn. Wanneer er beter Best beschikbare technieken worden ontwikkeld, of een bedrijf overschakelt op een ander diertype (binnen de in het bestemmingsplan aangeduide categorie grondgebonden veehouderij, dan wel indien aan de orde de aangeduide categorie intensieve veehouderij), waarbij minder ammoniakuitstoot wordt gegenereerd per vierkante meter, dan is meer uitbreiding mogelijk dan in de tabel weergegeven. Het is daardoor ook geen maat die in het bestemmingsplan kan worden vastgelegd. Wanneer geen uitbreiding van stallen voor vee mogelijk is, kunnen nog wel schuren voor een akkerbouw- of tuinbouwvak worden gerealiseerd. Dit maakt het bestemmingsplan ook mogelijk.

Uitgangspunten stikstof - glastuinbouw

De maximale groei van de glastuinbouwbedrijven binnen de aanduiding 'glastuinbouw' is per bedrijf berekend. Hierbij is ervan uitgegaan dat de gehele oppervlakte binnen de aanduiding 'glastuinbouw' benut wordt voor glastuinbouw.

De emissie is gebaseerd op 0,028 gr/NOx/sec/ha glastuinbouw.

De uitkomsten zijn ingevoerd in Aerius ten behoeve van de (toename van) ammoniakdepositie.

De uitkomsten van die berekening zijn opgenomen in bijlage 8 van dit MER.

Bijlage 6 Landschapskwaliteitsplan Moerdijk 2016

Zie separaat document

Bijlage 7 Aerius veehouderij

Onderhavige bijlagen 7 en 8 betreffen de resultaten van de Aeriusberekeningen voor respectievelijk veehouderij en glastuinbouw van het voornemen.

Voor de grondgebonden veehouderij is gebruik gemaakt van het modelbedrijf zoals opgenomen in bijlage 5. Voor meer informatie over de huidige dieraantallen en huidige Rav-codes wordt verwezen naar Bijlage 9 Berekening interne saldering. Vervolgens is een berekening gemaakt van de extra ammoniakemissie die mogelijk is ten gevolge van de in het voornemen mogelijk gemaakte uitbreiding binnen het bouwvlak (zonder beperking van ammoniak, zoals in het uitvoerbaar alternatief). Bij de berekening is uitgegaan van het modelbedrijf.

In de berekeningen is rekening gehouden met onderstaande oppervlaktes binnen het bouwvlak: **uitbreidingsoppervlakte binnen het bouwvlak - intensieve veehouderij**

Adres	WoonplaatsNaam	Oppervlakte bouwvlak in m2	Uitbreidingsruimte in m2 intensieve veehouderij
Langeweg-Zuid 4	Standdaarbuiten	13818	3500
Oudemolensdijk 13a	Fijnaart	22951	10600
Boerendijk 27	Fijnaart	33707	18000
Eerste Kruisweg 2	Standdaarbuiten	14464	3550
Zwingelspaansedijk 16	Fijnaart	18582	6170
Noordlangeweg 8	Willemstad	14500	5200
Zuidlangeweg 4b	Oudemolen	15356	1680
Buitendijk West 7	Klundert	14990	5060
Noordlangeweg 17	Willemstad	14559	6620
Tonsedijk 22	Klundert	10887	1000
Markdijk 1	Klundert	18539	6100
Zevenbergseweg 30	Klundert	14896	7200
Galgenweg 113a	Zevenbergen	7720	4000
Achterdijk 121	Zevenbergschen Hoek	11184	4600
Koekoekendijk 10	Moerdijk	20865	5500
Hamseweg 11	Langeweg	9370	3600
Hokkenberg 1	Langeweg	5268	250
Noordseweg 4	Langeweg	13950	8000
Schoolstraat 2	Langeweg	13353	0
Derde Weg 11	Zevenbergschen Hoek	18323	850
Westmiddelweg 1	Oudemolen	15000	1300
Zevenbergseweg 11	Klundert	3736	1685

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat resultaten van een stikstofdepositieberekening met AERIUS Calculator. U dient dit document te gebruiken ter onderbouwing van een vergunningaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming.

De resultaten geven de stikstofeffecten van deze activiteit weer voor Natura 2000-gebieden. AERIUS Calculator maakt enkel voor de PAS-gebieden inzichtelijk welke stikstofgevoelige habitattypen er voor komen en op welke hiervan een effect is. Op basis hiervan is aangegeven voor hoeveel hectares ontwikkelingsruimte benodigd is.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en stikstofdioxide (NO_x), of één van beide. Hiermee is de depositie van de activiteit berekend en uitgewerkt.

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in de Calculator.

Berekening Situatie 1

- ▶ Kenmerken
- ▶ Emissie
- ▶ Depositie natuurgebieden
- ▶ Depositie habitattypen

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl en pas.naturazoo.nl.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Gemeente Moerdijk	nvt, nvt nvt

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
PlanMER Buitengebied	RXpXBnWGVhjz
Datum berekening	Rekenjaar
28 juni 2017, 10:16	2017

Totale emissie

	Situatie 1	Situatie 2	Vershil
NOx	-	-	-
NH ₃	112,10 ton/j	396,28 ton/j	284,18 ton/j

Depositie

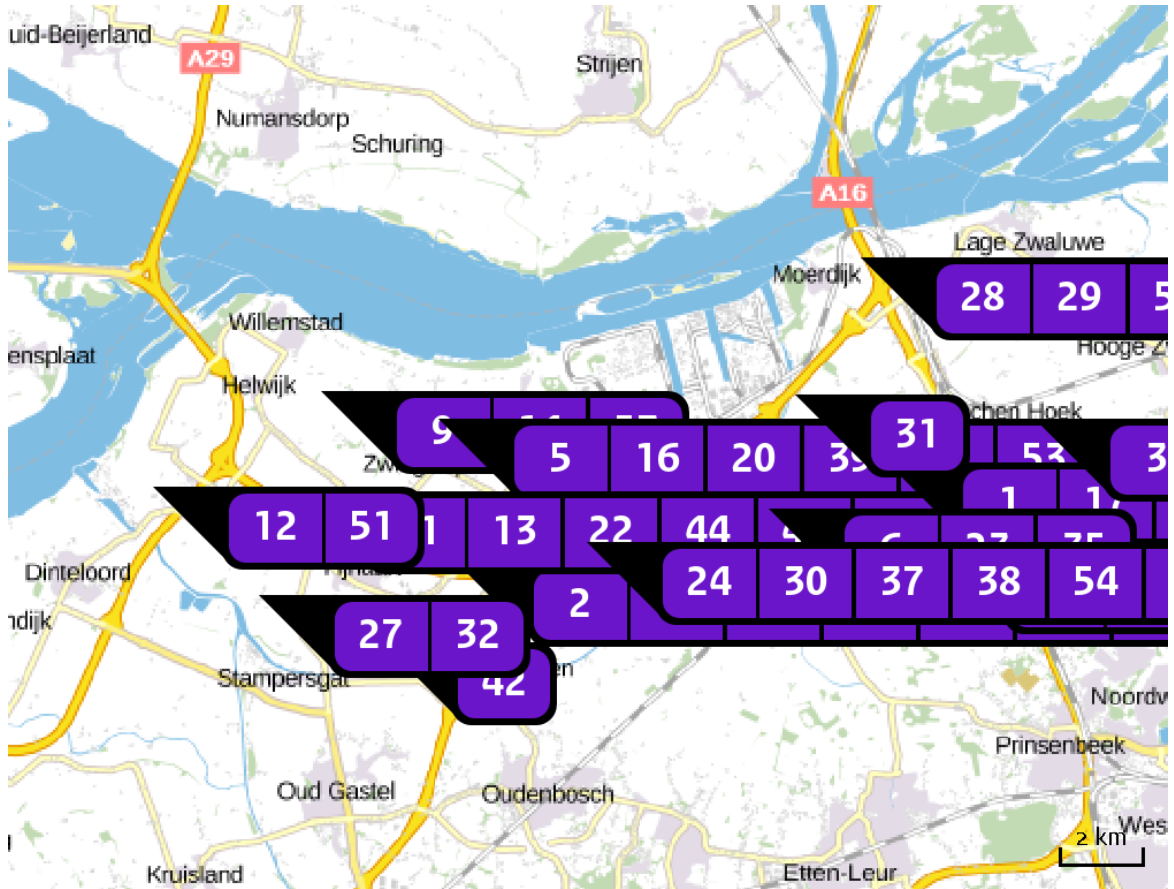
Hectare met
hoogste project-
verschil (mol/ha/j)

Natuurgebied	Provincie	
Krammer-Volkerak	Zuid-Holland	
Situatie 1	Situatie 2	Vershil
14,68	49,45	+ 34,77

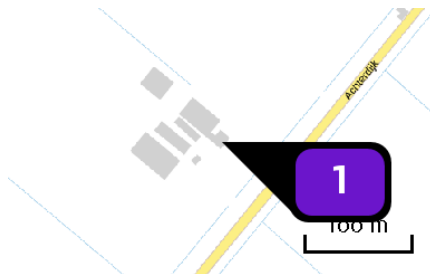
Toelichting

Berekening toename stikstofdepositie
Huidige situatie versus uitbreidingsmogelijkheden

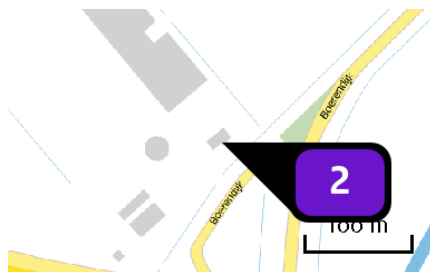
Locatie
Situatie 1

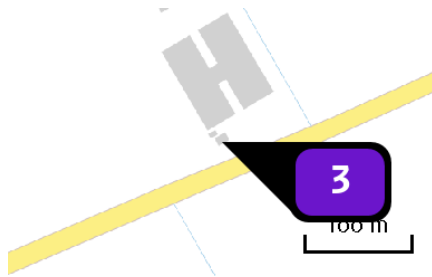
Emissie
(per bron)
Situatie 1

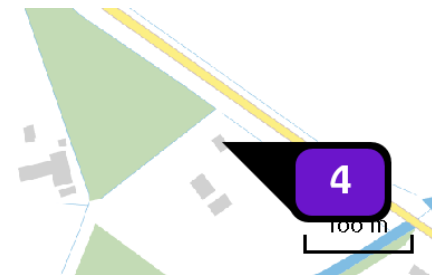
Naam NH₃ (ammoniu (1004))
 Locatie (X,Y) 104017, 408878
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 1.223,60 kg/j

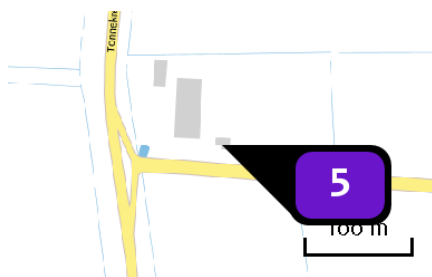
Naam NH₃ (ammoniu (1020))
 Locatie (X,Y) 93635, 405849
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 5.676,48 kg/j

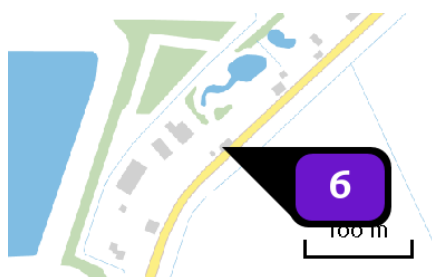
Naam NH₃ (ammoniu (1074))
 Locatie (X,Y) 107721, 409436
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 5.045,76 kg/j

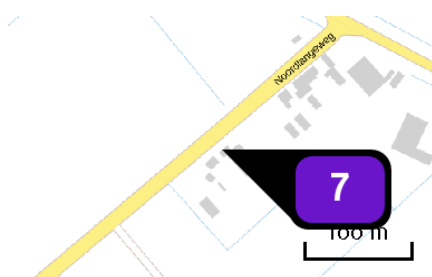
Naam NH₃ (ammoniu (1014))
 Locatie (X,Y) 92902, 403975
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 346,90 kg/j

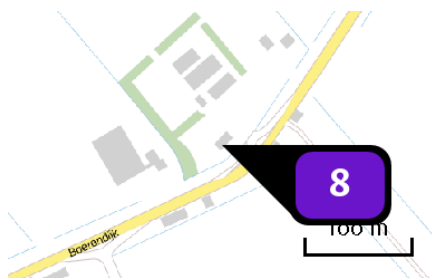
Naam NH₃ (ammoniu (1092))
 Locatie (X,Y) 93360, 409959
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 920,85 kg/j

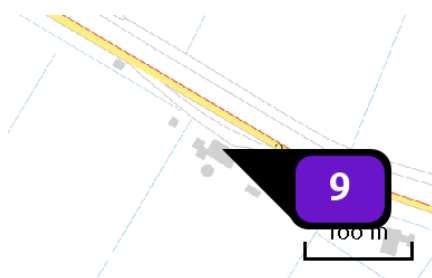
Naam NH₃ (ammoniu (1011))
 Locatie (X,Y) 101741, 407618
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 127,09 kg/j

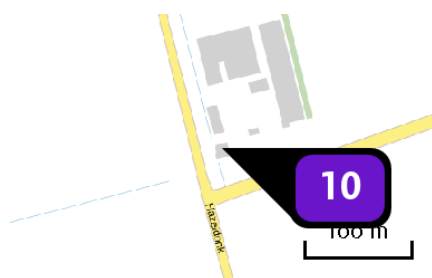
Naam NH₃ (ammoniu (1159))
 Locatie (X,Y) 93886, 407837
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 151,06 kg/j

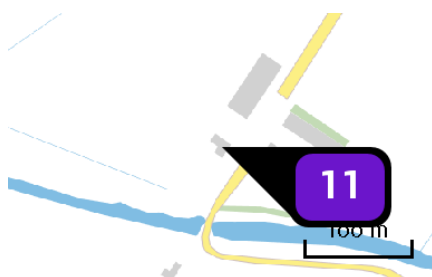
Naam NH₃ (ammoniu (1015))
 Locatie (X,Y) 93299, 405348
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 589,72 kg/j

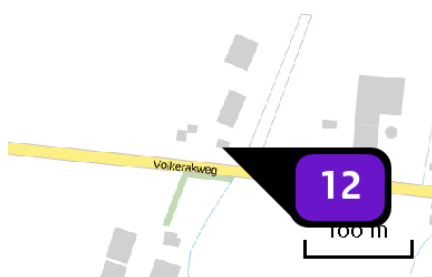
Naam NH₃ (ammoniu (1171))
 Locatie (X,Y) 90936, 411219
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 794,71 kg/j

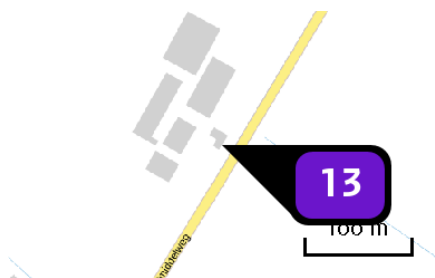
Naam NH₃ (ammoniu (1191))
 Locatie (X,Y) 105302, 406330
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 1.415,97 kg/j

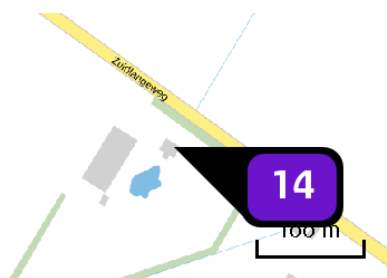
Naam NH₃ (ammoniu (1197))
 Locatie (X,Y) 89771, 407595
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 1.179,45 kg/j

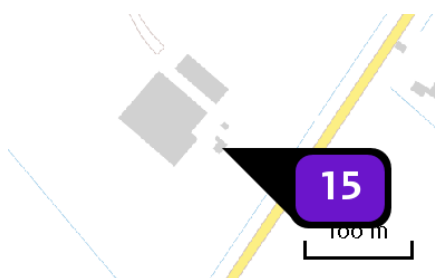
Naam NH₃ (ammoniu (1214))
 Locatie (X,Y) 86729, 408734
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 460,43 kg/j

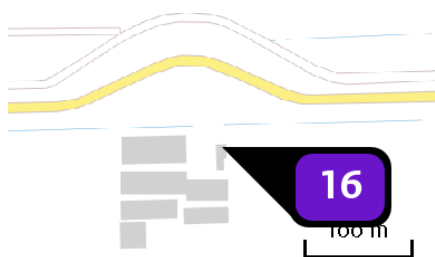
Naam NH₃ (ammoniu (1219))
 Locatie (X,Y) 89999, 408836
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 1.419,12 kg/j

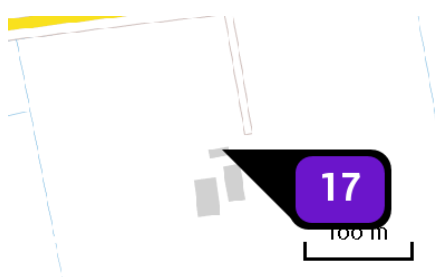
Naam NH₃ (ammoniu (1240))
 Locatie (X,Y) 90923, 409036
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 3.153,60 kg/j

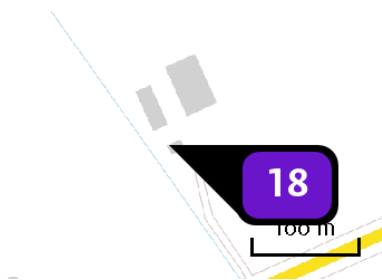
Naam NH₃ (ammoniu (1035))
 Locatie (X,Y) 94083, 406439
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.951,77 kg/j

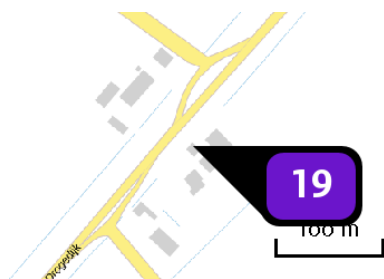
Naam NH₃ (ammoniu (1037))
 Locatie (X,Y) 93974, 410367
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 7.284,82 kg/j

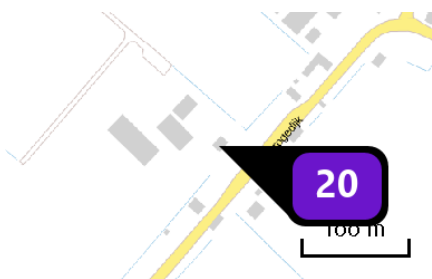
Naam NH₃ (ammoniu (1046))
 Locatie (X,Y) 103613, 406677
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 1.652,49 kg/j

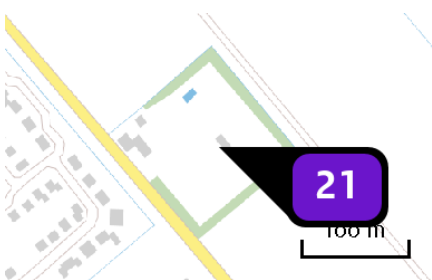
Naam **NH₃ (ammoniu (1059))**
 Locatie (X,Y) **105698, 407452**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**

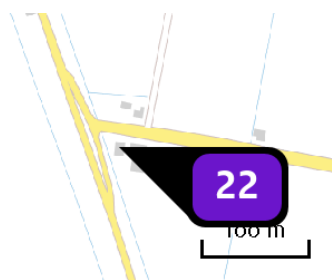
Naam **NH₃ (ammoniu (1079))**
 Locatie (X,Y) **92729, 407690**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **801,01 kg/j**

Naam **NH₃ (ammoniu (1080))**
 Locatie (X,Y) **93111, 408219**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **1.009,15 kg/j**

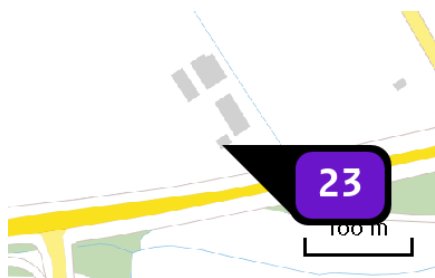

Naam **NH₃ (ammoniu (1082))**
 Locatie (X,Y) **92356, 405840**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **19.331,57 kg/j**

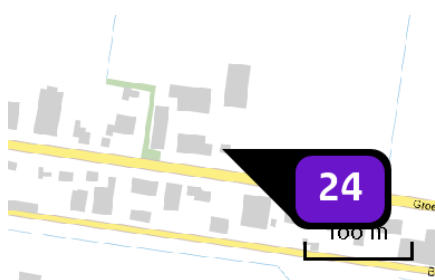

Naam **NH₃ (ammoniu (1085))**
 Locatie (X,Y) **88089, 406252**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**

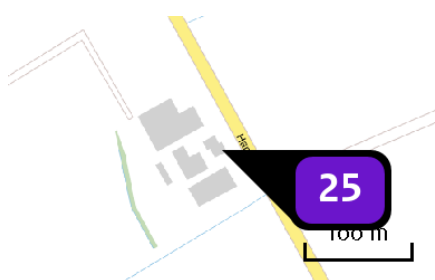

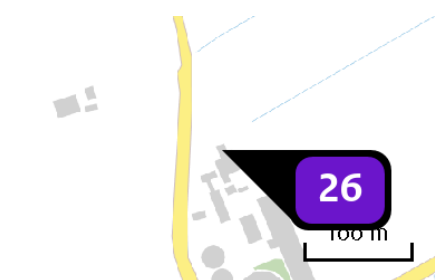
Naam NH₃ (ammoniu (1086))
 Locatie (X,Y) 99721, 407398
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 898,78 kg/j

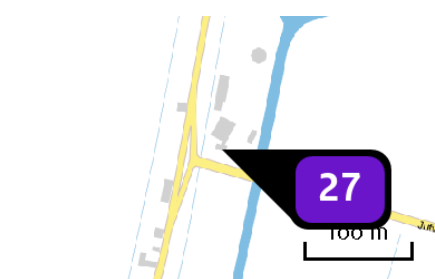
Naam NH₃ (ammoniu (1094))
 Locatie (X,Y) 96463, 406372
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 681,18 kg/j

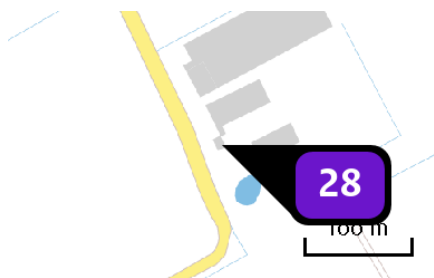
Naam NH₃ (ammoniu (1097))
 Locatie (X,Y) 104640, 407527
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.207,52 kg/j

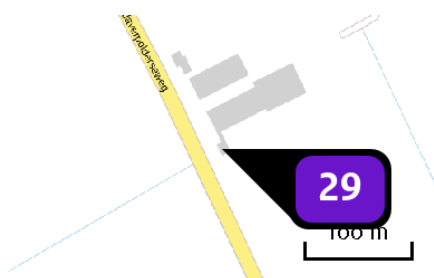
Naam NH₃ (ammoniu (1103))
 Locatie (X,Y) 105439, 405735
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 3.150,45 kg/j

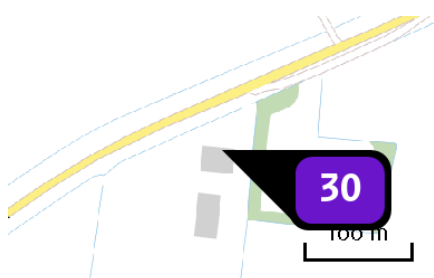
Naam NH₃ (ammoniu (1105))
 Locatie (X,Y) 89099, 405284
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 1.009,15 kg/j

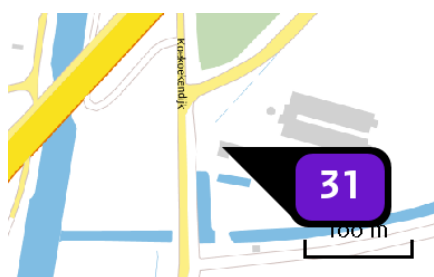
Naam NH₃ (ammoniu (1110))
 Locatie (X,Y) 103423, 412945
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 4.383,50 kg/j

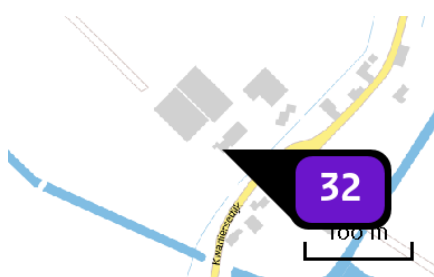
Naam NH₃ (ammoniu (1111))
 Locatie (X,Y) 103258, 413289
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 3.815,86 kg/j

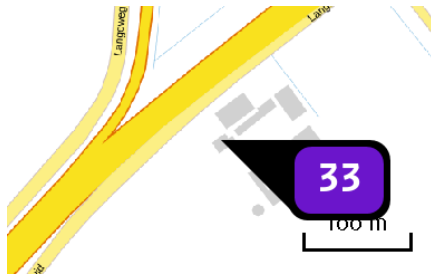
Naam NH₃ (ammoniu (1119))
 Locatie (X,Y) 96086, 407378
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 403,66 kg/j

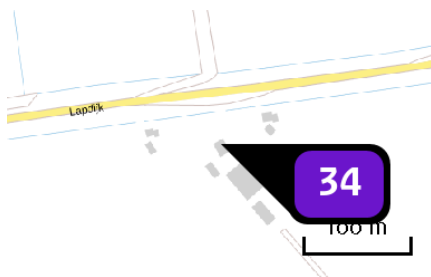
Naam NH₃ (ammoniu (1122))
 Locatie (X,Y) 101952, 410027
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 1.324,51 kg/j

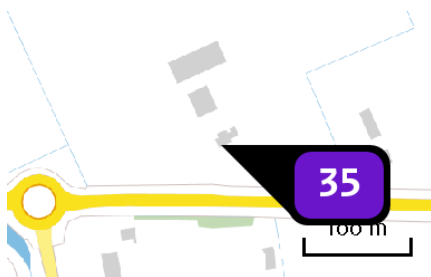
Naam NH₃ (ammoniu (1127))
 Locatie (X,Y) 88872, 405047
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 3.721,25 kg/j

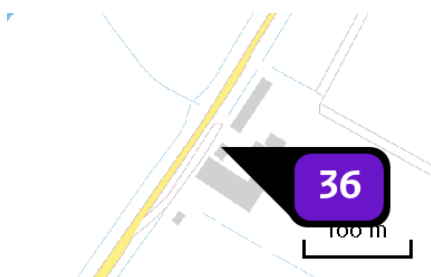
Naam **NH₃ (ammoniu (1134))**
 Locatie (X,Y) **94329, 403731**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **514,04 kg/j**

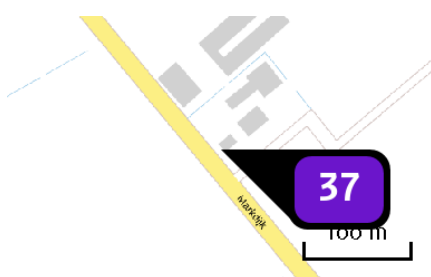
Naam **NH₃ (ammoniu (1142))**
 Locatie (X,Y) **103355, 410375**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **942,93 kg/j**

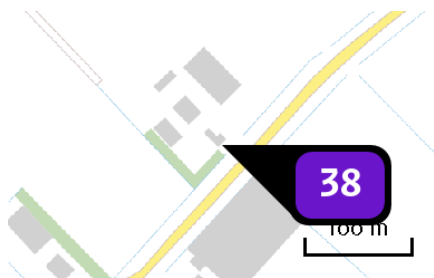
Naam **NH₃ (ammoniu (1063))**
 Locatie (X,Y) **102423, 406784**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **33,43 kg/j**

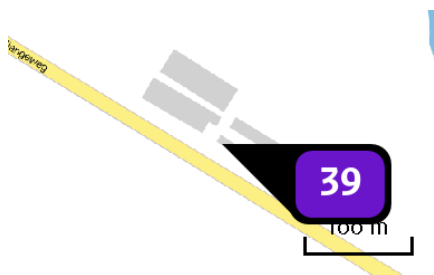
Naam **NH₃ (ammoniu (1143))**
 Locatie (X,Y) **94664, 406348**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **627,57 kg/j**

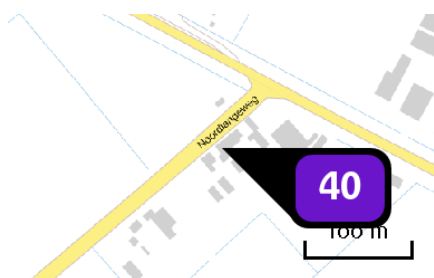
Naam **NH₃ (ammoniu (1146))**
 Locatie (X,Y) **98154, 405373**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **895,62 kg/j**

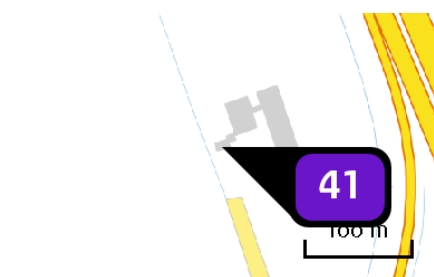
Naam **NH₃ (ammoniu (1148))**
 Locatie (X,Y) **97026, 404387**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **387,89 kg/j**

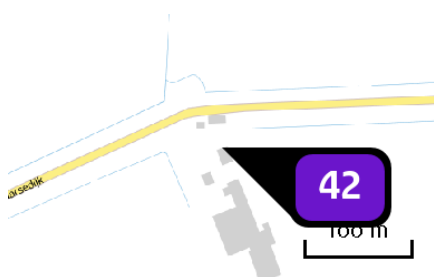
Naam **NH₃ (ammoniu (1152))**
 Locatie (X,Y) **92829, 409099**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **1.087,99 kg/j**

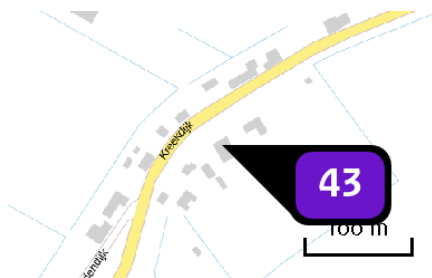
Naam **NH₃ (ammoniu (1161))**
 Locatie (X,Y) **93957, 407897**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **769,48 kg/j**

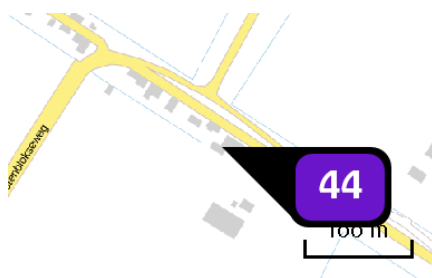
Naam **NH₃ (ammoniu (1166))**
 Locatie (X,Y) **106510, 406932**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **1.333,97 kg/j**

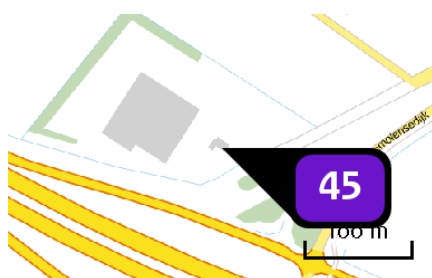
Naam **NH₃ (ammoniu (1173))**
 Locatie (X,Y) **91977, 404043**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **983,92 kg/j**

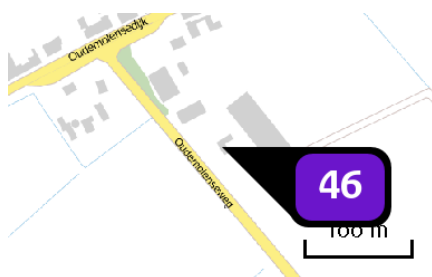
Naam **NH₃ (ammoniu (1126))**
 Locatie (X,Y) **94225, 404460**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **33,43 kg/j**

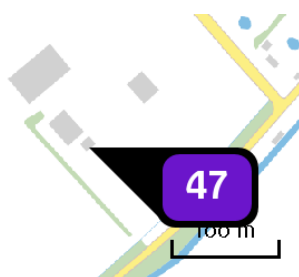
Naam **NH₃ (ammoniu (1178))**
 Locatie (X,Y) **88164, 407528**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **190,79 kg/j**

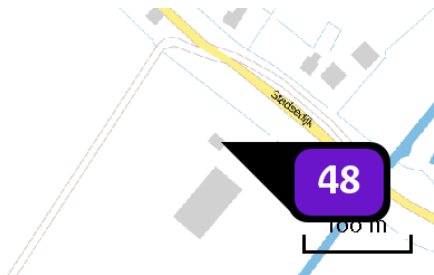
Naam **NH₃ (ammoniu (1180))**
 Locatie (X,Y) **90576, 406872**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **4.793,47 kg/j**

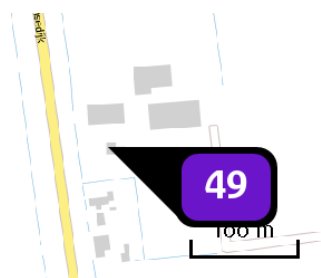
Naam **NH₃ (ammoniu (1185))**
 Locatie (X,Y) **91292, 407026**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **1.456,96 kg/j**

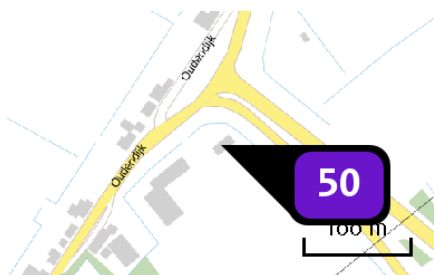
Naam **NH₃ (ammoniu (1188))**
 Locatie (X,Y) **103644, 409419**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **987,08 kg/j**

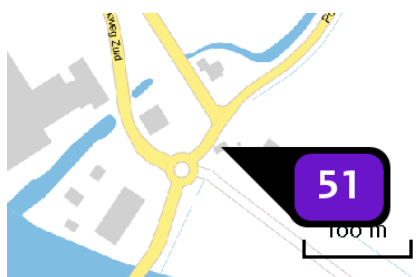
Naam NH₃ (ammoniu (1201))
 Locatie (X,Y) 90002, 408438
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.412,50 kg/j

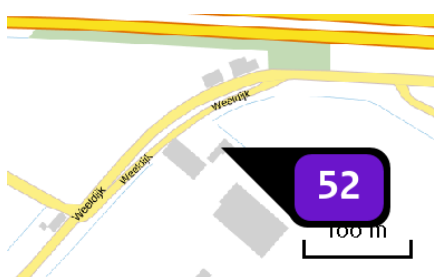
Naam NH₃ (ammoniu (1205))
 Locatie (X,Y) 93349, 409655
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 1.772,32 kg/j

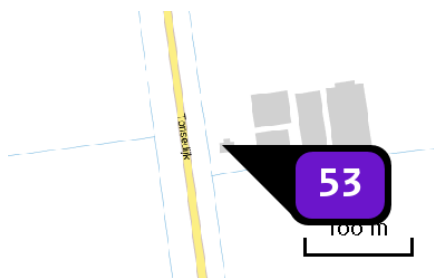
Naam NH₃ (ammoniu (1187))
 Locatie (X,Y) 94123, 404261
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 26,81 kg/j

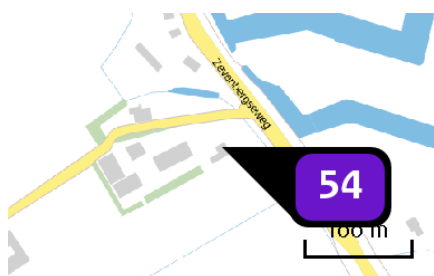
Naam NH₃ (ammoniu (1189))
 Locatie (X,Y) 86167, 406857
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 40,37 kg/j

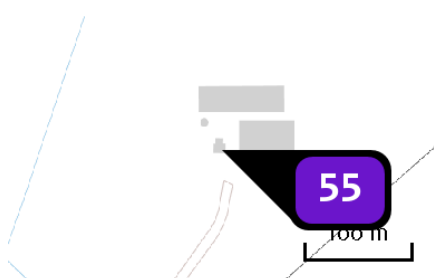
Naam NH₃ (ammoniu (1215))
 Locatie (X,Y) 94815, 405531
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 1.769,17 kg/j

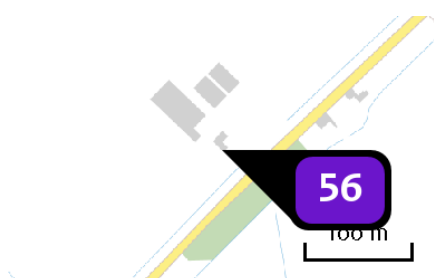
Naam **NH₃ (ammoniu (1202))**
 Locatie (X,Y) **93392, 409226**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **3.437,42 kg/j**

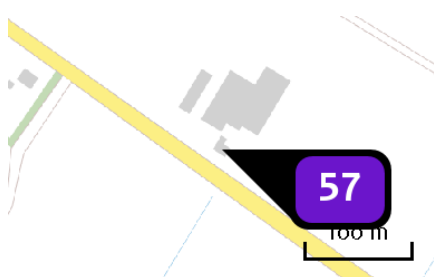
Naam **NH₃ (ammoniu (1226))**
 Locatie (X,Y) **96084, 408045**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **1.374,97 kg/j**

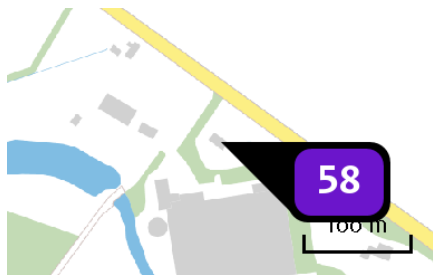
Naam **NH₃ (ammoniu (1229))**
 Locatie (X,Y) **97661, 407214**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **1.182,60 kg/j**

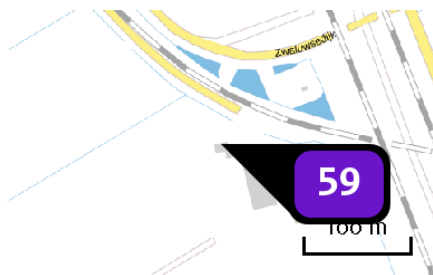
Naam **NH₃ (ammoniu (1232))**
 Locatie (X,Y) **103962, 405913**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **1.072,22 kg/j**

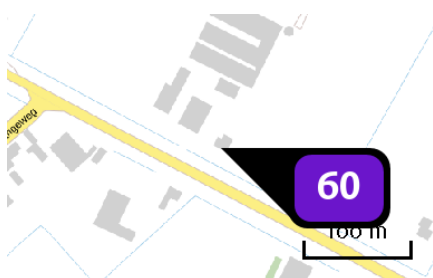
Naam **NH₃ (ammoniu (1234))**
 Locatie (X,Y) **89665, 410009**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **2.825,63 kg/j**

Naam **NH₃ (ammoniu (1243))**
 Locatie (X,Y) **91136, 408873**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **1.485,35 kg/j**

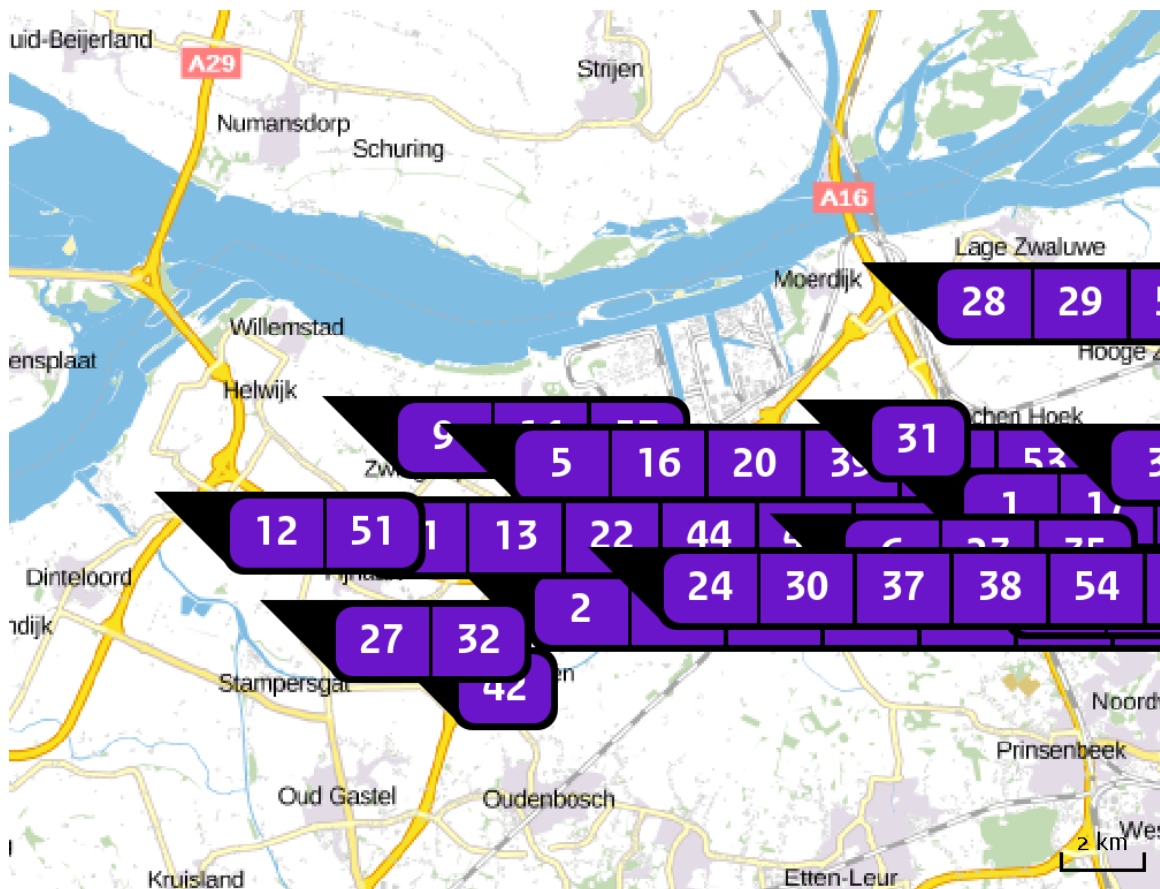
Naam **NH₃ (ammoniu (1244))**
 Locatie (X,Y) **103876, 413741**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **303,69 kg/j**

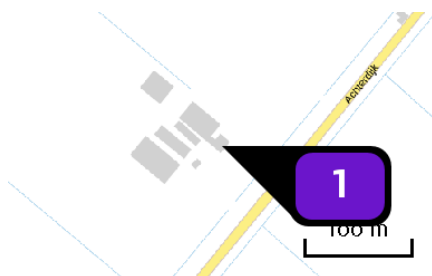
Naam **NH₃ (ammoniu (1248))**
 Locatie (X,Y) **94163, 407909**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **2.226,44 kg/j**

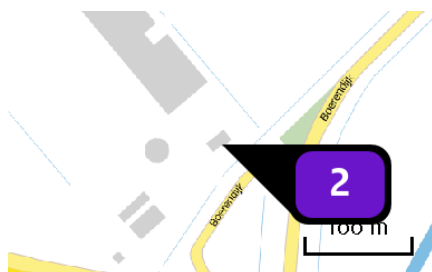
Locatie
Situatie 2

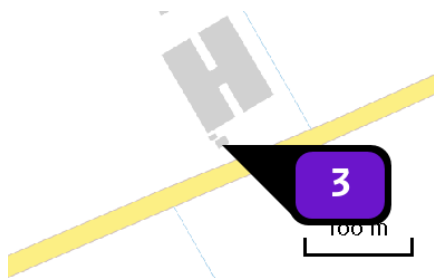
Emissie
(per bron)
Situatie 2

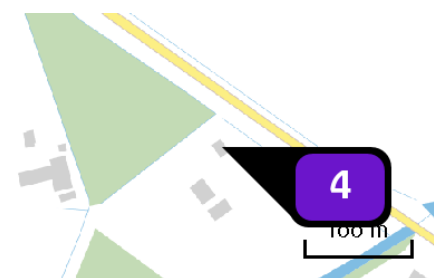
Naam NH₃ (ammoniu (1004))
 Locatie (X,Y) 104017, 408878
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 16.871,76 kg/j

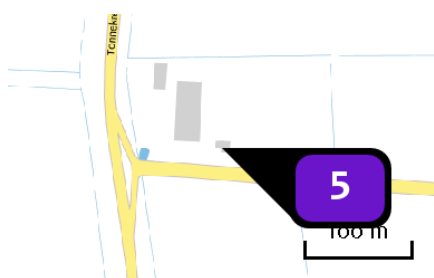
Naam NH₃ (ammoniu (1020))
 Locatie (X,Y) 93635, 405849
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 66,86 ton/j

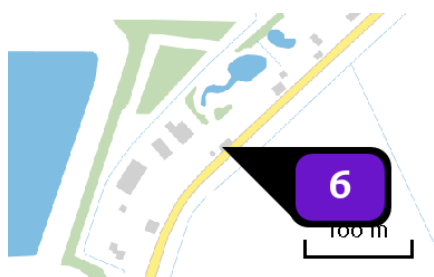
Naam NH₃ (ammoniu (1074))
 Locatie (X,Y) 107721, 409436
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 7.915,54 kg/j

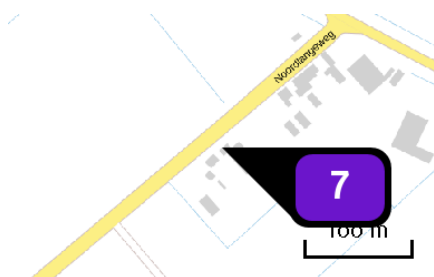
Naam NH₃ (ammoniu (1014))
 Locatie (X,Y) 92902, 403975
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.696,33 kg/j

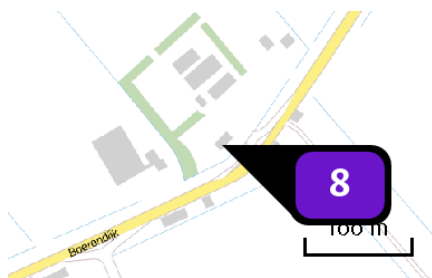
Naam NH₃ (ammoniu (1092))
 Locatie (X,Y) 93360, 409959
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.696,33 kg/j

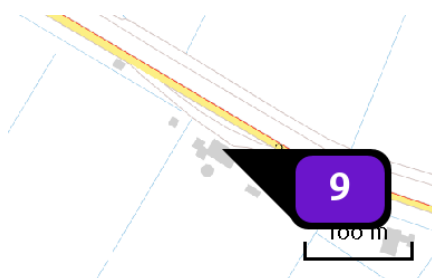
Naam NH₃ (ammoniu (1011))
 Locatie (X,Y) 101741, 407618
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.696,33 kg/j

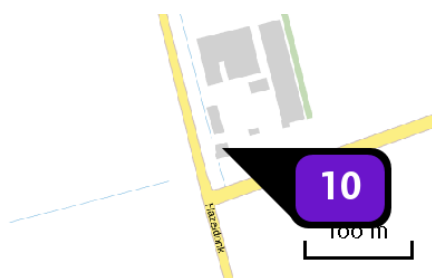
Naam NH₃ (ammoniu (1159))
 Locatie (X,Y) 93886, 407837
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 151,06 kg/j

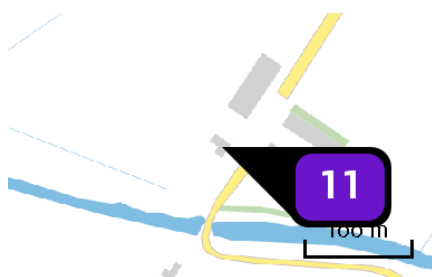
Naam **NH₃ (ammoniu (1015))**
 Locatie (X,Y) **93299, 405348**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **2.696,33 kg/j**

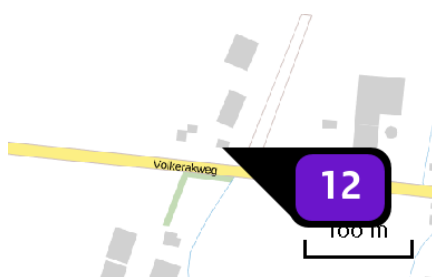
Naam **NH₃ (ammoniu (1171))**
 Locatie (X,Y) **90936, 411219**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **794,71 kg/j**

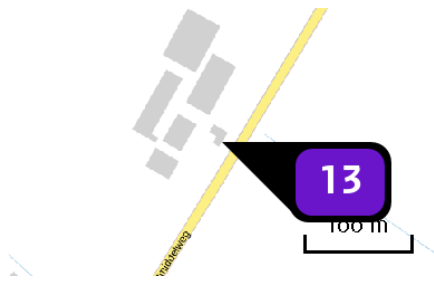
Naam **NH₃ (ammoniu (1191))**
 Locatie (X,Y) **105302, 406330**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **1.415,97 kg/j**

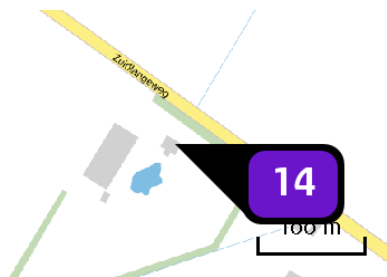
Naam **NH₃ (ammoniu (1197))**
 Locatie (X,Y) **89771, 407595**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **1.179,45 kg/j**

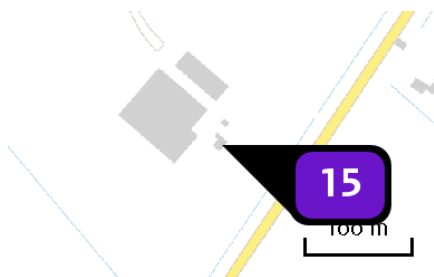
Naam **NH₃ (ammoniu (1214))**
 Locatie (X,Y) **86729, 408734**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **460,43 kg/j**

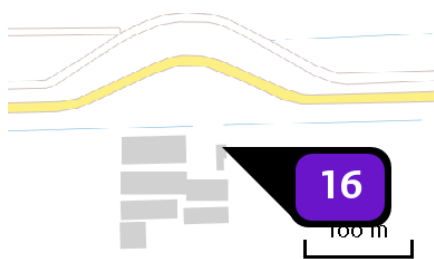
Naam NH₃ (ammoniu (1219))
 Locatie (X,Y) 89999, 408836
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 3.144,14 kg/j

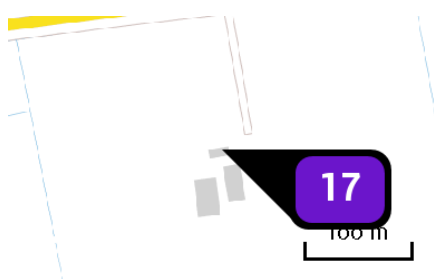
Naam NH₃ (ammoniu (1240))
 Locatie (X,Y) 90923, 409036
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 3.153,60 kg/j

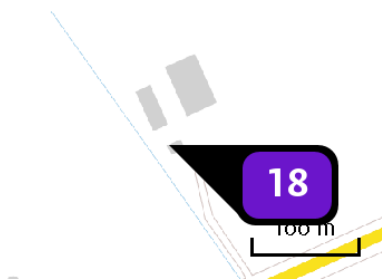
Naam NH₃ (ammoniu (1035))
 Locatie (X,Y) 94083, 406439
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.951,77 kg/j

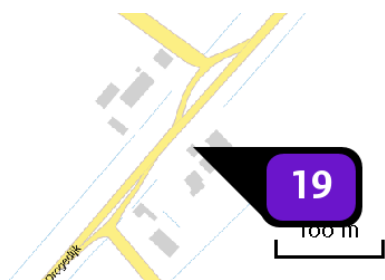
Naam NH₃ (ammoniu (1037))
 Locatie (X,Y) 93974, 410367
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 24,50 ton/j

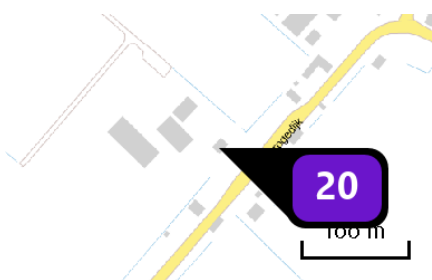
Naam NH₃ (ammoniu (1046))
 Locatie (X,Y) 103613, 406677
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.696,33 kg/j

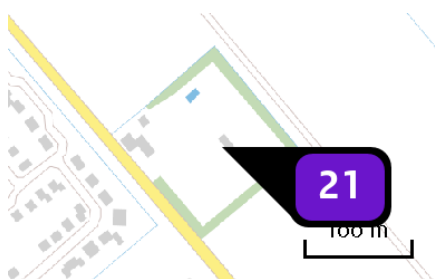
Naam NH₃ (ammoniu (1059))
 Locatie (X,Y) 105698, 407452
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.696,33 kg/j

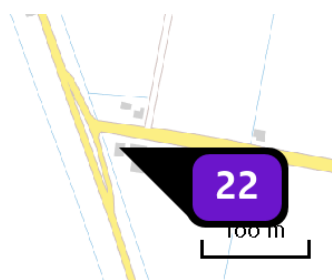
Naam NH₃ (ammoniu (1079))
 Locatie (X,Y) 92729, 407690
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.696,33 kg/j

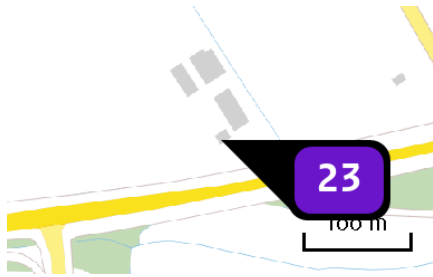
Naam NH₃ (ammoniu (1080))
 Locatie (X,Y) 93111, 408219
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.696,33 kg/j

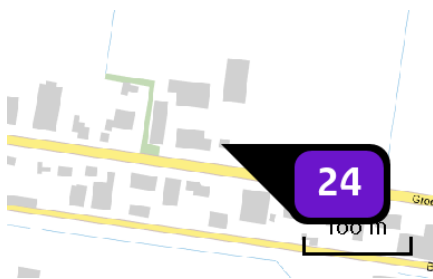
Naam NH₃ (ammoniu (1082))
 Locatie (X,Y) 92356, 405840
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 22,55 ton/j

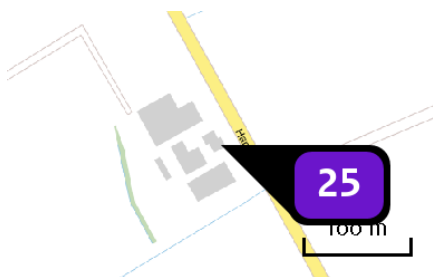
Naam NH₃ (ammoniu (1085))
 Locatie (X,Y) 88089, 406252
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.696,33 kg/j

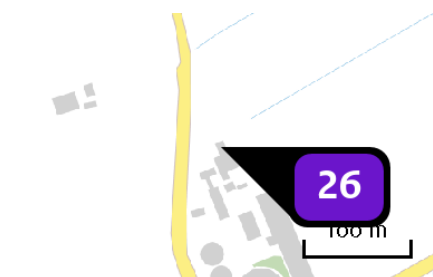
Naam NH₃ (ammoniu (1086))
 Locatie (X,Y) 99721, 407398
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 6.212,59 kg/j

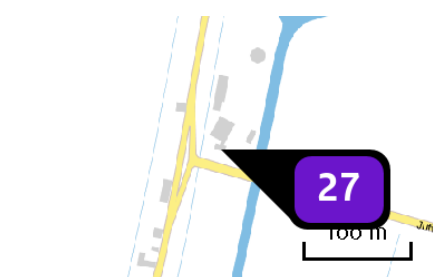
Naam NH₃ (ammoniu (1094))
 Locatie (X,Y) 96463, 406372
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.696,33 kg/j

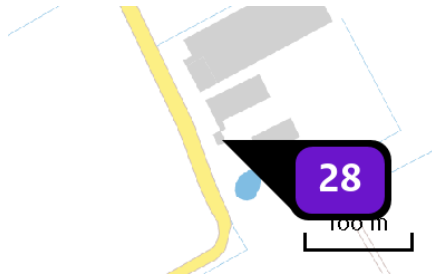
Naam NH₃ (ammoniu (1097))
 Locatie (X,Y) 104640, 407527
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 6.969,46 kg/j

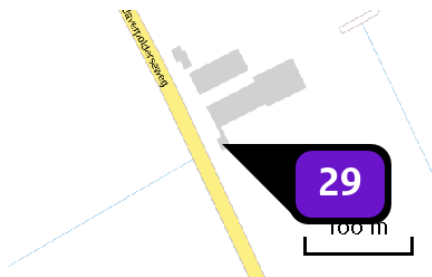
Naam NH₃ (ammoniu (1103))
 Locatie (X,Y) 105439, 405735
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 3.374,35 kg/j

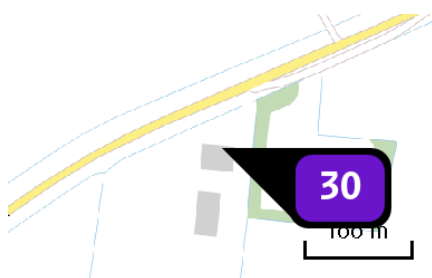
Naam NH₃ (ammoniu (1105))
 Locatie (X,Y) 89099, 405284
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.696,33 kg/j

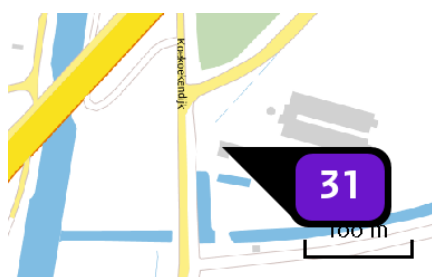
Naam NH₃ (ammoniu (1110))
 Locatie (X,Y) 103423, 412945
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 4.383,50 kg/j

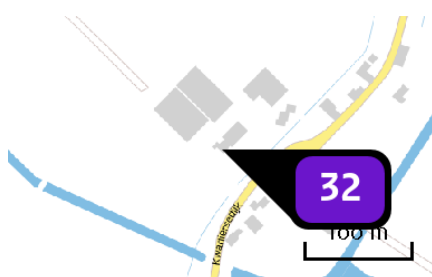
Naam NH₃ (ammoniu (1111))
 Locatie (X,Y) 103258, 413289
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 3.815,86 kg/j

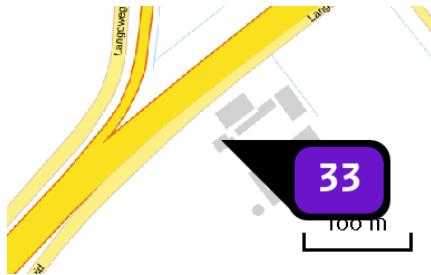
Naam NH₃ (ammoniu (1119))
 Locatie (X,Y) 96086, 407378
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.696,33 kg/j

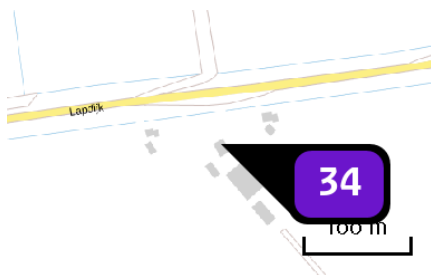
Naam NH₃ (ammoniu (1122))
 Locatie (X,Y) 101952, 410027
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 6.275,66 kg/j

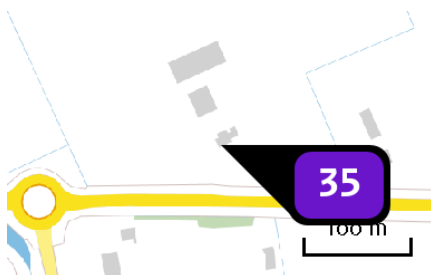
Naam NH₃ (ammoniu (1127))
 Locatie (X,Y) 88872, 405047
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 3.721,25 kg/j

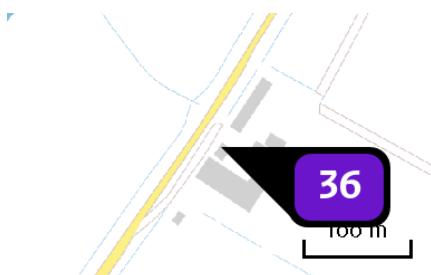
Naam **NH₃ (ammoniu (1134))**
 Locatie (X,Y) **94329, 403731**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **3.658,18 kg/j**

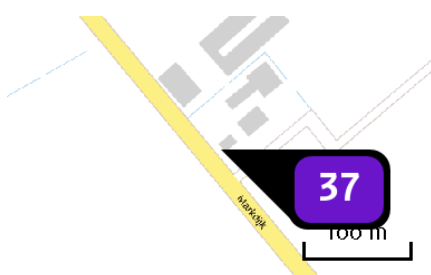
Naam **NH₃ (ammoniu (1142))**
 Locatie (X,Y) **103355, 410375**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **2.696,33 kg/j**

Naam **NH₃ (ammoniu (1063))**
 Locatie (X,Y) **102423, 406784**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **2.696,33 kg/j**

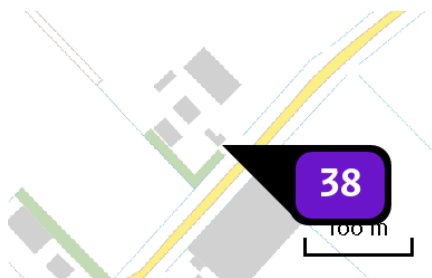

Naam **NH₃ (ammoniu (1143))**
 Locatie (X,Y) **94664, 406348**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **627,57 kg/j**

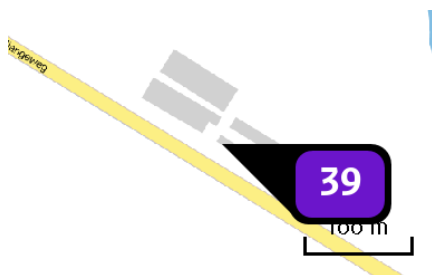

Naam **NH₃ (ammoniu (1146))**
 Locatie (X,Y) **98154, 405373**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **6.370,27 kg/j**

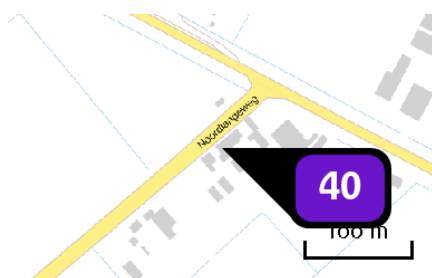

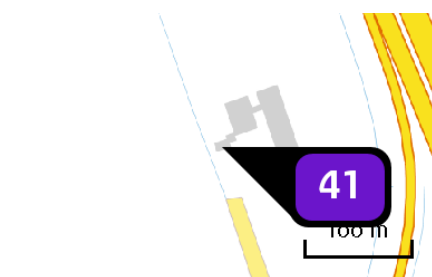
Naam **NH₃ (ammoniu (1148))**
 Locatie (X,Y) **97026, 404387**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **387,89 kg/j**

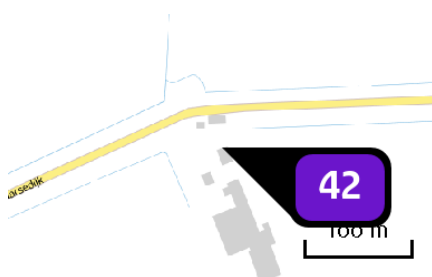
Naam **NH₃ (ammoniu (1152))**
 Locatie (X,Y) **92829, 409099**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **7.032,53 kg/j**

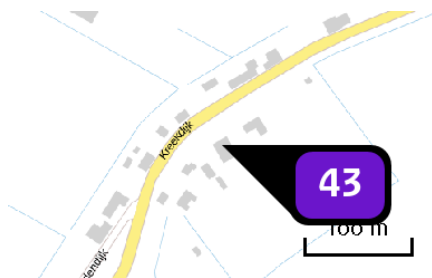
Naam **NH₃ (ammoniu (1161))**
 Locatie (X,Y) **93957, 407897**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **5.455,73 kg/j**

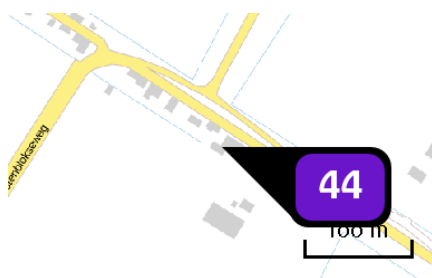
Naam **NH₃ (ammoniu (1166))**
 Locatie (X,Y) **106510, 406932**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **28,54 ton/j**

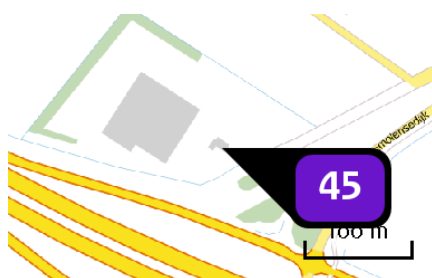
Naam **NH₃ (ammoniu (1173))**
 Locatie (X,Y) **91977, 404043**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **983,92 kg/j**

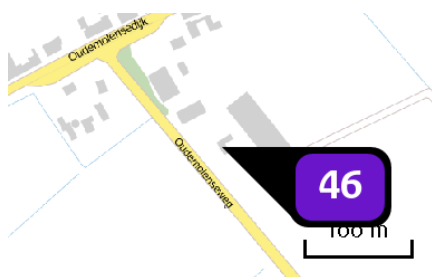
Naam **NH₃ (ammoniu (1126))**
 Locatie (X,Y) **94225, 404460**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **33,43 kg/j**

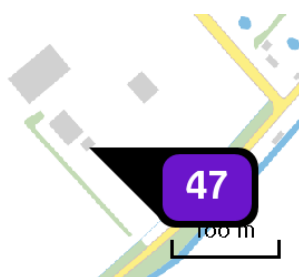
Naam **NH₃ (ammoniu (1178))**
 Locatie (X,Y) **88164, 407528**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **190,79 kg/j**

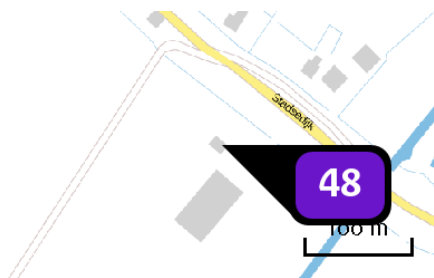
Naam **NH₃ (ammoniu (1180))**
 Locatie (X,Y) **90576, 406872**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **41,00 ton/j**

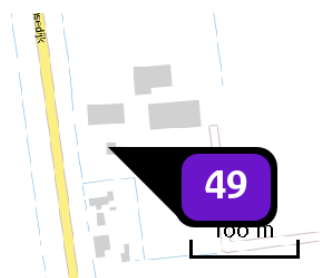
Naam **NH₃ (ammoniu (1185))**
 Locatie (X,Y) **91292, 407026**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **1.456,96 kg/j**

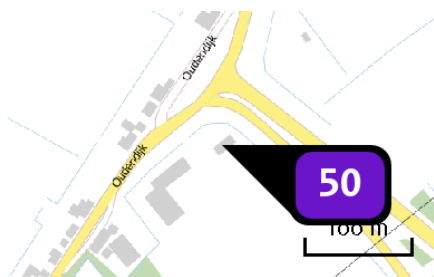
Naam **NH₃ (ammoniu (1188))**
 Locatie (X,Y) **103644, 409419**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **987,08 kg/j**

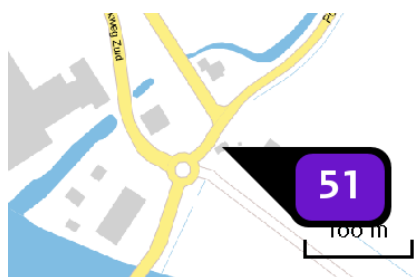
Naam NH₃ (ammoniu (1201))
 Locatie (X,Y) 90002, 408438
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.412,50 kg/j

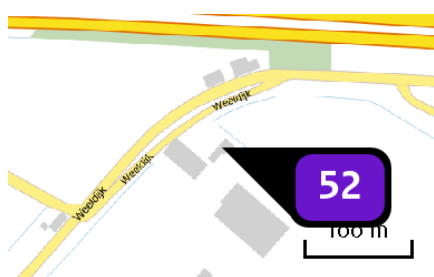
Naam NH₃ (ammoniu (1205))
 Locatie (X,Y) 93349, 409655
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 1.772,32 kg/j

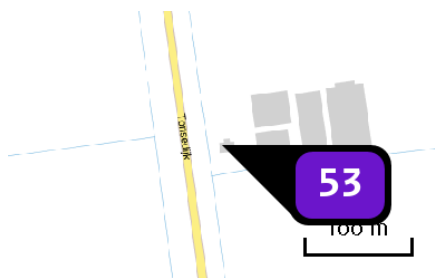
Naam NH₃ (ammoniu (1187))
 Locatie (X,Y) 94123, 404261
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 26,81 kg/j

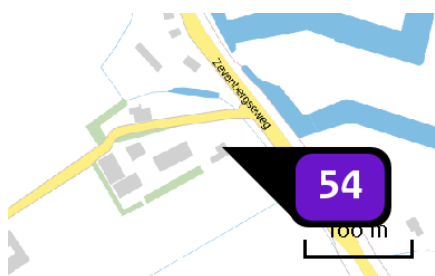
Naam NH₃ (ammoniu (1189))
 Locatie (X,Y) 86167, 406857
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 40,37 kg/j

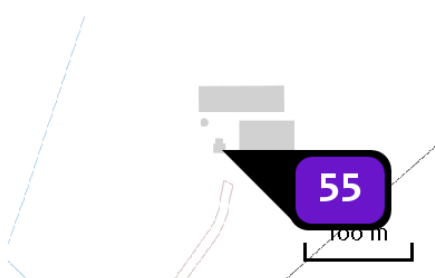
Naam NH₃ (ammoniu (1215))
 Locatie (X,Y) 94815, 405531
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 1.769,17 kg/j

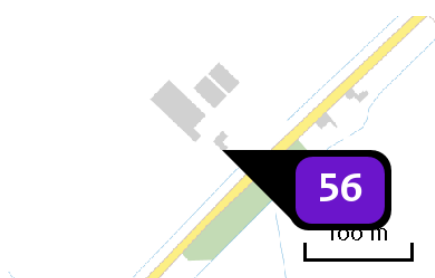
Naam NH₃ (ammoniu (1202))
 Locatie (X,Y) 93392, 409226
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 6.811,78 kg/j

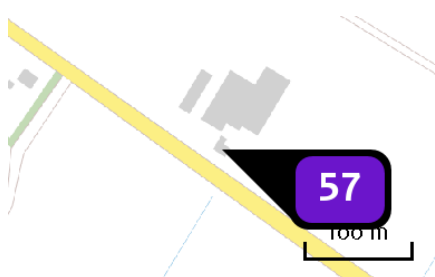
Naam NH₃ (ammoniu (1226))
 Locatie (X,Y) 96084, 408045
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.891,85 kg/j

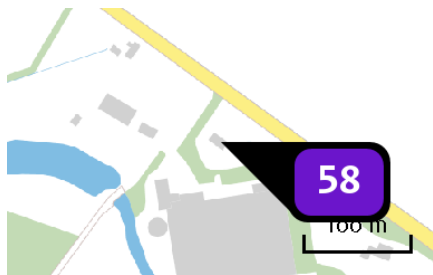
Naam NH₃ (ammoniu (1229))
 Locatie (X,Y) 97661, 407214
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 7.663,25 kg/j

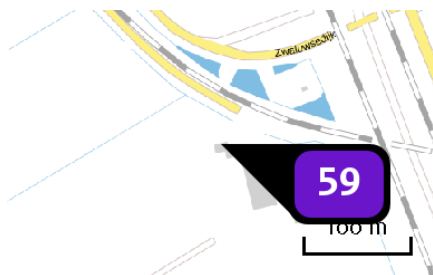
Naam NH₃ (ammoniu (1232))
 Locatie (X,Y) 103962, 405913
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 1.072,22 kg/j

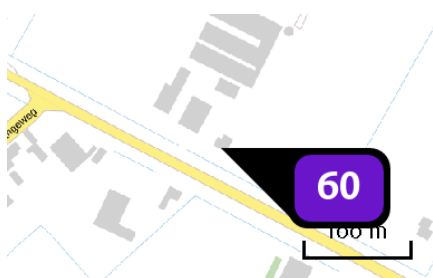
Naam NH₃ (ammoniu (1234))
 Locatie (X,Y) 89665, 410009
 Uitstoothoogte 6,0 m
 Warmteinhoud 0,000 MW
 Temporele variatie Continue emissie
 NH₃ 2.825,63 kg/j

Naam **NH₃ (ammoniu (1243))**
 Locatie (X,Y) **91136, 408873**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **39,74 ton/j**

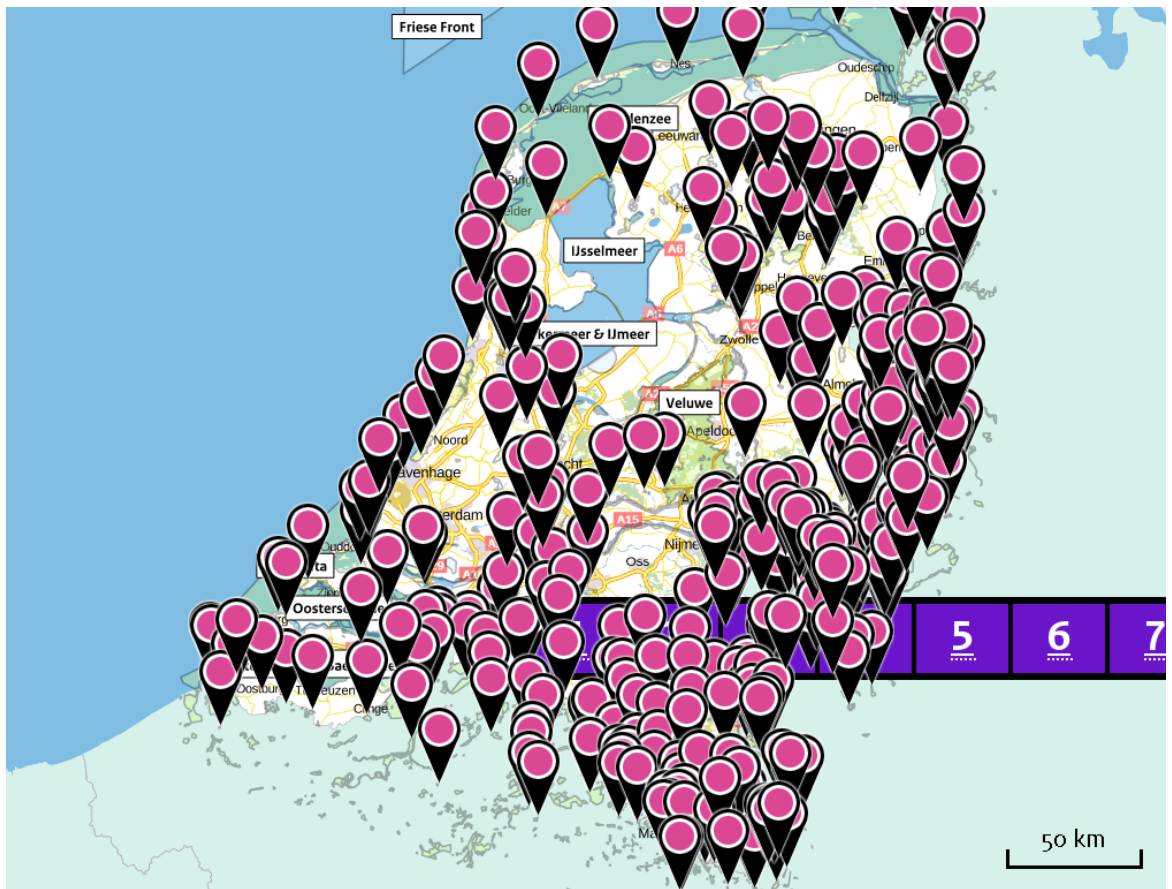

Naam **NH₃ (ammoniu (1244))**
 Locatie (X,Y) **103876, 413741**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **303,69 kg/j**

Naam **NH₃ (ammoniu (1248))**
 Locatie (X,Y) **94163, 407909**
 Uitstoothoogte **6,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NH₃ **7.789,39 kg/j**

Deposities
natuurgebieden

Hoogste projectverschil (Krammer-Volkerak)

Hoogste projectverschil per natuurgebied

- Habitatrichtlijn
- Vogelrichtlijn
- Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn

Depositie PAS-
gebieden

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Krammer-Volkerak	14,68	49,45	+ 34,77	49,45	●	34,77	✗
Ulvenhoutse Bos	4,47	17,32	+ 12,85	17,32	●	12,85	✗
Biesbosch	4,62	15,72	+ 11,11	15,72	●	9,16	✓
Langstraat	3,23	11,53	+ 8,30	11,53	●	8,30	✓
Brabantse Wal	2,85	10,23	+ 7,38	10,23	●	6,65	✗
Lingegebied & Diefdijk-Zuid	2,92	10,22	+ 7,30	10,22	●	7,30	✓
Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	2,83	9,97	+ 7,15	9,97	●	7,15	✓
Oosterschelde	2,48	8,57	+ 6,09	8,57	●	6,09	✗
Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	1,93	6,55	+ 4,62	6,55	●	4,62	✓
Grevelingen	1,82	6,36	+ 4,54	6,36	●	4,54	✓
Uiterwaarden Lek	1,78	6,19	+ 4,41	6,19	●	3,32	✓
Voornes Duin	1,75	6,10	+ 4,35	6,10	●	4,35	✓
Regte Heide & Riels Laag	1,51	5,60	+ 4,09	5,60	●	4,09	✗
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	1,45	5,21	+ 3,75	5,21	●	3,75	✓
Zouweboezem	1,41	4,93	+ 3,52	4,93	●	3,52	✓

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Duinen Goeree & Kwade Hoek	1,35	4,77	+ 3,42	4,77	●	3,42	✓
Rijntakken	1,34	4,69	+ 3,35	4,69	●	3,35	✗
Kampina & Oisterwijkse Vennen	1,28	4,52	+ 3,23	4,52	●	3,23	✓
Solleveld & Kapittelduinen	1,23	4,41	+ 3,17	4,41	●	3,17	✓
Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	1,21	4,22	+ 3,01	4,22	●	3,01	✓
Kempenland-West	1,08	3,83	+ 2,75	3,83	●	2,75	✓
Oostelijke Vechtplassen	1,08	3,78	+ 2,70	3,78	●	2,70	✓
Westduinpark & Wapendal	0,94	3,46	+ 2,51	3,46	●	2,51	✓
Kolland & Overlangbroek	0,97	3,36	+ 2,38	3,36	●	2,38	✓
Westerschelde & Saeftinghe	0,89	3,18	+ 2,29	3,18	●	1,60	✓
Meijndel & Berkheide	0,88	3,16	+ 2,28	3,16	●	2,28	✓
Kop van Schouwen	0,89	3,12	+ 2,23	3,12	●	2,23	✓
Naardermeer	0,85	3,00	+ 2,15	3,00	●	2,15	✓
Veluwe	0,77	2,72	+ 1,95	2,72	●	1,95	✗
Manteling van Walcheren	0,69	2,45	+ 1,76	2,45	●	1,76	✓

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Coepelduynen	0,67	2,42	+ 1,75	2,42	●	1,75	✓
Binnenveld	0,69	2,42	+ 1,73	2,42	●	1,73	✓
Botshol	0,68	2,35	+ 1,67	2,35	●	1,67	✓
Kennemerland- Zuid	0,54	2,02	+ 1,49	2,04	●	1,49	✓
Leenderbos, Grote Heide & De Plateaux	0,47	1,70	+ 1,22	1,70	●	1,22	✓
Strabrechtse Heide & Beuven	0,41	1,47	+ 1,06	1,47	●	1,06	✓
Sint Jansberg	0,39	1,37	+ 0,98	1,38	●	0,98	✓
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twise	0,38	1,31	+ 0,94	1,31	●	0,79	✓
Noordhollands Duinreservaat	0,36	1,28	+ 0,93	1,28	●	0,93	✓
Maasduinen	0,36	1,27	+ 0,92	1,27	●	0,92	✗
Polder Westzaan	0,35	1,21	+ 0,85	1,21	●	0,85	✓
Landgoederen Brummen	0,33	1,18	+ 0,85	1,18	●	0,85	✓
Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	0,32	1,17	+ 0,85	1,17	●	0,85	✓
Deurnsche Peel & Mariapeel	0,33	1,18	+ 0,84	1,18	●	0,84	✓

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Zeldersche Driessen	0,32	1,10	+ 0,78	1,10	●	0,78	✓
Boschhuizerbergen	0,30	1,06	+ 0,76	1,06	●	0,76	✓
De Bruuk	0,28	0,99	+ 0,71	0,99	●	0,71	✓
Oeffelter Meent	0,28	0,96	+ 0,69	0,96	●	0,69	✓
Groote Peel	0,26	0,94	+ 0,67	0,94	●	0,67	✓
Schoorlse Duinen	0,25	0,88	+ 0,63	0,88	●	0,63	✓
Zwin & Kievittepolder	0,24	0,85	+ 0,61	0,85	●	0,50	✓
Sallandse Heuvelrug	0,24	0,85	+ 0,61	0,85	●	0,61	✓
Boetelerveld	0,24	0,84	+ 0,60	0,84	●	0,60	✓
De Wieden	0,24	0,84	+ 0,60	0,84	●	0,60	✓
Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	0,23	0,82	+ 0,59	0,82	●	0,59	✗
Leudal	0,22	0,80	+ 0,57	0,80	●	0,57	✓
Vecht- en Beneden- Reggegebied	0,23	0,79	+ 0,56	0,79	●	0,56	✓
Sarsven en De Banen	0,22	0,78	+ 0,56	0,78	●	0,56	✓
Borkeld	0,22	0,77	+ 0,55	0,77	●	0,55	✓
Stelkampsveld	0,22	0,76	+ 0,55	0,76	●	0,55	✓

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Korenburgerveen	0,19	0,69	+ 0,49	0,69	●	0,49	✓
Swalmdal	0,19	0,68	+ 0,49	0,68	●	0,49	✓
Meinweg	0,18	0,65	+ 0,47	0,65	●	0,47	✓
Bekendelle	0,18	0,64	+ 0,46	0,64	●	0,46	✓
Wierdense Veld	0,18	0,64	+ 0,46	0,64	●	0,46	✓
Weerribben	0,18	0,64	+ 0,46	0,64	●	0,46	✗
Holtingerveld	0,18	0,63	+ 0,45	0,63	●	0,45	✓
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	0,18	0,63	+ 0,45	0,63	●	0,45	✓
Roerdal	0,17	0,62	+ 0,45	0,62	●	0,45	✓
Buurserzand & Haaksbergerveen	0,17	0,60	+ 0,43	0,60	●	0,43	✓
Engbertsdijkvenen	0,17	0,59	+ 0,42	0,59	●	0,42	✓
Dwingelderveld	0,17	0,59	+ 0,42	0,59	●	0,42	✓
Willinks Weust	0,16	0,58	+ 0,42	0,58	●	0,42	✓
Witte Veem	0,16	0,57	+ 0,41	0,57	●	0,41	✓
Eilandspolder	0,16	0,56	+ 0,40	0,56	●	0,40	✓
Drents-Friese Wold & Leggelderveld	0,16	0,56	+ 0,40	0,56	●	0,40	✓

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Zwanenwater & Pettemerduinen	0,15	0,54	+ 0,39	0,54	●	0,39	✓
Rottige Meenthe & Brandemeer	0,16	0,54	+ 0,38	0,54	●	0,38	✓
Olde Maten & Veerslootslanden	0,15	0,53	+ 0,38	0,53	●	0,38	✓
Wooldse Veen	0,15	0,53	+ 0,38	0,53	●	0,38	✓
Duinen Den Helder- Callantssoog	0,15	0,53	+ 0,38	0,53	●	0,38	✓
Lonnekermeer	0,15	0,53	+ 0,38	0,53	●	0,38	✓
Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	0,15	0,52	+ 0,37	0,52	●	0,37	✓
Landgoederen Oldenzaal	0,15	0,51	+ 0,37	0,51	●	0,37	✓
Springendal & Dal van de Mosbeek	0,14	0,51	+ 0,36	0,51	●	0,36	✓
Brunsummerheide	0,14	0,51	+ 0,36	0,51	●	0,36	✓
Bunder- en Elslooërbos	0,14	0,50	+ 0,36	0,50	●	0,36	✓
Geuldal	0,14	0,49	+ 0,35	0,49	●	0,35	✗
Geleenbeekdal	0,13	0,48	+ 0,34	0,48	●	0,34	✓
Aamsveen	0,14	0,48	+ 0,34	0,48	●	0,34	✓
Bergvennen & Brecklenkampse Veld	0,14	0,48	+ 0,34	0,48	●	0,34	✓

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Lemselermaten	0,13	0,47	+ 0,34	0,47	●	0,34	✓
Bargerveen	0,13	0,47	+ 0,34	0,47	●	0,34	✓
Mantingerzand	0,13	0,46	+ 0,33	0,46	●	0,33	✓
Dinkelland	0,13	0,46	+ 0,33	0,46	●	0,33	✓
Bemelerberg & Schiepersberg	0,13	0,45	+ 0,33	0,45	●	0,33	✗
Mantingerbos	0,13	0,44	+ 0,32	0,44	●	0,32	✓
Sint Pietersberg & Jekerdal	0,12	0,44	+ 0,31	0,44	●	0,31	✓
Savelsbos	0,12	0,43	+ 0,31	0,43	●	0,31	✗
Fochteloërveen	0,12	0,43	+ 0,31	0,43	●	0,31	✓
Alde Feanen	0,12	0,43	+ 0,31	0,43	●	0,31	✗
Duinen en Lage Land Texel	0,12	0,42	+ 0,30	0,42	●	0,30	✗
Elperstroomgebied	0,12	0,41	+ 0,29	0,41	●	0,29	✓
Waddenzee	0,11	0,40	+ 0,29	0,40	●	0,29	✓
Drentsche Aa- gebied	0,11	0,40	+ 0,28	0,40	●	0,28	✓
Duinen Ameland	0,11	0,40	+ 0,28	0,40	●	0,28	✓
Drouwenerzand	0,11	0,38	+ 0,27	0,38	●	0,27	✓
Duinen Schiermonnikoog	0,11	0,38	+ 0,27	0,38	●	0,27	✓

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Duinen Vlieland	0,11	0,38	+ 0,27	0,38	●	0,27	✓
Duinen Terschelling	0,11	0,38	+ 0,27	0,38	●	0,27	✓
Witterveld	0,11	0,38	+ 0,27	0,38	●	0,27	✓
Norgerholt	0,11	0,37	+ 0,26	0,37	●	0,26	✓
Noorbeemden & Hoogbos	0,10	0,36	+ 0,26	0,36	○	0,26	✓
Wijnjeterper Schar	0,10	0,36	+ 0,25	0,36	●	0,25	✓
Kunderberg	0,10	0,34	+ 0,24	0,34	●	0,24	✓
Van Oordt's Mersken	0,09	0,33	+ 0,24	0,33	●	0,24	✓
Bakkeveense Duinen	0,08	0,29	+ 0,21	0,29	●	0,21	✗
Lieftingsbroek	0,08	0,29	+ 0,21	0,29	●	0,21	✗

○ Geen overschrijding*

● Wel overschrijding

✓ Ontwikkelingsruimte beschikbaar**

✗ Geen ontwikkelingsruimte beschikbaar

⊘ Voor het desbetreffende gebied vind er geen relevante depositie plaats op OR-relevante hexagonalen. Het concept wel of niet ontwikkelingsruimte beschikbaar (groen vinkje of rood kruis) is dus niet van toepassing

* Deze uitkomst wordt niet meegenomen in de toetsing aan de Wnb. Bij de toetsing aan de Wnb gaat het om de relevante hexagonalen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd.

** Bij beoordeling van een vergunningaanvraag in het kader van de Wnb wordt vastgesteld of er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is en of dat significante verslechtering uitgesloten kan worden.

Depositie per
habitattype **Krammer-Volkerak**

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2160 Duindoornstruwelen	14,68	49,45	+ 34,77	●	34,77	✘
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	13,19	44,67	+ 31,48	●	31,48	✘
H1330B Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	11,35	38,68	+ 27,33	●	27,33	✘
H6510A Glanshaver- en vossenstaartheuvels (glanshaver)	3,19	10,69	+ 7,50	○	<=0,05	⊘
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	2,45	8,37	+ 5,92	○	5,92	✘
H2170 Kruiwilgstruwelen	2,35	7,93	+ 5,58	○	<=0,05	⊘

Ulvenhoutse Bos

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	4,47	17,32	+ 12,85	●	12,85	✘
H9160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	4,31	16,72	+ 12,41	●	12,41	✘
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	4,31	16,72	+ 12,41	●	12,41	✘

Biesbosch

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H91EoB Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	4,62	15,72	+ 11,11	○	<=0,05	
H6510B Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	3,74	12,90	+ 9,16	○	9,16	
H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	3,49	12,02	+ 8,53	●	8,53	
H6120 Stroomdalgraslanden	2,26	7,69	+ 5,43	○	5,25	

Langstraat

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H6410 Blauwgraslanden	3,23	11,53	+ 8,30	●	8,30	
H3140hz Kranswierwateren, op hogere zandgronden	3,23	11,53	+ 8,30	●	8,30	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	3,20	11,38	+ 8,18	●	8,18	
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	3,05	10,66	+ 7,61	●	7,61	
H3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	1,80	6,71	+ 4,90	○	4,90	
ZGH7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	1,49	5,49	+ 4,00	●	4,00	
H7230 Kalkmoerassen	1,38	5,08	+ 3,70	●	3,70	

Brabantse Wal

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H3160 Zure vennen	2,55	9,20	+ 6,65	●	6,65	✗
H9190 Oude eikenbossen	2,42	8,73	+ 6,31	●	6,31	✗
H3130 Zwakgebufferde vennen	2,25	8,17	+ 5,92	●	5,92	✗
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	2,25	8,15	+ 5,90	●	5,90	✗
ZGH9190 Oude eikenbossen	2,15	7,74	+ 5,60	●	5,60	✗
H2330 Zandverstuivingen	2,17	7,74	+ 5,57	●	5,57	✗
H4030 Droge heiden	2,06	7,49	+ 5,43	●	5,43	✗
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	1,97	7,12	+ 5,15	●	5,15	✗
ZGH3160 Zure vennen	1,85	6,59	+ 4,75	●	4,75	✓
ZGH2310 Stuifzandheiden met struikhei	1,76	6,32	+ 4,56	●	4,56	✓
ZGH3130 Zwakgebufferde vennen	1,69	6,09	+ 4,40	●	4,40	✓
ZGH4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	1,67	5,91	+ 4,25	●	4,25	✗
ZGH4030 Droge heiden	1,58	5,67	+ 4,08	●	4,08	✗

Lingegebied & Diefdijk-Zuid

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:70 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H7230)	2,92	10,22	+ 7,30	●	7,30	
H91EoB Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	2,17	7,67	+ 5,51	●	4,94	
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	2,05	7,30	+ 5,25	●	5,25	
H7230 Kalkmoerassen	1,44	4,94	+ 3,51	●	3,51	

Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9190 Oude eikenbossen	2,83	9,97	+ 7,15	●	7,15	
H2330 Zandverstuivingen	2,30	8,40	+ 6,10	●	6,10	
H3130 Zwakgebufferde vennen	2,25	8,32	+ 6,07	●	6,07	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	2,09	7,73	+ 5,64	●	5,64	
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	1,68	6,28	+ 4,60	●	4,60	
H9160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	1,66	5,88	+ 4,22	●	4,22	

Oosterschelde

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	2,48	8,57	+ 6,09	●	6,09	✘
H1320 Slijkgrasvelden	2,46	8,52	+ 6,05	●	6,05	✘
H1330B Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	1,31	4,53	+ 3,23	●	2,65	✔
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	1,25	4,33	+ 3,09	○	3,05	✔
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,31	1,12	+ 0,81	●	0,81	✔

Loevesteyn, Pompveld & Kornsche Boezem

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H6510A Glanshaver- en vossenstaartheooilanden (glanshaver)	1,93	6,55	+ 4,62	●	4,62	✔
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	1,38	5,13	+ 3,75	○	<=0,05	⊘
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	1,25	4,53	+ 3,28	○	2,77	✔
H6120 Stroomdalgraslanden	1,12	4,05	+ 2,94	○	2,94	✔
ZGH6120 Stroomdalgraslanden	1,18	4,10	+ 2,92	●	2,92	✔

Grevelingen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2170 Kruiwilgstruwelen	1,82	6,36	+ 4,54	●	4,54	✓
H2160 Duindoornstruwelen	1,82	6,36	+ 4,54	●	4,54	✓
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	1,77	6,18	+ 4,42	●	4,42	✓
H1330B Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	1,46	5,11	+ 3,65	●	3,65	✓
H1310B Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	1,20	4,21	+ 3,02	●	3,02	✓
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	1,11	3,89	+ 2,78	●	2,78	✓

Uiterwaarden Lek

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	1,78	6,19	+ 4,41	○	<=0,05	⊘
H6120 Stroomdalgraslanden	1,32	4,64	+ 3,32	●	3,32	✓
H6510A Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (glanshaver)	1,32	4,64	+ 3,32	●	3,32	✓

Voornes Duin

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H218oAo Duinbossen (droog), overig	1,75	6,10	+ 4,35	●	4,35	✓
H218oB Duinbossen (vochtig)	1,75	6,10	+ 4,35	○	4,35	✓
H213oA Griuze duinen (kalkrijk)	1,74	6,06	+ 4,33	●	4,33	✓
H219oAom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	1,70	5,92	+ 4,23	●	4,23	✓
H218oC Duinbossen (binnenduinrand)	1,67	5,85	+ 4,18	●	4,18	✓
H219oAe Vochtige duinvalleien (open water), (matig) eutrofe vormen	1,60	5,58	+ 3,98	○	3,98	✓
Lg12 Zoom, mantel en droog struweel van de duinen	1,50	5,24	+ 3,74	●	3,74	✓
H219oB Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	1,46	5,10	+ 3,64	●	3,64	✓
H216o Duindoornstruwelen	1,38	4,79	+ 3,42	○	3,42	✓
H212o Witte duinen	1,28	4,43	+ 3,14	●	3,14	✓
H213oC Griuze duinen (heischraal)	1,13	4,02	+ 2,90	●	2,90	✓
H217o Kruiwilgstruwelen	0,66	2,33	+ 1,67	○	1,67	✓

Regte Heide & Riels Laag

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H4030 Droge heiden	1,51	5,60	+ 4,09	●	4,09	✓
H3160 Zure vennen	1,56	5,60	+ 4,03	●	4,03	✓
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	1,43	5,03	+ 3,60	●	3,60	✓
H3130 Zwakgebufferde vennen	1,43	5,03	+ 3,60	●	3,60	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	1,20	4,49	+ 3,29	●	3,29	✓
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	1,14	4,08	+ 2,94	●	2,94	✓
ZGH3130 Zwakgebufferde vennen	0,98	3,55	+ 2,57	●	2,57	✗
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,92	3,38	+ 2,46	●	2,46	✓

Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H6510A Glanshaver- en vossenstaartheooilanden (glanshaver)	1,45	5,21	+ 3,75	●	3,75	
ZGH3140hz Kranswierwateren, op hogere zandgronden	1,24	4,51	+ 3,26	●	3,26	
H6410 Blauwgraslanden	1,19	4,26	+ 3,08	●	3,08	
H3140hz Kranswierwateren, op hogere zandgronden	1,07	3,81	+ 2,74	●	2,74	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,63	2,26	+ 1,63	●	1,63	

Zouweboezem

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	1,41	4,93	+ 3,52	○	<=0,05	
H6410 Blauwgraslanden	1,40	4,92	+ 3,52	●	3,52	

Duinen Goeree & Kwade Hoek

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H216o Duindoornstruwelen	1,35	4,77	+ 3,42	●	3,42	✓
Lg12 Zoom, mantel en droog struweel van de duinen	1,35	4,77	+ 3,42	●	3,42	✓
H2130A Griuze duinen (kalkrijk)	1,33	4,69	+ 3,36	●	3,36	✓
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	1,23	4,34	+ 3,11	●	3,11	✓
H2120 Witte duinen	0,69	2,46	+ 1,78	○	1,45	✓
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,70	2,45	+ 1,75	●	1,75	✓
H2130B Griuze duinen (kalkarm)	0,67	2,39	+ 1,72	●	1,72	✓
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,67	2,39	+ 1,72	●	1,72	✓
H1310B Zilte pionierbegroeiingen (zevetmuur)	0,61	2,17	+ 1,56	○	1,56	✓
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,58	2,06	+ 1,48	●	1,48	✓
H2130C Griuze duinen (heischraal)	0,54	1,90	+ 1,36	●	1,36	✓
H2110 Embryonale duinen	0,44	1,59	+ 1,15	○	1,06	✓
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0,39	1,44	+ 1,04	○	1,02	✓

Rijntakken

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH315obaz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	1,34	4,69	+ 3,35	○	3,35	
H91Fo Droge hardhoutooibossen	0,99	3,47	+ 2,48	●	2,48	
H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	0,91	3,16	+ 2,25	●	2,25	
ZGH91EoB Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	0,91	3,16	+ 2,25	●	2,25	
ZGH6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	0,76	2,74	+ 1,98	●	1,98	
H6120 Stroomdalgraslanden	0,74	2,67	+ 1,93	●	1,93	
H315obaz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,76	2,65	+ 1,88	○	1,02	
H91EoB Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	0,47	1,72	+ 1,24	●	1,05	
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	0,36	1,26	+ 0,90	●	0,90	
ZGH6120 Stroomdalgraslanden	0,28	0,99	+ 0,71	●	0,71	
ZGH91Fo Droge hardhoutooibossen	0,23	0,82	+ 0,59	○	<=0,05	
H6510B Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	0,20	0,71	+ 0,51	●	0,51	

Kampina & Oisterwijkse Vennen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH316o Zure vennen	1,28	4,52	+ 3,23	●	3,23	✓
H919o Oude eikenbossen	1,22	4,33	+ 3,11	●	3,11	✓
H316o Zure vennen	1,17	4,27	+ 3,10	●	3,10	✓
H401oA Vochtige heiden (hogere zandgronden)	1,07	4,05	+ 2,98	●	2,98	✓
H403o Droge heiden	1,07	4,05	+ 2,98	●	2,98	✓
H313o Zwakgebufferde vennen	1,20	4,17	+ 2,97	●	2,97	✓
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	1,10	4,04	+ 2,93	●	2,93	✓
H711oB Actieve hoogvenen (heideveentjes)	1,11	3,98	+ 2,87	●	2,87	✓
H311o Zeer zwakgebufferde vennen	1,04	3,80	+ 2,76	●	2,76	✓
H231o Stuifzandheiden met struikhei	1,01	3,62	+ 2,61	●	2,61	✓
H715o Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,92	3,29	+ 2,36	●	2,36	✓
H233o Zandverstuivingen	0,91	3,26	+ 2,34	●	2,34	✓
H641o Blauwgraslanden	0,84	3,04	+ 2,20	●	2,20	✓
H721o Galigaanmoerassen	0,70	2,54	+ 1,83	●	1,83	✓

Solleveld & Kapittelduinen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	1,23	4,41	+ 3,17	●	3,17	✓
H2180Ao Duinbossen (droog), overig	1,23	4,41	+ 3,17	●	3,17	✓
H2130A Griuze duinen (kalkrijk)	1,15	4,05	+ 2,90	●	2,90	✓
H2160 Duindoornstruwelen	1,15	4,05	+ 2,90	●	2,90	✓
Lg12 Zoom, mantel en droog struweel van de duinen	1,10	3,85	+ 2,75	●	2,75	✓
H2190Ae Vochtige duinvalleien (open water), (matig) eutrofe vormen	>1,00	3,48	+ 2,48	○	2,48	✓
H2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,96	3,32	+ 2,35	●	2,35	✓
H2150 Duinheiden met struikhei	0,91	3,25	+ 2,34	●	2,34	✓
H2130B Griuze duinen (kalkarm)	0,92	3,19	+ 2,27	●	2,27	✓
H2120 Witte duinen	0,54	1,95	+ 1,41	●	1,41	✓
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,50	1,80	+ 1,30	○	1,30	✓
H2110 Embryonale duinen	0,39	1,37	+ 0,98	●	0,98	✓
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,37	1,33	+ 0,95	●	0,95	✓

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	1,21	4,22	+ 3,01	●	3,01	✓
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	1,06	3,70	+ 2,64	●	2,64	✓
H91Do Hoogveenbossen	1,01	3,57	+ 2,55	●	2,55	✓
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	1,00	3,44	+ 2,44	○	2,35	✓
H3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,89	3,11	+ 2,22	○	2,22	✓
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,87	3,07	+ 2,19	●	2,19	✓
Lg05 Grote-zeggenmoeras	0,85	2,94	+ 2,09	●	2,09	✓
H6410 Blauwgraslanden	0,75	2,66	+ 1,91	●	1,91	✓
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,75	2,66	+ 1,91	●	1,91	✓
H7210 Galigaanmoerassen	0,63	2,23	+ 1,59	○	1,59	✓

Kempenland-West

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H3130 Zwakgebufferde vennen	1,08	3,83	+ 2,75	●	2,75	
H4030 Droge heiden	1,03	3,62	+ 2,59	●	2,59	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,93	3,39	+ 2,46	●	2,46	
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,90	3,27	+ 2,37	●	2,37	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,93	3,30	+ 2,37	●	2,37	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,89	3,09	+ 2,20	●	2,20	
H3160 Zure vennen	0,82	2,96	+ 2,15	●	2,15	
ZGH91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,74	2,71	+ 1,97	●	1,97	
ZGH3130 Zwakgebufferde vennen	0,72	2,64	+ 1,92	●	1,92	
H6410 Blauwgraslanden	0,56	2,07	+ 1,51	●	1,51	

Oostelijke Vechtplassen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	Ontwikkelingsruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	1,08	3,78	+ 2,70	●	2,70	✓
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	1,06	3,72	+ 2,65	○	2,65	✓
ZGH91Do Hoogveenbossen	1,04	3,64	+ 2,60	●	2,60	✓
Lg05 Grote-zeggenmoeras	1,04	3,64	+ 2,60	●	2,60	✓
H91Do Hoogveenbossen	1,02	3,56	+ 2,54	●	2,54	✓
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	1,01	3,54	+ 2,53	●	2,53	✓
ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	1,01	3,54	+ 2,53	●	2,53	✓
H3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,95	3,31	+ 2,37	●	2,37	✓
ZGH6410 Blauwgraslanden	0,95	3,30	+ 2,35	●	2,35	✓
H7210 Galigaanmoerassen	0,91	3,16	+ 2,25	●	2,25	✓
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,84	2,94	+ 2,10	●	2,10	✓
ZGH3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,84	2,92	+ 2,09	○	2,09	✓
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,75	2,63	+ 1,87	●	1,87	✓

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:95 Habitatype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H3140)	0,73	2,56	+ 1,83	●	1,83	
H6410 Blauwgraslanden	0,71	2,46	+ 1,76	●	1,76	
ZGH7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,59	2,04	+ 1,46	●	1,46	

Westduinpark & Wapendal

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,94	3,46	+ 2,51	●	2,51	
H2130B Griuze duinen (kalkarm)	0,93	3,29	+ 2,36	●	2,36	
H2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,93	3,29	+ 2,36	●	2,36	
H2130A Griuze duinen (kalkrijk)	0,91	3,22	+ 2,31	●	2,31	
H2160 Duindoornstruwelen	0,91	3,22	+ 2,31	●	2,31	
H2150 Duinheiden met struikhei	0,88	3,18	+ 2,30	●	2,30	
H2180Ao Duinbossen (droog), overig	0,90	3,19	+ 2,29	●	2,29	
H2120 Witte duinen	0,86	3,07	+ 2,20	●	2,20	

Kolland & Overlangbroek

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,97	3,36	+ 2,38	●	2,38	✓

Westerschelde & Saeftinghe

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	0,89	3,18	+ 2,29	●	1,60	✓
H1320 Slijkgrasvelden	0,64	2,29	+ 1,64	○	1,23	✓
H1330B Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	0,54	1,96	+ 1,42	○	<=0,05	⊘
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0,54	1,96	+ 1,42	○	1,23	✓
H2160 Duindoornstruwelen	0,54	1,92	+ 1,39	○	<=0,05	⊘
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,36	1,33	+ 0,97	●	0,72	✓
H1310B Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	0,32	1,15	+ 0,84	○	<=0,05	⊘
H2120 Witte duinen	0,30	1,08	+ 0,77	○	0,64	✓
H2110 Embryonale duinen	0,24	0,88	+ 0,63	○	<=0,05	⊘

Meijndel & Berkheide

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H218oAbe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,88	3,16	+ 2,28	●	2,28	✓
H218oAo Duinbossen (droog), overig	0,88	3,16	+ 2,28	●	2,28	✓
H218oC Duinbossen (binnenduinrand)	0,88	3,11	+ 2,23	●	2,23	✓
H213oB Griuze duinen (kalkarm)	0,87	3,05	+ 2,18	●	2,18	✓
H213oA Griuze duinen (kalkrijk)	0,87	3,05	+ 2,18	●	2,18	✓
Lg12 Zoom, mantel en droog struweel van de duinen	0,81	2,98	+ 2,17	●	2,17	✓
H218oB Duinbossen (vochtig)	0,86	3,00	+ 2,14	○	2,07	✓
H216o Duindoornstruwelen	0,83	2,95	+ 2,12	●	2,12	✓
H212o Witte duinen	0,80	2,84	+ 2,04	●	2,04	✓
ZGH216o Duindoornstruwelen	0,80	2,84	+ 2,04	●	2,04	✓
ZGH218oAo Duinbossen (droog), overig	0,79	2,81	+ 2,02	●	2,02	✓
ZGH218oC Duinbossen (binnenduinrand)	0,79	2,81	+ 2,02	●	2,02	✓
H219oB Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,71	2,57	+ 1,85	●	1,85	✓
ZGH213oA Griuze duinen (kalkrijk)	0,69	2,43	+ 1,74	●	1,74	✓

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2190Ae Vochtige duinvalleien (open water), (matig) eutrofe vormen	0,60	2,11	+ 1,51	○	1,51	
ZGH2180B Duinbossen (vochtig)	0,50	1,84	+ 1,34	○	1,34	
ZGH2130B Grijs duinen (kalkarm)	0,51	1,77	+ 1,26	●	1,26	
ZGH2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,42	1,49	+ 1,07	●	1,07	
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,38	1,37	+ 0,99	●	0,99	

Kop van Schouwen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2180A Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,89	3,12	+ 2,23	●	2,23	✓
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,89	3,12	+ 2,23	●	2,23	✓
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,88	3,08	+ 2,21	○	2,21	✓
H2130B Griuze duinen (kalkarm)	0,85	3,00	+ 2,15	●	2,15	✓
H2160 Duindoornstruwelen	0,83	2,94	+ 2,11	○	2,11	✓
H9999:116 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H2130B, H2130C)	0,79	2,80	+ 2,01	●	2,01	✓
H6410 Blauwgraslanden	0,78	2,71	+ 1,93	●	1,93	✓
H2130C Griuze duinen (heischraal)	0,78	2,71	+ 1,93	●	1,93	✓
H2130A Griuze duinen (kalkrijk)	0,76	2,67	+ 1,91	●	1,91	✓
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,66	2,32	+ 1,66	●	1,66	✓
H2150 Duinheiden met struikhei	0,61	2,12	+ 1,51	●	1,51	✓
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,50	1,78	+ 1,28	○	1,28	✓
H2190A Vochtige duinvalleien (open water)	0,46	1,63	+ 1,17	●	1,17	✓
H2120 Witte duinen	0,44	1,55	+ 1,11	○	1,11	✓

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2170 Kruiwilgstruwelen	0,42	1,46	+ 1,04	☐	1,04	
H2110 Embryonale duinen	0,33	1,16	+ 0,83	☐	<=0,05	

Naardermeer

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H91Do Hoogveenbossen	0,85	3,00	+ 2,15	●	2,15	✓
Lg05 Grote-zeggenmoeras	0,85	3,00	+ 2,15	●	2,15	✓
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,85	2,95	+ 2,11	○	2,11	✓
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,77	2,69	+ 1,92	●	1,92	✓
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,75	2,62	+ 1,87	○	1,87	✓
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,73	2,58	+ 1,85	●	1,85	✓
H3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,72	2,53	+ 1,81	○	1,81	✓
H9999:94 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H3140)	0,68	2,38	+ 1,71	●	1,71	✓
ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,65	2,27	+ 1,62	●	1,62	✓
H6410 Blauwgraslanden	0,58	2,04	+ 1,46	●	1,46	✓
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,53	1,86	+ 1,33	●	1,33	✓

Veluwe

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,77	2,72	+ 1,95	●	1,95	✗
H2330 Zandverstuivingen	0,70	2,45	+ 1,76	●	1,76	✗
H4030 Droge heiden	0,67	2,38	+ 1,71	●	1,71	✗
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,67	2,35	+ 1,68	●	1,68	✓
H9190 Oude eikenbossen	0,66	2,32	+ 1,66	●	1,66	✓
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,62	2,18	+ 1,56	●	1,56	✗
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,57	2,04	+ 1,47	●	1,47	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,58	2,00	+ 1,42	●	1,42	✓
ZGH2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,56	1,95	+ 1,39	●	1,39	✓
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,55	1,92	+ 1,37	●	1,37	✓
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,55	1,92	+ 1,37	●	1,37	✓
H3160 Zure vennen	0,51	1,77	+ 1,27	●	1,27	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,50	1,75	+ 1,25	●	1,25	✓
ZGH9190 Oude eikenbossen	0,49	1,73	+ 1,23	●	1,23	✗
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,49	1,71	+ 1,22	●	1,22	✓

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,46	1,60	+ 1,14	●	1,14	
ZGH4030 Droge heiden	0,44	1,53	+ 1,09	●	1,09	
ZGH4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,44	1,53	+ 1,09	●	1,09	
ZGH9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,42	1,48	+ 1,05	●	1,05	
H7230 Kalkmoerassen	0,36	1,23	+ 0,88	●	0,88	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,24	0,84	+ 0,60	●	0,60	

Manteling van Walcheren

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,69	2,45	+ 1,76	●	1,76	✓
H2180A Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,69	2,45	+ 1,76	●	1,76	✓
H2130B Griuze duinen (kalkarm)	0,64	2,25	+ 1,61	●	1,61	✓
H2160 Duindoornstruwelen	0,62	2,19	+ 1,57	○	1,57	✓
H2130A Griuze duinen (kalkrijk)	0,62	2,16	+ 1,55	●	1,55	✓
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,50	1,78	+ 1,28	○	1,28	✓
H2190A Vochtige duinvalleien (open water)	0,51	1,78	+ 1,27	●	1,27	✓
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,51	1,78	+ 1,27	●	1,27	✓
H2120 Witte duinen	0,44	1,55	+ 1,11	●	1,11	✓
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,38	1,33	+ 0,95	○	0,95	✓
H9999:117 Habitatype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H2130B)	0,29	1,03	+ 0,74	●	0,74	✓

Coepelduynen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2130A Griuze duinen (kalkrijk)	0,67	2,42	+ 1,75	●	1,75	
H2160 Duindoornstruwelen	0,59	2,16	+ 1,57	○	1,50	
H2120 Witte duinen	0,45	1,57	+ 1,12	○	1,12	
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,34	1,21	+ 0,86	○	0,86	

Binnenveld

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,69	2,42	+ 1,73	●	1,73	
H6410 Blauwgraslanden	0,56	1,97	+ 1,41	●	1,41	
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,53	1,93	+ 1,39	●	1,39	

Botshol

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7210 Galigaanmoerassen	0,68	2,35	+ 1,67	●	1,67	
ZGH3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,68	2,35	+ 1,67	○	1,67	
H91Do Hoogveenbossen	0,66	2,31	+ 1,65	○	1,65	
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,66	2,31	+ 1,65	●	1,65	
H3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,67	2,32	+ 1,65	○	1,64	
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,56	1,96	+ 1,40	○	1,40	

Kennemerland-Zuid

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2130A Griuze duinen (kalkrijk)	0,54	2,02	+ 1,49	●	1,49	✓
H2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,57	2,04	+ 1,47	●	1,47	✓
H2130B Griuze duinen (kalkarm)	0,56	2,02	+ 1,46	●	1,46	✓
H2160 Duindoornstruwelen	0,56	2,02	+ 1,46	●	1,46	✓
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,53	1,99	+ 1,46	●	1,46	✓
H2170 Kruiwilgstruwelen	0,55	1,86	+ 1,31	○	1,31	✓
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,50	1,79	+ 1,29	●	1,29	✓
ZGH2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,48	1,72	+ 1,24	●	1,24	✓
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,48	1,69	+ 1,21	●	1,21	✓
ZGH2160 Duindoornstruwelen	0,45	1,63	+ 1,18	○	1,18	✓
H2150 Duinheiden met struikhei	0,44	1,57	+ 1,14	●	1,14	✓
ZGH2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,42	1,54	+ 1,12	○	1,12	✓
H2120 Witte duinen	0,44	1,54	+ 1,10	●	1,10	✓
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,38	1,41	+ 1,03	●	1,03	✓
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,35	1,27	+ 0,92	●	0,92	✓

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	Ontwikkelingsruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			
H2130C Grijze duinen (heischraal)	0,31	1,10	+ 0,79	●	0,79	
ZGH2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,27	1,01	+ 0,74	○	0,74	
H2110 Embryonale duinen	0,25	0,95	+ 0,70	○	0,70	
ZGH2170 Kruiwilgstruwelen	0,25	0,85	+ 0,61	○	0,61	
ZGH2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,20	0,73	+ 0,53	○	0,53	

Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,47	1,70	+ 1,22	●	1,22	
H91Do Hoogveenbossen	0,45	1,63	+ 1,18	●	1,18	
H9190 Oude eikenbossen	0,43	1,59	+ 1,16	●	1,16	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,43	1,57	+ 1,14	●	1,14	
H4030 Droge heiden	0,43	1,56	+ 1,13	●	1,13	
H3160 Zure vennen	0,43	1,56	+ 1,13	●	1,13	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,41	1,51	+ 1,09	●	1,09	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,42	1,50	+ 1,08	●	1,08	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,40	1,43	+ 1,03	●	1,03	
H9999:136 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H3130)	0,40	1,43	+ 1,03	●	1,03	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,41	1,43	+ 1,02	●	1,02	
H2330 Zandverstuivingen	0,40	1,38	+ 0,98	●	0,98	
H7210 Galigaanmoerassen	0,37	1,33	+ 0,96	●	0,96	
H6510A Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (glanshaver)	0,37	1,32	+ 0,95	●	0,95	

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,36	1,28	+ 0,92	○	<=0,05	
ZGH91Do Hoogveenbossen	0,35	1,26	+ 0,91	○	0,91	
ZGH316o Zure vennen	0,32	1,14	+ 0,82	●	0,82	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,29	1,06	+ 0,76	●	0,76	
H3140hz Kranswierwateren, op hogere zandgronden	0,27	0,98	+ 0,71	●	0,71	

Strabrechtse Heide & Beuven

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,41	1,47	+ 1,06	●	1,06	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,40	1,42	+ 1,03	●	1,03	
H4030 Droge heiden	0,38	1,37	+ 0,98	●	0,98	
H3160 Zure vennen	0,37	1,32	+ 0,95	●	0,95	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,35	1,26	+ 0,92	●	0,92	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,36	1,26	+ 0,90	●	0,90	
H2330 Zandverstuivingen	0,32	1,14	+ 0,82	●	0,82	
H3110 Zeer zwakgebufferde vennen	0,29	1,06	+ 0,76	●	0,76	

Sint Jansberg

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGHg120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,39	1,37	+ 0,98	●	0,98	
Hg120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,38	1,33	+ 0,95	●	0,95	
H7210 Galigaanmoerassen	0,35	1,24	+ 0,88	●	0,88	
Hg1EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,34	1,20	+ 0,86	●	0,86	

Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Hg1Do Hoogveenbossen	0,38	1,31	+ 0,94	○	0,79	
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,31	1,10	+ 0,79	●	0,79	
ZGHg1Do Hoogveenbossen	0,26	0,93	+ 0,66	○	0,57	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,24	0,85	+ 0,61	●	0,61	
ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,23	0,81	+ 0,58	●	0,58	
H3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,21	0,73	+ 0,52	○	0,50	

Noordhollands Duinreservaat

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH218oAbe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,36	1,28	+ 0,93	●	0,93	✓
H218oAbe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,36	1,28	+ 0,93	●	0,93	✓
H218oC Duinbossen (binnenduinrand)	0,36	1,28	+ 0,92	●	0,92	✓
H213oA Grijs duinen (kalkrijk)	0,34	1,23	+ 0,89	●	0,89	✓
H216o Duindoornstruwelen	0,34	1,21	+ 0,87	●	0,87	✓
H213oB Grijs duinen (kalkarm)	0,34	1,21	+ 0,87	●	0,87	✓
ZGH218oC Duinbossen (binnenduinrand)	0,30	1,11	+ 0,80	●	0,80	✓
H219oAom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,31	1,08	+ 0,77	●	0,77	✓
H212o Witte duinen	0,30	1,06	+ 0,76	●	0,76	✓
H218oB Duinbossen (vochtig)	0,30	1,05	+ 0,76	○	0,76	✓
H217o Kruidwilgstruwelen	0,28	0,99	+ 0,71	○	0,71	✓
H219oB Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,28	0,98	+ 0,71	●	0,71	✓
H213oC Grijs duinen (heischraal)	0,27	0,90	+ 0,63	●	0,63	✓
H214oB Duinheiden met kraaihei (droog)	0,24	0,87	+ 0,63	●	0,63	✓
H215o Duinheiden met struikhei	0,24	0,82	+ 0,58	●	0,58	✓

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,23	0,81	+ 0,58	●	0,58	
ZGH2130A Grijs duinen (kalkrijk)	0,21	0,74	+ 0,52	●	0,52	
ZGH2160 Duindoornstruwelen	0,21	0,74	+ 0,52	●	0,52	
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,17	0,58	+ 0,41	●	0,41	
H7210 Galigaanmoerassen	0,15	0,52	+ 0,37	○	0,37	
H6410 Blauwgraslanden	0,14	0,50	+ 0,36	●	0,36	
ZGH2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,14	0,49	+ 0,35	●	0,35	

Maasduinen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	Ontwikkelingsruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil			
ZGH9190 Oude eikenbossen	0,36	1,27	+ 0,92	●	0,92	✗
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,33	1,20	+ 0,88	●	0,88	✓
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,31	1,08	+ 0,77	●	0,77	✓
H4030 Droge heiden	0,31	1,08	+ 0,77	●	0,77	✓
H3160 Zure vennen	0,29	1,03	+ 0,74	●	0,74	✓
H2330 Zandverstuivingen	0,31	1,05	+ 0,74	●	0,74	✓
ZGH3130 Zwakgebufferde vennen	0,28	1,01	+ 0,73	●	0,73	✓
ZGH9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,28	0,99	+ 0,71	●	0,71	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,27	0,98	+ 0,71	●	0,71	✓
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,29	0,99	+ 0,71	●	0,71	✓
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,27	0,97	+ 0,69	●	0,69	✓
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,26	0,93	+ 0,66	●	0,66	✓
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,25	0,86	+ 0,61	●	0,61	✓
ZGH91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,24	0,85	+ 0,61	●	0,61	✓

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Hg190 Oude eikenbossen	0,24	0,85	+ 0,61	●	0,61	
Hg1Do Hoogveenbossen	0,23	0,82	+ 0,59	●	0,59	
H6120 Stroomdalgraslanden	0,22	0,79	+ 0,57	●	0,57	
ZGHg1Do Hoogveenbossen	0,22	0,79	+ 0,57	●	0,57	
H623odka Heischrale graslanden, droog kalkarm	0,23	0,78	+ 0,55	●	0,55	

Polder Westzaan

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,35	1,21	+ 0,85	●	0,85	
ZGHg1Do Hoogveenbossen	0,26	0,90	+ 0,64	○	0,61	
Hg1Do Hoogveenbossen	0,26	0,90	+ 0,64	●	0,63	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,19	0,66	+ 0,48	●	0,48	
ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,19	0,65	+ 0,46	●	0,46	

Landgoederen Brummen

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,33	1,18	+ 0,85	●	0,85	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,32	1,15	+ 0,83	●	0,83	
H623ovka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,32	1,14	+ 0,82	●	0,82	
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,31	1,11	+ 0,80	●	0,80	
H6410 Blauwgraslanden	0,32	1,11	+ 0,80	●	0,80	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,31	1,08	+ 0,78	●	0,78	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,29	>1,00	+ 0,72	●	0,72	
ZGH3130 Zwakgebufferde vennen	0,24	0,83	+ 0,59	●	0,59	

Weerter- en Budelerbergen & Ringselven

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Lg13 Bos van arme zandgronden	0,32	1,17	+ 0,85	●	0,85	
H2330 Zandverstuivingen	0,32	1,17	+ 0,85	●	0,85	
H4030 Droge heiden	0,31	1,12	+ 0,81	●	0,81	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,31	1,11	+ 0,80	●	0,80	
H9190 Oude eikenbossen	0,31	1,10	+ 0,80	●	0,80	
ZGH91Do Hoogveenbossen	0,30	1,10	+ 0,79	●	0,79	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,30	1,10	+ 0,79	●	0,79	
ZGH3130 Zwakgebufferde vennen	0,30	1,09	+ 0,79	●	0,79	
Lg09 Droog struisgrasland	0,29	1,06	+ 0,78	●	0,78	
H91Do Hoogveenbossen	0,30	1,07	+ 0,78	●	0,78	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,29	1,05	+ 0,76	●	0,76	
H7210 Galigaanmoerassen	0,27	0,97	+ 0,70	●	0,70	

Deurnsche Peel & Mariapeel

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,33	1,18	+ 0,84	●	0,84	
ZGH7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,29	1,00	+ 0,72	●	0,72	
H7110A Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	0,20	0,70	+ 0,50	●	0,50	
H4030 Droge heiden	0,19	0,69	+ 0,50	●	0,50	

Zeldersche Driessen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Hg120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,32	1,10	+ 0,78	●	0,78	
H6120 Stroomdalgraslanden	0,30	1,05	+ 0,75	●	0,75	
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	0,30	1,05	+ 0,75	●	0,75	
Hg1Fo Droge hardhoutooibossen	0,29	0,95	+ 0,66	○	0,66	

Boschhuizerbergen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2330 Zandverstuivingen	0,30	1,06	+ 0,76	●	0,76	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,29	1,04	+ 0,75	●	0,75	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,29	1,02	+ 0,72	●	0,72	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,24	0,81	+ 0,58	●	0,58	
ZGH3130 Zwakgebufferde vennen	0,24	0,81	+ 0,58	●	0,58	

De Bruuk

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H6410 Blauwgraslanden	0,28	0,99	+ 0,71	●	0,71	

Oeffelter Meent

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H6510A Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (glanshaver)	0,28	0,96	+ 0,69	●	0,69	
H6120 Stroomdalgraslanden	0,25	0,90	+ 0,65	●	0,65	

Groote Peel

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,26	0,94	+ 0,67	●	0,67	
ZGH7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,24	0,85	+ 0,61	●	0,61	
H4030 Droge heiden	0,23	0,81	+ 0,58	●	0,58	

Schoorlse Duinen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H218oAbe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,25	0,88	+ 0,63	●	0,63	✓
H218oC Duinbossen (binnenduinrand)	0,23	0,84	+ 0,60	○	0,60	✓
H213oB Griuze duinen (kalkarm)	0,23	0,79	+ 0,56	●	0,56	✓
H215o Duinheiden met struikhei	0,22	0,77	+ 0,55	●	0,55	✓
H214oB Duinheiden met kraaihei (droog)	0,22	0,76	+ 0,54	●	0,54	✓
H214oA Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,20	0,71	+ 0,51	●	0,51	✓
H212o Witte duinen	0,19	0,68	+ 0,48	●	0,48	✓
H217o Kruiwilgstruwelen	0,18	0,63	+ 0,45	○	0,45	✓
H213oA Griuze duinen (kalkrijk)	0,17	0,59	+ 0,42	●	0,42	✓
H219oAom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,18	0,59	+ 0,41	●	0,41	✓
H219oC Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,18	0,59	+ 0,41	●	0,41	✓
H218oB Duinbossen (vochtig)	0,17	0,58	+ 0,41	○	0,41	✓
ZGH213oB Griuze duinen (kalkarm)	0,15	0,52	+ 0,37	●	0,37	✓
H211o Embryonale duinen	0,12	0,41	+ 0,30	○	0,30	✓
H216o Duindoornstruwelen	0,11	0,40	+ 0,29	○	0,29	✓

Zwin & Kievittepolder

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H216o Duindoornstruwelen	0,24	0,85	+ 0,61	○	0,50	
H212o Witte duinen	0,20	0,70	+ 0,50	○	0,50	
ZGH2130A Griuze duinen (kalkrijk)	0,16	0,59	+ 0,42	●	0,42	
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	0,17	0,59	+ 0,42	○	<=0,05	
H1330B Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	0,15	0,54	+ 0,39	○	<=0,05	
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0,14	0,49	+ 0,35	○	0,29	
H132o Slijkgrasvelden	0,12	0,44	+ 0,32	○	<=0,05	

Sallandse Heuvelrug

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H4030 Droge heiden	0,24	0,85	+ 0,61	●	0,61	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,24	0,83	+ 0,60	●	0,60	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,23	0,80	+ 0,57	●	0,57	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,22	0,78	+ 0,57	●	0,57	
H9999:42 Habitatype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H3160, H6230)	0,22	0,78	+ 0,56	●	0,56	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,19	0,69	+ 0,50	●	0,50	

Boetelerveld

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,24	0,84	+ 0,60	●	0,60	
ZGH3130 Zwakgebufferde vennen	0,24	0,83	+ 0,60	●	0,60	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,23	0,82	+ 0,59	●	0,59	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,22	0,78	+ 0,56	●	0,56	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,22	0,77	+ 0,55	●	0,55	
H6410 Blauwgraslanden	0,18	0,65	+ 0,47	●	0,47	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,18	0,62	+ 0,44	●	0,44	

De Wieden

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,24	0,84	+ 0,60	●	0,60	✓
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,24	0,84	+ 0,60	●	0,60	✓
H9999:35 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H3140)	0,23	0,79	+ 0,57	●	0,57	✓
H91Do Hoogveenbossen	0,21	0,74	+ 0,53	●	0,53	✓
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,21	0,74	+ 0,53	○	0,53	✓
ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,21	0,73	+ 0,52	●	0,52	✓
ZGH91Do Hoogveenbossen	0,19	0,67	+ 0,48	●	0,48	✓
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,17	0,60	+ 0,43	●	0,43	✓
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,17	0,60	+ 0,43	●	0,43	✓
ZGH7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,16	0,55	+ 0,39	●	0,39	✓
H6410 Blauwgraslanden	0,15	0,54	+ 0,39	●	0,39	✓
ZGH6410 Blauwgraslanden	0,15	0,54	+ 0,39	●	0,39	✓
H7210 Galigaanmoerassen	0,14	0,49	+ 0,35	○	0,35	✓

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,12	0,44	+ 0,31	○	0,31	
H3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,12	0,42	+ 0,30	○	0,27	
ZGH4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	

Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,23	0,82	+ 0,59	●	0,59	
H91Do Hoogveenbossen	0,20	0,71	+ 0,51	○	0,51	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,19	0,66	+ 0,47	●	0,47	

Leudal

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Hg1EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,22	0,80	+ 0,57	●	0,57	
Hg16oA Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,22	0,80	+ 0,57	●	0,57	
ZGHg16oA Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,22	0,79	+ 0,57	●	0,57	

Vecht- en Beneden-Reggegebied

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H4030 Droge heiden	0,23	0,79	+ 0,56	●	0,56	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,22	0,78	+ 0,56	●	0,56	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,22	0,76	+ 0,55	●	0,55	
H9190 Oude eikenbossen	0,21	0,75	+ 0,53	●	0,53	
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,21	0,74	+ 0,53	●	0,53	
H2330 Zandverstuivingen	0,21	0,73	+ 0,52	●	0,52	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,21	0,73	+ 0,52	●	0,52	
H9999:39 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H7120)	0,21	0,72	+ 0,51	●	0,51	
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,20	0,71	+ 0,51	●	0,51	
ZGH2330 Zandverstuivingen	0,21	0,71	+ 0,51	●	0,51	
ZGH9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,20	0,71	+ 0,51	●	0,51	
ZGH2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,20	0,70	+ 0,50	●	0,50	
H6120 Stroomdalgraslanden	0,20	0,70	+ 0,50	●	0,50	
H3160 Zure vennen	0,21	0,70	+ 0,50	●	0,50	

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,21	0,70	+ 0,50	●	0,50	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,20	0,70	+ 0,50	●	0,50	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,18	0,64	+ 0,46	●	0,46	
ZGH4030 Droge heiden	0,18	0,64	+ 0,46	●	0,46	
ZGH4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,19	0,64	+ 0,46	●	0,46	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,18	0,62	+ 0,44	●	0,44	
ZGH91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,17	0,58	+ 0,41	●	0,41	
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,16	0,55	+ 0,40	●	0,40	
ZGH7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,16	0,55	+ 0,39	●	0,39	
ZGH6120 Stroomdalgraslanden	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	

Sarsven en De Banen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,22	0,78	+ 0,56	●	0,56	✓
H3110 Zeer zwakgebufferde vennen	0,22	0,78	+ 0,56	●	0,56	✓
H3140hz Kranswierwateren, op hogere zandgronden	0,21	0,74	+ 0,53	●	0,53	✓

Borkeld

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,22	0,77	+ 0,55	●	0,55	✓
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,22	0,76	+ 0,55	●	0,55	✓
H4030 Droge heiden	0,21	0,74	+ 0,53	●	0,53	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,19	0,67	+ 0,48	●	0,48	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,16	0,58	+ 0,41	●	0,41	✓
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,14	0,49	+ 0,35	●	0,35	✓
H3160 Zure vennen	0,14	0,47	+ 0,33	●	0,33	✓

Stelkampsveld

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,22	0,76	+ 0,55	●	0,55	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,21	0,73	+ 0,52	●	0,52	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,20	0,72	+ 0,52	●	0,52	
H4030 Droge heiden	0,20	0,69	+ 0,50	●	0,50	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,20	0,69	+ 0,50	●	0,50	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,19	0,66	+ 0,47	●	0,47	
H6410 Blauwgraslanden	0,18	0,63	+ 0,45	●	0,45	
H7230 Kalkmoerassen	0,18	0,62	+ 0,44	●	0,44	

Korenburgerveen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,19	0,69	+ 0,49	●	0,49	✓
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,19	0,69	+ 0,49	●	0,49	✓
H7210 Galigaanmoerassen	0,20	0,68	+ 0,49	●	0,49	✓
H7110A Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	0,18	0,62	+ 0,44	●	0,44	✓
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,17	0,61	+ 0,44	●	0,44	✓
H6410 Blauwgraslanden	0,17	0,60	+ 0,43	●	0,43	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,16	0,57	+ 0,41	●	0,41	✓
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,15	0,53	+ 0,38	●	0,38	✓
ZGH7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,15	0,53	+ 0,38	●	0,38	✓
ZGH3130 Zwakgebufferde vennen	0,15	0,51	+ 0,37	●	0,37	✓
H91Do Hoogveenbossen	0,14	0,50	+ 0,36	○	0,36	✓

Swalmdal

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,19	0,68	+ 0,49	●	0,49	
Hg1EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,19	0,67	+ 0,48	●	0,48	
ZGH6120 Stroomdalgraslanden	0,17	0,59	+ 0,42	●	0,42	

Meinweg

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,18	0,65	+ 0,47	●	0,47	✓
H4030 Droge heiden	0,17	0,62	+ 0,44	●	0,44	✓
H3160 Zure vennen	0,17	0,61	+ 0,43	●	0,43	✓
H91Do Hoogveenbossen	0,17	0,60	+ 0,43	○	0,43	✓
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,17	0,60	+ 0,43	○	0,43	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,17	0,58	+ 0,41	●	0,41	✓
ZGH9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,16	0,57	+ 0,41	●	0,41	✓
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,16	0,55	+ 0,39	●	0,39	✓
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,15	0,54	+ 0,39	●	0,39	✓
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,14	0,51	+ 0,36	●	0,36	✓
ZGH3130 Zwakgebufferde vennen	0,13	0,48	+ 0,34	●	0,34	✓

Bekendelle

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Hg120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,18	0,64	+ 0,46	●	0,46	
Hg160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,18	0,64	+ 0,46	●	0,46	
Hg1EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,18	0,64	+ 0,46	●	0,46	

Wierdense Veld

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,18	0,64	+ 0,46	●	0,46	
H6230 Heischrale graslanden	0,15	0,53	+ 0,38	●	0,38	
H4030 Droge heiden	0,14	0,49	+ 0,35	●	0,35	
H7110A Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	0,13	0,45	+ 0,32	●	0,32	

Weerribben

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	Ontwikkelingsruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil			
ZGH91Do Hoogveenbossen	0,18	0,64	+ 0,46	●	0,46	✓
H91Do Hoogveenbossen	0,18	0,64	+ 0,46	●	0,46	✓
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,18	0,63	+ 0,45	●	0,45	✗
H7210 Galigaanmoerassen	0,18	0,62	+ 0,45	●	0,45	✓
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,17	0,59	+ 0,43	○	0,43	✓
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,17	0,59	+ 0,42	●	0,42	✓
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,18	0,60	+ 0,42	●	0,42	✓
H9999:34 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H3140)	0,16	0,57	+ 0,41	●	0,41	✓
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,16	0,57	+ 0,40	○	0,40	✓
H6410 Blauwgraslanden	0,17	0,57	+ 0,40	●	0,40	✓
ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,17	0,56	+ 0,40	●	0,40	✓
ZGH7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,13	0,47	+ 0,34	●	0,34	✓

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,13	0,44	+ 0,31	○	0,31	
ZGH3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,13	0,45	+ 0,31	○	0,25	
ZGH4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,12	0,41	+ 0,29	●	0,29	

Holtingerveld

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9190 Oude eikenbossen	0,18	0,63	+ 0,45	●	0,45	
H2330 Zandverstuivingen	0,18	0,63	+ 0,45	●	0,45	
H4030 Droge heiden	0,16	0,59	+ 0,42	●	0,42	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,16	0,57	+ 0,41	●	0,41	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,16	0,57	+ 0,41	●	0,41	
H91Do Hoogveenbossen	0,16	0,56	+ 0,40	●	0,40	
H3160 Zure vennen	0,16	0,56	+ 0,40	●	0,40	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,16	0,55	+ 0,39	●	0,39	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,15	0,51	+ 0,37	●	0,37	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,14	0,49	+ 0,35	●	0,35	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	
ZGH4030 Droge heiden	0,13	0,45	+ 0,32	●	0,32	
ZGH6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,13	0,45	+ 0,32	●	0,32	

Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H6510B Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (grote vossenstaart)	0,18	0,63	+ 0,45	●	0,45	✓
H6510A Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (glanshaver)	0,16	0,55	+ 0,40	●	0,40	✓
H6120 Stroomdalgraslanden	0,16	0,55	+ 0,39	●	0,39	✓
H91Fo Droge hardhoutoïbossen	0,16	0,55	+ 0,39	○	0,39	✓
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,14	0,49	+ 0,35	○	0,35	✓
H6410 Blauwgraslanden	0,14	0,47	+ 0,34	●	0,34	✓

Roerdal

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,17	0,62	+ 0,45	●	0,45	✓
Lgo2 Geïsoleerde meander en petgat	0,18	0,62	+ 0,45	●	0,30	✓
ZGH91Do Hoogveenbossen	0,15	0,54	+ 0,39	●	0,39	✓
H91Do Hoogveenbossen	0,15	0,51	+ 0,37	○	0,37	✓

Buuserzand & Haaksbergerveen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,17	0,60	+ 0,43	●	0,43	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,17	0,60	+ 0,43	●	0,43	
H91Do Hoogveenbossen	0,17	0,58	+ 0,42	●	0,42	
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,16	0,56	+ 0,40	●	0,40	
H4030 Droge heiden	0,16	0,56	+ 0,40	●	0,40	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,15	0,53	+ 0,38	●	0,38	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,15	0,52	+ 0,37	●	0,37	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,15	0,51	+ 0,37	●	0,37	
ZGH7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,13	0,45	+ 0,32	●	0,32	
H7110A Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	0,13	0,44	+ 0,31	●	0,31	
H7230 Kalkmoerassen	0,11	0,37	+ 0,27	●	0,27	

Engbertsdijksvenen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,17	0,59	+ 0,42	●	0,42	
H4030 Droge heiden	0,14	0,50	+ 0,36	●	0,36	
H7110A Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	0,10	0,38	+ 0,27	●	0,27	

Dwingelderveld

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,17	0,59	+ 0,42	●	0,42	
H4030 Droge heiden	0,16	0,56	+ 0,40	●	0,40	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,16	0,56	+ 0,40	●	0,40	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,16	0,56	+ 0,40	●	0,40	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,16	0,56	+ 0,40	●	0,40	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,16	0,55	+ 0,39	●	0,39	
ZGH2330 Zandverstuivingen	0,16	0,55	+ 0,39	●	0,39	
H9999:30 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H7120)	0,15	0,55	+ 0,39	●	0,39	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,16	0,55	+ 0,39	●	0,39	
H9190 Oude eikenbossen	0,15	0,54	+ 0,39	●	0,39	
ZGH6230dka Heischrale graslanden, droog kalkarm	0,15	0,54	+ 0,39	●	0,39	
H3160 Zure vennen	0,15	0,54	+ 0,38	●	0,38	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,15	0,53	+ 0,38	●	0,38	
ZGH6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,15	0,52	+ 0,37	●	0,37	

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,15	0,52	+ 0,37	●	0,37	✓
H2330 Zandverstuivingen	0,15	0,52	+ 0,37	●	0,37	✓
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	✓
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	✓
ZGH7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,09	0,32	+ 0,23	○	<=0,05	⊘
ZGH3160 Zure vennen	0,09	0,31	+ 0,22	●	0,22	✓

Willinks Weust

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,16	0,58	+ 0,42	●	0,42	✓
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,16	0,58	+ 0,42	●	0,42	✓
H6410 Blauwgraslanden	0,15	0,54	+ 0,39	●	0,39	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,15	0,54	+ 0,39	●	0,39	✓
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,15	0,54	+ 0,39	●	0,39	✓

Witte Veen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,16	0,57	+ 0,41	●	0,41	
H4030 Droge heiden	0,16	0,56	+ 0,40	●	0,40	
H3160 Zure vennen	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,13	0,46	+ 0,33	●	0,33	
H91Do Hoogveenbossen	0,13	0,44	+ 0,31	●	0,31	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,12	0,42	+ 0,30	●	0,30	
ZGH4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,11	0,40	+ 0,29	●	0,29	

Eilandspolder

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,16	0,56	+ 0,40	●	0,40	

Drents-Friese Wold & Leggelderveld

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9190 Oude eikenbossen	0,16	0,56	+ 0,40	●	0,40	✓
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,15	0,54	+ 0,39	●	0,39	✓
H3160 Zure vennen	0,15	0,54	+ 0,38	●	0,38	✓
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,15	0,53	+ 0,38	●	0,38	✓
H2330 Zandverstuivingen	0,15	0,52	+ 0,37	●	0,37	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,15	0,52	+ 0,37	●	0,37	✓
H4030 Droge heiden	0,15	0,51	+ 0,37	●	0,37	✓
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,14	0,50	+ 0,36	●	0,36	✓
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,14	0,49	+ 0,35	●	0,35	✓
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	✓
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,13	0,47	+ 0,33	●	0,33	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,13	0,46	+ 0,33	●	0,33	✓
H3110 Zeer zwakgebufferde vennen	0,10	0,34	+ 0,24	●	0,24	✓

Zwanenwater & Pettemerduinen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	Ontwikkelingsruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			
H2130B Griuze duinen (kalkarm)	0,15	0,54	+ 0,39	●	0,39	✓
H2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,15	0,54	+ 0,39	●	0,39	✓
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,15	0,54	+ 0,39	●	0,39	✓
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,15	0,54	+ 0,39	○	0,39	✓
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,15	0,52	+ 0,38	●	0,38	✓
H2150 Duinheiden met struikhei	0,14	0,51	+ 0,37	●	0,37	✓
ZGH2170 Kruiwilgstruwelen	0,14	0,50	+ 0,36	○	0,36	✓
H7210 Galigaanmoerassen	0,14	0,49	+ 0,35	○	0,33	✓
H2120 Witte duinen	0,14	0,49	+ 0,34	○	0,34	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,13	0,47	+ 0,34	●	0,34	✓
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,13	0,46	+ 0,33	●	0,33	✓
H2170 Kruiwilgstruwelen	0,13	0,45	+ 0,32	○	0,32	✓
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,12	0,43	+ 0,31	●	0,31	✓
H2130A Griuze duinen (kalkrijk)	0,12	0,41	+ 0,29	●	0,29	✓

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:85 Habitatype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H2130B, H6230)	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,11	0,39	+ 0,28	○	0,28	
H6410 Blauwgraslanden	0,11	0,37	+ 0,27	●	0,27	
ZGH2120 Witte duinen	0,11	0,37	+ 0,26	○	0,26	
ZGH2130B Griuze duinen (kalkarm)	0,11	0,37	+ 0,26	●	0,26	
H2110 Embryonale duinen	0,10	0,33	+ 0,23	○	0,23	
ZGH2130A Griuze duinen (kalkrijk)	0,09	0,32	+ 0,23	○	0,23	

Rottige Meenthe & Brandemeer

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H91Do Hoogveenbossen	0,16	0,54	+ 0,38	○	0,38	
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,15	0,50	+ 0,35	●	0,35	
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,12	0,42	+ 0,30	○	0,30	
H7210 Galigaanmoerassen	0,11	0,39	+ 0,28	○	0,28	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,11	0,39	+ 0,28	○	0,28	
H6410 Blauwgraslanden	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,10	0,34	+ 0,24	●	0,24	

Olde Maten & Veerslootslanden

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,15	0,53	+ 0,38	●	0,38	
H6410 Blauwgraslanden	0,15	0,52	+ 0,37	●	0,37	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,13	0,45	+ 0,32	●	0,32	

Wooldse Veen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,15	0,53	+ 0,38	●	0,38	
H6230 Heischrale graslanden	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	
H7110A Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	0,13	0,46	+ 0,33	●	0,33	

Duinen Den Helder-Callantsoog

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H218oAbe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,15	0,53	+ 0,38	●	0,38	✓
H6410 Blauwgraslanden	0,15	0,53	+ 0,38	●	0,38	✓
ZGH218oAbe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,14	0,51	+ 0,37	●	0,37	✓
H218oC Duinbossen (binnenduinrand)	0,15	0,51	+ 0,36	○	0,36	✓
H2120 Witte duinen	0,13	0,46	+ 0,33	●	0,33	✓
H2130B Grijs duinen (kalkarm)	0,13	0,45	+ 0,32	●	0,32	✓
ZGH219oAom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	✓
H219oC Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	✓
ZGH2130B Grijs duinen (kalkarm)	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	✓
ZGH219oC Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	✓
ZGH2170 Kruiwilgstruwelen	0,11	0,38	+ 0,27	○	0,27	✓
H214oB Duinheiden met kraaihei (droog)	0,11	0,37	+ 0,26	●	0,26	✓
H2170 Kruiwilgstruwelen	0,09	0,30	+ 0,22	○	0,22	✓
ZGH2120 Witte duinen	0,09	0,29	+ 0,21	○	0,21	✓

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,08	0,29	+ 0,21	●	0,21	
ZGH2160 Duindoornstruwelen	0,08	0,29	+ 0,21	○	0,21	
H2160 Duindoornstruwelen	0,08	0,29	+ 0,20	○	0,20	
H2130C Grijs duinen (heischraal)	0,08	0,29	+ 0,20	●	0,20	

Lonnekermeer

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,15	0,53	+ 0,38	●	0,38	
H4030 Droge heiden	0,15	0,53	+ 0,38	●	0,38	
H3160 Zure vennen	0,15	0,52	+ 0,37	●	0,37	
H6410 Blauwgraslanden	0,14	0,51	+ 0,36	●	0,36	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,12	0,43	+ 0,31	●	0,31	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,11	0,40	+ 0,28	●	0,28	

Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,15	0,52	+ 0,37	●	0,37	
H9160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,14	0,51	+ 0,36	●	0,36	
H6410 Blauwgraslanden	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,13	0,48	+ 0,34	●	0,34	

Landgoederen Oldenzaal

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Hg120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,15	0,51	+ 0,37	●	0,37	
Hg1EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,14	0,49	+ 0,35	●	0,35	
Hg160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,14	0,49	+ 0,35	●	0,35	
ZGHg120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,14	0,49	+ 0,35	●	0,35	
ZGHg160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,11	0,40	+ 0,29	●	0,29	
Hg999:50 Habitatype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (Hg120, Hg160A)	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	

Springendal & Dal van de Mosbeek

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H4030 Droge heiden	0,14	0,51	+ 0,36	●	0,36	✓
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,14	0,51	+ 0,36	●	0,36	✓
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,14	0,51	+ 0,36	●	0,36	✓
H9999:45 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H6230)	0,14	0,49	+ 0,36	●	0,36	✓
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,14	0,49	+ 0,35	●	0,35	✓
H6410 Blauwgraslanden	0,13	0,47	+ 0,33	●	0,33	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,13	0,46	+ 0,33	●	0,33	✓
ZGH91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,13	0,46	+ 0,33	●	0,33	✓
ZGH6410 Blauwgraslanden	0,13	0,45	+ 0,32	●	0,32	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,12	0,43	+ 0,31	●	0,31	✓
ZGH7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,12	0,41	+ 0,29	●	0,29	✓
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,11	0,40	+ 0,29	●	0,29	✓
ZGH6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,12	0,40	+ 0,29	●	0,29	✓

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH4030 Droge heiden	0,11	0,40	+ 0,29	●	0,29	
ZGH4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,12	0,40	+ 0,28	●	0,28	
H7230 Kalkmoerassen	0,10	0,37	+ 0,26	●	0,26	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,10	0,35	+ 0,25	●	0,25	

Brunssummerheide

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H91Do Hoogveenbossen	0,14	0,51	+ 0,36	○	0,36	
H4030 Droge heiden	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	
ZGH91Do Hoogveenbossen	0,14	0,48	+ 0,34	○	<=0,05	
ZGH6230dka Heischrale graslanden, droog kalkarm	0,13	0,46	+ 0,33	●	0,33	
H2330 Zandverstuivingen	0,13	0,44	+ 0,32	●	0,32	
H6230dka Heischrale graslanden, droog kalkarm	0,12	0,44	+ 0,31	●	0,31	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,12	0,42	+ 0,30	●	0,30	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,12	0,42	+ 0,30	○	0,30	
H3160 Zure vennen	0,12	0,42	+ 0,30	●	0,30	

Bunder- en Elslooërbos

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Hg16oB Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)	0,14	0,50	+ 0,36	●	0,36	
Hg1EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,14	0,50	+ 0,36	●	0,36	
H722o Kalktufbronnen	0,14	0,49	+ 0,35	○	0,35	
H643oC Ruigten en zomen (droge bosranden)	0,14	0,48	+ 0,35	○	0,35	
ZGH643oC Ruigten en zomen (droge bosranden)	0,13	0,44	+ 0,32	○	0,32	

Geuldal

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	Ontwikkelingsruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil			
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,14	0,49	+ 0,35	●	0,35	✓
H9160B Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	✗
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,13	0,47	+ 0,34	○	0,34	✓
H7220 Kalktufbronnen	0,12	0,43	+ 0,31	○	0,31	✓
H9110 Veldbies-beukenbossen	0,12	0,42	+ 0,30	●	0,30	✓
H7230 Kalkmoerassen	0,12	0,42	+ 0,30	●	0,30	✓
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	0,11	0,39	+ 0,28	○	0,28	✓
H6210 Kalkgraslanden	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	✓
H6230dkr Heischrale graslanden, droog kalkrijk	0,10	0,36	+ 0,26	●	0,26	✓
H6510A Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (glanshaver)	0,10	0,36	+ 0,26	●	0,26	✓
H6110 Pionierbegroeiingen op rotsbodern	0,09	0,32	+ 0,23	○	0,21	✓
H6130 Zinkweiden	0,08	0,27	+ 0,19	●	0,19	✓

Geleenbeekdal

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Hg120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,13	0,48	+ 0,34	●	0,34	
ZGHg160B Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)	0,13	0,48	+ 0,34	●	0,34	
Hg1EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	
ZGHg120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,13	0,48	+ 0,34	●	0,34	
ZGHg1EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,12	0,42	+ 0,30	○	0,29	
H7230 Kalkmoerassen	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	
Hg160B Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	
Lg05 Grote-zeggenmoeras	0,10	0,34	+ 0,24	○	<=0,05	

Aamsveen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,13	0,45	+ 0,33	●	0,33	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,12	0,43	+ 0,31	●	0,31	
H6410 Blauwgraslanden	0,12	0,43	+ 0,30	●	0,30	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,11	0,40	+ 0,29	●	0,29	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,11	0,40	+ 0,28	●	0,28	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,11	0,40	+ 0,28	●	0,28	
H4030 Droge heiden	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	
ZGH7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	
H7110A Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	0,09	0,31	+ 0,22	●	0,22	

Bergvennen & Brecklenkampse Veld

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,14	0,48	+ 0,34	●	0,34	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,13	0,45	+ 0,32	●	0,32	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,13	0,45	+ 0,32	●	0,32	
H6410 Blauwgraslanden	0,12	0,44	+ 0,32	●	0,32	
H3110 Zeer zwakgebufferde vennen	0,12	0,43	+ 0,31	●	0,31	
H4030 Droge heiden	0,12	0,43	+ 0,31	●	0,31	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,12	0,43	+ 0,31	●	0,31	
H7230 Kalkmoerassen	0,12	0,42	+ 0,30	●	0,30	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,11	0,40	+ 0,28	●	0,28	
H91Do Hoogveenbossen	0,10	0,35	+ 0,25	○	0,25	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,09	0,32	+ 0,23	●	0,23	

Lemselermaten

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,13	0,47	+ 0,34	●	0,34	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,13	0,45	+ 0,32	●	0,32	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,13	0,45	+ 0,32	●	0,32	
H6410 Blauwgraslanden	0,12	0,44	+ 0,31	●	0,31	
H7230 Kalkmoerassen	0,12	0,44	+ 0,31	●	0,31	
ZGH6410 Blauwgraslanden	0,12	0,41	+ 0,30	●	0,30	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	

Bargerveen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,13	0,47	+ 0,34	●	0,34	
ZGH7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,13	0,47	+ 0,34	●	0,34	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,10	0,35	+ 0,25	●	0,25	
ZGH6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,10	0,35	+ 0,25	●	0,25	
H7110A Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	0,08	0,27	+ 0,19	●	0,19	

Mantingerzand

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,13	0,46	+ 0,33	●	0,33	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,13	0,45	+ 0,32	●	0,32	
H4030 Droge heiden	0,12	0,44	+ 0,31	●	0,31	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	
H2330 Zandverstuivingen	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	
H3160 Zure vennen	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	
H9190 Oude eikenbossen	0,10	0,35	+ 0,25	●	0,25	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,07	0,25	+ 0,18	●	0,18	

Dinkelland

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,13	0,46	+ 0,33	●	0,33	
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,12	0,44	+ 0,31	●	0,31	
H6120 Stroomdalgraslanden	0,11	0,40	+ 0,28	●	0,28	
H4030 Droge heiden	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	
H6410 Blauwgraslanden	0,09	0,33	+ 0,24	●	0,24	
H9999:49 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H3130)	0,09	0,33	+ 0,23	●	0,23	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,09	0,32	+ 0,23	●	0,23	
ZGH4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,09	0,31	+ 0,23	●	0,23	
ZGH4030 Droge heiden	0,08	0,29	+ 0,21	●	0,21	
ZGH6410 Blauwgraslanden	0,08	0,28	+ 0,20	●	0,20	

Bemelerberg & Schiepersberg

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH6210 Kalkgraslanden	0,13	0,45	+ 0,33	●	0,33	✓
ZGH6110 Pionierbegroeiingen op rotsbodem	0,12	0,44	+ 0,32	●	0,32	✓
ZGH9160B Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)	0,12	0,44	+ 0,31	●	0,31	✓
H9160B Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)	0,12	0,43	+ 0,31	●	0,31	✓
H6210 Kalkgraslanden	0,11	0,37	+ 0,27	●	0,27	✗
H6230dkr Heischrale graslanden, droog kalkrijk	0,10	0,36	+ 0,26	●	0,26	✗
H6110 Pionierbegroeiingen op rotsbodem	0,10	0,36	+ 0,26	●	0,26	✗

Mantingerbos

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,13	0,44	+ 0,32	●	0,32	✓

Sint Pietersberg & Jekerdal

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH9160B Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)	0,12	0,44	+ 0,31	●	0,31	✓
H9160B Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)	0,12	0,44	+ 0,31	●	0,31	✓
H6210 Kalkgraslanden	0,12	0,43	+ 0,31	○	0,31	✓
H6230dkr Heischrale graslanden, droog kalkrijk	0,11	0,40	+ 0,29	●	0,29	✓
H6110 Pionierbegroeiingen op rotsbodern	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	✓
H6510A Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (glanshaver)	0,10	0,36	+ 0,26	○	<=0,05	⊘

Savelsbos

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,12	0,43	+ 0,31	●	0,31	✗
H9160B Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)	0,12	0,43	+ 0,31	●	0,31	✗
ZGH6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	0,12	0,42	+ 0,30	○	0,30	✓
H6210 Kalkgraslanden	0,11	0,41	+ 0,29	●	0,29	✓
H6110 Pionierbegroeiingen op rotsbodern	0,10	0,36	+ 0,26	○	0,26	✓

Fochteloërveen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,12	0,43	+ 0,31	●	0,31	
ZGH7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,12	0,42	+ 0,30	●	0,30	
H4030 Droge heiden	0,11	0,40	+ 0,29	●	0,29	
H9999:23 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H7110A, H7120)	0,10	0,33	+ 0,24	●	0,24	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,07	0,24	+ 0,17	●	0,17	
H7110A Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	0,07	0,23	+ 0,17	●	0,17	

Alde Feanen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H91Do Hoogveenbossen	0,12	0,43	+ 0,31	○	0,31	✗
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,12	0,43	+ 0,31	●	0,31	✗
H6410 Blauwgraslanden	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	✓
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,11	0,39	+ 0,28	○	0,28	✓
H7210 Galigaanmoerassen	0,08	0,26	+ 0,18	○	0,18	✓
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,07	0,23	+ 0,17	●	0,17	✓

Duinen en Lage Land Texel

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,12	0,42	+ 0,30	●	0,30	✗
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,12	0,42	+ 0,30	○	0,30	✓
H2130B Griuze duinen (kalkarm)	0,12	0,41	+ 0,30	●	0,30	✓
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,12	0,41	+ 0,29	●	0,29	✓
H2150 Duinheiden met struikhei	0,11	0,40	+ 0,29	●	0,29	✓
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	✓
ZGH2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	✗
ZGH2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,11	0,38	+ 0,27	○	0,27	✓
ZGH2180B Duinbossen (vochtig)	0,11	0,37	+ 0,27	○	0,27	✓
H2130C Griuze duinen (heischraal)	0,10	0,35	+ 0,25	●	0,25	✓
H9999:2 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H2130B, H2130C)	0,10	0,34	+ 0,24	●	0,24	✓
H2120 Witte duinen	0,10	0,34	+ 0,24	○	0,24	✓
H2160 Duindoornstruwelen	0,09	0,33	+ 0,23	○	0,23	✓
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,09	0,33	+ 0,23	○	0,23	✓

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,09	0,32	+ 0,23	●	0,23	✓
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,08	0,29	+ 0,21	●	0,21	✓
H7210 Galigaanmoerassen	0,08	0,29	+ 0,21	○	0,21	✓
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,08	0,28	+ 0,20	●	0,20	✓
H2130A Grijs duinen (kalkrijk)	0,08	0,28	+ 0,20	●	0,20	✓
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	0,08	0,27	+ 0,19	○	0,19	✓
H1310B Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	0,07	0,26	+ 0,19	○	0,19	✓
H2110 Embryonale duinen	0,07	0,26	+ 0,19	○	0,19	✓
H2170 Kruiwilgstruwelen	0,08	0,26	+ 0,19	○	0,19	✓
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0,07	0,25	+ 0,18	○	0,18	✓
H1330B Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	0,06	0,22	+ 0,16	○	0,15	✓

Elperstroomgebied

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,12	0,41	+ 0,29	●	0,29	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,07	0,26	+ 0,18	●	0,18	
H6410 Blauwgraslanden	0,07	0,26	+ 0,18	●	0,18	
H7230 Kalkmoerassen	0,07	0,24	+ 0,17	●	0,17	

Waddenzee

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,11	0,40	+ 0,29	○	0,29	
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	0,11	0,40	+ 0,29	●	0,29	
H2120 Witte duinen	0,11	0,40	+ 0,29	○	0,29	
H2110 Embryonale duinen	0,11	0,40	+ 0,29	●	0,29	
H1320 Slijkgrasvelden	0,10	0,34	+ 0,24	○	0,24	
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0,10	0,34	+ 0,24	○	0,24	
H2160 Duindoornstruwelen	0,09	0,32	+ 0,23	○	0,20	
H1310B Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	0,09	0,30	+ 0,22	○	0,22	
H2130A Grijs duinen (kalkrijk)	0,08	0,28	+ 0,20	●	0,20	
H2130B Grijs duinen (kalkarm)	0,08	0,27	+ 0,20	●	0,20	
H1330B Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	0,04	0,14	+ 0,10	○	<=0,05	

Drentsche Aa-gebied

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH4030 Droge heiden	0,11	0,40	+ 0,28	●	0,28	
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	
H9160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,10	0,38	+ 0,27	●	0,27	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	
H4030 Droge heiden	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	
H9190 Oude eikenbossen	0,10	0,37	+ 0,27	●	0,27	
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,11	0,37	+ 0,26	○	0,26	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,10	0,35	+ 0,25	●	0,25	
H91Do Hoogveenbossen	0,10	0,35	+ 0,25	●	0,25	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,10	0,34	+ 0,24	●	0,24	
ZGH2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,09	0,32	+ 0,23	●	0,23	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,09	0,31	+ 0,22	●	0,22	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,09	0,31	+ 0,22	●	0,22	

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,09	0,30	+ 0,22	●	0,22	✓
H3160 Zure vennen	0,08	0,29	+ 0,21	●	0,21	✓
ZGH3160 Zure vennen	0,08	0,28	+ 0,20	●	0,20	✓
ZGH2330 Zandverstuivingen	0,08	0,28	+ 0,20	●	0,20	✓
H2330 Zandverstuivingen	0,08	0,28	+ 0,20	●	0,20	✓
H6410 Blauwgraslanden	0,08	0,27	+ 0,20	●	0,20	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,08	0,28	+ 0,20	●	0,20	✓
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,08	0,27	+ 0,19	●	0,19	✓

Duinen Ameland

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte max. benodigd (mol/ha/j)	Ontwikkelingsruimte beschikbaar?
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			
H218oAbe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,11	0,40	+ 0,28	●	0,28	✓
ZGH218oB Duinbossen (vochtig)	0,11	0,39	+ 0,28	○	0,28	✓
H213oB Griuze duinen (kalkarm)	0,11	0,39	+ 0,28	●	0,28	✓
H218oB Duinbossen (vochtig)	0,11	0,38	+ 0,27	○	0,27	✓
ZGH213oB Griuze duinen (kalkarm)	0,10	0,36	+ 0,26	●	0,26	✓
H213oA Griuze duinen (kalkrijk)	0,10	0,34	+ 0,25	●	0,25	✓
H9999:5 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H213oB, H213oC, H623o)	0,09	0,32	+ 0,23	●	0,23	✓
ZGH216o Duindoornstruwelen	0,09	0,30	+ 0,21	○	0,21	✓
ZGH212o Witte duinen	0,09	0,30	+ 0,21	○	0,21	✓
H216o Duindoornstruwelen	0,08	0,30	+ 0,21	○	0,21	✓
H217o Kruiwilgstruwelen	0,09	0,30	+ 0,21	○	0,21	✓
H215o Duinheiden met struikhei	0,08	0,29	+ 0,21	●	0,21	✓
ZGH217o Kruiwilgstruwelen	0,08	0,29	+ 0,20	○	0,20	✓
H212o Witte duinen	0,07	0,28	+ 0,20	○	0,20	✓
H218oC Duinbossen (binnenduinrand)	0,08	0,28	+ 0,20	○	0,20	✓

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,08	0,27	+ 0,19	●	0,19	✓
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,07	0,25	+ 0,18	●	0,18	✓
H2130C Griuze duinen (heischraal)	0,07	0,25	+ 0,18	●	0,18	✓
ZGH2130A Griuze duinen (kalkrijk)	0,06	0,23	+ 0,17	●	0,17	✓
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,06	0,22	+ 0,16	●	0,16	✓
ZGH2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,06	0,22	+ 0,16	●	0,16	✓
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,06	0,22	+ 0,16	○	0,16	✓
ZGH2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,06	0,22	+ 0,16	○	0,16	✓
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,06	0,22	+ 0,16	●	0,16	✓
ZGH2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,06	0,21	+ 0,15	●	0,15	✓
ZGH6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,06	0,20	+ 0,15	●	0,15	✓

Drouwenerzand

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	
H2330 Zandverstuivingen	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,10	0,34	+ 0,25	●	0,25	
ZGH2330 Zandverstuivingen	0,08	0,28	+ 0,20	●	0,20	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,08	0,27	+ 0,19	●	0,19	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,08	0,26	+ 0,19	●	0,19	

Duinen Schiermonnikoog

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	✓
ZGH2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	✓
ZGH2160 Duindoornstruwelen	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	✓
H2170 Kruiwilgstruwelen	0,10	0,37	+ 0,26	●	0,26	✓
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,10	0,36	+ 0,26	●	0,26	✓
H9999:6 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H2130B, H2130C)	0,10	0,36	+ 0,26	●	0,26	✓
ZGH2130B Grijs duinen (kalkarm)	0,10	0,36	+ 0,26	●	0,26	✓
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,10	0,35	+ 0,25	●	0,25	✓
ZGH2180B Duinbossen (vochtig)	0,10	0,35	+ 0,25	○	0,25	✓
ZGH2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,09	0,30	+ 0,22	●	0,22	✓
H2130C Grijs duinen (heischraal)	0,09	0,30	+ 0,22	●	0,22	✓
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,09	0,30	+ 0,21	●	0,21	✓
ZGH2120 Witte duinen	0,09	0,30	+ 0,21	●	0,21	✓

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH2170 Kruidwilgstruwelen	0,08	0,29	+ 0,21	○	0,21	
H6410 Blauwgraslanden	0,08	0,29	+ 0,20	●	0,20	
ZGH2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,07	0,26	+ 0,18	●	0,18	
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	0,07	0,25	+ 0,18	●	0,18	
ZGH2130A Grijs duinen (kalkrijk)	0,07	0,24	+ 0,17	●	0,17	
ZGH2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,06	0,20	+ 0,14	●	0,14	
H1310B Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	0,06	0,20	+ 0,14	○	0,12	

Duinen Vlieland

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH218oAbe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	✓
H218oAbe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,10	0,37	+ 0,27	●	0,27	✓
ZGH218oB Duinbossen (vochtig)	0,10	0,37	+ 0,26	○	0,26	✓
H213oB Griuze duinen (kalkarm)	0,10	0,36	+ 0,26	●	0,26	✓
H212o Witte duinen	0,10	0,36	+ 0,25	●	0,25	✓
H214oB Duinheiden met kraaihei (droog)	0,10	0,35	+ 0,25	●	0,25	✓
H214oA Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,10	0,35	+ 0,25	●	0,25	✓
H218oB Duinbossen (vochtig)	0,10	0,34	+ 0,24	○	0,24	✓
H219oC Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,10	0,34	+ 0,24	●	0,24	✓
H215o Duinheiden met struikhei	0,10	0,34	+ 0,24	●	0,24	✓
H219oAom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,09	0,31	+ 0,22	●	0,22	✓
H213oC Griuze duinen (heischraal)	0,08	0,28	+ 0,20	●	0,20	✓
H216o Duindoornstruwelen	0,08	0,27	+ 0,20	○	0,19	✓
H219oB Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,07	0,24	+ 0,17	○	0,17	✓
H213oA Griuze duinen (kalkrijk)	0,06	0,20	+ 0,15	○	0,15	✓

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2170 Kruidwilgstruwelen	0,06	0,20	+ 0,15	☐	0,15	
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	0,06	0,20	+ 0,14	☐	0,13	
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0,05	0,17	+ 0,12	☐	$\leq 0,05$	

Duinen Terschelling

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	✓
ZGH2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,11	0,37	+ 0,27	●	0,27	✓
H2130B Griuze duinen (kalkarm)	0,10	0,36	+ 0,26	●	0,26	✓
H2150 Duinheiden met struikhei	0,10	0,36	+ 0,26	●	0,26	✓
ZGH2180B Duinbossen (vochtig)	0,10	0,35	+ 0,26	○	0,26	✓
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,10	0,35	+ 0,25	○	0,25	✓
H2170 Kruiwilgstruwelen	0,11	0,36	+ 0,25	○	0,25	✓
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,11	0,36	+ 0,25	●	0,25	✓
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,09	0,33	+ 0,24	●	0,24	✓
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,09	0,33	+ 0,24	●	0,24	✓
H2130A Griuze duinen (kalkrijk)	0,09	0,31	+ 0,23	●	0,23	✓
H2120 Witte duinen	0,08	0,30	+ 0,22	●	0,22	✓
H6410 Blauwgraslanden	0,08	0,30	+ 0,21	●	0,21	✓
ZGH2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,09	0,29	+ 0,20	●	0,20	✓
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,08	0,28	+ 0,20	○	0,20	✓

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H216o Duindoornstruwelen	0,08	0,28	+ 0,20	○	0,20	✓
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0,08	0,26	+ 0,19	○	0,19	✓
H1310B Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	0,08	0,26	+ 0,19	●	0,19	✓
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	0,07	0,25	+ 0,18	○	0,18	✓
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,07	0,23	+ 0,16	●	0,16	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,07	0,22	+ 0,16	●	0,16	✓
ZGH2120 Witte duinen	0,06	0,20	+ 0,14	○	0,14	✓
H2110 Embryonale duinen	>0,05	0,19	+ 0,14	○	0,14	✓
ZGH2130C Griuze duinen (heischraal)	>0,05	0,19	+ 0,13	●	0,13	✓
ZGH2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,05	0,18	+ 0,13	○	0,13	✓
ZGH216o Duindoornstruwelen	>0,05	0,18	+ 0,13	○	<=0,05	⊘
H1320 Slijkgrasvelden	>0,05	0,18	+ 0,13	○	<=0,05	⊘
ZGH2110 Embryonale duinen	0,05	0,17	+ 0,12	○	0,12	✓

Witterveld

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,11	0,38	+ 0,27	●	0,27	✓
H4030 Droge heiden	0,09	0,31	+ 0,22	●	0,22	✓
H91Do Hoogveenbossen	0,08	0,29	+ 0,21	○	0,21	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,08	0,28	+ 0,20	●	0,20	✓
H7110A Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	0,08	0,28	+ 0,20	●	0,20	✓

Norgerholt

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,11	0,37	+ 0,26	●	0,26	✓

Noorbeemden & Hoogbos

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH916oB Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)	0,10	0,36	+ 0,26	○	0,26	
H916oB Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)	0,10	0,35	+ 0,25	○	0,25	
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,09	0,30	+ 0,21	○	<=0,05	
H722o Kalktufbronnen	0,08	0,28	+ 0,20	○	<=0,05	

Wijnjeterper Schar

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H403o Droge heiden	0,10	0,36	+ 0,25	●	0,25	
H641o Blauwgraslanden	0,09	0,31	+ 0,22	●	0,22	
H715o Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,09	0,31	+ 0,22	●	0,22	
H401oA Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,09	0,31	+ 0,22	●	0,22	
H623ovka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,08	0,28	+ 0,20	●	0,20	

Kunderberg

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9160B Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)	0,10	0,34	+ 0,24	●	0,24	
H6210 Kalkgraslanden	0,09	0,31	+ 0,22	○	0,22	

Van Oordt's Mersken

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,09	0,33	+ 0,24	●	0,24	
H6410 Blauwgraslanden	0,09	0,33	+ 0,23	●	0,23	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,09	0,32	+ 0,23	●	0,23	

Bakkeveense Duinen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H2310 Stui fzandheiden met struikhei	0,08	0,29	+ 0,21	●	0,21	✗
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeijingen	0,08	0,29	+ 0,21	●	0,21	✗
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,07	0,26	+ 0,19	●	0,19	✓
H3160 Zure vennen	0,07	0,26	+ 0,19	●	0,19	✓
ZGH2310 Stui fzandheiden met struikhei	0,07	0,25	+ 0,17	●	0,17	✓
H2330 Zandverstuivingen	0,07	0,24	+ 0,17	●	0,17	✓

Liefdingsbroek

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,08	0,29	+ 0,21	●	0,21	✗
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,08	0,29	+ 0,21	●	0,21	✗
H91Do Hoogveenbossen	0,08	0,28	+ 0,20	●	0,20	✗
H6410 Blauwgraslanden	0,08	0,28	+ 0,20	●	0,20	✗

- Geen overschrijding*
- Wel overschrijding
- Ontwikkelingsruimte beschikbaar**
- Geen ontwikkelingsruimte beschikbaar
- Voor het desbetreffende gebied vind er geen relevante depositie plaats op OR-relevante hexagonen. Het concept wel of niet ontwikkelingsruimte beschikbaar (groen vinkje of rood kruis) is dus niet van toepassing

* Deze uitkomst wordt niet meegenomen in de toetsing aan de Wnb. Bij de toetsing aan de Wnb gaat het om de relevante hexagonen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd.

** Bij beoordeling van een vergunningaanvraag in het kader van de Wnb wordt vastgesteld of er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is en of dat significante verslechtering uitgesloten kan worden.

Depositie
resterende
gebieden

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigro	5,12	18,73	+ 13,61	18,73	○	<=0,05	
Haringvliet	5,05	17,03	+ 11,97	17,03	●	11,26	
De Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld	4,50	16,16	+ 11,66	16,16	○	<=0,05	
De Kalmthouse Heide	3,48	12,68	+ 9,20	12,68	●	4,25	
Kalmthoutse Heide	3,04	11,26	+ 8,22	11,26	●	4,25	
Klein en Groot Schietveld	2,69	9,69	+ 7,00	9,69	○	<=0,05	
Het Blak, Kievitsheide, Ekstergoor en nabijgelegen Kamsalamander	2,60	9,19	+ 6,59	9,19	○	<=0,05	
Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout	2,34	8,73	+ 6,39	8,73	○	<=0,05	
Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout	1,98	7,18	+ 5,20	7,18	○	<=0,05	
Historische fortengordels van Antwerpen als vleermuizenhabitat.	2,02	7,17	+ 5,16	7,17	○	<=0,05	
Schorren en Polders van de Beneden-Schelde	1,93	6,97	+ 5,05	6,97	○	<=0,05	

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Schelde- en Durmeëstuarium van de Nederlandse grens tot Gent	1,97	6,94	+ 4,97	6,94	○	<=0,05	
Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen	1,72	6,11	+ 4,39	6,11	○	<=0,05	
Kuifeend en Blokkersdijk	0,96	3,45	+ 2,49	3,45	○	<=0,05	
Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en h	0,85	3,10	+ 2,25	3,12	○	<=0,05	
Bossen en heiden van zandig Vlaanderen: oostelijk deel	0,86	3,04	+ 2,18	3,04	○	<=0,05	
Ronde Put	0,84	2,93	+ 2,09	2,93	○	<=0,05	
Yerseke en Kapelse Moer	0,76	2,70	+ 1,94	2,70	○	<=0,05	
Voordelta	0,74	2,60	+ 1,86	2,60	●	1,86	
Vogelschutzgebiet 'Unterer Niederrhein'	0,60	2,13	+ 1,53	2,13	○	<=0,05	
Durme en Middenloop van de Schelde	0,53	1,95	+ 1,42	1,95	○	<=0,05	
De Zegge	0,53	1,93	+ 1,40	1,93	○	<=0,05	

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Bovenloop van de Grote Nete met Zammelsbroek, Langdonken en Goor	0,49	1,78	+ 1,28	1,78	○	<=0,05	
Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse Heide, Warmbeek en Waterin	0,45	1,65	+ 1,20	1,65	●	0,95	
Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariaho	0,44	1,60	+ 1,17	1,60	●	0,95	
Demervallei	0,41	1,56	+ 1,15	1,56	○	<=0,05	
De Demervallei	0,39	1,46	+ 1,07	1,46	○	<=0,05	
NSG Salmorth, nur Teilfläche	0,41	1,44	+ 1,03	1,44	○	<=0,05	
Militair domein en vallei van de Zwarte Beek	0,38	1,41	+ 1,03	1,41	○	<=0,05	
Polders	0,40	1,42	+ 1,02	1,42	○	<=0,05	
Dornicksche Ward	0,40	1,41	+ >1,00	1,41	○	<=0,05	
Vallei- en brongebied van de Zwarte Beek, Bolisserbeek en Dommel	0,38	1,37	+ 0,99	1,37	○	<=0,05	
NSG Emmericher Ward	0,39	1,38	+ 0,99	1,38	○	<=0,05	

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Spanjaards Duin	0,40	1,38	+ 0,98	1,38	●	0,88	✓
Wylar Meer (Teilfläche des NSG Duffel)	0,37	1,29	+ 0,92	1,29	○	<=0,05	✗
Reichswald	0,34	1,22	+ 0,88	1,22	○	<=0,05	✗
Bocholt, Hechtel-Eksel, Meeuwen-Gruitrode, Neerpelt en Peer	0,34	1,21	+ 0,87	1,21	○	<=0,05	✗
Rhein-Fischschutzzonen zwischen Emmerich und Bad Honnef	0,36	1,22	+ 0,87	1,22	○	<=0,05	✗
Wisseler Dünen	0,34	1,18	+ 0,84	1,18	○	<=0,05	✗
Valleien van de Winge en de Motte met valleihellingen.	0,31	1,11	+ 0,81	1,11	○	<=0,05	✗
NSG Kranenburger Bruch	0,32	1,09	+ 0,77	1,10	○	<=0,05	✗
Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrod	0,29	1,06	+ 0,77	1,06	○	<=0,05	✗
Houthalen-Helchteren, Meeuwen-Gruitrode en Peer	0,29	1,06	+ 0,77	1,06	○	<=0,05	✗
NSG Bienener Altrhein, Millinger u. Hurler Meer u. NSG Empeler M	0,29	1,04	+ 0,75	1,04	○	<=0,05	✗

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Veerse Meer	0,29	1,02	+ 0,73	1,02	●	0,57	
Bossen en kalkgraslanden van Haspengouw	0,27	0,99	+ 0,72	0,99	○	<=0,05	
Abeek met aangrenzende moerasgebieden	0,28	1,00	+ 0,72	1,00	○	<=0,05	
Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek	0,26	0,97	+ 0,71	0,97	○	<=0,05	
Valleien van de Laambeek, Zonderikbeek, Slangebeek en Roosterbee	0,26	0,94	+ 0,68	0,94	○	<=0,05	
Vijvercomplex van Midden Limburg	0,26	0,94	+ 0,68	0,94	○	<=0,05	
Fleuthkuhlen	0,26	0,89	+ 0,63	0,89	○	<=0,05	
Itterbeek met Brand, Jagersborg en Schootsheide en Bergerven	0,25	0,88	+ 0,62	0,88	○	<=0,05	
Bosbeekvallei en aangrenzende bos- en heidegebieden te As-Oplab	0,24	0,86	+ 0,62	0,86	○	<=0,05	
Het Zwin	0,24	0,86	+ 0,62	0,86	○	<=0,05	
Duingebieden inclusief Ijzermunding en Zwin.	0,24	0,86	+ 0,62	0,86	○	<=0,05	

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Krekengebied	0,23	0,84	+ 0,60	0,84	☐	<=0,05	☐
Kalflack	0,23	0,81	+ 0,58	0,81	☐	<=0,05	☐
Bokrijk en omgeving	0,22	0,80	+ 0,57	0,80	☐	<=0,05	☐
SBZ 3 / ZPS 3	0,22	0,78	+ 0,56	0,78	☐	<=0,05	☐
Uedemer Hochwald	0,20	0,76	+ 0,55	0,77	☐	<=0,05	☐
NSG Kellener Altrhein, nur Teilfläche, mit Erweiterung	0,22	0,77	+ 0,55	0,77	☐	<=0,05	☐
Kustbroedvogels te Zeebrugge-Heist	0,22	0,77	+ 0,55	0,77	☐	<=0,05	☐
Erlenwälder bei Gut Hovesaat	0,23	0,78	+ 0,55	0,78	☐	<=0,05	☐
Poldercomplex	0,21	0,75	+ 0,54	0,75	☐	<=0,05	☐
De Maten	0,22	0,76	+ 0,54	0,76	☐	<=0,05	☐
Vogelschutzgebiet 'Schwalm-Nette-Platte mit Grenzwald u. Meinweg	0,21	0,74	+ 0,54	0,74	☒	0,43	☒
Wälder und Heiden bei Brüggen-Bracht	0,21	0,74	+ 0,53	0,74	☐	<=0,05	☐
Mechelse Heide en vallei van de Ziepbeek	0,21	0,74	+ 0,53	0,74	☐	<=0,05	☐

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
'Brutbaeume' des Heldbock (Grosser Eichenbock) in Emmerich	0,21	0,73	+ 0,52	0,73	☐	<=0,05	☒
Krickenbecker Seen - Kl. De Witt-See	0,21	0,73	+ 0,52	0,73	☐	<=0,05	☒
De Mechelse Heide en de Vallei van de Ziepbeek	0,20	0,72	+ 0,52	0,72	☐	<=0,05	☒
Klevsche Landwehr, Anholt. Issel, Feldschlaggr. u. Regnieter Bac	0,20	0,72	+ 0,52	0,72	☐	<=0,05	☒
Diersfordter Wald/ Schnepfenberg	0,19	0,70	+ 0,51	0,71	☐	<=0,05	☒
Elmpter Schwalmbruch	0,20	0,71	+ 0,51	0,71	☐	<=0,05	☒
Itterbecker Heide	0,20	0,71	+ 0,51	0,71	☐	<=0,05	☒
Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek	0,20	0,70	+ 0,50	0,70	☐	<=0,05	☒
Hangmoor Damerbruch	0,20	0,70	+ 0,50	0,70	☐	<=0,05	☒
Groote Gat	0,19	0,69	+ 0,50	0,69	☐	<=0,05	☒
De Maten	0,19	0,67	+ 0,49	0,67	☐	<=0,05	☒
NSG Rheinaue Bislich-Vahnum, nur Teilfläche	0,17	0,65	+ 0,48	0,65	☐	<=0,05	☒
Grosses Veen	0,19	0,66	+ 0,48	0,66	☐	<=0,05	☒

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Lüsekamp und Boschbeek	0,19	0,66	+ 0,47	0,66	●	0,43	
Tote Rahm	0,18	0,64	+ 0,47	0,64	○	<=0,05	
Niederkamp	0,17	0,64	+ 0,46	0,64	○	<=0,05	
Vogelschutzgebiet 'Moore und Heiden des westlichen Münsterlandes	0,18	0,64	+ 0,46	0,64	●	0,37	
Zwillbrocker Venn u. Ellewicker Feld	0,18	0,64	+ 0,46	0,64	○	<=0,05	
Bossen, heiden en valleigebieden van zandig Vlaanderen: westelij	0,18	0,63	+ 0,46	0,63	○	<=0,05	
Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue	0,18	0,63	+ 0,45	0,63	○	<=0,05	
Meinweg mit Ritzroder Dünen	0,18	0,63	+ 0,45	0,63	●	0,43	
NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung	0,18	0,63	+ 0,45	0,63	○	<=0,05	
Jekervallei en bovenloop van de Demervallei	0,18	0,63	+ 0,45	0,63	○	<=0,05	
Staatsforst Rheurdt / Littard	0,17	0,62	+ 0,44	0,62	○	<=0,05	
NSG Grietherorter Altrhein	0,17	0,62	+ 0,44	0,62	○	<=0,05	

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Berkel	0,17	0,61	+ 0,44	0,61	○	<=0,05	
Grensmaas	0,17	0,61	+ 0,44	0,61	○	<=0,05	
Kaninchenberge	0,16	0,60	+ 0,44	0,60	○	<=0,05	
Schwalm, Knippertzbach, Raderveekes u. Lüttelforster Bruch	0,17	0,60	+ 0,44	0,60	○	<=0,05	
NSG Bislicher Insel, nur Teilfläche	0,18	0,62	+ 0,43	0,62	○	<=0,05	
Overgang Kempen- Haspengouw	0,17	0,61	+ 0,43	0,61	○	<=0,05	
Lüntener Fischteich u. Ammeloer Venn	0,17	0,60	+ 0,43	0,60	●	0,33	
Helpensteiner Bachtal- Rothenbach	0,17	0,59	+ 0,43	0,59	○	0,34	
NSG - Komplex In den Drevenacker Dünen, mit Erweiterung	0,16	0,59	+ 0,43	0,60	○	<=0,05	
Schwarzes Wasser	0,16	0,58	+ 0,42	0,58	○	<=0,05	
Nette bei Vinkrath	0,17	0,59	+ 0,41	0,59	○	<=0,05	
Burlo- Vardingholter Venn und Entenschlatt	0,17	0,57	+ 0,41	0,57	●	0,35	
Schaagbachtal	0,16	0,56	+ 0,41	0,56	○	<=0,05	
Schwattet Gatt	0,16	0,56	+ 0,40	0,56	○	<=0,05	

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Witte Venn, Krosewicker Grenzwald	0,16	0,56	+ 0,40	0,56	○	<=0,05	⊘
NSG Rheinaue Walsum	0,15	0,54	+ 0,39	0,54	○	<=0,05	⊘
NSG Sonsfeldsche Bruch, Hagener Meer und Düne, mit Erweiterung	0,16	0,54	+ 0,39	0,54	○	<=0,05	⊘
Gartroper Mühlenbach	0,15	0,54	+ 0,38	0,54	○	<=0,05	⊘
Dämmer Wald	0,15	0,53	+ 0,38	0,53	○	<=0,05	⊘
Kirchheller Heide und Hiesfelder Wald	0,15	0,52	+ 0,37	0,52	○	<=0,05	⊘
Stollbach	0,15	0,52	+ 0,37	0,52	○	<=0,05	⊘
NSG Lohwardt/Reckerfel d, Hübsche Grändort, nur Teilfl., mit Erw.	0,14	0,51	+ 0,37	0,51	○	<=0,05	⊘
Ems	0,14	0,50	+ 0,36	0,50	○	<=0,05	⊘
NSG Lippeaue bei Damm u. Bricht und NSG Loosenberge, nur Teilfl	0,15	0,51	+ 0,36	0,51	○	<=0,05	⊘
Graeser Venn - Gut Moorhof	0,14	0,51	+ 0,36	0,51	○	<=0,05	⊘
Hügelgräberheide Halle-Hesingen	0,14	0,51	+ 0,36	0,51	●	0,35	✔

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Köllnischer Wald	0,14	0,50	+ 0,36	0,50	○	<=0,05	
Üfter Mark	0,14	0,50	+ 0,36	0,50	○	<=0,05	
Ueberanger Mark	0,14	0,50	+ 0,36	0,50	○	<=0,05	
Eper-Graeser Venn/ Lasterfeld	0,14	0,49	+ 0,35	0,49	○	<=0,05	
Steinbach	0,14	0,49	+ 0,35	0,49	○	<=0,05	
NSG Altrhein Reeser Eyland, mit Erweiterung	0,14	0,49	+ 0,35	0,49	○	<=0,05	
Lichtenhagen	0,14	0,49	+ 0,35	0,49	○	<=0,05	
Liesner Wald	0,14	0,49	+ 0,35	0,49	○	<=0,05	
Amtsvenn u. Hündfelder Moor	0,14	0,48	+ 0,34	0,48	●	0,28	
NSG Gut Grindt u. NSG Rheinaue zw. Km 830,7 - 833,2 , nur Teilfl	0,13	0,47	+ 0,34	0,47	○	<=0,05	
Latumer Bruch mit Buersbach, Stadtgräben und Wasserwerk	0,13	0,47	+ 0,33	0,47	○	<=0,05	
Gildehauser Venn	0,13	0,47	+ 0,33	0,47	○	<=0,05	
Teverener Heide	0,13	0,47	+ 0,33	0,47	○	<=0,05	
Untere Haseniederung	0,13	0,46	+ 0,33	0,46	○	<=0,05	

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Lippeaue	0,13	0,46	+ 0,33	0,46	○	<=0,05	
Bentheimer Wald	0,13	0,46	+ 0,33	0,46	○	<=0,05	
Bachsystem des Wienbaches	0,13	0,46	+ 0,33	0,46	○	<=0,05	
Rünenberger Venn	0,13	0,46	+ 0,33	0,46	○	<=0,05	
Heidesee in der Kirchheller Heide	0,13	0,45	+ 0,33	0,45	○	<=0,05	
NSG Reeser Schanz	0,13	0,46	+ 0,33	0,46	○	<=0,05	
Wacholderheide Hörsteloe	0,13	0,46	+ 0,32	0,46	○	<=0,05	
Zwarte Meer	0,13	0,45	+ 0,32	0,45	○	<=0,05	
Die Spey	0,12	0,44	+ 0,32	0,44	○	<=0,05	
Postwegmoore u. Rütterberg-Nord	0,13	0,45	+ 0,32	0,45	○	<=0,05	
Montagne Saint-Pierre (Bassenge; Oupeye; Visé)	0,13	0,45	+ 0,32	0,45	●	0,31	
Tillenberge	0,13	0,44	+ 0,32	0,44	○	<=0,05	
NSG Weseler Aue	0,13	0,45	+ 0,32	0,45	○	<=0,05	
Kranenmeer	0,12	0,44	+ 0,31	0,44	○	<=0,05	
Ilvericher Altrheinschlinge	0,13	0,44	+ 0,31	0,44	○	<=0,05	
Fürstenkuhle im Weissen Venn	0,12	0,44	+ 0,31	0,44	○	<=0,05	

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Plateau van Caestert met hellingbossen en mergelgrotten.	0,12	0,44	+ 0,31	0,44	●	0,31	✓
Herrenholz und Schöppinger Berg	0,12	0,43	+ 0,31	0,43	○	<=0,05	⊘
Basse Meuse et Meuse mitoyenne (Blégny; Oupeye; Visé)	0,12	0,43	+ 0,31	0,43	○	<=0,05	⊘
Basse Meuse et Meuse mitoyenne (Oupeye; Visé)	0,12	0,43	+ 0,31	0,43	○	<=0,05	⊘
Wurmtal südlich Herzogenrath	0,12	0,42	+ 0,30	0,42	○	<=0,05	⊘
Voerstreek	0,12	0,42	+ 0,30	0,42	●	0,29	✓
Basse vallée du Geer (Bassenge; Juprelle; Oupeye; Visé)	0,12	0,42	+ 0,30	0,42	○	<=0,05	⊘
Felsbachaue	0,12	0,42	+ 0,30	0,42	○	<=0,05	⊘
NSG Droste Woy und NSG Westerheide	0,12	0,42	+ 0,30	0,42	○	<=0,05	⊘
Dalum- Wietmarscher Moor und Georgsdorfer Moor	0,12	0,42	+ 0,30	0,42	○	<=0,05	⊘
Vallée de la Gueule en aval de Kelmis (Plombières; Welkenraedt)	0,11	0,41	+ 0,30	0,41	●	0,30	✓

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
NSG Rheinvorland bei Perrich	0,11	0,41	+ 0,30	0,41	○	<=0,05	⊘
Engdener Wüste	0,12	0,41	+ 0,29	0,41	○	<=0,05	⊘
Wald bei Haus Burlo	0,11	0,41	+ 0,29	0,41	○	<=0,05	⊘
Hesepers Moor, Engdener Wüste	0,11	0,40	+ 0,29	0,40	○	<=0,05	⊘
Vallée de la Gueule en amont de Kelmis (Kelmis; Lontzen; Raeren;	0,11	0,40	+ 0,29	0,40	○	<=0,05	⊘
Esterfelder Moor bei Meppen	0,12	0,40	+ 0,29	0,40	○	<=0,05	⊘
Samerrott	0,11	0,39	+ 0,28	0,40	○	<=0,05	⊘
VSG 'Heubachniederung, Lavesumer Bruch und Borkenberge'	0,11	0,39	+ 0,28	0,39	○	<=0,05	⊘
NSG Rheinvorland im Orsoyer Rheinbogen, mit Erweiterung	0,11	0,39	+ 0,28	0,39	○	<=0,05	⊘
Moorschlatts und Heiden in Wachendorf	0,11	0,39	+ 0,28	0,39	○	<=0,05	⊘
Wienbecker Mühle	0,11	0,39	+ 0,28	0,39	○	<=0,05	⊘
Brander Wald	0,11	0,39	+ 0,28	0,39	○	<=0,05	⊘

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Kellenberg und Rur zwischen Flossdorf und Broich	0,11	0,39	+ 0,28	0,39	☐	<=0,05	
Sundern	0,11	0,38	+ 0,28	0,39	☐	<=0,05	
Harskamp	0,11	0,38	+ 0,28	0,38	☐	<=0,05	
Roruper Holz mit Kestenbusch	0,11	0,38	+ 0,27	0,38	☐	<=0,05	
Weißes Venn / Geisheide	0,11	0,38	+ 0,27	0,38	☐	<=0,05	
Osthertogenwald autour de Raeren (Raeren)	0,11	0,38	+ 0,27	0,38	☐	<=0,05	
Wurmtal nördlich Herzogenrath	0,11	0,38	+ 0,27	0,38	☐	<=0,05	
Osthertogenwald autour de Raeren (Raeren)	0,10	0,37	+ 0,27	0,37	☐	<=0,05	
Münsterbachtal, Münsterbusch	0,11	0,37	+ 0,27	0,37	☐	<=0,05	
Oudegaasterbrekke n, Fluessen en omgeving	0,10	0,37	+ 0,27	0,37	☐	<=0,05	
Egelsberg	0,10	0,36	+ 0,26	0,36	☐	<=0,05	
Gutswald Stovern	0,10	0,36	+ 0,26	0,36	☐	<=0,05	
NSG Rheinvorland nördl. der Ossenberger Schleuse, nur Teilfläche	0,10	0,36	+ 0,26	0,36	☐	<=0,05	

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Vallée de la Gueule en aval de Kelmis (Plombières)	0,10	0,35	+ 0,25	0,35	○	<=0,05	⊘
Stollen im Rothenberg bei Wettringen	0,10	0,35	+ 0,25	0,35	○	<=0,05	⊘
Kleingewässer Achterberg	0,10	0,35	+ 0,25	0,35	○	<=0,05	⊘
Indemündung	0,10	0,34	+ 0,25	0,34	○	<=0,05	⊘
Vechte	0,10	0,34	+ 0,25	0,34	○	<=0,05	⊘
Hammerberg	0,10	0,34	+ 0,24	0,34	○	<=0,05	⊘
VSG Feuchtwiesen im nördlichen Münsterland	0,09	0,34	+ 0,24	0,34	○	<=0,05	⊘
Buchenwälder bei Zweifall	0,09	0,33	+ 0,24	0,33	○	<=0,05	⊘
Lindenberger Wald	0,09	0,33	+ 0,24	0,33	○	<=0,05	⊘
Steinbruchbereich Bernhardshammer und Binsfeldhammer	0,09	0,33	+ 0,24	0,33	○	<=0,05	⊘
IJsselmeer	0,10	0,34	+ 0,24	0,34	○	<=0,05	⊘
Vallée de la Gueule en amont de Kelmis (Kelmis; Lontzen; Raeren)	0,09	0,33	+ 0,24	0,33	○	<=0,05	⊘
Tinner Dose, Sprakeler Heide	0,09	0,33	+ 0,23	0,33	○	<=0,05	⊘

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2		Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Hoogste depositie (mol/ha/j)	max. benodigd (mol/ha/j)		beschikbaar?	
Rur von Obermaubach bis Linnich	0,09	0,33	+ 0,23	0,33		○	<=0,05	
Schlangenberg	0,09	0,32	+ 0,23	0,32		○	<=0,05	
Alter Bierkeller bei Ochtrup	0,09	0,32	+ 0,23	0,32		○	<=0,05	
Emstal von Lathen bis Papenburg	0,09	0,32	+ 0,23	0,32		○	<=0,05	
Vallée du Ruisseau de Bolland (Blégny; Herve; Soumagne)	0,09	0,31	+ 0,22	0,31		○	<=0,05	
Vallée du Ruisseau de Bolland (Blégny; Herve; Soumagne)	0,09	0,31	+ 0,22	0,31		○	<=0,05	
Schwarzes Venn	0,09	0,31	+ 0,22	0,31		○	<=0,05	
Schnippenpohl	0,09	0,30	+ 0,22	0,30		○	<=0,05	
Wehebachtäler und Leyberg	0,09	0,30	+ 0,22	0,30		○	<=0,05	
Bärenstein	0,09	0,30	+ 0,22	0,30		○	<=0,05	
Feuchtwiese Ochtrup	0,08	0,29	+ 0,21	0,29		○	<=0,05	
Vlakte van de Raan	0,08	0,29	+ 0,21	0,29		○	<=0,05	
Noordzeekustzone	0,08	0,29	+ 0,21	0,29		●	0,16	
Stillgewässer bei Kluse	0,08	0,28	+ 0,21	0,29		○	<=0,05	

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2 Hoogste depositie (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Niedersächsisches Wattenmeer und angrenzendes Küstenmeer	0,08	0,28	+ 0,20	0,28	☐	<=0,05	☒
Nationalpark Niedersächsisches Wattenmeer	0,08	0,28	+ 0,20	0,28	☐	<=0,05	☒
Weier am Syenvenn	0,08	0,28	+ 0,20	0,28	☐	<=0,05	☒
Ahlder Pool	0,08	0,27	+ 0,20	0,27	☐	<=0,05	☒
Berger Keienvenn	0,08	0,27	+ 0,20	0,27	☐	<=0,05	☒
Unterems und Außenems	0,08	0,27	+ 0,19	0,27	☐	<=0,05	☒
Syen-Venn	0,08	0,27	+ 0,19	0,27	☐	<=0,05	☒
Salzbrunnen am Rothenberg	0,08	0,26	+ 0,19	0,26	☐	<=0,05	☒
Krummhörn	0,07	0,26	+ 0,19	0,26	☐	<=0,05	☒
Ostfriesische Meere	0,07	0,24	+ 0,17	0,24	☐	<=0,05	☒
Rheiderland	0,06	0,24	+ 0,17	0,24	☐	<=0,05	☒
Großes Meer, Loppersumer Meer	0,06	0,23	+ 0,17	0,23	☐	<=0,05	☒
Brockenberg	0,06	0,23	+ 0,16	0,23	☐	<=0,05	☒
Werther Heide, Napoleonsweg	0,06	0,22	+ 0,16	0,22	☐	<=0,05	☒
Emsmarsch von Leer bis Emden	0,06	0,22	+ 0,16	0,22	☐	<=0,05	☒

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Situatie 2		Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Hoogste depositie (mol/ha/j)	max. benodigd (mol/ha/j)		beschikbaar?	
Teichfledermaus-Gewässer im Raum Aurich	>0,05	0,19	+ 0,14	0,19	☐	<=0,05	☒	
Fehntjer Tief und Umgebung	0,05	0,17	+ 0,12	0,17	☐	<=0,05	☒	
Lauwersmeer	0,05	0,17	+ 0,12	0,17	☐	<=0,05	☒	
Westermarsch	0,04	0,14	+ 0,10	0,14	☐	<=0,05	☒	

Geen overschrijding*

Wel overschrijding

* Deze uitkomst wordt niet meegenomen in de toetsing aan de Wnb. Bij de toetsing aan de Wnb gaat het om de relevante hexagonen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd.

Depositie per
habitattype

Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigro

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1008c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	5,12	18,73	+ 13,61		<=0,05	

Haringvliet

De Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1015c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	4,50	16,16	+ 11,66		<=0,05	

De Kalmthouse Heide

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1013c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	3,48	12,68	+ 9,20		4,25	

Kalmthoutse Heide

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1004c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	3,04	11,26	+ 8,22		4,25	

Klein en Groot Schietveld

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1005c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	2,69	9,69	+ 7,00	☐	<=0,05	

Het Blak, Kievitsheide, Ekstergoor en nabijgelegen Kamsalamander

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1007c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	2,60	9,19	+ 6,59	☐	<=0,05	

Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1016c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	2,34	8,73	+ 6,39	☐	<=0,05	

Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1009c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	1,98	7,18	+ 5,20	☐	<=0,05	

Historische fortengordels van Antwerpen als vleermuizenhabitat.

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1012c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	2,02	7,17	+ 5,16		<=0,05	

Schorren en Polders van de Beneden-Schelde

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1049c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	1,93	6,97	+ 5,05		<=0,05	

Schelde- en Durmeëstuarium van de Nederlandse grens tot Gent

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1043c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	1,97	6,94	+ 4,97		<=0,05	

Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1006c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	1,72	6,11	+ 4,39		<=0,05	

Kuifeend en Blokkersdijk

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1046c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,96	3,45	+ 2,49		<=0,05	

Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en h

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1010c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,85	3,10	+ 2,25		<=0,05	

Bossen en heiden van zandig Vlaanderen: oostelijk deel

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1042c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,86	3,04	+ 2,18		<=0,05	

Ronde Put

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1017c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,84	2,93	+ 2,09		<=0,05	

Yerseke en Kapelse Moer

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H1330B Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	0,76	2,70	+ 1,94	○	<=0,05	
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0,76	2,70	+ 1,94	○	<=0,05	

Voordelta

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	0,46	1,69	+ 1,23	○	1,23	
H2110 Embryonale duinen	0,46	1,69	+ 1,23	○	1,23	
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0,39	1,39	+ 1,00	○	0,78	
H1320 Slijkgrasvelden	0,38	1,36	+ 0,98	○	0,78	
H1310B Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	0,39	1,36	+ 0,97	○	<=0,05	

Vogelschutzgebiet 'Unterer Niederrhein'

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:119&c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,60	2,13	+ 1,53	○	<=0,05	

Durme en Middenloop van de Schelde

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1048c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,53	1,95	+ 1,42		<=0,05	

De Zegge

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1014c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,53	1,93	+ 1,40		<=0,05	

Bovenloop van de Grote Nete met Zammelsbroek, Langdonken en Goor

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1011c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,49	1,78	+ 1,28		<=0,05	

Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse Heide, Warmbeek en Waterin

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1022c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,45	1,65	+ 1,20		0,95	

Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariaho

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1040c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,44	1,60	+ 1,17		0,95	

Demervallei

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1055c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,41	1,56	+ 1,15		<=0,05	

De Demervallei

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1041c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,39	1,46	+ 1,07		<=0,05	

NSG Salmorth, nur Teilfläche

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1181c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,41	1,44	+ 1,03		<=0,05	

Militair domein en vallei van de Zwarte Beek

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1037c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,38	1,41	+ 1,03		<=0,05	

Polders

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1058c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,40	1,42	+ 1,02		<=0,05	

Dornicksche Ward

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1182c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,40	1,41	+ >1,00		<=0,05	

Vallei- en brongebied van de Zwarte Beek, Bolisserbeek en Dommel

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1019c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,38	1,37	+ 0,99		<=0,05	

NSG Emmericher Ward

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1183c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,39	1,38	+ 0,99	○	<=0,05	

Spanjaards Duin

Wyler Meer (Teilfläche des NSG Düffel)

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1180c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,37	1,29	+ 0,92	○	<=0,05	

Reichswald

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1194c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,34	1,22	+ 0,88	○	<=0,05	

Bocholt, Hechtel-Eksel, Meeuwen-Gruitrode, Neerpelt en Peer

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1036c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,34	1,21	+ 0,87	○	<=0,05	

Rhein-Fischschutzzonen zwischen Emmerich und Bad Honnef

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1235c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,36	1,22	+ 0,87		<=0,05	

Wisseler Dünen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1195c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,34	1,18	+ 0,84		<=0,05	

Valleien van de Winge en de Motte met valleihellingen.

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1054c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,31	1,11	+ 0,81		<=0,05	

NSG Kranenburger Bruch

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1193c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,32	1,09	+ 0,77		<=0,05	

Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrod

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1020c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,29	1,06	+ 0,77		<=0,05	

Houthalen-Helchteren, Meeuwen-Gruitrode en Peer

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1039c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,29	1,06	+ 0,77		<=0,05	

NSG Bienener Altrhein, Millinger u. Hurler Meer u. NSG Empeler M

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1187c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,29	1,04	+ 0,75		<=0,05	

Veerse Meer

Bossen en kalkgraslanden van Haspengouw

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1028c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,27	0,99	+ 0,72		<=0,05	

Abeek met aangrenzende moerasgebieden

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1023c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,28	1,00	+ 0,72	☐	<=0,05	

Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1045c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,26	0,97	+ 0,71	☐	<=0,05	

Valleien van de Laambeek, Zonderikbeek, Slangebeek en Roosterbee

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1021c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,26	0,94	+ 0,68	☐	<=0,05	

Vijvercomplex van Midden Limburg

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1038c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,26	0,94	+ 0,68	☐	<=0,05	

Fleuthkuhlen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1233c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,26	0,89	+ 0,63		<=0,05	

Itterbeek met Brand, Jagersborg en Schootsheide en Bergerven

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1024c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,25	0,88	+ 0,62		<=0,05	

Bosbeekvallei en aangrenzende bos- en heidegebieden te As-Opglab

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1032c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,24	0,86	+ 0,62		<=0,05	

Het Zwin

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1061c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,24	0,86	+ 0,62		<=0,05	

Duingebieden inclusief IJzermonding en Zwin.

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1057c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,24	0,86	+ 0,62	☐	<=0,05	

Krekengebied

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1047c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,23	0,84	+ 0,60	☐	<=0,05	

Kalflack

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1196c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,23	0,81	+ 0,58	☐	<=0,05	

Bokrijk en omgeving

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1033c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,22	0,80	+ 0,57	☐	<=0,05	

SBZ 3 / ZPS 3

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1098c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,22	0,78	+ 0,56	☐	<=0,05	

Uedemer Hochwald

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1218c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,20	0,76	+ 0,55	☐	<=0,05	

NSG Kellener Altrhein, nur Teilfläche, mit Erweiterung

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1184c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,22	0,77	+ 0,55	☐	<=0,05	

Kustbroedvogels te Zeebrugge-Heist

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1062c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,22	0,77	+ 0,55	☐	<=0,05	

Erlenwälder bei Gut Hovesaat

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1217c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,23	0,78	+ 0,55		<=0,05	

Poldercomplex

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1060c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,21	0,75	+ 0,54		<=0,05	

De Maten

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1018c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,22	0,76	+ 0,54		<=0,05	

Vogelschutzgebiet 'Schwalm-Nette-Platte mit Grenzwald u. Meinweg

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1247c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,21	0,74	+ 0,54		0,43	

Wälder und Heiden bei Brügggen-Bracht

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1255c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,21	0,74	+ 0,53	☐	<=0,05	

Mechelse Heide en vallei van de Ziepbeek

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1025c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,21	0,74	+ 0,53	☐	<=0,05	

'Brutbaeume' des Heldbock (Grosser Eichenbock) in Emmerich

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1185c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,21	0,73	+ 0,52	☐	<=0,05	

Krickenbecker Seen - Kl. De Witt-See

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1246c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,21	0,73	+ 0,52	☐	<=0,05	

De Mechelse Heide en de Vallei van de Ziepbeek

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1035c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,20	0,72	+ 0,52		<=0,05	

Klevsche Landwehr, Anholt. Issel, Feldschlaggr. u. Regnieter Bac

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1188c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,20	0,72	+ 0,52		<=0,05	

Diersfordter Wald/ Schnepfenberg

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1205c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,19	0,70	+ 0,51		<=0,05	

Elmpter Schwalmbruch

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1254c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,20	0,71	+ 0,51		<=0,05	

Itterbecker Heide

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1128c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,20	0,71	+ 0,51	☐	<=0,05	

Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1027c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,20	0,70	+ 0,50	☐	<=0,05	

Hangmoor Damerbruch

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:12q2c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,20	0,70	+ 0,50	☐	<=0,05	

Groote Gat

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H1330B Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	0,19	0,69	+ 0,50	☐	<=0,05	

De Maten

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1034c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,19	0,67	+ 0,49		<=0,05	

NSG Rheinaue Bislich-Vahnum, nur Teilfläche

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1219c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,17	0,65	+ 0,48		<=0,05	

Grosses Veen

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1204c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,19	0,66	+ 0,48		<=0,05	

Lüsekamp und Boschbeek

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1258c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,19	0,66	+ 0,47		0,43	

Tote Rahm

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1244c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,18	0,64	+ 0,47		<=0,05	

Niederkamp

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1234c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,17	0,64	+ 0,46		<=0,05	

Vogelschutzgebiet 'Moore und Heiden des westlichen Münsterlandes

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1157c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,18	0,64	+ 0,46		0,37	

Zwillbrocker Venn u. Ellewicker Feld

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1164c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,18	0,64	+ 0,46		<=0,05	

Bossen, heiden en valleigebieden van zandig Vlaanderen: westelij

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1059c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,18	0,63	+ 0,46		<=0,05	

Tantelbruch mit Elmpter Bachtal und Teilen der Schwalmaue

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1256c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,18	0,63	+ 0,45		<=0,05	

Meinweg mit Ritzroder Dünen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1259c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,18	0,63	+ 0,45		0,43	

NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1186c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,18	0,63	+ 0,45		<=0,05	

Jekervallei en bovenloop van de Demervallei

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1030c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,18	0,63	+ 0,45	☐	<=0,05	☒

Staatsforst Rheurdt / Littard

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1243c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,17	0,62	+ 0,44	☐	<=0,05	☒

NSG Grietherorter Altrhein

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1197c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,17	0,62	+ 0,44	☐	<=0,05	☒

Berkel

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1172c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,17	0,61	+ 0,44	☐	<=0,05	☒

Grensmaas

Kaninchenberge

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1227c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,16	0,60	+ 0,44	☐	<=0,05	

Schwalm, Knippertzbach, Raderveekes u. Lüttelforster Bruch

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1260c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,17	0,60	+ 0,44	☐	<=0,05	

NSG Bislicher Insel, nur Teilfläche

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1220c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,18	0,62	+ 0,43	☐	<=0,05	

Overgang Kempen-Haspengouw

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1031c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,17	0,61	+ 0,43	☐	<=0,05	

Lüntener Fischteich u. Ammeloer Venn

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1153c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,17	0,60	+ 0,43	☐	0,33	☒

Helpensteiner Bachtal-Rothenbach

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1262c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,17	0,59	+ 0,43	☐	0,34	☒

NSG - Komplex In den Drevenacker Dünen, mit Erweiterung

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1226c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,16	0,59	+ 0,43	☐	<=0,05	☐

Schwarzes Wasser

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1223c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,16	0,58	+ 0,42	☐	<=0,05	☐

Nette bei Vinkrath

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1248c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,17	0,59	+ 0,41	☐	<=0,05	

Burlo-Vardingholter Venn und Entenschlatt

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1171c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,17	0,57	+ 0,41	☐	0,35	

Schaagbachtal

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1261c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,16	0,56	+ 0,41	☐	<=0,05	

Schwattet Gatt

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1165c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,16	0,56	+ 0,40	☐	<=0,05	

Witte Venn, Krosewicker Grenzwald

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1155c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,16	0,56	+ 0,40	☐	<=0,05	

NSG Rheinaue Walsum

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1238c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,15	0,54	+ 0,39	☐	<=0,05	

NSG Sonsfeldsche Bruch, Hagener Meer und Düne, mit Erweiterung

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1202c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,16	0,54	+ 0,39	☐	<=0,05	

Gartroper Mühlenbach

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1228c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,15	0,54	+ 0,38	☐	<=0,05	

Dämmer Wald

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1206c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,15	0,53	+ 0,38		<=0,05	

Kirchheller Heide und Hiesfelder Wald

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1239c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,15	0,52	+ 0,37		<=0,05	

Stollbach

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1229c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,15	0,52	+ 0,37		<=0,05	

NSG Lohwardt/Reckerfeld, Hübsche Grändort, nur Teilfl., mit Erw.

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1200c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,14	0,51	+ 0,37		<=0,05	

Ems

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1117c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,14	0,50	+ 0,36		<=0,05	

NSG Lippeaue bei Damm u. Bricht und NSG Loosenberge, nur Teilfl

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1225c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,15	0,51	+ 0,36		<=0,05	

Graeser Venn - Gut Moorhof

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1156c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,14	0,51	+ 0,36		<=0,05	

Hügelgräberheide Halle-Hesingen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1132c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,14	0,51	+ 0,36		0,35	

Köllnischer Wald

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1240c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,14	0,50	+ 0,36		<=0,05	

Üfter Mark

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1208c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,14	0,50	+ 0,36		<=0,05	

Ueberanger Mark

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1252c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,14	0,50	+ 0,36		<=0,05	

Eper-Graeser Venn/ Lasterfeld

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1158c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,14	0,49	+ 0,35		<=0,05	

Steinbach

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1231c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,14	0,49	+ 0,35	☐	<=0,05	

NSG Altrhein Reeser Eyland, mit Erweiterung

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1201c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,14	0,49	+ 0,35	☐	<=0,05	

Lichtenhagen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1207c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,14	0,49	+ 0,35	☐	<=0,05	

Liesner Wald

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1167c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,14	0,49	+ 0,35	☐	<=0,05	

Amtsvenn u. Hündfelder Moor

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1154c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,14	0,48	+ 0,34		0,28	

NSG Gut Grindt u. NSG Rheinaue zw. Km 830,7 - 833,2 , nur Teilfl

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1203c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,47	+ 0,34		<=0,05	

Latumer Bruch mit Buersbach, Stadtgräben und Wasserwerk

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1249c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,47	+ 0,33		<=0,05	

Gildehauser Venn

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1143c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,47	+ 0,33		<=0,05	

Teverener Heide

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1264c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,47	+ 0,33		<=0,05	

Untere Haseniederung

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1126c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,46	+ 0,33		<=0,05	

Lippeaue

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1214c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,46	+ 0,33		<=0,05	

Bentheimer Wald

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1137c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,46	+ 0,33		<=0,05	

Bachsystem des Wienbaches

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1211c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,46	+ 0,33		<=0,05	

Rüenberger Venn

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1144c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,46	+ 0,33		<=0,05	

Heidesee in der Kirchheller Heide

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1241c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,45	+ 0,33		<=0,05	

NSG Reeser Schanz

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1199c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,46	+ 0,33		<=0,05	

Wacholderheide Hörsteloe

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1166c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,46	+ 0,32		<=0,05	

Zwarte Meer

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H6510B Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	0,13	0,45	+ 0,32		<=0,05	

Die Spey

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1251c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,12	0,44	+ 0,32		<=0,05	

Postwegmoore u. Rütterberg-Nord

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1230c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,45	+ 0,32		<=0,05	

Montagne Saint-Pierre (Bassenge; Oupeye; Visé)

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1070c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,45	+ 0,32		0,31	

Tillenberge

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1134c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,44	+ 0,32		<=0,05	

NSG Weseler Aue

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1221c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,45	+ 0,32		<=0,05	

Kranenmeer

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1209c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,12	0,44	+ 0,31		<=0,05	

Iivericher Altrheinschlinge

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1257c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,13	0,44	+ 0,31		<=0,05	

Fürstenkuhle im Weissen Venn

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1173c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,12	0,44	+ 0,31		<=0,05	

Plateau van Caestert met hellingbossen en mergelgrotten.

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1026c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,12	0,44	+ 0,31		0,31	

Herrenholz und Schöppinger Berg

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1168c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,12	0,43	+ 0,31		<=0,05	

Basse Meuse et Meuse mitoyenne (Blégny; Oupeye; Visé)

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1072c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,12	0,43	+ 0,31		<=0,05	

Basse Meuse et Meuse mitoyenne (Oupeye; Visé)

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1071c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,12	0,43	+ 0,31		<=0,05	

Wurmtal südlich Herzogenrath

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1267c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,12	0,42	+ 0,30		<=0,05	

Voerstreek

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1029c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,12	0,42	+ 0,30		0,29	

Basse vallée du Geer (Bassenge; Juprelle; Oupeye; Visé)

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1069c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,12	0,42	+ 0,30	☐	<=0,05	

Felsbachaue

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1174c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,12	0,42	+ 0,30	☐	<=0,05	

NSG Droste Woy und NSG Westerheide

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1224c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,12	0,42	+ 0,30	☐	<=0,05	

Dalum-Wietmarscher Moor und Georgsdorfer Moor

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1129c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,12	0,42	+ 0,30	☐	<=0,05	

Vallée de la Gueule en aval de Kelmis (Plombières; Welkenraedt)

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1076c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,41	+ 0,30		0,30	

NSG Rheinvorland bei Perrich

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1222c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,41	+ 0,30		<=0,05	

Engdener Wüste

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1135c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,12	0,41	+ 0,29		<=0,05	

Wald bei Haus Burlo

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1169c Habitatype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,41	+ 0,29		<=0,05	

Hesep Moor, Engdener Wüste

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1133c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,40	+ 0,29		<=0,05	

Vallée de la Gueule en amont de Kelmis (Kelmis; Lontzen; Raeren;

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1078c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,40	+ 0,29		<=0,05	

Esterfelder Moor bei Meppen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1127c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,12	0,40	+ 0,29		<=0,05	

Samerrott

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1141c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,39	+ 0,28		<=0,05	

VSG 'Heubachniederung, Lavesumer Bruch und Borkenberge'

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1191c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,39	+ 0,28		<=0,05	

NSG Rheinvorland im Orsoyer Rheinbogen, mit Erweiterung

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1237c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,39	+ 0,28		<=0,05	

Moorschlatts und Heiden in Wachendorf

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1130c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,39	+ 0,28		<=0,05	

Wienbecker Mühle

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1210c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,39	+ 0,28		<=0,05	

Brander Wald

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1279c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,39	+ 0,28		<=0,05	

Kellenberg und Rur zwischen Flossdorf und Broich

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1265c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,39	+ 0,28		<=0,05	

Sundern

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1176c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,38	+ 0,28		<=0,05	

Harskamp

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1146c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,38	+ 0,28		<=0,05	

Roruper Holz mit Kestenbusch

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1175c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,38	+ 0,27		<=0,05	

Weißes Venn / Geisheide

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1190c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,38	+ 0,27		<=0,05	

Osthertogenwald autour de Raeren (Raeren)

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1091c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,38	+ 0,27		<=0,05	

Wurmtal nördlich Herzogenrath

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1268c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,38	+ 0,27		<=0,05	

Osthertogewald autour de Raeren (Raeren)

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1090c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,10	0,37	+ 0,27		<=0,05	

Münsterbachtal, Münsterbusch

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1276c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,11	0,37	+ 0,27		<=0,05	

Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,10	0,37	+ 0,27		<=0,05	
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,08	0,31	+ 0,22		<=0,05	

Egelsberg

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1250c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,10	0,36	+ 0,26		<=0,05	

Gutswald Stovern

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1142c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,10	0,36	+ 0,26	☐	<=0,05	

NSG Rheinvorland nördl. der Ossenberger Schleuse, nur Teilfläche

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1236c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,10	0,36	+ 0,26	☐	<=0,05	

Vallée de la Gueule en aval de Kelmis (Plombières)

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1075c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,10	0,35	+ 0,25	☐	<=0,05	

Stollen im Rothenberg bei Wettringen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1150c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,10	0,35	+ 0,25	☐	<=0,05	

Kleingewässer Achterberg

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1145c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,10	0,35	+ 0,25	☐	<=0,05	

Indemündung

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1269c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,10	0,34	+ 0,25	☐	<=0,05	

Vechte

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1160c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,10	0,34	+ 0,25	☐	<=0,05	

Hammerberg

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1275c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,10	0,34	+ 0,24	☐	<=0,05	

VSG Feuchtwiesen im nördlichen Münsterland

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1163c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,34	+ 0,24		<=0,05	

Buchenwälder bei Zweifall

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1282c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,33	+ 0,24		<=0,05	

Lindenberger Wald

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1266c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,33	+ 0,24		<=0,05	

Steinbruchbereich Bernhardshammer und Binsfeldhammer

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1278c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,33	+ 0,24		<=0,05	

IJsselmeer

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H7140A Overgangs- en trilveren (trilveren)	0,10	0,34	+ 0,24	☐	<=0,05	

Vallée de la Gueule en amont de Kelmis (Kelmis; Lontzen; Raeren)

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1077c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,33	+ 0,24	☐	<=0,05	

Tinner Dose, Sprakeler Heide

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1124c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,33	+ 0,23	☐	<=0,05	

Rur von Obermaubach bis Linnich

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1270c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,33	+ 0,23	☐	<=0,05	

Schlangenbergr

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1277c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,32	+ 0,23	☐	<=0,05	☒

Alter Bierkeller bei Ochtrup

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1159c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,32	+ 0,23	☐	<=0,05	☒

Emstal von Lathen bis Papenburg

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1118c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,32	+ 0,23	☐	<=0,05	☒

Vallée du Ruisseau de Bolland (Blégny; Herve; Soumagne)

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1074c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,31	+ 0,22	☐	<=0,05	☒

Vallée du Ruisseau de Bolland (Blégny; Herve; Soumagne)

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1073c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,31	+ 0,22		<=0,05	

Schwarzes Venn

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1189c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,31	+ 0,22		<=0,05	

Schnippenpohl

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1148c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,30	+ 0,22		<=0,05	

Wehebachtäler und Leyberg

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1271c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,30	+ 0,22		<=0,05	

Bärenstein

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1274c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,09	0,30	+ 0,22	☐	<=0,05	☐

Feuchtwiese Ochtrup

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1149c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,08	0,29	+ 0,21	☐	<=0,05	☐

Vlakte van de Raan

Noordzeekustzone

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	0,07	0,23	+ 0,16	☐	0,16	☒
H2110 Embryonale duinen	0,07	0,23	+ 0,16	☐	0,14	☒
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,06	0,22	+ 0,15	☐	0,15	☒
H1310B Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	0,06	0,21	+ 0,15	☐	0,15	☒
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0,06	0,21	+ 0,15	☐	0,13	☒

Stillgewässer bei Kluse

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1122c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,08	0,28	+ 0,21	☐	<=0,05	

Niedersächsisches Wattenmeer und angrenzendes Küstenmeer

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1100c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,08	0,28	+ 0,20	☐	<=0,05	

Nationalpark Niedersächsisches Wattenmeer

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1101c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,08	0,28	+ 0,20	☐	<=0,05	

Weiher am Syenvenn

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1138c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,08	0,28	+ 0,20	☐	<=0,05	

Ahlder Pool

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1140c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,08	0,27	+ 0,20	☐	<=0,05	

Berger Keienvenn

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1139c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,08	0,27	+ 0,20	☐	<=0,05	

Unterems und Außenems

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1107c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,08	0,27	+ 0,19	☐	<=0,05	

Syen-Venn

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1136c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,08	0,27	+ 0,19	☐	<=0,05	

Salzbrunnen am Rothenberg

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1147c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,08	0,26	+ 0,19	☐	<=0,05	

Krummhörn

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1108c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,07	0,26	+ 0,19	☐	<=0,05	

Ostfriesische Meere

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1110c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,07	0,24	+ 0,17	☐	<=0,05	

Rheiderland

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1115c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,06	0,24	+ 0,17	☐	<=0,05	

Großes Meer, Loppersumer Meer

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1109c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,06	0,23	+ 0,17	☐	<=0,05	

Brockenberg

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1273c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,06	0,23	+ 0,16	☐	<=0,05	

Werther Heide, Napoleonsweg

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1272c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,06	0,22	+ 0,16	☐	<=0,05	

Emsmarsch von Leer bis Emden

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
H9999:1113c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,06	0,22	+ 0,16	☐	<=0,05	

Teichfledermaus-Gewässer im Raum Aurich

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Hg999:1102c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	>0,05	0,19	+ 0,14	☐	<=0,05	

Fehntjer Tief und Umgebung

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Hg999:1112c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,05	0,17	+ 0,12	☐	<=0,05	

Lauwersmeer

Westermarsch

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte	
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		max. benodigd (mol/ha/j)	beschikbaar?
Hg999:1103c Habitattype onbekend/onzeker (buitenland)	0,04	0,14	+ 0,10	☐	<=0,05	

Geen overschrijding*

Wel overschrijding

* Deze uitkomst wordt niet meegenomen in de toetsing aan de Wnb. Bij de toetsing aan de Wnb gaat het om de relevante hexagonalen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd.

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden verleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2016_20170324_a9b5d9a5ef

Database versie 2016_20170301_feb336c45f

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2015-handboek-o>

Bijlage 8 Aerius glastuinbouw

Onderhavige bijlage 8 betreft de resultaten van de Aeriusberekening voor glastuinbouw van het voornemen.

De maximale groei van de glastuinbouwbedrijven binnen de aanduiding 'glastuinbouw' is per bedrijf berekend. Hierbij is ervan uitgegaan dat de gehele oppervlakte binnen de aanduiding 'glastuinbouw' benut wordt voor glastuinbouw.

De emissie is gebaseerd op 0,028 gr/NOx/sec/ha glastuinbouw.

De uitkomsten zijn ingevoerd in Aerius ten behoeve van de (toename van) ammoniakdepositie.

Bij de berekeningen is rekening gehouden met de volgende oppervlakte van het bouwvlak:

Uitbreidingsoppervlakte binnen het bouwvlak - glastuinbouw

adres_woonplaats	Oppervlakte bouwvlak (in m2)	Uitbreidingsruimte (binnen huidig bouwvlak in m2)
Oude Heijningsedijk 10 Heijningen	29071	1500
Oude Heijningsedijk 16b Heijningen	39935	1720
Molendijk 12 Standdaarbuiten	11046	2670
Hazeldonkse Zandweg 89 Zevenbergen	36263	14200
Hazeldonkse Zandweg 91 Zevenbergen	35038	0
Hazeldonkse Zandweg 97 Zevenbergen	39659	0
Hazeldonkse Zandweg 97 Zevenbergen	66254	9180
Hazeldonkse Zandweg 97a Zevenbergen	47750	9450
Hazeldonkse Zandweg 101 Zevenbergen	30004	0
Hazeldonkse Zandweg 103 Zevenbergen	43770	3000
Hazeldonkse Zandweg 105 Zevenbergen	134957	64000
Pootweg 13 Langeweg	9392	3412
Zuidijk 1a Langeweg	Hazeldonkse zandweg 105	Hazeldonkse zandweg 105
De Langeweg 13 Langeweg	48300	0
De Langeweg 13a Langeweg	56452	16890
Molenweg 2 Langeweg	27240	6650

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat resultaten van een stikstofdepositieberekening met AERIUS Calculator. U dient dit document te gebruiken ter onderbouwing van een vergunningaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming.

De resultaten geven de stikstofeffecten van deze activiteit weer voor Natura 2000-gebieden. AERIUS Calculator maakt enkel voor de PAS-gebieden inzichtelijk welke stikstofgevoelige habitattypen er voor komen en op welke hiervan een effect is. Op basis hiervan is aangegeven voor hoeveel hectares ontwikkelingsruimte benodigd is.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en stikstofoxide (NO_x), of één van beide. Hiermee is de depositie van de activiteit berekend en uitgewerkt.

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in de Calculator.

Berekening Situatie 1

- ▶ Kenmerken
- ▶ Emissie
- ▶ Depositie natuurgebieden
- ▶ Depositie habitattypen

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl en pas.naturazoo.nl.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Gemeente Moerdijk	nvt, nvt nvt

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
PlanMER Buitengebied	RYDLM4Pc8H6m
Datum berekening	Rekenjaar
28 juni 2017, 09:41	2017

Totale emissie

Situatie 1	
NOx	11.714,00 kg/j
NH ₃	-

Depositie

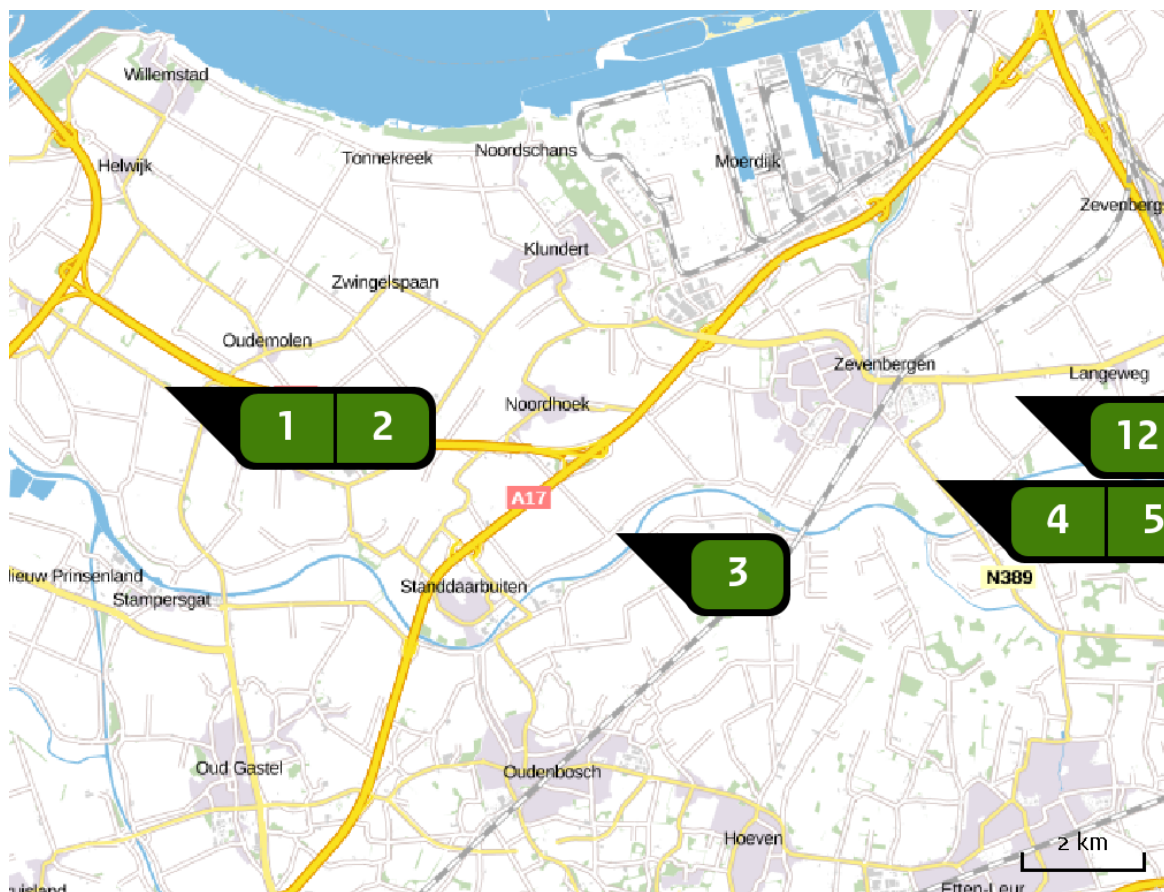
Hectare met
hoogste project-
bijdrage (mol/ha/j)

Natuurgebied	Provincie
-	-
Situatie 1	
-	-

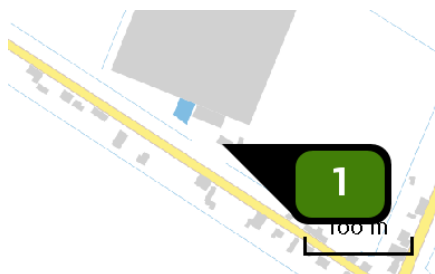
Toelichting

Toename depositie tgv de uitbreidingsmogelijkheden glastuinbouw

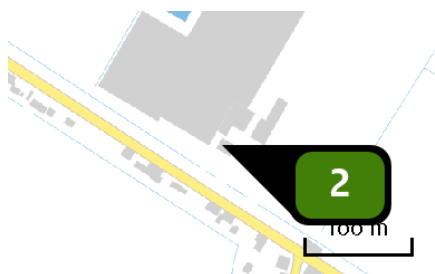
Locatie
Situatie 1

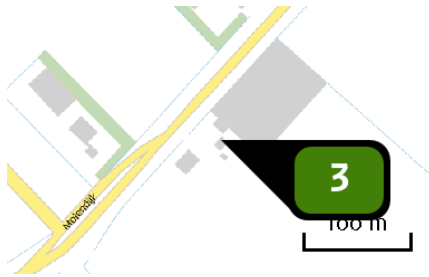
Emissie
(per bron)
Situatie 1

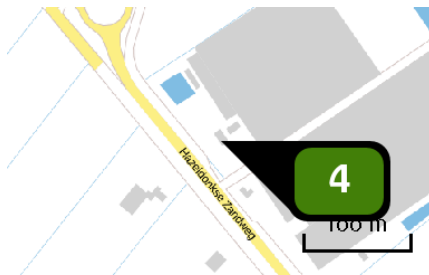
Naam **1 NOx**
 Locatie (X,Y) **89970, 406418**
 Uitstoothoogte **8,0 m**
 Warmteinhoud **0,400 MW**
 Temporele variatie **Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)**
 NOx **132,00 kg/j**

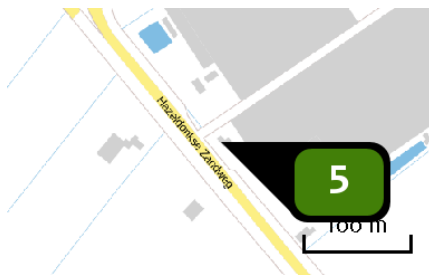
Naam **2 NOx**
 Locatie (X,Y) **89261, 406893**
 Uitstoothoogte **8,0 m**
 Warmteinhoud **0,400 MW**
 Temporele variatie **Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)**
 NOx **152,00 kg/j**

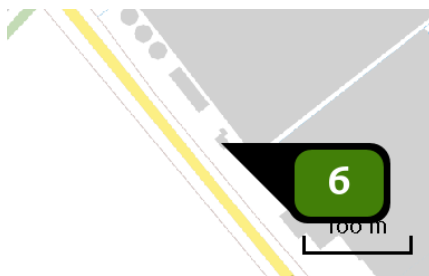
Naam 3 NOx
 Locatie (X,Y) 97003, 404263
 Uitstoothoogte 8,0 m
 Warmteinhoud 0,400 MW
 Temporele variatie Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)
 NOx 236,00 kg/j

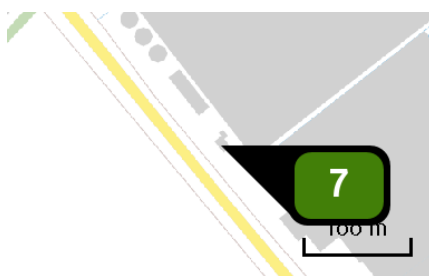
Naam 4 NOx
 Locatie (X,Y) 101843, 405599
 Uitstoothoogte 8,0 m
 Warmteinhoud 0,400 MW
 Temporele variatie Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)
 NOx 1.254,00 kg/j

Naam 5 NOx
 Locatie (X,Y) 101864, 405551
 Uitstoothoogte 8,0 m
 Warmteinhoud 0,400 MW
 Temporele variatie Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)

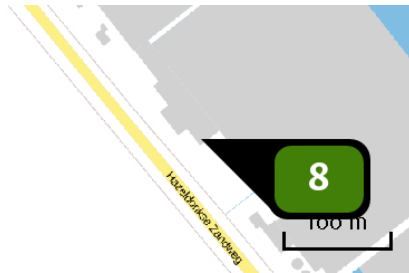

Naam 6 NOx
 Locatie (X,Y) 102161, 405207
 Uitstoothoogte 8,0 m
 Warmteinhoud 0,400 MW
 Temporele variatie Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)

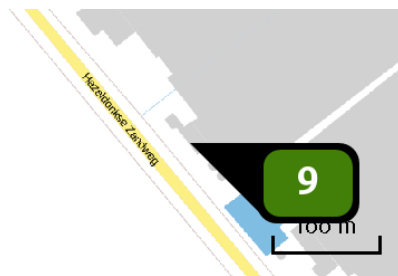

Naam 7 NOx
 Locatie (X,Y) 102161, 405207
 Uitstoothoogte 8,0 m
 Warmteinhoud 0,400 MW
 Temporele variatie Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)
 NOx 811,00 kg/j

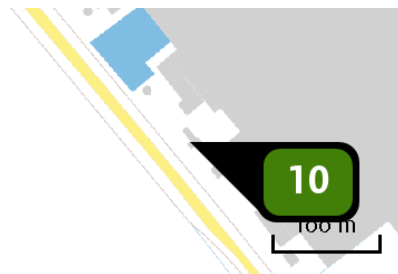

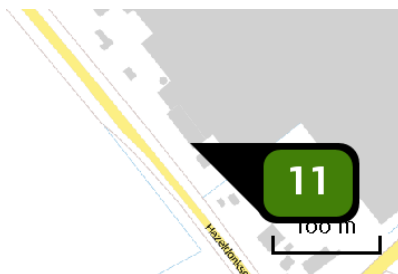
Naam **8 NOx**
 Locatie (X,Y) **102254, 405114**
 Uitstoothoogte **8,0 m**
 Warmteinhoud **0,400 MW**
 Temporele variatie **Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)**
 NOx **834,00 kg/j**

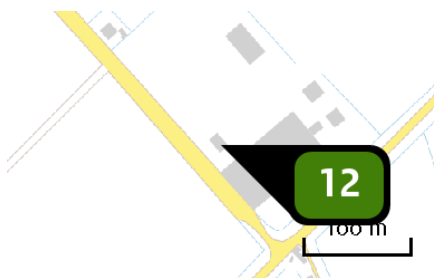
Naam **9 NOx**
 Locatie (X,Y) **102322, 405018**
 Uitstoothoogte **8,0 m**
 Warmteinhoud **0,400 MW**
 Temporele variatie **Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)**

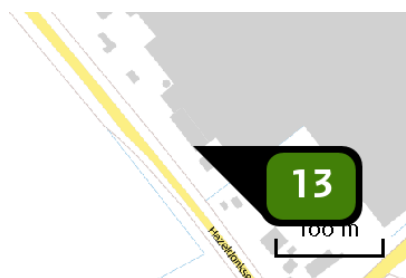
Naam **10 NOx**
 Locatie (X,Y) **102447, 404866**
 Uitstoothoogte **8,0 m**
 Warmteinhoud **0,400 MW**
 Temporele variatie **Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)**
 NOx **265,00 kg/j**

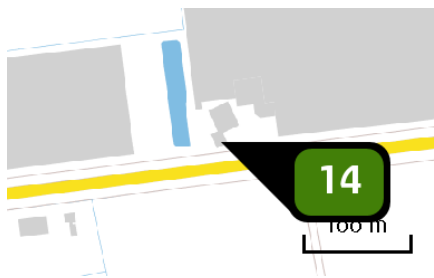
Naam **11 NOx**
 Locatie (X,Y) **102529, 404774**
 Uitstoothoogte **8,0 m**
 Warmteinhoud **0,400 MW**
 Temporele variatie **Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)**
 NOx **5.651,00 kg/j**

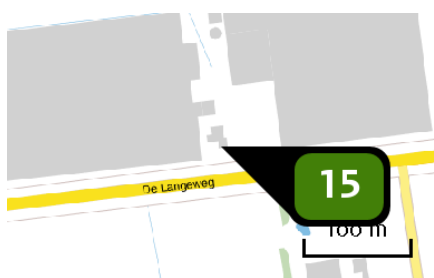
Naam 12 NOx
 Locatie (X,Y) 103440, 405479
 Uitstoothoogte 8,0 m
 Warmteinhoud 0,400 MW
 Temporele variatie Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)
 NOx 301,00 kg/j

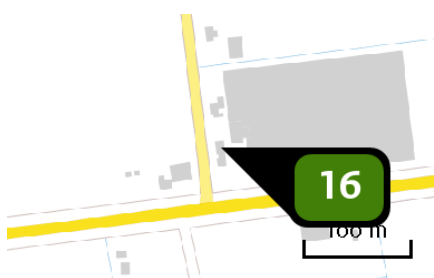
Naam 13 NOx
 Locatie (X,Y) 102529, 404774
 Uitstoothoogte 8,0 m
 Warmteinhoud 0,400 MW
 Temporele variatie Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)

Naam 14 NOx
 Locatie (X,Y) 103542, 406833
 Uitstoothoogte 8,0 m
 Warmteinhoud 0,400 MW
 Temporele variatie Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)

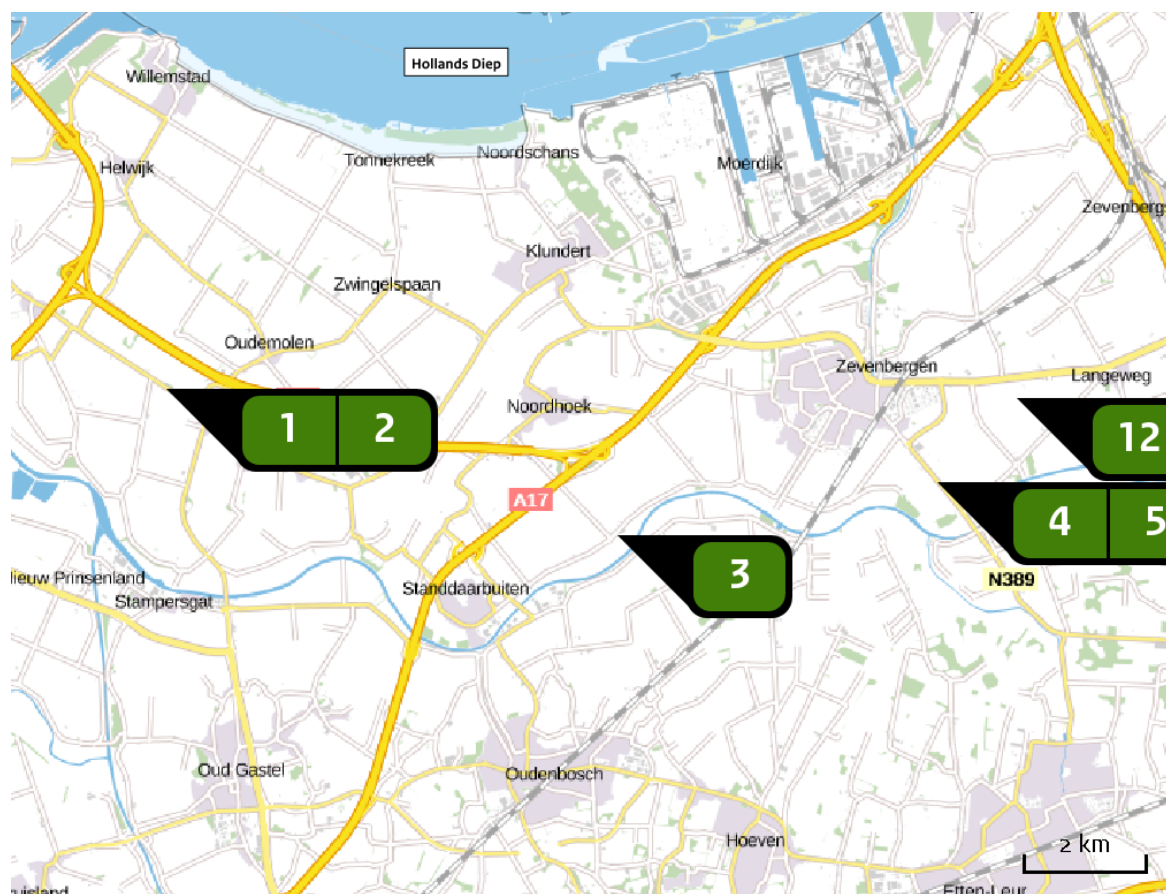

Naam 15 NOx
 Locatie (X,Y) 103861, 406878
 Uitstoothoogte 8,0 m
 Warmteinhoud 0,400 MW
 Temporele variatie Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)
 NOx 1.491,00 kg/j

Naam 16 NOx
 Locatie (X,Y) 103279, 406833
 Uitstoothoogte 8,0 m
 Warmteinhoud 0,400 MW
 Temporele variatie Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)
 NOx 587,00 kg/j

Deposities
natuur-
gebieden

 Hoogste projectbijdrage

 Hoogste projectbijdrage per natuurgebied

- Habitatrictlijn
- Vogelrichtlijn
- Habitatrictlijn, Vogelrichtlijn

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden verleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2016_20170324_a9b5d9a5ef

Database versie 2016_20170301_feb336c45f

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2015-handboek-o>

Bijlage 9 Berekening interne saldering

Om negatieve effecten op Natura 2000-gebieden te voorkomen, is in het bestemmingsplan geregeld dat de ammoniakemissie per veehouderij niet mag toenemen. De uitvoerbaarheid van een dergelijke regeling dient te worden aangetoond.

Om te toetsen of het mogelijk is dat grondgebonden en intensieve veehouderijen uitbreiden, zonder dat de ammoniakuitstoot toeneemt, is een berekening gemaakt van de uitbreidingsruimte, bij gelijkblijvende ammoniakemissie. Hierbij zijn per veehouderij de bestaande stalsystemen omgezet in een stalstelsel met de best beschikbare staltechnieken (BBT). De milieueffecten van dit 'uitvoerbaar alternatief' zijn beschreven in hoofdstuk 5.

In de berekening die is uitgevoerd voor het uitvoerbaar alternatief is per adres bekeken welke uitstoot in de huidige situatie aanwezig is (ammoniakemissie/dier) op basis van de huidige stalstelsels uit de huidige vergunningen. Tevens is beoordeeld of er per bedrijf per stal een beter staltype denkbaar is, waardoor minder ammoniakemissie ontstaat (Best beschikbare technieken, Rav 2016). Vervolgens is de totale huidige uitstoot afgezet tegen het aantal dieren dat daar bij met een lagere ammoniakfactor mogelijk zou zijn. Om te berekenen welk oppervlak aan uitbreiding mogelijk is, is daarna het aantal dieren vermenigvuldigd met een standaard oppervlakte per dier. De oppervlakten per dier zijn afgeleid uit literatuur. Met name is gebruik gemaakt van: Advies omtrent het houden van nertsen, P.R. Wiepkema, 1994, / Blanken, K. (2011), Handboek Melkveehouderij 2011, Wageningen UR Livestock Research, Lelystad, 2011/ Informatiedocument Leefoppervlaktes in de Intensieve Veehouderij / Varkensbesluit / Bleker: 'Grenzen aan groei megastallen, ruimte voor duurzame ontwikkeling'.

Uit de berekening volgt een uit te breiden staloppervlakte bij gelijkblijvende ammoniakemissie.

De in deze bijlage genoemde uitbreidingsmaat in de laatste kolom is geen absoluut geldende maat. Binnen het bestemmingsplan kan maximaal binnen het bouwvlak (intensieve veehouderij) tot 1,5 ha respectievelijk 2,5 ha (grondgebonden) worden uitgebreid.

- Wanneer de uit de berekening volgende maat hoger is, dan kan deze op basis van het bestemmingsplan niet volledig worden gerealiseerd.

- Wanneer nu in de tabel de uitkomst is dat er geen uitbreiding mogelijk is, kunnen er voor een ander diertype wel uitbreidingsmogelijkheden zijn. Wanneer er beter Best beschikbare technieken worden ontwikkeld, of een bedrijf overschakelt op een ander diertype (binnen de in het bestemmingsplan aangeduide categorie grondgebonden veehouderij, dan wel indien aan de orde de aangeduide categorie intensieve veehouderij), waarbij minder ammoniakuitstoot wordt gegenereerd per vierkante meter, dan is meer uitbreiding mogelijk dan in de tabel weergegeven. Het is daardoor ook geen maat die in het bestemmingsplan kan worden vastgelegd. Wanneer geen uitbreiding van stallen voor vee mogelijk is, kunnen nog wel schuren voor een akkerbouw- of tuinbouw worden gerealiseerd. Dit maakt het bestemmingsplan ook mogelijk.

Daarbij geldt als aandachtspunt dat de uitbreidingsmogelijkheden voor de bouwvlakken/bouwsteden niet alleen mogen worden gebruikt voor veestallen, maar ook voor materieelberging, opslagloodsen en dergelijke. Hiermee is aangetoond dat de opgenomen stikstofmaatregel uitvoerbaar is, evenals de opgenomen afwijkingsbevoegdheid voor het vergroten van de agrarische bouwsteden/bouwvlakken.

Adres 2	Hoofdcategorie	Omschrijving diersoort stalsysteem	Aantal dieren controle, en anders vergund	Rav code controle	Huidige Emissie na CBS correctie, totalen per adres	Emissie factor (Nh3 per dier) - huidige situatie - Rav-code 2016	Emissie factor optimaal (Nh3 per dier) obv Rav-2016	Toename dieren optimaal (de huidige ammoniakemissie/emissiefactor optimaal - het huidige aantal dieren)	m2/dier	potentiele uitbreidingsruimte in m2
Achterdijk 121	Biggen	Gespeende biggen	800	D 1.1.12.2	1.224	0,21	0,1	11437	0,5	5.719
Achterdijk 121	Biggen	Gespeende biggen	193	D 1.1.13	1.224	0,2	0,1	12044	0,5	6.022
Boerendijk 27	Biggen	Gespeende biggen	0	D 1.1.11	5.692	0,17	0,1	56915	0,5	28.458
Boerendijk 27	Biggen	Gespeende biggen	1020	D 1.1.3	5.692	0,15	0,1	55895	0,5	27.948
Boerendijk 27	Biggen	Gespeende biggen	360	D 1.1.3	5.692	0,15	0,1	56555	0,5	28.278
Boerendijk 27	Biggen	Gespeende biggen	876	D 1.1.11	5.692	0,17	0,1	56039	0,5	28.020
Derde Weg 11	Biggen	Gespeende biggen	1000	D 1.1.3	5.038	0,15	0,1	49375	0,5	24.688
Derde Weg 11	Biggen	Gespeende biggen	2200	D 1.1.3	5.038	0,15	0,1	48175	0,5	24.088
Blaaksedijk 34	Schapen	Schapen ouder dan 2 jaar, incl. lammeren tot 45 kg	40	B 1.100	347	0,7	0,7	456	1,3	593
Groeneweg 10	Schapen	Schapen ouder dan 1 jaar, incl lammeren tot 45 kg	80	B 1	920	0,7	0,7	1235	1,3	1.605
Achterdijk 47	Rundvee	Vleesstieren	24	A 6.100	127	5,3	5,3	0	4	0
Blaaksedijk 34	Rundvee	Zoogkoeien ouder dan 2 jaar	17	A 2.100	347	4,1	4,1	68	70	4.739
Blaaksedijk 34	Rundvee		6	A 3.100	347	4,4	4,4	73	0	0
Noordlangeweg 4	Schapen	Schapen ouder dan 1 jaar, incl lammeren tot 45 kg	17	B 1.100	151	0,7	0,7	199	0	0
Boerendijk 15	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	37	A 1.100	591	13	10,4	20	0	0
Boerendijk 15	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	0	A 1.100	591	13	10,4	57	0	0
Boerendijk 15	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	25	A 3.100	591	4,4	4,4	109	0	0
Oostdijk 2	Schapen	Schapen ouder dan 1 jaar, incl lammeren tot 45 kg	38	B 1.100	795	0,7	0,7	1097	0	0
Schoolstraat 2	Schapen	Schapen ouder dan 1 jaar, incl lammeren tot 45 kg	0	B 1.100	1.418	0,7	0,7	2025	0	0
Stadsedijk 81A	Schapen	Schapen ouder dan 1 jaar, incl lammeren tot 45 kg	0	B 1.100	1.180	0,7	0,7	1685	1,3	2.191

Adres 2	Hoofdcategorie	Omschrijving diersoort stalsysteem	Aantal dieren controle, en anders vergund	Rav code controle	Huidige Emissie na CBS correctie, totalen per adres	Emissie factor (Nh3 per dier) - huidige situatie - Rav-code 2016	Emissie factor optimaal (Nh3 per dier) obv Rav-2016	Toename dieren optimaal (de huidige ammoniakemissie/emissiefactor optimaal - het huidige aantal dieren)	m2/dier	potentiele uitbreidingsruimte in m2
Volkerakweg 4A	Schapen	Schapen ouder dan 1 jaar, incl lammeren tot 45 kg	28	B 1.100	461	0,7	0,7	630	1,3	819
Boerendijk 27	Paarden	Volwassen pony's (3 jaar en ouder)	0	K 3.100	5.692	3,1	3,1	1836	0	0
Boerendijk 27	Rundvee	Zoogkoeien ouder dan 2 jaar	0	A 2.100	5.692	4,1	4,1	1388	0	0
Westmid-delweg 1	Schapen	Schapen ouder dan 1 jaar, incl lammeren tot 45 kg	0	B 1.100	1.421	0,7	0,7	2029	0	0
Zuidlange-weg 2B	Schapen	Schapen ouder dan 1 jaar, incl lammeren tot 45 kg	500	B 1.100	3.153	0,7	0,7	4004	1,3	5.206
Achterdijk 121	Varkens	Kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	14	D 1.2.16	1.224	2,9	0,1	12223	0,5	6.112
Achterdijk 121	Varkens	Kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	42	D 1.2.16	1.224	2,9	0,1	12195	0,5	6.098
Achterdijk 121	Varkens	Guste en dragende zeugen	0	D 1.3.100	1.224	4,2	0,1	12237	0,5	6.119
Achterdijk 121	Varkens	Guste en dragende zeugen	146	D 1.3.100	1.224	4,2	0,1	12091	0,5	6.046
Achterdijk 121	Varkens	Guste en dragende zeugen	90	D 1.3.12.4	1.224	0,63	0,1	12147	0,5	6.074
Achterdijk 121	Varkens	Dekberen, 7 maanden en ouder	1	D 2.100	1.224	5,5	0,55	2224	0,1	222
Boerendijk 35	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	87	A 1.100	2.952	13	10,4	197	0	0
Boerendijk 35	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	120	A 1.15	2.952	10,3	10,4	164	0	0
Boerendijk 35	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	10	A 3.100	2.952	4,4	4,4	661	0	0
Boerendijk 35	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	0	A 3.100	2.952	4,4	4,4	671	0	0
Boerendijk 35	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	123	A 3.100	2.952	4,4	4,4	548	0	0
Buitendijk West 7	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	178	A 1.100	7.299	13	10,4	524	0	0
Buitendijk West 7	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	0	A 1.100	7.299	13	10,4	702	0	0
Buitendijk	Rundvee	Vrouwelijk	0	A 3.100	7.299	4,4	4,4	1659	0	0

Adres 2	Hoofdcategorie	Omschrijving diersoort stalsysteem	Aantal dieren controle, en anders vergund	Rav code controle	Huidige Emissie na CBS correctie, totalen per adres	Emissie factor (Nh3 per dier) - huidige situatie - Rav-code 2016	Emissie factor optimaal (Nh3 per dier) obv Rav-2016	Toename dieren optimaal (de huidige ammoniakemissie/emissiefactor optimaal - het huidige aantal dieren)	m2/dier	potentiele uitbreidingsruimte in m2
West 7		jongvee tot 2 jaar								
Buitendijk West 7	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	65	A 3.100	7.299	4,4	4,4	1594	0	0
Buitendijk West 7	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	0	A 3.100	7.299	4,4	4,4	1659	0	0
Buitendijk West 7	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	0	A 3.100	7.299	4,4	4,4	1659	0	0
Achterdijk 121	Varkens	Dekberen, 7 maanden en ouder	2	D 2.4.4	1.224	0,83	0,55	2223	0,1	222
Achterdijk 121	Varkens	Vleesvarkens, opfokberen van ca. 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerte dekking	53	D 3.2.15.4	1.224	0,45	0,9	1307	0,2597403	339
Boerendijk 27	Varkens	Kraamzeugen	13	D 1.2.16	5.692	2,9	0,1	56902	0,5	28.451
De Lange-weg 20	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	0	A 1.100	1.654	13	10,4	159	0	0
De Lange-weg 20	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	52	A 1.100	1.654	13	10,4	107	0	0
De Lange-weg 20	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	0	D 3.100	1.654	3	0,9	1837	0	0
De Lange-weg 20	Rundvee		84	D 3.100	1.654	3	0,9	1753	0	0
De Lange-weg 20	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	80	A 3	1.654	4,4	4,4	296	0	0
De Lange-weg 20	Rundvee		17	A 3.100	1.654	4,4	4,4	359	0	0
De Lange-weg 20	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	0	A 3.100	1.654	4,4	4,4	376	0	0
De Lange-weg 20	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	41	A 3.100	1.654	4,4	4,4	335	0	0
De Lange-weg 20	Rundvee	Vleeskalveren tot circa 8 maanden	0	A 4.100	1.654	3,5	0,35	4725	0	0
De Lange-weg 20	Rundvee	Vleesstieren en overig vleesvee van 8 tot 24 maanden	0	A 6.100	1.654	5,3	5,3	312	0	0
De Lange-weg 20	Rundvee	Vleesstieren en overig vleesvee van 8 tot 24 maanden	20	A 6.100	1.654	5,3	5,3	292	0	0
De Lange-weg 20	Rundvee		2	A 7	1.654	6,2	6,2	265	0	0

Adres 2	Hoofdcategorie	Omschrijving diersoort stalsysteem	Aantal dieren controle, en anders vergund	Rav code controle	Huidige Emissie na CBS correctie, totalen per adres	Emissie factor (Nh3 per dier) - huidige situatie - Rav-code 2016	Emissie factor optimaal (Nh3 per dier) obv Rav-2016	Toename dieren optimaal (de huidige ammoniakemissie/emissiefactor optimaal - het huidige aantal dieren)	m2/dier	potentiele uitbreidingsruimte in m2
De Lange-weg 20			3	A 4.100	1.654	3,5	0,35	4722	0	0
De Lange-weg 23a	Rundvee	Melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar, overige huisvestingsystemen, met beweiden			A 1.100	0	13	10,4	0	0
De Lange-weg 23a	Rundvee	Melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar, overige huisvestingsystemen, permanent opstallen			A 1.100	0	13	10,4	0	0
De Lange-weg 23a	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar		A 3	0	4,4	4,4	0	0	0
De Lange-weg 23a	Rundvee	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar			A 7	0	6,2	6,2	0	1,3
Boerendijk 27	Varkens	Kraamzeugen	98	D 1.2.6	5.692	4	0,1	56817	0,5	28.409
Boerendijk 27	Varkens	Guste en dragende zeugen	265	D 1.3.8.2	5.692	2,2	0,1	56650	0,5	28.325
Boerendijk 27	Varkens	Guste en dragende zeugen	158	D 1.3.8.2	5.692	2,2	0,1	56757	0,5	28.379
Boerendijk 27	Varkens	Dekberen	2	D 2.100	5.692	5,5	0,55	10346	0,1	1.035
Boerendijk 27	Varkens	Vleesvarkens	958	D 3.2.6.1.1	5.692	1,5	0,9	5366	0,2597403	1.394
Boerendijk 27	Varkens	Vleesvarkens	1431	D 3.2.6.1.1	5.692	1,5	0,9	4893	0,2597403	1.271
Boerendijk 27	Varkens	Vleesvarkens	790	D 3.2.7.1.1	5.692	1	0,9	5534	0,2597403	1.437
Buitendijk West 7	Varkens	Vleesvarkens	854	D 3.100	7.299	3	0,9	7256	0,2597403	1.885
Buitendijk West 7	Varkens	Vleesvarkens	409	D 3.100	7.299	3	0,9	7701	0,2597403	2.000
Buitendijk West 7	Varkens	Vleesvarkens	598	D 3.100	7.299	3	0,9	7512	0,2597403	1.951
Derde Weg 11	Varkens	Kraamzeugen	10	D 1.2.14	5.038	2,9	0,1	50365	0,5	25.183
Derde Weg 11	Varkens	Kraamzeugen	315	D 1.2.6	5.038	4	0,1	50060	0,5	25.030
Drogedijk 32	Kippen	Kippen	20	E 2.100	802	0,315	0,018	44524	0	0
Drogedijk 32	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	51	A 1.100	802	13	10,4	26	0	0
Drogedijk 32	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	28	A 3.100	802	4,4	4,4	154	0	0
Derde Weg 11	Varkens	Guste en dragende zeugen	318	D 1.3.100	5.038	4,2	0,1	50057	0,5	25.029
Drogedijk 71	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	65	A 1.100	1.008	13	10,4	32	0	0
Drogedijk 71	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	37	A 3.100	1.008	4,4	4,4	192	0	0

Adres 2	Hoofdcategorie	Omschrijving diersoort stalsysteem	Aantal dieren controle, en anders vergund	Rav code controle	Huidige Emissie na CBS correctie, totalen per adres	Emissie factor (Nh3 per dier) - huidige situatie - Rav-code 2016	Emissie factor optimaal (Nh3 per dier) obv Rav-2016	Toename dieren optimaal (de huidige ammoniakemissie/emissiefactor optimaal - het huidige aantal dieren)	m2/dier	potentiele uitbreidingsruimte in m2
Eerste Kruisweg 2	Kippen	Legkippen	25000	E 2.100	19.345	0,315	0,018	1049722	0	0
Eerste Kruisweg 2	Kippen	Legkippen	28000	E 2.100	19.345	0,315	0,018	1046722	0	0
Eerste Kruisweg 2	Kippen	Overige opslag mest	53000	E 6.8	19.345	0,05	0,009 / 0,015		0	0
Elisabethweg 3	Rundvee	Vleesstieren en overig vleesvee van 8 tot 24 maanden	0	A 6.100	0	5,3	5,3	0	0	0
Galgenweg 113a	Paarden	Paarden (3 jaar en ouder)	29	K 1.100	899	5	5	151	0	0
Galgenweg 113a	Rundvee	Vleesstieren 6 tot 24 maanden	100	A 6.100	899	5,3	5,3	70	0	0
Galgenweg 113a	Rundvee		33	A 6.100	899	5,3	5,3	137	0	0
Groeneweg 10	Paarden	Pony's (3 jaar en ouder)	2	K 3	920	3,1	3,1	295	0	0
Groeneweg 10	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	20	A 1.100	920	13	10,4	68	0	0
Groeneweg 10	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	34	A 3	920	4,4	4,4	175	0	0
Groeneweg 10	Rundvee	Vleesstieren en overig vleesvee van 8 tot 24 maanden	0	A 6	920	5,3	5,3	174	0	0
Derde Weg 11	Varkens	Guste en dragende zeugen	374	D 1.3.100	5.038	4,2	0,1	50001	0,5	25.001
Groeneweg 15	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	40	A 1.100	680	13	10,4	25	0	0
Groeneweg 15	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	35	A 3	680	4,4	4,4	120	0	0
Groeneweg 15	Rundvee	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar	1	A 7	680	6,2	6,2	109	0	0
Hamseweg 11	Rundvee	Vleeskalveren tot circa 8 maanden	340	A 4.100	2.209	3,5	0,35	5970	0	0
Hamseweg 11	Rundvee	Vleeskalveren tot circa 8 maanden	160	A 4.100	2.209	3,5	0,35	6150	0	0
Hamseweg 11	Rundvee	Vleeskalveren tot circa 8 maanden	30	A 4.100	2.209	3,5	0,35	6280	0	0
Hamseweg	Rundvee	Vleeskalve-	70	A 4.100	2.209	3,5	0,35	6240	0	0

Adres 2	Hoofdcategorie	Omschrijving diersoort stalsysteem	Aantal dieren controle, en anders vergund	Rav code controle	Huidige Emissie na CBS correctie, totalen per adres	Emissie factor (Nh3 per dier) - huidige situatie - Rav-code 2016	Emissie factor optimaal (Nh3 per dier) obv Rav-2016	Toename dieren optimaal (de huidige ammoniakemissie/emissiefactor optimaal - het huidige aantal dieren)	m2/dier	potentiele uitbreidingsruimte in m2
11		ren tot circa 8 maanden								
Hamseweg 11	Rundvee	Vleeskalveren tot circa 8 maanden	31	A 4.100	2.209	3,5	0,35	6279	0	0
Hokkenberg 1	Kippen	Legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen	10000	E 2.100	3.150	0,315	0,018	165000	0	0
Jufvrouwenweg 1	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	60	A 1.100	1.010	13	10,4	37	0	0
Jufvrouwenweg 1	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	49	A 3	1.010	4,4	4,4	180	0	0
Jufvrouwenweg 1	Rundvee		4	A 4.100	1.010	3,5	0,35	2881	0	0
Klaverpolderseweg 2	Paarden	Paarden (3 jaar en ouder)	0	K 1.100	4.369	5	5	874	10	8.738
Klaverpolderseweg 2	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	287	A 1.100	4.369	13	10,4	133	0	0
Klaverpolderseweg 2	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	145	A 3.100	4.369	4,4	4,4	848	0	0
Klaverpolderseweg 4	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	104	A 1.100	3.812	13	10,4	263	0	0
Klaverpolderseweg 4	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	121	A 1.100	3.812	13	10,4	246	0	0
Klaverpolderseweg 4	Rundvee		29	A 1.100	3.812	13	10,4	338	0	0
Klaverpolderseweg 4	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	0	A 1.9	3.812	6	10,4	367	0	0
Klaverpolderseweg 4	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	17	A 3.100	3.812	4,4	4,4	849	0	0
Klaverpolderseweg 4	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	64	A 3.100	3.812	4,4	4,4	802	0	0
Klaverpolderseweg 4	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	35	A 3.100	3.812	4,4	4,4	831	0	0
Klundertse-dijk 4A	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	22	A 3.100	403	4,4	4,4	70	0	0
Klundertse-dijk 4A	Rundvee	Vleeskalveren tot circa 8 maanden	12	A 4.100	403	3,5	0,35	1138	0	0
Klundertse-dijk 4A	Rundvee	Vleesstieren en overig vleesvee van 8 tot 24 maanden	10	A 6.100	403	5,3	5,3	66	0	0
Klundertse-dijk 4A	Rundvee	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2	34	A 7.100	403	6,2	6,2	31	0	0

Adres 2	Hoofdcategorie	Omschrijving diersoort stalsysteem	Aantal dieren controle, en anders vergund	Rav code controle	Huidige Emissie na CBS correctie, totalen per adres	Emissie factor (Nh3 per dier) - huidige situatie - Rav-code 2016	Emissie factor optimaal (Nh3 per dier) obv Rav-2016	Toename dieren optimaal (de huidige ammoniakemissie/emissiefactor optimaal - het huidige aantal dieren)	m2/dier	potentiele uitbreidingsruimte in m2
		jaar								
Koekoekendijk 10	Kippen	Vleeskuikens	31500	E 5.11	1.323	0,021	0,008	133875	0	0
Koekoekendijk 10	Kippen	Vleeskuikens	31500	E 5.11	1.323	0,021	0,008	133875	0	0
Koekoekendijk 10	Kippen	Vleeskuikens	0	E 5.11	1.323	0,021	0,008	165375	0	0
Koekoekendijk 10	Kippen	Vleeskuikens	0	E 5.11	1.323	0,021	0,008	165375	0	0
Kwartierse-dijk 42A	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	0	A 1.100	3.728	13	10,4	358	0	0
Kwartierse-dijk 42A	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	0	A 1.100	3.728	13	10,4	358	0	0
Kwartierse-dijk 42A	Rundvee		80	A 1.100	3.728	13	10,4	278	0	0
Kwartierse-dijk 42A	Rundvee		120	A 1.15	3.728	10,3	10,4	238	0	0
Kwartierse-dijk 42A	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 3 jaar	165	A 3	3.728	4,4	4,4	682	0	0
Kwartierse-dijk 42A	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 3 jaar	165	A 3	3.728	4,4	4,4	682	0	0
Langeweg-Zuid 4	Kippen	Vleeskuikens	12240	E 5.11	514	0,021	0,008	52020	0	0
Langeweg-Zuid 4	Kippen	Vleeskuikens	12240	E 5.11	514	0,021	0,008	52020	0	0
Langeweg-Zuid 4	Paarden	Volwassen paarden (3 jaar en ouder)	0	K 1.100	514	5	5	103	10	1.028
Langeweg-Zuid 4	Rundvee	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar	0	A 7.100	514	6,2	6,2	83	1,3	108
Lapdijk 16	Paarden	Paarden (3 jaar en ouder)	2	K 1.100	944	5	5	187	10	1.868
Lapdijk 16	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	0	A 1.100	944	13	10,4	91	0	0
Lapdijk 16	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	66	A 1.15	944	10,3	10,4	25	0	0
De langeweg 7a	Paarden	Paarden (ouder dan 3 jaar)	5	K 1	34	5	5	2	10	17
Lapdijk 16	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	35	A 3.100	944	4,4	4,4	180	0	0
Lapdijk 16	Rundvee		22	A 3.100	944	4,4	4,4	193	0	0

Adres 2	Hoofdcategorie	Omschrijving diersoort stalsysteem	Aantal dieren controle, en anders vergund	Rav code controle	Huidige Emissie na CBS correctie, totalen per adres	Emissie factor (Nh3 per dier) - huidige situatie - Rav-code 2016	Emissie factor optimaal (Nh3 per dier) obv Rav-2016	Toename dieren optimaal (de huidige ammoniakemissie/emissiefactor optimaal - het huidige aantal dieren)	m2/dier	potentiele uitbreidingsruimte in m2
Mancidijk 3	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	41	A 1.100	626	13	10,4	19	0	0
Mancidijk 3	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	20	A 3.100	626	4,4	4,4	122	0	0
Mancidijk 3	Rundvee		1	A 6.100	626	5,3	5,3	117	0	0
Markdijk 1	Kippen	Vleeskuikens	21321	E 5.11	895	0,021	0,008	90546	0	0
Markdijk 1	Kippen	Vleeskuikens	21295	E 5.11	895	0,021	0,008	90572	0	0
Molendijk 15	Rundvee	Zoogkoeien ouder dan 2 jaar	0	A 2.100	387	4,1	4,1	94	0	0
Molendijk 15	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	88	A 3.100	387	4,4	4,4	0	0	0
Noordlangeweg 17	Kippen	Vleeskuikens	30786	E 5.10	1.088	0,035	0,008	105260	0	0
Noordlangeweg 17	Kippen	Vleeskuikens	0	E 5.11	1.088	0,021	0,008	136046	0	0
Noordlangeweg 17	Paarden	Paarden (3 jaar en ouder)	1	K 1	1.088	5	5	217	10	2.167
Noordlangeweg 17	Paarden		1	K 3	1.088	3,1	3,1	350	0	0
Noordlangeweg 4	Rundvee	Zoogkoeien ouder dan 2 jaar	5	A 2.100	151	4,1	4,1	32	0	0
Noordlangeweg 4	Rundvee		3	A 3.100	151	4,4	4,4	31	0	0
Noordlangeweg 4	Rundvee		2	A 6.100	151	5,3	5,3	26	0	0
Derde Weg 11	Varkens		276	D 1.3.12.4	5.038	0,63	0,1	50099	0	0
Noordlangeweg 8	Kippen	Vleeskuikens	21000	E 5.14	769	0,035	0,008	75064	0	0
Noordlangeweg 8	Kippen	Vleeskuikens	0	E 5.14	769	0,035	0,008	96064	0	0
Noordlangeweg 8	Paarden	Paarden (3 jaar en ouder)	5	K 1.100	769	5	5	149	10	1.487
Noordseweg 4	Geiten	Geiten ouder dan 1 jaar	0	C 1.100	1.335	1,9	1,9	703	1,3	913
Noordseweg 4	Geiten	Opfokgeiten van 61 dagen t/m 1 jaar	0	C 2.100	1.335	0,8	0,8	1669	0,5	834
Noordseweg 4	Geiten	Opfokgeiten tot en met 60 dagen	21	C 3.100	1.335	0,2	0,2	6654	4	26.617
Noordseweg 4	Paarden	Paarden (3 jaar en ouder)	0	K 1.100	1.335	5	5	267	10	2.670
Derde Weg 11	Varkens	Guste en dragende zeugen	176	D 1.3.12.4	5.038	0,63	0,1	50199	0,5	25.100
Oostdijk 2	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	35	A 1.100	795	13	10,4	41	0	0
Oostdijk 2	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	23	A 3.100	795	4,4	4,4	158	0	0
Derde Weg 11	Varkens	Guste en dragende	0	D 1.3.12.4	5.038	0,63	0,1	50375	0,5	25.188

Adres 2	Hoofdcategorie	Omschrijving diersoort stalsysteem	Aantal dieren controle, en anders vergund	Rav code controle	Huidige Emissie na CBS correctie, totalen per adres	Emissie factor (Nh3 per dier) - huidige situatie - Rav-code 2016	Emissie factor optimaal (Nh3 per dier) obv Rav-2016	Toename dieren optimaal (de huidige ammoniakemissie/emissiefactor optimaal - het huidige aantal dieren)	m2/dier	potentiele uitbreidingsruimte in m2
		zeugen								
Oude Appelaarsedijk 6	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	10	A 1.100	983	13	10,4	85	0	0
Oude Appelaarsedijk 6	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	40	A 1.100	983	13	10,4	55	0	0
Oude Appelaarsedijk 6	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	25	A 3.100	983	4,4	4,4	198	0	0
Oude Appelaarsedijk 6	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	19	A 3.100	983	4,4	4,4	204	0	0
Kreekdijk 2a	Paarden	Paarden (ouder dan 3 jaar)	5	K 1	34	5	5	2	10	17
Oude Appelaarsedijk 6	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	10	A 3.100	983	4,4	4,4	213	0	0
Oude Appelaarsedijk 6	Rundvee	Vleesstieren en overig vleesvee van 8 tot 24 maanden	18	A 6.100	983	5,3	5,3	167	0	0
Oude Heijningsedijk 133	Rundvee	Vleesstieren en overig vleesvee van 8 tot 24 maanden	36	A 6.100	191	5,3	5,3	0	0	0
Derde Weg 11	Varkens	Dekberen	4	D 2.4.4	5.038	0,83	0,55	9155	0,1	916
Derde Weg 11	Varkens	Vleesvarkens	0	D 3.100	5.038	3	0,9	5597	0,2597403	1.454
Derde Weg 11	Varkens	Vleesvarkens	288	D 3.2.15.4	5.038	0,45	0,9	5309	0,2597403	1.379
Drogedijk 32	Varkens	Fokzeugen	16	D 1.1.100	802	0,69	0,1	8002	0	0
Noordseweg 4	Varkens	Vleesvarkens	479	D 3.100	1.335	3	0,9	1004	0,2597403	261
Oudemolensedijk 13A	Varkens	Vleesvarkens	0	D 3.100	4.809	3	0,9	5343	0,2597403	1.388
Oudemolenseweg 2	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	90	A 1.100	1.456	13	10,4	50	0	0
Oudemolenseweg 2	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	65	A 3.100	1.456	4,4	4,4	266	0	0
Pelgrimsdijk 7	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	224	A 3.100	986	4,4	4,4	0	0	0
Schoolstraat 2	Kippen	Vleeskuikens	40500	E 5.10	1.418	0,035	0,008	136688	0	0

Adres 2	Hoofdcategorie	Omschrijving diersoort stalsysteem	Aantal dieren controle, en anders vergund	Rav code controle	Huidige Emissie na CBS correctie, totalen per adres	Emissie factor (Nh3 per dier) - huidige situatie - Rav-code 2016	Emissie factor optimaal (Nh3 per dier) obv Rav-2016	Toename dieren optimaal (de huidige ammoniakemissie/emissiefactor optimaal - het huidige aantal dieren)	m2/dier	potentiele uitbreidingsruimte in m2
Oudemolensdijk 13A	Varkens	Vleesvarkens	0	D 3.100	4.809	3	0,9	5343	0,2597403	1.388
Stadsdijk 81A	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	72	A 1.100	1.180	13	10,4	41	0	0
Stadsdijk 81A	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	54	A 3.100	1.180	4,4	4,4	214	0	0
Stadsdijk 81A	Rundvee	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar	1	A 7.100	1.180	6,2	6,2	189	1,3	246
Oudemolensdijk 13A	Varkens		1605	D 3.2.13	4.809	1,7	0,9	3738	0	0
Stadsdijk 85	Rundvee		153	A 1.100	2.411	13	10,4	79	0	0
Stadsdijk 85	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	0	A 1.9	2.411	6	10,4	232	0	0
Stadsdijk 85	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	0	A 1.9	2.411	6	10,4	232	0	0
Stadsdijk 85	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	96	A 3.100	2.411	4,4	4,4	452	0	0
Oudemolensdijk 13A	Varkens		1756	D 3.2.13	4.809	1,7	0,9	3587	0	0
Oudemolensdijk 13A	Varkens	Vleesvarkens	0	D 3.2.15.4	4.809	0,45	0,9	5343	0,2597403	1.388
Tonsedijk 30	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	0	A 1.100	1.773	13	10,4	171	0	0
Tonsedijk 30	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	109	A 1.100	1.773	13	10,4	62	0	0
Tonsedijk 30	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	0	A 1.100	1.773	13	10,4	171	0	0
Tonsedijk 30	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	76	A 3.100	1.773	4,4	4,4	327	0	0
Tonsedijk 30	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	0	A 3.100	1.773	4,4	4,4	403	0	0
Tonsedijk 30	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	5	A 3.100	1.773	4,4	4,4	398	0	0
Tonsedijk 30	Rundvee	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar	0	A 7.100	1.773	6,2	6,2	286	1,3	372

Adres 2	Hoofdcategorie	Omschrijving diersoort stalsysteem	Aantal dieren controle, en anders vergund	Rav code controle	Huidige Emissie na CBS correctie, totalen per adres	Emissie factor (Nh3 per dier) - huidige situatie - Rav-code 2016	Emissie factor optimaal (Nh3 per dier) obv Rav-2016	Toename dieren optimaal (de huidige ammoniakemissie/emissiefactor optimaal - het huidige aantal dieren)	m2/dier	potentiele uitbreidingsruimte in m2
Volkerakweg 4A	Rundvee	Zoogkoeien	0	A 2.100	461	4,1	4,1	112	0	0
Oudendijk 12a	Paarden	Paarden (ouder dan 3 jaar)	4	K 1	27	5	5	1	10	14
Volkerakweg 4A	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	45	A 3.100	461	4,4	4,4	60	0	0
Postbaan 9	Paarden		6	K 1	40	5	5	2	10	20
Volkerakweg 4A	Rundvee	Vleeskalveren tot circa 8 maanden	14	A 7.100	461	6,2	6,2	60	0	0
Oudemolensedijk 13A	Varkens	Vleesvarkens	0	D 3.2.15.4	4.809	0,45	0,9	5343	0,2597403	1.388
Weeldijk 4	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	108	A 1.100	1.769	13	10,4	62	0	0
Weeldijk 4	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	0	A 3	1.769	4,4	4,4	402	0	0
Weeldijk 4	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	83	A 3.100	1.769	4,4	4,4	319	0	0
Westmid-delweg 1	Kippen	Vleeskuikens	0	E 5.14	1.421	0,035	0,008	177575	0	0
Westmid-delweg 1	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	20	A 3.100	1.421	4,4	4,4	303	0	0
Westmid-delweg 1	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	28	A 3.100	1.421	4,4	4,4	295	0	0
Westmid-delweg 1	Rundvee	Vleesstieren en overig vleesvee van 8 tot 24 maanden	34	A 6.100	1.421	5,3	5,3	234	0	0
Westmid-delweg 1	Rundvee	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar	34	A 7.100	1.421	6,2	6,2	195	1,3	254
Westmid-delweg 1	Rundvee	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar	30	A 7.100	1.421	6,2	6,2	199	1,3	259
Westmid-delweg 1	Rundvee	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar	102	A 7.100	1.421	6,2	6,2	127	1,3	165
Tonsedijk 22	Varkens	Vleesvarkens	700	D 3.2.1	3.423	4,5	0,9	3103	0,2597403	806
Zevenbergseweg 11	Kippen	Vleeskuikens	19630	E 5.10	1.376	0,035	0,008	152364	0	0
Zevenbergseweg 11	Kippen	Vleeskuikens	19683	E 5.10	1.376	0,035	0,008	152311	0	0

Adres 2	Hoofdcategorie	Omschrijving diersoort stalsysteem	Aantal dieren controle, en anders vergund	Rav code controle	Huidige Emissie na CBS correctie, totalen per adres	Emissie factor (Nh3 per dier) - huidige situatie - Rav-code 2016	Emissie factor optimaal (Nh3 per dier) obv Rav-2016	Toename dieren optimaal (de huidige ammoniakemissie/emissiefactor optimaal - het huidige aantal dieren)	m2/dier	potentiele uitbreidingsruimte in m2
Zevenbergseweg 30	Kippen	Vleeskuikens	33748	E 5.10	1.181	0,035	0,008	113900	0	0
Zevenbergseweg 30	Kippen	Vleeskuikens	0	E 5.10	1.181	0,035	0,008	147648	0	0
Zuiddijk 1	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	10	A 1.11	1.074	11,8	10,4	93	0	0
Zuiddijk 1	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	56	A 1.5	1.074	11,8	10,4	47	0	0
Zuiddijk 1	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	67	A 3	1.074	4,4	4,4	177	0	0
Zuidlangeweg 1B	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	86	A 1.100	2.827	13	10,4	186	0	0
Zuidlangeweg 1B	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	0	A 1.100	2.827	13	10,4	272	0	0
Zuidlangeweg 1B	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	111	A 1.14	2.827	10,4	10,4	161	0	0
Zuidlangeweg 1B	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	0	A 3	2.827	4,4	4,4	642	0	0
Zuidlangeweg 1B	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	0	A 3	2.827	4,4	4,4	642	0	0
Zuidlangeweg 1B	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	126	A 3.100	2.827	4,4	4,4	516	0	0
Zuidlangeweg 2B	Paarden	Pony's	2	K 3.100	3.153	3,1	3,1	1015	0	0
Zuidlangeweg 2B	Paarden	Ezels	3	K 4.100	3.153	1,3	1,3	2422	0	0
Tonsedijk 22	Varkens	Vleesvarkens	2038	D 3.2.15.3	3.423	0,45	0,9	1765	0,2597403	459
Zuidlangeweg 4B	Pelsdieren	Nertsen	5939	H 1.2	1.485	0,25	0,25	0	20	0
Zwaluwse-dijk 7	Rundvee	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	0	A 1.100	304	13	10,4	29	0	0
Zwaluwse-dijk 7	Rundvee	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	69	A 3.100	304	4,4	4,4	0	0	0
Zwingel-spaansedijk 16	Kippen	Vleeskuikens	14040	E 5.10	2.225	0,035	0,008	264123	0	0
Zwingel-spaansedijk 16	Kippen	Vleeskuikens	17550	E 5.10	2.225	0,035	0,008	260613	0	0

Adres 2	Hoofdcategorie	Omschrijving diersoort stalsysteem	Aantal dieren controle, en anders vergund	Rav code controle	Huidige Emissie na CBS correctie, totalen per adres	Emissie factor (Nh3 per dier) - huidige situatie - Rav-code 2016	Emissie factor optimaal (Nh3 per dier) obv Rav-2016	Toename dieren optimaal (de huidige ammoniakemissie/emissiefactor of optimaal - het huidige aantal dieren)	m2/dier	potentiele uitbreidingsruimte in m2
Zwingel-spaansedijk 16	Kippen	Vleeskuikens	13860	E 5.100	2.225	0,08	0,008	264303	0	0
Zwingel-spaansedijk 16	Kippen	Vleeskuikens	0	E 5.100	2.225	0,08	0,008	278163	0	0
Zwingel-spaansedijk 16	Paarden	Volwassen paarden (3 jaar en ouder)	1	K 1.100	2.225	5	5	444	0	0
Zwingel-spaansedijk 16	Paarden	Volwassen pony's (3 jaar en ouder)	1	K 3.100	2.225	3,1	3,1	717	0	0

Bijlage 10 Reactie toetsingsadvies Commissie MER

Betreft: Reactie op toetsingsadvies commissie m.e.r. planMER bestemmingsplan buitengebied Moerdijk

Datum: 16 november 2017

Op 25 oktober 2017 heeft de Commissie m.e.r. haar toetsingsadvies uitgebracht over het planMER behorende bij het Bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Moerdijk (rapportnummer 3242). Het integrale toetsingsadvies is als separate bijlage opgenomen.

In deze notitie wordt beknopt ingegaan op de wijze waarop de gemeente met het toetsingsadvies is omgegaan door eerst de opmerkingen van de Commissie te vermelden en vervolgens een gemeentelijke reactie weer te geven. De nummers van onderstaande paragrafen corresponderen met de paragrafen in het toetsingsadvies. Daarbij is de reactie beperkt tot de gesignaleerde tekortkomingen in hoofdstuk 2 van het toetsingsadvies.

Het MER is goed leesbaar en overzichtelijk. De Commissie is van mening dat de milieueffecten voor het grootste deel goed zijn beschreven in het MER. Op enkele punten bevat het MER nog onvoldoende informatie om een weloverwogen besluit over het bestemmingsplan te kunnen nemen. De Commissie adviseert om voorafgaand aan het besluit over het bestemmingsplan op onderstaande punten aanvullende informatie te geven.

2.1 Maximale mogelijkheden

De Commissie constateert dat een aantal ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt niet of onvoldoende zijn beoordeeld in het MER. Het gaat om:

- (een verhoging van) windturbines;
- de vergroting van het bouwperceel tot 2,5 hectare bij grondgebonden veehouderijen;
- een minicamping bij 192 agrarische bedrijven.

De Commissie geeft hieronder een toelichting.

Windturbines

Het bestemmingsplan maakt door middel van een afwijkingsbevoegdheid een verhoging van de rotorhoogte van windturbines tot maximaal 75 meter mogelijk. Het is niet duidelijk om welke windturbines dit precies gaat. Verder is tijdens het locatiebezoek aangegeven dat mini-windturbines mogelijk zullen worden gemaakt. De effecten van deze mogelijkheden voor (verhoging van) windturbines op onder andere landschap, geluid, slagschaduw en natuur zijn niet beschreven in het MER.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER te beschrijven wat de maximale mogelijkheden voor windturbines zijn en wat de milieueffecten daarvan zijn. Beschrijf indien nodig ook (mitigerende) maatregelen om effecten te beperken of teniet te doen.

Reactie

Mede naar aanleiding van het advies van de Commissie is de betreffende regeling uit de planregels van het bestemmingsplan geschrapt. De regeling was overgenomen uit het geldende bestemmingsplan, maar inmiddels is de regeling eigenlijk niet meer uitvoerbaar, omdat er nu een grotere hoogte voor windturbines noodzakelijk is.

Agrarische bedrijven

Voor grondgebonden veehouderij is in het MER aangegeven dat wordt uitgegaan van agrarische bouwsteden van maximaal 1,5 hectare (zie o.a. bladzijde 23 van het MER). Door middel van een afwijking/bevoegdheid in het bestemmingsplan kan het bouwperceel bij grondgebonden agrarische bedrijven worden uitgebreid tot 2,5 hectare. In het MER is aangegeven dat deze mogelijkheid niet is doorgerekend omdat het aantal dieren niet groter zal zijn dan in de worst-case (zie bladzijde 20 van het MER). Het aantal dieren is niet relevant voor de effecten op het landschap. Het is daarom onduidelijk of voor de bepaling van de maximale effecten op het landschap is uitgegaan van bouwpercelen van 2,5 hectare.

Mini-campings

Bij alle 192 agrarische bedrijven is een minicamping met 25 kampeermiddelen mogelijk. Bij de beschrijving van het voornemen in hoofdstuk 2.2. van het MER is aangegeven dat een grote landschappelijke impact niet wordt verwacht, omdat nadere eisen gesteld kunnen worden aan de landschappelijke inpassing en omdat campings met parkeerterrein binnen of direct aansluitend aan het bouwvlak moeten worden gerealiseerd.

De Commissie is het niet eens met deze conclusie. Uit het MER zou moeten blijken wat de effecten op het landschap kunnen zijn. Indien nodig kunnen dan mitigerende maatregelen worden beschreven. De Commissie constateert dat de maatregel in de planregel, dat kleinschalig kamperen moet passen binnen de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan (planregel 3.5.2d), mogelijke effecten van het plan op de openheid van het polderlandschap niet voorkomt/uitsluit.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER helder te beschrijven wat de effecten op het landschap zijn indien alle bovenstaande mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt worden benut. Beschrijf indien nodig ook (mitigerende) maatregelen om effecten te beperken of teniet te doen.

Reactie

Miniwindturbines: In de Algemene afwijkingsregels is opgenomen dat bouwwerken voor duurzame energie opwekking mogelijk zijn, met een maximale bouwhoogte van 15 m. Dit is mogelijk binnen het bouwvlak of de bouwstede binnen de bestemming 'Agrarisch' en verder binnen de bestemmingen 'Bedrijf', 'Bedrijf - Agrarisch aanverwant', 'Detailhandel', 'Groen', 'Horeca', 'Kantoor', 'Maatschappelijk', 'Recreatie - Dagrecreatie', 'Recreatie - Verblijfsrecreatie', 'Sport - Manege', 'Verkeer', 'Verkeer - Railverkeer' en 'Wonen'. Hierbij kan gedacht worden aan kleinschalige windmolens (max. 15 m hoog) en een windwokkel op daken. De effecten op onder andere landschap, geluid, en natuur worden aangevuld in het MER.

Het MER is aangevuld, bij de beschrijving van de effecten van de uitbreiding van grondgebonden agrarische bedrijven is duidelijker beschreven om welke omvang van het bouwperceel het gaat. Tevens wordt het MER aangevuld m.b.t. het kleinschalig kamperen. Hier worden de landschappelijke effecten beoordeeld en beschreven.

2.2 Stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden

In en rondom de gemeente Moerdijk liggen diverse Natura 2000-gebieden. In de huidige situatie zijn de meeste Natura 2000-gebieden al overbelast door stikstof. Iedere toename van stikstofdepositie op de gebieden, hoe klein ook, kan leiden tot een verdere overbelasting van de Natura 2000-gebieden.

Het bestemmingsplan biedt uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven. Om te voorkomen dat negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden kunnen ontstaan door een toename van de stikstofemissie bevat het bestemmingsplan gebruiksregels die bepalen dat:

- de stikstofemissie per bedrijf niet meer mag bedragen dan in de huidige situatie;
- toename van emissie wel is toegestaan, indien dit onder de drempelwaarden van het PAS blijft (0,05 mol/ha/jaar c.q. 1 mol/ha/jaar).

Op bladzijde 124 van het MER is een uitleg gegeven van de uitvoerbaarheid van bovenstaande regeling in het bestemmingsplan. In bijlage 9 van het MER (berekening interne saldering) zijn berekening gemaakt waarmee wordt beoogd aan te tonen dat het bestemmingsplan uitvoerbaar is door bij uitbreiding van agrarische bedrijven gebruik te maken van de beste beschikbare staltechnieken (BBT). Aan de hand van de berekeningen is in het MER geconcludeerd dat is aangetoond dat het bestemmingsplan ruimte kan bevatten voor uitbreiding van veehouderijen, zonder dat dit hoeft te leiden tot een toename van de stikstofdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden.

De Commissie is van oordeel dat het MER hiermee nog niet voldoende navolgbare informatie bevat om te kunnen beoordelen bij welke agrarische bedrijven (door gebruik te maken van bewezen emissiebeperkende technieken) extra uitstoot van stikstof daadwerkelijk kan worden voorkomen en op welke bedrijven dat niet kan bij de geboden ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan. Deze informatie is de basis voor het beschrijven van een uitvoerbaar alternatief en daarmee essentieel voor het besluit. De Commissie is van mening dat de volgende informatie ontbreekt/ niet navolgbaar is in bijlage 9 van het MER en de memo met aanvullende informatie over het uitvoerbaar alternatief.

- Het is niet duidelijk wat de huidige emissie per bedrijf is. In bijlage 9 is een kolom 'huidige emissie na CBS-correctie' opgenomen. Bij sommige adressen is sprake van emissie terwijl er 0 dieren aanwezig zijn.
- Uitleg over de keuze van de best beschikbare staltechnieken ontbreekt. In bijlage 9 is een kolom 'emissiefactor optimaal' opgenomen. Het is onduidelijk waar deze factor op is gebaseerd omdat onduidelijk is welke technieken beschikbaar zijn voor de diverse sectoren en of toepassing reëel is.
- De mogelijke uitbreidingsruimte per bedrijf ten opzichte van de geboden uitbreidingsruimte in het bestemmingsplan.

Doordat de huidige emissie per bedrijf en de keuze voor de beste beschikbare technieken niet duidelijk is, is ook de kolom 'potentiele uitbreidingsruimte' in bijlage 9 niet navolgbaar. Bovendien is bij deze kolom niet aangegeven hoe deze ruimte zich verhoudt tot de ontwikkelingsruimte die geboden wordt in het bestemmingsplan. Verder komen getallen uit bijlage 1 (uitbreidingsoppervlak binnen het bouwvlak - intensieve veehouderij) van de aanvullende memo niet overeen met informatie uit bijlage 9 van het MER.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER per bedrijf navolgbare informatie op te nemen die duidelijk maakt bij welke bedrijven (door toepassing van bewezen technieken) toename van uitstoot van stikstof kan worden voorkomen, uitgaande van maximale benutting van de

mogelijkheden van het bestemmingsplan. Indien dat niet mogelijk is, beschrijf dan in het MER een uitvoerbaar alternatief.

Reactie

Hoofdstuk 5, bijlage 5 en bijlage 9 worden verduidelijkt op dit punt. Er is duidelijker aangegeven hoe de berekening is opgestelde, welke uitgangspunten zijn gehanteerd en wat de consequenties zijn.

2.3 Duurzame energie

De gemeente heeft de ambitie om in 2030 al energieneutraal te zijn. Deze ambitie is vastgelegd in de Meerjarenplanning Moerdijks Energieakkoord 2017-2021. Het Energierapport 2016 geeft bovendien aan dat gemeenten (en provincies) de noodzakelijke energietransitie integraal moeten meenemen bij het opstellen van hun omgevingsvisies en -plannen. In het MER is echter niet of nauwelijks ingegaan op het thema duurzame energie.

De ambities voor energietransitie hebben potentieel grote ruimtelijke consequenties in het buitengebied en kunnen daardoor een spanningsveld opleveren met andere ambities, bijvoorbeeld voor landschap en natuur. Het MER geeft geen inzicht in dit potentiële spanningsveld en mogelijke oplossingsrichtingen daarvoor.

De Commissie adviseert om een beschouwing te geven hoe het beleid voor duurzame energie in de toekomst een plaats gaat krijgen in het buitengebied.

Reactie

Moerdijk heeft een hoog ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid. De gemeente profileert zich als een duurzame gemeente. Dat is voldoende beschreven in de Visie buitengebied.

Binnen het bestemmingsplan buitengebied zijn echter alleen de bestaande windenergievoorzieningen bestemd. Ook zijn kleinschalige bouwwerken voor duurzame energie opwekking met een maximale bouwhoogte van 15 m mogelijk gemaakt. Voor het overige worden binnen dit bestemmingsplan geen extra mogelijkheden voor duurzame energie geboden. Aanvulling van het MER op dit onderdeel is dan ook niet noodzakelijk.

Windenergieparken vergen een uitgebreide afweging. Deze worden buiten het kader van dit bestemmingsplan buitengebied ontwikkeld. Ook andere voorzieningen, bijvoorbeeld zonnevelden, vergen een aparte afweging en zijn niet mogelijk gemaakt in dit bestemmingsplan. Kortom, voor duurzame energievoorzieningen is een afzonderlijke afweging nodig per geval, waarbij de principes van het dynamisch afwegingskader uit de Visie Buitengebied worden toegepast (zie Visie Buitengebied). Het spreekt vanzelf dat met name de landschappelijke kernkwaliteiten vanuit het landschapskwaliteitsplan hierin een belangrijke rol zullen spelen.

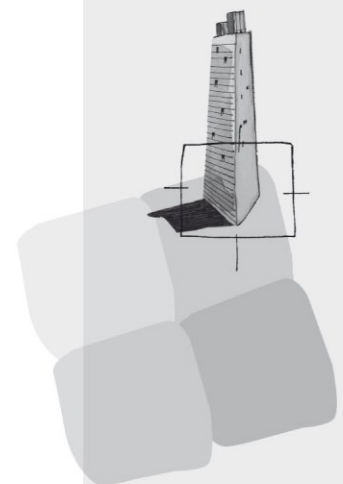
Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Moerdijk

Rapport
Judith Pronk, Aart
Fransen, Janneke
Lindenholz, Henk
Kloen, Elsbeth Luning

Projectleiding
Henk Veldhuis

Projectnummer
219.00.05.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Adviseurs voor leefomgeving en
omgevingsrecht BNSP
Utrechtseweg 7
3811 NA Amersfoort
T 033 465 65 45
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort

Bijlage 20 Toetsingsadvies Commissie MER

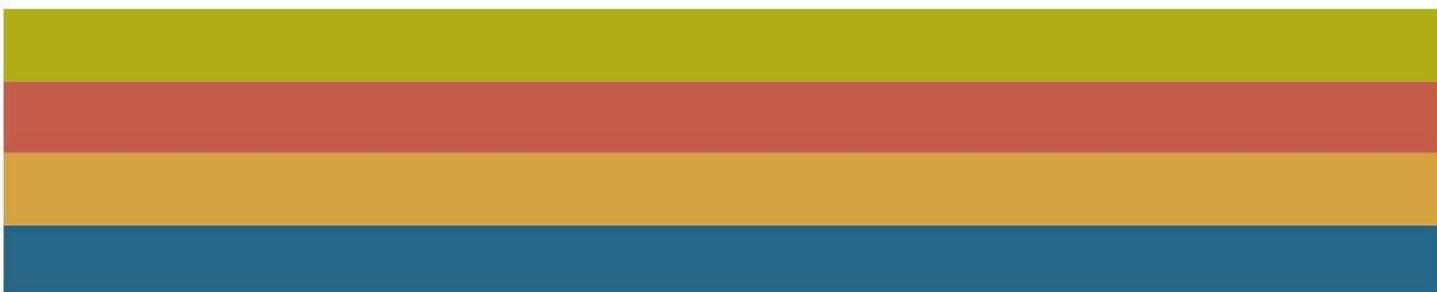
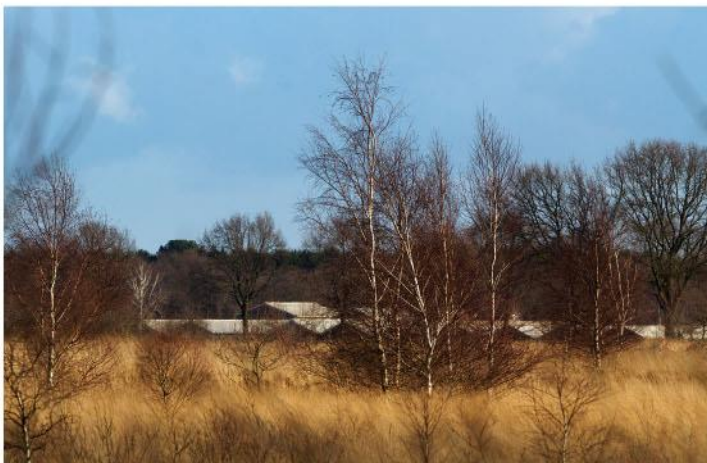

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied Moerdijk

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

25 oktober 2017 / projectnummer: 3242

1. Advies over het milieueffectrapport

De gemeente Moerdijk stelt een nieuw bestemmingsplan op voor het buitengebied. Het bestemmingsplan is grotendeels conserverend van aard. Wel zijn er enkele ontwikkelingsmogelijkheden opgenomen voor met name agrarische bedrijven. Voor de besluitvorming over het plan is een milieueffectrapport (verder MER) opgesteld. De gemeenteraad van Moerdijk heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie'¹) gevraagd het MER te toetsen.

Het MER is goed leesbaar en overzichtelijk. De Commissie is van mening dat de milieueffecten voor het grootste deel goed zijn beschreven in het MER. Op enkele punten bevat het MER nog onvoldoende informatie om een weloverwogen besluit over het bestemmingsplan te kunnen nemen. De Commissie adviseert om voorafgaand aan het besluit over het bestemmingsplan op onderstaande punten aanvullende informatie te geven.

Maximale mogelijkheden

Het bestemmingsplan maakt (een verhoging van) windturbines mogelijk. De mogelijke effecten daarvan op onder andere het landschap, geluid, slagschaduw en natuur zijn niet beschreven in het MER.

Het bestemmingsplan maakt een vergroting van het bouwperceel bij grondgebonden agrarische bedrijven tot 2,5 hectare mogelijk. Tevens maakt het bestemmingsplan bij alle 192 agrarische bedrijven een minicamping mogelijk. De vergroting van het bouwperceel tot 2,5 hectare en minicampings kunnen aanzienlijke effecten op het landschap hebben. Dit is niet helder beschreven in het MER.

Stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden

De Natura 2000-gebieden in en rondom het plangebied zijn overbelast met stikstof. Het MER geeft terecht aan dat uitgesloten moet worden dat het nieuwe bestemmingsplan deze gebieden extra gaat belasten als gevolg van de uitbreiding van agrarische bedrijven waarvoor het bestemmingsplan ruimte biedt. Het MER geeft echter nog onvoldoende informatie om te kunnen beoordelen bij welke bedrijven (door gebruik te maken van bewezen emissiebeperkende technieken) extra uitstoot van stikstof daadwerkelijk kan worden voorkomen en op welke bedrijven dat niet kan. Deze informatie is de basis voor het beschrijven van een uitvoerbaar alternatief en daarmee essentieel voor het besluit over het bestemmingsplan.

In het volgende hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij advies voor de op te stellen aanvulling. De adviezen voor een aanvulling zijn opgenomen in een tekstkader. Ook doet zij nog een aanbeveling voor duurzaamheid. Zij hoopt met deze aanbeveling een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De aanbeveling heeft geen betrekking op een essentiële tekortkoming.

---

¹ De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via de link [3242](#) of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2. Toelichting op het advies

2.1 Maximale mogelijkheden

De Commissie constateert dat een aantal ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt niet of onvoldoende zijn beoordeeld in het MER. Het gaat om:

- (een verhoging van) windturbines;
- de vergroting van het bouwperceel tot 2,5 hectare bij grondgebonden veehouderijen;
- een minicamping bij 192 agrarische bedrijven.

De Commissie geeft hieronder een toelichting.

Windturbines

Het bestemmingsplan maakt door middel van een afwijkingsbevoegdheid een verhoging van de rotorhoogte van windturbines tot maximaal 75 meter mogelijk. Het is niet duidelijk om welke windturbines dit precies gaat. Verder is tijdens het locatiebezoek aangegeven dat mini-windturbines mogelijk zullen worden gemaakt. De effecten van deze mogelijkheden voor (verhoging van) windturbines op onder andere landschap, geluid, slagschaduw en natuur zijn niet beschreven in het MER.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER te beschrijven wat de maximale mogelijkheden voor windturbines zijn en wat de milieueffecten daarvan zijn. Beschrijf indien nodig ook (mitigerende) maatregelen om effecten te beperken of teniet te doen.

Agrarische bedrijven

Voor grondgebonden veehouderij is in het MER aangegeven dat wordt uitgegaan van agrarische bouwsteden² van maximaal 1,5 hectare (zie o.a. bladzijde 23 van het MER). Door middel van een afwijkingsbevoegdheid in het bestemmingsplan kan het bouwperceel bij grondgebonden agrarische bedrijven worden uitgebreid tot 2,5 hectare. In het MER is aangegeven dat deze mogelijkheid niet is doorgerekend omdat het aantal dieren niet groter zal zijn dan in de worst-case (zie bladzijde 20 van het MER). Het aantal dieren is niet relevant voor de effecten op het landschap. Het is daarom onduidelijk of voor de bepaling van de maximale effecten op het landschap is uitgegaan van bouwpercelen van 2,5 hectare³.

Mini-campings

Bij alle 192 agrarische bedrijven is een minicamping met 25 kampeermiddelen mogelijk. Bij de beschrijving van het voornemen in hoofdstuk 2.2. van het MER is aangegeven dat een grote landschappelijke impact niet wordt verwacht, omdat nadere eisen gesteld kunnen worden aan de landschappelijke inpassing en omdat campings met parkeerterrein binnen of direct aansluitend aan het bouwvlak moeten worden gerealiseerd.

---

² Een aaneengesloten oppervlakte in en rondom de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – bouwstede', waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing en verhardingen zijn toegelaten. Een bouwstede is niet exact begrensd, dit in tegenstelling tot een bouwvlak.

³ Op bladzijde 71 van het MER bij de paragraaf over archeologie in het hoofdstuk landschap wordt aangegeven dat het voornemen uitgaat van een vergroting van bouwvlakken tot 1,5 ha voor grondgebonden agrarische bedrijven.

De Commissie is het niet eens met deze conclusie. Uit het MER zou moeten blijken wat de effecten op het landschap kunnen zijn. Indien nodig kunnen dan mitigerende maatregelen worden beschreven. De Commissie constateert dat de maatregel in de planregel, dat kleinschalig kamperen moet passen binnen de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan (planregel 3.5.2d), mogelijke effecten van het plan op de openheid van het polderlandschap niet voorkomt/uitsluit.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER helder te beschrijven wat de effecten op het landschap zijn indien alle bovenstaande mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt worden benut. Beschrijf indien nodig ook (mitigerende) maatregelen om effecten te beperken of teniet te doen.

2.2 Stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden

In en rondom de gemeente Moerdijk liggen diverse Natura 2000-gebieden⁴. In de huidige situatie zijn de meeste Natura 2000-gebieden al overbelast door stikstof. Iedere toename van stikstofdepositie op de gebieden, hoe klein ook, kan leiden tot een verdere overbelasting van de Natura 2000-gebieden.

Het bestemmingsplan biedt uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven. Om te voorkomen dat negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden kunnen ontstaan door een toename van de stikstofemissie bevat het bestemmingsplan gebruiksregels die bepalen dat:

- de stikstofemissie per bedrijf niet meer mag bedragen dan in de huidige situatie;
- toename van emissie wel is toegestaan, indien dit onder de drempelwaarden van het PAS blijft (0,05 mol/ha/jaar c.q. 1 mol/ha/jaar).

Op bladzijde 124 van het MER is een uitleg gegeven van de uitvoerbaarheid van bovenstaande regeling in het bestemmingsplan. In bijlage 9 van het MER (berekening interne saldering) zijn berekening gemaakt waarmee wordt beoogd aan te tonen dat het bestemmingsplan uitvoerbaar is door bij uitbreiding van agrarische bedrijven gebruik te maken van de beste beschikbare staltechnieken (BBT). Aan de hand van de berekeningen is in het MER geconcludeerd dat is aangetoond dat het bestemmingsplan ruimte kan bevatten voor uitbreiding van veehouderijen, zonder dat dit hoeft te leiden tot een toename van de stikstofdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden.

De Commissie is van oordeel dat het MER hiermee nog niet voldoende navolgbare informatie bevat om te kunnen beoordelen bij welke agrarische bedrijven (door gebruik te maken van bewezen emissiebeperkende technieken) extra uitstoot van stikstof daadwerkelijk kan worden voorkomen en op welke bedrijven dat niet kan bij de geboden ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan. Deze informatie is de basis voor het beschrijven van een uitvoerbaar alternatief en daarmee essentieel voor het besluit. De Commissie is van mening dat

---

⁴ Binnen het plangebied liggen de Natura 2000-gebieden Hollands Diep en het Krammer-Volkerak. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich de Natura 2000-gebieden 'Biesbosch' en 'Haringvliet'. Op een afstand van circa vijf kilometer ligt het Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen. Binnen 30 km liggen tevens drie Belgische Natura 2000-gebieden, namelijk Kalmthoutse Heide, Schietvelden en Heesbossen. Zie figuur 6 van het MER.

de volgende informatie ontbreekt/ niet navolgbaar is in bijlage 9 van het MER en de memo met aanvullende informatie over het uitvoerbaar alternatief⁵.

- Het is niet duidelijk wat de huidige emissie per bedrijf is⁶.
In bijlage 9 is een kolom 'huidige emissie na CBS-correctie' opgenomen. Bij sommige adressen is sprake van emissie terwijl er 0 dieren aanwezig zijn.
- Uitleg over de keuze van de best beschikbare staltechnieken ontbreekt.
In bijlage 9 is een kolom 'emissiefactor optimaal' opgenomen. Het is onduidelijk waar deze factor op is gebaseerd omdat onduidelijk is welke technieken beschikbaar zijn voor de diverse sectoren en of toepassing reëel is.
- De mogelijke uitbreidingsruimte per bedrijf ten opzichte van de geboden uitbreidingsruimte in het bestemmingsplan.
Doordat de huidige emissie per bedrijf en de keuze voor de beste beschikbare technieken niet duidelijk is, is ook de kolom 'potentiele uitbreidingsruimte' in bijlage 9 niet navolgbaar. Bovendien is bij deze kolom niet aangegeven hoe deze ruimte zich verhoudt tot de ontwikkelingsruimte die geboden wordt in het bestemmingsplan. Verder komen getallen uit bijlage 1 (uitbreidingsoppervlak binnen het bouwvlak – intensieve veehouderij) van de aanvullende memo niet overeen met informatie uit bijlage 9 van het MER.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER per bedrijf navolgbare informatie op te nemen die duidelijk maakt bij welke bedrijven (door toepassing van bewezen technieken) toename van uitstoot van stikstof kan worden voorkomen, uitgaande van maximale benutting van de mogelijkheden van het bestemmingsplan. Indien dat niet mogelijk is, beschrijf dan in het MER een uitvoerbaar alternatief.

2.3 Duurzame energie

De gemeente heeft de ambitie om in 2030 al energieneutraal te zijn. Deze ambitie is vastgelegd in de Meerjarenplanning Moerdijks Energieakkoord 2017–2021. Het Energierapport 2016 geeft bovendien aan dat gemeenten (en provincies) de noodzakelijke energietransitie integraal moeten meenemen bij het opstellen van hun omgevingsvisies en –plannen. In het MER is echter niet of nauwelijks ingegaan op het thema duurzame energie.

De ambities voor energietransitie hebben potentieel grote ruimtelijke consequenties in het buitengebied en kunnen daardoor een spanningsveld opleveren met andere ambities, bijvoorbeeld voor landschap en natuur. Het MER geeft geen inzicht in dit potentiele spanningsveld en mogelijke oplossingsrichtingen daarvoor.

- De Commissie adviseert om een beschouwing te geven hoe het beleid voor duurzame energie in de toekomst een plaats gaat krijgen in het buitengebied.

---

⁵ De Commissie heeft op 2 oktober 2017 nog aanvullende informatie gekregen over het uitvoerbaar alternatief.

⁶ In tabel 9 komen diverse adressen meerdere keren voor, waardoor er dubbelingen van gegevens zijn. Mede hierdoor is de informatie per bedrijf niet duidelijk.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Hoe toetst de Commissie?

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het milieueffectrapport de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. De werkgroep bezoekt hierbij ook het gebied waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Wie zit er in de werkgroep?

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Jan Bakker

Roeland Duing

Hilko Ellen

Jeltje Siedsma (secretaris)

Marieke van Rhijn (voorzitter)

Wat is het besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld?

Beluit over het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Moerdijk.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor alle activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, moet in Nederland een milieueffectrapport worden opgesteld. De bijlagen C en D bij het Besluit m.e.r. <http://www.commissiemer.nl/regelgeving/besluitmer> geven aan wanneer dit het geval is. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteiten C14, C18.4, D14, D18.1-7 en vanwege de Passende beoordeling die nodig is vanwege mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden.

Wie besluit over Bestemmingsplan buitengebied Moerdijk?

De gemeenteraad van de gemeente Moerdijk, zij zijn bevoegd gezag.

Wie neemt het initiatief?

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Moerdijk.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via het bevoegd gezag ontvangen.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3242](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

Bijlage 21 Reactie op toetsingadvies

Bijlage

Betreft: Reactie op toetsingsadvies commissie m.e.r. planMER bestemmingsplan
buitengebied Moerdijk
Datum: 16 november 2017
Projectnr.: 291.00.05.00.00.00

Op 25 oktober 2017 heeft de Commissie m.e.r. haar toetsingsadvies uitgebracht over het planMER behorende bij het Bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Moerdijk (rapportnummer 3242). Het integrale toetsingsadvies is als separate bijlage opgenomen.

In deze notitie wordt beknopt ingegaan op de wijze waarop de gemeente met het toetsingsadvies is omgegaan door eerst de opmerkingen van de Commissie te vermelden en vervolgens een gemeentelijke reactie weer te geven. De nummers van onderstaande paragrafen corresponderen met de paragrafen in het toetsingsadvies. Daarbij is de reactie beperkt tot de gesignaleerde tekortkomingen in hoofdstuk 2 van het toetsingsadvies.

Het MER is goed leesbaar en overzichtelijk. De Commissie is van mening dat de milieueffecten voor het grootste deel goed zijn beschreven in het MER. Op enkele punten bevat het MER nog onvoldoende informatie om een weloverwogen besluit over het bestemmingsplan te kunnen nemen. De Commissie adviseert om voorafgaand aan het besluit over het bestemmingsplan op onderstaande punten aanvullende informatie te geven.

2.1 Maximale mogelijkheden

De Commissie constateert dat een aantal ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt niet of onvoldoende zijn beoordeeld in het MER. Het gaat om:

- (een verhoging van) windturbines;
- de vergroting van het bouwperceel tot 2,5 hectare bij grondgebonden veehouderijen;
- een minicamping bij 192 agrarische bedrijven.

De Commissie geeft hieronder een toelichting.

Windturbines

Het bestemmingsplan maakt door middel van een afwijkingsbevoegdheid een verhoging van de rotorhoogte van windturbines tot maximaal 75 meter mogelijk. Het is niet duidelijk om welke windturbines dit precies gaat. Verder is tijdens het locatiebezoek aangegeven dat mini-windturbines mogelijk zullen worden gemaakt. De effecten van deze mogelijkheden voor (verhoging van) windturbines op onder andere landschap, geluid, slagschaduw en natuur zijn niet beschreven in het MER.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER te beschrijven wat de maximale mogelijkheden voor windturbines zijn en wat de milieueffecten daarvan zijn. Beschrijf indien nodig ook (mitigerende) maatregelen om effecten te beperken of teniet te doen.

Reactie

Mede naar aanleiding van het advies van de Commissie is de betreffende regeling uit de planregels van het bestemmingsplan geschrapt. De regeling was overgenomen uit het geldende bestemmingsplan, maar inmiddels is de regeling eigenlijk niet meer uitvoerbaar, omdat er nu een grotere hoogte voor windturbines noodzakelijk is.

Agrarische bedrijven

Voor grondgebonden veehouderij is in het MER aangegeven dat wordt uitgegaan van agrarische bouwsteden van maximaal 1,5 hectare (zie o.a. bladzijde 23 van het MER). Door middel van een afwijkingsbevoegdheid in het bestemmingsplan kan het bouwperceel bij grondgebonden agrarische bedrijven worden uitgebreid tot 2,5 hectare. In het MER is aangegeven dat deze mogelijkheid niet is doorgerekend omdat het aantal dieren niet groter zal zijn dan in de worst-case (zie bladzijde 20 van het MER). Het aantal dieren is niet relevant voor de effecten op het landschap. Het is daarom onduidelijk of voor de bepaling van de maximale effecten op het landschap is uitgegaan van bouwpercelen van 2,5 hectare.

Mini-campings

Bij alle 192 agrarische bedrijven is een minicamping met 25 kampeermiddelen mogelijk. Bij de beschrijving van het voornemen in hoofdstuk 2.2. van het MER is aangegeven dat een grote landschappelijke impact niet wordt verwacht, omdat nadere eisen gesteld kunnen worden aan de landschappelijke inpassing en omdat campings met parkeerterrein binnen of direct aansluitend aan het bouwvlak moeten worden gerealiseerd.

De Commissie is het niet eens met deze conclusie. Uit het MER zou moeten blijken wat de effecten op het landschap kunnen zijn. Indien nodig kunnen dan mitigerende maatregelen worden beschreven. De Commissie constateert dat de maatregel in de planregel, dat kleinschalig kamperen moet passen binnen de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan (planregel 3.5.2d), mogelijke effecten van het plan op de openheid van het polderlandschap niet voorkomt/uitsluit.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER helder te beschrijven wat de effecten op het landschap zijn indien alle bovenstaande mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt worden benut. Beschrijf indien nodig ook (mitigerende) maatregelen om effecten te beperken of teniet te doen.

Reactie

Miniwindturbines: In de Algemene afwijkingsregels is opgenomen dat bouwwerken voor duurzame energie opwekking mogelijk zijn, met een maximale bouwhoogte van 15 m. Dit is mogelijk binnen het bouwvlak of de bouwstede binnen de bestemming 'Agrarisch' en verder binnen de bestemmingen 'Bedrijf', 'Bedrijf - Agrarisch aanverwant', 'Detailhandel', 'Groen', 'Horeca', 'Kantoor', 'Maatschappelijk', 'Recreatie - Dagrecreatie', 'Recreatie - Verblijfsrecreatie', 'Sport - Manege', 'Verkeer', 'Verkeer - Railverkeer' en 'Wonen'. Hierbij kan gedacht worden aan kleinschalige windmolens (max. 15 m hoog) en een windwokkel op daken. De effecten op onder andere landschap, geluid, en natuur worden aangevuld in het MER.

Het MER is aangevuld, bij de beschrijving van de effecten van de uitbreiding van grondgebonden agrarische bedrijven is duidelijker beschreven om welke omvang van het bouwperceel het gaat. Tevens wordt het MER aangevuld m.b.t. het kleinschalig kamperen. Hier worden de landschappelijke effecten beoordeeld en beschreven.

2.2 Stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden

In en rondom de gemeente Moerdijk liggen diverse Natura 2000-gebieden. In de huidige situatie zijn de meeste Natura 2000-gebieden al overbelast door stikstof. Iedere toename van stikstofdepositie op de gebieden, hoe klein ook, kan leiden tot een verdere overbelasting van de Natura 2000-gebieden.

Het bestemmingsplan biedt uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven. Om te voorkomen dat negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden kunnen ontstaan door een toename van de stikstofemissie bevat het bestemmingsplan gebruiksregels die bepalen dat:

- de stikstofemissie per bedrijf niet meer mag bedragen dan in de huidige situatie;
- toename van emissie wel is toegestaan, indien dit onder de drempelwaarden van het PAS blijft (0,05 mol/ha/jaar c.q. 1 mol/ha/jaar).

Op bladzijde 124 van het MER is een uitleg gegeven van de uitvoerbaarheid van bovenstaande regeling in het bestemmingsplan. In bijlage 9 van het MER (berekening interne saldering) zijn berekening gemaakt waarmee wordt beoogd aan te tonen dat het bestemmingsplan uitvoerbaar is door bij uitbreiding van agrarische bedrijven gebruik te maken van de beste beschikbare staltechnieken (BBT). Aan de hand van de berekeningen is in het MER geconcludeerd dat is aangetoond dat het bestemmingsplan ruimte kan bevatten voor uitbreiding van veehouderijen, zonder dat dit hoeft te leiden tot een toename van de stikstofdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden.

De Commissie is van oordeel dat het MER hiermee nog niet voldoende navolgbare informatie bevat om te kunnen beoordelen bij welke agrarische bedrijven (door gebruik te maken van bewezen emissiebeperkende technieken) extra uitstoot van stikstof daadwerkelijk kan worden voorkomen en op welke bedrijven dat niet kan bij de geboden ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan. Deze informatie is de basis voor het beschrijven van een uitvoerbaar alternatief en daarmee essentieel voor het besluit. De Commissie is van mening dat de volgende informatie ontbreekt/ niet navolgbaar is in bijlage 9 van het MER en de memo met aanvullende informatie over het uitvoerbaar alternatief5.

- Het is niet duidelijk wat de huidige emissie per bedrijf is. In bijlage 9 is een kolom 'huidige emissie na CBS-correctie' opgenomen. Bij sommige adressen is sprake van emissie terwijl er 0 dieren aanwezig zijn.
- Uitleg over de keuze van de best beschikbare staltechnieken ontbreekt. In bijlage 9 is een kolom 'emissiefactor optimaal' opgenomen. Het is onduidelijk waar deze factor op is gebaseerd omdat onduidelijk is welke technieken beschikbaar zijn voor de diverse sectoren en of toepassing reëel is.
- De mogelijke uitbreidingsruimte per bedrijf ten opzichte van de geboden uitbreidingsruimte in het bestemmingsplan.

Doordat de huidige emissie per bedrijf en de keuze voor de beste beschikbare technieken niet duidelijk is, is ook de kolom 'potentiele uitbreidingsruimte' in bijlage 9 niet navolgbaar. Bovendien is bij deze kolom niet aangegeven hoe deze ruimte zich verhoudt tot de ontwikkelingsruimte die geboden wordt in het bestemmingsplan. Verder komen getallen uit bijlage 1 (uitbreidingsoppervlak binnen het bouwvlak - intensieve veehouderij) van de aanvullende memo niet overeen met informatie uit bijlage 9 van het MER.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER per bedrijf navolgbare informatie op te nemen die duidelijk maakt bij welke bedrijven (door toepassing van bewezen technieken) toename van uitstoot van stikstof kan worden voorkomen, uitgaande van maximale benutting van de mogelijkheden van het bestemmingsplan. Indien dat niet mogelijk is, beschrijf dan in het MER een uitvoerbaar alternatief.

Reactie

Hoofdstuk 5, bijlage 5 en bijlage 9 worden verduidelijkt op dit punt. Er is duidelijker aangegeven hoe de berekening is opgestelde, welke uitgangspunten zijn gehanteerd en wat de consequenties zijn.

2.3 Duurzame energie

De gemeente heeft de ambitie om in 2030 al energieneutraal te zijn. Deze ambitie is vastgelegd in de Meerjarenplanning Moerdijks Energieakkoord 2017-2021. Het Energierapport 2016 geeft bovendien aan dat gemeenten (en provincies) de noodzakelijke energietransitie integraal moeten meenemen bij het opstellen van hun omgevingsvisies en -plannen. In het MER is echter niet of nauwelijks ingegaan op het thema duurzame energie.

De ambities voor energietransitie hebben potentieel grote ruimtelijke consequenties in het buitengebied en kunnen daardoor een spanningsveld opleveren met andere ambities, bijvoorbeeld voor landschap en natuur. Het MER geeft geen inzicht in dit potentiële spanningsveld en mogelijke oplossingsrichtingen daarvoor.

De Commissie adviseert om een beschouwing te geven hoe het beleid voor duurzame energie in de toekomst een plaats gaat krijgen in het buitengebied.

Reactie

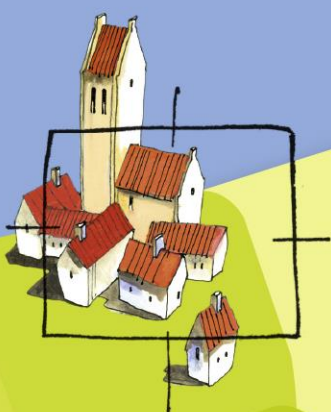
Moerdijk heeft een hoog ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid. De gemeente profileert zich als een duurzame gemeente. Dat is voldoende beschreven in de Visie buitengebied.

Binnen het bestemmingsplan buitengebied zijn echter alleen de bestaande windenergievoorzieningen bestemd. Ook zijn kleinschalige bouwwerken voor duurzame energie opwekking met een maximale bouwhoogte van 15 m mogelijk gemaakt. Voor het overige worden binnen dit bestemmingsplan geen extra mogelijkheden voor duurzame energie geboden. Aanvulling van het MER op dit onderdeel is dan ook niet noodzakelijk.

Windenergieparken vergen een uitgebreide afweging. Deze worden buiten het kader van dit bestemmingsplan buitengebied ontwikkeld. Ook andere voorzieningen, bijvoorbeeld zonnenvelden, vergen een aparte afweging en zijn niet mogelijk gemaakt in dit bestemmingsplan. Kortom, voor duurzame energievoorzieningen is een afzonderlijke afweging nodig per geval, waarbij de principes van het dynamisch afwegingskader uit de Visie Buitengebied worden toegepast (zie Visie Buitengebied). Het spreekt vanzelf dat met name de landschappelijke kernkwaliteiten vanuit het landschapskwaliteitsplan hierin een belangrijke rol zullen spelen.

Bijlage 22 Commentaarnota inspraak&overleg

Bestemmingsplan buitengebied,
Commentaarnota vooroverleg en
inspraak

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

**Bestemmingsplan buitengebied,
Commentaarnota vooroverleg en
inspraak**

25 augustus 2017

Projectnummer 219.00.05.00.00

Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema, adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Reacties vooroverleg	6
2.1	Provincie Noord-Brabant	6
2.2	ZLTO	13
2.3	Brandweer Midden- en West-Brabant	17
2.4	Gasunie Transport Service B.V.	17
2.5	OMWB	18
2.6	Rijkswaterstaat Zuid-Nederland	19
2.7	Waterschap Brabantse Delta	20
2.8	Delta Infra namens DOW Benelux	21
2.9	Delta Infra namens Zeeland Refinery	25
2.10	Delta Infra namens ZEBRA Gasnetwerk B.V.	26
2.11	Glastuinbouw Vereniging Spijepolder/Langeweg	26
2.12	LSNed	27
2.13	Ministerie van Defensie	30
2.14	Petrochemical Pipeline Services BV,	31
3	Inspraakreacties	33
3.1	Achterdijk 21, Zevenbergen	35
3.2	Achterdijk 121, Zevenbergschen Hoek	35
3.3	Blaaksedijk 11, Fijnaart & Oude Appelaarsedijk nabij nr. 4, Fijnaart	38
3.4	Blaaksedijk 14a, Fijnaart	39
3.5	Blaaksedijk 28, Fijnaart	41
3.6	Blauwe Hoefsweg 39, Klundert	43
3.7	Boerendijk 15, Fijnaart	43
3.8	Boerendijk 35, Fijnaart	45
3.9	Buitendijk West 7, Klundert	47
3.10	Buitendijk West 8, Klundert	49
3.11	De Langeweg 9a, Zevenbergen & Pootweg 1, Zevenbergen	49
3.12	De Langeweg 20, Langeweg	51
3.13	De Langeweg 23, Langeweg	52
3.14	Drogedijk 32, Fijnaart	54
3.15	Drogedijk 36, Fijnaart	55
3.16	Eerste Kruisweg 1, Fijnaart	56
3.17	Eerste Kruisweg 2, Standdaarbuiten	57
3.18	Galgenweg 113a, Zevenbergen	59
3.19	Hazeldonk 1, Langeweg	60
3.20	Hazeldonk 4, Langeweg	61

3.21	Hazeldonkse Zandweg 40, Zevenbergen	62
3.22	Hazeldonkse Zandweg 95, Zevenbergen	63
3.23	Hellegatsweg 12, Willemstad	64
3.24	Hoge Zeedijk 20, Zevenbergschen Hoek	65
3.25	Hokkenberg 1, Langeweg	66
3.26	Huizersdijk 30, Zevenbergen	68
3.27	Klaverpolderseweg 4, Moerdijk	69
3.28	Krauwelsgors 2 en 2a, Langeweg	71
3.29	Kwartiersdijk 17, Fijnaart	74
3.30	Kwartiersdijk 34, Fijnaart	75
3.31	Kwartiersdijk 42a, Fijnaart	76
3.32	Langeweg Zuid 4, Standdaarbuiten	77
3.33	Markdijk 5, Klundert	79
3.34	Markweg Noord 1, Heijningen	79
3.35	Molendijk 2, Standdaarbuiten	81
3.36	Molendijk 9, Standdaarbuiten	81
3.37	Molendijk 15, Fijnaart	82
3.38	Noordlangeweg 4, Fijnaart	84
3.39	Noordseweg 4, Langeweg	86
3.40	Noordseweg 11, Langeweg	87
3.41	Pelgrimsdijk ongenummerd (gelegen tussen nr. 9 en 11), Zevenbergschen hoek	89
3.42	Oostdijk 18, Willemstad	91
3.43	Oude Heijningsdijk 16b, Heijningen	93
3.44	Oudendijk 8, Standdaarbuiten	94
3.45	Oudemolensedijk 7b, Fijnaart	95
3.46	Oudemolensedijk 13a, Fijnaart	97
3.47	Pelgrimsdijk 5, Zevenbergen en Derde weg 7, Zevenbergschen Hoek	99
3.48	Pelgrimsdijk 9 en 11, Zevenbergschenhoek	100
3.49	Pootweg 3, Langeweg	102
3.50	Pootweg 9, Langeweg	103
3.51	Schenkeldijk 5, Zevenbergen	104
3.52	Schoolstraat 2, Langeweg	105
3.53	Stadsdijk 45c, Oudemolen en Boerendijk 64a, Fijnaart	107
3.54	Stadsdijk 53, Heijningen	110
3.55	Stadsdijk 83, Heijningen	111
3.56	Steiledijk 5, Fijnaart	113
3.57	Tonsedijk 22, Klundert	114
3.58	Tonnekreek 7, Klundert	115
3.59	Vlietweg 7, Standdaarbuiten	116
3.60	Volkerakweg 4a, Heijningen	117
3.61	Volkerakweg 5, Heijningen	119
3.62	Weeldijk 4, Standdaarbuiten	121

3.63	Weeldijk 5, Standdaarbuiten	123
3.64	Westmiddelweg 1, Oudemolen	123
3.65	Zevenbergseweg 11, Klundert	126
3.66	Zevenbergseweg 13, Klundert en Klundertsedijk 4a, Klundert	127
3.67	Zuidlangeweg 1b, Oudemolen	129
3.68	Zuidlangeweg 11, Oudemolen	130
3.69	Zwingelspaansedijk 16, Fijnaart	132
3.70	Kreekdijk 47, Standdaarbuiten	133
3.71	Hazeldonk 8, Langeweg	134
3.72	ABAB Belastingadviseurs en Juristen B.V. , Ellen Pankhurststraat 1K, 5032 MD Tilburg	134
4	Ambtshalve opmerkingen	136
4.1	Meeliftende kleinschalige ontwikkelingen	136
4.2	Overige ambtshalve aanpassingen	137

1 Inleiding

Het voorontwerpbestemmingsplan heeft met ingang van 9 maart 2017 gedurende zes weken ter inzage gelegen in het kader van de inspraak. Gedurende deze periode is een ieder in de gelegenheid gesteld om inspraakreacties schriftelijk en/of mondeling kenbaar te maken. Op 13 en 21 maart 2017 zijn er inloopbijeenkomsten gehouden.

In totaal zijn er 71 inspraakreacties ingediend binnen de gestelde termijn. In deze nota zijn alle inspraakreacties behandeld en wordt aangegeven in hoeverre deze aanleiding geven tot wijzigingen in het ontwerpbestemmingsplan. Deze treft u aan in hoofdstuk 3.

Tegelijkertijd is het plan voorgelegd aan diverse instanties in het kader van het overleg ex artikel 3.1.1. Besluit ruimtelijke ordening.

Ook deze reacties zijn in de voorliggende nota (hoofdstuk 2) samengevat en van een antwoord voorzien.

Daarnaast zijn er diverse ambtshalve reacties. Deze zijn in hoofdstuk 4 verantwoord.

2 Reacties vooroverleg

2.1 Provincie Noord-Brabant

Samenvatting

- a. Ten aanzien van de regels voor een zorgvuldige veehouderij merkt de provincie op dat in artikel 6.3.2 van de Verordening (voor zover het de groenblauwe mantel betreft) en artikel 7.3.2 lid c Verordening (voor zover het het gemengd landelijk gebied betreft) regels zijn opgenomen voor een wijziging van het gebruik van gebouwen van een veehouderij. Bij een wijziging van dat gebruik moet worden voldaan aan de eisen inzake een zorgvuldige veehouderij. Deze bepalingen zijn niet vertaald in het bestemmingsplan.
- b. De tekst van artikel 3.3.6 (vergroting grondgebonden veehouderij) en 3.3.8 (uitbreiding mestverwerking) van de planregels komt overeen met de tekst uit de Verordening 2014. Bij de recente (ontwerp) wijziging van de Verordening (actualisatie 2017) is deze tekst echter aangepast.
- c. In artikel 3.2.1. onder e van de planregels (opslag ruwvoer) ontbreekt de bepaling dat het bedrijf vanwege de bedrijfsvoering in overwegende mate moet zijn aangewezen op de opslag van ruwvoer. Dit is strijdig met artikel 7.4. lid 3. (gemengd landelijk gebied), danwel artikel 6.4. lid 3 (groenblauwe mantel) van de Verordening.
- d. De bepalingen over een goede leefomgeving, cumulatieve geurhinder, achtergrondconcentratie fijnstof, 10% landschappelijke inpassing en de verantwoording van de dialoog ontbreken in artikel 3 van de planvoorschriften. Het plan is op dit onderdeel strijdig met artikel 7.3. (gemengd landelijk gebied) dan wel 6.3. (groenblauwe mantel) van de Verordening. De provincie verzoekt om dit aan te passen.
- e. In groenblauwe mantel (GBM) en gemengd landelijk gebied (GLB) is niet opgenomen dat toename van oppervlakte aan gebouwen alleen is toegestaan als is aangetoond dat de kans op cumulatieve geurhinder op geurgevoelige objecten in de bebouwde kom niet hoger is dan 12% (zie Uitspraak Raad van State inzake Buitengebied-Zuid Breda 201501072/1/R2 d.d. 1-2-2017)
- f. Op grond van artikel 3.2. van de Verordening Ruimte dienen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied gepaard te gaan met een kwaliteitsverbetering van het landschap. In het voorontwerpbestemmingsplan zijn planologisch reeds doorlopen en nieuwe ontwikkelingen opgenomen in bijlage 4, 5, 6 en 10 t/m 14 van de toelichting. Zeker in combinatie met kwaliteitsverbetering van het landschap die bij sommige ontwikkelingen wel, en bij andere niet plaats hoeft te vinden, maakt dat de combinatie van bijlagen onoverzichtelijk is. Ook bij de beoordeling en motivering wanneer er wel, en welke dan, of geen sprake hoeft te zijn van kwaliteitsverbetering van het landschap, is het moeilijk overzicht te krijgen. De provincie vraagt met name ook aandacht voor de aanlegsteiger in het Volkerak. De provincie constateert dat hier geen sprake is van een kleinschalige watergebonden voorziening, maar van de planologische uitbreiding van een jachtmakelaar. Daarom dient er wel aandacht te zijn voor kwaliteitsverbetering. Daarnaast is volgens de provincie voor een aantal bestemmingswijzigingen in de retrospectieve toets ook kwaliteitsverbetering aan de orde.

De provincie verzoekt om de planregels, en dan met name de flexibiliteitsbepalingen, na te lopen op de vereiste van kwaliteitsverbetering van het landschap en de koppeling met het regionale afsprakenkader. Als voorbeeld wordt genoemd de aanleg van permanente teeltondersteunende voorzieningen (art. 3.3.10 van de planregels) waarvoor ten onrechte geen kwaliteitsverbetering wordt gevraagd. Tevens verzoekt de provincie om bij de retrospectieve toets de naam van het vigerende bestemmingsplan toe te voegen.

- g. Art. 6.5 VR2014 bepaalt dat glastuinbouwbedrijven in de groenblauwe mantel niet mogen uitbreiden. Ten zuiden van de Molendijk ligt glastuinbouwbedrijf van ca. 1 ha dat op grond van de regels kan uitbreiden tot 1,5 ha. Voor zover dat geen bestaand recht is, is dat strijdig met de Verordening.
- h. Ten aanzien van de uitvoering van de kwaliteitsverbetering van het landschap verzoekt de provincie om een voorwaardelijke bepaling op te nemen waarmee de uitvoering, instandhouding en beheer wordt gewaardborgd. Op enkele plaatsen in de planregels is dit reeds opgenomen, maar dit is niet overal doorgevoerd.
- i. Aan het bestemmingsplan ligt onder meer de Visie bebouwingsconcentraties ten grondslag. Ondanks dat het bestemmingsplan geen mogelijkheden biedt voor het toevoegen van woningen in het buitengebied, merkt de provincie op dat zij niet kan instemmen met de begrenzing van bebouwingsconcentraties zoals opgenomen in de gemeentelijke visie. Geconstateerd wordt dat de begrenzing van de bebouwingsconcentraties nu te ruim is. Dit geldt alle in de visie opgenomen bebouwingsconcentraties. De provincie spreekt vooral haar zorg uit over de mogelijkheid dat tweedelijns bebouwing ontstaat en over de mogelijkheid van uitbreiden van eenzijdige bebouwingslinten aan de overzijde van de weg. De provincie acht dit in strijd met het principe van zorgvuldig ruimtegebruik.
- j. Bij de definitiebepaling van bouwstede (artikel 1.31) verzoekt de provincie om ook voorzieningen toe te voegen.
- k. Bij de bepaling over hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen (artikel 1.48 en 1.49) verzoekt de provincie om een maximale hoogte op te nemen
- l. Op grond van artikel 3.2.1. lid d en artikel 3.3.10 zijn lage permanente teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak/bouwstede toegestaan. Dit is strijdig met artikel 3.1. lid 2d.
- m. Aan artikel 3.5.1. staat bij omgevingsvergunning de bouw van een bedrijfswoning toe. Aan de bepaling dient te worden toegevoegd dat moet worden voldaan aan de bouwregels ex. artikel 3.2.2. van de planregels. Tevens ontbreekt een bepaling voor de verplichte kwaliteitsverbetering.
- n. Het plan staat enkele solitaire schuren toe. De provincie verzoekt om dit alleen mogelijk te maken voor zover het bestaande en legale solitaire schuren betreft.
- o. Artikel 3.5.3. maakt het realiseren van een paardenbak mogelijk door middel van een omgevingsvergunning. Paardenbakken bij een woning moeten aansluiten aan de woonbestemming. Deze voorwaarde ontbreekt in de voorschriften. Paardenbakken bij een agrarisch bedrijf moeten worden gesitueerd op het bouwblok (artikel 3.1 lid 2d Verordening). Verzocht wordt om dit ook door te trekken in andere bestemmingen zoals artikel 16.1.
- p. Bij de wijzigingsbevoegdheid naar 'tuin' in artikel 3.6.1. ontbreekt een maximale omvang.
- q. Bij de wijzigingsbevoegdheid naar 'wonen' in artikel 3.6.2. worden bijgebouwen tot 600 m² toegestaan. In het regionaal ruimtelijk overleg is afgesproken dat bijgebouwen in beginsel max. 500

m² groot mogen zijn. Indien hiervan wordt afgeweken dient dit te worden gemotiveerd en dient in aanvullende kwaliteitsverbetering te worden voorzien.

- r. Binnen de bestemming cultuur en ontspanning (artikel 6) is horeca in categorie 2 toegestaan. Blijkens de toelichting vallen hier onder meer zalenverhuur, grillroom, biljartcentrum onder. Verzocht wordt aan te geven in hoeverre deze vormen van horeca zich verhouden tot de bestemming, danwel toegestane horeca aan te passen in een lagere categorie.
- s. In het plangebied is een supermarkt gelegen die is voorzien van een bestemming detailhandel. In de planregels ontbreken echter bouwregels. In combinatie met de verbeelding kan de supermarkt fors uitbreiden. Tevens dient bij de supermarkt de vestiging van een bedrijfswoning te worden uitgesloten. Ditzelfde geldt voor tankstations.
- t. Ten aanzien van de bestemming 'groen' merken wij op dat het hier niet gaat om ecologisch groen. Sommige onderdelen van het Natuur Netwerk Brabant (voorheen EHS) zijn voorzien van deze bestemming, maar die biedt onvoldoende bescherming. Verzocht wordt om de percelen die binnen het NNB vallen te voorzien van een adequate (natuur)bestemming.
- u. Binnen de bestemming Natuur (artikel 12) is onder meer een windturbinepark mogelijk. Dit is alleen toegestaan voor zover het gaat om een bestaand, legaal windturbinepark. Nieuwe windturbines in het NNB zijn niet toegestaan.
- v. De verwijzing in artikel 17.3. onder d. klopt niet. Tevens verzoeken wij u het woord 'eventueel' in dit artikel te schrappen, dan wel concreet in te vullen.
- w. Het genoemde percentage van 50% in artikel 20.3.1. komt niet overeen met de in dat artikel opgenomen aantal vierkante meters.
- x. Artikel 41.4. maakt vergroting van een woning tot 850 m³ mogelijk. Bij dit artikel ontbreekt een bepaling over de verplichte kwaliteitsverbetering.
- y. Artikel 41.2c. (tijdslot tbv carnavalswagens) is ruimtelijk niet relevant.
- z. Op grond van artikel 44.1. kan bij omgevingsvergunning de inhoud van een bouwwerk met 10% worden vergroot. De provincie verzoekt om hiervoor criteria op te nemen, bijvoorbeeld indien dit noodzakelijk is voor verkeersveiligheid. Daarnaast ontbreekt ook hier een koppeling met de verplichte kwaliteitsverbetering.

Gemeentelijke reactie

- a. In de regels van het bestemmingsplan is een gebruikswijziging van bestaande gebouwen ten behoeve van het in gebruik nemen van deze gebouwen voor de uitoefening van een veehouderij inderdaad niet uitgesloten. De gebruiksregels van de bestemming 'Agrarisch' worden hierop aangepast.
- b. De regels van het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Moerdijk worden aangepast aan de ontwerpversie van de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied zal eveneens worden aangesloten bij de meest recente versie van de Verordening ruimte.
- c. Artikel 3.2.1. onder e wordt aangepast aan de artikelen 7.4. lid 3 en artikel 6.4. lid 3 van de Verordening Ruimte. De volgende voorwaarde wordt aan artikel 3.2.1 onder e toegevoegd: het bedrijf vanwege de bedrijfsvoering in overwegende mate is aangewezen op de opslag van ruwvoer.

- d. De gemeente deelt de mening van de provincie niet. De genoemde bepalingen zijn verwerkt in artikel 3 van het bestemmingsplan Buitengebied, namelijk in lid 3.3.5.
- e. De gemeente deelt de mening van de provincie Noord-Brabant niet. In artikel 3.3.5 onder e is de volgende bepaling opgenomen: 'er is aangetoond dat de cumulatieve geurhinder (achtergrondbelasting) op geurgevoelige objecten in de bebouwde kom niet hoger is dan 12% en in het buitengebied niet hoger is dan 20%, tenzij er – indien blijkt dat de achtergrondbelasting hoger is dan voornoemde percentages- maatregelen worden getroffen door de veehouderij die tot een daling leiden van de achtergrondbelasting, welke ten minste de eigen bijdrage aan de overschrijding van de achtergrondbelasting compenseert;'. Door het opnemen van deze bepaling is het bestemmingsplan in overeenstemming met artikel 6.3 en artikel 7.3 van de Verordening Ruimte en de aangehaalde uitspraak van de ABRvS van 1 februari jl.
- f. Naar de mening van de gemeente geven de genoemde bijlagen juist een zorgvuldig inzicht in hetgeen aan veranderingen is verwerkt in het bestemmingsplan.

Bijlage 4 betreft de verwerkte omgevingsvergunningen. Het gaat hier om bestaande rechten waar in het kader van het bestemmingsplan geen kwaliteitsverbetering aan de orde is.

Bijlage 5 betreft de retrospectieve toets. De bestemmingswijzigingen in de retrospectieve toets betreffen vooral de correctie van geconstateerde fouten in het geldende bestemmingsplan, alsmede bestemmingswijzigingen op basis van een aanpassing van de methodiek van bestemmen. Hier is naar de mening van de gemeente geen kwaliteitsverbetering aan de orde, omdat er feitelijk geen veranderingen optreden en er ook niet of nauwelijks sprake is van bestemmingswinst. Andere bestemmingswijzigingen hebben nauwelijks of geen landschappelijke invloed en vallen onder categorie 1 van het afsprakenkader.

Bijlage 6 geeft een overzicht van de verwerkte ontwikkelingen. Voor zover noodzakelijk is in de bijbehorende ruimtelijke onderbouwingen ingegaan op de kwaliteitsverbetering.

Overigens zijn naar aanleiding van de reactie van de provincie alle ontwikkelingsmogelijkheden in de planregels nogmaals nagelopen. Een groot aantal ontwikkelingsmogelijkheden maken onderdeel uit van categorie 1 van het 'Afsprakenkader Kwaliteitsverbetering van het landschap in de regio West-Brabant'. Aan de ontwikkelingsmogelijkheden die onderdeel uitmaken van categorie 2 van het genoemde kwaliteitskader is de voorwaarde verbonden dat moet worden voldaan aan de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan. De gemeente is van mening dat door het opnemen van deze bepalingen in de planregels is voldaan aan artikel 3.2 van de Verordening Ruimte.

Ten aanzien van de locatie en ruimtelijke onderbouwing Aanlegsteiger Volkerak geeft de provincie aan dat er geen sprake is van een kleinschalige watergebonden voorziening, maar van een watergebonden bedrijf.

Ten eerste is de gemeente van mening dat de verkoopsteiger functioneel gezien wel behoort tot een watergebonden bedrijf, maar dat dit bedrijf ruimtelijk gezien met name is gevestigd in het vergunde kantoorgebouw. De verkoopsteiger is een voorziening bij dit bedrijf en doet zich in ruimtelijk opzicht meer voor als een kleinschalige watergebonden voorziening. Op die wijze is ook gekeken naar deze voorziening.

Verder wijst de gemeente op de onderlinge afspraken die hierover eerder op ambtelijk niveau zijn gemaakt. Op 26 mei 2014 is afgesproken om de hardheidsclausule toe te passen in relatie tot

het afsprakenkader voor kwaliteitsverbetering. Dit volgde na een zorgvuldige beoordeling van de gegroeide bestaande en vergunde situatie. In 2017 hebben is, na onderling overleg, hieraan nog een landschappelijke onderbouwing toegevoegd, zoals deze is opgenomen in bijlage 1 van de ruimtelijke onderbouwing voor deze verkoopsteiger.

Naar de mening van de gemeente is daarmee voldoende duidelijk geworden dat er geen sprake is van een zodanige landschappelijke impact dat dit noodzaakt tot het verplichten tot een kwaliteitsverbetering in het landschap.

- g. De gemeente gaat ervan uit dat de provincie het glastuinbouwbedrijf aan de Molendijk 12 te Standdaarbuiten bedoelt. Dit bedrijf is inderdaad voorzien van de aanduiding 'glastuinbouw' en een bouwvlak van ongeveer 1 ha. In het vigerende bestemmingsplan was dit bedrijf voorzien van een bouwstede. Zie de retrospectieve toets in bijlage 5 bij de toelichting.

Met een bouwstede had het bedrijf de mogelijkheid om uit te breiden tot 1,5 ha. In het voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied is het perceel voorzien van de aanduiding 'glastuinbouw' met een bouwvlak van circa 1 ha. De bestemming van het bedrijf is daarmee afgestemd op de feitelijke situatie. Doordat het bouwvlak is aangepast aan de feitelijke situatie zijn de vigerende rechten van de ondernemer ingeperkt. Uitgangspunt van het nieuwe bestemmingsplan is juist om geldende rechten over te nemen. Om deze reden wordt het bouwvlak van het glastuinbouwbedrijf aan de Molendijk 12 vergroot tot 1,5 ha conform het vigerende bestemmingsplan.

Anders dan de provincie stelt, is overigens in het voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied geen bepaling opgenomen die het mogelijk maakt om het bouwvlak van glastuinbouwbedrijven uit te breiden tot 1,5 ha. Het voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied is dan ook op dit punt niet in de strijd met de Verordening ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant. In dit specifieke geval gaat het dus om het continueren van een bestaand recht.

- h. Kwaliteitsverbetering van het landschap is met name aan de orde als er sprake zijn van ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen worden in het onderhavige bestemmingsplan Buitengebied in beperkte mate mogelijk gemaakt door middel van afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden. De overige ontwikkelingen worden via buitenplanse procedures geregeld. In deze procedures moet de desbetreffende kwaliteitsverbetering worden geborgd. Op dit moment is het dan ook niet nodig om meer voorwaardelijke verplichtingen op te nemen dan de bepalingen die reeds in het voorontwerpbestemmingsplan zijn opgenomen.
- i. De provincie is betrokken geweest bij de totstandkoming van de Visie buitengebied, waartoe ook de Visie bebouwingsconcentraties behoort. De gemeente vindt het teleurstellend dat de provincie pas na de vaststelling van de Visie met dit standpunt komt. Aangezien de Visie bebouwingsconcentraties niet vertaald is in het bestemmingsplan buitengebied valt de opmerking buiten het kader van deze inspraaknota.
- j. Onduidelijk is wat de provincie met 'voorzieningen' bedoeld. Op basis van de opgenomen bouwen gebruiksregels is voldoende duidelijk welke voorzieningen binnen en buiten een bouwstede zijn toegestaan.
- k. In artikel 3.2.2 van de planregels is reeds een hoogteregeling opgenomen voor teeltondersteunende voorzieningen.

- l. Artikel 3.2.1 onder d en artikel 3.3.10 van het bestemmingsplan Buitengebied worden aangepast aan artikel 3.1 lid 2 onder d van de Verordening ruimte. Buiten het bouwvlak zijn geen permanente teeltondersteunende voorzieningen toegestaan.
- m. De gemeente deelt de mening van de provincie. Artikel 3 3.5.1 wordt dusdanig aangepast dat de bouwregels uit artikel 3 3.2.2 eveneens van toepassing zijn. Ook wordt een bepaling opgenomen die er voor zorgt dat kwaliteitsverbetering plaats zal vinden.
- n. Alle bestaande, legaal tot stand gekomen solitaire schuren zijn voorzien van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – solitaire schuur'. Nieuwe solitaire schuren maakt het bestemmingsplan niet mogelijk.
- o. Het bestemmingsplan zal ten aanzien van paardenbakken worden verduidelijkt. Paardenbakken zijn uitsluitend toegestaan binnen het bouwvlak of de bouwstede van de bestemming 'Agrarisch', binnen de bestemming 'Sport – Manege' en de bestemming 'Wonen'. Daarnaast wordt artikel 3.5.3 dusdanig aangepast dat paardenbakken door middel van een afwijking bij een omgevingsvergunning uitsluitend direct aansluitend aan het bouwvlak, de bouwstede of het bestemmingsvlak van de bestemming 'Wonen' zijn toegestaan.
- p. Door het opnemen van een toegestane maximale oppervlakte van een tuin wordt de wijzigingsbevoegdheid onnodig beperkt. Door de huidige formulering kunnen B&W maatwerk verlenen. Daarnaast beargumenteert de provincie niet op basis van welk artikel in de provinciale Verordening Ruimte het opnemen van een maximale oppervlakte voor een tuinbestemming noodzakelijk is.
- q. De maatvoering voor bijgebouwen in de betreffende wijzigingsbevoegdheid v.w.b. art. 3.6.2.a.2 wordt teruggebracht naar 500 m². In art. 3.6.2.a.3 dient reeds op basis van maatwerk kwaliteitsverbetering plaats te vinden. Daar blijft 600 m² gehandhaafd, aangezien hier de voorwaarde al is dat conform categorie 3 kwaliteitsverbetering moet plaatsvinden.
- r. Deze horeca mogelijkheden zijn opgenomen ten behoeve van Fort Sabina (met aanduiding specifieke vorm van cultuur en ontspanning – fort). In het 'Ontwikkelplan Fort Sabina (oktober 2016)' zijn de verschillende doelen en ambities voor Fort Sabina uitgewerkt. Eén van deze ambities is 'een duurzame instandhouding van Fort Sabina'. Om deze doelstelling te behalen is het van belang dat de gebruiksmogelijkheden van Fort Sabina worden behouden en verbeterd. Het Fort zal sober worden hersteld en ingericht als een casco met basisvoorzieningen zodat het multifunctioneel en flexibel gebruikt kan worden voor onder andere evenementen en feesten, voor horeca, kleinschalige werkruimten voor bedrijven en multifunctionele ruimten voor bijvoorbeeld workshops, tentoonstellingen, theater en een informatieruimte over de Stelling van Willemstad, de Zuiderwaterlinie en de bijzondere natuurwaarden op en rond het Fort. Ten behoeve van deze gebruiksmogelijkheden is horeca behorende tot categorie 2 noodzakelijk. Ter onderbouwing wordt hiervoor nog een ruimtelijke onderbouwing aan de toelichting toegevoegd.
- s. In de bestemming 'Detailhandel' zijn bouwregels opgenomen voor de bedrijfsgebouwen van de supermarkt. In artikel 7 lid 7.2 sub d van het voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied is opgenomen dat het bebouwd oppervlak niet meer mag bedragen dan is aangegeven op de verbeelding en dat goot- en bouwhoogte niet meer mogen bedragen dan respectievelijk 8 m en 10 m. Op de verbeelding is opgenomen dat de bebouwde oppervlakte niet meer mag bedragen dan 2000 m². Dit sluit aan bij de bestaande bebouwingsmogelijkheden van de supermarkt. De bouw

van bedrijfswoningen wordt in de bestemming Detailhandel uitgesloten. De regels worden hierop aangepast.

- t. De percelen binnen het plangebied die onderdeel uitmaken van het Natuur Netwerk Brabant zijn voorzien van de aanduiding 'overige zone – natuur netwerk brabant'. Op deze wijze zijn de desbetreffende percelen voorzien van een adequate regeling. Daarnaast hebben de meeste van deze gronden de bestemming Natuur. Enkele stroken langs wegen, waarvan duidelijk is dat er geen sprake is van actuele natuurwaarden zijn anders bestemd, bijvoorbeeld stroken langs de Pelgrimsdijk.
- u. De windturbineparken ter plaatse van de aanduiding 'windturbinepark' in de bestemming 'Natuur' zijn bestaande, legaal tot stand gekomen windturbineparken.
- v. De verwijzing in artikel 17 lid 17.3 onder d klopt inderdaad niet. Deze wordt gewijzigd in een verwijzing naar artikel 17.2.3 onder b. Daarnaast wordt het woord 'eventueel' in artikel 17.3, sub d geschrapt.
- w. De genoemde oppervlaktes in artikel 20.3.1 onder a kloppen inderdaad niet. De genoemde '25 m²' wordt gewijzigd in '50 m²'.
- x. De gemeente deelt de mening van de provincie Noord-Brabant. Volgens de gemeente valt deze ontwikkeling onder categorie 2 van het afsprakenkader Kwaliteitsverbetering. Dit betekent dat landschappelijke inpassing van de uitbreiding van bebouwing noodzakelijk is. Deze landschappelijke inpassing dient te worden geborgd in een landschappelijk inpassingsplan. Dit zal als voorwaarde worden toegevoegd aan artikel 41.4.
- y. De gemeente is van mening dat deze bepaling wel degelijk ruimtelijk relevant is. Deze bepaling beschermt namelijk het goede woon- en leefklimaat voor omwonenden. Door dit motief is de bepaling ruimtelijk relevant. Om deze reden wordt de bepaling niet uit het bestemmingsplan verwijderd.
- z. Deze bepaling kan niet worden gewijzigd. Het overgangsrecht dat is opgenomen in artikel 44 is verplicht op basis van het Besluit ruimtelijke ordening. De gemeente kan dit overgangsrecht op basis van het Besluit ruimtelijke ordening niet wijzigen. Dit is vastgelegd in artikel 3.2.1 en 3.2.2 van het Besluit ruimtelijke ordening.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Het ontwerpbestemmingsplan wordt aangepast aan de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'
Regels	<ul style="list-style-type: none"> - De gebruiksregels van de bestemming 'Agrarisch' worden dusdanig aangepast dat een gebruikswijziging van bestaande gebouwen ten behoeve van het in gebruik nemen van deze gebouwen voor de uitoefening van een veehouderij wordt voorkomen. - het ontwerpbestemmingsplan wordt aangepast aan de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'. - De volgende voorwaarde wordt aan artikel 3.2.1 onder e toegevoegd: het bedrijf vanwege de bedrijfsvoering in overwegende mate is aangewezen op de opslag van ruwvoer. - Artikel 3.2.1 onder d en artikel 3.3.10 van het bestemmingsplan Buitengebied

	<p>worden aangepast aan artikel 3.1 lid 2 onder d van de Verordening ruimte. Buiten het bouwvlak zijn geen permanente teeltondersteunende voorzieningen toegestaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Artikel 3.5.1 wordt dusdanig aangepast dat de bouwregels uit artikel 3.2.2 eveneens van toepassing zijn. Ook wordt een bepaling opgenomen die er voor zorgt dat kwaliteitsverbetering plaats zal vinden. - Het bestemmingsplan zal ten aanzien van paardenbakken worden verduidelijkt. Paardenbakken zijn uitsluitend toegestaan binnen het bouwvlak of de bouwstede van de bestemming 'Agrarisch', binnen de bestemming 'Sport - Manege' en de bestemming 'Wonen'. Daarnaast zal artikel 3.5.3 dusdanig worden aangepast dat paardenbakken door middel van een afwijking bij een omgevingsvergunning uitsluitend direct aansluitend aan het bouwvlak, de bouwstede of het bestemmingsvlak van de bestemming 'Wonen' zijn toegestaan. - in artikel 3.6.2, onder a.2. wordt 600 m² gewijzigd in 500 m². - In artikel 7 (Detailhandel) wordt de bouw van bedrijfswoningen uitgesloten. - De verwijzing in artikel 17 lid 17.3 onder d wordt gewijzigd in een verwijzing naar artikel 17.2.3 onder b. - Het woord 'eventueel' in artikel 17.3 sub d wordt geschrapt. - In artikel 20.3.1 onder a wordt de genoemde '25 m²' gewijzigd in '50 m²'. - aan artikel 41.4 wordt de voorwaarde toegevoegd dat dient te worden voorzien in een goede landschappelijke inpassing overeenkomstig een landschappelijk inpassingsplan.
Verbeelding	- Het bouwvlak van het glastuinbouwbedrijf aan de Molendijk 12 wordt vergroot tot 1,5 ha conform het vigerende bestemmingsplan.

2.2 ZLTO

Samenvatting

- a. Artikel 3.1.O.2: Verzocht wordt het maximum te gebruiken vloeroppervlak voor het verkopen van streekeigen agrarische producten te verhogen naar minimaal 100 m². ZLTO vindt 50 m² te krap.
- b. Artikel 3.2.2.g.: Verzocht wordt om de maximale goothoogte van 8 m te handhaven en de maximale nokhoogte te verhogen naar 12 m.
- c. Artikel 3.2.3.a: In dit artikel is de bouwhoogte van sleufsilos gelimiteerd op 2,5 m. Verzocht wordt om het opnemen van een afwijkingsmogelijkheid van de bouwregels toegevoegd wordt: tot 4 m. indien er een goede landschappelijke inpassing wordt voorzien.
- d. Artikel 3.3.8: Verzocht wordt om de regels voor mestbewerking af te stemmen op de provinciale Verordening Ruimte.
- e. Artikel 3.3.10: Binnen het artikel worden de toegestane oppervlaktes teeltondersteunende voorzieningen begrensd op 2 ha, met uitzondering van hagelnetten en kersenoverkappingen. Deze begrenzing in oppervlakte wordt als een bedreiging ervaren voor de ontwikkeling van diverse zachtfruit bedrijven binnen de gemeente.

Verzocht wordt om de oppervlaktebegrenzing te laten vervallen en om tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen overal toe te staan en niet dat deze enkel aansluitend aan een bouwvlak gesitueerd mogen zijn. Permanente teeltondersteunende voorzieningen zouden wel aansluitend aan een bouwvlak gesitueerd mogen worden middel een differentiatievlak, zonder oppervlaktebegrenzing.

- f. Artikel 3.5.4: binnen de gemeente zijn diverse ondernemers die willen investeren in een goede vorm van huisvesting ten behoeve van arbeidsmigranten. Het wordt als gemis ervaren dat er geen mogelijkheid is opgenomen om woongelegenheden te creëren binnen gebouwen.

Tevens is het niet wenselijk dat woonunits slechts 9 maanden aanwezig mogen zijn op het bedrijf. Ondernemers zijn bereid om te investeren in goede woonvoorzieningen en deze ook landschappelijk in te passen. Het is echter onmogelijk om deze voorzieningen dan ieder jaar te verwijderen. Verzocht wordt het artikel op de volgende punten aan te passen:

- mogelijkheid voor huisvesting in bedrijfsgebouwen;
- woonunits permanent te mogen plaatsen met daarbij de beperking dat ze slechts 9 maanden per jaar bewoond mogen worden.

- g. Artikel 28 tot en met 31 (Archeologie): Op nagenoeg alle oude bouwblokken is een hoge archeologische verwachting gelegd terwijl in de omliggende gebieden voornamelijk lage archeologische verwachting zijn vastgelegd. Aangezien de aangewezen bouwstedes en bouwvlakken veel overlap vertonen met de voormalige bouwlocaties is het bij uitbreidingsplannen nagenoeg altijd noodzakelijk om archeologisch onderzoek te verrichten.

De bouw kavels en bouwstedes zijn in het recente verleden al vaak dusdanig geroerd dat het niet de verwachting heeft dat er nog archeologische waardevolle vondsten gedaan zullen worden.

Het verzoek is om in de archeologische paragrafen op te nemen dat indien er aangetoond kan worden dat gronden al dusdanig geroerd zijn dat archeologische vondsten uitgesloten zijn dat er dan geen archeologisch onderzoek gedaan behoeft te worden.

- h. Bijlage 3 Overzicht vergunningen Wet Natuurbescherming: Deze bijlage is waarschijnlijk toegevoegd n.a.v. artikel 3.4.1.b, waarin een toename van stikstofemissie ten opzichte van een planologische legale situatie wordt gereguleerd. Naar mening van de ZLTO is voldoende dat een ondernemer ten tijde van een uitbreiding aan kan tonen wat zijn planologische legale situatie was ten tijde van het inwerkingtreden van het bestemmingsplan. Dit kan door middel van het overleggen van een beschikking met een afgifte datum voor het van kracht worden van het bestemmingsplan. De lijst opgenomen in bijlage 3 is niet volledig. Verder is deze aan wijzigingen onderhevig. Wij verzoeken dan ook de opsomming uit bijlage 3 te laten vervallen en voorschriften op te nemen waarmee de planologische legale situatie kan worden vastgesteld.

Gemeentelijke reactie

- a. Ten aanzien van de toegestane oppervlakte van de nevenactiviteit 'verkoop van streek-eigen agrarische producten' is aansluiting gezocht met het vigerende plan. Ook in het vigerende bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Moerdijk is een maximale oppervlakte van 50 m² opgenomen voor deze nevenactiviteit. In artikel 3.5.2 van de planregels is een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen om de oppervlakte voor de nevenactiviteit 'verkoop van streek-eigen agrarische producten' te vergroten tot 100 m². Een vergroting van de oppervlakte van

nevenactiviteit 'verkoop van streekeigen agrarische producten' is namelijk niet op iedere locatie in het buitengebied wenselijk en kan een ongewenste weerslag hebben op detailhandel in de kernen. Om deze reden is een vergroting van de oppervlakte van de onderhavige nevenactiviteit uitsluitend toegestaan door middel van een afwijking bij een omgevingsvergunning, waarbij getoetst kan worden aan nadere voorwaarden, die in art. 3.5.2 zijn genoemd.

- b. De opgenomen maatvoering is overgenomen uit het geldende bestemmingsplan. De gemeente wil niet zonder meer in alle gevallen een verhoging van de bouwhoogte naar 12 m toestaan. Om deze reden wordt een verhoging van de bouwhoogte van bedrijfsgebouwen mogelijk gemaakt door middel van een afwijking bij een omgevingsvergunning. Aan deze afwijking bij een omgevingsvergunning wordt de voorwaarde gekoppeld dat de verhoging van de bouwhoogte van bedrijfsgebouwen uitsluitend is toegestaan indien deze verhoging noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering van het agrarische bedrijf. Daarnaast mag de verhoging geen onevenredige hinder veroorzaken voor de omliggende functies.
- c. Er bestaat geen bezwaar om tegemoet te komen aan deze reactie. De gevraagde afwijking bij omgevingsvergunning wordt opgenomen. Aan deze afwijking bij een omgevingsvergunning ten behoeve van het verhogen van de bouwhoogte van sleufsilos wordt de voorwaarde verbonden dat de verhoging past binnen de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan.
- d. In de ontwerpversie van de actualisatie van de Verordening ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant zijn de regels met betrekking tot mestbewerking aangepast. Deze aangepaste regels worden verwerkt in het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied, voor zover het betreft mestbewerking voor het eigen bedrijf. De mogelijkheid binnen de Verordening voor mestvergisting voor samenwerkende melkveehouderijen wordt niet overgenomen. In de Visie Buitengebied is namelijk vastgelegd dat in beginsel geen grootschalige mestvergistingsinstallaties worden toegelaten. Indien daarvoor een verzoek zou worden ingediend dat wordt dit afzonderlijk afgewogen aan de hand van het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied) en dus buiten het kader van het bestemmingsplan buitengebied. Met dit afwegingskader wordt uiting gegeven aan het belang dat de gemeenteraad hecht aan het maken van een zorgvuldige afweging, waarbij alle belangen goed worden afgewogen en vooraf een goede omgevingsdialog tot stand komt.
- e. In het licht van de Visie Buitengebied wordt tegemoet gekomen aan de verruiming voor tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak/bouwstede. De maximale oppervlaktemaat voor tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen wordt dus losgelaten en deze worden ook toegestaan op gronden die niet grenzen aan een bouwvlak.
Het toestaan van permanente teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak/bouwstede is in strijd met het provinciale beleid (zie par. 2.1 onder I). Dit verzoek kan derhalve niet gehonoreerd worden.
- f. In de Visie Buitengebied en de gemeentelijke beleidsnotitie huisvesting arbeidsmigranten heeft de gemeente bepaald dat de huisvesting van arbeidsmigranten plaats moet vinden in (vrijgekomen) woningen op het agrarische erf of in de bestaande woningen in de kern. Het realiseren van permanente woongelegenheden op het agrarische bouwvlak in bijvoorbeeld agrarische bedrijfsgebouwen is niet wenselijk. De permanente huisvesting van arbeidsmigranten moet in de kernen van de gemeente Moerdijk plaatsvinden.

- g. Hieraan wordt tegemoet gekomen. Als uitzondering bij de vergunningplicht wordt opgenomen 'indien aangetoond is dat de betreffende gronden reeds zijn geroerd'.
- h. In paragraaf 4.5.5 van de toelichting is onder 'nadere regeling uitbreiding veehouderijen i.r.t. de Wet natuurbescherming' opgenomen waarom een dergelijke regeling noodzakelijk is. De bestaande ammoniakemissie dient per bedrijf te worden vastgelegd in het bestemmingsplan om te kunnen garanderen dat het bestemmingsplan niet leidt tot significant negatieve effecten in omliggende Natura 2000-gebieden. En uit jurisprudentie blijkt dat dit de situatie ten tijde van vaststelling van het bestemmingsplan moet zijn. Vervolgens is de vraag hoe de bestaande ammoniakemissie moet worden vastgelegd. Daarbij wil de gemeente geldende rechten ten aanzien verleende vergunningen op grond van de Wet natuurbescherming graag respecteren. Dat is de reden dat de betreffende regeling is opgenomen. Ook hier heeft de Raad van State er op gewezen dat het voor de gemeenteraad bij de vaststelling van het bestemmingsplan duidelijk moet zijn welke vergunningen dan bedoeld worden (zie de uitspraak van de Raad van State van 1 juni 2016 met betrekking tot het bestemmingsplan "Buitengebied 2014" van de gemeente Weststellingwerf; 201501041/1/R4; rechtsoverweging 49.9). Dit doorschuiven naar het moment dat de ondernemer een uitbreiding gaat aanvragen (na de vaststelling van het bestemmingsplan) is ingevolge de jurisprudentie dus niet aanvaardbaar.

De in het voorontwerp opgenomen lijst is inderdaad nog niet volledig. Daarom is deze ook als Concept aangegeven. Deze wordt voor de vaststelling van het bestemmingsplan aangevuld. De jurisprudentie op dit terrein blijft in ontwikkeling. We zullen deze volgen en zo nodig de opgenomen regeling daaraan aanpassen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	-
Regels	<ul style="list-style-type: none"> - De regels met betrekking tot mestbewerking voor het eigen bedrijf worden aangepast aan de 'Wijziging Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'. - In de bestemming 'Agrarisch' wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen ten behoeve van het verhogen van de bouwhoogte van bedrijfsgebouwen tot maximaal 12 m, mits de verhoging noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering van het agrarische bedrijf en de verhoging geen onevenredige hinder veroorzaakt voor de omliggende functies. - In de bestemming 'Agrarisch' wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen ten behoeve van het verhogen van de bouwhoogte van sleufsilos tot maximaal 4 m mits, de verhoging past binnen de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan. - art. 3.3.10 wordt aangepast: voor tijdelijke TOV wordt de oppervlaktebeperking geschrapt, evenals de voorwaarde 'aansluitend aan het bouwvlak'. - In de archeologische dubbelbestemmingen wordt als uitzondering bij de vergunningplicht wordt opgenomen 'indien aangetoond is dat de betreffende gronden reeds zijn geroerd'
Verbeelding	-

2.3 Brandweer Midden- en West-Brabant

Samenvatting

Het standaardadvies is van toepassing, rekening houdend dat er geen nieuwe zeer kwetsbare objecten gebouwd gaan worden binnen 200 m van de infrastructuur en 750 m vanaf BRZO bedrijven.

Gemeentelijke reactie

In nauw overleg met de OMWB wordt de toelichting op het punt van externe veiligheid aangevuld en vindt waar nodig een verantwoording van het groepsrisico plaats.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	De toelichting wordt op het onderdeel externe veiligheid aangevuld.
Regels	Geen aanpassing
Verbeelding	Geen aanpassing

2.4 Gasunie Transport Service B.V.

Samenvatting

Verbeelding:

- a. De weergegeven belemmeringenstrook is op een tweetal plaatsen te smal. Deze belemmeringenstrook voor regionale aardgastransportleidingen dient 4 m ter weerszijden van de hartlijn van de leiding te bedragen. Verzocht wordt om dit aan te passen.
- b. Twee bouwvlakken behorende bij bouwstedes gelegen aan (de Provinciale rondweg te Zevenbergen en de Blaaksedijk te Barlaque) dienen zodanig aangepast te worden dat de bouwstedes buiten de belemmeringenstrook komen te liggen. De daadwerkelijke locatie van de bestaande bouwwerken ligt buiten de belemmeringenstrook van de aardgastransportleiding.

Planregels Artikel 22 'Leiding-Gas'

- c. Gezien de veiligheidsaspecten die gelden om een veilige ligging van de aardgastransportleiding te waarborgen, wordt verzocht om een bepaling op te nemen, zodat de dubbelbestemming 'Leiding-Gas' bij samenvallen met andere bestemmingen voorrang krijgt.
- d. De planregels bevatten meerdere afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden die het mogelijk maken om buiten aangegeven bouwvlak of binnen bouwstedes bestaande hoofdgebouwen uit te breiden, te vervangen en aan- of uitbouwen te realiseren. De Gasunie verzoekt om daarin beschermende regeling toe te voegen uit oogpunt van externe veiligheid.

Plantoelichting

- e. In de toelichting hoofdstuk 5.7 is onvoldoende aandacht besteed aan de externe veiligheidsaspecten van de aardgastransportleidingen. Op grond van de artikelen 11 en 12 Bevb bent u hiertoe wettelijk verplicht.

Gemeentelijke reactie

- a. De belemmeringenstrook voor de gasleidingen wordt verbreed ter plaatse van de genoemde locaties.
- b. De aanduidingen als bouwstede worden op de twee locaties niet aangepast. De planregels van de bestemming Leiding-Gas waarborgen reeds dat er binnen de belemmeringenstrook niet gebouwd mag worden. Daarnaast is een bouwstede een flexibel instrument. Bij eventuele bouwaanvragen kan rekening worden gehouden met aanwezige gasleiding.
- c. Een dergelijke voorrangsbepaling wordt opgenomen. Overigens heeft een dergelijke bepaling geen toegevoegde waarde. Uit de verhouding tussen enkel- en dubbelbestemmingen in het bestemmingsplan blijkt duidelijk dat een dubbelbestemming voorrang heeft ten opzichte van een enkelbestemming. Door het opnemen van een voorrangsbepaling wordt dit slechts geëxpliciteerd.
- d. De genoemde afwijkingsbevoegdheden worden niet aangepast aan het voorstel van de Gasunie. De dubbelbestemming 'Leiding – Gas' wordt dusdanig aangepast zodat het bestemmingsplan voldoet aan de bepalingen uit het Bevb. Als de gronden zijn voorzien van de dubbelbestemming 'Leiding – Gas' dan worden de afwijkingsbevoegdheden uit de enkelbestemmingen beperkt door de bepalingen uit de dubbelbestemming 'Leiding – Gas'. Het aanpassen van de desbetreffende afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden is niet nodig.
- e. De toelichting wordt aangevuld met betrekking tot het plaatsgebonden risico van aardgastransportleidingen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Toelichting	In de toelichting wordt de paragraaf 'kabels en leidingen' aangevuld met betrekking tot het plaatsgebonden risico van aardgasleidingen.
Regels	<ul style="list-style-type: none"> - In artikel 22 'Leiding – Gas' wordt een bepaling opgenomen waaruit blijkt dat de dubbelbestemming 'Leiding – Gas' prevaleert ten opzichte van de onderliggende bestemmingen. - De dubbelbestemming 'Leiding – Gas' wordt dusdanig aangepast zodat het bestemmingsplan voldoet aan de bepalingen uit het Bevb.
Verbeelding	Aanpassing van de dubbelbestemming Leiding – Gas, zoals bedoeld onder a.

2.5 OMWB

Samenvatting

Het standaardadvies is van toepassing, rekening houdend dat er geen nieuwe zeer kwetsbare objecten gebouwd gaan worden binnen 200 m van de infrastructuur en 750 m vanaf BRZO bedrijven.

Gemeentelijke reactie

In nauw overleg met de OMWB wordt de toelichting op het punt van externe veiligheid aangevuld.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	De toelichting ten aanzien van externe veiligheid wordt aangevuld.
Regels	Geen aanpassing
Verbeelding	Geen aanpassing

2.6 Rijkswaterstaat Zuid-Nederland

Samenvatting

Het plangebied is het beheersgebied van drie regionale organisatieonderdelen van Rijkswaterstaat (RWS), vandaar dat deze brief de gezamenlijke reactie is van deze drie onderdelen van RWS.

- a. RWS heeft diverse belangen in het plangebied, maar wordt in het plan niet genoemd als beheerder. Voor delen van het plangebied is RWS weg- of waterbeheerder. RWS verzoekt dit op te nemen in de toelichting.
- b. Ontwikkeling verkoopsteiger Sluispad-Noord. Hierover is nader contact geweest met RWS. Hieruit is gebleken dat de verkoopsteiger door RWS is vergund in de watervergunning van 28 januari 2010. RWS wil echter alleen toestemming geven voor het gebruik van de steiger voor boten die te koop staan. Gebruik en verhuur van ligplaatsen ter plaatse zal door RWS niet worden toegestaan.
- c. Vrijwaringszone: conform het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) dient rekening gehouden te worden met de vrijwaringszone (Wro art. 4.3, Barro 2.1.2). De vrijwaringszone bij vaarwegen wordt gemeten vanaf de begrenzingslijn van de rijksvaarweg zoals opgenomen in de legger, bedoeld in (artikel 5.1 van de Waterwet). RWS verzoekt om de vrijwaringszone op te nemen in de toelichting, verbeelding en de regels.
- d. Windturbines: langs vaarwegen zijn ook de Beleidsregels voor het plaatsen van windturbines op in of over Rijkswateren van toepassing. Dit staat beschreven in artikel 4.3.2 Bouwen van windturbines. RWS verzoekt hieraan toe te voegen dat er ook geen verstoring mag plaatsvinden voor de (radar) van de scheepvaart.
- e. Vanuit natuuroogpunt is voor RWS vooral het Hollands Diep van belang. Dit is een Natura 2000-gebied waarvoor RWS de voortouwnemer is en een Natura 2000-beheerplan heeft laten opstellen. In een planMER zal getoetst worden of er sprake zal zijn van negatieve effecten op het Hollands Diep. Ten aanzien van de toelichting heeft RWS de volgende tekstuele opmerkingen:
  - Blz. 12, par. 2.4: Er staat dat de EHS inmiddels Nationaal NatuurNetwerk wordt genoemd. Dit moet NatuurNetwerk Nederland zijn.
  - Blz. 23, par. 4.3: Er staat dat wanneer er bij ontwikkelingen sprake is van een "significant (negatief) effect" op een Natura 2000-gebied er een zogenoemde "passende beoordeling" moet worden uitgevoerd. Een "passende beoordeling" moet juist aantonen of er van een "negatief significant effect" sprake is ja of nee en of er dus een vergunning nodig is. Een betere formulering is: Als niet kan worden uitgesloten dat een plan of project significante gevolgen heeft, dient een "passende beoordeling" te worden gemaakt.

Aanvullend verwijst RWS naar haar reactie op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en verwacht dat de genoemde punten goed aan bod komen in het uiteindelijke planMER.

Gemeentelijke reactie

- a. In de toelichting (waterparagraaf) wordt RWS alsnog benoemd als weg- en waterbeheerder, en daarbij bevoegd gezag met betrekking tot vergunningverlening op basis van de Waterwet, Scheepvaartverkeerswet en Wet beheer rijkswaterstaatswerken
- b. In de regeling voor de verkoopsteiger wordt dit nog verduidelijkt, door de vermelding dat de aanlegsteiger **uitsluitend** mag worden gebruikt t.b.v. detailhandel in boten.
- c. De vrijwaringszone ten behoeve van bescherming van de vaarweg wordt opgenomen op de verbeelding, in de toelichting en in de regels. De rijksvaarwegen Hollandsch Diep en Volkerak betreffen CEMT-klasse VI. Op basis van het Barro (2.1.2) wordt voor de vrijwaringszone een afstand van respectievelijk 25 meter vanaf de vaarweggrens aangehouden.
- d. In artikel 4.3.2 van de regels zijn regels opgenomen voor windturbines in windpark Oud Dintel. Daar liggen geen belangen van Rijkswaterstaat in de buurt. De windturbines in dat windpark zijn inmiddels allen vergund. Artikel 4.3.2 heeft daardoor geen meerwaarde meer en wordt geschrapt.
- e. De voorgestelde wijzigingen voor de toelichting worden overgenomen. Daarnaast worden de eerder aangedragen aandachtspunten op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau meegenomen in het planMER.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	- aanvullen dat RWS weg en waterbeheerder is, en vergunningverlener o.b.v. de waterwet. - opmerkingen onder punt e verwerken in de toelichting.
Regels	- art. 4.3.2 wordt geschrapt. - in art. 19.1, onder g. wordt het woord 'uitsluitend' toegevoegd. - Er worden regels voor de vrijwaringzone opgenomen vanaf de vaargrens van rijksvaarwegen Hollandsch Diep en Volkerak
Verbeelding	- Er wordt een vrijwaringzone opgenomen vanaf de vaargrens van rijksvaarwegen Hollandsch Diep en Volkerak.

2.7 Waterschap Brabantse Delta

Samenvatting

- a. Het Waterschap verzoekt om in de waterparagraaf aandacht te schenken aan het gebruik van milieuvriendelijke bouwmaterialen en het achterwege laten van uitlogende bouwmaterialen, zoals lood, koper, zink en zacht PVC. Deze stoffen kunnen zich ophopen in het water(bodem)systeem en hebben hierdoor een zeer nadelige invloed op de water(bodem)kwaliteit en ecologie.
- b. Op de verbeelding zijn bij de twee waterbergingsgebieden aan de Eerste Kruisweg bij Standdaarbuiten de dubbelbestemmingen "Waterstaat - Waterkering" opgenomen binnen deze waterbergingsgebieden. Deze zijn foutief overgenomen van de kaarten van het waterschap en staan niet als waterkering in de legger. Verzocht wordt om deze dubbelbestemmingen weg te halen. Dit geldt ook voor de gebiedsaanduiding "vrijwaringszone – dijk"

Op basis van het voorontwerp bestemmingsplan geeft het Waterschap onder voorbehoud een positief wateradvies. Het voorbehoud heeft betrekking op het in overeenstemming brengen van de dubbelbestemming "Waterstaat - Waterkering" en de gebiedsaanduiding "vrijwaringszone – dijk" met de legger.

Gemeentelijke reactie

- a. In de toelichting zal aandacht worden gegeven aan het gebruik van milieuvriendelijke bouwmaterialen en het achterwege laten van uitlogende bouwmaterialen worden opgenomen.
- b. De dubbelbestemming en de vrijwaringszone – dijk worden aangepast aan de hand van de nieuwe bestanden, die het Waterschap heeft aangeleverd.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	- Benoemen van gebruik van milieuvriendelijke bouwmaterialen en niet gebruiken van uitlogende bouwmaterialen.
Regels	- de gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone – dijk' wordt aangepast in 2 gebiedsaanduidingen, zodat het beter aansluit bij de legger (te weten beschermingszones A en B).
Verbeelding	- Verwijderen dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterkering' ter plaatse van de waterbergingsgebieden. - De gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone – dijk' in overeenstemming brengen met de legger

2.8 Delta Infra namens DOW Benelux

Samenvatting

De hartlijn van de DOW-leiding alsmede de bijbehorende belemmeringstrook, van vijf meter aan weerszijden van de buisleiding, gemeten vanuit het hart van de buisleiding lijkt weergegeven te zijn op de plankaart, zoals is bepaald in artikel 14 lid 1 Bevb. Echter deze leidingstrook heeft de dubbelbestemming 'Leiding -olie' en wordt verwezen naar de regel in artikel 25.1. Dat is volgens Delta Infra namens DOW niet juist, het gaat om de propyleen leiding van DOW en niet om een PRB- leiding. In de reactie zijn afbeeldingen opgenomen waarop de leiding in het plangebied is weergegeven en een kopie kaart van de risicokaart. Hieruit blijkt dat op de eerste afbeelding de DOW-leiding met als dubbelbestemming 'Leiding- olie' is bestemd. Op de tweede afbeelding is de ligging van de DOW-leiding van de risicokaart weergegeven. In de toelichting wordt in paragraaf '5.7.3 Situatie plangebied' ook enkel de leidingen (brandstof en olie) van Petrochemical Pipeline Services B.V. genoemd en weergegeven, en de aldaar gelegen gasleidingen.

Om die reden wordt verzocht:

- a. De juiste dubbelbestemming-regels toe te kennen aan de leidingstrook van de DOW- leiding én met prioriteit.

- b. Ter voorkoming van discussies wordt verzocht tevens om het woord 'normaal' bij onderhoud en beheer te verwijderen uit de regels.
- c. Het valt op dat bij de verschillende soorten leidingen aangegeven wordt dat er uitzonderingen zijn op het uitvoeringsverbod: artikel '25.4.2 Uitzonderingen op het uitvoeringsverbod' het verbod van lid 25.4.1 is niet van toepassing is op werken of werkzaamheden die gericht zijn op het verwijderen van diepwortelende beplantingen en bomen door of namens de leidingbeheerder van de in lid 1 bedoelde leiding. Echter waarom deze regel niet voor de andere leidingen van toepassing is, is niet duidelijk. Het verzoek is om deze uitzonderingsregel ook voor de DOW-leiding toe te passen.
- d. De buisleidingenstraat is bestemd op de kaart en de bijbehorende regels is vastgelegd onder 'Artikel 24 Leiding - Leidingstrook'. Echter hierbij valt op dat er wordt gesproken over een 'leidingstrook' in plaats van een 'buisleidingenstraat' zoals dat zou moeten. Om die reden wordt verzocht om de regels die horen bij de buisleidingenstraat te wijzigen in 'buisleidingenstraat' in plaats van 'leidingstrook'.
- e. Geconstateerd wordt dat er geen sprake is van een veiligheidszone (de bekende 55 meter) ter voorkoming van ongewenste situaties in de nabijheid van de buisleidingenstraat. Dit op verzoek van LSNed als leidingstraatbeheerder in overeenstemming met het LSNed beleid. Andere gemeenten doen dit wel, deze zone wordt op de plankaart weergegeven en hieraan wordt de juiste regels toegekend. Verzocht wordt dit ook te doen en/of aangeven wat de afweging is om dit niet te doen?
- f. Bij bestemmingen "wonen", "bedrijfswoningen", "bedrijven", "agrarisch verwant bedrijf" enz. de daarbij behorende bouwvlakken en de toekenning van de mogelijkheid tot uitbreiding, is voor Delta Infra niet duidelijk in hoeverre rekening gehouden is met de ligging van de buisleidingenstraat en/of leidingenstroken?
- g. Bestaande bedrijfswoningen zijn als zodanig bestemd en sommige woningen zijn omgevormd tot burgerwoningen. Echter in hoeverre is rekening gehouden met het aspect externe veiligheid? Is bij deze ontwikkeling externe veiligheid in voldoende mate meegenomen? Geldt dit voor bestaande situaties en worden deze op de plankaart ook zodanig geprojecteerd?
- h. Met betrekking tot tijdelijke bewoning door seizoenarbeiders wordt erop geattendeerd dat hiermee een mogelijkheid tot kwetsbaar object wordt gecreëerd in het geval dit aantal inclusief andere bewoners / of permanente aanwezigen worden overschreden (van minimaal 50 personen).
- i. Voor wat betreft "Nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven" heeft het aspect externe veiligheid bijzondere aandachtspunten en dat wordt enkel bij de zorgfuncties expliciet vermeld. Echter bij andere recreatieve, bedrijfsmatige, horeca en/of detail (neven)activiteiten bijvoorbeeld een Bed & Breakfast, (mini) kamperen, is het niet duidelijk in hoeverre het aspect externe veiligheid hierbij is geborgd? De toetsing/ afweging hiervan is in de regels niet expliciet terugvinden. Er wordt verzocht om een toelichting. Daarbij is dan ook de vraag in hoeverre beoordeeld en/of toetst het bevoegd gezag de ontwikkelingen in het kader van externe veiligheid; zoals de gemeente ook heeft aangegeven 'Veiligheid blijft maatwerk' en lijkt dat nu niet voldoende te zijn geborgd.
- j. In de toelichting wordt het volgende aangegeven: "In de gevallen dat er sprake is van een toename van risico's, baseert het gemeentebestuur (afhankelijk van de procedure het college van B&W of de gemeenteraad) haar besluit op een bestuurlijke verantwoording. Dan worden de risico's afge-

wogen ten opzichte van de maatschappelijk economische belangen van de ontwikkeling en de mate van bestrijdbaarheid/zelfredzaamheid in het gebied". Wordt hierbij advies ingewonnen bij de leidingbeheerder?

- k. Verder wordt in de toelichting in paragraaf 5.7.4 Beoordeling verwezen naar de Plaatsgebonden risicocontouren en invloedsgebieden van risicobronnen en deze zou in Bijlage 14 zijn weergegeven? Echter de bijlage verwijst naar iets heel anders. Kan de gemeente alsnog de juiste bijlage versturen?
- l. Tevens wordt aangegeven dat: "vanuit het plaatsgebonden risicobeleid betekent het dat binnen de PR 10-6-contour van risicobronnen geen kwetsbare objecten zijn toegestaan en beperkt kwetsbare alleen onder zwaarwegende belangen. Een verantwoording van het groepsrisico is nodig als ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden binnen invloedsgebieden van risicobronnen die relevant zijn voor externe veiligheid", echter zoals ook in de matrix "Het Actieprogramma beleidslijnen Externe Veiligheid ruimtelijke ordening" is weergegeven wordt er niets in deze paragraaf over zeer kwetsbare objecten vermeld?
- m. Daarnaast wordt in paragraaf '5.7.4 Beoordeling' aangegeven dat het bestemmingsplan slechts beperkte mogelijkheden bevat voor nieuwe kwetsbare functies, zoals nieuwe woningen en verblijfsgebouwen voor kwetsbare groepen (minderjarigen, ouderen, zieken, gehandicapten) zoals zorgboerderijen of kinderdagverblijven. Echter hier wordt niet gesproken over zeer kwetsbare objecten? Terwijl dat in de beleidslijnen EV ruimtelijk ordening wel het geval is.
- n. Delta Infra namens DOW Benelux is in afwachting hoe het aspect externe veiligheid en zo nodig de risico's in kaart wordt gebracht en verder wordt aangevuld na overleg met de Omgevingsdienst.
- o. Door de afwijkingsbevoegdheid op de regels bestaat, in de nabijheid van de leidingen en/of buisleidingenstraat, de mogelijkheid dat er (zeer) kwetsbare objecten en of risico's kan gaan ontstaan. In hoeverre is het aspect EV hierin geborgd?
- p. Zoals uit de matrix van beleidslijnen EV ruimtelijke ordening blijkt, is niet duidelijk waarom de veiligheidsregio (de regionale brandweer conform artikel 12 lid 2 van het Bevb) in zone III bij een kwetsbaar object niet geconsulteerd wordt?
- q. Daarbij is niet duidelijk waarom in zone II een afstand van 30-200 m2 vanaf een buisleiding wordt genoemd? Kan ervan uit worden gegaan dat in de gevallen waarbij de 10-6 contour meer is dan 200 meter vanuit de hartlijn van een buisleiding uitgangspunt 2 geldt, dus daarmee de restricties voor zone I en dus geen (zeer) kwetsbaar object is toegestaan?
- r. In deze matrix zou ook als uitgangspunt opgenomen dienen te worden om het advies in te winnen bij de leidingbeheerder.

Gemeentelijke reactie

- a. De huidige dubbelbestemming 'Leiding – Olie' is inderdaad onjuist ter plaatse van de DOW leiding ten behoeve van het transport van propyleen. Er wordt een nieuwe dubbelbestemming Leiding - Propyleen opgenomen in de regels alsook op de verbeelding, waarbij een druk van ten hoogste 100 bar is toegestaan.
- b. De omschrijving 'normaal onderhoud en beheer' is een zeer gebruikelijke omschrijving in bestemmingsplannen. Delta Infra geeft in haar reactie niet aan om welke reden een dergelijke om-

schrijving een beperkende werking zou hebben. Om deze reden wordt de omschrijving niet aangepast.

- c. De gemeente verleent medewerking aan het verzoek van Delta Infra. Aan de nieuw op te stellen dubbelbestemming 'Leiding – Propyleen' wordt aan de omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden de uitzonderingsregel toegevoegd dat deze omgevingsvergunning niet hoeft te worden aangevraagd voor het verwijderen van diepwortelende beplantingen en bomen door of namens de leidingbeheerder van de propyleen transportleiding.
- d. In de regels en op de verbeelding zal de dubbelbestemming 'Leiding – leidingstrook' worden aangepast naar 'Leiding – Buisleidingenstraat'.
- e. Er wordt een gebiedsaanduiding 'veiligheidszone –buisleidingen' opgenomen voor de (pr 10-6) invloedsgebieden van buisleidingen.
- f. In de genoemde bestemmingen zelf wordt geen rekening gehouden met de aanwezige dubbelbestemmingen. Indien een uitbreiding of een ontwikkeling plaatsvindt op een locatie waar eveneens een leiding is gelegen dan heeft de dubbelbestemming een beperkende werking ten opzichte van deze ontwikkeling. De aanwezige dubbelbestemming heeft voorrang ten opzichte van de enkelbestemming en haar flexibiliteitsbepalingen.
- g. Het bestemmingsplan is in hoofdlijnen conserverend. De bestaande situatie is uitgangspunt bij het leggen van de bestemmingen. Alleen kleinschalige ontwikkelingen worden meegenomen. Het bestemmingsplan maakt in haar rechtens regeling geen nieuwe woningen mogelijk. Daarnaast is het ten aanzien van externe veiligheid niet relevant of een woning wordt gebruikt als bedrijfswoning of als burgerwoning. Het regelen van de bestaande situatie heeft geen invloed op de externe veiligheid.
- h. De regeling met betrekking tot seizoensarbeiders wordt aangepast. Aan de regeling wordt toegevoegd het totale aantal bewoners op het desbetreffende perceel niet meer mag bedragen dan 50.
- i. Omtrent de genoemde ontwikkelingsmogelijkheden is afgestemd met de Omgevingsdienst. Op basis daarvan is de paragraaf externe veiligheid in de toelichting aangevuld. Hieruit blijkt dat nadere regels niet nodig zijn.
- j. Deze zinssnede uit de toelichting betreft de vermelding van het geldende gemeentelijke beleid. Bij toename van risico's worden vanzelfsprekend de betreffende leidingbeheerder geraadpleegd. Zie overigens ook punt i.
- k. Per abuis is verwezen naar een bijlage. Zoals hiervoor al gemeld is de toelichting op het punt van externe veiligheid herschreven.
- l. De toelichting is op het punt van externe veiligheid herschreven.
- m. Zie punt i.
- n. Zie punt i.
- o. Zie punt i.
- p. Dit betreft een opmerking over de in de toelichting opgenomen matrix uit het Actieprogramma Integrale Veiligheid 2016-2019. Hier is slechts het geldende gemeentelijke beleid vermeld. Overigens heeft de regionale brandweer voor deze situaties een standaardadvies opgesteld.
- q. Klopt, in dergelijke situaties is nog steeds zone I van toepassing.

- r. Wanneer er aanleiding toe is, dat wil zeggen wanneer er een ontwikkeling plaatsvindt binnen zone I of II dan zal een initiatiefnemer ook ter afstemming worden doorverwezen naar de leidingbeheerder. Daarvoor bestaat geen wettelijke noodzaak, maar geldt wel als een interne werkspraak.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	- Opnemen kaart met invloedsgebieden van risicobronnen
Regels	<ul style="list-style-type: none"> - opnemen nieuwe dubbelbestemming Leiding – Propyleen - de dubbelbestemming Leiding – Leidingstrook wordt aangepast naar Leiding – Buisleidingenstraat - Aan de nieuw op te stellen dubbelbestemming ‘Leiding – Propyleen’ wordt aan de omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden de uitzonderingsregel toegevoegd dat deze omgevingsvergunning niet hoeft te worden aangevraagd voor het verwijderen van diepwortelende beplantingen en bomen door of namens de leidingbeheerder van de propyleen transportleiding. - De regeling met betrekking tot seizoensarbeiders wordt aangepast. Aan de regeling wordt toegevoegd het totale aantal bewoners op het desbetreffende perceel niet meer mag bedragen dan 50.
Verbeelding	<ul style="list-style-type: none"> - Ter plaatse van de DOW leiding wordt de dubbelbestemming Leiding – Olie gewijzigd naar de nieuwe dubbelbestemming Leiding – Propyleen, - de dubbelbestemming Leiding – Leidingstrook wordt aangepast naar Leiding – Buisleidingenstraat - Opnemen gebiedsaanduiding ‘veiligheidszone – buisleiding’ voor de buisleidingen, op basis van de pr 10-6 zonering van de risicokaart.

2.9 Delta Infra namens Zeeland Refinery

Samenvatting

Delta Infra namens Zeeland Refinery heeft het plan beoordeeld en geconstateerd dat in het plangebied een buisleiding (in de buisleidingenstraat) in eigendom van ZR bevindt. De buisleiding is bedoeld voor het transport van Crude (ruwe olie) en wordt bedreven onder een maximale bedrijfsdruk van 60 bar. De buisleiding valt daarmee onder het wettelijke regime van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).

Voor het overige is de reactie gelijkloidend aan reactie 2.8.

Gemeentelijke reactie

De toelichting is op het punt van externe veiligheid herschreven in nauw overleg met de Omgevingsdienst. Hiermee wordt de gewenste duidelijkheid gegevens m.b.t. externe veiligheid. Voor het overige wordt korthedshalve verwezen naar de gemeentelijke reactie onder 2.8.

Aanpassing bestemmingsplan

Verwezen naar de aanpassingen genoemd onder 2.8

2.10 Delta Infra namens ZEBRA Gasnetwerk B.V.

Samenvatting

Na bestudering van het plan merkt ZEBRA Gasnetwerk B.V. (verder; ZEBRA) op dat in het plangebied diverse ondergrondse infrastructuur is gelegen. Deze waarneming is de aanleiding tot het indienen van de onderhavige inspraakreactie.

ZEBRA exploiteert en onderhoudt meerdere hoogcalorische, hoge druk aardgastransportleidingen. Hierbij draagt ZEBRA zorg voor een veilige bedrijfsvoering van haar buisleidingen. De ZEBRA-leidingen zijn gelegen binnen het plangebied van het onderhavige bestemmingsplan. Gelet op de druk van de buisleiding, 80 bar, valt de buisleiding onder het regime van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). DELTA Infra B.V. voert namens ZEBRA het omgevingsbeheer uit en reageert hierbij namens deze partij.

Voor het overige is de reactie gelijkloidend aan reactie 2.8.

Gemeentelijke reactie

De toelichting is op het punt van externe veiligheid herschreven in nauw overleg met de Omgevingsdienst. Hiermee wordt de gewenste duidelijkheid gegevens m.b.t. externe veiligheid. Voor het overige wordt korthedshalve verwezen naar de gemeentelijke reactie onder 2.8.

Aanpassing bestemmingsplan

Verwezen naar de aanpassingen genoemd onder 2.8

2.11 Glastuinbouw Vereniging Spiepolder/Langeweg

Samenvatting

De Glastuinbouw Vereniging Spiepolder/Langeweg behartigt de belangen van de glastuinbouw ondernemers welke gevestigd zijn in de Spiepolder en aan de Langeweg te Zevenbergen. Vanuit die positie hebben zij het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied met grote belangstelling bestudeerd. De teksten over de ontwikkelingsmogelijkheden voor glastuinbouw roepen een aantal vragen op.

- a. Het blijft onduidelijk wat de mogelijkheden zijn waar de huidige glastuinbouwbedrijven binnen het doorgroeigebied mee te maken krijgen.
Er wordt niet omschreven wat nu kan, mag en moet, bijvoorbeeld: wel/geen maximale bouwgrens, maximale bouwhoogtes, concrete eisen rondom groen, water, etc

- b. In de toelichting wordt gesproken over nieuwvestiging in het doorgroeigebied. In het verleden is door de vereniging en de gemeente altijd overeenstemming geweest dat dit niet aan de orde is in een doorgroeigebied.
- c. Er wordt gesteld dat waterbassins binnen de bouwblokgrens gerealiseerd moeten worden, hier is tot op heden nooit sprake van geweest.

Verzocht wordt om een gesprek om deze vragen verder te bespreken.

Gemeentelijke reactie

- a. In paragraaf 4.5.8 van de toelichting is omschreven hoe de gemeente de bestaande glastuinbouwbedrijven heeft opgenomen in het bestemmingsplan en hoe wordt omgegaan met uitbreiding. Zoals eerder in de Visie Buitengebied (vastgesteld op 14 juli 2016) door de gemeenteraad is aangegeven, zijn alleen de bestaande bedrijven bestemd. Voor deze bedrijven zijn de bouw mogelijkheden en randvoorwaarden zoals bouwhoogte opgenomen op de verbeelding en in de regels. Voor de doorgroeilocaties is verdere groei van bestaande bedrijven met kassen toegestaan, maar hiervoor zijn geen directe bouw mogelijkheden in het bestemmingsplan opgenomen. Bij de verdere invulling van het doorgroeigebied is de aanleg van een kwalitatief hoogwaardige landschappelijke inpassing en een goede inpassing in de omgeving een belangrijke voorwaarde. Dit heeft tot gevolg dat een nadere afweging aan de hand van het dynamisch afwegingskader uit de Visie buitengebied noodzakelijk is. Als een ondernemer een plan heeft voor ontwikkelingen in het doorgroeigebied, dan zal in een gezamenlijk proces tussen ondernemer, omwonenden en gemeente worden gezocht naar een invulling die de belangen van de partijen waarborgt. Dit proces is niet te realiseren als het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied directe bouw mogelijkheden zou bieden.
- b. De zinsnede op pagina 21 over bestaande en nieuwe bedrijven die zich in het doorgroeigebied duurzaam kunnen ontwikkelen, is letterlijk overgenomen uit de eerder genoemde Visie Buitengebied. De gemeente zal de belangen van de zittende ondernemers proberen voorop te stellen, voor zover de planologische regels daarvoor ruimte bieden.
- c. Waterbassins behoren tot de bedrijfsvoering van een glastuinbouwbedrijf. Alle onderdelen van de bedrijfsvoering, ook bijvoorbeeld erfverharding moet binnen het bouwvlak worden gerealiseerd. De vereniging heeft inmiddels een uitnodiging ontvangen voor een gesprek.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

2.12 LSNed

Samenvatting

LSNed is de beheerder van de buisleidingenstraat.

- a. In de toelichting zijn een aantal buisleidingen benoemd te weten gasleidingen en leidingen van PPS. In de buisleidingenstraat liggen meer buisleidingen met gevaarlijke stoffen, bijvoorbeeld van

DOW, RAPL, DPO, Shell, Air Liquide. Voorgesteld wordt om in de toelichting alle in de buisleidingenstraat aanwezige buisleidingen te benoemen.

In de toelichting is geschreven dat alleen de gasleidingen een PR contour hebben, naar mening LSNed is dit niet juist, en hebben ook andere leidingen een PR-contour. Mogelijk kan in een tabel per leiding worden aangegeven wat de kenmerken en contouren zijn.

- b. In de toelichting in paragraaf 4.9 staat dat de leidingenstraat is opgenomen incl. bebouwingsvrije zone. Met de bebouwingsvrije zone wordt waarschijnlijk vrijwaringszone LSNed bedoeld van 55 m. Deze bebouwingsvrije zone is niet opgenomen op de verbeelding en in de regels. Verzocht wordt om dit wel op te nemen.
- c. De gehele buisleidingenstraat op het grondgebied van Moerdijk is archeologisch onderzocht en vrijgegeven door het bevoegd gezag. In 2007 heeft de provincie het volgende besloten: "Gelet op de resultaten van de diverse uitgevoerde onderzoeken stellen wij geen verder archeologisch onderzoek verplicht binnen het tracé van de buisleidingenstraat gezien de verstoringsgraad van de bodem binnen het tracé". Verzocht wordt om de aanduiding archeologie van de buisleidingenstraat te verwijderen.
- d. Nabij de Vlietweg is een perceel van de leidingenstraat bestemd als Groen, dit perceel is in gebruik als weiland. Verzocht wordt de bestemming te wijzigen in Agrarisch.

- e. Verzocht wordt aan art. 24.1 toe te voegen: ... ondergrondse buisleidingen en kabels
- f. In de buisleidingenstraat zijn verschillende voorzieningen aanwezig zoals afsluiterplateaus, inspectiewegen, duikers. Dit zijn voorzieningen die behoren bij de buisleidingenstraat en de daarin gelegen kabels en buisleidingen. Verzocht wordt om art. 24.1 wat uitgebreider te omschrijven. Daarvoor heeft LSNed een voorbeeldtekst meegestuurd.
- g. Verzocht wordt aan de bestemmingsomschrijving de volgende zin toe te voegen: De bestemming Leidingstrook is primair ten opzichte van de overige aan deze gronden toegekende bestemmingen. Verder geldt, voor zover dubbelbestemmingen geheel of gedeeltelijk samenvallen, dat de dubbelbestemming Leiding - Leidingstrook voorrang krijgt.
- h. 24.3 onder c. graag toevoegen 'van de betreffende leidingbeheerder en de beheerder van de buisleidingenstraat'
- i. 24.4.1 onder b: verzocht wordt deze bepaling te schrappen, of tenminste het aanleggen en onderhouden van kabels, leidingen en drainage uit te zonderen van de vergunningplicht. De buisleidingenstraat is immers bestemd en ingericht voor het aanleggen van kabels en leidingen en er is

reeds landbouwdrainage aanwezig welke in opdracht van LSNed kan worden aangepast of vernieuwd.

- j. Er kan ook voor gekozen worden om in art. 24.4.2 werkzaamheden die behoren bij de buisleidingenstraat uit te zonderen van het uitvoeringsverbod. LSNed heeft hiervoor een voorbeeld meegestuurd.
- k. Verzocht wordt in art. 24.4.3 toe te voegen dat het bevoegd gezag advies inwint bij de beheerder van de buisleidingenstraat.
- l. Verzocht wordt aan beide zijden van de buisleidingenstraat een vrijwaringszone op te nemen van 55 m breed. In deze vrijwaringszone mogen zonder overeenstemming en ontheffing geen kwetsbare objecten worden gerealiseerd. De essentie van deze vrijwaringszone is dat het vanwege de bundeling van buisleidingen en dus vanuit externe veiligheid wenselijk is dat kwetsbare objecten op afstand blijven van de leidingenstraat. Tenminste is het van belang dat bij nieuwe ontwikkelingen tijdig wordt onderbouwd of de nieuwe ontwikkeling past bij deze bundeling van buisleidingen. De vrijwaringszone is daarmee ook een 'attentiezone', een aandachtsgebied, bedoeld om tijdig aandacht te hebben en tijdig overleg te voeren over ontwikkelingen in de nabijheid van de buisleidingenstraat.
LSNed heeft voorbeeldregels meegestuurd voor het regelen van de betreffende vrijwaringszone.
- m. Aanduiding van buisleidingen
Op de verbeelding zijn in de buisleidingenstraat enkele buisleidingen weergegeven met daarbij de belemmeringenstrook. LSNed verzoekt om de buisleidingen in de buisleidingenstraat niet afzonderlijk te verbeelden. Dit levert namelijk onduidelijkheid op.

Gemeentelijke reactie

- a. In paragraaf 4.9 en 5.7 van de toelichting zijn ook de andere in de buisleidingenstraat aanwezige buisleidingen benoemd incl. kenmerken en contouren. Ook de gevraagde tabel is daarbij toegevoegd.
- b. De voorgestelde veiligheidscontour voor de leiding, zie ook onder l, wordt opgenomen in de regels en op de verbeelding.
- c. De dubbelbestemming voor archeologische waarden zal worden verwijderd ter plaatse van de dubbelbestemming 'Leiding – Leidingstrook'.
- d. De bestemming Groen ter plaatse van het kadastrale perceelnummer 61 sectie G, wordt gewijzigd naar Agrarisch.
- e. De bestemmingsomschrijving van artikel 24 wordt aanpast naar "... ondergrondse buisleidingen en kabels"
- f. Artikel 24.1 zal een uitgebreidere bestemmingsomschrijving krijgen op basis van de in f. genoemde aanvullingen.
- g. In het ontwerpbestemmingsplan zullen voorrangsbepalingen opgenomen worden. De dubbelbestemming 'Leiding – Leidingstrook' heeft voorrang ten opzichte van de overige bestemmingen in het bestemmingsplan.
- h. Artikel 24.3 onder c wordt aangepast aan de hand van het genoemde voorstel.
- i. Artikel 24.4.1 onder b wordt uit het ontwerpbestemmingsplan geschrapt.
- j. De genoemde uitzonderingsgronden worden toegevoegd aan artikel 24.4.2.

- k. In artikel 24.4.3 onder b wordt het woord 'leidingbeheerder' vervangen door 'beheerder van de buisleidingenstraat'.
- l. De voorgestelde vrijwaringszone voor de buisleidingenstraat wordt opgenomen in de regels en op de verbeelding. Binnen deze zone zijn echter al kwetsbare objecten aanwezig. De voorgestelde regels worden om deze reden dusdanig aangepast dat deze kwetsbare objecten niet worden wegbestemd en dus alleen geldt voor nieuwe kwetsbare objecten.
- m. De dubbelbestemmingen voor afzonderlijke leidingen zullen worden verwijderd ter plaatse van de overlappende dubbelbestemming 'Leiding – Leidingstrook'. Riool- en waterleidingen en de hoogspanningsverbinding blijven afzonderlijk getoond worden.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	<ul style="list-style-type: none"> - Wijzigen einde van de zin in artikel 24.1 naar "...ondergrondse buisleidingen en kabels" - Aanvullen 24.1 op basis van punt f. - In het ontwerpbestemmingsplan zullen voorrangsbepalingen opgenomen worden. De dubbelbestemming 'Leiding – Leidingstrook' heeft voorrang ten opzichte van de overige bestemmingen in het bestemmingsplan. - Artikel 24.4.1 onder b wordt uit het ontwerpbestemmingsplan geschrapt. - De genoemde uitzonderingsgronden worden toegevoegd aan artikel 24.4.2. - In artikel 24.4.3 onder b wordt het woord 'leidingbeheerder' vervangen door 'beheerder van de buisleidingenstraat'. - De voorgestelde veiligheidscontour voor de leiding wordt opgenomen in de regels en op de verbeelding (zie onder l.)
Verbeelding	<ul style="list-style-type: none"> - verwijderen dubbelbestemming voor archeologische waarden, ter plaatse van de dubbelbestemming 'Leiding – Leidingstrook'. - verwijderen dubbelbestemmingen Leiding die binnen de bestemming 'Leiding – Leidingstrook' liggen. - De bestemming Groen ter plaatse van het kadastrale perceelnummer 61 sectie G, wordt gewijzigd naar Agrarisch. - De voorgestelde vrijwaringszone voor de buisleidingenstraat wordt opgenomen in de regels en op de verbeelding (zie onder l.)

2.13 Ministerie van Defensie

Samenvatting

- a. Het plangebied is gelegen in het radarverstoringgebied van de radar van Herwijnen. In verband hiermee zijn er ter voorkoming van radarverstoring beperkingen van toepassing voor de bouw van windturbines, waarvan de tiphoogte hoger is dan 90 m., overeenkomstig het Besluit (Barro) en de Regeling Algemene Regels Ruimtelijke Ordening (Rarro).

In de Regels van het voorontwerp is het radarverstoringgebied niet geheel correct benoemd. Omdat in het bestemmingsplan mogelijkheden worden geboden windturbines te plaatsen met een tiphoogte van minimaal 140 m en maximaal 150 m (zie regels, artikel 4.2.3. lid g. en h.), dient in dat geval te worden toegevoegd dat plaatsing van windturbines met een tiphoogte hoger dan 90 m slechts mogelijk is indien en voor zover is aangetoond dat het functioneren van de radarinstallaties van het Ministerie van Defensie niet in onaanvaardbare mate wordt verstoord. De toetsing, zoals genoemd in het artikel 4.2.3. lid o. is daarbij een verplichte handeling. Ministerie van Defensie verzoekt gemeente dat in de Regels op te nemen.

- b. Door het plangebied loopt een brandstofleiding van Defensie. Ministerie van Defensie verzoekt gemeente dit aan te geven in de beschrijving in de Toelichting in paragraaf 4.9 Kabels en leidingen.

In het westelijk deel van het plangebied loopt voorts nog een tracé van een buiten gebruik zijnde leiding van Defensie. Dit wordt niet aangegeven in het bestemmingsplan. Om de bescherming van de integriteit van de leiding te waarborgen wordt verzocht de brandstofleiding aan te duiden op de verbeelding. Hierbij dient een verwijzing naar het militaire karakter van de leiding echter achterwege te blijven, en daarom verzoekt Ministerie van Defensie de term "Defensie" niet te gebruiken.

Gemeentelijke reactie

- a. De windturbines die zijn opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan, zoals in artikel 4, betreft reeds bestaande windturbines. Het bestemmingsplan biedt geen mogelijkheden voor nieuwe windturbines of andere bouwwerken met een hogere bouwhoogte dan 90 m. Het bestemmingsplan is dan ook in overeenstemming met de genoemde bepalingen uit het Barro en het Rarro.
- n. In paragraaf 4.9 van de toelichting zal de brandstofleiding van Defensie, gelegen binnen de Buisleidingenstraat, worden benoemd. De brandstofleiding in het westelijk gelegen deel van het plangebied wordt voorzien van de dubbelbestemming 'Leiding – Brandstof'. Deze wordt opgenomen op de verbeelding en in de regels.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	In paragraaf 4.9 van de toelichting zal de brandstofleiding van Defensie worden toegevoegd
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	De brandstofleiding in het westelijk gelegen deel van het plangebied wordt voorzien van de dubbelbestemming 'Leiding – Brandstof'.

2.14 Petrochemical Pipeline Services BV,

Samenvatting

In het plangebied is een 8" leiding voor transport van vloeibare koolwaterstoffen (PRB-leiding), welke in eigendom en beheer is van Petrochemical Pipeline Services BV, gelegen. Met deze PRB-leiding is bij

de planvorming reeds rekening gehouden. In dat kader willen zij gemeente graag attent maken op het volgende.

- a. In de regels als ook op de verbeelding is de belemmeringenstrook als (dubbel)bestemming reeds, voorzien van een geclausuleerd bouwverbod, opgenomen. Aanvullend verzoekt PPS gemeente de regels en verbeelding ook te voorzien van een gebiedsaanduiding "Veiligheidszone - leiding".
- b. Op basis van de Handleiding Risicoberekeningen versie 2.0 is door de Adviesgroep SAVE van Antea Group op 17 juli 2014 een QRA opgesteld voor de PRB-leiding, zie de bijlage bij de inspraakreactie. Op basis hiervan gelden de volgende afstanden:
  - a. 10-6 /jaar plaatsgebonden risico: 10 m aan weerszijden van de leiding.
  - b. Invloedsgebied groepsrisico (1% letaliteit): 30 m aan weerszijden van de leiding.In de toelichting dient hier aandacht aan te worden besteed.

Gemeentelijke reactie

- a. In de regels en op de verbeelding wordt de aanduiding 'veiligheidszone – leiding' opgenomen voor onder andere de PRB- buisleidingen.
- b. In de toelichting worden de genoemde afstanden nader benoemd.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Aandacht besteden aan de opgestelde QRA.
Regels	Opnemen aanduiding 'veiligheidszone – buisleiding'
Verbeelding	Opnemen aanduiding 'veiligheidszone – buisleiding'

3 Inspraakreacties

Overzicht inspraakreacties

Inspraakreactie-nummer	Adres
3.1.	Achterdijk 21, Zevenbergen
3.2.	Achterdijk 121, Zevenbergschen Hoek
3.3.	Blaaksedijk 11, Fijnaart Oude Appelaarsedijk nabij nr. 4, Fijnaart
3.4.	Blaaksedijk 14a, Fijnaart
3.5.	Blaaksedijk 28, Fijnaart
3.6.	Blauwe Hoefsweg 39, Klundert
3.7.	Boerendijk 15, Fijnaart
3.8.	Boerendijk 35, Fijnaart
3.9.	Buitendijk West 7, Klundert
3.10.	Buitendijk West 8, Klundert
3.11.	De Langeweg 9a, Zevenbergen & Pootweg 1, Zevenbergen
3.12.	De Langeweg 20, Langeweg
3.13.	De Langeweg 23, Langeweg
3.14.	Drogedijk 32, Fijnaart
3.15.	Drogedijk 36, Fijnaart
3.16.	Eerste Kruisweg 1, Fijnaart
3.17.	Eerste Kruisweg 2, Standdaarbuiten
3.18.	Galgenweg 113a, Zevenbergen
3.19.	Hazeldonk 1, Langeweg
3.20.	Hazeldonk 4, Langeweg
3.21.	Hazeldonkse Zandweg 40, Zevenbergen
3.22.	Hazeldonkse Zandweg 95, Zevenbergen
3.23.	Hellegatsweg 12, Willemstad
3.24.	Hoge Zeedijk 20, Zevenbergschen Hoek
3.25.	Hokkenberg 1, Langeweg
3.26.	Huizersdijk 30, Zevenbergen
3.27.	Klaverpolderseweg 4, Moerdijk
3.28.	Krauwelsgors 2 en 2a, Langeweg
3.29.	Kwartiersedijk 17, Fijnaart
3.30.	Kwartiersedijk 34, Fijnaart
3.31.	Kwartiersedijk 42a, Fijnaart
3.32.	Langeweg Zuid 4, Standdaarbuiten
3.33.	Mardijk 5, Klundert
3.34.	Markweg Noord 1, Heijningen

3.35.	Molendijk 2, Standdaarbuiten
3.36.	Molendijk 9, Standdaarbuiten
3.37.	Molendijk 15, Standaarddaarbuiten
3.38.	Noordlangeweg 4, Fijnaart
3.39.	Noordseweg 4, Langeweg
3.40.	Noordseweg 11, Langeweg
3.41.	Pelgrimdijk 9, Zevenbergschen hoek
3.42.	Oostdijk 18, Willemstad
3.43.	Oude Heijningsedijk 16b, Heijningen
3.44.	Oudendijk 8, Standdaarbuiten
3.45.	Oudmolensedijk 7b, Fijnaart
3.46.	Oudmolensedijk 13a, Fijnaart
3.47.	Pelgrimsdijk 5, Zevenbergen en Derde weg 7, Zevenbergschen Hoek
3.48.	Pelgrimsdijk 9 en 11, Zevenbergschen Hoek
3.49.	Pootweg 3, Langeweg
3.50.	Pootweg 9, Langeweg
3.51.	Schenkeldijk 5, Zevenbergen
3.52.	Schoolstraat 2, Langeweg
3.53.	Stadsedijk 45 C, Oudemolen + Boerendijk 64 A, Fijnaart
3.54.	Stadsedijk 53, Heijningen
3.55.	Stadsedijk 83, Heijningen
3.56.	Steiledijk 5, Fijnaart
3.57.	Tonsedijk 22, Klundert
3.58.	Tonnekreek 7, Klundert
3.59.	Vlietweg 7, Standdaarbuiten
3.60.	Volkerakweg 4a, Heijningen
3.61.	Volkerakweg 5, Heijningen
3.62.	Weeldijk 4, Standdaarbuiten
3.63.	Weeldijk 5, Standdaarbuiten
3.64.	Westmiddelweg 1, Oudemolen
3.65.	Zevenbergseweg 11, Klundert
3.66.	Zevenbergseweg 13, Klundert en Klundertsedijk 4a, Klundert
3.67.	Zuidlangeweg 1b, Oudemolen
3.68.	Zuidlangeweg 11, Oudemolen
3.69.	Zwingelspaansedijk 16, Fijnaart
3.70.	Kreekdijk 47, Standdaarbuiten
3.71.	Hazeldonk 8, Langeweg
3.72.	ABAB Belastingadviseurs en Juristen B.V. , Ellen Pankhurststraat 1K, 5032 MD Tilburg

3.1 Achterdijk 21, Zevenbergen

Samenvatting

Inspreker wil graag het aangrenzende perceel aan de westzijde van zijn huis veranderd hebben van agrarisch naar woon- of tuinbestemming. Inspreker heeft dit met het tafeltjesgesprek aangegeven. Het betreft een wei met een paardenrijbak direct gelegen aan de tuin.

Gemeentelijke reactie

Het perceel waarnaar verwezen wordt ligt niet in het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied, maar in het bestemmingsplan voor bedrijventerrein De Koekoek. Het perceel heeft daarin de bestemming "Agrarisch".

Voor dit bedrijventerrein wordt op dit moment een beheersverordening opgesteld, om het bestemmingsplan te actualiseren. In deze verordening is het de bedoeling de agrarische bestemming voort te zetten. Het gebruik als paardenwei past in principe binnen deze agrarische bestemming en niet binnen een bestemming 'Tuin' of 'Wonen' zoals aangevraagd wordt. Daarnaast zijn binnen de bestemming 'Agrarisch' bouwwerken, geen gebouw zijnde ten dienste van de bestemming toegestaan. De bouwhoogte van deze bouwwerken, geen gebouwen zijnde mag niet meer bedragen dan 4 m. Binnen deze regels is de realisering van een paardenbak mogelijk. Naar onze mening is er daarom geen noodzaak om de plangrens van het bestemmingsplan voor dit perceel aan te passen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

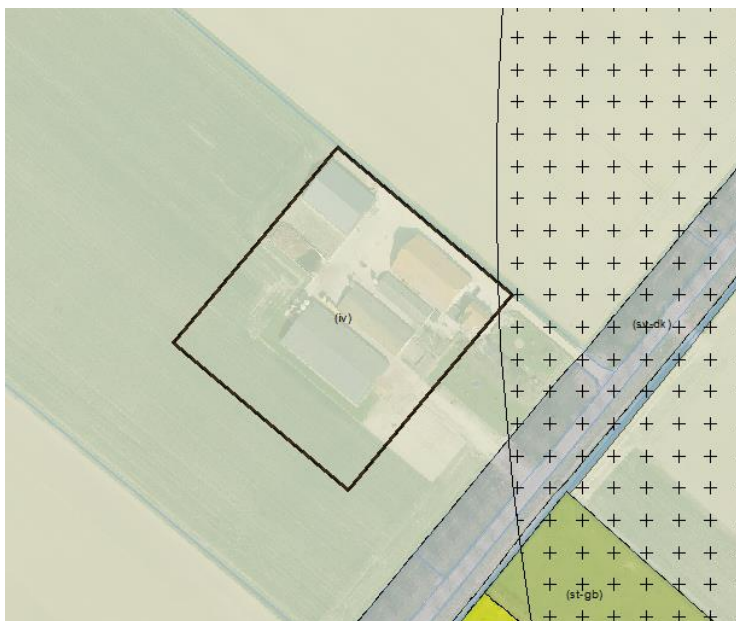
3.2 Achterdijk 121, Zevenbergschen Hoek

Samenvatting

- a. Uitbreiding intensieve veehouderijen: de provincie Noord-Brabant heeft met het vaststellen van de regels omtrent de zorgvuldige veehouderij het doel gesteld om de transitie naar een duurzame veehouderijsector te versnellen. Om deze reden zijn in de Verordening ruimte 2014 regels opgenomen, waarmee onder voorwaarden uitbreiding van een zorgvuldige (intensieve) veehouderij tot

1,5 ha. is toegestaan. In de toelichting van het bestemmingsplan geeft de gemeente aan aansluiting te zoeken bij de provinciale regels, maar niet alle mogelijkheden zijn overgenomen in de regels van het bestemmingsplan. Door in het bestemmingsplan geen regels op te nemen, zou voor iedere uitbreiding of vormverandering van het bouwvlak een partiële herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk zijn. In vergelijking met een binnenplanse wijzigingsprocedure betekent dit een tijdrovende en kostbare procedure.

- b. Op 8 juli 2014 is voor het bedrijf een projectafwijkingbesluit genomen. In deze procedure is aangetoond dat sprake is van een zorgvuldige veehouderij. Het niet opnemen van ontwikkelingsmogelijkheden voor het bedrijf staat haaks op dit projectafwijkingbesluit.
- c. In artikel 3.2.1. sub d worden alleen voeropslagen ten behoeve van ruwvoer buiten het bouwvlak toegestaan. In het eerder genoemde projectafwijkingbesluit is een stal met bijbehorende voorzieningen, waaronder voersilo's vergund en gerealiseerd. De silo's liggen momenteel buiten het bouwvlak. Verzocht wordt het bouwvlak aan de voorzijde zo te vergroten dat de vergunde situatie wordt overgenomen.
- d. In bijlage 3 is een overzicht van verleende vergunningen in het kader van de Wet natuurbescherming opgenomen. Voor het bedrijf aan de Achterdijk 121 is een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming verleend (kenmerk C2124364/3695534). Deze is echter niet in bijlage 3 opgenomen. Verzocht wordt de vergunde situatie alsnog op te nemen in bijlage 3.

Gemeentelijke reactie

- a. Het bestemmingsplan richt zich primair op het juridische goed regelen van de bestaande en legaal aanwezige situatie en biedt daarbij beperkte uitbreidingsmogelijkheden aan bestaande functies. Voor kleinschalige ontwikkelingen met beperkte invloed op de omgeving bevat het bestemmingsplan een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden. Andere ontwikkelingsmogelijkheden zijn niet opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan. Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gaat de gemeente uit van het 'ja, mits'-principe. Bij dit principe is het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied) leidend in de afwe-

ging. Met dit afwegingskader wordt uiting gegeven aan het belang dat de gemeenteraad hecht aan het maken van een zorgvuldige afweging, waarbij alle belangen goed worden afgewogen en vooraf een goede omgevingsdialoog tot stand komt. Er is ruimte voor passende ontwikkelingen in het buitengebied, mits er sprake is van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Bij een positief oordeel van de afweging doorloopt zo'n ontwikkeling dan een eigen procedure. Voor wat betreft procedure is er nauwelijks tijdsverschil tussen een binnenplanse wijzigingsprocedure en een partiële herziening.

- b. Met het projectafwijkingsbesluit dat de gemeente Moerdijk in 2014 heeft verleend zijn de toen aangevraagde activiteiten vergund. Indien inspreker voornemens is om op de locatie nieuwe ontwikkelingen te realiseren is een nieuwe afweging nodig. Deze ontwikkeling wordt aan de dan geldende regelgeving getoetst. Op dat moment moet dan ook opnieuw getoetst worden aan de op dat moment geldende regels binnen de Brabantse Zorgvuldigheidsscore.
- c. Gecontroleerd is of alle bestaande bebouwing en silo's binnen het bouwvlak vallen. Dat is het geval. Er is dan ook geen aanleiding om het bouwvlak aan te passen. Het projectafwijkingsbesluit was ook niet nodig omdat het bouwvlak te klein was, maar uitsluitend omdat de maximale oppervlakte bebouwing werd overschreden.

- d. De Natuurbeschermingswetvergunning die inspreker heeft bijgevoegd bij de inspraakreactie wordt toegevoegd aan bijlage 3 'Overzicht vergunningen Wet natuurbescherming' van de regels van het bestemmingsplan.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	De Natuurbeschermingswetvergunning die inspreker heeft bijgevoegd bij de inspraakreactie wordt toegevoegd aan bijlage 3 'Overzicht vergunningen Wet

	natuurbescherming'
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.3 Blaaksedijk 11, Fijnaart & Oude Appelaarsedijk nabij nr. 4, Fijnaart

Samenvatting

- a. Voor de bestemming Agrarisch is onder 3.2.2.g.1. een goot- en bouwhoogte opgenomen van 8 resp. 10 m. Voor inspreker is een goothoogte van 8 m werkbaar. De genoemde 12 m voor de nokhoogte resulteert echter in een minder praktisch en - esthetisch vlakke dakhelling. Inspreker verzoekt daarom de maximale nokhoogte aan te passen tot 12 m.
- b. Inspreker is ook eigenaar van gronden gelegen aan de Oude Appelaarsedijk nabij nr 4 (kadastraal bekend R 230). In het vigerende bestemmingsplan Buitengebied is daar een bouwstede opgenomen in verband met toekomstige ontwikkelingen. Dit is besproken bij de tafeltjesgesprekken waarna is teruggekoppeld: "Op deze locatie zal de bestemming conform het vigerende bestemmingsplan overgenomen worden in het voorontwerpbestemmingsplan." De bouwstede is nu niet opgenomen op de verbeelding. Inspreker verzoekt dit bij het ontwerpbestemmingsplan alsnog te doen.

Gemeentelijke reactie

- a. In het bestemmingsplan wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen om de bouwhoogte van bedrijfsgebouwen te kunnen verhogen naar 12 m. Zie voor een uitgebreide beantwoording de gemeentelijke reactie bij de vooroverlegreactie van ZLTO (2.2, onder punt b).

- b. De geldende bouwstede gelegen op ca. 500 meter afstand ten westen van Appelaarsedijk 4, wordt opgenomen op de verbeelding.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	In de bestemming 'Agrarisch' wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen ten behoeve van het verhogen van de bouwhoogte van bedrijfsgebouwen tot maximaal 12 m, mits de verhoging noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering van het agrarische bedrijf en de verhoging geen onevenredige hinder veroorzaakt voor de omliggende functies.
Verbeelding	Opnemen bouwaanduiding 'bouwstede' ten westen van Appelaarsedijk 4

3.4 Blaaksedijk 14a, Fijnaart

Samenvatting

- a. Voor de bestemming Agrarisch is onder 3.2.2.g.1. een goot- en bouwhoogte opgenomen van 8 resp. 10 m. Voor inspreker is een goothoogte van 8 m werkbaar. De genoemde 10 m voor de nokhoogte resulteert echter in een minder praktisch en - esthetisch vlakke dakhelling. Namens cliënt verzoek ik u daarom de maximale nokhoogte aan te passen tot 12 m.
- b. Aan de noordzijde aansluitend aan de bouwstede heeft inspreker een kersenboomgaard. Voor deze boomgaard heeft hij vergunning gekregen voor het realiseren van 7.000 m² kersenkappen. Deze zijn geplaatst. Aan de zuidoostzijde van de bouwstede heeft inspreker een kersenboomgaard ingeplant die in 2018 in productie komt. Om de kersen oogst te beschermen tegen weersinvloeden wenst hij ook op dit perceel van 1,2 ha kersenkappen te realiseren. Inspreker verzoekt deze kappen rechtstreeks mogelijk te maken in het bestemmingsplan en niet slechts na afwijking.
- c. Inspreker heeft al jaren een streekwinkel. In de regels is nu opgenomen dat de rechtstreeks toegelaten oppervlakte 50 m² is en met afwijking vergroot kan worden tot 100 m². Inspreker verzoekt de rechtstreeks toegestane oppervlakte te vergroten tot minimaal 100 m² en met afwijking tot minimaal 200 m². In artikel 1 onder 95 is de definitie opgenomen van verkoop streekeigen agrarische producten. In de toelichting onder paragraaf 4.5.11 is dit anders verwoord. Inspreker verzoekt de toelichting aan te passen.
- d. In artikel 3.5.4 zijn de regels opgenomen voor het huisvesten van seizoenarbeiders. Hierin is opgenomen dat deze units niet meer dan 9 maanden per jaar mogen worden geplaatst en gebruikt. Het steeds laten plaatsen en verwijderen van de units is erg duur en doet afbreuk aan de levensduur van de units. Inspreker verzoekt een alternatief op te nemen waarin de units maximaal 9 maanden per jaar mogen worden gebruikt en de overige maanden duidelijk zichtbaar buiten gebruik dienen te worden gesteld.
- e. Inspreker stelt de vraag in hoeverre nevenactiviteiten ook buiten bedrijfsgebouwen zijn toegestaan.
- f. Inspreker stelt de vraag of de minicamping op of aansluitend aan het bouwvlak/bouwstede dient te liggen.

Gemeentelijke reactie

- a. In het bestemmingsplan wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen om de bouwhoogte van bedrijfsgebouwen te kunnen verhogen naar 12 m. Zie voor een uitgebreide beantwoording de gemeentelijke reactie bij de vooroverlegreactie van ZLTO (2.2, onder punt b).
- b. De impact van teeltondersteunende voorzieningen op het landschap is erg groot. Om deze reden is een regeling in het bestemmingsplan Buitengebied opgenomen om teeltondersteunende voorzieningen te reguleren. Vanwege de impact van de voorzieningen is er voor gekozen om teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak uitsluitend door middel van een afwijking bij een omgevingsvergunning mogelijk te maken.
- c. Ten aanzien van de toegestane oppervlakte van de nevenactiviteit 'verkoop van streek eigen agrarische producten' is aansluiting gezocht met het vigerende plan. Ook in het vigerende bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Moerdijk is een maximale oppervlakte van 50 m² opgenomen voor deze nevenactiviteit. In artikel 3.5.2 is een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen om de oppervlakte voor de nevenactiviteit 'verkoop van streek eigen agrarische producten' te vergroten tot 100 m². Een vergroting van de oppervlakte van nevenactiviteit 'verkoop van streek eigen agrarische producten' is niet op iedere locatie in het buitengebied van de gemeente Moerdijk wenselijk, omdat deze verkoop ook effecten kan hebben op de detailhanden in de kernen. Om deze reden is een vergroting van de oppervlakte van de onderhavige nevenactiviteit uitsluitend toegestaan door middel van een afwijking bij een omgevingsvergunning. Paragraaf 4.5.11 van de toelichting wordt aangepast aan de begripsomschrijving 'verkoop streek eigen agrarische producten' uit artikel 1 lid 1.95.
- d. In de Visie Buitengebied en de gemeentelijke beleidsnotitie huisvesting arbeidsmigranten heeft de gemeente bepaald dat de huisvesting van arbeidsmigranten plaats moet vinden in (vrijgekomen) woningen op het agrarische erf of in de bestaande woningen in de kern. Is dat niet mogelijk, dan

mogen er tijdelijke voorzieningen in de vorm van woonunits op het erf worden geplaatst en gebruikt (binnen een bouwstede of bouwvlak). Tijdelijk betekent hierbij maximaal 9 maanden per jaar. De constructie dat de woonunits langer dan 9 maanden mogen blijven staan, maar niet mogen worden gebruikt voor de huisvesting van seizoenarbeiders is voor de gemeente niet te handhaven. Deze mogelijkheid wordt dan ook niet opgenomen in het bestemmingsplan. Ook biedt de Verordening Ruimte van de provincie Noord-Brabant geen mogelijkheden voor ruimere gebruiksmogelijkheden.

- e. De hoofdregel is dat dat nevenactiviteiten uitsluitend zijn toegestaan in de bedrijfsgebouwen. Het bestemmingsplan Buitengebied staat echter nevenactiviteiten toe die niet kunnen worden uitgevoerd in de bedrijfsgebouwen, voorbeelden zijn extensieve dagrecreatie en een theetuin. Het bestemmingsplan Buitengebied zal op dit punt verduidelijkt worden. Er wordt duidelijk aangegeven welke functies uitsluitend zijn toegestaan in bedrijfsgebouwen.
- f. En minicamping mag door middel van een afwijking bij een omgevingsvergunning als nevenactiviteit worden uitgeoefend. Deze minicamping is zowel binnen het bouwvlak of bouwstede als direct aansluitend aan het bouwvlak of de bouwstede toegestaan.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Paragraaf 4.5.11 wordt aangepast aan de begripsomschrijving 'verkoop streekeigen agrarische producten' uit artikel 1 lid 1.95.
Regels	<ul style="list-style-type: none"> - In de bestemming 'Agrarisch' wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen ten behoeve van het verhogen van de bouwhoogte van bedrijfsgebouwen tot maximaal 12 m, mits de verhoging noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering van het agrarische bedrijf en de verhoging geen onevenredige hinder veroorzaakt voor de omliggende functies. - In het bestemmingsplan Buitengebied wordt duidelijk aangegeven welke nevenactiviteiten uitsluitend zijn toegestaan binnen de bedrijfsgebouwen.
Verbeelding	Geen aanpassingen.

3.5 Blaaksedijk 28, Fijnaart

Samenvatting

- a. Hoveniersbedrijf Van Strien wil de bestaande schuur aan de Blaaksedijk 28 in Fijnaart als opslaglocatie gaan gebruiken. In het nieuwe bestemmingsplan is wonen toegestaan zonder mogelijkheid voor een dergelijke bedrijfsvoering. Het hoveniersbedrijf bestaat sinds 2003 en heeft 4 medewerkers in dienst. De medewerkers doen hun werk bij klanten op locatie. De vestiging van het bedrijf wordt alleen gebruikt voor stalling van de 4 bedrijfswagens en opslag van materiaal. In 2009 is het perceel Blaaksedijk 28 gekocht, met het doel dit op termijn te gaan gebruiken voor het bedrijf. In de inspraakreactie wordt een onderbouwing voor het verzoek gegeven. Verzocht wordt in het bestemmingsplan een mogelijkheid op te nemen voor vestiging van het hoveniersbedrijf op de Blaaksedijk 28.

- b. In het geldende bestemmingsplan is een vrijstellingsmogelijkheid opgenomen, waarmee het college van burgemeester en wethouders een bedrijf via vrijstelling een categorie lager kunnen indelen. Verzocht wordt deze vrijstelling voor milieucategorie over te nemen in het nieuwe bestemmingsplan.

Gemeentelijke reactie

- a. In het onderhavige bestemmingsplan Buitengebied is de bestaande en legaal aanwezige situatie vastgelegd. Daarnaast bevat het bestemmingsplan een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor kleinschalige ontwikkelingen met een beperkte invloed op de omgeving. Andere ontwikkelingsmogelijkheden worden niet opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan. Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gaat de gemeente uit van het 'ja, mits'-principe. Bij dit principe is het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied) leidend in de afweging. Er is ruimte voor passende ontwikkelingen in het buitengebied, mits er sprake is van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Op basis van dit afwegingskader kan maatwerk worden geleverd bij het beoordelen van initiatieven. Bij een positief oordeel van de afweging doorloopt zo'n ontwikkeling dan een eigen procedure. Om deze reden leidt de inspraakreactie van inspreker niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan, maar wordt indiener verzocht een principeverzoek in te dienen. Dit kan via het formulier op de gemeentelijke website (<https://eloket.moerdijk.nl/Intakeformulier-Principeverzoek>).
- b. De bestemming 'Bedrijf' van het huidige voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied is dusdanig opgesteld dat lagere milieucategorieën eveneens zijn toegestaan. Het opnemen van een dergelijke afwijking bij een omgevingsvergunning is dan ook niet nodig.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
-------------	------------------

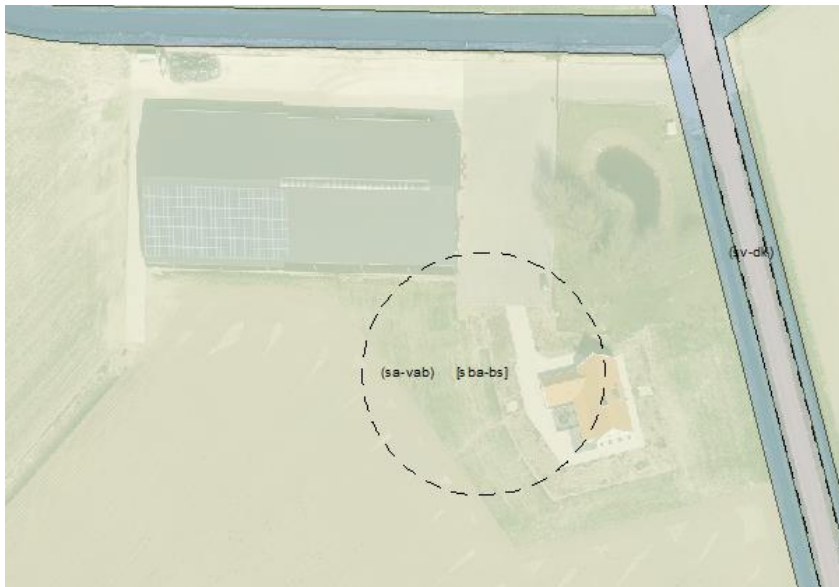

Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.6 Blauwe Hoefsweg 39, Klundert

Samenvatting

Inspreker geeft aan dat het perceel in gebruik is als een landbouwbedrijf.

Gemeentelijke reactie

Het bestemmingsplan zal voor dit perceel worden aangepast aan het vigerende bestemmingsplan. De aanduiding voormalig agrarisch bedrijf wordt verwijderd. Hierdoor is het perceel bestemd met een agrarische bouwstede.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	De aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – voormalig agrarisch bedrijf' wordt van het perceel verwijderd.

3.7 Boerendijk 15, Fijnaart

Samenvatting

Inspreker exploiteert een veehouderijbedrijf met rundvee.

- a. In het voorontwerp zijn o.a. in artikel 1.23 en 3.3.5 regels vanuit de Verordening Ruimte 2014 opgenomen. Opvallend is dat in artikel 1.23 lid b in het voorontwerp de term 'bebouwing' terwijn

in de huidige versie van de verordening 'over gebouwen' gesproken wordt. In het voorontwerp de provinciale Verordening Ruimte wordt onder artikel 6.3.2 en 7.3.2 en in artikel 34 gesproken over 'een toename in oppervlakte van bestaande gebouwen voor de uitoefening van de veehouderij'. Bovendien is deze verordening onderhevig aan actualisatie; er ligt hiervan momenteel een ontwerp ter inzage. Daarin wordt niet meer gesproken over 'gebouwen', maar over 'dierenverblijven'. Verzoek is om het bestemmingsplan te laten aansluiten op de actuele Verordening Ruimte en de omschrijving in de betreffende artikelen zodanig aan te passen dat deze overeenkomt met de omschrijving en strekking van de Verordening Ruimte met daarbij de toevoeging 'of indien een aanpassing van de Verordening Ruimte 2014 anders omschrijft, conform de meest actuele versie van deze verordening'.

- b. In het voorontwerp worden regels van de Wet Natuurbescherming opgenomen. Ook hierdoor zal gemakkelijk dubbele wetgeving gaan ontstaan. Zo wordt in artikel 3.4.1 van het voorontwerp gesproken over 'stikstofemissie', terwijl in de Wet natuurbescherming de depositie van stikstof bepalend is. Het verzoek is om, net als in geval van de Verordening Ruimte, voor deze bepalingen exact aan te sluiten op de reeds bestaande wetgeving op dit vlak, zijnde de Wet Natuurbescherming. En dan tevens te toevoeging 'of indien een aanpassing van de Wet Natuurbescherming anders omschrijft, conform de meest actuele versie van deze wetgeving'.

Gemeentelijke reactie

- a. De regels van het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Moerdijk zullen worden aangepast aan de ontwerpversie van de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied zal eveneens worden aangesloten bij de meest recente versie van de Verordening ruimte. Het opnemen van een regel in het bestemmingsplan die er voor zorgt dat continu de laatste versie van de Verordening van toepassing is, is

niet mogelijk. Het samenspel tussen de Verordening van de provincie en het bestemmingsplan van de gemeente is complex. Een nadere afweging is keer op keer noodzakelijk.

- b. In hoofdstuk 4 paragraaf 4.5.5 van de toelichting van het bestemmingsplan is opgenomen dat het opnemen van een regeling waarbij de maximale ammoniakemissie per veehouderij wordt vastgesteld in het bestemmingsplan aanvaardbaar wordt geacht door de Raad van State. Daarnaast is het opnemen van de maximale emissie beter toetsbaar dan het vastleggen van de depositie van stikstof van een agrarisch bedrijf. De daadwerkelijke depositie van stikstof op een Natura2000-gebied is namelijk van meer factoren afhankelijk. Stikstofemissie is rechtstreeks toe te rekenen aan een agrarisch bedrijf. Om deze reden is voor deze systematiek gekozen in het onderhavige bestemmingsplan. Het opnemen van een regel in het bestemmingsplan die er voor zorgt dat continu de laatste wetgeving van toepassing is, is niet mogelijk. Het samenspel tussen de wet en het bestemmingsplan is complex. Een nadere afweging is keer op keer noodzakelijk.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Het ontwerpbestemmingsplan wordt aangepast aan de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.8 Boerendijk 35, Fijnaart

Samenvatting

- a. In artikel 3.2, derde lid, onder a is opgenomen dat de maximale bouwhoogte van sleufsilos niet meer mag bedragen dan 2,5 m. Overige bouwwerken, geen gebouw zijnde mogen conform artikel 3.2, derde lid, onder f, niet meer bedragen dan 4 m. Een maximale bouwhoogte voor sleufsilos van 4 m zou vanuit een bedrijfsmatig oogpunt veel meer in de rede liggen. Er wordt verzocht om de maximale bouwhoogte van sleufsilos gelijk te trekken met overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde.
- b. In artikel 3.3.8 zijn eisen opgenomen ten aanzien van het uitbreiden van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor mestbewerking. Op 17 maart 2017 heeft de provincie Noord-Brabant de 'Ontwerp Wijziging Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017' gepubliceerd. Met artikel 6.1 en 7.1, tweede lid, onder d, van deze regels wordt mestbewerking mogelijk gemaakt, zolang de mestbewerking ten behoeve van ter plaatse geproduceerde mest plaatsvindt. In het bestemmingsplan zijn nadere eisen opgenomen die beperkend zijn ten opzichte van de provinciale verordening. Verzocht wordt de regels op dit punt aan te passen.
- c. Artikel 3.4.1, bevat regels ten aanzien van strijdig gebruik. Onder a, sub 1 wordt gesteld wat onder strijdig gebruik wordt verstaan.
- In bijlage 3 van het bestemmingsplan is een overzicht opgenomen van bedrijven in de gemeente Moerdijk die reeds in het bezit zijn van een vergunning dan wel melding. Er wordt in de regels

geen ruimte geboden aan toekomstige vergunningen of meldingen, dan wel vergunningsvrije situaties die op basis van de PAS mogelijk zijn. Verzocht wordt de regels hierop aan te vullen.

De feitelijke en planologisch legale stikstofemissie op een agrarisch bedrijf, op basis van de PAS, is continu in ontwikkeling. De toegestane stikstofemissie vastleggen in het bestemmingsplan is niet dynamisch. Het doet ook geen recht aan de mogelijkheden die kunnen worden geboden, zonder risico's te lopen in het kader van de PlanMER..

Opgemerkt moet worden dat het bedrijf van inspreker in het bezit is van een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, welke is afgegeven op 24 september 2013 onder het kenmerk C2062919/3466960, zie bijlage 1 bij de inspraakreactie. Deze vergunning is van rechtswege per 1 januari 2017 overgegaan in een vergunning als bedoeld in artikel 2.7 lid 2 van de Wet natuurbescherming.

- d. In artikel 3.4.2, onder a, zijn regels opgenomen met betrekking tot een zorgvuldige landschappelijke inpassing bij uitbreiding van bebouwing op de gronden welke zijn gelegen ter plaatse van het bouwvlak of de bouwstede. Dit is niet in overeenstemming met de regels uit de Verordening ruimte. Landschappelijke inpassing is, conform artikel 6.3 en 7.3, tweede lid van de Vr, geen vereiste voor het bouwen binnen een bouwvlak.

Gemeentelijke reactie

- a. In het bestemmingsplan wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen om de bouwhoogte van sleufsilo's te verhogen naar 4 m. Zie voor een uitgebreide beantwoording de gemeentelijke reactie bij de vooroverlegreactie van ZLTO (zie paragraaf 2.2, onder punt c).
- b. De regels met betrekking tot mestbewerking voor eigen gebruik worden aangepast aan de 'Wijziging Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'. Zie ook de gemeentelijke reactie onder punt b bij de vooroverlegreactie van de provincie (paragraaf 2.1) en de onder punt d. bij de vooroverlegreactie van ZLTO (zie paragraaf 2.2).

- c. De gemeentelijke reactie onder punt h. van de vooroverlegreactie van ZLTO (zie paragraaf 2.2) beantwoordt de inspraakreactie van inspreker. Voor de gemeentelijke beantwoording van uw inspraakreactie verwijzen we dan ook naar deze beantwoording.
- De Natuurbescherminswetvergunning die inspreker heeft bijgevoegd bij de inspraakreactie wordt toegevoegd aan bijlage 3 'Overzicht vergunningen Wet natuurbescherming' van de regels van het bestemmingsplan.
- d. De gemeente hecht veel belang aan een goede landschappelijke inpassing en de kwaliteit van het landschap in het buitengebied. Om deze reden is de bepaling in artikel 3.4.2 onder a opgenomen. De bepaling blijft dan ook gehandhaafd. Het staat de gemeente overigens vrij om aanvullende regels ten opzichte van de Verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant op te stellen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	<ul style="list-style-type: none"> - In de bestemming 'Agrarisch' wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen ten behoeve van het verhogen van de bouwhoogte van sleufsilos tot maximaal 4 m mits, de verhoging past binnen de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan. - De regels met betrekking tot mestbewerking voor eigen gebruik worden aangepast aan de 'Wijziging Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'. - De Natuurbescherminswetvergunning die inspreker heeft bijgevoegd bij de inspraakreactie wordt toegevoegd aan bijlage 3 'Overzicht vergunningen Wet natuurbescherming'.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.9 Buitendijk West 7, Klundert

Samenvatting

Inspreker verzoekt in het ontwerpbestemmingsplan een bouwblok op te nemen met een grootte van 1,95 ha, waarbij de bestaande mestopslag binnen het bouwblok wordt gelegd en de bestaande ruwoeroopslag met een differentiatievlak van 5.000 m² wordt opgenomen. Inspreker heeft een schetsvoorstel voor intekening van het bouwblok meegestuurd.

De aanduiding IV is wel akkoord, mits de grondgebonden veehouderij-tak van het bedrijf binnen deze bestemming ook is toegestaan.

Gemeentelijke reactie

De mestopslag bij een agrarisch bedrijf moet volgens de regels van het bestemmingsplan op het bouwblok gerealiseerd worden. Zoals het bouwblok in het voorontwerpbestemmingsplan is ingetekend, valt deze bestaande mestopslag deels buiten het bouwblok. De begrenzing van het bouwblok zal volgens uw voorstel worden aangepast, zodat de mestopslag in het bouwblok valt, maar de grootte van het bouwblok begrenst blijft op 1,5 ha (conform de vigerende situatie).

Voor de ruwvoeropslag geldt dat volgens de regels van het nieuwe bestemmingsplan deze aansluitend aan het bouwblok gerealiseerd mag worden, tot een oppervlakte van 0,5 ha. De bestaande voeropslag bij het bedrijf past binnen deze regeling. Er is dus geen noodzaak deze voeropslag binnen de grenzen van het bouwblok te trekken. Als wij aan uw wens tegemoet zouden komen, zou dit een uitbreiding van het bouwblok betekenen. Uw cliënt kan na vaststelling van het bestemmingsplan immers dan bij opnieuw een beroep doen op de afwijkingmogelijkheid om 0,5 hectare ruwvoeropslag buiten het bouwblok toe te staan. Dit is naar onze mening niet wenselijk. De bestaande ruwvoeropslag zal daarom niet binnen het bouwblok getrokken worden.

Voor wat betreft de grondgebonden veehouderij-tak van het bedrijf, volgt uit artikel 3.1 dat een grondgebonden veehouderij alleen is toegestaan daar waar een aanduiding "gv" is opgenomen. Om de bestaande grondgebonden veehouderij bij dit bedrijf aan te duiden, wordt een aanduiding 'gv' op het bouwblok toegevoegd.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Aanduiding 'gv' toevoegen, om de tevens bestaande grondgebonden veehouderij-tak weer te geven. Bouwblok aanpassen conform voorstel, zodat de mestopslag in het bouwblok valt en bouwblok begrensd blijft op 0,5 ha.

3.10 Buitendijk West 8, Klundert

Samenvatting

Inspreker verzoekt om bij de aanstaande herziening van het bestemmingsplan Buitengebied de agrarische bestemming van het pand te verwijderen en te vervangen door een woonbestemming. Het betreft een voormalige boerderij, waar echter al lange tijd geen agrarisch bedrijf meer wordt uitgeoefend. Er zijn volgens de gevolgde rekenmethode geen aanvullende maatregelen nodig in het kader van de kwaliteitsverbetering landschap.

Gemeentelijke reactie

Nadat inspreker een inspraakreactie heeft ingediend heeft inspreker eveneens een ruimtelijke onderbouwing en landschappelijk inpassingsplan ingediend. Ook is een anterieure overeenkomst tussen inspreker en de gemeente gesloten. Om deze redenen kan de huidige bestemming worden gewijzigd in een bestemming 'Wonen'. Het bestemmingsplan wordt aangepast.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	De bestemmingswijziging wordt als ontwikkeling vermeld in bijlage 6.
Regels	De huidige bestemming wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen'. Het landschappelijk inpassingsplan wordt eveneens verwerkt in de regels.
Verbeelding	De huidige bestemming wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen'.

3.11 De Langeweg 9a, Zevenbergen & Pootweg 1, Zevenbergen

Samenvatting

- Inspreker geeft aan dat in het vigerende bestemmingsplan voor zijn perceel de functies groothandel, opslag en bewerking van agrarische producten is toegestaan.

In het voorontwerpbestemmingsplan heeft het bedrijf de aanduiding sb-grp (groothandel en opslag) gekregen. De bewerking van producten ontbreekt hierbij. In het voorontwerpplan is voor een andere locatie wel de aanduiding sb-gvo (groothandel, bewerking en opslag van producten) opgenomen. Inspreker zou deze aanduiding ook graag op zijn bedrijfslocatie aan de Langeweg 9a te Zevenbergen opgenomen zien.

- b. Het bestemmingsplan zoals dat op de verbeelding is opgenomen, lijkt aan de oostrand niet helemaal gelijk te zijn aan het vigerende plan. Inspreker verzoekt dit nogmaals te controleren.
- c. Bij het bedrijf hoort ook het agrarisch bedrijf aan de Pootweg 1 te Zevenbergen. Op deze locatie is de aanduiding sa-vab (voormalig agrarisch bedrijf opgenomen). Maar dit klopt niet, het bedrijf is op deze locatie nog volop in bedrijf. Inspreker verzoekt de aanduiding 'vab' te schrappen.

Gemeentelijke reactie

- a. In het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied is de bestaande en legaal aanwezige situatie vastgelegd. Daarnaast bevat het bestemmingsplan een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor kleinschalige ontwikkelingen met een beperkte invloed op de omgeving. Andere ontwikkelingsmogelijkheden worden niet opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan. Het toevoegen van de gevraagde aanduiding valt daar niet onder en wordt dus gezien als nieuwe ruimtelijke ontwikkeling.

Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gaat de gemeente uit van het 'ja, mits'-principe. Bij dit principe is het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied) leidend in de afweging. Er is ruimte voor passende ontwikkelingen in het buitengebied, mits er sprake is van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Op basis van dit afwegingskader kan maatwerk worden geleverd bij het beoordelen van initiatieven.

Bij een positief oordeel van de afweging doorloopt zo'n ontwikkeling dan een eigen procedure. Om deze reden leidt de inspraakreactie van inspreker niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan, maar wordt indiener verzocht een principeverzoek in te dienen. Dit kan via het formulier op de gemeentelijke website (<https://eloket.moerdijk.nl/Intakeformulier-Principeverzoek>).

- b. De begrenzing van het bestemmingsvlak aan de oostzijde is exact gelijk met de begrenzing uit het vigerende bestemmingsplan. Hieronder weergegeven is het bestemmingsvlak uit het vigerende bestemmingsplan. Deze is niet gewijzigd, zoals te zien met de eerder weergegeven uitsnede uit het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied.

- c. De gemeente deelt de mening van inspreker. De aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – voormalig agrarisch bedrijf' van het perceel aan de Pootweg 1 te Zevenbergen wordt verwijderd.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	De aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – voormalig agrarisch bedrijf' van het perceel aan de Pootweg 1 te Zevenbergen wordt verwijderd.

3.12 De Langeweg 20, Langeweg

Samenvatting

Inspreker exploiteert een melkveehouderij- annex akkerbouwbedrijf. Conform het voorontwerpbestemmingsplan 'Buitengebied Moerdijk' heeft de locatie een agrarische bestemming met de aanduidingen 'bouwstede' en 'grondgebonden veehouderij' en een archeologische dubbelbestemming.

- a. In artikel 3.3.8 zijn eisen opgenomen ten aanzien van het uitbreiden van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor mestbewerking. Op 17 maart 2017 heeft de provincie Noord-Brabant de 'Ontwerp Wijziging Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017' gepubliceerd. Met artikel 6.1 en 7.1, tweede lid, onder d, van deze regels wordt mestbewerking mogelijk gemaakt, zolang de mestbewerking ten behoeve van ter plaatse geproduceerde mest plaatsvindt. In het bestemmingsplan zijn nadere eisen opgenomen die beperkend zijn ten opzichte van de provinciale verordening. Verzocht wordt de regels op dit punt aan te passen
- b. Artikel 3.4.1, bevat regels ten aanzien van strijdig gebruik. Onder a, sub 1 wordt gesteld wat onder strijdig gebruik in ieder geval wordt verstaan.

In bijlage 3 van het bestemmingsplan is een overzicht opgenomen van bedrijven in de gemeente Moerdijk die reeds in het bezit zijn van een vergunning dan wel melding. Er wordt in de regels

geen ruimte geboden aan toekomstige vergunningen of meldingen, dan wel vergunningsvrije situaties die op basis van de PAS mogelijk zijn. Verzocht wordt de regels hierop aan te vullen.

De feitelijke en planologisch legale stikstofemissie op een agrarisch bedrijf, op basis van de PAS, is continu in ontwikkeling. De toegestane stikstofemissie vastleggen in het bestemmingsplan is niet dynamisch. Het doet ook geen recht aan de mogelijkheden die kunnen worden geboden, zonder risico's te lopen in het kader van de PlanMER.

- c. In artikel 3.4.2, onder a, zijn regels opgenomen met betrekking tot een zorgvuldige landschappelijke inpassing bij uitbreiding van bebouwing op de gronden welke zijn gelegen ter plaatse van het bouwvlak of de bouwstede. Dit is niet in overeenstemming met de regels uit de Verordening ruimte. Landschappelijke inpassing is, conform artikel 6.3 en 7.3, tweede lid van de Vr, geen vereiste voor het bouwen binnen een bouwvlak.

Gemeentelijke reactie

De inspraakreactie is gelijk aan de punten b, c en d van inspraakreactie 3.7. Om deze reden wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie van inspraakreactie 3.7.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	De regels met betrekking tot mestbewerking voor eigen gebruik worden aangepast aan de 'Wijziging Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.13 De Langeweg 23, Langeweg

Samenvatting

- a. In artikel 3.3.8 zijn eisen opgenomen ten aanzien van het uitbreiden van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor mestbewerking. Op 17 maart 2017 heeft de provincie Noord-Brabant de 'Ontwerp Wijziging Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017' gepubliceerd. Met arti-

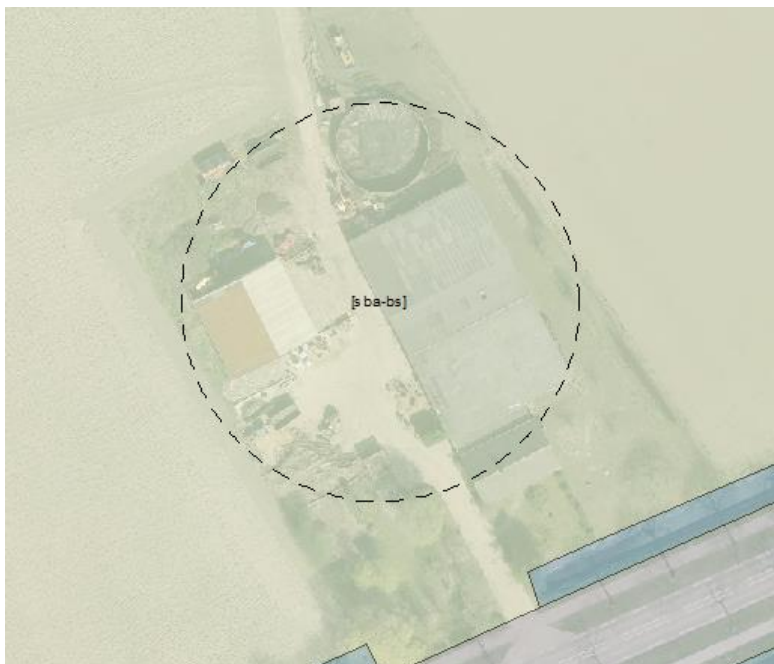
kel 6.1 en 7.1, tweede lid, onder d, van deze regels wordt mestbewerking mogelijk gemaakt, zolang de mestbewerking ten behoeve van ter plaatse geproduceerde mest plaatsvindt. In het bestemmingsplan zijn nadere eisen opgenomen die beperkend zijn ten opzichte van de provinciale verordening. Verzocht wordt de regels op dit punt aan te passen

- b. Artikel 3.4.1, bevat regels ten aanzien van strijdig gebruik. Onder a, sub 1 wordt gesteld wat onder strijdig gebruik wordt verstaan.

In bijlage 3 van het bestemmingsplan is een overzicht opgenomen van bedrijven in de gemeente Moerdijk die reeds in het bezit zijn van een vergunning dan wel melding. Er wordt in de regels geen ruimte geboden aan toekomstige vergunningen of meldingen, dan wel vergunningsvrije situaties die op basis van de PAS mogelijk zijn. Verzocht wordt de regels hierop aan te vullen.

De feitelijke en planologisch legale stikstofemissie op een agrarisch bedrijf, op basis van de PAS, is continu in ontwikkeling. De toegestane stikstofemissie vastleggen in het bestemmingsplan is niet dynamisch. Het doet ook geen recht aan de mogelijkheden die kunnen worden geboden, zonder risico's te lopen in het kader van de PlanMER.

- c. In artikel 3.4.2, onder a, zijn regels opgenomen met betrekking tot een zorgvuldige landschappelijke inpassing bij uitbreiding van bebouwing op de gronden welke zijn gelegen ter plaatse van het bouwvlak of de bouwstede. Dit is niet in overeenstemming met de regels uit de Verordening ruimte. Landschappelijke inpassing is, conform artikel 6.3 en 7.3, tweede lid van de Vr, geen vereiste voor het bouwen binnen een bouwvlak.

Gemeentelijke reactie

De inspraakreactie is gelijk aan de punten b, c en d van inspraakreactie 3.7. Om deze reden wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie van inspraakreactie 3.7.

Aanpassing bestemmingsplan

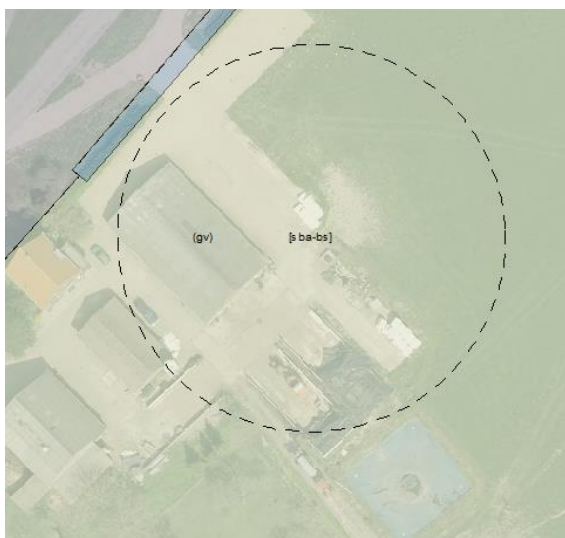
Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	De regels met betrekking tot mestbewerking voor eigen gebruik worden aan-

	gepast aan de 'Wijziging Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.14 Drogedijk 32, Fijnaart

Samenvatting

- a. In artikel 3.3.8 zijn eisen opgenomen ten aanzien van het uitbreiden van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor mestbewerking. Op 17 maart 2017 heeft de provincie Noord-Brabant de 'Ontwerp Wijziging Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017' gepubliceerd. Met artikel 6.1 en 7.1, tweede lid, onder d, van deze regels wordt mestbewerking mogelijk gemaakt, zolang de mestbewerking ten behoeve van ter plaatse geproduceerde mest plaatsvindt. In het bestemmingsplan zijn nadere eisen opgenomen die beperkend zijn ten opzichte van de provinciale verordening. Verzocht wordt de regels op dit punt aan te passen
- b. Artikel 3.4.1, bevat regels ten aanzien van strijdig gebruik. Onder a, sub 1 wordt gesteld wat onder strijdig gebruik wordt verstaan.
In bijlage 3 van het bestemmingsplan is een overzicht opgenomen van bedrijven in de gemeente Moerdijk die reeds in het bezit zijn van een vergunning dan wel melding. Er wordt in de regels geen ruimte geboden aan toekomstige vergunningen of meldingen, dan wel vergunningsvrije situaties die op basis van de PAS mogelijk zijn. Verzocht wordt de regels hierop aan te vullen.
De feitelijke en planologisch legale stikstofemissie op een agrarisch bedrijf, op basis van de PAS, is continu in ontwikkeling. De toegestane stikstofemissie vastleggen in het bestemmingsplan is niet dynamisch. Het doet ook geen recht aan de mogelijkheden die kunnen worden geboden, zonder risico's te lopen in het kader van de PlanMER.
- c. In artikel 3.4.2, onder a, zijn regels opgenomen met betrekking tot een zorgvuldige landschappelijke inpassing bij uitbreiding van bebouwing op de gronden welke zijn gelegen ter plaatse van het bouwvlak of de bouwstede. Dit is niet in overeenstemming met de regels uit de Verordening ruimte. Landschappelijke inpassing is, conform artikel 6.3 en 7.3, tweede lid van de Vr, geen vereiste voor het bouwen binnen een bouwvlak.

Gemeentelijke reactie

De inspraakreactie is gelijk aan de punten b, c en d van inspraakreactie 3.7. Om deze reden wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie van inspraakreactie 3.7.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	De regels met betrekking tot mestbewerking voor eigen gebruik worden aangepast aan de 'Wijziging Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.15 Drogedijk 36, Fijnaart

Samenvatting

Inspreker heeft een principeverzoek ingediend voor het wijzigen van de bebouwing op zijn perceel. Inspreker verzoekt te controleren of de agrarische bestemming wel van toepassing is.

Gemeentelijke reactie

Het genoemde principeverzoek is inmiddels afgewezen. Tijdens de beoordeling van het principeverzoek is gebleken dat het perceel niet meer wordt gebruikt ten behoeve van een agrarisch bedrijf, maar ten behoeve van wonen. Om deze reden wordt de bestemming van het perceel gewijzigd in de bestemming 'Wonen'.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	De bestemming van het perceel wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen'.

3.16 Eerste Kruisweg 1, Fijnaart

Samenvatting

- Inspreker heeft de georganiseerde inloopavond voor het onderhavige bestemmingsplan bezocht, waarbij hem te kennen werd gegeven dat de locatie Eerste Kruisweg 1 te Fijnaart niet binnen het plangebied zou vallen. Dit is echter onjuist. De locatie Eerste Kruisweg 1 te Fijnaart is gelegen binnen het plangebied van onderhavig bestemmingsplan.
- Een juiste digitale koppeling in 'ruimtelijkeplannen.nl' ontbreekt. Indien gezocht wordt op het adres Eerste Kruisweg 1 te Fijnaart is dit 'gelinkt' aan het (woon-)adres van Eerste Kruisweg 1a te Fijnaart. Verzocht wordt deze ommissie te herstellen.
- Vanaf de locatie Eerste Kruisweg 1 te Fijnaart voert inspreker al vele jaren zowel een agrarisch bedrijf (akkerbouw), ex. artikel 3.1 onder a van de planregels, als een agrarisch loonbedrijf als neventak uit. De bestemmingsplanregels staan bij recht het uitvoeren van een agrarisch loonbedrijf met een omvang van 400 m² toe (ex. artikel 3.1, onder o, sub 2). Verzocht wordt om dit expliciet op de verbeelding middels een functieaanduiding op te nemen.
- Waterschap Brabantse Delta heeft aangegeven dat de kade van het bergingsgebied niet opgenomen hoeft te worden als waterkering in het bestemmingsplan.

Gemeentelijke reactie

- De gemeente deelt de mening van inspreker. De Eerste Kruisweg 1 te Fijnaart ligt inderdaad binnen het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied.

- b. Het betreft hier de adres-zoekfunctie welke een apart onderdeel vormt van de website ruimtelijkplannen.nl. Deze zoekfunctie en hieruit voortkomende zoekresultaten staan los van het bestemmingsplan. De gemeente kan hierin geen wijzigingen doorvoeren.
- c. De neventak is bij recht volgens de regels van het bestemmingsplan toegestaan. Het is daarom niet nodig, maar ook niet wenselijk om de toegestane neventak op de verbeelding aan te duiden. Dit maakt de verbeelding onleesbaar door de grote hoeveelheid aanduidingen. Het bestemmingsplan is een samenspel tussen de planregels en de verbeelding. Deze moeten altijd in samenhang worden gelezen.
- d. Het bestemmingsplan wordt aangepast conform de aangeleverde bestanden van het Waterschap Brabantse Delta. Zie gemeentelijke reactie bij de vooroverlegreactie van het Waterschap onder 2.6.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Het bestemmingsplan wordt aangepast conform de aangeleverde bestanden van het Waterschap Brabantse Delta.

3.17 Eerste Kruisweg 2, Standdaarbuiten

Samenvatting

- a. Inspreker heeft de doelstelling Farm Standdaarbuiten op én een duurzame én biologische wijze verder door te ontwikkelen (door de legkippen daarmee ook meer ruimte te bieden). Hiervoor is het wenselijk een tweede stal te realiseren op het akkerbouwperceel tegenover de bedrijfsgebouwen. Momenteel wordt een ontwerp uitgewerkt, waarbij de bedrijfsbebouwing op het kavel F 207 zal afnemen en een nieuwe stal van ca. 30 x 120 m op het kavel F 135 gerealiseerd zou worden. Het aantal dierplaatsen neemt ten opzichte van de huidige situatie niet toe. Het bedrijf wordt ruimer van opzet ten behoeve van de verdere biologische bedrijfsvoering van het bedrijf. Verzocht wordt een deel van het huidige bouwvlak over te hevelen naar het perceel F 135 en het bouwvlak op het perceel F 207 te verkleinen. De totale omvang van de (dan twee) bouwvlakken zou niet meer dan 1,5 ha omvatten. De verdere uitwerking van de emissie uitstoot, BZV score en de planologische uitgangspunten zijn nog niet beschikbaar.
- b. De bestaande pluimveestallen zijn aan de noordzijde voorzien van een wintertuin (overdekte uitloop). Bij de planvorming is rekening gehouden met het vigerende bouwvlak. Hierover heeft diverse malen overleg met de gemeente plaatsgevonden in het kader van het vergunningsvrij bouwen. In het voorontwerp is het bouwvlak echter zodanig aangepast dat deze gelijk met de achterzijde van de stallen loopt. Dat heeft tot gevolg dat de wintertuinen de grens van het bouwvlak aan de noordzijde overschrijden (rood omcirkeld). Wij willen u vragen het bouwvlak zodanig aan te passen dat alle bestaande bouwwerken er geheel binnen komen te liggen. Op deze wijze is er geen sprake van een gedoogsituatie.

Gemeentelijke reactie

- a. In het onderhavige bestemmingsplan Buitengebied is de bestaande en legaal aanwezige situatie vastgelegd. Daarnaast bevat het bestemmingsplan een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor kleinschalige ontwikkelingen met een beperkte invloed op de omgeving. Andere ontwikkelingsmogelijkheden worden niet opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan. Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gaat de gemeente uit van het 'ja, mits'-principe. Bij dit principe is het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied) leidend in de afweging. Er is ruimte voor passende ontwikkelingen in het buitengebied, mits er sprake is van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Op basis van dit afwegingskader kan maatwerk worden geleverd bij het beoordelen van initiatieven. Bij een positief oordeel van de afweging doorloopt zo'n ontwikkeling dan een eigen procedure. Zoals in de inspraakreactie is aangegeven, is het verzoek niet nader onderbouwd op het gebied van planologische uitgangspunten, BZV-score of emissie. Hierdoor is nog geen beoordeling van het verzoek mogelijk. Inspreker kan een onderbouwd principeverzoek op basis van het dynamisch afwegingskader indienen. Dit verzoek zal dan beoordeeld worden. Om deze reden leidt dit onderdeel van de inspraakreactie van inspreker niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.
- b. Het bouwvlak uit het voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied wordt zodanig aangepast dat de bestaande bebouwing inclusief de wintertuin aan de noordzijde binnen dit bouwvlak komen te liggen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Het bouwvlak wordt zodanig aangepast dat de bestaande bebouwing en wintertuin aan de noordzijde binnen het bouwvlak komen te liggen.

3.18 Galgenweg 113a, Zevenbergen

Samenvatting

- a. Artikel 3.4.1, bevat regels ten aanzien van strijdig gebruik. Onder a, sub 1 wordt gesteld wat onder strijdig gebruik wordt verstaan.

In bijlage 3 van het bestemmingsplan is een overzicht opgenomen van bedrijven in de gemeente Moerdijk die reeds in het bezit zijn van een vergunning dan wel melding. Er wordt in de regels geen ruimte geboden aan toekomstige vergunningen of meldingen, dan wel vergunningsvrije situaties die op basis van de PAS mogelijk zijn. Verzocht wordt de regels hierop aan te vullen.

De feitelijke en planologisch legale stikstofemissie op een agrarisch bedrijf, op basis van de PAS, is continu in ontwikkeling. De toegestane stikstofemissie vastleggen in het bestemmingsplan is niet dynamisch. Het doet ook geen recht aan de mogelijkheden die kunnen worden geboden, zonder risico's te lopen in het kader van de PlanMER.

Opgemerkt wordt dat het bedrijf van inspreker in het bezit is van een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 afgegeven op 15 oktober 2014 in plaats van op 16 oktober 2014, zie Bijlage 1. Deze vergunning is van rechtswege per 1 januari 2017 overgegaan in een vergunning als bedoeld in artikel 2.7 lid 2 van de Wet natuurbescherming. Verzocht wordt deze vergunning op te nemen in bijlage 3.

- b. Landschappelijke inpassing: in artikel 3.4.2, onder a, zijn regels opgenomen met betrekking tot een zorgvuldige landschappelijke inpassing bij uitbreiding van bebouwing op de gronden welke zijn gelegen ter plaatse van het bouwvlak of de bouwstede. Dit is niet in overeenstemming met de regels uit de Verordening ruimte. Landschappelijke inpassing is, conform artikel 6.3 en 7.3, tweede lid van de Vr, geen vereiste voor het bouwen binnen een bouwvlak.

Gemeentelijke reactie

De inspraakreactie is gelijk aan de punten c en d van inspraakreactie 3.7. Om deze reden wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie van inspraakreactie 3.7.

De Natuurbeschermingswetvergunning die inspreker heeft bijgevoegd bij de inspraakreactie wordt toegevoegd aan bijlage 3 'Overzicht vergunningen Wet natuurbescherming' van de regels van het bestemmingsplan.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	De Natuurbeschermingswetvergunning die inspreker heeft bijgevoegd bij de inspraakreactie wordt toegevoegd aan bijlage 3 'Overzicht vergunningen Wet natuurbescherming'.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.19 Hazeldonk 1, Langeweg

Samenvatting

Inspreker is eigenaresse van de locatie Hazeldonk 1 te Langeweg, kadastraal bekend gemeente Terheijden, sectie A, nummer 684, groot 55 are, 75 centiare.

- a. Het pand is bestemd als "bedrijven". Aangegeven wordt dat deze bestemming geen recht doet aan het feit dat de woning wordt gebruikt als burgerwoning. Gesteld wordt dat het gebruik is dat deze afwijking van het bestemmingsplan bij een eerstvolgende herziening wordt gecorrigeerd. Daarnaast wordt gesteld dat de bestemming inspreker belemmert in het gebruik van de eigendommen en de mogelijkheden voor verkoop van het perceel.
Aangegeven wordt dat het bedrijventerrein Hazeldonk, een kwijnend bestaan zou kennen. Gesteld wordt dat dit reden geeft tot een herwaardering van de bestemmingsplanmatige situatie ter plaatse. Verwezen wordt naar een locatie aan de overzijde van de weg waar een locatie is gewijzigd van een agrarische bestemming naar een woonbestemming. Aangegeven wordt dat burgerwoningen daarmee geen belemmering zouden vormen voor andersoortige ontwikkelingen. Gesteld wordt dat de bestemmingsplanwijziging ten behoeve van het vroegere agrarisch bedrijf in een bestemming 'wonen' gezien kan worden als een precedent.
- b. Verder wordt gewezen op de tiendschuur die op het perceel aanwezig is. Inspreker heeft opdracht gegeven onderzoek te verrichten naar de waarden van deze schuur. Inspreker stelt de vraag op welke wijze het behoud van deze schuur het beste veilig kan worden gesteld. Daarom vraagt inspreker om een wijzigingsbevoegdheid om deze tiendschuur om te vormen naar een woning, als blijkt dat de schuur bijzondere waarden heeft.

Gemeentelijke reactie

- a. Het perceel Hazeldonk 1 maakt sinds jaren deel uit van het bedrijventerrein Hazeldonk. Dit is planologisch weergegeven doordat het perceel in het vigerende bestemmingsplan Buitengebied is bestemd als "bedrijf". Deze bestemming is overgenomen in het nieuwe voorontwerpbestem-

mingsplan. De gemeente Moerdijk heeft geen plannen dit bedrijventerrein om te vormen naar een andere functie. Weliswaar staan een aantal panden op dit bedrijventerrein leeg, maar het terrein is in hoofdzaak nog steeds als bedrijventerrein in gebruik. Feit is daarmee dat inspreker de woning in strijd met de geldende bestemming gebruikt. Legalisering van deze situatie behoort alleen tot de mogelijkheden, als functies in de omgeving daardoor niet worden belemmerd. In dit geval zou het wijzigen van dit perceel naar de bestemming Wonen, belemmeringen betekenen voor omliggende bedrijven en voor de gebruiksmogelijkheden van omliggende percelen. Dit is naar onze mening ongewenst, omdat Hazeldonk nog steeds een bedrijventerrein is. Daarnaast ligt aan de overzijde van de Mark, op grondgebied van de gemeente Etten-Leur, ook een bedrijventerrein waar bedrijven uit de zwaardere milieu-categorieën toegestaan zijn.

De bestemmingswijziging van het agrarisch bedrijf waarnaar verwezen wordt, is van een andere orde. Het gaat hier om een perceel dat niet gelegen is binnen de begrenzing van het bedrijventerrein Hazeldonk. Daarnaast ging het hier om een gestopt agrarisch bedrijf. Een situatie die volledig anders is, dan de situatie Hazeldonk 1.

- b. In de Visie Buitengebied is aangegeven hoe de gemeente om wil gaan met hergebruik van historisch waardevolle gebouwen. Hergebruik in de vorm van een woonfunctie kan als aanvaardbaar hergebruik gezien worden, als het waardevolle pand daarmee in stand kan blijven. De erfgoedverordening van gemeente Moerdijk is daarbij het kader. Daarnaast moet bij een dergelijke afweging gekeken worden naar de gevolgen voor omliggende functies. In dit geval gelden daarbij dezelfde overwegingen als genoemd onder 'a'. Dit betekent dat het naar onze mening ruimtelijk gezien ongewenst is om hier een woning toe te voegen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.20 Hazeldonk 4, Langeweg

Samenvatting

Insprekers zijn sinds 2004 woonachtig op Hazeldonk 4 te Langeweg en proberen hun woning al ruim 9 jaar te verkopen, zonder resultaat. Als reden wordt aangevoerd dat het perceel niet geschikt zou zijn voor de functie bedrijventerrein.

Gesteld wordt dat meerdere percelen in de straat niet meer in gebruik zijn als bedrijf. Gesteld wordt de bestaande industrie doorgang moet vinden, maar dat een bestemming bespreekbaar moet zijn waarbij wonen naast bedrijfsvoering mogelijk moet zijn.

Gemeentelijke reactie

Het perceel Hazeldonk 4 maakt sinds jaren deel uit van het bedrijventerrein Hazeldonk. Dit is planologisch weergegeven doordat het perceel is bestemd als "bedrijf". De gemeente Moerdijk heeft geen plannen dit bedrijventerrein om te vormen naar een andere functie. Weliswaar staan een aantal

panden op dit bedrijventerrein leeg, maar het terrein is in hoofdzaak nog steeds als bedrijventerrein in gebruik. Daarnaast ligt aan de overzijde van de Mark, op grondgebied van de gemeente Etten-Leur, ook een bedrijventerrein waar bedrijven uit de zwaardere milieu-categorieën toegestaan zijn.

Deze situatie maakt deze locatie, naar onze mening niet geschikt voor een mengvorm van de functies bedrijven en wonen. In dit geval zou het wijzigen van dit perceel naar de bestemming Wonen belemmeringen betekenen voor omliggende bedrijven en voor de gebruiksmogelijkheden van omliggende percelen. Dit is naar onze mening ongewenst, omdat Hazeldonk nog steeds een industrieterrein betreft. De gemeente hanteert deze lijn al sinds jaar en dag. Soortgelijke verzoeken zijn in het verleden telkens met een zelfde redenering afgewezen. Wij zien in de inspraakreactie geen argumenten om dit standpunt te wijzigen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.21 Hazeldonkse Zandweg 40, Zevenbergen

Samenvatting

Ter plaatse van de planlocatie voert inspreker een akkerbouwbedrijf, gespecialiseerd in de teelt van o.a. aardappelen, uien, winterwortels, witlof en knolselderij. In de loop der tijd is het bedrijf zich daarnaast gaan specialiseren in het opslaan van agrarische producten in geconditioneerde bewaarloodsen. In de bestaande opslag worden deels eigen landbouwproducten en deels producten van derden opgeslagen. Deze derden betreffen agrarische bedrijven (telers van agrarische producten uit de omgeving). De opslag van de producten van deze agrariërs uit de omgeving is volgens toezegging door de gemeente toegestaan, zolang de omvang daarvan ondergeschikt blijft aan het agrarische bedrijf, zijnde het akkerbouwbedrijf en de opslag van de eigen agrarische producten. De wens is ook agrarische producten van niet-agrarische bedrijven (tussenhandelaren, groothandels en verwerkingsbedrijven) op te mogen slaan. Dit wil zeggen dat een tussenhandelaar de agrarische producten rechtstreeks van het veld koopt bij agrariërs en de producten vervolgens op laat slaan bij inspreker. Voor deze opslag maximaal 5.000 m² opslagruimte benodigd zijn. De overige opslagruimte op het perceel wordt gebruikt voor de opslag van eigen geproduceerde agrarische producten of producten die geproduceerd zijn door agrarische bedrijven in de omgeving en voor de stalling van machines, werktuigen, zaai- en pootgoed van het eigen bedrijf. In de inspraakreactie wordt onderbouwd waarom de gewenste ontwikkeling beleidsmatig passend is binnen het gemeentelijke en provinciale beleid.

Verzocht wordt deze opslag in het bestemmingsplan mogelijk te maken, door in de tabel in artikel 3.1, lid 0 onder 2 van het bestemmingsplan de locatie op te nemen, waarbij als nevenactiviteit de opslag van 5.000 m² agrarische producten in bezit van niet-agrarische bedrijven wordt toegestaan.

Gemeentelijke reactie

In het onderhavige bestemmingsplan Buitengebied is de bestaande en legaal aanwezige situatie vastgelegd. Daarnaast bevat het bestemmingsplan een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor kleinschalige ontwikkelingen met een beperkte invloed op de omgeving. Andere ontwikkelingsmogelijkheden worden niet opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan.

Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gaat de gemeente uit van het 'ja, mits'-principe. Bij dit principe is het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied) leidend in de afweging. Er is ruimte voor passende ontwikkelingen in het buitengebied, mits er sprake is van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Op basis van dit afwegingskader kan maatwerk worden geleverd bij het beoordelen van initiatieven.

Bij een positief oordeel van de afweging doorloopt zo'n ontwikkeling dan een eigen procedure. Om deze reden leidt de inspraakreactie van inspreker niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan, maar zal het verzoek worden behandeld als een principeverzoek.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

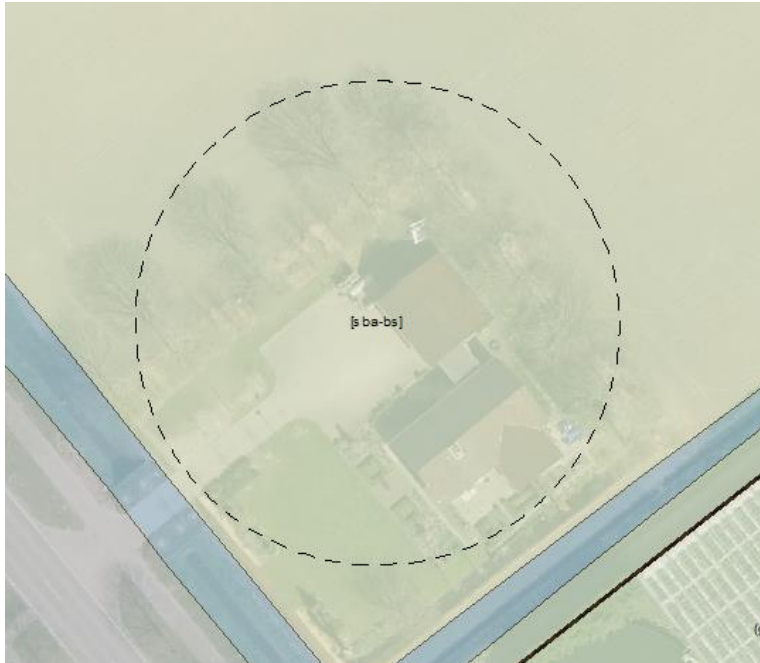
3.22 Hazeldonkse Zandweg 95, Zevenbergen

Samenvatting

Insprekers hebben een agrarisch bedrijf. Op deze locatie staat alleen woning, met een kleine schuur van circa 8x8 meter. Andere benodigde bedrijfsruimte is in het verleden steeds gehuurd bij andere agrariërs, omdat insprekers in het verleden geen bedrijfsgebouwen mochten bouwen.

Voortzetting van het agrarisch bedrijf wordt moeilijk, nagedacht wordt over verkoop van de agrarische gronden en een deel van de agrarische bouwstede. Het is de bedoeling de woning zelf in eigendom te houden, zodat insprekers zo lang de gezondheid dit toelaat op deze locatie kunnen blijven

wonen. De vraag is daarom of de woning de aanduiding “plattelandswoning” kan krijgen, zodat in de toekomst de woning weer onderdeel van het agrarisch bedrijf kan worden.

Gemeentelijke reactie

Hieraan kan tegemoet worden gekomen, mits hiervoor een ruimtelijke onderbouwing wordt ingediend. Die ruimtelijke onderbouwing is inmiddels ontvangen. De woning Hazeldonkse Zandweg 95 krijgt de aanduiding ‘specifieke vorm van agrarisch – plattelandswoning’.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	De woning Hazeldonkse Zandweg 95 krijgt de aanduiding ‘specifieke vorm van agrarisch – plattelandswoning’.

3.23 Hellegatsweg 12, Willemstad

Samenvatting

Inspreker huurt een perceel van Rijkswaterstaat, waarop een garage geplaatst is. De garage is er één van vier en bevindt zich ten oosten van het perceel van Hellegatsweg nummer 12. De bestemming van dit perceel is nu aangemerkt als natuur. Inspreker verzoekt dit zodanig te wijzigen zodat hij de garage kan blijven gebruiken.

Gemeentelijke reactie

De vertaling van de geldende bebouwingmogelijkheden was hier niet correct gebeurd. Bij nader inzien is de geldende bestemming Waterstaatsdoeleinden hier omgezet naar de bestemming Water – Volkeraksluizen. In het geldende bestemmingsplan zijn de garages onder het overgangsrecht gebracht. Dat blijft zo. Het huidige gebruik kan op die manier worden voortgezet. De gronden zijn eigendom van Rijkswaterstaat. Het opnemen van de garages in de woonbestemming ligt daardoor niet voor de hand.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.24 Hoge Zeedijk 20, Zevenbergschen Hoek

Samenvatting

Onlangs heeft inspreker overleg gehad over de kadastrale percelen Zevenbergen N 1299 en N 1488 (Hoge Zeedijk 20). Ten aanzien van het tweede perceel (N 1488) is toen besloten de bestemming van Verkeer te handhaven. Het kleine gebiedje Agrarisch wat op dit perceel rust, zou worden omgezet naar Wonen. Echter staat in het voorontwerp nu een grote Tuin-bestemming voor dit perceel. Tijdens ons overleg is gebleken dat dit niet klopt, echter is het voorontwerp (te vinden op ruimtelijkeplannen.nl) tot op heden niet aangepast.

Gemeentelijke reactie

De afspraken uit het overleg tussen inspreker en de gemeente zijn niet goed verwerkt in het voorontwerpbestemmingsplan. Het bestemmingsplan zal worden aangepast. De op het perceel N 1488 geldende bestemming 'Verkeer' is foutief omgezet naar 'Tuin'. Het deel van het perceel gelegen achter de woning van nummer 20 zal de woonbestemming behouden. Het overige en grootste deel van het perceel krijgt de bestemming 'Verkeer'.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Het deel van het perceel N 1488 gelegen achter de woning van nummer 20 zal de woonbestemming behouden. Het overige en grootste deel van het perceel krijgt de bestemming 'Verkeer'.

3.25 Hokkenberg 1, Langeweg

Samenvatting

Inspreker exploiteert op de locatie een gemengd biologisch landbouwbedrijf. Op de locatie houdt hij circa 10.000 leghennen, die beschikken over 4 hectare uitloop. Daarnaast is er een akkerbouwtak, hoofdzakelijk ten behoeve van de voerproductie voor de hennen. Dit betreft zo'n 10 ha. Verder heeft het bedrijf een kleine rundveestapel bestaande uit circa 28 Galloway natuurrunderen.

In het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied' is het bedrijf aangemerkt als een grondgebonden veehouderij. Het bedrijf van inspreker voldoet hieraan. De kippen beschikken over een vrije uitloop. Daarnaast voldoet het bedrijf aan de SKAL-regelgeving, wat inhoudt dat de veevoedergrondstoffen nagenoeg volledig op biologische wijze moeten worden geteeld en dat de mest afgezet moet worden op gronden die biologisch worden beteeld.

In het nieuwe bestemmingsplan is ook een definitie voor grondgebonden veehouderij opgenomen. Hierbij is aangesloten op de door de provincie gehanteerde definitie uit de Verordening ruimte 2014. Daarnaast is een definitie voor intensieve veehouderij opgenomen. Het bedrijf van inspreker heeft de aanduiding 'intensieve veehouderij' gekregen.

Inspreker geeft aan dat zijn bedrijfsvoering niet geheel overeenkomt met de definitie voor grondgebonden veehouderij, zoals ook beschreven staat in het advies van de AB van 23 februari 2017. Maar inspreker is er niet mee eens dat zijn bedrijf wordt aangemerkt als intensieve veehouderij. Er is sprake van een biologisch bedrijf, waarbij de hennen een vrije uitloop hebben. De uitloop is begroeid en er zijn schuilmogelijkheden. Ook het rundvee wordt niet intensief gehouden.

Dat deze activiteiten niet volledig passen binnen de definitie voor grondgebonden veehouderij wil niet zeggen dat er sprake is van een intensieve veehouderij. Gevraagd wordt om een nadere uitleg van de wijziging naar een intensieve veehouderij-aanduiding voor dit bedrijf.

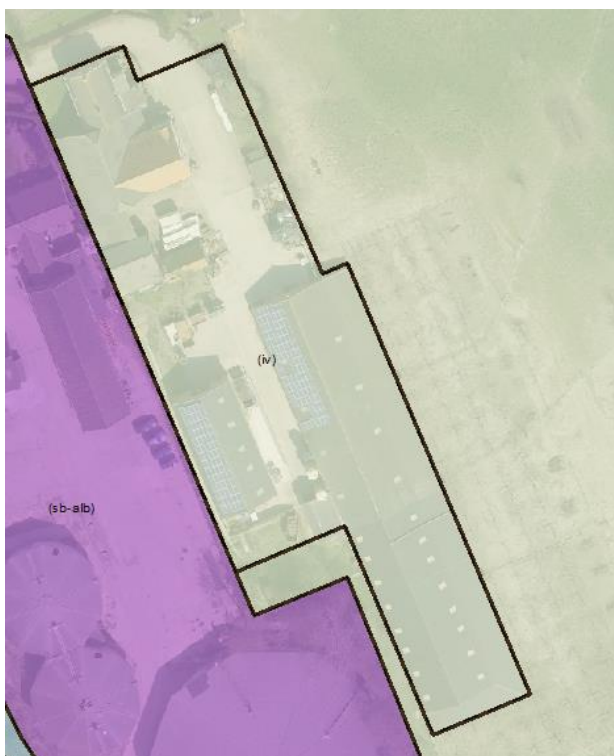
Het is inspreker onduidelijk waarom de gemeente Moerdijk de term 'intensieve veehouderij' nog gebruikt, terwijl de provincie die term in haar verordening niet meer hanteert. De provincie maakt alleen onderscheid in grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderijen.

Door de aanduiding 'intensieve veehouderij' gaat het bedrijf terug van een bouwstede van 1,5 ha naar een bouwvlak van 0,55 ha. Uitbreiding van het bouwvlak is niet toegestaan. Dit is voor inspreker niet acceptabel, omdat er geen mogelijkheden meer zijn voor het realiseren van nieuwe stalruimte voor het bedrijf.

De gemeente Moerdijk voert een strenger beleid voor niet-grondgebonden veehouderijen dan de provincie. In de toelichting van het nieuwe bestemmingsplan wordt dit echter niet gemotiveerd. In paragraaf 4.5.3 wordt aangegeven dat vergroting van bouwvlakken van intensieve veehouderijen tot 1,5 ha onder voorwaarden mogelijk is. En in paragraaf 4.5.5 wordt aangegeven dat veehouderijen mogen uitbreiden als er sprake is van een zogenaamde zorgvuldige veehouderij. De regels staan echter haaks op deze passages uit de toelichting.

Voor het toekomstperspectief van het bedrijf is het noodzakelijk om uitbreidingsmogelijkheden te hebben, met het doel te investeren in een gezond, rendabel, duurzaam en toekomstbestendig bedrijf. Verzocht wordt de ontwikkeling van dit biologische bedrijf met een lage stalbezetting en buiten-uitloop te stimuleren en in het bestemmingsplan mogelijkheden voor het bedrijf te bieden.

Gemeentelijke reactie

Over de vraag of er in dit geval gesproken kan worden van een grondgebonden veehouderij heeft de gemeente advies gevraagd bij Adviescommissie Agrarisch Bouwaanvragen. Dit advies is op 23 februari 2017 uitgebracht. Daarin wordt geconcludeerd dat er geen sprake is van grondgebondenheid vanwege het feit dat er onvoldoende sprake is van een lokale binding van de bedrijfsvoering (directe omgeving). Daarmee valt het onder intensieve veehouderij. Bij een aanduiding 'intensieve veehouderij' is tevens een grondgebonden veehouderij en akkerbouw toegestaan.

In de systematiek van het bestemmingsplan krijgen intensieve veehouderijen een begrensd bouwvlak. Dat is ook in dit geval gebeurd. Voor intensieve veehouderijen zijn in het bestemmingsplan geen

directe uitbreidingsmogelijkheden van dat bouwvlak opgenomen. Dit betreft een vertaling van het gemeentelijk beleid uit de Visie buitengebied, vastgesteld op 14 juli 2016. Dit beleid is beschreven in paragraaf 4.5.3 en 4.5.5 van de toelichting.

Aangezien het bedrijf in het geldende bestemmingsplan een bouwstede had, op basis waarvan bebouwing tot 1,5 ha mogelijk is, acht de gemeente het redelijk om uitbreidingsruimte in het bouwvlak op te nemen. Het bouwvlak is daartoe vergroot. Hiermee krijgt het bedrijf de gevraagde uitbreidingsruimte.

Ook een verdere uitbreiding wordt zeker niet uitgesloten. In de Visie Buitengebied is immers aangegeven dat de gemeente duurzame en innovatieve productiewijzen wil stimuleren, zoals biologische landbouw. Overeenkomstig de Visie buitengebied vergt dit een zorgvuldige afweging aan de hand van het daarin opgenomen dynamisch afwegingskader. Bij wensen voor uitbreiding kan een onderbouwd verzoek op basis van het dynamisch afwegingskader worden ingediend. Dat verzoek zal dan worden beoordeeld. Als medewerking mogelijk is, zal via een afzonderlijke procedure meegewerkt worden.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Het bouwvlak wordt vergroot.

3.26 Huizersdijk 30, Zevenbergen

Samenvatting

- a. Voor de betreffende locatie heeft de gemeente een aanduiding opgenomen met de enkelbestemming agrarisch en specifieke bouwaanduiding bouwstede. Insprekers bezigen een akkerbouwbedrijf en daarnaast een veehouderijtak, in de zin van het houden van vleesvee. Op grond van de planvoorschriften, wordt bepaald in artikel 3.1 onder a dat een agrarisch bedrijf is toegestaan, waarbij agrarische bedrijfsvoering kan bestaan uit meerdere hoofdtakken of deeltijdactiviteiten. Door de formulering van de bestemmingsomschrijving in combinatie met de aanduiding op de verbeelding lijkt de legaal opgerichte veehouderijtak weg bestemd te worden. Verzocht wordt een aanduiding grondgebonden veehouderij op te nemen op de verbeelding, zodat de veehouderijtak positief bestemd wordt.
- b. Ingegaan wordt op de begrenzing van het bestemmingsplan Buitengebied, waardoor een gedeelte uit het bestemmingsplan Oevers Rode Vaart Zuid, dat vernietigd is door de Afdeling Bestuursrechtspraak, buiten het bestemmingsplan Buitengebied wordt gehouden. Naar de mening van insprekers is dit ten onrechte. Op 10 april 2013 is door de Afdeling een uitspraak gedaan en is het bestemmingsplan deels vernietigd. Omdat ter plaatse geen woningbouw kan worden gerealiseerd, moet het betreffende perceel opgenomen worden in het bestemmingsplan Buitengebied. Verzocht wordt de vigerende bestemming "verkeer" uit het bestemmingsplan Buitengebied (18 december 2008) voor deze strook op te nemen.

Gemeentelijke reactie

- a. Uit de artikel 3.1 volgt inderdaad dat een grondgebonden veehouderij alleen is toegestaan, daar waar op de verbeelding een aanduiding 'gv' opgenomen is. Het is zeker niet de bedoeling de legale veehouderijtak van het bedrijf weg te bestemmen. Op de verbeelding zal een aanduiding 'gv' opgenomen worden.
- b. De uitspraak van de Raad van State over deze strook zegt niet dat de ontwikkeling van woningen op deze locatie niet mogelijk is, maar dat er een motiveringsgebrek is. De gemeente is voornemens te onderzoeken of en hoe dit motiveringsgebrek opgelost kan worden en of woningbouw op deze locatie in de toekomst mogelijk kan zijn. Om deze reden is deze locatie buiten de begrenzing van het bestemmingsplan Buitengebied gelaten.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Op het perceel zal een aanduiding 'gv' opgenomen worden.

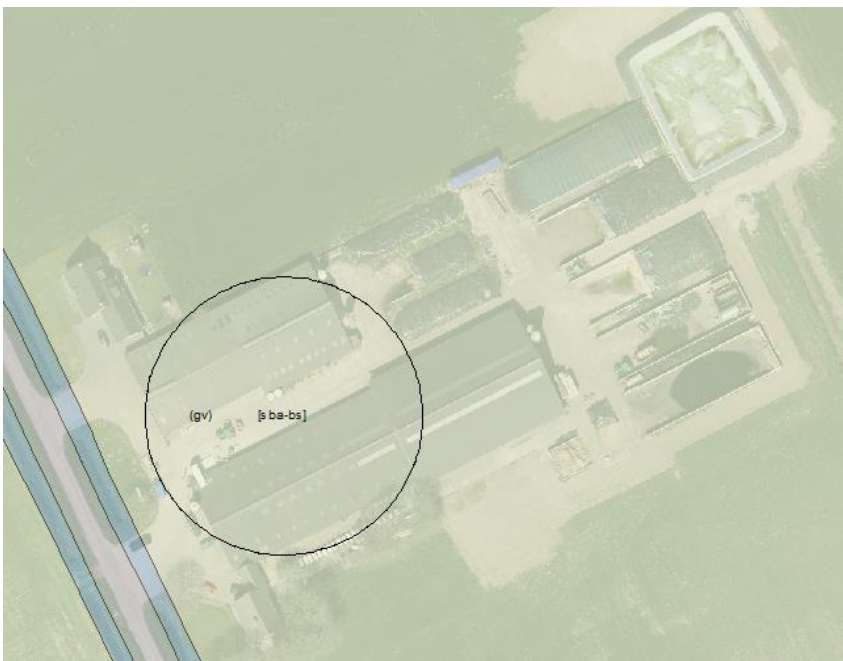
3.27 Klaverpolderseweg 4, Moerdijk

Samenvatting

- a. Bij het bestaande bedrijf is de opslag van drijfmest aanwezig op een afstand van ca. 50 m achter de bestaande stallen met daar tussenin opslag van ruwvoer. Dit is onder het huidig vigerende bestemmingsplan toegestaan. Verzocht wordt artikel 3.2.1 lid e en e.1 aan te passen in die zin dat naast de opslag van ruwvoer, tevens de opslag van mest aansluitend aan de bouwstede mag plaatsvinden. Tevens is het verzoek om voor deze locatie op te nemen dat in afwijking van artikel 3.2.1 lid e.2, een max oppervlakte van 1 ha van toepassing is.
- b. Artikel 3.2.3 lid a: hier is opgenomen dat de bouwhoogte van sleufsilos niet meer mag bedragen dan 2,5 m. Op moderne bedrijven, en zeker op meer-mans bedrijven zoals onderhavig bedrijf, is een max. hoogte van 4 m aan de orde te behoeve van beter behoud van kwaliteit van het opgeslagen ruwvoer.
Artikel 3.2.3 lid b: de bouwhoogte van een mestsilos mag niet meer bedragen dan 6 m. In de veehouderij is een, maatschappelijk wenselijke, ontwikkeling gaande om mest ter plaatse te gaan verwerken en vergisten. Bij een vergistingsinstallatie zijn silos aan de orde die gezien worden als mestsilos. Deze zijn echter hoger als 6 m. Verzocht wordt de hoogte van mestsilos te verhogen naar minimaal 8 m.
- c. In het voorontwerp zijn o.a. in artikel 1.23 en 3.3.5 regels vanuit de Verordening Ruimte 2014 opgenomen. Opvallend is dat in artikel 1.23 lid b in het voorontwerp de term 'bebouwing' terwijl in de huidige versie van de verordening 'over gebouwen' gesproken wordt.
In de provinciale Verordening Ruimte wordt onder artikel 6.3.2 en 7.3.2 en in artikel 34 gesproken over 'een toename in oppervlakte van bestaande gebouwen voor de uitoefening van de veehouderij'. Bovendien is deze verordening onderhevig aan actualisatie; er ligt hiervan momenteel een

ontwerp ter inzage. Daarin wordt niet meer gesproken over 'gebouwen', maar over 'dierenverblijven'. Verzoek is om het bestemmingsplan te laten aansluiten op de actuele Verordening Ruimte en de omschrijving in de betreffende artikelen zodanig aan te passen dat deze overeenkomt met de omschrijving en strekking van de Verordening Ruimte met daarbij de toevoeging 'of indien een aanpassing van de Verordening Ruimte 2014 anders omschrijft, conform de meest actuele versie van deze verordening'.

- d. In het voorontwerp worden regels van de Wet Natuurbescherming opgenomen. Zo wordt in artikel 3.4.1 van het voorontwerp gesproken over 'stikstofemissie', terwijl in de Wet natuurbescherming de depositie van stikstof bepalend is. Het verzoek is om, net als in geval van de Verordening Ruimte, voor deze bepalingen exact aan te sluiten op de reeds bestaande wetgeving op dit vlak, zijnde de Wet Natuurbescherming. En dan tevens te toevoeging 'of indien een aanpassing van de Wet Natuurbescherming anders omschrijft, conform de meest actuele versie van deze wetgeving'.

Gemeentelijke reactie

- a. De systematiek van het bestemmingsplan Buitengebied is dusdanig opgebouwd dat alle bebouwing binnen het agrarische bouwvlak of bouwstede wordt gecentreerd. Door deze wijze van bestemmen wordt verrommeling van het buitengebied tegengegaan. In artikel 3.2.1 onder e wordt voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten behoeve van de opslag van ruwvoer een uitzondering gemaakt. Deze uitzondering is mede gebaseerd op de Verordening ruimte 2014 van de Provincie Noord-Brabant. Gezien het voorgaande wordt deze uitzondering niet uitgebreid voor de opslag van mest. Ook wordt de oppervlakte niet vergroot tot 1 ha. Ook de Verordening ruimte 2014 van de Provincie Noord-Brabant biedt geen ruimte voor deze verruiming.
- b. In het bestemmingsplan wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen om de bouwhoogte van sleufsilo's te verhogen naar 4 m. Zie voor een uitgebreide beantwoording de gemeentelijke reactie bij de vooroverlegreactie van ZLTO (zie paragraaf 2.2, onder punt c). De opslag van mest is een activiteit met potentieel een grote invloed op de omgeving. Om deze reden is voor een verhoging van de bouwhoogte van mestsilo's een nader afwegingsmoment

noodzakelijk zodat alle belangen kunnen worden afgewogen. De bouwhoogte van mestilo's wordt dan ook niet verhoogd in het bestemmingsplan. Mocht inspreker een verhoging van de mestilo's toch wensen, dan kan inspreker een aanvraag indienen op basis van het dynamisch afwegingskader (zie hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied).

- c. De regels van het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Moerdijk zullen worden aangepast aan de ontwerpversie van de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied zal eveneens worden aangesloten bij de meest recente versie van de Verordening ruimte. Het opnemen van een regel in het bestemmingsplan die er voor zorgt dat continu de laatste versie van de Verordening van toepassing is, is niet mogelijk. Het samenspel tussen de Verordening van de provincie en het bestemmingsplan van de gemeente is complex. Een nadere afweging is keer op keer noodzakelijk.
- d. In hoofdstuk 4 paragraaf 4.5.5 van de toelichting van het bestemmingsplan is opgenomen dat het opnemen van een regeling waarbij de maximale ammoniakemissie per veehouderij wordt vastgesteld in het bestemmingsplan aanvaardbaar wordt geacht door de Raad van State. Daarnaast is het opnemen van de maximale emissie beter toetsbaar dan het vastleggen van de depositie van stikstof van een agrarisch bedrijf. De daadwerkelijke depositie van stikstof op een Natura2000-gebied is namelijk van meer factoren afhankelijk. Stikstofemissie is rechtstreeks toe te rekenen aan een agrarisch bedrijf. Om deze reden is voor deze systematiek gekozen in het onderhavige bestemmingsplan. Het opnemen van een regel in het bestemmingsplan die er voor zorgt dat continu de laatste wetgeving van toepassing is, is niet mogelijk. Het samenspel tussen de wet en het bestemmingsplan is complex. Een nadere afweging is keer op keer noodzakelijk.

Aanpassing bestemmingsplan

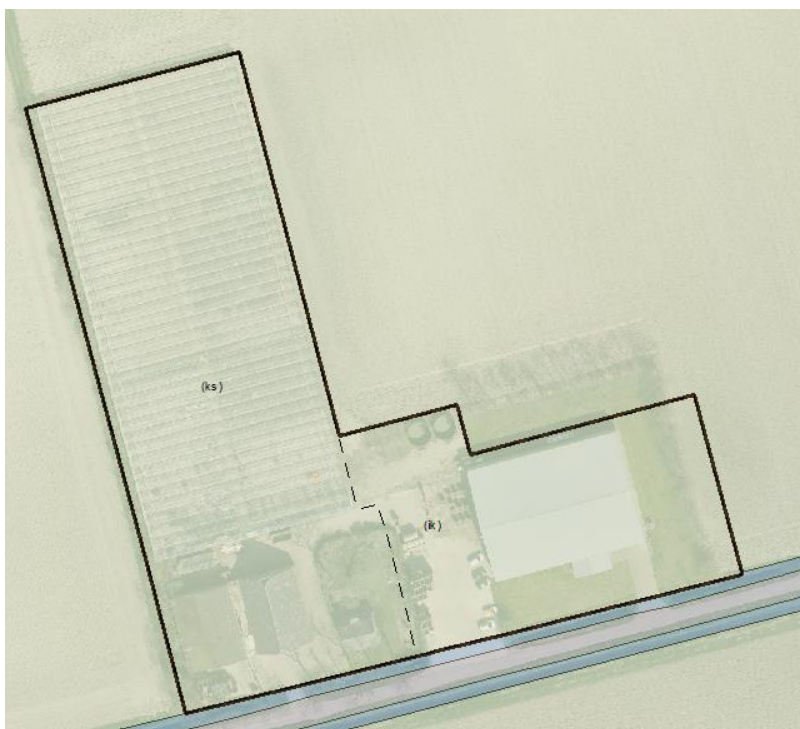
Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	- In de bestemming 'Agrarisch' wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen ten behoeve van het verhogen van de bouwhoogte van sleufsilos tot maximaal 4 m mits, de verhoging past binnen de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan. - Het ontwerpbestemmingsplan wordt aangepast aan de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.28 Krauwelsgors 2 en 2a, Langeweg

Samenvatting

- a. In het vigerende bestemmingsplan hebben de glasopstanden aan de Krauwelsgors 2 de aanduiding "glastuinbouw". In het voorontwerpbestemmingsplan is voor deze locatie de aanduiding "kas" opgenomen. Alle andere glastuinbouwlocaties binnen het plangebied hebben de aanduiding "glastuinbouw" gekregen.

- b. Inspreker constateert dat de aanduidingen 'kas' en 'glastuinbouw' identiek gedefinieerd zijn. Het is voor inspreker niet duidelijk in hoeverre de aanduiding 'kas' afwijkt van de aanduiding 'glastuinbouw' in relatie tot de definitie die in de provinciale verordening wordt gehanteerd. Verzocht wordt de aanduiding "glastuinbouw" uit het vigerende bestemmingsplan voor deze locatie te handhaven.
- c. Geconstateerd wordt dat in de regels van het voorontwerpbestemmingsplan geen uitbreidingsmogelijkheden zijn opgenomen voor solitaire glastuinbouwbedrijven, terwijl in de toelichting in paragraaf 4.5.8 wordt aangegeven dat dit soort bedrijven mag uitbreiden.
- d. Verzocht wordt het bouwvlak overeenkomstig de adreslocatieve lijn op te splitsen.
- e. Verzocht wordt een procedure via het dynamisch afwegingskader in gang te zetten om het bouwvlak te vergroten naar 3 hectare.
- f. Ter onderbouwing van bovenstaande punten wordt een uiteenzetting gegeven van de verschillende (beroeps)procedures die inspreker heeft gevoerd om uitbreiding van de kassen op deze locatie te mogen realiseren. Medewerking aan deze uitbreiding is door de gemeente steeds geweigerd.

Gemeentelijke reactie

- a. Deze constatering is terecht. Het bedrijf aan de Krauwelsgors 2 en 2a is een bedrijf dat bestaat uit meerdere bedrijfsonderdelen. Enerzijds is een intensieve kwekerij aanwezig (witlof), anderzijds is sprake van een mogelijk op te richten tak glastuinbouw (komkommerteelt) en tot slot een tak akkerbouw. Voor de neventak glastuinbouw is vergunning verleend voor 6.800 m² glasopstanden. Deze vergunning is tot op heden niet gebruikt. De neventak vormt door de afmeting niet de hoofdtak van het bedrijf. Een aanduiding "glastuinbouwbedrijf" zou in dit geval niet de juiste be-

staande situatie weergeven. De hoofdtak van het bedrijf is, net als in het vigerende bestemmingsplan de intensieve kweek. De glastuinbouwtak is momenteel niet aanwezig. Maar als deze opgericht zou zijn, vormt dit een aanvullende bedrijfstak. Om dit onderscheid weer te geven, is gekozen voor een aanduiding 'kas' op deze locatie. Dit zal worden verduidelijkt in de planregels door artikel 3.1 onder e en f. samen te voegen:

intensieve kwekerij zoals is bedoeld in artikel 1 lid 1.8 onder g, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'intensieve kwekerij', waarbij een neventak glastuinbouw is toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'kas';

- b. Deze constatering is terecht. Inspreker geeft terecht aan dat het onderscheid tussen deze beide aanduidingen onduidelijk is. In het ontwerpbestemmingsplan wordt verduidelijkt dat de aanduiding 'kas' betekent dat ter plaatse glastuinbouw als neventak is toegestaan. Zie ook de beantwoording bij punt a. Inspreker geeft terecht aan dat het onderscheid tussen de diverse begripsbepalingen rondom kas, glastuinbouw en teeltondersteunende voorzieningen onduidelijk is. In het ontwerpbestemmingsplan zullen deze begripsbepalingen aangescherpt worden.
- c. In die Visie Buitengebied is door de gemeenteraad vastgesteld dat er voor solitaire glastuinbouwbedrijven mogelijkheden zijn voor uitbreiding. Maar een dergelijke uitbreiding behoeft een zorgvuldige afweging, gezien de mogelijke effecten op de omgeving. Daarom zijn in het voorontwerpbestemmingsplan geen uitbreidingsmogelijkheden opgenomen. Een ondernemer kan indien gewenst een verzoek op basis van het dynamisch afwegingskader indienen.
- d. Op deze locatie is sprake van 1 bedrijf bestaande uit verschillende bedrijfstakken. Splitsing van het bouwvlak in twee afzonderlijke bouwpercelen past niet binnen het gemeentelijk én binnen het provinciaal beleid, omdat hiermee sprake is van een nieuwvestiging van een bedrijf. In de Visie buitengebied staat dat geen medewerking wordt verleend aan de vestiging van een nieuw agrarisch bedrijf, tenzij het bijdraagt aan het oplossen van een knelpunt elders (bijvoorbeeld door verplaatsing van een bedrijf uit een kern). Voor nieuwvestiging moet bij voorkeur gebruik gemaakt worden van vrijkomende agrarische locaties. Met deze bepaling is aangesloten bij de regels uit de provinciale Verordening Ruimte.
- e. Het verzoek het bouwvlak te vergroten bevat geen nadere onderbouwing. Daarnaast ontbreekt een schets van de gewenste uitbreiding en een relatie met de huidige bedrijfssituatie. Aangezien nadere informatie ontbreekt, is het voor de gemeente niet mogelijk dit verzoek in behandeling te nemen. Als aanvrager een verzoek wil indienen, dan kan hij een onderbouwd principeverzoek bij de gemeente indienen, waarbij het dynamisch afwegingskader uit de Visie Buitengebied als basis gehanteerd wordt.
- f. De uiteenzetting van de voorgeschiedenis op deze locatie wordt voor kennisgeving aangenomen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	De bestemmingsomschrijving van artikel 3.1 onder e en f wordt samengevoegd, zoals onder a. aangegeven.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.29 Kwartiersedijk 17, Fijnaart

Samenvatting

- a. Inspreker geeft aan dat een watergang op zijn perceel niet meer bestaat. Deze watergang is sinds 2011 via een grondruil in zijn eigendom gekomen. Inspreker verzoekt de bestemming 'water' van deze strook te verwijderen. Een kopie van de eigendomsakte en een schets van de locatie van de watergang is bijgevoegd bij de inspraakreactie.
- b. Verder vraagt inspreker of het mogelijk is de woning en het agrarisch bedrijf te scheiden en de woning als reguliere woning te bestemmen. Dit omdat inspreker over enkele jaren met het bedrijf wil stoppen.

Gemeentelijke reactie

- a. De bestemming 'Water' wordt conform de bijgevoegde schets van inspreker van de verbeelding verwijderd.
- b. Splitsing van het erf en de woning is op dit moment niet mogelijk. Mocht de situatie zich daadwerkelijk voordoen dat inspreker met het agrarische bedrijf wil stoppen, maar wel in de bedrijfs-woning wil blijven wonen, dan kan inspreker de gemeente te zijner tijd verzoeken om de woning te wijzigen in een 'plattelandswoning'. In het bestemmingsplan Buitengebied is hier reeds een wijzigingsbevoegdheid voor opgenomen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.

Verbeelding	<p>Het op de onderstaande afbeelding met lichtblauw aangeduide gedeelte van de bestemming 'Water' wordt omgezet in de bestemming 'Agrarisch'</p>
-------------	--

3.30 Kwartiersedijk 34, Fijnaart

Samenvatting

- Een deel van de woning, met bouwvergunning, is uitgebreid in wat nu als "verkeer" is bestemd. Inspreker verzoekt de woonbestemming in ieder geval zo uit te breiden, dat de woning volledig binnen het vlak wonen valt.
- Verder staan binnen de tuin nog een tweetal schuren. Inspreker verzoekt om de volledige tuin binnen de woonbestemming te trekken.

Gemeentelijke reactie

- a. Het bestemmingsplan wordt aangepast. De volledige woning wordt voorzien van de bestemming 'Wonen'.
- b. Met het akkoord bevonden landschappelijk inpassingsplan krijgt, naast de bij a. genoemde bestemmingswijziging, ook het resterende perceel ten noorden van de woning een bestemming 'Wonen'. Het landschappelijk inpassingsplan wordt vastgelegd in de planregels.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Landschappelijk inpassingsplan verwerken in de planregels.
Verbeelding	De woonbestemming wordt vergroot.

3.31 Kwartiersedijk 42a, Fijnaart

Samenvatting

- a. Insprekers exploiteren aan de Kwartiersedijk 42a te Fijnaart een grootschalig melkrundveebedrijf. Daarnaast exploiteren zij een agrarisch bedrijf aan de Kwartiersedijk 15. Op de verbeelding is een relatieteken aangebracht tussen beide locaties. Insprekers kunnen zich niet verenigen met deze opname. Verwezen wordt naar jurisprudentie van de Afdeling Bestuursrechtspraak dat het niet gerechtvaardigd zou zijn een relatieteken tussen twee locaties aan te brengen als in het vigerende bestemmingsplan sprake is van twee afzonderlijke bedrijfslocaties (ABRvS 3 september 2003, zaaknummer 2001058981/1, in het bijzonder hetgeen onder 2.9.7). Verzocht wordt het relatieteken tussen beide bedrijfslocaties te verwijderen
- b. Op grond van de begripsbepaling "relatie" wordt gesteld dat bouwvlakken of bouwsteden die met elkaar zijn verbonden, worden geacht een aaneengesloten oppervlakte en één bedrijf te vormen. Maar voor dit bedrijf is de ene locatie aangemerkt als grondgebonden veehouderij en de andere locatie als akkerbouwbedrijf. Onduidelijk is waarom twee locaties die door de gemeente als één bedrijf worden gezien, een andere aanduiding kunnen krijgen.
- c. Volgens de regels in artikel 3.2.1. mag de totale oppervlakte van het bouwvlak niet meer bedragen dan 1,5 ha. De bestaande oppervlakte voor beide locaties bedraagt al meer dan 1,5 ha. Een deel van het bestaande bouwvlak wordt hiermee onder het overgangsrecht gebracht.
- d. Onduidelijk is hoe de bepaling over de langste zijde van een bouwstede uitgelegd moet worden bij de koppeling van twee bouwsteden.
- e. Op grond van artikel 3.1. onder p mag er slechts één bedrijfswoning per bouwstede aanwezig zijn. Voor de locatie is geen aanduiding "2 bedrijfswoningen" opgenomen. Bij het bedrijf is op iedere bedrijfslocatie al een bedrijfswoning aanwezig.

Gemeentelijke reactie

- a. Het relatieteken is aangebracht op verzoek van de insprekers in het kader van de mailing van november 2016. Gelet op het feit dat in de vigerende planologische situatie sprake is van twee afzonderlijke bouwstedes en dat bij een onderzoek door de OMWB is vastgesteld dat sprake is van twee losse bedrijfsvoeringen, ontmoet het geen bezwaar om het relatieteken weer te verwijderen.
- b. Overeenkomstig de geldende situatie is nr. 42a als grondgebonden veehouderij aangemerkt en nr. 15 als akkerbouwbedrijf. Mede op basis van de gegevens van de Omgevingsdienst is geconstateerd dat dit nog steeds een juiste weergave is van de situatie ter plaatse.
- c. Doordat het relatieteken wordt verwijderd mogen beide locatie weer 1,5 ha groot worden.
- d. Nu de koppeling vervalt, is uitleg hiervan niet meer nodig.
- e. Overeenkomstig het geldende plan wordt per locatie een bedrijfswoning toegestaan. Daarmee wordt uw verzoek gehonoreerd.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Het relatieteken tussen Kwartiersedijk 42a te Fijnaart en Kwartiersedijk 15 wordt verwijderd.

3.32 Langeweg Zuid 4, Standdaarbuiten

Samenvatting

Inspreker exploiteert op de locatie een gemengd landbouwbedrijf. Het bedrijf beschikt over een milieuvergunning voor 50.000 vleeskuikens, 8 paarden en 60 fokstieren. Daarnaast heeft het bedrijf een

akkerbouwtak. In het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied' heeft het bedrijf de bestemming 'Agrarische doeleinden, intensieve veehouderij'. Het bedrijf van inspreker heeft in het geldende bestemmingsplan een bouwvlak met een oppervlakte van circa 1,38 ha. In het plan is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om het bouwvlak te vergroten tot 1,5 ha.

In het nieuwe bestemmingsplan heeft het bedrijf van inspreker de bestemming 'Agrarisch' met de functieaanduiding 'intensieve veehouderij'. Het bouwvlak is overgenomen uit het geldende bestemmingsplan. Alleen binnen het bouwvlak kan, uitsluitend via afwijking, gebouwd worden als voldaan wordt aan de gestelde regels (artikel 3.3.5). Uitbreiding van het bouwvlak is niet toegestaan, ook niet via wijziging van het bestemmingsplan. Ook vervorming van het bouwvlak is conform het nieuwe bestemmingsplan niet mogelijk. Met de intekening van het bouwvlak in het voorontwerpbestemmingsplan heeft inspreker alleen aan de zuidzijde nog enige ruimte om nieuwe bebouwing te realiseren. Dit is de zijde van het bouwvlak dat het dichtst bij de kern ligt.

Door geen mogelijkheden op te nemen voor uitbreiding van een intensieve veehouderij, voert de gemeente Moerdijk een strenger beleid voor niet-grondgebonden veehouderijen dan de provincie. De regels zijn daarnaast niet in overeenstemming met de toelichting, waar in paragraaf 4.5.3 en 4.5.5 wel wordt gesproken over uitbreidingsmogelijkheden voor intensieve veehouderijen.

Het bedrijf wil blijven investeren in een gezond, rendabel, duurzaam en toekomstbestendig bedrijf. uitbreiding in het aantal dieren wordt niet voorzien, gezien de ligging nabij de kern. Maar uitbreiding qua bebouwing is wel reëel. Er worden voortdurend nieuwe bedrijfsconcepten geïntroduceerd om aansluiting te blijven vinden bij de markt en de maatschappij. Dit zijn over het algemeen concepten die vragen om meer leefruimte voor de kip. Inspreker is van mening dat het bestemmingsplan geen belemmering moet vormen voor dit soort maatschappelijk gewenste concepten, maar deze juist moet stimuleren.

Naast ontwikkelingsmogelijkheden voor de pluimveetak acht inspreker het van belang dat het bestemmingsplan mogelijkheden moet bieden voor een verdere ontwikkeling van de akkerbouwtak.

Gemeentelijke reactie

Voor intensieve veehouderijen zijn in het voorontwerp bestemmingsplan inderdaad geen directe uitbreidingsmogelijkheden opgenomen. Dit betreft een vertaling van het gemeentelijk beleid uit de Visie buitengebied, vastgesteld op 14 juli 2016. Dit beleid is beschreven in paragraaf 4.5.3 en 4.5.5 van de toelichting. Hier wordt aangegeven dat er, onder voorwaarden, mogelijkheden zijn voor intensieve veehouderijen. De ontwikkelingen binnen de agrarische sector gaan snel. Het is daarom lastig om voorwaarden te formuleren die precies aansluiten bij de wensen in de komende jaren. Daarom is er voor gekozen dit soort ontwikkelingen via een afzonderlijke afweging via het dynamisch afwegingskader uit de Visie Buitengebied te laten lopen. Als inspreker plannen heeft voor uitbreiding, ook als het gaat om uitbreiding van de akkerbouwtak, dan kan hij een onderbouwd verzoek op basis van het dynamisch afwegingskader indienen. Dat verzoek zal dan worden beoordeeld. Als medewerking mogelijk is, zal via een afzonderlijke procedure meegewerkt worden.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.33 Markdijk 5, Klundert

Samenvatting

Enige jaren geleden heeft insprekers een aanvraag gedaan om hun bestaande huis af te breken en een nieuw huis te bouwen 10-15 m verder gelegen vanaf de dijk. Hierdoor zouden insprekers echter de grens overschrijden van het gedeelte van het kavel dat als bestemming wonen heeft. Ten tijde van de aanvraag zou dit een wijziging op het bestemmingsplan inhouden wat een kostbare zaak zou worden. Insprekers vragen zich af nu het bestemmingsplan weer in wijziging gaat dit misschien meegenomen kan worden. Ter verduidelijking hebben insprekers een bijlage toegevoegd.

Gemeentelijke reactie

Het bestemmingsplan wordt dusdanig aangepast dat de bestemming 'Wonen' voor uw perceel recht getrokken worden, zodat een rechthoekige vorm ontstaat. Hierdoor is het mogelijk om de woning wat verder van de weg terug te bouwen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Het bestemmingsplan wordt dusdanig aangepast dat de bestemming 'Wonen' voor uw perceel wordt recht getrokken, zodat een rechthoekige vorm ontstaat.

3.34 Markweg Noord 1, Heijningen

Samenvatting

- a. Insprekers hebben een oude woning met schuur gekocht op deze locatie met de bedoeling alles te slopen en een nieuwe woning te bouwen. In het voorontwerpbestemmingsplan is op het perceel een gebruiksaanduiding "geluidzone industrie" en een aanduiding "vrijwaringszone dijk" opgenomen. Het is inspreker niet duidelijk of de geluidzone ook van toepassing is voor zijn woning.
- b. In het bestemmingsplan ontbreekt een mogelijkheid om af te wijken van deze geluidzone als bijvoorbeeld door het aanbrengen van geluidwerende voorzieningen toch voldaan kan worden aan de voorschriften.
- c. De aanduiding 'vrijwaringszone - dijk' is overbodig, omdat de oorspronkelijke dijk geen functie meer heeft als waterkering.

- d. Inspreker vraagt zich af waarin in het geldende bestemmingsplan wel nieuwbouw mogelijk is en in het nieuwe bestemmingsplan artikelen zijn opgenomen die nieuwbouw niet toestaan.

Gemeentelijke reactie

- a. De aanduiding 'geluidzone – industrie' is van toepassing op het perceel van inspreker. Ter plaatse van deze aanduiding is de bouw van nieuwe, extra woningen niet toegestaan. De herbouw van een bestaande woning is wel mogelijk. Deze aanduiding levert geen belemmeringen op voor de bouwplannen van inspreker als sprake is van herbouw van de woning.
- b. In het ontwerpbestemmingsplan zal een afwijking bij een omgevingsvergunning worden opgenomen, waarmee afwijking van de geluidszone onder voorwaarden mogelijk is.
- c. Naar aanleiding van de vooroverlegreactie van het waterschap zijn de vrijwaringszones voor de dijken aangepast. Deze vrijwaringszone ligt nu niet meer over de woning, maar nog slechts over een klein gedeelte van het woonperceel.
- d. Uitsluitend de gebiedsaanduiding 'geluidzone – industrie' verhindert momenteel de bouw van nieuwe woningen. Deze bepaling was ook reeds opgenomen in het vigerende bestemmingsplan. De mogelijkheden van inspreker worden door het onderhavige bestemmingsplan niet extra beperkt.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Er wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen, waarmee afwijking van de geluidszone onder voorwaarden mogelijk is.
Verbeelding	De aanduiding 'vrijwaringszone – dijk' wordt aangepast.

3.35 Molendijk 2, Standdaarbuiten

Samenvatting

Insprekers wensen om hun theeschenkerij voort te zetten vanuit een pipowagen (een gestylde schafteet op wielen) op het terrein tussen de loods (welke naast het huis staat) en de haven. Het gaat om de periode juni t/m september.

Er is geconstateerd dat deze bouwactiviteit (het plaatsen van een pipowagen op wielen) niet past, omdat het bestemmingsplan de mogelijkheden qua vierkante meters beperkt tot maximaal 500 m² op het hele erf en dit aantal m² al overschreden wordt.

Graag willen insprekers dat dit aangepast kan worden in het nieuwe bestemmingsplan en dat daarmee de pipowagen (afm. 2,5 x 5,5m) meegenomen kan worden in dit plan.

Gemeentelijke reactie

De gevraagde pipo-wagen heeft een oppervlakte van circa 14 m². Volgens het geldende bestemmingsplan mag op het terrein maximaal 500 m² aan overige gebouwen gerealiseerd worden. Op het terrein zijn al een tweetal schuren aanwezig die in totaal een afmeting van circa 1600 m² hebben. Het maximale aantal m² ter plaatse wordt daarmee al fors overschreden. Gezien deze overschrijding is het niet zondermeer aan het verzoek mee te werken. Eventueel kan aanvrager er voor kiezen een principeverzoek op grond van het dynamisch afwegingskader uit de Visie Buitengebied in te dienen.

Overigens staat het voorontwerpbestemmingsplan op deze locatie uitsluitend kleinschalige en ondergeschikte horeca toe. Onder een kleinschalige horecagelegenheid wordt in dit geval verstaan: "een theetuin of proeverij van streekeigen producten dan wel producten afkomstig van het eigen bedrijf, géén café, restaurant of andere horecabedrijf zijnde". Voor inspreker betekent dit dat voortzetting van de theetuin geen probleem is, maar dat het niet mogelijk is de theetuin uit te breiden naar een kleinschalig restaurant.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.36 Molendijk 9, Standdaarbuiten

Samenvatting

De Molendijk dient als regionale waterkering voor de Mark, zie afbeelding 2 in de inspraakreactie. Het beheer van deze dijken en keringen ligt in handen van het waterschap Brabantse Delta. In de Keur stelt het waterschap regels om te voorkomen dat dijken en oevers beschadigen. Hierin wordt onderscheid gemaakt in drie zones, namelijk het waterstaatswerk zelf, de beschermingszone en het profiel van vrije ruimte (pwr). De beschermingszone beschermt het waterstaatswerk en het profiel van vrije

ruimte maakt toekomstige verbetering van het waterstaatswerk mogelijk. Voor het pwr wordt door- gaans een zone van 15 m aan beide zijden van regionale waterkeringen aangehouden.

In het voorontwerpbestemmingsplan is langs de Molendijk een 'vrijwaringszone - dijk' opgenomen. Voor de 'vrijwaringszone - dijk' is echter een zone van 25 m aan beide zijden van de regionale water- kering Molendijk aangehouden. Hierdoor valt een groot deel van de reeds bestaande bebouwing in de vrijwaringszone. Door het opnemen van een 'vrijwaringszone - dijk' van 25 m wordt inspreker onnodig belemmerd in zijn ontwikkelingsmogelijkheden. Verzocht wordt aan te sluiten bij de pwr zoals opgenomen in de Legger van het waterschap Brabantse Delta en als 'vrijwaringszone - dijk' een zone van 15 meter ten opzichte van de regionale waterkering Molendijk te hanteren.

Gemeentelijke reactie

De aanduiding 'vrijwaringszone – dijk' worden aangepast aan de hand van de meest recente legger van het waterschap. Door deze aanpassing ligt de bestaande bebouwing niet meer binnen de aan- duiding 'vrijwaringszone – dijk'.

Het profiel van de vrije ruimte wordt overigens niet opgenomen in het onderhavige bestemmings- plan.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing
Verbeelding	De aanduiding 'vrijwaringszone – dijk' wordt aangepast.

3.37 Molendijk 15, Fijnaart

Samenvatting

Inspreker exploiteert een veehouderij- akkerbouwbedrijf met rundvee en akkerbouw.

- c. Artikel 3.2.3 lid b: de bouwhoogte van een mestsilo mag niet meer bedragen dan 6 m. In de vee- houderij is een, maatschappelijk wenselijke, ontwikkeling gaande om mest ter plaatse te gaan

verwerken en vergisten. Bij een vergistingsinstallatie zijn silo's aan de orde die gezien worden als mestsilos. Deze zijn echter hoger zijn als 6 m. Verzocht wordt de hoogte van mestsilos te verhogen naar minimaal 8 m.

- d. In het voorontwerp zijn o.a. in artikel 1.23 en 3.3.5 regels vanuit de Verordening Ruimte 2014 opgenomen. Opvallend is dat in artikel 1.23 lid b in het voorontwerp de term 'bebouwing' terwijl in de huidige versie van de verordening 'over gebouwen' gesproken wordt. In het voorontwerp de provinciale Verordening Ruimte wordt onder artikel 6.3.2 en 7.3.2 en in artikel 34 gesproken over 'een toename in oppervlakte van bestaande gebouwen voor de uitoefening van de veehouderij'. Bovendien is deze verordening onderhevig aan actualisatie; er ligt hiervan momenteel een ontwerp ter inzage. Daarin wordt niet meer gesproken over 'gebouwen', maar over 'dierenverblijven'. Verzoek is om het bestemmingsplan te laten aansluiten op de actuele Verordening Ruimte en de omschrijving in de betreffende artikelen zodanig aan te passen dat deze overeenkomt met de omschrijving en strekking van de Verordening Ruimte met daarbij de toevoeging 'of indien een aanpassing van de Verordening Ruimte 2014 anders omschrijft, conform de meest actuele versie van deze verordening'.
- e. In het voorontwerp worden regels van de Wet Natuurbescherming opgenomen. Ook hierdoor zal gemakkelijk dubbele wetgeving gaan ontstaan. Zo wordt in artikel 3.4.1 van het voorontwerp gesproken over 'stikstofemissie', terwijl in de Wet natuurbescherming de depositie van stikstof bepalend is. Het verzoek is om, net als in geval van de Verordening Ruimte, voor deze bepalingen exact aan te sluiten op de reeds bestaande wetgeving op dit vlak, zijnde de Wet Natuurbescherming. En dan tevens te toevoeging 'of indien een aanpassing van de Wet Natuurbescherming anders omschrijft, conform de meest actuele versie van deze wetgeving'.

Gemeentelijke reactie

- c. In het bestemmingsplan wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen om de bouwhoogte van sleufsilos te verhogen naar 4 m. Zie voor een uitgebreide beantwoording de gemeentelijke reactie bij de vooroverlegreactie van ZLTO (zie paragraaf 2.2, onder punt c).

De opslag van mest is een activiteit met potentieel een grote invloed op de omgeving. Om deze reden is voor een verhoging van de bouwhoogte van mestilo's een nader afwegingsmoment noodzakelijk zodat alle belangen kunnen worden afgewogen. De bouwhoogte van mestilo's wordt dan ook niet verhoogd in het bestemmingsplan. Mocht inspreker een verhoging van de mestilo's toch wensen, dan kan inspreker een aanvraag indienen op basis van het dynamisch afwegingskader (zie hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied).

- d. De regels van het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Moerdijk zullen worden aangepast aan de ontwerpversie van de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied zal eveneens worden aangesloten bij de meest recente versie van de Verordening ruimte. Het opnemen van een regel in het bestemmingsplan die er voor zorgt dat continu de laatste versie van de Verordening van toepassing is, is niet mogelijk. Het samenspel tussen de Verordening van de provincie en het bestemmingsplan van de gemeente is complex. Een nadere afweging is keer op keer noodzakelijk.
- e. In hoofdstuk 4 paragraaf 4.5.5 van de toelichting van het bestemmingsplan is opgenomen dat het opnemen van een regeling waarbij de maximale ammoniakemissie per veehouderij wordt vastgesteld in het bestemmingsplan aanvaardbaar wordt geacht door de Raad van State. Daarnaast is het opnemen van de maximale emissie beter toetsbaar dan het vastleggen van de depositie van stikstof van een agrarisch bedrijf. De daadwerkelijke depositie van stikstof op een Natura2000-gebied is namelijk van meer factoren afhankelijk. Stikstofemissie is rechtstreeks toe te rekenen aan een agrarisch bedrijf. Om deze reden is voor deze systematiek gekozen in het onderhavige bestemmingsplan. Het opnemen van een regel in het bestemmingsplan die er voor zorgt dat continu de laatste wetgeving van toepassing is, is niet mogelijk. Het samenspel tussen de wet en het bestemmingsplan is complex. Een nadere afweging is keer op keer noodzakelijk.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Het ontwerpbestemmingsplan wordt aangepast aan de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.38 Noordlangeweg 4, Fijnaart

Samenvatting

Op de locatie teelt inspreker diverse tuinbouwgewassen in permanente tunnelkassen, met een hoogte van circa 3,7 m. De bouw van deze tunnelkassen binnen de bouwstede is toegestaan. Voor het perceel is in het voorontwerpbestemmingsplan geen functieaanduiding "kas" opgenomen.

In het voorontwerpbestemmingsplan is geen definitie opgenomen voor een tunnelkas, maar deze past binnen de definitie van een kas zoals opgenomen in artikel 1.59.

Een tunnelkas zou ook passen binnen de definitie van een hoge permanente teeltondersteunende voorziening, zoals opgenomen in artikel 1.48.

Inspreker verzoek om duidelijkheid onder welke voorwaarden de bestaande tunnelkassen binnen de bestemming "agrarisch" worden toegestaan, als kas of als hoge permanente teeltondersteunende voorziening en:

- Indien de tunnelkassen worden beschouwd als kassen, de aanduiding 'kas' bij deze bouwstede op te nemen in het bestemmingsplan.
- Indien de tunnelkassen als hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen worden beschouwd, dit schriftelijk te bevestigen bij inspreker en dit duidelijk op te nemen in het bestemmingsplan.

Gemeentelijke reactie

De tunnelkassen vallen onder het begrip van hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen. In de begripsomschrijving in artikel 1.48 staat: 'Hieronder worden onder meer kassen en permanente hoge tunnels verstaan'. Hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen zijn binnen het bouwvlak of de bouwstede toegestaan tot een maximale oppervlakte van 5000 m² en een maximale goot- en bouwhoogte van 8 m en 10 m. De op dit perceel aanwezig tunnelkassen zijn dus zonder meer toegestaan binnen het bestemmingsplan.

Buiten het bouwvlak zijn hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen niet toegestaan.

De aanduiding 'kas' is opgenomen voor een specifieke locatie waar sprake is van een neventak glastuinbouw bij een intensieve kwekerij.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.

Verbeelding	Geen aanpassing.
-------------	------------------

3.39 Noordseweg 4, Langeweg

Samenvatting

Volgens het vigerende bestemmingsplan is er voorzien in een wijzigingsbevoegdheid inhoudende vergroting bouwvlakken en uitbreiding bedrijfsgebouwen ten behoeve van intensieve veehouderij. Een en ander is bepaald in artikel 30, lid 22. Het gaat hier niet zozeer om een wijzigingsbevoegdheid voor vergroting van het bouwvlak op te nemen in het nieuw vast te stellen bestemmingsplan, maar er is nu niet voorzien om een vormverandering door te voeren. In artikel 3.6 zijn de wijzigingsbevoegdheden opgenomen, waarbij alleen de wijzigingsbevoegdheid voorziet in het wijzigen van de bestemming naar tuin, wonen of een agrarisch aanverwant bedrijf en plattelandswoning, maar het is zeker denkbaar dat bij het realiseren van een uitbreiding, met name ten behoeve van het akkerbouwbedrijf, het wenselijk is om een vormverandering van het bestemmingsvlak door te voeren.

Inspreker verzoekt te voorzien in artikel 3.6, dat vormverandering van bouwvlak als wijzigingsprocedure kan worden aangevraagd. Daarbij zullen uiteraard de bepaling van de verordening ruimte in het kader van de BZV-score mede opgenomen dienen te worden. Mocht gemeente evenwel van mening zijn, dat gemeente om redenen geen vormverandering wil opnemen, dan verzoekt inspreker het bestemmingsvlak bij ontwerpbestemmingsplan gewijzigd op te nemen, in die zin dat de zuidzijde van het bouwvlak wordt verkleind en dat het bestemmingsvlak aan de noordzijde wordt verruimd. Immers een beoogde uitbreiding van bebouwing ten behoeve van het akkerbouwbedrijf zal alleen aan de noordzijde gaan plaatsvinden, gelet op de bestaande loodsen die daar ook zijn gesitueerd.

Als bijlage bij de inspraakreactie zend inspreker de gewenste inkadering van het bouwvlak mee, met het verzoek deze mee te nemen in het ontwerpbestemmingsplan.

Gemeentelijke reactie

In het onderhavige bestemmingsplan Buitengebied is de bestaande en legaal aanwezige situatie vastgelegd. Daarnaast bevat het bestemmingsplan een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor kleinschalige ontwikkelingen met een beperkte invloed op de omgeving. Andere ontwikkelingsmogelijkheden worden niet opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan.

Voor vormverandering van een bouwvlak wordt geen wijzigingsbevoegdheid opgenomen in het bestemmingsplan. Een wijzigingsbevoegdheid is minder flexibel en biedt minder mogelijkheden voor maatwerk dan een afzonderlijke omgevingsvergunning procedure.

Daarnaast kan de gemeente niet zonder meer meewerken aan het verzoek van inspreker ten behoeve van vormverandering van het bouwvlak. Voor een dergelijke aanpassing is een goede ruimtelijke onderbouwing nodig en moet worden aangetoond dat wordt voldaan aan de eisen voor een zorgvuldige veehouderij van de provincie Noord-Brabant. De gemeente adviseert inspreker om de een aanvraag voor vormverandering van het bouwvlak in te dienen in het kader van het dynamisch afwegingskader (zie hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied).

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.40 Noordseweg 11, Langeweg

Samenvatting

- a. Het bedrijf van inspreker zit sinds 2002 op de Noordseweg 11, te Langeweg. Zij hebben opslag van aardappelen, uien en ook een kleine hoeveelheid andere agrarische producten. Ook sorteren/verpakken zij uien op dit adres. Het bedrijf heeft slechts 3 ha grond rondom de boerderij. Het lijkt inspreker al jaren logisch dat de bestemming van zijn bedrijf niet agrarisch is maar agrarisch aanverwant.
- b. Tevens maakt inspreker de opmerking dat zijn land en gebouwen rondom de boerderij tevens de bestemming energiewinning zouden moeten krijgen. Dit geldt voor de kadasterkavels 484 398 207 en 397.

Gemeentelijke reactie

- a. In het onderhavige bestemmingsplan Buitengebied is de bestaande en legaal aanwezige situatie vastgelegd. Daarnaast bevat het bestemmingsplan een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor kleinschalige ontwikkelingen met een beperkte invloed op de omgeving. Andere ontwikkelingsmogelijkheden worden niet opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan. Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gaat de gemeente uit van het 'ja, mits'-principe. Bij dit principe is het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied) leidend in de afweging. Er is ruimte voor passende ontwikkelingen in het buitengebied, mits er sprake is van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Op basis van dit afwegingskader kan maatwerk worden geleverd bij het beoordelen van initiatieven. Bij een positief oordeel van de afweging doorloopt zo'n ontwikkeling dan een eigen procedure. Om deze reden leidt de inspraakreactie van inspreker niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.
- b. In de inspraakreactie onderbouwt inspreker niet om welke reden de omliggende gronden moeten worden voorzien van een bestemming die voorziet in energiewinning. Ook uit de feitelijke situatie blijkt geen aanleiding voor een dergelijke bestemming. Daarnaast is een dergelijke bestemming in strijd met de Visie Buitengebied.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.41 Pelgrimsdijk ongenummerd (gelegen tussen nr. 9 en 11), Zevenbergschen hoek

Samenvatting

In het voorontwerpbestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Moerdijk staat in paragraaf 1.3 dat met de actualisatie van het bestemmingsplan wordt beoogd dat de bestaande situatie in het buitengebied juridisch goed geregeld is. In paragraaf 1.4 staat dat de bestemmingsgrenzen worden aangepast aan de feitelijke situatie. En paragraaf 4.6 meldt dat aan bestaande woningen met de bijbehorende erven de bestemming wonen is toegekend.

Gelet op deze stellingnames in het voorontwerp verbaast insprekers het feit dat voor zover zij hebben kunnen nagaan voor het perceel aan de Pelgrimsdijk te Zevenbergschen hoek - ongenummerd en gelegen tussen de Pelgrimsdijk 9 en 11- de bestemming wonen is. Voor dit perceel geldt:

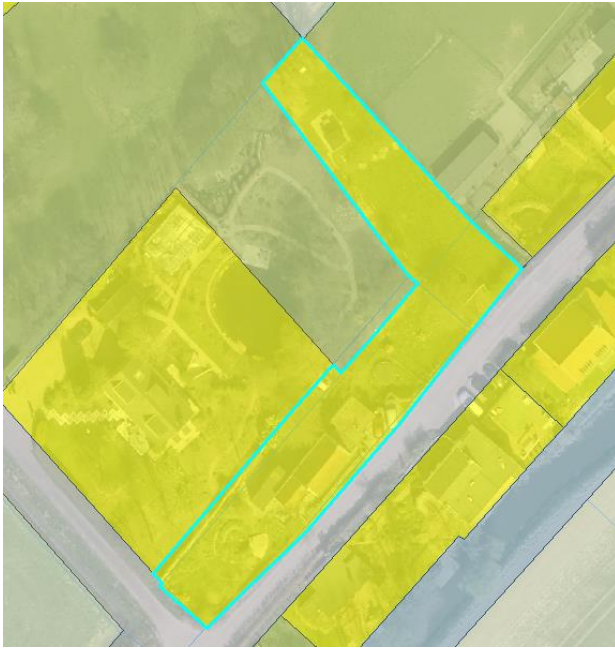
- Er is geen bestaande woning op het betreffende perceel aanwezig op grond waarvan het gestelde in paragraaf 4.6 van toepassing zou kunnen zijn.
- De feitelijke situatie op het betreffende perceel is dat er niet gewoond wordt of gewoond kan worden zodat gelet op de feitelijke situatie een bestemming wonen als niet passend moet worden beschouwd.
- De bestaande situatie op het betreffende perceel is dat het perceel enkel te gebruiken is als tuin en gelet op het gestelde in de paragrafen 1.3 en 1.4 dus de bestemming tuin zou moeten krijgen.

De verbazing van insprekers over het toekennen van de bestemming wonen aan het betreffende perceel is ook ingegeven door het feit dat de gemeente in eerdere correspondentie een kaart heeft meegestuurd waar het betreffende perceel inderdaad de bestemming tuin had. Ook de gemeente was blijkbaar in aanvang de mening toegedaan dat met het oogmerk op een goede ruimtelijke ordening het perceel de bestemming tuin zou moeten krijgen. Ons is niet duidelijk op basis van welke argumenten en welke afweging de gemeente haar standpunt in deze heeft gewijzigd.

De zienswijze van insprekers is dat het betreffende perceel de bestemming tuin moet krijgen, dit conform de bestaande situatie. Zij zien geen reden voor dit perceel een uitzondering te maken op de uitgangspunten in het voorontwerpbestemmingsplan buitengebied. Indien de gemeente meegaat met de argumentatie van insprekers moet alsnog voor het betreffende perceel de bestemming tuin in het voorontwerpbestemmingsplan buitengebied worden opgenomen.

Indien de gemeente toch in het voorontwerp de bestemming wonen voor dit perceel handhaaft, zouden insprekers graag vernemen:

1. Op basis van welke argumenten het betreffende perceel de bestemming wonen zou moeten hebben.
2. Op basis van welke argumenten en afweging de gemeente is teruggekomen op het eerder ingenomen standpunt aan het betreffende perceel de bestemming tuin toe te kennen.
3. Hoe de gemeente denkt in de toekomst te voorkomen dat op het perceel toch een burgerwoning wordt gerealiseerd indien u de bestemming wonen voor dit perceel handhaaft.

Gemeentelijke reactie

Inderdaad was voor het betreffende perceel in eerdere correspondentie de bestemming Tuin aangeduid. Op dit voorstel is door de eigenaar van het perceel gereageerd. Deze heeft aangegeven niet met de wijziging naar de bestemming Tuin in te kunnen stemmen. Daarom is in het voorontwerpbestemmingsplan de bestemming Wonen opgenomen. Dit betekent echter niet dat op het perceel een woning toegestaan is. Het betreffende perceel is feitelijk erf bij de naastgelegen woning. De voormalig eigenaar van deze woning heeft bij de verkoop van de woning een deel van het erf afgesplitst en deze zelf in eigendom gehouden. Ruimtelijk gezien blijft het stuk grond echter deel uitmaken van het erf bij woning. Realisatie van een zelfstandige woning op dit perceel is dus niet mogelijk.

Het opnemen van de bestemming Wonen op het perceel kan inderdaad de verkeerde indruk geven. Om recht te doen aan de belangen van omwonenden en de daadwerkelijke bestaande situatie in het bestemmingsplan aan te geven, zal in het ontwerpbestemmingsplan de bestemming Wonen gehandhaafd worden, maar zal een aanduiding “-zw” (zonder woning) opgenomen worden. Met deze bestemming wordt geregeld dat het perceel ruimtelijk gezien onderdeel vormt van het erf bij de naastgelegen woning, maar dat op het perceel géén zelfstandige woning is toegestaan.

Aanpassing bestemmingsplan

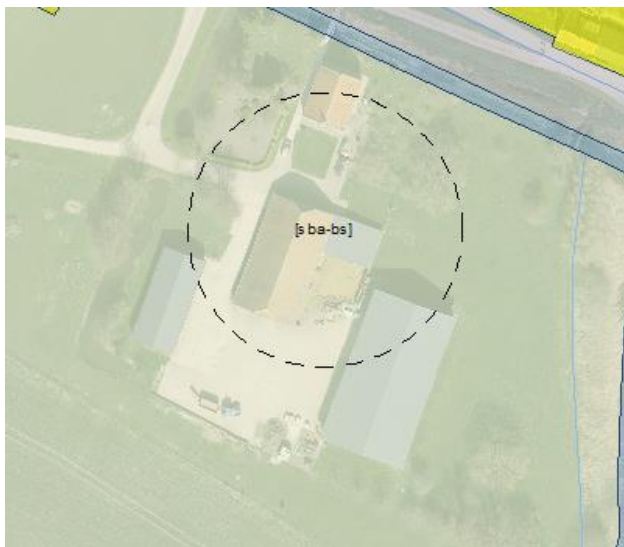
Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Voor het perceel wordt een aanduiding “-zw” (zonder woning) opgenomen.

3.42 Oostdijk 18, Willemstad

Samenvatting

- a. Inspreker heeft een akkerbouwbedrijf. Op zijn perceel zijn veel verschillende regels van het bestemmingsplan van toepassing, verschillende aanduidingen, en dubbelbestemmingen. Omdat dit allemaal in 1 kaart is verwerkt vraagt inspreker zich af of dit niet te verwarrend is.
- b. De vrijwaringszone van de dijk (Oostdijk) ligt midden door zijn bouwstede. Wat inspreker bevreemdt is waarom de vrijwaringszone een knik maakt waardoor de zone door zijn schuur loopt. De dijk maakt op dat punt ook geen knik, waarom dan wel de vrijwaringszone? Inspreker vraagt of deze lijn/grens aangepast kan worden zodat het geen invloed heeft op de schuur en eventuele toekomstige plannen met deze schuur.
- c. Op de bouwstede van inspreker en een deel van zijn huiskavel ligt de dubbelbestemming Archeologische Waarde 4. Verder is er midden in een perceel gelegen tussen de Noordlangeweg en Camping Bovensluis een cirkeltje getekend waarbinnen de dubbelbestemming Archeologische Waarde 5 geldt. Inspreker vraagt zich af waarom staat deze cirkel daar, er heeft nooit een gebouw gestaan.
- d. In het bestemmingsplan staat dat voor het uitvoeren van graaf werkzaamheden dieper dan 30 cm bij archeologische waarde 4 en 50 cm bij archeologische waarde 6 een archeologisch onderzoek gedaan moet worden. Inspreker kan dit begrijpen indien het om bouwwerkzaamheden gaat en het gehele perceel op zijn kop zet maar niet als het gaat om reguliere werkzaamheden op zijn percelen. Al zijn percelen zijn gedraineerd, als hij deze drainage gaat vervangen, verandert hij niets aan de ontwatering van het perceel. Hij neemt aan dat er dan geen archeologisch onderzoek gedaan hoeft te worden. Anders verzoekt hij om het bestemmingsplan aan te passen en drainage werkzaamheden en voor reguliere werkzaamheden op de percelen bouwland een ontheffing te verlenen.
- e. De verhouding tussen de goothoogte en bouwhoogte van 8 m respectievelijk 10 m is volgens inspreker onlogisch. Hij verzoekt om de maximale goothoogte van 8 m te handhaven en de maximale nokhoogte te verhogen naar 12 m.

Gemeentelijke reactie

- a. In de Wet ruimtelijke ordening is de verplichting opgenomen om ruimtelijke plannen en besluiten te digitaliseren. Volgens het Besluit ruimtelijke ordening is het verplicht dat een nieuw bestemmingsplan in digitale vorm wordt vastgesteld. Dit moet gebeuren volgens de RO-standaarden 2012. Het bestemmingsplan Buitengebied is conform deze standaarden opgesteld. Van een bestemmingsplan moet een analoge en digitale versie worden vastgesteld. Van een bestemmingsplan is er dus altijd een digitale en een analoge (papieren) (verschijnings)vorm. Deze zijn beide rechtsgeldig. Bij onduidelijkheid is de digitale weergave van doorslaggevende betekenis. In de digitale weergave worden van een specifieke locatie alle geldende bestemmingen, aanduidingen etc. duidelijk onder elkaar weergegeven wanneer er op de betreffende locatie wordt geklikt.
- b. De aanduiding 'vrijwaringszone – dijk' wordt aangepast aan de hand van de meest recente legger van het waterschap.
- c. In het gemeentelijke erfgoedbeleid is een archeologiekartaal opgenomen. Deze kaart geeft de archeologische verwachtingswaarden weer van de gemeente Moerdijk. Volgens het onderzoek dat voorafgaande aan het vaststellen van deze kaart is uitgevoerd is ter plaatse van de cirkel sprake van hoge archeologische verwachtingen. Om deze reden is deze cirkel met de bijbehorende dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 5' opgenomen.
- d. In de dubbelbestemmingen Waarde –Archeologie is opgenomen dat alvorens een omgevingsvergunning voor het bouwen wordt verleend, de aanvrager een archeologisch onderzoeksrapport dient te overleggen. Dit ziet op de activiteit bouwen. De vraag van inspreker ziet op het uitvoeren van een werk of werkzaamheden, hierbij is het overleggen van een archeologisch rapport niet aan de orde. Wel kan een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk of werkzaamheden zijn vereist. In de dubbelbestemmingen is aangegeven in welke gevallen dit zo is. In alle dubbelbestemmingen 'Waarde – Archeologie' is echter een uitzondering op de vergunningplicht opgenomen voor het uitvoeren van een werk of werkzaamheden opgenomen met betrekking tot het normale onderhoud betreffen waarbij niet dieper gegraven wordt dan de reeds uitgegraven diepte. In een dergelijk geval is er dus geen omgevingsvergunning vereist.
- e. In het bestemmingsplan wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen om de bouwhoogte van bedrijfsgebouwen te kunnen verhogen naar 12 m. Zie voor een uitgebreide beantwoording de gemeentelijke reactie bij de vooroverlegreactie van de ZLTO (zie paragraaf 2.2, onder punt b).

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	In de bestemming 'Agrarisch' wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen ten behoeve van het verhogen van de bouwhoogte van bedrijfsgebouwen tot maximaal 12 m, mits de verhoging noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering van het agrarische bedrijf en de verhoging geen onevenredige hinder veroorzaakt voor de omliggende functies.
Verbeelding	De aanduiding 'vrijwaringszone – dijk' wordt aangepast aan de hand van de meest recente legger van het waterschap.

3.43 Oude Heijningsedijk 16b, Heijningen

Samenvatting

In het bestemmingsplan is aangegeven dat het een conserverend bestemmingsplan betreft. In het bestemmingsplan zijn derhalve dezelfde mogelijkheden opgenomen als de mogelijkheden die het vigerende bestemmingsplan biedt. Aangegeven is dat ontwikkelingen niet in het actualisatietraject worden meegenomen. Inspreker heeft echter wel ontwikkelingen voorzien op het perceel. In verband daarmee heeft hij op 16 januari 2017 een principeverzoek ingediend. In dit principeverzoek is het college verzocht om mee te werken aan de door inspreker gewenste ontwikkeling, en om dit planologisch mogelijk te maken door middel van een postzegel bestemmingsplan.

Gelet op het bovenstaande verzoekt inspreker de gemeente om de locatie aan de Oude Heijningsedijk uit het bestemmingsplan 'Buitengebied' te halen, aangezien voor deze locatie een separaat bestemmingsplan in procedure zal worden gebracht. Het is niet bezwaarlijk als de vigerende bestemming tot die tijd blijft gelden voor het perceel.

Gemeentelijke reactie

Voor de locatie aan de Oude Heijningsedijk 16b is door inspreker inderdaad een principeverzoek ingediend. Door het college van burgemeester en wethouders is een positief principebesluit genomen, zodat een nieuw bestemmingsplan voor deze locatie wordt opgesteld. Dit nieuwe bestemmingsplan is echter nog niet gereed en nog niet in procedure gebracht. Er is dus nog geen zekerheid of het plan voor deze locatie uiteindelijk doorgang zal vinden.

Mocht het zo zijn dat het nieuwe bestemmingsplan dat voor deze locatie wordt opgesteld, onverhoopt niet vastgesteld kan worden, wil de gemeente voorkomen dat voor dit perceel de oude planologie blijft gelden. Doel is immers om te komen tot een nieuw plan voor het buitengebied met een set eenduidige regels.

Om deze reden wordt niet tegemoet gekomen aan het verzoek het perceel uit het voorontwerpbestemmingsplan te laten. Mocht het zo zijn dat het nieuwe bestemmingsplan voor de ontwikkeling aan de Oude Heijningsedijk 16b de procedure sneller doorloopt dan het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied, dan zal bij het voorstel voor vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied opnieuw worden gekeken naar de regeling voor dit perceel. De gemeente zal de vinger aan de pols houden om te voorkomen dat de procedures elkaar belemmeren.

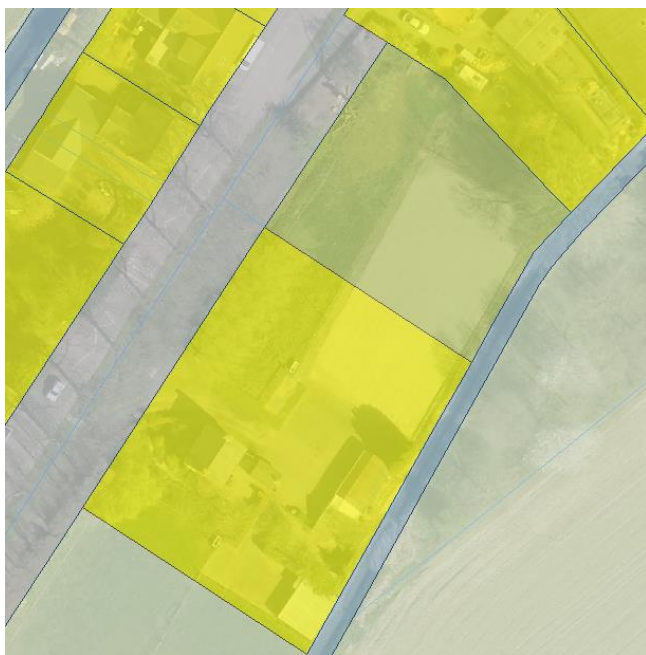
Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.44 Oudendijk 8, Standdaarbuiten

Samenvatting

Op de plaats waar de paardenbak van inspreker is gelegen is de aanduiding T+ opgenomen welke volgens het renvooi aanduidt dat het tuingrond betreft met een historische agrarische achtergrond. Dit komt volgens insprekers niet overeen met de werkelijke situatie ter plaatse. Insprekers verzoeken om ter plaatse de bestemming te wijzigen dan wel aan te vullen door een aanduiding voor de paardenbak op te nemen, daar waar de paardenbak is gesitueerd.

Gemeentelijke reactie

Een paardenbak is op basis van het vigerende bestemmingsplan niet toegestaan op deze locatie. Ook heeft de gemeente geen omgevingsvergunning verleend voor deze paardenbak. Een wijziging van de bestemming is enkel mogelijk indien insprekers een landschappelijk inpassingsplan op stellen ten behoeve van de landschappelijke inpassing van de paardenbak en een overeenkomst met de gemeente wordt gesloten. Aan beide vereisten is op dit moment nog niet voldaan.

Gezien het voorgaande kan het bestemmingsplan nog niet conform het verzoek van insprekers worden aangepast. De gemeente adviseert insprekers om contact op te nemen met de gemeente.

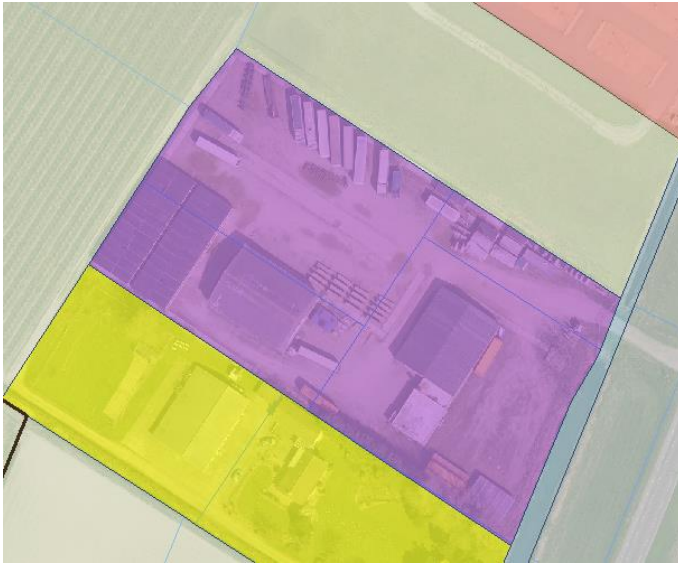
Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.45 Oudemolensedijk 7b, Fijnaart

Samenvatting

- a. Inspreker is voornemens het perceel aan te kopen en zijn bedrijf dat thans gevestigd is op Noordschans 4 te verplaatsen naar de Oudemolensedijk 7b in Fijnaart. In een eerder contact met de gemeente heeft de gemeente aangegeven dat het bedrijf een te hoge milieucategorie heeft om zich op het perceel te kunnen vestigen, dit is in het vigerende bestemmingsplan niet toegestaan. Gelet op de bestaande vestiging in Klundert, waarvoor inspreker aangeeft over alle benodigde vergunningen/meldingen beschikken, lijkt inspreker dit een onjuiste conclusie.
- b. In het voorontwerp Buitengebied is aan het perceel de bestemming 'Bedrijf' toegekend. De voor 'Bedrijf' aangewezen gronden zijn bestemd voor bedrijfsactiviteiten welke zijn opgenomen in ten hoogste categorie 2 van de in de Bijlage 1 opgenomen Staat van bedrijfsactiviteiten ter plaatse van de aanduiding 'bedrijf tot en met categorie 2', alsmede voor een opslagbedrijf, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'opslag'. Inspreker heeft geconstateerd dat de aanduiding 'bedrijf tot en met categorie 2' ontbreekt zodat, in combinatie met 'alsmede voor een opslagbedrijf' in feite een illusoire bestemming ontstaat. Inspreker verzoekt aan het perceel alsnog de aanduiding 'bedrijf tot en met categorie 2' toe te voegen.
- c. De gemeente heeft eerder aangegeven dat op het perceel niet meer dan 1 bedrijf zou zijn toegestaan. Inspreker ziet dit niet gestaafd in de regels en verzoekt te bevestigen dat het, gelet op de bestemmingsomschrijving, is toegestaan om binnen de bouw- en gebruiksregels meer dan 1 bedrijf op het perceel te vestigen.
- d. In het voorontwerp bestemmingsplan ontbreekt naar de mening van inspreker ten onrechte een tweetal afwijkingsmogelijkheden die gebruikelijk zijn voor buiten bedrijventerreinen gelegen bedrijfsperven. Inspreker verzoekt een afwijkingsmogelijkheid op te nemen ten behoeve van het toestaan van een bedrijf in een milieucategorie uit ten hoogste één categorie hoger dan bij recht is toegestaan en om bedrijven toe te laten die niet in de Staat van Bedrijfsactiviteiten zijn genoemd, zoals in het bestemmingsplan Noordschans is opgenomen voor het perceel waarop het bedrijf van inspreker thans is gevestigd.
- e. De hoofdactiviteit van het bedrijf van inspreker is het opslaan (ten behoeve van verkoop en verhuur) van cabins. Voor het transport van deze cabins naar de klant en retour wordt gebruik gemaakt gebruik van de diensten van transportbedrijf Numan. Teneinde het aantal transportbewegingen voor het bedrijf te beperken en optimaal gebruik te maken van de ligging van de Oudemolensedijk op zeer korte (circa 250 meter) afstand van de A29, wil inspreker graag (een dependance van) dit transportbedrijf op het perceel vestigen. Inspreker verzoekt om in overweging te nemen het voorontwerp bestemmingsplan in die zin aan te passen dat ook het transportbedrijf ter plaatse wordt toegelaten.

Gemeentelijke reactie

- a. Het bedrijf aan de Noordschans 4 in Klundert valt in het bestemmingsplan Noordschans. De locatie aan de Oudemolensedijk 7b in Fijnaart valt in het bestemmingsplan Buitengebied. In het onderhavige bestemmingsplan Buitengebied is de bestaande en legaal aanwezige situatie vastgelegd. Daarnaast bevat het bestemmingsplan een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor kleinschalige ontwikkelingen met een beperkte invloed op de omgeving. Andere ontwikkelingsmogelijkheden worden niet opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan.
Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gaat de gemeente uit van het 'ja, mits'-principe. Bij dit principe is het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied) leidend in de afweging. Er is ruimte voor passende ontwikkelingen in het buitengebied, mits er sprake is van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Op basis van dit afwegingskader kan maatwerk worden geleverd bij het beoordelen van initiatieven.
Bij een positief oordeel van de afweging doorloopt zo'n ontwikkeling dan een eigen procedure. Om deze reden leidt de inspraakreactie van inspreker niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan, maar zal het verzoek worden behandeld als een principe-verzoek.
- b. De gemeente deelt de mening van inspreker. De aanduiding 'bedrijf tot en met categorie 2' ontbreekt op dit perceel. Het bestemmingsplan wordt aangepast.
- c. In de provinciale Verordening ruimte is in artikel 7.10 onder 1e opgenomen dat bij een niet agrarische functie er niet meer dan 1 bedrijf per perceel mag zijn. Dat wordt in de planregels verduidelijkt.
- d. Gezien de aard van het plangebied is het niet wenselijk om bedrijven uit hogere categorieën dan 1 en 2 uit de Staat van Bedrijfsactiviteiten toe te laten, ook niet middels een wijzigingsbevoegdheid. Alleen op het bedrijventerrein Hazeldonk in Langeweg en bedrijventerrein Stationsgebied Lage Zwaluwe zijn bedrijven tot en met categorie toelaatbaar. Indien de huidige bedrijfsactiviteiten niet passen binnen categorie 1 of 2 dan is er een specifieke aanduiding voor het bedrijf opgenomen zodat die activiteiten ook zijn toegestaan.
- e. Zie de gemeentelijke reactie onder a.

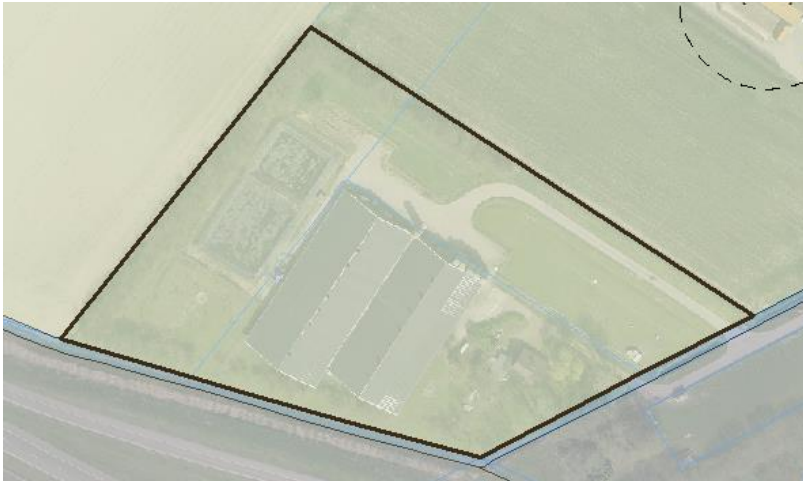
Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	- In artikel 4 wordt verduidelijkt dat per bestemmingsvlak niet meer dan 1 bedrijf is toegestaan.
Verbeelding	- Het bestemmingsvlak van de Oudemolensedijk 7b wordt voorzien van de aanduiding 'bedrijf tot en met categorie 2'.

3.46 Oudemolensedijk 13a, Fijnaart

Samenvatting

- a. Inspreker exploiteert op het perceel een varkenshouderij. De regels ten aanzien van de 'vrijwaringszone - snelweg' belemmeren de uitvoering van eerder verleende vergunningen en gedane toezeggingen. Verzocht wordt in het bestemmingsplan rechtstreeks toe te staan dat bouwwerken, geen gebouw zijnde, kunnen worden opgericht in de 'vrijwaringszone - snelweg'. Inspreker heeft plannen om in deze zone luchtwassers en een mestbassin te realiseren. Voor de luchtwassers is een omgevingsvergunning milieu verleend d.d. 22-06-2016, Dit betreft een gefaseerde aanvraag. Fase 2 omvat de aanvraag voor de activiteit bouwen. Deze zal op korte termijn aangevraagd worden. Voor het mestbassin is een conceptaanvraag ingediend op 06-07-2016. Een bouwwerk, geen gebouw zijnde, betreft geen gevoelig object dat risico kan ondervinden van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de A59.
- b. Artikel 3.4.1 bevat regels ten aanzien van strijdig gebruik. In bijlage 3 van het bestemmingsplan is een overzicht opgenomen van bedrijven in de gemeente Moerdijk die reeds in het bezit zijn van een vergunning dan wel melding. Er wordt in de regels geen ruimte geboden aan toekomstige vergunningen of meldingen, dan wel vergunningsvrije situaties die op basis van de PAS mogelijk zijn. Verzocht wordt de regels hierop aan te vullen. De feitelijke en planologisch legale stikstofemissie op een agrarisch bedrijf, op basis van de PAS, is continu in ontwikkeling. De toegestane stikstofemissie vastleggen in het bestemmingsplan is niet dynamisch. Het doet ook geen recht aan de mogelijkheden die kunnen worden geboden, zonder risico's te lopen in het kader van de PlanMER. Op 29 februari 2016 is door de Omgevingsdienst Brabant Noord een verklaring van geen bedenkingen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 afgegeven onder het kenmerk Z/007528, zie Bijlage 3. Deze haakte aan bij de omgevingsvergunning milieu welke door de gemeente Moerdijk is verleend d.d. 22-06-2016. Van rechtswege is deze verklaring per 1 januari 2017 overgegaan in een toestemming op grond van artikel 7 lid 5 van de Wet natuurbescherming. Verzocht wordt deze vergunning toe te voegen aan bijlage 3.

Gemeentelijke reactie

- a. Naar aanleiding van de procedure voor het opstellen van het bestemmingsplan Fijnaart heeft de gemeente een verzoek van Rijkswaterstaat ontvangen om in het bestemmingsplan langs de A59 een vrijwaringszone op te nemen. De gemeente is aan dit verzoek tegemoet gekomen. Om deze reden is het ook in het bestemmingsplan Buitengebied een dergelijke vrijwaringszone opgenomen.

In artikel 40 lid 40.15 is opgenomen dat geen bebouwing is toegestaan in deze zone. Dit betekent dat ook de luchtwassers en het mestbassin ter plaatse van deze aanduiding niet bij recht zijn toegestaan. Wel kan door middel van een afwijking bij een omgevingsvergunning van deze regel worden afgeweken. Het een en ander wordt in de desbetreffende procedures nader onderzocht.

- b. De gemeentelijke reactie onder punt h. van de vooroverlegreactie van de ZLTO (zie paragraaf 2.2) beantwoordt tevens de inspraakreactie van inspreker. Voor de gemeentelijke beantwoording van uw inspraakreactie verwijzen we dan ook naar deze beantwoording.

De Natuurbeschermingswetvergunning die inspreker heeft bijgevoegd bij de inspraakreactie wordt toegevoegd aan bijlage 3 'Overzicht vergunningen Wet natuurbescherming' van de regels van het bestemmingsplan.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	De Natuurbeschermingswetvergunning die inspreker heeft bijgevoegd bij de inspraakreactie wordt toegevoegd aan bijlage 3 'Overzicht vergunningen Wet natuurbescherming'.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.47 Pelgrimsdijk 5, Zevenbergen en Derde weg 7, Zevenbergschen Hoek

Samenvatting

- a. De percelen vormen onderdeel van het akkerbouwbedrijf van inspreker. Op het perceel Pelgrimsdijk 5 is voor de bouwstede van inspreker de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 5 opgenomen. Op de locatie staan een woning en een schuur daterend uit respectievelijk 1999 en 1991. Door de sloop en nieuwbouw hebben activiteiten in de bodem plaatsgevonden waardoor geen sprake meer kan zijn van enige archeologische waarden. Inspreker verzoekt de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 5 te verwijderen.
- b. Op het perceel Derde weg 7 ligt ook de dubbelbestemming Waarde Archeologie 5. De op deze locatie aanwezige bedrijfsbebouwing dateert uit 2003. Door de sloop en nieuwbouw hebben activiteiten in de bodem plaatsgevonden waardoor geen sprake meer kan zijn van enige archeologische waarden. Inspreker verzoekt de dubbelbestemming Waarde Archeologie 5 te verwijderen.
- c. De in de bestemming Agrarisch opgenomen bouwhoogte van 10 m is voor inspreker niet werkbaar. Dit resulteert in een minder praktisch en esthetisch te vlakke dakhelling. Inspreker verzoekt de bouwhoogte aan te passen tot 12 m.

Gemeentelijke reactie

- a. De dubbelbestemmingen zijn gelegd conform de gemeentelijke archeologiekartaart en de daarin weergegeven archeologische verwachtingen. In het plan is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen waarmee de dubbelbestemmingen geheel of gedeeltelijk kunnen worden gewijzigd of geheel of gedeeltelijk kunnen worden verwijderd indien uit nader onderzoek is gebleken dat ter plaatse geen archeologische waarden aanwezig zijn of zich op een andere plaats bevinden of indien het op grond van dat nader onderzoek niet meer noodzakelijk wordt geacht dat het bestemmingsplan ter plaatse in bescherming en veiligstelling van archeologische waarden voorziet. De Wet op de archeologische monumentenzorg gaat uit van het principe 'de verstoorder betaalt'. Dit betekent

dat degene die de grond wil verstoren het initiatief tot het doen van nader archeologisch onderzoek moet nemen en de kosten moet dragen. De dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 5' kan dan ook niet van het perceel worden verwijderd.

- b. Zie de gemeentelijke reactie onder a.
- c. In het bestemmingsplan wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen om de bouwhoogte van bedrijfsgebouwen te kunnen verhogen naar 12 m. Zie voor een uitgebreide beantwoording de gemeentelijke reactie bij de vooroverlegreactie van ZLTO (paragraaf 2.2, onder punt b).

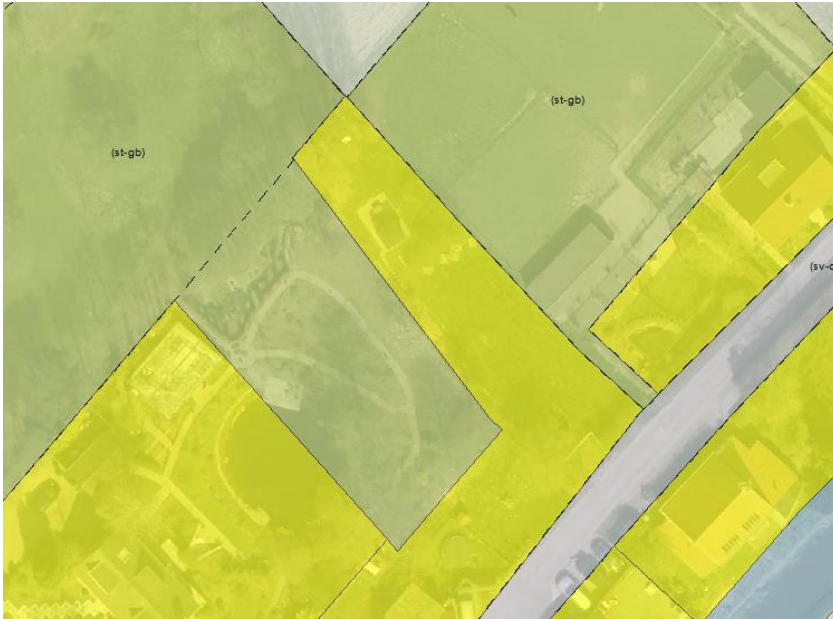
Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	In de bestemming 'Agrarisch' wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen ten behoeve van het verhogen van de bouwhoogte van bedrijfsgebouwen tot maximaal 12 m, mits de verhoging noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering van het agrarische bedrijf en de verhoging geen onevenredige hinder veroorzaakt voor de omliggende functies.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.48 Pelgrimsdijk 9 en 11, Zevenbergschenhoek

Samenvatting

- a. Insprekers kunnen niet instemmen met de voorgestelde wijziging van de bestemming van hun perceel van naar zij vermoeden van wonen (erf) naar tuin. Aangegeven wordt dat dit perceel in het huidige bestemmingsplan een woonbestemming heeft. Het perceel is 14 jaar geleden kadastraal afgesplitst van de woning Lange Dreef 1. Inspreker verbaast zich er over dat deze kadastrale wijziging niet in het bestemmingsplan is doorgevoerd. Inspreker geeft aan meerdere malen een huisnummer aangevraagd te hebben voor het tuinhuis op het perceel tussen Pelgrimsdijk 9 en 11. Gesteld wordt dat de gemeente nu zonder overleg de bestemming van het perceel wil wijzigen. Verzocht wordt om een duidelijke uitleg over toekomst van de bestemming van het perceel te krijgen.
- b. Insprekers begrijpen de berichtgeving rond de data niet goed; enerzijds zijn inzage reacties mogelijk tot 19 april en anderzijds is er nog verder de gelegenheid om informatie of onderbouwingen aan te leveren. Deze termijn is verruimd naar 28 april 2017?
- c. Reeds bij brief van 02 december hebben insprekers gevraagd om mondeling gehoord te worden, daartoe hebben ze (nog) geen uitnodiging mogen ontvangen.

Gemeentelijke reactie

- a. De kadastrale splitsing van een kavel betekent niet dat ook een wijziging in het bestemmingsplan plaatsvindt. Kadastrale splitsing van percelen kan altijd worden aangevraagd bij het Kadaster. Maar de planologische bestemming van een perceel kan uitsluitend worden aangepast door een besluit van de gemeenteraad. Een eigenaar kan hiertoe een verzoek indienen. Bij beoordeling van een dergelijk verzoek vindt een afweging plaats van de ruimtelijke aanvaardbaarheid van een wijziging en de belangen van aanvrager én de omwonenden. In dit geval heeft een aantal jaar geleden wel een kadastrale wijziging plaatsgevonden, maar is geen verzoek voor wijziging van het bestemmingsplan ingediend. Het feit dat het Kadaster een wijziging aan de gemeente heeft doorgegeven, heeft dus géén gevolgen voor de bestemming van een perceel.

Voor dit specifieke geval heeft de gemeente in de afgelopen jaren in correspondentie met de eigenaar herhaaldelijk aangegeven dat het perceel dan wel kadastraal is afgesplitst, maar dat het perceel ruimtelijk gezien onderdeel blijft uitmaken van het erf bij de naastgelegen woning. Er is dus géén sprake van een zelfstandig bouwperceel. Om dit duidelijk te maken, was in het voorstel voor bestemming dat in november 2016 is toegestuurd voor het betreffende perceel de bestemming Tuin opgenomen. De eigenaar heeft op dit voorstel gereageerd en aangegeven dat hij niet in kan stemmen met een wijziging naar de bestemming Tuin. In het voorontwerpplan is voor dit perceel daarom de bestemming Wonen opgenomen. Maar ook dit betekent nog niet dat sprake is van een zelfstandig bouwperceel. Omwonenden hebben aangegeven niet in te kunnen stemmen met handhaving van de woonbestemming, omdat op deze locatie geen sprake is van een zelfstandig bouwperceel en zij de angst hebben dat in de toekomst op deze locatie toch een woning gerealiseerd zal worden (zie reactie 3.40). Om aan beide reacties recht te doen, wordt de volgende oplossing gekozen: op het perceel zal de bestemming Wonen gehandhaafd worden. Maar om aan te duiden dat geen sprake is van een zelfstandig bouwperceel, zal de aanduiding “-zw” (zonder woning) opgenomen worden. Hiermee is naar mening van de gemeente voldoende gewaarborgd

dat de bestaande rechten van inspreker worden gehandhaafd en daarnaast voor een ieder duidelijk is dat realisatie van een woning op het perceel niet tot de mogelijkheden behoort.

- b. In de publicatie over het voorontwerpbestemmingsplan is aangegeven dat inspraakreacties tot 19 april ingediend konden worden. Voor een aantal locaties zijn eerder verzoeken ingediend voor kleine wijzigingen op het perceel. Om deze wijziging te kunnen beoordelen, was een nadere onderbouwing noodzakelijk. Voor aanlevering van die onderbouwingen is de indieningstermijn verruimd naar 28 april. Aangezien van inspreker geen nadere onderbouwing van een wijzigingsverzoek benodigd was, gold deze verruiming niet voor inspreker.
- c. Inspreker heeft inderdaad aangegeven bereid te zijn tot mondeling toelichting van het schrijven. Bij het tafeltjesgesprek dat eerder met inspreker plaats heeft gevonden, is al een mondelinge toelichting door inspreker gegeven. Daarnaast is er in de afgelopen jaren meerdere malen contact geweest met inspreker over de situatie ter plaatse. De situatie is daarmee voor de gemeente voldoende duidelijk om een inhoudelijke reactie op de inspraakreactie te kunnen formuleren. Een herhaalde mondelinge toelichting was derhalve niet nodig.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Voor het perceel wordt een aanduiding "-zw" (zonder woning) opgenomen.

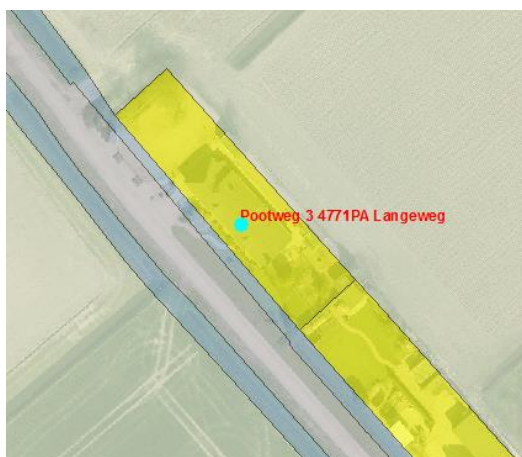
3.49 Pootweg 3, Langeweg

Samenvatting

Insprekers maken zich zorgen over hun woongenot in de toekomst. Het gebied is bestemd als agrarische doeleinden, glastuinbouw. Dit zou kunnen betekenen dat bedrijven van buitenaf recht hebben om hier kassen te realiseren. Toen inspreker de woning kocht, is door de gemeente aangegeven dat alleen bestaande bedrijven hier mochten uitbreiden.

Inspreker maakt zich zorgen over toename van het vrachtverkeer in de Pootweg en toename van het geluid vanuit de kassen, maar ook als gevolg van het extra verkeer.

Tot slot vraagt inspreker zich af of de gemeente ook kijkt naar de toepassing van belichting in de kassen. Dit kan voor omwonenden een verstoring van het dag- en nachtritme tot gevolg hebben.

Gemeentelijke reactie

In het bestemmingsplan zijn de reeds aanwezige glastuinbedrijven (dit zijn zowel solitaire glastuinbedrijven als bedrijven gelegen binnen de doorgroeigebieden voor glastuinbouw) vastgelegd met de aanduiding 'glastuinbouw' en ze zijn begrensd met een bouwvlak. Zowel de kassen als bijbehorende voorzieningen moeten binnen het bouwvlak worden gebouwd. Hierbij is aangesloten bij de bestaande situatie. De goothoogte van kassen mag niet meer bedragen dan 8 m en de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 10. Dit is in het vigerende plan ook zo geregeld.

Nieuwvestiging van glastuinbedrijven wordt niet mogelijk gemaakt met dit bestemmingsplan. In de Visie Buitengebied staat dat de verspreide glastuinbedrijven onder voorwaarden mogen groeien tot 3 hectare glas. Op de doorgroeilocaties is een verdere groei van bestaande bedrijven toegestaan. Ook is daar de omschakeling naar of vestiging van een nieuw glastuinbedrijf toegestaan. Deze uitbreidingsmogelijkheden zijn echter niet in het bestemmingsplan opgenomen. Vanwege de grote consequenties is hierbij een nadere afweging aan de hand van het dynamisch afwegingskader noodzakelijk.

In het kader van de milieutoetsing wordt zeker ook gekeken naar de belichting van de kassen. Het wordt daarom niet nodig geacht om hiervoor regels in het bestemmingsplan op te nemen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.50 Pootweg 9, Langeweg

Samenvatting

Insprekers tekenen bezwaar aan tegen de mogelijkheid voor glastuinbouwbedrijven uit te breiden tot aan de Pootweg. Verzocht wordt de in het bestemmingsplan genoemde zone "doorgroeigebied glastuinbouw" te heroverwegen op gronden van 'nut en noodzaak', gezien de huidige groeibeperkingen in betreffende sector. Voorgesteld wordt het doorgroeigebied van de Grote Spiepolder, in noordelijk richting tot aan de Ottervliet te beperken en het oostelijke deel tot aan de Oostrand.

Gemeentelijke reactie

Het bestemmingsplan voorziet niet in een regeling ten aanzien van uitbreiding van de bestaande glastuinbedrijven, dan wel nieuwvestiging van glastuinbedrijven. Deze uitbreiding is beschreven in de gebiedsvisie Buitengebied. Vanwege de grote consequenties dient voor dergelijke ontwikkelingen een nadere afweging plaats te vinden aan de hand van het dynamisch afwegingskader.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.51 Schenkeldijk 5, Zevenbergen

Samenvatting

Op 11 november 2016 heeft inspreker een schrijven van de gemeente gekregen betreffende mogelijke verandering bestemmingsplan. Inspreker zou graag voor een stuk perceel dat nu in gebruik is als tuin/schapevelden de bestemming in het nieuwe bestemmingsplan laten wijzen van een agrarische bestemming naar tuin.

Gemeentelijke reactie

Inspreker heeft een plan voor landschappelijke inpassing ingediend, waarmee voldaan wordt aan de regionale afspraken over kwaliteitsverbetering van het landschap. Dit plan is door de gemeente akkoord bevonden. Er is een overeenkomst tussen partijen gesloten waarin de aanleg en instandhouding van de landschappelijke kwaliteitsverbetering is vastgelegd. Hiermee kan de gevraagde wijziging in het ontwerpbestemmingsplan worden meegenomen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Wijziging van agrarische bestemming naar de bestemming 'Tuin' voor een stuk perceel dat nu in gebruik is als tuin.

3.52 Schoolstraat 2, Langeweg

Samenvatting

- a. Inspreker exploiteert een pluimveehouderij en streeft naar een transitie richting een duurzame veehouderij. Hiervoor is het noodzakelijk de bestaande pluimveestal (aan de oostzijde) te voorzien van een wintertuin. Een wintertuin is een overdekte uitloopruimte, waar de dieren kunnen scharrelen. De gemeente Moerdijk is reeds verzocht medewerking te verlenen aan de bouw van de wintergarten.
- b. De omschakeling naar een diervriendelijk concept betekent dat er 40% minder dieren in de bestaande stal gehouden kunnen worden. Om eenzelfde aantal dieren te kunnen houden op het bedrijf is vervangende dierruimte nodig. Het is de wens van inspreker om een nieuwe stal te bouwen, aan de oostzijde van de bestaande stal. Aangezien de nieuwe stal niet binnen het huidige bouwvlak gerealiseerd kan worden, verzoekt inspreker om medewerking te verlenen aan een vergroting van het bouwvlak. Aangegeven wordt dat in het stelsel van de Wet ruimtelijke ordening is een bestemmingsplan het ruimtelijke instrument waarin de wenselijke toekomstige ontwikkeling van een gebied wordt neergelegd. De raad dient bij de vaststelling van een dergelijk plan rekening te houden met een particulier initiatief betreffende ruimtelijke ontwikkelingen. De voorgenomen uitbreiding van het bedrijf is op een tijdig moment kenbaar gemaakt. Inspreker kan de benodigde gegevens verstrekken, zodat tijdig de ruimtelijke aanvaardbaarheid kan worden beoordeeld en een inhoudelijke beslissing kan worden genomen over de gewenste uitbreiding van het pluimveebedrijf.
- c. Het bouwvlak is voorzien van de functieaanduiding 'intensieve veehouderij'. Dit betekent dat hier een intensieve veehouderij is toegestaan. Daarbij gaat het om de teelt van slacht-, fok-, leg- of pelsdieren in gebouwen (nagenoeg) zonder weidegang en/of zonder in overwegende mate afhankelijk te zijn van de bij het bedrijf behorende agrarische grond als productiemiddel. Aangezien de locatie niet voorzien is van de functieaanduiding 'grondgebonden veehouderij' mag deze niet gebruikt worden voor een veehouderij waarvan het voer en de mest voor het overgrote deel gewonnen respectievelijk aangewend wordt op gronden die in gebruik zijn van de veehouderij en die in de directe omgeving liggen van de bedrijfslocatie. Op het bedrijf worden op dit moment vleeskuikens gehouden. Indien inspreker in de toekomst besluit om te schakelen naar het houden van leghennen (Freiland of biologisch) moeten deze dieren buiten, in het weiland, kunnen lopen. Gezien de definitie van intensieve veehouderij (zonder weidegang) zou een dergelijke, maatschappelijk gewenste, bedrijfsvoering op deze locatie niet zijn toegestaan. Inspreker verzoekt dan ook de locatie naast de aanduiding 'intensieve veehouderij' te voorzien van de functieaanduiding

'grondgebonden veehouderij' of dit onderscheid te laten varen, conform de systematiek van de Verordening ruimte 2014.

- d. In 2014 heeft de provincie Noord-Brabant de Verordening Ruimte 2014 opgesteld, waarvan een aantal regels en onderwerpen binnen een bepaalde termijn in een bestemmingsplan moeten worden opgenomen. Op basis daarvan is in artikel 3.2.2 opgenomen dat de bebouwde oppervlakte van veehouderijen niet meer mag bedragen dan de bestaande oppervlakte. Inmiddels ligt het ontwerp van de "Wijziging Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017" ter inzage. Inspreker verzoekt het genoemde artikel aan te passen aan de gewijzigde verordening, aangezien de regels zich niet langer richten op het stellen van voorwaarden aan de toename van gebouwen, maar de toename van dierenverblijven.

Gemeentelijke reactie

- a. en b. In het onderhavige bestemmingsplan Buitengebied is de bestaande en legaal aanwezige situatie vastgelegd. Daarnaast bevat het bestemmingsplan een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor kleinschalige ontwikkelingen met een beperkte invloed op de omgeving. Andere ontwikkelingsmogelijkheden worden niet opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan.

Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gaat de gemeente uit van het 'ja, mits'-principe. Bij dit principe is het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied) leidend in de afweging. Er is ruimte voor passende ontwikkelingen in het buitengebied, mits er sprake is van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Op basis van dit afwegingskader kan maatwerk worden geleverd bij het beoordelen van initiatieven.

Bij een positief oordeel van de afweging doorloopt zo'n ontwikkeling dan een eigen procedure. Op 2 maart 2017 heeft u een reactie van de gemeente ontvangen op uw principeverzoek. Uw verzoek uit de onderhavige inspraakreactie doorloopt daarmee haar eigen procedure.

Het is op zich correct dat de gemeenteraad bij de vaststelling rekening moet houden met ruimtelijke ontwikkelingen. Het tijdspad van deze integrale herziening laat echter niet toe om grotere

ontwikkelingen, zoals een uitbreiding van een intensieve veehouderij, zorgvuldig te beoordelen. Deze ontwikkelingen hebben een grotere (ruimtelijke) invloed op de omgeving en vragen om maatwerk in regels en uitwerking (o.a. uitvoeren onderzoeken en afstemming met de omgeving). Daarom is gekozen om deze een eigen procedure te laten doorlopen.

- c. De regels van het bestemmingsplan Buitengebied worden dusdanig aangepast dat ter plaatse van de aanduiding 'intensieve veehouderij' tevens een grondgebonden veehouderij is toegestaan.
- d. De regels van het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Moerdijk zullen worden aangepast aan de ontwerpversie van de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied zal eveneens worden aangesloten bij de meest recente versie van de Verordening ruimte.

Aanpassing bestemmingsplan

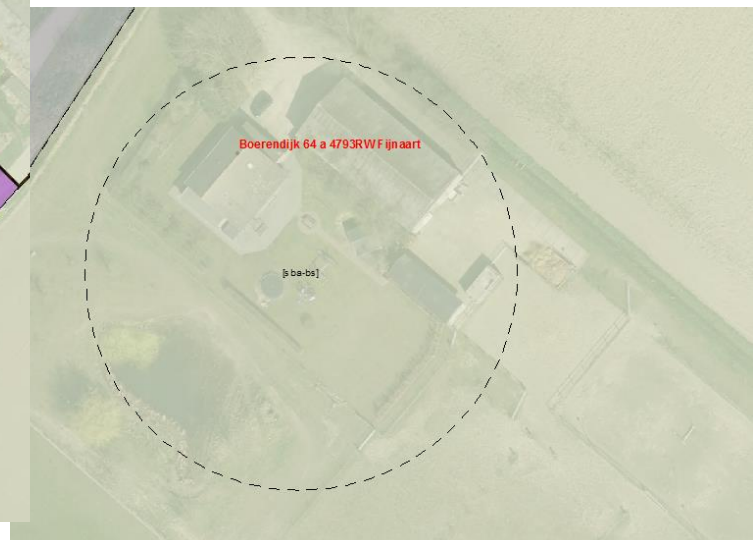
Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	- De regels van het bestemmingsplan Buitengebied worden dusdanig aangepast dat ter plaatse van de aanduiding 'intensieve veehouderij' tevens een grondgebonden veehouderij is toegestaan. - Het ontwerpbestemmingsplan wordt aangepast aan de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'.
Verbeelding	Geen aanpassing

3.53 Stadsedijk 45c, Oudemolen en Boerendijk 64a, Fijnaart

Samenvatting

- a. Voor de locatie en bijbehorende gronden van inspreker aan de Stadsedijk 45 C te Oudemolen is de enkelbestemming Bedrijf – Agrarisch aanverwant en de functieaanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - groothandel agrarische producten' opgenomen. De opgenomen definities sluiten niet aan bij de feitelijke activiteiten en aard van de werkzaamheden van het loonwerk-/grondverzet- / en mechanisatiebedrijf van inspreker. Gezien de bestaande en feitelijke (vergunde) activiteiten wordt verzocht om de omschrijving van 'loonbedrijf' aan te passen naar:
"een bedrijf dat voornamelijk gericht is op het leveren van diensten aan agrarische bedrijven en groene en blauwe functies in het buitengebied, zo nodig met behulp van werktuigen en apparatuur, en op het verrichten van werkzaamheden tot onderhoud / reparatie of constructie van werktuigen of materieel / apparatuur.
Kenmerkende werkzaamheden zijn cultuurtechnische werken en grondverzet, mest(stoffen)bewerking en/of -distributie, onderhoud van (openbare)groenvoorzieningen, natuur- en bosbouw en ander daaraan gerelateerd (agrarisch) loonwerk".
- b. Verzocht wordt de feitelijke activiteiten en vigerende bestemming op de verbeelding op te nemen door toe te voegen:
  - 'specifieke vorm van bedrijf - groothandel agrarische producten'
  - 'specifieke vorm van bedrijf – loon-/grondverzetbedrijf'
  - 'specifieke vorm van bedrijf – mechanisatie / constructie'.

- c. Inspreker kan zich niet verenigen met art. 5.4.1, waarin buitenopslag als strijdig gebruik wordt aangemerkt. Buitenopslag is inherent verbonden aan de standaard bedrijfsuitoefening van het 'loon-/grondverzetbedrijf' én essentieel als 'verlengstuk' van de dienstverlening van deze bedrijven. Voor een bedrijfsmatig en strategisch oogpunt is een doelmatige op- en overslag (strategische werkvoorraad), als buitenopslag, binnen de afzonderlijke inrichting van het betreffende bedrijf noodzakelijk. In het verlengde van de uitgevoerde activiteiten en overeenkomstig het Activiteitenbesluit is de op-/overslag c.q. bewerking/verkleinen van bijvoorbeeld groenmateriaal (loof, blad, hout, e.d.), zand/grond, meststoffen, bouwstoffen, strooizout, afgedragen gewasresten, compost, puin, etc. opportuun en bij inspreker reeds aanwezig. Daarnaast wil inspreker 'hoogwaardige' grond-/hulpstoffen (zoals zand, grond, teeltaarde) kunnen leveren. Niet alleen agrarische producten, als aardappelen, uien, stro, hooi (al dan niet verpakt in plastic) of aanverwante hulpmiddelen als kuubskisten, kratten en dergelijke maar ook grond-, hulp-, bouw- en afvalstoffen zoals zand, grond, groenmateriaal, (vormgegeven) stenen, grind, compost, gescheiden afvalstromen (landbouwplastic, A-/B hout, etc.), die gerelateerd zijn aan de activiteiten van het cumelabedrijf, zijn stoffen die naar de aard van het product, buiten opgeslagen moeten worden en/of waarvan uit oogpunt van redelijkheid geen binnenopslag verlangd kan worden. Verzocht wordt in het bestemmingsplan op te nemen dat 'buitenopslag / stalling' voor cumelabedrijven i.c. inspreker op en voor het gehele perceel toegestaan is.
- d. Inspreker heeft bij het bedrijf een op-/overslagterrein voor partijen bouwstoffen ingericht. Verzocht wordt het bestemmingsvlak zo te vergroten dat dit op-/overslagterrein binnen het bestemmingsvlak komt te liggen. Gesteld wordt dat aan de voorwaarden voor het vergroten van een bestemmingsvlak voor een niet-agrarisch bedrijf wordt voldaan.
- e. Het perceel aan de Boerendijk 64 a te Fijnaart is bestemd als 'Agrarisch', ex. artikel 3 van de planregels, waarbij de bouwaanduiding – bouwstede van toepassing is. Ook enkele andere aanduidingen zijn opgenomen. Inspreker beoefent op deze locatie een agrarisch bedrijf (deeltijd), alsmede enkele nevenactiviteiten in de vorm van stalling en verhuur materieel / caravans / goederen en een paardenhouderij mede gericht op zorgfuncties en recreatieve dagbesteding. Genoemde nevenactiviteiten zijn 'kleinschalig' qua aard en omvang, maar wel dusdanig dat expliciet bestemmen gerechtvaardigd is. Gesteld wordt dat aan de voorwaarden genoemd in artikel 3.5.2 van de regels wordt voldaan.

Gemeentelijke reactie

- a. De toegestane bedrijfsactiviteiten op het onderhavige perceel zijn geregeld in het bestemmingsplan Buitengebied, 3^e herziening van de gemeente Moerdijk. Deze mogelijkheden zijn overgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Moerdijk. De gemeente heeft geen gegevens waaruit blijkt dat andere bedrijfsactiviteiten dan die zijn opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied, 3^e herziening zijn toegestaan. Om deze reden wordt het verzoek van inspreker niet gehonoreerd en wordt de voorgestelde begripsbepaling niet overgenomen.
- b. Zie de gemeentelijke reactie onder a. De vigerende rechten zijn overgenomen. Daarnaast erkent de gemeente dat de toegestane nevenactiviteiten uit de 3^e herziening van het bestemmingsplan Buitengebied niet volledig zijn overgenomen. Nader bezien wordt in hoeverre het bestemmingsplan op dit onderdeel beter kan aansluiten op de 3^e herziening.
- c. Ook in het vigerende bestemmingsplan was buitenopslag niet toegestaan. Dit beleid wordt voortgezet in het onderhavige bestemmingsplan. Buitenopslag heeft namelijk een grote invloed op de directe omgeving en het omliggende landschap van het bedrijf.
- d. In het onderhavige bestemmingsplan Buitengebied is de bestaande en legaal aanwezige situatie vastgelegd. Daarnaast bevat het bestemmingsplan een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor kleinschalige ontwikkelingen met een beperkte invloed op de omgeving. Andere ontwikkelingsmogelijkheden worden niet opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan. Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gaat de gemeente uit van het 'ja, mits'-principe. Bij dit principe is het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied) leidend in de afweging. Er is ruimte voor passende ontwikkelingen in het buitengebied, mits er sprake is van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Op basis van dit afwegingskader kan maatwerk worden geleverd bij het beoordelen van initiatieven.
Bij een positief oordeel van de afweging doorloopt zo'n ontwikkeling dan een eigen procedure. Om deze reden leidt de inspraakreactie van inspreker niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.
- e. Zie de gemeentelijke reactie onder d. Daarnaast wil de gemeente inspreker erop wijzen dat een aantal nevenactiviteiten, zoals opslag en stalling van niet-agrarische producten, statische opslag en extensieve verblijfsrecreatie reeds bij recht zijn toegestaan in de artikel 3 lid 3.1 onder o. Om deze reden hoeven de nevenactiviteiten niet specifiek te worden aangeduid.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Nader overwogen wordt welke rechtstreeks toegestane nevenfuncties uit de bestemming 'Agrarisch – Agrarisch Aanverwant' uit de 3 ^e herziening kunnen worden verwerkt in het ontwerpbestemmingsplan.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.54 Stadsdijk 53, Heijningen

Samenvatting

Aan het bouwvlak op het perceel is de dubbelbestemming Waarde Archeologie 5 toegekend. Inspreker verwijst naar een uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak waarin gesteld zou zijn dat op het gemeentebestuur de plicht rust zich voldoende te informeren over de archeologische situatie in het gebied voordat in een bestemmingsplan archeologische bestemmingen en voorschriften opgenomen worden.

Inspreker stelt dat de archeologische waarden van het terrein aan de Stadsdijk 53 onvoldoende zijn onderzocht. In de visie van inspreker dient de gemeente eerst zelf nader onderzoek te doen (middels grondboringen) voor bewijs alvorens een archeologische waarde toe te kennen. Verzocht wordt deze onderzoeken uit te voeren of de archeologische dubbelbestemming van het perceel te schrappen.

Gemeentelijke reactie

De dubbelbestemming is gelegd conform de gemeentelijke archeologiekartaart en de daarin weergegeven archeologische verwachtingen. De archeologische waarden- en verwachtingskaart is op hoofdlijnen tot stand gekomen door het verzamelen en analyseren van de beschikbare informatie over de ligging en de aard van bekende archeologische vindplaatsen, opgravingsterreinen en vondstlocaties en door het beschrijven en analyseren van bodemkundige, geologische en geomorfologische gegevens. Daarnaast werd de cultuurhistorische studie behorende bij de cultuurhistoriekartaart gebruikt voor het bepalen van de archeologische relevante aspecten van het cultuurhistorische erfgoed binnen de gemeente. Uiteindelijk werd op basis van de archeologische, landschappelijke en historische karakteristieken van de gemeente de archeologische waardenkaart vervaardigd en werd een wetenschappelijk archeologisch verwachtingsmodel opgesteld dat middels een veldonderzoek is getoetst. Er is rekening gehouden met de soms grootschalig uitgevoerde ontgravingen die geleid kunnen hebben tot het verlies van archeologische resten. Tot slot zijn ook de verschillende heemkundekringen geraadpleegd voor aanvullende informatie en toetsing van de resultaten.

In het plan is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen waarmee de dubbelbestemming geheel of gedeeltelijk kan worden gewijzigd of geheel of gedeeltelijk kan worden verwijderd indien uit nader onderzoek is gebleken dat ter plaatse geen archeologische waarden aanwezig zijn of zich op een andere plaats bevinden of indien het op grond van dat nader onderzoek niet meer noodzakelijk wordt geacht dat het bestemmingsplan ter plaatse in bescherming en veiligstelling van archeologische waarden voorziet. De Wet op de archeologische monumentenzorg gaat uit van het principe 'de verstoorder betaalt'. Dit betekent dat degene die de grond wil verstoren het initiatief tot het doen van nader archeologisch onderzoek moet nemen en de kosten moet dragen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing
Verbeelding	Geen aanpassing

3.55 Stadsedijk 83, Heijningen

Samenvatting

- a. De reactie heeft betrekking op onbebouwde gronden ten noordwesten van het adres Stadsedijk 83 te Heijningen. Deze gronden zijn in eigendom van inspreker en worden sinds jaar en dag ingezet als agrarische productiegrond. In het geldende bestemmingsplan is een bestemming Natuur opgenomen voor de gronden. Daarnaast is een dubbelbestemming 'Agrarisch gebied met verweving van landbouw en landschaps- en cultuurhistorische waarden alsmede kenmerkende openheid' opgenomen. Op grond van de regels in het geldende plan is de agrarische productiefunctie op deze gronden toelaatbaar als hoofdfunctie.

In het verleden was de strook benoemd als ecologische verbindingszone. Vanuit deze achtergrond is inspreker jaren geleden benaderd om gronden af te staan ten behoeve van natuurontwikkeling. Op dat moment was echter geen geschikte ruilgrond beschikbaar. In de Structuurvisie en Verordening ruimte van de provincie zijn de gronden aangewezen als 'Nationaal Natuurnetwerk Brabant'. In de structuurvisie staat dat bestaande planologische gebruiksactiviteiten worden toegelaten, zolang de natuurontwikkeling niet daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Die situatie geldt voor de gronden aan de Stadsedijk. Ook is ontwikkeling op dit moment niet concreet beoogd. Gezien het bepaalde in lid 5 dient een natuurbestemming te worden opgenomen, wanneer de natuurontwikkeling daadwerkelijk is verzekerd. Tot die tijd is het gebruikelijk de bestemming te handhaven conform het feitelijk gebruik.

De bestemming Natuur die in het voorontwerpbestemmingsplan is opgenomen doet geen recht aan het aanwezige gebruik. Verzocht wordt de bestemming van de gronden af te stemmen op de feitelijke situatie ter plaatse.

- b. Gedurende de inzageperiode van het voorontwerp bestemmingsplan heeft de provincie Noord-Brabant een actualisatie van de Verordening ruimte 2014 in ontwerp gepubliceerd. Dit heeft met name impact op de regeling, zoals opgenomen in artikel 3.2.2 onder g sub 2 en artikel 3.3.5 van

het voorontwerp bestemmingsplan. We verzoeken u de wijzigingen mee te nemen bij het opstellen van het ontwerp bestemmingsplan en de bouwbeperking uitsluitend nog op te leggen aan uitbreiding van oppervlakte dierverblijven voor een hokdierhouderij. Daarbij is het van belang in de begrippen van het plan de juiste definitie voor hokdierhouderij op te nemen, waarmee deze regeling niet van toepassing wordt verklaard op melkrundveehouderijen en schaphouderijen.

Gemeentelijke reactie

- a. Ten opzichte van het geldende bestemmingsplan is al een gedeelte natuurbestemming omgezet naar Agrarisch. De gronden die nu nog een natuurbestemming hebben, maken onderdeel uit van het Natuur Netwerk Brabant. De provincie eist dat dit wordt bestemd als natuur. Een aanpassing van de bestemming is derhalve in strijd met het provinciale beleid. Overigens is extensief agrarisch medegebruik binnen de bestemming Natuur gewoon toegestaan.
- b. De regels van het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Moerdijk zullen worden aangepast aan de ontwerpversie van de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied zal eveneens worden aangesloten bij de meest recente versie van de Verordening ruimte.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Het ontwerpbestemmingsplan wordt aangepast aan de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.56 Steiledijk 5, Fijnaart

Samenvatting

- a. Inspreker kan niet instemmen met de aanduiding “-bw” (geen bedrijfswoning) die op het perceel Steiledijk 5 is opgenomen. Inspreker heeft al jaren de wens een inpandige bedrijfswoning te willen bouwen, maar hieraan wordt niet meegewerkt. Verwezen wordt naar de realisatie van een nieuwe woning naast Steiledijk 1 waaraan de gemeente medewerking heeft verleend.
- b. Inspreker geeft aan geen reactie te hebben ontvangen op hun eerder vraag dat aan de Steiledijk 3 een bestemming ‘Wonen’ is toegekend. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de milieuvergunning van het bedrijf en de mogelijkheid om uit te breiden.

Gemeentelijke reactie

- a. Het verzoek van inspreker om een inpandige bedrijfswoning te realiseren is in een eerder stadium afgewezen. Na het tafeltjesgesprek dat met inspreker heeft plaatsgevonden, is aangegeven dat inspreker een verzoek kan indienen op basis van het dynamisch afwegingskader uit de Visie Buitengebied. Dat principeverzoek zal dan opnieuw beoordeeld worden. Tot op heden is geen principeverzoek ontvangen.
- b. De woning aan de Steiledijk 3 is ook in de huidige situatie voorzien van de bestemming ‘Wonen’. Om deze reden zorgt deze woning niet voor extra belemmeringen voor functies in de nabije omgeving.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.57 Tonsedijk 22, Klundert

Samenvatting

- a. Inspreker heeft plannen voor de bouw van een nieuwe machineberging. Deze machineberging is gepland voor de voorgevelrooilijn van het bedrijf. Eerder heeft de gemeente aangegeven hieraan niet mee te willen werken. Bij de tafeltjesgesprekken voorafgaand aan opstellen van het voorontwerpbestemmingsplan is hier opnieuw over gesproken en is aangegeven dat het bestemmingsplan een afwijkingsbevoegdheid zal bevatten om voor de gevel van de woning te mogen bouwen, indien daar een duidelijke noodzaak voor is.

In de bouwregels van artikel 3.2, eerste lid, onder c is opgenomen dat de voorgevelrooilijn van een bouwstede niet mag worden overschreden met bouwwerken. De afwijkingsmogelijkheid in artikel 3.3. lid 2 gaat in op het overschrijden van de voorgevelrooilijn van een bouwstede door bedrijfsgebouwen.

Voor de locatie aan de Tonsedijk 22 is echter een bouwvlak opgenomen. De regels van het bestemmingsplan lijken te impliceren dat bij een bouwvlak bouwen voor de voorgevelrooilijn bij recht is toegestaan. Indien dit het geval is, ontvangt inspreker hier graag een schriftelijke bevestiging van. Indien overschrijding van de voorgevelrooilijn van een bouwvlak door bedrijfsgebouwen ook slechts onder bepaalde voorwaarden is toegestaan, dient dit correct te worden opgenomen in het bestemmingsplan. Zowel aan de bouwregels, artikel 3.2, eerste lid, onder c, als aan de afwijkingsbevoegdheid, artikel 3.3, tweede lid, dient de term bouwvlak dan toegevoegd te worden.

- b. Artikel 3.4.1 bevat regels ten aanzien van strijdig gebruik. In bijlage 3 van het bestemmingsplan is een overzicht opgenomen van bedrijven in de gemeente Moerdijk die reeds in het bezit zijn van een vergunning dan wel melding. Er wordt in de regels geen ruimte geboden aan toekomstige vergunningen of meldingen, dan wel vergunningsvrije situaties die op basis van de PAS mogelijk zijn. Verzocht wordt de regels hierop aan te vullen. De feitelijke en planologisch legale stikstofemissie op een agrarisch bedrijf, op basis van de PAS, is continu in ontwikkeling. De toegestane stikstofemissie vastleggen in het bestemmingsplan is niet dynamisch. Het doet ook geen recht aan de mogelijkheden die kunnen worden geboden, zonder risico's te lopen in het kader van de PlanMER Op 8 januari 2016 is door de Omgevingsdienst Brabant Noord een verklaring van geen bedenkingen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 afgegeven onder het kenmerk Z/006308, zie Bijlage 4 bij de inspraakreactie. Deze haakte aan bij de omgevingsvergunning milieu welke door de gemeente Moerdijk is verleend d.d. 29-04-2016. Van rechtswege is deze verklaring per 1 januari 2017 overgegaan in een toestemming op grond van artikel 7 lid 5 van de Wet natuurbescherming.

Gemeentelijke reactie

- a. Zowel binnen de bouwstede als het bouwvlak in de bestemming 'Agrarisch' is het niet toegestaan om voor de voorgevelrooilijn te bouwen. De bestemmingsregels worden op dit punt aangevuld door toevoeging van 'en het bouwvlak'. Ook de afwijking in art. 3.3.2 wordt daarop aangepast.
- b. De gemeentelijke reactie onder punt h. van de vooroverlegreactie van de ZLTO (zie paragraaf 2.2) beantwoordt tevens de inspraakreactie van inspreker. Voor de gemeentelijke beantwoording van uw inspraakreactie verwijzen we dan ook naar deze beantwoording.

De toestemming die inspreker heeft bijgevoegd bij de inspraakreactie wordt toegevoegd aan bijlage 3 'Overzicht vergunningen Wet natuurbescherming' van de regels van het bestemmingsplan.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	<ul style="list-style-type: none"> - de regels in de bestemming 'Agrarisch' worden dusdanig verduidelijkt dat zowel binnen de bouwstede als het bouwvlak bij recht niet voor de voorgevelrooilijn mag worden gebouwd. Wel kan dat bij omgevingsvergunning (art. 3.3.2). - de toestemming die inspreker heeft bijgevoegd bij de inspraakreactie wordt toegevoegd aan bijlage 3 'Overzicht vergunningen Wet natuurbescherming'.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.58 Tonnekreek 7, Klundert

Samenvatting

De perceelgrens ter plaatse van Tonnekreek 7 aan de achterzijde is naar mening van inspreker niet juist aangeduid. De perceelgrens dient te zijn getekend door/in de sloot. Verzocht wordt deze perceelsgrens aan te passen.

Gemeentelijke reactie

De lijn die inspreker aangeeft is een kadastrale lijn. Deze lijnen kunnen niet worden aangepast in het bestemmingsplan. Deze lijnen hebben slechts een informatieve functie op de verbeelding van het bestemmingsplan.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.59 Vlietweg 7, Standdaarbuiten

Samenvatting

Volgens het vigerende bestemmingsplan geldt de bestemming als enkelbestemming agrarische doeleinden. Tevens geldt de dubbelbestemming ALO. Volgens de planvoorschriften van het vigerende plan, bestaat er een mogelijkheid op grond van artikel 30, lid 6, om vergroting van het bouwvlak mogelijk te maken voor zover er geen sprake is van een intensief veehouderijbedrijf. Dit betekent dat de locatie zou kunnen ontwikkelen volgens toepassing van de wijzigingsbevoegdheid. Op grond van het vigerend provinciaal beleid als bepaald in verordening Ruimte 2014, geldend vanaf 1-1-2017, is bepaald in artikel 7.6 dat uitbreiding van overige agrarische bedrijven tot een omvang van ten hoogste 1,5 ha bouwperceel tot de mogelijkheden behoort, voor zover aantoonbaar noodzakelijk voor de beoogde bedrijfsontwikkeling.

Dit betekent dat provinciaal gezien er geen enkele belemmering is om vergroting van het bouwvlak mogelijk te maken. Schaalvergroting in de champignonkwekerij is wenselijk, zo niet noodzakelijk, om bedrijfseconomisch verantwoord te kunnen en blijven ondernemen. Daarom wordt verzocht een wijzigingsbevoegdheid op te nemen waarmee een vergroting bouwvlak mogelijk gemaakt kan wor-

den. Gesteld wordt dat sprake is van een inperking van de bestaande rechten.

Gemeentelijke reactie

In inspraakreactie 3.38 is een gelijkloidend verzoek ingediend. De gemeente verwijst voor een beantwoording van de gemeentelijke reactie van inspraakreactie 3.38.

Overigens heeft de gemeente een grote beleidsvrijheid in het opnemen van wijzigingsbevoegdheden. Het niet overnemen van wijzigingsbevoegdheden uit het vigerende bestemmingsplan is juridisch gezien geen inperking van bestaande rechten. Gebruikers en eigenaren kunnen geen rechten ontleenen aan wijzigingsbevoegdheden.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.60 Volkerakweg 4a, Heijningen

Samenvatting

Het bedrijf aan de Volkerakweg 4a is een veehouderijbedrijf met rundvee en afhankelijk van de markt ook schapen.

- a. In artikel 3.2.3 onder b is opgenomen dat de bouwhoogte van een mestsilos niet mag bedragen dan 6 m. In de veehouderij is een, maatschappelijk wenselijke, ontwikkeling gaande om mest ter plaatse te gaan verwerken en vergisten. Bij een vergistingsinstallatie zijn silos aan de orde die gezien worden als mestsilos. Deze zijn echter hoger als 6 m. Verzoek is om de max hoogte van mestsilos onder lid b., naar minimaal 8 m.
- b. In het voorontwerp zijn o.a. in artikel 1.23 en 3.3.5 regels vanuit de Verordening Ruimte 2014 opgenomen. Opvallend is dat in artikel 1.23 lid b in het voorontwerp de term 'bebouwing' terwijl in de huidige versie van de verordening 'over gebouwen' gesproken wordt.

In de provinciale Verordening Ruimte wordt onder artikel 6.3.2 en 7.3.2 en in artikel 34 gesproken over 'een toename in oppervlakte van bestaande gebouwen voor de uitoefening van de veehouderij'. Bovendien is deze verordening onderhevig aan actualisatie; er ligt hiervan momenteel een ontwerp ter inzage. Daarin wordt niet meer gesproken over 'gebouwen', maar over 'dierenverblijven'. Verzoek is om het bestemmingsplan te laten aansluiten op de actuele Verordening Ruimte en de omschrijving in de betreffende artikelen zodanig aan te passen dat deze overeenkomt met de omschrijving en strekking van de Verordening Ruimte met daarbij de toevoeging 'of indien een aanpassing van de Verordening Ruimte 2014 anders omschrijft, conform de meest actuele versie van deze verordening'.

- c. In het voorontwerp worden regels van de Wet Natuurbescherming opgenomen. Zo wordt in artikel 3.4.1 van het voorontwerp wordt hiervoor gesproken over 'stikstofemissie', terwijl in de Wet natuurbescherming de depositie van stikstof bepalend is. Het verzoek is om, net als in geval van de Verordening Ruimte, voor deze bepalingen exact aan te sluiten op de reeds bestaande wetgeving op dit vlak, zijnde de Wet Natuurbescherming. En dan tevens te toevoeging 'of indien een aanpassing van de Wet Natuurbescherming anders omschrijft, conform de meest actuele versie van deze Wet'.

Gemeentelijke reactie

- a. In het bestemmingsplan wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen om de bouwhoogte van sleufsilos te verhogen naar 4 m. Zie voor een uitgebreide beantwoording de gemeentelijke reactie bij de vooroverlegreactie van de ZLTO (zie paragraaf 2.2, onder punt c). De opslag van mest is een activiteit met potentieel een grote invloed op de omgeving. Om deze reden is voor een verhoging van de bouwhoogte van mestsilos een nader afwegingsmoment

noodzakelijk zodat alle belangen kunnen worden afgewogen. De bouwhoogte van mestilo's wordt dan ook niet verhoogd in het bestemmingsplan. Mocht inspreker een verhoging van de mestilo's toch wensen, dan kan inspreker een aanvraag indienen op basis van het dynamisch afwegingskader (zie hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied).

- b. De regels van het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Moerdijk zullen worden aangepast aan de ontwerpversie van de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied zal eveneens worden aangesloten bij de meest recente versie van de Verordening ruimte. Het opnemen van een regel in het bestemmingsplan die er voor zorgt dat continu de laatste versie van de Verordening van toepassing is, is niet mogelijk. Het samenspel tussen de Verordening van de provincie en het bestemmingsplan van de gemeente is complex. Een nadere afweging is keer op keer noodzakelijk.
- c. In paragraaf 4.5.5 van de toelichting van het bestemmingsplan is opgenomen dat het opnemen van een regeling waarbij de maximale ammoniakemissie per veehouderij wordt vastgesteld in het bestemmingsplan aanvaardbaar wordt geacht door de Raad van State. Daarnaast is het opnemen van de maximale emissie beter toetsbaar dan het vastleggen van de depositie van stikstof van een agrarisch bedrijf. De daadwerkelijke depositie van stikstof op een Natura2000-gebied is namelijk van meer factoren afhankelijk. Stikstofemissie is rechtstreeks toe te rekenen aan een agrarisch bedrijf. Om deze reden is voor deze systematiek gekozen in het onderhavige bestemmingsplan. Het opnemen van een regel in het bestemmingsplan die er voor zorgt dat continu de laatste wetgeving van toepassing is, is niet mogelijk. Het samenspel tussen de wet en het bestemmingsplan is complex. Een nadere afweging is keer op keer noodzakelijk.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Het ontwerpbestemmingsplan wordt aangepast aan de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.61 Volkerakweg 5, Heijningen

Samenvatting

- a. Agrarische bebouwing: inspreker geeft aan dat max. 8 m goothoogte en 10 m nokhoogte mogelijk te laag is voor eventuele toekomstige bouwplannen. Verzocht wordt de maximale hoogtes aan te passen naar respectievelijk 10 m goothoogte en 12 m nokhoogte.
- b. Bedrijfswoning: de huidige woning van inspreker is op dit moment groter dan 750 m³. Wanneer zijn huidige woning vervangen zou moeten worden, wil inspreker in ieder geval minimaal dezelfde m³ terugbouwen. Inspreker zou graag de mogelijkheid hebben om groter te bouwen dan 750 m³.
- c. Archeologische bepaling: deze bepaling zou inspreker graag uit het bestemmingsplan willen hebben. Op de locatie van zijn bedrijf heeft in het verleden een andere bedrijfswoning gestaan. De huidige bedrijfswoning is niet op dezelfde plek gebouwd als het vorige. De kans dat op deze plaats nog archeologische vondsten gedaan kunnen worden is volgens inspreker daarom erg

klein. Het bouwperceel van de gebouwen is in het verleden meerdere keren op de schop gegaan. Graag zou inspreker willen weten hoe deze bepaling op zijn locatie terecht gekomen is.

- d. Bij een controle is onlangs geconstateerd dat een tuinhuisje bij de woning zonder vergunning gebouwd zou zijn. Dit tuinhuis is circa 8 jaar geleden vervangen. Het vorige tuinhuis was begin jaren 80 geplaatst en gebruikt als paardenstal. Het nieuwe tuinhuis wordt niet langer gebruikt als schapenstal. Inspreker wil graag zoeken naar een manier om het tuinhuis te legaliseren.

Gemeentelijke reactie

- a. In het bestemmingsplan wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen om de bouwhoogte van bedrijfsgebouwen te kunnen verhogen naar 12 m. Zie voor een uitgebreide beantwoording de gemeentelijke reactie bij de vooroverlegreactie van ZLTO (zie paragraaf 2.2., onder punt b).
- Overigens biedt het bestemmingsplan Buitengebied geen mogelijkheden om de goothoogte te verhogen. Een dergelijke verhoging heeft een afzonderlijke afweging nodig. Om verhoging van de goothoogte toch te realiseren kan inspreker een principeverzoek indienen. Een dergelijk wordt getoetst aan het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied).
- b. Indien de bedrijfswoning met een grotere inhoudsmaat dan 750 m³ op een legale wijze tot stand is gekomen, dan mag deze worden herbouwd. In artikel 38 lid 38.5 van het bestemmingsplan is de bepaling opgenomen dat indien de inhoudsmaat meer bedraagt dan in de overige planregels is opgenomen, deze legaal tot stand gekomen inhoudsmaat eveneens toelaatbaar is. In dat geval mag inspreker een woning bouwen met een grotere inhoudsmaat dan 750 m³.
- c. De gemeentelijke reactie onder punt g. van de vooroverlegreactie van de ZLTO beantwoordt tevens de inspraakreactie van inspreker. Voor de gemeentelijke beantwoording van uw inspraakreactie verwijzen we dan ook naar deze beantwoording.
- d. Om het tuinhuisje te kunnen legaliseren moet inspreker een landschappelijk inpassingsplan indienen. Dat is inmiddels ingediend en akkoord bevonden. Ten behoeve van de legalisering van het tuinhuis wordt de bestemming Tuin opgenomen, met een aanduiding 'specifieke vorm van

tuin - gebouw'. Het landschappelijk inpassingsplan wordt als voorwaardelijke verplichting aan de regels van die bestemming gekoppeld.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	<ul style="list-style-type: none"> - In de bestemming 'Agrarisch' wordt een afwijking bij een omgevingsvergunning opgenomen ten behoeve van het verhogen van de bouwhoogte van bedrijfsgebouwen tot maximaal 12 m, mits de verhoging noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering van het agrarische bedrijf en de verhoging geen onevenredige hinder veroorzaakt voor de omliggende functies. - In de archeologische dubbelbestemmingen wordt als uitzondering bij de vergunningplicht opgenomen 'indien aangetoond is dat de betreffende gronden reeds zijn geroerd' - Het landschappelijk inpassingsplan wordt als voorwaardelijke verplichting aan de regels van de bestemming Tuin gekoppeld.
Verbeelding	Ten behoeve van de legalisering van het tuinhuis wordt de bestemming Tuin opgenomen, met een aanduiding 'specifieke vorm van tuin - gebouw'.

3.62 Weeldijk 4, Standdaarbuiten

Samenvatting

a. In artikel 3.3.8 zijn eisen opgenomen ten aanzien van het uitbreiden van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor mestbewerking. Op 17 maart 2017 heeft de provincie Noord-Brabant de 'Ontwerp Wijziging Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017' gepubliceerd. Met artikel 6.1 en 7.1, tweede lid, onder d, van deze regels wordt mestbewerking mogelijk gemaakt, zolang de mestbewerking ten behoeve van ter plaatse geproduceerde mest plaatsvindt. In het bestemmingsplan zijn nadere eisen opgenomen die beperkend zijn ten opzichte van de provinciale Verordening. Verzocht wordt de regels op dit punt aan te passen.

b. Artikel 3.4.1, bevat regels ten aanzien van strijdig gebruik. Onder a, sub 1 wordt gesteld wat onder strijdig gebruik wordt verstaan. In bijlage 3 van het bestemmingsplan is een overzicht opgenomen van bedrijven in de gemeente Moerdijk die reeds in het bezit zijn van een vergunning dan wel melding. Er wordt in de regels geen ruimte geboden aan toekomstige vergunningen of meldingen, dan wel vergunningsvrije situaties die op basis van de PAS mogelijk zijn. Verzocht wordt de regels hierop aan te vullen.

De feitelijke en planologisch legale stikstofemissie op een agrarisch bedrijf, op basis van de PAS, is continu in ontwikkeling. De toegestane stikstofemissie vastleggen in het bestemmingsplan is niet dynamisch. Het doet ook geen recht aan de mogelijkheden die kunnen worden geboden, zonder risico's te lopen in het kader van de PlanMER.

Opgemerkt moet worden dat het bedrijf van inspreker in het bezit is van een geaccepteerde melding in het kader van het Programma Aanpak Stikstof. Deze melding is van rechtswege per 1 ja-

nuari 2017 overgegaan in een melding op grond van artikel 2.7 van de Regeling Natuurbescherming. Verzocht wordt deze melding op te nemen in bijlage 3.

- c. In artikel 3.4.2, onder a, zijn regels opgenomen met betrekking tot een zorgvuldige landschappelijke inpassing bij uitbreiding van bebouwing op de gronden welke zijn gelegen ter plaatse van het bouwvlak of de bouwstede. Landschappelijke inpassing is, conform artikel 6.3 en 7.3, tweede lid van de Vr, geen vereiste voor het bouwen binnen een bouwvlak.

Gemeentelijke reactie

De inspraakreactie is gelijk aan de punten b, c en d van inspraakreactie 3.7. Om deze reden wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie van inspraakreactie 3.7.

De melding in het kader van het Programma Aanpak Stikstof wordt aan bijlage 3 'Overzicht vergunningen Wet natuurbescherming' van de regels van het bestemmingsplan toegevoegd.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	- De regels met betrekking tot mestbewerking voor eigen gebruik worden aangepast aan de 'Wijziging Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'. De melding in het kader van het Programma Aanpak Stikstof wordt aan bijlage 3 'Overzicht vergunningen Wet natuurbescherming' van de regels van het bestemmingsplan toegevoegd.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.63 Weeldijk 5, Standdaarbuiten

Samenvatting

Weeldijk 5 Standdaarbuiten heeft naar mening van inspreker op dit moment een bestemming bedrijven. Inspreker kan niet instemmen met een bestemming Wonen en Tuin en verzoekt het overgangsrecht toe te passen.

Gemeentelijke reactie

Ook in het nu geldende bestemmingsplan buitengebied is perceel voorzien van een woonbestemming. De bestemming is dus in het voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied niet gewijzigd. In het onderhavige bestemmingsplan Buitengebied is de bestaande en legaal aanwezige situatie vastgelegd. Andere ontwikkelingsmogelijkheden worden niet opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan. Om deze reden wordt het bestemmingsplan niet aangepast.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.64 Westmiddelweg 1, Oudemolen

Samenvatting

- Door de regeling in artikel 3.1. onder b en c lijkt het dat uitsluitend ter plaatse van de aanduiding voor de bouwstede een grondgebonden veehouderij en intensieve veehouderij geëxploiteerd mag worden. Verzocht wordt de regels, ook in artikel 3.2. en 3.3 zodanig aan te passen, dat de functieaanduidingen 'grondgebonden veehouderij' en 'intensieve veehouderij' gelden voor de gehele bouwstede (en niet uitsluitend voor de aangeduide gronden).
- In het voorontwerp plan is voor de gronden ter plaatse van Westmiddelweg 1 de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 5' opgenomen. Inspreker vraagt zich af waarom deze hoge verwachtingswaarde specifiek aan de bebouwde gronden is toegekend. Daarbij vraagt inspreker zich af hoe de begrenzing van het vlak tot stand is gekomen. Inspreker is van mening dat de achtergrond van de gemeentelijk archeologiekartaart, afgezet tegen de (geografische) nauwkeurigheid in het be-

stemmingsplan en de impact van de aan de dubbelbestemming verbonden voorwaarden, maken dat een meer gedegen afweging in het bestemmingsplantraject noodzakelijk is. De dubbelbestemming is vrijwel geheel gelegen over de bestaande bebouwing. In het verleden is alle bebouwing op het perceel vervangen (de bedrijfswoning als laatste in 2000). Eventuele archeologische waarden die op de locatie aanwezig waren zijn met deze grondwerkzaamheden in het verleden verstoord. Verzocht wordt de dubbelbestemming van de bouwstede te verwijderen.

- c. Gedurende de inzageperiode van het voorontwerp bestemmingsplan heeft de provincie Noord-Brabant een actualisatie van de Verordening ruimte 2014 in ontwerp gepubliceerd. Dit heeft met name impact op de regeling, zoals opgenomen in artikel 3.2.2 onder g sub 2 en artikel 3.3.5 van het voorontwerp bestemmingsplan. Inspreker verzoekt de wijzigingen mee te nemen bij het opstellen van het ontwerp bestemmingsplan en de bouwbeperking uitsluitend nog op te leggen aan uitbreiding van oppervlakte dierverblijven voor een hokdierhouderij. Daarbij is het van belang in de begrippen van het plan de juiste definitie voor hokdierhouderij op te nemen, waarmee deze regeling niet van toepassing wordt verklaard op melkrundveehouderijen en schapenhouderijen.

Gemeentelijke reactie

- a. De regels worden dusdanig aangepast dat de aanduiding 'grondgebonden veehouderij' voor de gehele bouwstede geldt en niet slechts voor het aanduidingsvlak. Bij nader inzien wordt de aanduiding 'intensieve veehouderij' verwijderd van de verbeelding. Het gaat in dit geval om een bestaande neventak in de intensieve veehouderij. In de regels wordt aan de aanduiding 'grondgebonden veehouderij' gekoppeld dat tevens de bestaande oppervlakte van de bestaande intensieve veehouderij is toegestaan. Door deze wijze van bestemmen zijn de geldende rechten geregeld en wordt een eventuele ongewenste uitbreiding van de intensieve veehouderij voorkomen.

b. De dubbelbestemming is gelegd conform de gemeentelijke archeologiekkaart en de daarin weer-gegeven archeologische verwachtingen. De archeologische waarden- en verwachtingskaart is op hoofdlijnen tot stand gekomen door het verzamelen en analyseren van de beschikbare informatie over de ligging en de aard van bekende archeologische vindplaatsen, opgravingsterreinen en vondstlocaties en door het beschrijven en analyseren van bodemkundige, geologische en geomorfologische gegevens. Daarnaast werd de cultuurhistorische studie behorende bij de cultuurhistoriekaart gebruikt voor het bepalen van de archeologische relevante aspecten van het cultuurhistorische erfgoed binnen de gemeente. Uiteindelijk werd op basis van de archeologische, landschappelijke en historische karakteristieken van de gemeente de archeologische waardenkaart vervaardigd en werd een wetenschappelijk archeologisch verwachtingsmodel opgesteld dat middels een veldonderzoek is getoetst. Er is rekening gehouden met de soms grootschalig uitgevoerde ontgravingen die geleid kunnen hebben tot het verlies van archeologische resten. Tot slot zijn ook de verschillende heemkundekringen geraadpleegd voor aanvullende informatie en toetsing van de resultaten.

In het plan is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen waarmee de dubbelbestemming geheel of gedeeltelijk kan worden gewijzigd of geheel of gedeeltelijk kan worden verwijderd indien uit nader onderzoek is gebleken dat ter plaatse geen archeologische waarden aanwezig zijn of zich op een andere plaats bevinden of indien het op grond van dat nader onderzoek niet meer noodzakelijk wordt geacht dat het bestemmingsplan ter plaatse in bescherming en veiligstelling van archeologische waarden voorziet. De Wet op de archeologische monumentenzorg gaat uit van het principe 'de verstoorder betaalt'. Dit betekent dat degene die de grond wil verstoren het initiatief tot het doen van nader archeologisch onderzoek moet nemen en de kosten moet dragen.

Tot slot wordt mede naar aanleiding van de vooroverlegreactie van ZLTO in de regels bij de archeologische dubbelbestemmingen als uitzondering bij de vergunningenplicht opgenomen: 'indien aangetoond is dat de betreffende gronden reeds zijn geroerd'. Zie ook de gemeentelijke reactie bij de vooroverlegreactie van ZLTO (2.2).

c. De regels van het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied worden aangepast aan de ontwerpversie van de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied zal eveneens worden aangesloten bij de meest recente versie van de Verordening ruimte.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	<ul style="list-style-type: none"> - De regels worden dusdanig aangepast dat de aanduiding 'grondgebonden veehouderij' voor de gehele bouwstede geldt en niet slechts voor het aanduidingsvlak. Daarnaast wordt aan de aanduiding 'grondgebonden veehouderij' gekoppeld dat tevens de bestaande oppervlakte van de bestaande intensieve veehouderij is toegestaan. - Het ontwerpbestemmingsplan wordt aangepast aan de 'Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017'. - In de archeologische dubbelbestemmingen wordt als uitzondering bij de vergunningenplicht wordt opgenomen 'indien aangetoond is dat de betreffen-

	de gronden reeds zijn geroerd'
Verbeelding	De aanduiding 'intensieve veehouderij' wordt verwijderd van de verbeelding.

3.65 Zevenbergseweg 11, Klundert

Samenvatting

- a. Inspreker kan niet instemmen met de strakke begrenzing van het bouwblok op afstand voor de kuikenstallen behorend bij het bedrijf. Inspreker wil deze stallen graag uitbreiden met een aanbouw (serre), zodat de kippen buiten kunnen lopen. Het aantal dieren zal verminderen, omdat het bedrijf wil gaan voldoen aan de eisen voor minimaal 1 ster kippen. De geplande serre zou langs de buitenzijde van de bestaande stallen gerealiseerd worden, met een breedte van 4 meter binnenwerks.
- b. Inspreker wil zonnepanelen leggen op een dak van één van de schuren van het akkerbouwbedrijf. Hiervoor is het nodig een rij bomen te kappen.
- c. Inspreker geeft aan dat op kaartje 10 van blz. 34 van het voorontwerpbestemmingsplan een groene stippellijn voor infrastructuur bij hem over de agrarische grond ziet. Waarschijnlijk wordt de rondweg bedoeld en daar maak hij, zoals gemeente bekend, bezwaar tegen.
- d.

Gemeentelijke reactie

- a. In het onderhavige bestemmingsplan Buitengebied is de bestaande en legaal aanwezige situatie vastgelegd. Daarnaast bevat het bestemmingsplan een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor kleinschalige ontwikkelingen met een beperkte invloed op de omgeving. Andere ontwikkelingsmogelijkheden worden niet opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan. Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gaat de gemeente uit van het 'ja, mits'-principe. Bij dit principe is het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buiten-

gebied) leidend in de afweging. Er is ruimte voor passende ontwikkelingen in het buitengebied, mits er sprake is van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Op basis van dit afwegingskader kan maatwerk worden geleverd bij het beoordelen van initiatieven. Daarnaast moet het initiatief voldoen aan de provinciale eisen zoals de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij.

Bij een positief oordeel van de afweging doorloopt zo'n ontwikkeling dan een eigen procedure. Om deze reden leidt de inspraakreactie van inspreker niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

- b. Het plaatsen van zonnepanelen is op basis van artikel 2 van bijlage 2 van het Besluit omgevingsrecht vergunningsvrij. Voor het kappen van de bomen dient u inderdaad een omgevingsvergunning aan te vragen. Op onderstaande webadres kunt u lezen hoe u de vergunning kunt aanvragen: <https://www.moerdijk.nl/web/Moerdijsite/Inwoners/Bouwen-en-verbouwen/Bomen-kappen.html>.
- c. Onduidelijk is naar welk kaartje inspreker precies verwijst. Het standpunt van inspreker in het dossier voor de geplande rondweg is bekend, maar dit bestemmingsplan Buitengebied maakt deze rondweg niet mogelijk.

Aanpassing bestemmingsplan

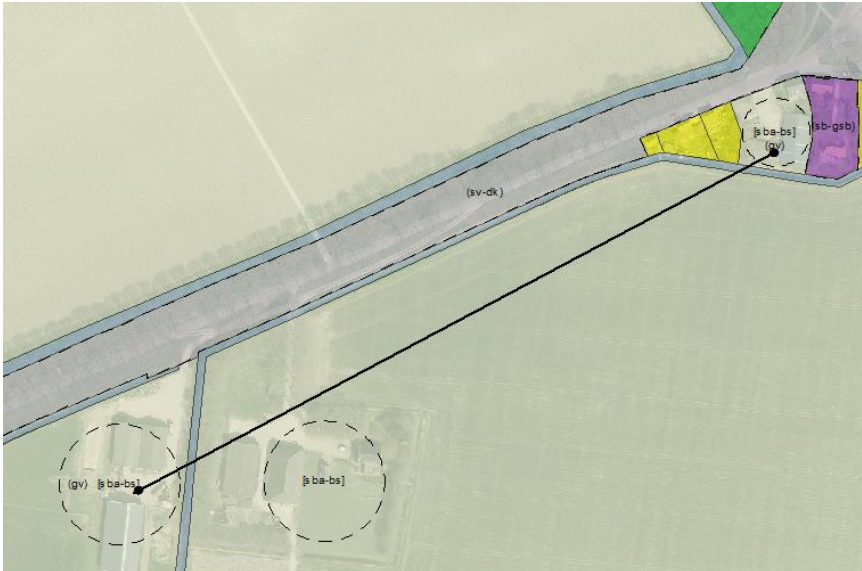
Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.66 Zevenbergseweg 13, Klundert en Klundertsedijk 4a, Klundert

Samenvatting

Inspreker verzoekt:

- a. Om de koppeling tussen Zevenbergseweg 13 en Klundertsedijk 4a bij elkaar behorende bouwvlakken op te heffen. Door continue ontwikkelingen zijn er twee locaties ontstaan met ieder een zelfstandig agrarisch bedrijf. Er zijn twee jonge landbouwers actief welke ieder een bedrijf runnen, zij willen ieder op een duurzame manier het agrarisch werk voort zetten. Om met de tijd mee te gaan is er ruimte nodig om het bedrijf toekomstbestendig te maken en te houden.
- b. Vergroting van de bouwblok Klundertsedijk 4a naar 2,0 ha. Er zijn beperkte ontwikkelingsmogelijkheden op Zevenbergseweg 13. Ter compensatie hiervan vragen insprekers vergroting van het bouwblok Klundertsedijk 4a.
- c. Aanduiding zonder woning van de bouwblok Klundertsedijk 4a te verwijderen. Een woning op de locatie Klundertsedijk 4a is van actueel belang. Continue toezicht is noodzaak vanwege; bescherming en bewaking levende have, machines, materialen en productopslag.
- d. In het geldende bestemmingsplan is omschreven dat het bouwvlak Klundertsedijk 4a helemaal volgebouwd mag worden. Gevraagd wordt of deze mogelijkheden gehandhaafd blijven.

Gemeentelijke reactie

- a. Als de koppeling tussen beide bouwvlakken wordt opgeheven, is er feitelijk sprake van toevoeging van 1 agrarisch bouwblok. Op dit moment vormen de twee bouwblokken tezamen immers één bedrijf. In de Visie Buitengebied is opgenomen dat geen medewerking verleend wordt aan de vestiging van een nieuw agrarisch bedrijf, tenzij het bijdraagt aan het oplossen van een knelpunt elders (bijvoorbeeld door verplaatsing van een bedrijf uit een kern). Voor nieuwvestiging moet bij voorkeur gebruikt gemaakt worden van vrijkomende agrarische locaties.
- b. Een vergroting van het agrarisch bouwvlak is niet zondermeer mogelijk. Hiervoor is een nadere afweging nodig. In het voorontwerpbestemmingsplan is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen voor de vergroting van een bouwstede. Als voorwaarden hierbij is onder andere genoemd dat de vergroting nodig is voor een doelmatige bedrijfsvoering en wordt een toetsing aan de BZV (Brabantse zorgvuldigheidsscore) als voorwaarde gesteld. Daarnaast is vergroting niet mogelijk bij bedrijven met de aanduiding grondgebonden veehouderij. Voor de vergroting van een bouwstede van een grondgebonden veehouderij is in artikel 3.3.6 een afwijkingsmogelijkheid opgenomen. Ook hier aan zijn voorwaarden verbonden. Als insprekers van mening zijn dat zij voldoen aan de voorwaarden die het voorontwerpbestemmingsplan noemt, dan kunnen zij een principeverzoek indienen. Dit verzoek zal dan worden beoordeeld. Indien medewerking mogelijk is, zal via een afzonderlijke procedure meegewerkt worden.
- c. Het is helaas niet mogelijk de aanduiding zondermeer uit het bestemmingsplan te verwijderen. In het voorontwerpbestemmingsplan is in artikel 3.5.1 een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om op locaties met de aanduiding "bedrijfswoning uitgesloten", toch medewerking te verlenen aan de realisatie van een bedrijfswoning. Medewerking is alleen mogelijk als de woning noodzakelijk en doelmatig is voor de bedrijfsvoering. Bij een verzoek zal de Agrarisch adviescommissie om advies worden gevraagd. Als insprekers van mening zijn dat zij aan deze voorwaarden kunnen voldoen, dan kunnen zij een onderbouwd principeverzoek indienen.
- d. In het voorontwerpbestemmingsplan zijn de percelen Zevenbergseweg 13 en Klundertsedijk 4a opgenomen conform het geldende bestemmingsplan. Dit betekent dat beide bedrijven aan elkaar

zijn gekoppeld en tezamen als 1 bedrijfslocatie worden gezien. Voor deze bedrijfslocatie geldt een bouwstede van in totaal 1,5 hectare.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.67 Zuidlangeweg 1b, Oudemolen

Samenvatting

- Insprekers verzoeken de vergunning die voor het bedrijf is verleend op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 op te nemen in bijlage 3.
- De percelen kadastraal bekend gemeente Fijnaart, Sectie L nummer 117, Sectie L nummer 119 en Sectie L nummer 120 zijn bij insprekers in gebruik als agrarische gronden. Op deze gronden is geen sprake van een weg, zodat de bestemming "verkeer" hier niet passend is. Verzocht wordt de percelen de bestemming 'agrarisch' te geven, zodat bestemming en het feitelijk gebruik van de percelen met elkaar overeenkomen.

Gemeentelijke reactie

- De bijgevoegde Natuurbeschermingswetvergunning wordt aan het bestemmingsplan toegevoegd.
- De percelen krijgen de bestemming 'Agrarisch' en de aanduiding 'specifieke vorm van verkeer - dijk' vervalt.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	De bijgevoegde Natuurbeschermingswetvergunning wordt aan het bestemmingsplan toegevoegd.
Verbeelding	De percelen krijgen de bestemming 'Agrarisch' en de aanduiding 'specifieke vorm van verkeer – dijk' vervalt.

3.68 Zuidlangeweg 11, Oudemolen

Samenvatting

- a. Inspreker verzoekt om bevestiging dat het bestaande bedrijf op deze locatie (fruitteelt en de teelt van tuinbouw- en sierteeltgewassen en/of zaadteelt/zaadveredeling in hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen) past binnen de bestemming "Agrarisch" die aan het perceel is toegekend. Inspreker vraagt zich af of de beperking qua hoofdtakken 'zoals is bedoeld in artikel 1 lid 1.8 onder b, e, f en h' in artikel 3.1.a. enkel op "agrarische activiteiten op niet bedrijfsmatige wijze" betrekking heeft.
- b. Het is inspreker niet geheel duidelijk tot waar de bouwstede voor het perceel exact loopt. Gevraagd wordt of het bepaalde in het voorontwerpbestemmingsplan over de bouwstede wel overeen komt met de feitelijk vergunde situatie. De bouwstede voor het bedrijf is slechts op een deel van het perceel aangegeven. Niet alle bestaande bebouwing valt binnen de cirkel die de bouwstede aanduidt. Volgens artikel 3.2.1. mag de langste zijde van de bouwstede niet meer bedragen dan 150 meter. De feitelijke situatie bij het bedrijf is anders. De bebouwing is langer dan 150 meter. Hiervoor zijn door inspreker en door pachter de vereiste ontheffingen verkregen. Bij ontheffing d.d. 9 juli 2010 (verzonden 13 juli 2010) heeft inspreker toestemming ontvangen om de langste zijde van de bouwstede te verlengen tot 156 meter. Daarnaast is een tijdelijke ontheffing verleend aan de pachter van de gronden om over het gehele deel van het perceel tunnels ten behoeve van teeltondersteunende voorzieningen te realiseren.
Inspreker verzoekt om in het bestemmingsplan door toevoeging van een aanduiding of regeling aan te geven dat voor dit perceel een verlenging van de bouwstede is toegestaan.
Voor de tijdelijke vergunning voor de tunnels geeft inspreker aan dat deze zonder (wezenlijke) ruimtelijke impact definitief kan worden vastgelegd. Er is sprake van landschappelijke inpassing en de oppervlakte van de bouwstede omvat niet meer dan de toegestane 1,5 ha.

Gemeentelijke reactie

- a. De zinsnede 'zoals is bedoeld in artikel 1 lid 1.8 onder b, e, f en h' uit artikel 3 lid 3.1 sub a heeft ook betrekking volwaardige of een reëel agrarisch bedrijf. Het gebruik zoals inspreker schetst in zijn inspraakreactie past binnen de regels van het bestemmingsplan Buitengebied.
- b. De vergunning voor de verlengde bouwstede wordt verwerkt in het bestemmingsplan. Door middel van de aanduiding 'maximum lengte (m)' wordt geregeld dat de lengte van de bouwstede ter plaatse van deze aanduiding niet meer mag bedragen dan 156 m.
De tijdelijke vergunning voor de tunnelkassen wordt niet expliciet geregeld in het onderhavige bestemmingsplan. De tunnelkassen zijn in het bestemmingsplan Buitengebied namelijk bij recht toegestaan, zie artikel 3.2.1 onder d.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Door middel van de aanduiding 'maximum lengte (m)' wordt geregeld dat de lengte van de bouwstede ter plaatse van deze aanduiding niet meer mag bedragen dan 156 m.
Verbeelding	Door middel van de aanduiding 'maximum lengte (m)' wordt geregeld dat de lengte van de bouwstede ter plaatse van deze aanduiding niet meer mag bedragen dan 156 m.

3.69 Zwingelspaansedijk 16, Fijnaart

Samenvatting

Insprekers hebben op dit adres een bedrijf met intensieve veehouderij (vleeskuikens) en akkerbouw. Onlangs is insprekers door gemeente vergunning verleend voor het bouwen van een nieuwe stal. Doordat aan intensieve veehouderij een vastomlijnd bouwvlak wordt verleend, ligt de grens aan de noordzijde direct achter/tegen de stal. Insprekers geven aan waarschijnlijk door te willen ontwikkelen naar stallen met een 1 ster welzijnsniveau. Daarbij hoort een overdekte uitloop. Om dit te kunnen realiseren verzoeken insprekers om de twee volgende punten in het bestemmingsplan buitengebied mogelijk te maken:

1. Het mogen bouwen van overdekte uitloop tussen de stallen
2. De grens van het bouwvlak aan de noordzijde niet direct langs/tegen het gebouw te leggen, maar 7 m van de muur vandaan. Deze 7 m kunnen insprekers dan gebruiken voor een overdekte uitloop.

Gemeentelijke reactie

In het onderhavige bestemmingsplan Buitengebied is de bestaande en legaal aanwezige situatie vastgelegd. Daarnaast bevat het bestemmingsplan een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor kleinschalige ontwikkelingen met een beperkte invloed op de omgeving. Andere ontwikkelingsmogelijkheden worden niet opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan.

Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gaat de gemeente uit van het 'ja, mits'-principe. Bij dit principe is het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied) leidend in de afweging. Er is ruimte voor passende ontwikkelingen in het buitengebied, mits er sprake is van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Op basis van dit afwegingskader kan maatwerk wor-

den geleverd bij het beoordelen van initiatieven. Daarnaast moet het initiatief voldoen aan de provinciale eisen zoals de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij.

Bij een positief oordeel van de afweging doorloopt zo'n ontwikkeling dan een eigen procedure. Om deze reden leidt de inspraakreactie van inspreker niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan. De gemeente adviseert inspreker om een dergelijk principeverzoek in te dienen.

Aanpassing bestemmingsplan

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing.
Verbeelding	Geen aanpassing.

3.70 Kreekdijk 47, Standdaarbuiten

Samenvatting

Inspreker kan niet instemmen met de bestemming Verkeersdoeleinden die op een deel van zijn perceel (perceel 249) ligt. Verzocht wordt het betreffende perceel als "wonen" te bestemmen, net als bij de buurman heeft plaatsgevonden.

Gemeentelijke reactie

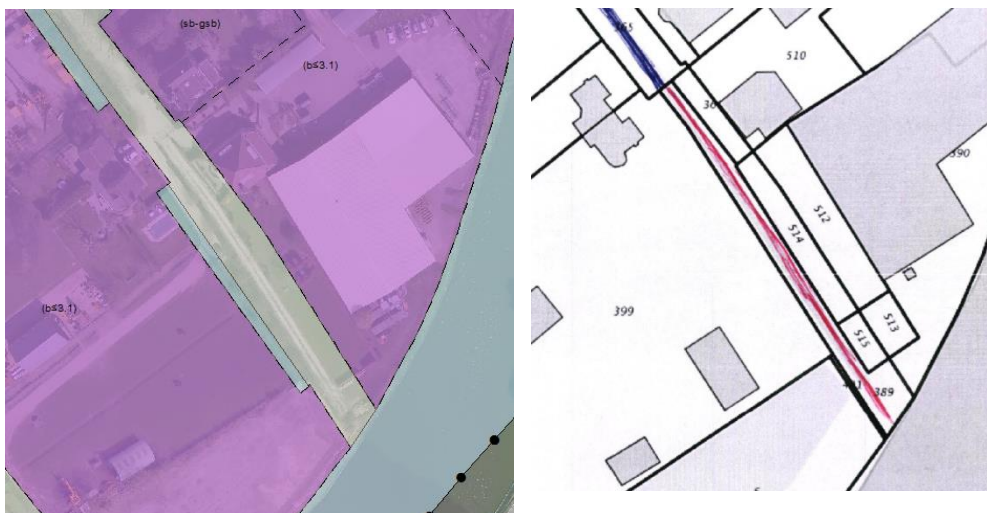
Het betreffende perceel is in het voorontwerpbestemmingsplan reeds voorzien van de bestemming 'Wonen'. Een aanpassing van het bestemmingsplan is niet nodig.

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing
Verbeelding	Geen aanpassing

3.71 Hazeldonk 8, Langeweg

Samenvatting

Inspreker verzoekt om de verkeersbestemming op hun perceel te laten vervallen. Dit is een privé-perceel dat is afgesloten met een hekwerk.

Gemeentelijke reactie

Het is niet wenselijk om deze strook als bedrijfsterrein in te richten. Gebruik als tuin of hobbymatig agrarisch gebruik wordt passend geacht. Daarom wordt een tuinbestemming passender geacht.

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	Geen aanpassing
Verbeelding	De bestemming van de betreffende strook wordt gewijzigd in de bestemming 'Tuin'.

3.72 ABAB Belastingadviseurs en Juristen B.V. , Ellen Pankhurststraat 1K, 5032 MD Tilburg

Samenvatting

Inspreker zet kanttekeningen bij de regeling voor teeltondersteunende voorzieningen in relatie tot de geldende mogelijkheden. Het geldende bestemmingsplan kent een vrijstellingsmogelijkheid op grond waarvan bij tijdelijke ondersteunende voorzieningen geen onderscheid wordt gemaakt in hoogte-maat. Via de ontheffing in artikel 10 lid 10 onder d van het geldende plan mag een oppervlakte van 6 hectare ingericht worden. In het voorontwerpbestemmingsplan is een maximaal oppervlak van 2 hectare toegestaan. De regeling uit het voorontwerpbestemmingsplan betekent dat bedrijven die een vergunning hebben verkregen op grond van de geldende ontheffingsmogelijkheid, onder het overgangsrecht worden gebracht.

Gemeentelijke reactie

Mede op basis van de reactie van ZLTO (zie 2.2) wordt de regeling voor tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen verruimd. De maximale oppervlaktemaat voor tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen wordt losgelaten en deze worden ook toegestaan op gronden die niet grenzen aan een bouwvlak. Daarmee wordt tevens recht gedaan aan eerder verleende vergunningen.

Toelichting	Geen aanpassing.
Regels	- art. 3.3.10 wordt aangepast: voor tijdelijke TOV wordt de oppervlaktebeperking geschrapt, evenals de voorwaarde 'aansluitend aan het bouwvlak'.
Verbeelding	Geen aanpassing.

4 Ambtshalve opmerkingen

Los van de ingediende inspraak- en vooroverlegreacties is gebleken dat het wenselijk is om het bestemmingsplan op onderdelen ambtshalve aan te passen. Die aanpassingen zijn in hoofdlijnen onderstaand weergegeven.

4.1 Meeliftende kleinschalige ontwikkelingen

Bestemmingswijzigingen, die aan de hand van landschappelijke inpassingsplannen kunnen meeliften in het ontwerpbestemmingsplan:

- a) Achterdijk 16, Heijningen;
De agrarische bestemming en de agrarische bouwstede worden omgezet in de bestemmingen Wonen en Tuin. De tuinbestemming krijgt de aanduiding 'specifieke vorm van tuin – gebouw'. Het landschappelijk inpassingsplan wordt verwerkt in de planregels.
- b) Appelaarseweg 28, Fijnaart;
De agrarische bestemming wordt omgezet in de bestemming Tuin. De tuinbestemming krijgt de aanduiding 'specifieke vorm van tuin – gebouw'. De reeds aanwezige beplanting voldoet aan de eisen van het Landschapskwaliteitsplan. De instandhouding daarvan wordt verwerkt in de planregels.
- c) De Langeweg 22, Langeweg
De voortuin wordt voorzien van de bestemming 'Tuin' en de aanduiding 'specifieke vorm van tuin – gebouw'. In het vigerende bestemmingsplan hebben deze gronden een agrarische bestemming. Het een en ander wordt geregeld conform de afgesloten anterieure overeenkomst en het landschappelijk inpassingsplan.
- d) Fortweg 1 te Heiningen: Voor de verdere ontwikkeling van het fort Sabina is een Ontwikkelplan gemaakt. Niet alle onderdelen van het Ontwikkelplan passen in het geldende bestemmingsplan (o.a. de aanleg van een parkeerterrein ten oosten van het fort). Hiertoe is een ruimtelijk onderbouwing opgesteld. Op basis daarvan is het bestemmingsplan aangepast.
- e) Kraaiendijk 11, Heijningen;
De agrarische bestemming wordt omgezet in de bestemming Tuin met de aanduiding 'specifieke vorm van tuin – gebouw'. Het landschappelijk inpassingsplan wordt verwerkt in de planregels.
- f) Nieuwe Weg 5, Zevenbergen
De agrarische bestemming wordt omgezet in de bestemming Tuin met de aanduiding 'specifieke vorm van tuin – gebouw'. Het landschappelijk inpassingsplan wordt verwerkt in de planregels.
- g) Noordhoeksedijk 10, Noordhoek: op verzoek van bewoner krijgt het achterliggende stuk grond de bestemming Tuin (er is geen bebouwing aanwezig)
- h) Zwingelspaansedijk 1a te Fijnaart: De agrarische bestemming wordt omgezet naar de bestemming 'Wonen' en de aanduiding 'opslag' conform de ingediende ruimtelijke onderbouwing. De RO wordt als bijlage bij de toelichting opgenomen.
- i) Zwingelspaansedijk 14 te Fijnaart: op verzoek van bewoner krijgt het achterliggende stuk grond de bestemming Tuin (er is geen bebouwing aanwezig)

4.2 Overige ambtshalve aanpassingen

Aanpassingen op de verbeelding per locatie:

1. Appelaarsedijk 10 in Fijnaart: op verzoek van eigenaar is het bouwvlak van vorm veranderd, waardoor hij zijn bouwmogelijkheden efficiënter kan gebruiken.
2. Buitendijk 6 a en 6b: Memo Danielle 10 maart 2017: In het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied zal voor dit bedrijf de verleende vergunning uit 1999 worden vertaald zodat een hoveniersbedrijf is toegestaan. In de toelichting van het bestemmingsplan zal een onderbouwing opgenomen worden, waarbij verwezen wordt naar de vrijstelling uit 1999.
3. Fortweg 2 te Heiningen: Op verzoek van de eigenaar wordt voor deze bouwstede de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - voormalig agrarisch bedrijf' opgenomen. Het betreft hier een voormalig akkerbouwbedrijf.
4. Groeneweg 2 en 4 te Heijningen: geconstateerd is dat ter plekke ten onrechte geen aanduiding is opgenomen dat ter plaatse twee bedrijfswoningen zijn toegestaan. Dat is gecorrigeerd.
5. Groeneweg 15 te Noordhoek: De hogere vergunde nokhoogten zijn niet in het bestemmingsplan geregeld. Beide schuren op het perceel zijn hoger dan 10 m. Voor beide schuren wordt een aanduiding opgenomen waarmee een maximum bouwhoogte van 11m voor beide schuren wordt toegestaan.
6. Groeneweg: Op 13 maart 2014 is een vergunning verleend voor het plaatsen van een windmachine voor de nachtvorstschadebestrijding in een kersenboomgaard aan de Groeneweg. Deze vergunning was nog niet verwerkt in het voorontwerpbestemmingsplan en wordt nu alsnog verwerkt.
7. Hazeldonk 4, Langeweg: was aangeduid als gestopt bedrijf en max. cat. 3.1. Aangezien dit een locatie op het bedrijventerrein betreft is bij nader inzien de aanduiding 'gestopt bedrijf' verwijderd.
8. Hoge Zeedijk 20, Zevenbergen: Op het aan de weg gelegen deel van perceel N1488 wordt op verzoek van de eigenaar de geldende bestemming Verkeer teruggelegd.
9. Hoge Zeedijk 58: Bewoner heeft met het waterschap grond geruild. Perceel N1951, de strook met de bestemming Water achter de woning, krijgt de bestemming Agrarisch. De buitenste grens van de tuinbestemming wordt omgezet naar de bestemming Water (N1950).
10. Kreekdijk 1 en 1a, Standdaarbuiten: hier is per abuis de geldende regeling niet goed overgenomen. Hier wordt alsnog weer een bouwvlak opgenomen met de aanduiding - bw.
11. Klundertseweg 29, Zevenbergen: Geconstateerd is dat de geldende bestemmingsvlakken en aanduidingen niet correct waren overgenomen. Dat is gecorrigeerd.
12. Kraaiendijk ong. Omzetten bestemming Verkeer naar Agrarisch en verwijderen aanduiding dijk, achter Kraaiendijk 17 tot aan de Fortweg (ca. 1700 m). Er is geen weg en dijk aanwezig.
13. Kraaiendijk 8 te Heijningen: Om mogelijkheden te bieden voor de bouw van een garage, wordt de woonbestemming vergroot aan de achterzijde en verkleind aan de wegzijde door middel van een tuinbestemming.

14. Kreekdijk 1a in Standaardbuiten: Een solitaire schuur was niet goed geregeld in het voorontwerp. Tijdens de tafeltjesbijeenkomst is afgesproken om de geldende regeling over te nemen: klein bouwvlak met aanduiding 'zonder bedrijfswoning'. Dit wordt alsnog verwerkt.
15. Molendijk 24, Standaardbuiten: Op dit adres is ten onrechte de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - gestopt bedrijf' opgenomen. Deze wordt geschrapt.
16. Oude Heijningseweg 1 in Heijningen. Op verzoek van de eigenaar wordt de bestemming afgestemd op de geldende regeling.
17. Pootweg 13, Langeweg. Verzuimd is om de aanduiding plattelandswoning op te nemen op basis van de opgestelde RO. De aanduiding als plattelandswoning wordt alsnog opgenomen.
18. Stadsdijk 45a te Oudemolen: Agrarisch bedrijf ter plaatse is gestopt. Op verzoek van de eigenaar wordt de aanduiding VAB opgenomen. Tevens wordt de aanduiding max bebouwd oppervlak = 1500 verwijderd.
19. Steenweg 2 tankstation: Het bestemmingsvlak wordt vergroot overeenkomstig het geldende bestemmingsplan.
20. Geluidszone industrieterrein Moerdijk: deze was niet correct weergegeven en is aangepast aan de laatste informatie van de provincie.

Aanpassingen in de planregels:

1. In de regels van Bedrijf – Agrarisch aanverwant nog de mogelijkheden voor nevenactiviteiten opnemen in lijn met de mogelijkheden in de derde herziening.
2. De regeling voor nevenactiviteiten voor agrarische bedrijven en agrarisch verwante bedrijven was in het geldende bestemmingsplan ruimer/anders dan in het voorontwerp. Dit wordt meer op elkaar aangesloten. Tevens was niet duidelijk of deze nevenactiviteit alleen in de schuren mag, of ook op de gronden bij het bedrijf. Dit is in de regels verduidelijkt.
3. De archeologische bestemming wordt aangepast aan de gemeentelijke erfgoedverordening.
4. Geconstateerd is dat er nabij de Volkerraksluizen in het geldende bestemmingsplan max. 3.500 m² aan gebouwen is toegestaan ten behoeve van het sluiscomplex (binnen de geldende bestemming Waterstaatsdoeleinden). Dit was niet verwerkt in het voorontwerp en is aangepast.
5. Op diverse plekken zijn de regels kritisch bekeken en waar nodig verduidelijkt.

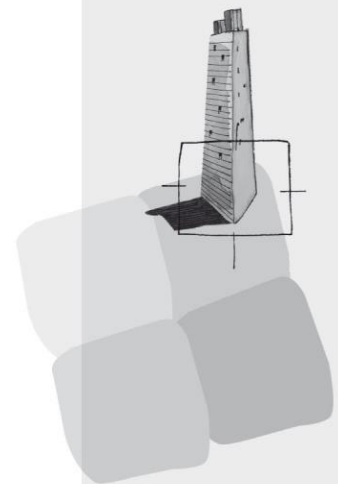
Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Moerdijk

Contactpersoon
Mevr. Daniella de Kuijper

Projectleiding
Henk Veldhuis

Projectnummer
219.00.05.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Adviseurs voor
leefomgeving en
omgevingsrecht BNSP
Utrechtseweg 7
3811 NA Amersfoort
T 033 465 65 45
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en
Amersfoort

Bijlage 23 Standaard advies groepsrisico

BRANDWEER

Gemeente Moerdijk
T.a.v.: College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 40
4760 AA ZEVENBERGEN

Fabriekstraat 34, Tilburg
Postbus 3208
5003 DE Tilburg
Telefoon (088) 2250100
www.brandweermwb.nl

Datum	8 december 2016	Behandeld door	Metha de Heer/Harry Killaars
Onze referentie	U.012285	Doorkiesnummer	06-53625089
Uw referentie		E-mail	info@brandweermwb.nl
Uw brief van		Onderwerp	Standaardadvies 2017

Geacht college,

Een deel van uw gemeente is gelegen in het invloedsgebied van één of meerdere Brzo bedrijven en/of van een spoorlijn, autoweg of buisleiding. Uw beleid en de besluiten externe veiligheid inrichtingen c.q. Buisleidingen en Transportroutes verplicht u het groepsrisico te verantwoorden van ieder ruimtelijk besluit dat u in dit invloedsgebied neemt. Verder dient u het Dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Midden- en West- Brabant iedere keer in de gelegenheid te stellen om te adviseren inzake de rampenbestrijding en de zelfredzaamheid.

Werkingsfeer advies

Met deze brief voorzien wij u van een standaard advies 2017, voor ruimtelijke ontwikkelingen in het invloedsgebied van een Bevi inrichting en/of de infrastructuur. U kunt dit standaard advies gebruiken voor de verantwoording van het groepsrisico voor ruimtelijke ontwikkelingen. In onderstaand overzicht kunt u zien wanneer u het standaardadvies kunt gebruiken en wanneer u de Veiligheidsregio Midden- en West- Brabant in de gelegenheid moet stellen een maatwerkadvies uit te brengen. Daarnaast heeft de Omgevingsdienst Midden en West Brabant signaleringskaarten en standaard groepsrisicoverantwoordingen per gemeente gemaakt.

Werking van het standaard advies

1. Ontwikkelingen buiten de 750 m¹ van een niet-categoriale Bevi inrichting.
2. Ontwikkelingen buiten de 200 m¹ van een categoriale Bevi inrichting, spoorlijn, autoweg, waterweg of buisleiding¹.
3. Ontwikkeling buiten de 30 m¹ en tot een afstand van 200 m¹ van een categoriale Bevi inrichting, spoorlijn, autoweg, waterweg of buisleiding waarin geen nieuwe bijzonder kwetsbare objecten² worden toegestaan.
4. Kleine bestemmingsplannen behoudens ruimtelijke plannen waarin bijzonder kwetsbare objecten worden mogelijk gemaakt.

---

¹ Spoorlijn, autoweg, waterweg en buisleiding welke als risicovolle infrastructuur zijn benoemd in het besluit externe veiligheid transport.

² Kinderdagverblijven, buitenspeeltuinen, basisscholen en zorgcentra zoals: ziekenhuizen, verpleegtehuizen, hospices of tehuizen voor verstandelijk en/of lichamelijke gehandicapten, kampeertreinen, evenemententreinen of gebouwen met veel bezoekers en de vitale infrastructuur.

BRANDWEER

Maatwerkadvies

1. Ontwikkeling binnen de 750 m¹ meter van een niet-categoriale Bevi inrichting.
2. Ontwikkelingen binnen de 30 m¹ van een spoorlijn, autoweg of buisleiding.
3. Ontwikkeling buiten de 30 m¹ en tot een afstand van 200 m¹ van een categoriale Bevi inrichting, spoorlijn, autoweg of buisleiding waarin de komst van nieuwe bijzonder kwetsbare objecten wordt mogelijke gemaakt.
4. Bestemmingsplannen waarin Bevi inrichtingen mogelijk gemaakt worden of aanwezig zijn.
5. Nieuwe milieuvergunningen of wijzigingen op bestaande milieuvergunningen voor Bevi inrichtingen waarbij de PR-10⁻⁰⁶ groter wordt of bij aanwezig is.

Het beleid van de Veiligheidsregio is dat alle nieuwe bijzonder kwetsbare objecten zoveel mogelijk geweerd dienen te worden binnen de 750 m¹ van een niet-categoriale Bevi inrichting en nieuwe bijzonder kwetsbare objecten binnen 200 meter van een categoriale Bevi inrichting en risicovolle infrastructuur. Aanvragen voor maatwerk adviezen kunt u richten aan info@brandweermwb.nl.

Verantwoording van het groepsrisico

Dit advies ontslaat u niet van de verplichting om bij uw besluit het groepsrisico te verantwoorden. In deze verantwoording kunt u voor de volgende onderdelen gebruik maken van dit advies voor de onderdelen:

- a) mogelijk te treffen maatregelen ter verbetering van de veiligheid;
- b) mogelijkheden voor de rampenbestrijding;
- c) mate van zelfredzaamheid van de aanwezigen.

De Veiligheidsregio Midden- en West- Brabant geeft het advies om kwetsbare personen via ruimtelijke besluiten beter te beschermen. Reden hiervoor is dat het niet alleen gaat om het wel of niet kunnen vluchten of schuilen uit een eventueel effectgebied. Ook het feit dat bij blootstelling aan toxische stoffen kleine kinderen, zieke en oudere personen eerder het slachtoffer zullen worden dan gezonde personen van middelbare leeftijd speelt hierin een rol.

Het is uw bevoegdheid om af te wijken van een advies van de Veiligheidsregio Midden en West Brabant. De afwijking dient u dan wel nadrukkelijk in de verantwoording van het groepsrisico van het betreffende ruimtelijke plan te motiveren.

Scenario's

De scenario's waardoor het plangebied getroffen kan worden is afhankelijk van de aanwezige risicobron (risicovolle inrichting, weg, water en/of spoor). De meest voorkomende scenario's welke zich zullen voordoen, wanneer er sprake is van een situatie voor een standaard advies zijn:

Toxische wolk

Er komt een wolk met giftige stoffen vrij die zich verspreid in de omgeving. Deze kan ontstaan als gevolg van:

- een brand bij een inrichting met gevaarlijke stoffen (giftige verbrandingsproducten, rookwolk),
- en/of het lek raken van een container/tankwagen/spoorketelwagon met gevaarlijke stoffen (door uitdamping verspreiding in de omgeving).

Aanwezigen in het plangebied die worden blootgesteld aan de toxische wolk kunnen ernstige gezondheidsschade oplopen en kwetsbare groepen (longpatiënten, kleine kinderen etc.) kunnen in een 'worstcase scenario' overlijden. Overige gevolgen zijn last van de luchtwegen en branderige ogen.

Explosie

Een explosie kan optreden bij een LPG tankstation, bij een inrichting of bij het transport van onder druk vervoerd gas (weg, water en/of spoor). Door het instantaan falen, bijvoorbeeld als gevolg van een ongeluk, komt de inhoud spontaan en explosief vrij. De stof zal waarschijnlijk ontbranden wat eveneens voor schade zorgt.

Het 'worstcase scenario' is dat de tank door een externe brand wordt opgewarmd, waardoor deze door de oplopende interne druk faalt. Hierdoor komt de inhoud onder zeer grote druk explosief vrij en ontbrandt direct.

BRANDWEER

De warmtestraling in de omgeving is direct dodelijk zowel binnen als buiten. Op grotere afstand zullen aanwezigen brandwonden oplopen. Verder is er veel schade aan gebouwen als gevolg van de druk Fakkelfbrand

Dit scenario treedt op bij aardgastransportleidingen. Door een lekkage, scheur of volledige breuk van de buisleiding kan het aardgas vrijkomen en tot ontbranding worden gebracht door een ontstekingsbron in de nabijheid. Het vrijgekomen aardgas zal hierbij in brand vliegen wat gepaard gaat met een druk en hevige hitteontwikkeling in de vorm van een fakkelfbrand. Door de hitte kunnen personen overlijden en/of brandwonden oplopen.

Mogelijke maatregelen ter verbetering van de veiligheid (a) onderdeel van de verantwoording Groepsrisico

Ter verbetering van de veiligheid adviseren wij u de volgende standaard maatregelen te (laten) treffen:

1. Actief communiceren met de burgers in het invloedsgedebied over de risico's en de mogelijk te nemen maatregelen. Werknemers en bewoners moeten op de hoogte zijn van wat men moet doen in geval van een groot incident. Dit vraagt om een actief beleid op het gebied van risicocommunicatie.
2. De inrichtinghouders te stimuleren in hun ontruimingsplan aandacht te besteden aan externe incidenten. De BHV organisatie moet niet alleen voorbereid zijn op interne incidenten, maar moet ook weten hoe te handelen bij een incident met toxische stoffen of toxische verbrandingsproducten in de omgeving.
3. Vanaf 2015 is in de Veiligheidsregio MWB het alerteringsstelsel CBIS operationeel, wat als hulpmiddel voor BHV organisaties gebruikt kan worden. Alle bedrijven en instellingen in uw gemeente kunnen zich aanmelden op dit stelsel. Gebruik hiervoor de website: www.cbisbrabant.nl

Bij bestemmingplannen waarbij zich een toxisch scenario kan voordoen adviseren wij u tevens de volgende maatregelen:

1. Bij gebruik van mechanische ventilatie in nieuwe bouwwerken: een afsluitbare mechanische ventilatie toe te passen.
Bij het vrijkomen van toxische stoffen zullen deze door de mechanische ventilatie de gebouwen ingezogen worden. In het algemeen is een mechanische ventilatie niet (makkelijk) uit te zetten. Om binnen afgeschermd te zijn van toxische stoffen moet de ventilatie of centraal of met een noodknop uit te zetten zijn.
2. Extra controle bij bouwvergunningen op de detaillering van gevels en ramen, waardoor overmatige ventilatie als gevolg van tocht niet kan plaatsvinden. Wanneer de voorwaarden uit het bouwbesluit 2012 strikt worden nageleefd blijft het binnenklimaat van een bouwwerk voldoende veilig gedurende ca 4 uur.

Mogelijkheden voor de rampenbestrijding (b) onderdeel van de verantwoording Groepsrisico

Opkomsttijd

Voor een goede bestrijdbaarheid is het noodzakelijk dat de brandweer voldoende snel ter plaatse kan komen. De knelpunten met de opkomsttijd binnen uw gemeente kunt u globaal terug zien in de afbeelding in de bijlage 1, Voor een exacte opkomsttijd kunt u de postcodechecker raadplegen op:

www.brandweermwb.nl/Brandveiligheid/Brandweerbereikbaarheid

Door het Algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant zijn in het Dekkings- en spreidingsplan 2015-2019 de opkomsttijden voor de brandweer vastgesteld. In onderstaande tabel zijn deze opkomsttijden weergegeven:

Acht minuten	Twaalf minuten
woonfunctie voor 2003	woonfunctie na 2003
celfunctie	kantoorfunctie
gezondheidszorgfunctie	winkelfunctie
logiesfunctie	onderwijsfunctie overige
onderwijsfunctie basisonderwijs tot 12 jaar	industriefunctie
bijeenkomstfunctie bestemd voor kinderdagopvang	sportfunctie
	bijeenkomstfunctie overige
	overige gebruiksfunctie

BRANDWEER

Wanneer een ontwikkeling plaatsvindt buiten de genoemde opkomsttijd moeten er maatregelen worden getroffen. Door de Veiligheidsregio MWB is een Toolbox met instrumenten ontwikkeld, welke de gemeente kan gebruiken ter compensatie van de te lange opkomsttijden. Wij adviseren u de Toolbox te implementeren binnen uw gemeentelijke organisatie.

Waarschuwings- en alarmeringsinstallatie

Binnen de bebouwde kom is er veelal voldoende dekking van de WAS-installatie daarnaast is NL Alert operationeel voor vele mobiele telefoons. Bij ontwikkelingen buiten de bebouwde kom adviseren wij u na te gaan of de dekking voldoende is. In de bijlage is een overzicht opgenomen van de dekking van de WAS-installatie in uw gemeente.

Adequate bluswatervoorziening

Een adequate bluswatervoorziening is een bluswatervoorziening die:

- de mogelijkheid biedt om middels een verbinding met de bluswatervoorziening, binnen drie minuten na aankomst, een tankautospuiter van bluswater te voorzien;
- na aansluiting direct en onafgebroken voldoende water uit de bluswatervoorziening kan leveren.

De benodigde bluswatercapaciteit voor de adequate bluswatervoorziening is afhankelijk van de mogelijke scenario's. In bijlage 4 is dit inzichtelijk gemaakt. Voor bijzondere Infrastructuur en bijzondere industriegebieden met BRZO inrichtingen is een maatwerkadvies noodzakelijk.

Bluswatervoorziening voor bovenmatige risico's

De benodigde bluswatercapaciteit voor de bovenmatige risico's bedraagt 240 m³/h. Deze bluswatervoorziening moet op maximaal 2.500 m¹ van de objecten aanwezig te zijn. Voorbeelden van deze bluswatervoorzieningen zijn, vijvers, waterlopen en bluswaterriolen. Deze bluswatervoorziening dient op regionaal niveau binnen 60 minuten ingezet te kunnen worden en open water dient dan ook in ruime mate voorradig te zijn

Brandweer Midden West Brabant beschikt over drie watertransportsystemen WTS

WTS	opbouwtijd	pompdruk	drukverlies	zuighoogte	debiet
WTS 200	15 min	5 bar	2 bar /100 m ¹	3 m ¹	2000 l/min
WTS 1000	30 min	10 bar	2 bar /100 m ¹ 75 mm slangen 0.7 bar /100 m ¹ 150 mm slangen	3 m ¹	4000 l/min
WTS 2500	60 min	10 bar	2 bar /100 m ¹ 75 mm slangen 0.16 bar /100 m ¹ 150 mm slangen	3 m ¹	2000 l/min

Het dekkings- en spreidingsplan in Midden en West Brabant voor de WTS systemen zijn zodanig gepositioneerd in de regio zodat de opkomsttijden van de systemen WTS 200 en WTS 2500 in uw gemeente ook ingezet kunnen worden binnen de noodzakelijke opbouwtijd.

Bereikbaarheid

De planlocatie moet bereikbaar zijn voor voertuigen van hulpverleningsdiensten. De eisen ten aanzien van de bereikbaarheid zijn opgenomen in de brancherichtlijn handreiking bluswatervoorziening en bereikbaarheid. Als de wegen in het plangebied voldoen aan de CROW 165 zijn geen problemen met de bereikbaarheid te verwachten.

Zelfredzaamheid (c) onderdeel van de verantwoording Groepsrisico

In de verantwoording moet u aangeven hoe het is gesteld met de zelfredzaamheid van de aanwezigen in het plangebied. In onderstaande tabel is de zelfredzaamheid van aanwezigen voor een aantal standaard functies beoordeeld. Bij de beoordeling zijn de volgende aspecten mee genomen:

- Fysieke gesteldheid bewoners of aanwezigen: kunnen de personen zich tijdig voortbewegen en zelfstandig in veiligheid brengen?
- Zelfstandigheid bewoners of aanwezigen: kunnen de personen zelfstandig een gevaarinschatting maken en zich zelfstandig in veiligheid brengen?
- Alarmeringsmogelijkheden bewoners of aanwezigen: kunnen de personen tijdig worden gealarmeerd?

BRANDWEER

- Vluchtmogelijkheden gebouw & omgeving: heeft het gebouw voldoende vluchtmogelijkheden? Is het gebouw geschikt om te schuilen? Zijn er voldoende mogelijkheden om het gebied te ontvluchten?
- Mogelijkheden tot gevaarinschatting van het toxisch scenario: laat het ongeval zich tijdig aankondigen en is de dreiging herkenbaar door het afgaan van de WAS installatie en/of NL Alert? En is de dreiging duidelijk herkenbaar?

Scenario	Gebouw-type	Afwegingscriteria				
		Fysieke gesteldheid personen	Zelfstandigheid personen	Alarmeringsmogelijkheden personen en aanwezigen	Vluchtmogelijkheden gebouw & omgeving	Gevaarinschattingmogelijkheden-scenario
Toxisch	Woning	+	+	+/-	+	+/-
	Kantoor	+	+	+	+	+/-
	Detailhandel	+	+	+	+	+/-
	Bedrijf	+	+	+/-	+/-	+/-
	Bijzonder kwetsbaar ³	-	-	+	+	+/-
Explosie	Woning	+	+	+/-	+/-	+/-
	Kantoor	+	+	+	+/-	+/-
	Detailhandel	+	+	+	+/-	+/-
	Bedrijf	+	+	+/-	+/-	+/-
	Bijzonder kwetsbaar	-	-	+	+/-	+/-

De genoemde maatregel risicocommunicatie verbetert de zelfredzaamheid voor wat betreft de inschattingmogelijkheden van gevaar. De genoemde maatregelen ventilatie en detaillering verbeteren de vluchtmogelijkheden/schuilmogelijkheden. Aandachtspunt zijn bedrijfsloodsen waar meerdere personen verblijven. De eisen voor de luchtdichtheid van loodsen zijn vrij laag, waardoor de luchtkwaliteit gedurende een toxisch scenario niet voor 4 uur is gegarandeerd.

Hoogachtend,

Namens het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant,
Afdelingshoofd Risicobeheersing,

H. Sijbring

- Bijlage 1 Opkomsttijden van de gemeente.
- Bijlage 2 Overzicht WAS installatie in de gemeente.
- Bijlage 3 Folder van standaard tot maatwerk
- Bijlage 4 Bluswater
- Bijlage 5 Risicoprofiel

³ Deze functie kan alleen voorkomen als bestaande functie. Wanneer het een nieuwe functie betreft, moet er een gedetailleerd advies worden aangevraagd.

Bijlage 24 Risicobeschrijving PRB leiding

III TOELICHTING

In de toelichting op het bestemmingsplan dient het onderdeel “Externe veiligheid” verder toegelicht te worden.

1. Externe veiligheid

1.1 Buisleidingen met aardolieproducten

Het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en de bijbehorende Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb) zijn op 1 januari 2011 in werking getreden. Het Bevb regelt onder andere welke veiligheidsafstanden moeten worden aangehouden rond buisleidingen met gevaarlijke stoffen. De normstelling regelt op vergelijkbare wijze als het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) de externe veiligheidsaspecten van buisleidingen. Er worden normen en richtwaarden gesteld voor het plaatsgebonden risico en er geldt een verantwoordingsplicht voor het groepsrisico. In de Revb is opgenomen dat het plaatsgebonden risico, het groepsrisico, en het effect van maatregelen ter beperking van het risico worden berekend met de 'Rekenmethodiek Bevb', bestaande uit de 'Handleiding Risicoberekeningen Bevb' en het rekenpakket Safeti-NL voor aardolieproducten.

1.1.1. Plaatsgebonden risico PRB-leiding

Conform de “Handleiding risicoberekeningen Bevb” (versie 2.0, 1 juli 2014) met het rekenpakket Safeti-NL versie 6.54. zijn door Adviesgroep Save van de Antea Group in opdracht van de leidingbeheerder Petrochemical Pipeline Services B.V. de risico's voor de PRB-leiding bepaald.

Administratieve gegevens

Naam buisleiding:	Pijpleiding Rotterdam Beek (PRB-leiding)
Exploitant:	Petrochemical Pipeline Services B.V. Postbus 1163 6160 BD Geleen

Algemene beschrijving PRB-leiding

Gegevens buisleiding zoals ook opgenomen in RRGs:

- Naam leidingeigenaar: Petrochemical Pipeline Services BV
- Stof: vloeibare koolwaterstoffen (klasse 1)
- Diameter: 8 inch / 209,44 mm
- Totale lengte: 196 km
- Maximale werkdruk: 68 bar
- Mitigerende maatregelen: geen
- Ligging bovenkant buisleiding: $\geq 0,6$ m-mv
- Leidingtype: HTL
- Staalsoort: X46, grade B

Risicoverhogende objecten

De PRB-leiding is niet binnen de ‘high impact zone’ (ashoogte + 1/3 bladlengte) van windturbines gelegen.

Berekend plaatsgebonden risico en effectafstanden

Er zijn voor 3 representatieve leidingdelen (1 in het tracé Rotterdam-Oosterhout, 1 in het tracé Oosterhout-Soerendonk en 1 in het tracé Soerendonk-Chemelot) het plaatsgebonden risico en de schade effecten berekend. Onderstaand zijn de berekende risico- en effectafstanden in meters vanaf het hart van de leiding weergegeven.

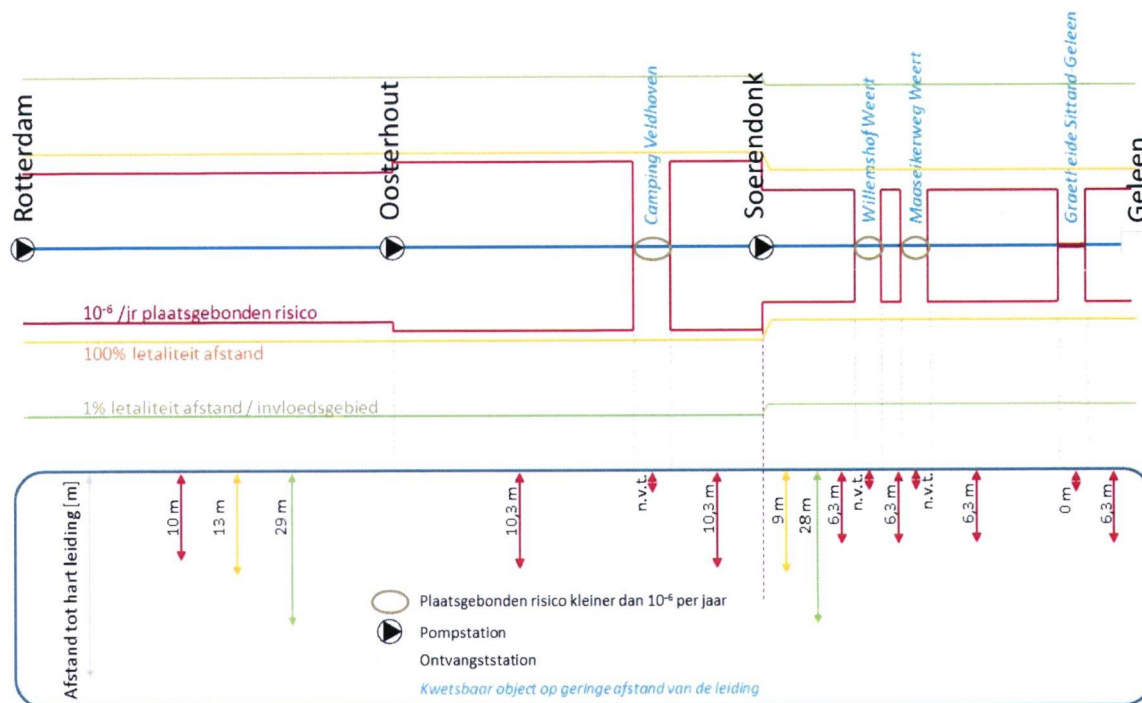
Tracé		Rotterdam-Oosterhout	Oosterhout-Soerendonk	Soerendonk-Chemelot
	Weerklasse	[m]	[m]	[m]
10⁻⁶ /jaar plaatsgebonden risico		10	10,3	6,3
Invloedsgebied (1% letaliteit)	D5	29,2	29,2	28,2
Invloedsgebied (1% letaliteit)	F1.5	22,5	22,5	21,6

Op basis van een zogenaamde knelpuntenanalyse zijn in 2012 door Petrochemical Pipeline Services B.V. een aantal mogelijke knelpunten geconstateerd. Het betreffen de volgende locaties:

Gemeente Sittard Geleen: Oudeweg 48
 Gemeente Veldhoven : Camping Molenvelden
 Gemeente Weert: Willemshof 2, Maaseikerweg 143 en 158

In de QRA zijn deze aandachtslocaties specifiek gemodelleerd en beoordeeld. Zie onderstaand schematisch overzicht voor een samenvatting van de resultaten.

Schematische weergave risico- en effectafstanden PRB-leiding

Toetsing plaatsgebonden risico

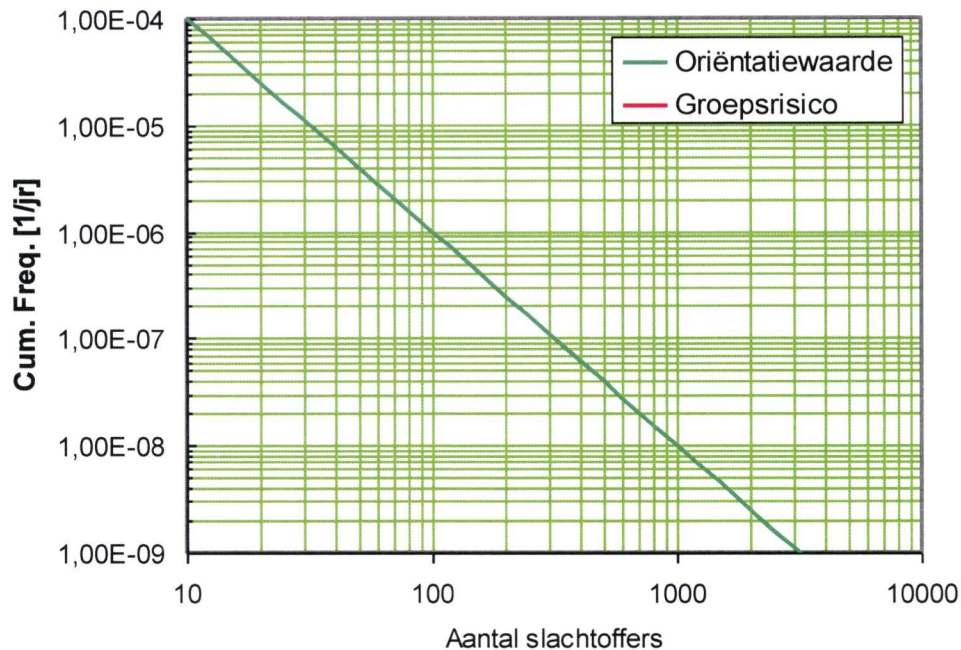
Binnen het plangebied zijn geen (geprojecteerde) kwetsbare objecten binnen het 10⁻⁶ per jaar plaatsgebonden risico gelegen.

1.1.2. Groepsrisico PRB-leiding

Het maximaal aantal slachtoffers als gevolg van een breuk van de PRB-buisleiding is langs het totale tracé kleiner dan 10, zie onderstaande fN-curve. Er is derhalve geen sprake van een groepsrisico.

Voor de groepsrisicoberekeningen is ervan uitgegaan dat er zich geen objecten binnen 10⁻⁶ /jaar plaatsgebonden risicocontour (en daarmee binnen 100% letaliteitsafstand) bevinden. Onder deze voorwaarde mag de bevolkingsdichtheid binnen het invloedsgebied maximaal 60.000 personen per

hectare bedragen of mag het maximaal aantal personen binnen een object in invoedsgebied 1.100 personen bedragen voordat het aantal slachtoffers van 10 personen wordt overschreden. Deze situatie komt niet voor langs de PRB-leiding. De hoogste personendichtheid komt voor in Weert, waar sprake is van een drukke woonwijk. Conform de "Handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico" van VROM komt dit overeen met een bevolkingsdichtheid van 70 personen per hectare.

Figuur Groepsrisicocurve PRB-buisleiding (maximaal aantal slachtoffers kleiner dan 10 en derhalve niet zichtbaar in de grafiek)

Bijlage 25 Nota zienswijzen

**Nota zienswijzen bestemmingsplan
buitengebied**

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

**Nota zienswijzen bestemmingsplan
buitengebied**

7 december 2017

Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema, adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Zienswijzen	5
2.1	ABAB	5
2.2	Achterdijk 121, Zevenbergschen Hoek	8
2.3	Blaaksedijk 14a, Fijnaart	10
2.4	Bredaschedijk 4, Zevenbergschen Hoek	12
2.5	Buitendijk West 7, Klundert	13
2.6	Delta Infra	15
2.7	Hamseweg 11, Langeweg	17
2.8	Hazeldonk 1, Langeweg	18
2.9	Hokkenberg 1, Langeweg	20
2.10	Hokkenberg 8, Langeweg	21
2.11	Kadedijk 79, Fijnaart	23
2.12	Koekoekendijk 14, Moerdijk	24
2.13	Krauwelsgors 2 en 2a, Langeweg	25
2.14	Langeweg 11, Zevenbergen	29
2.15	Langeweg-Zuid 4, Standdaarbuiten	31
2.16	LSNed	36
2.17	Markdijk 1, Klundert	36
2.18	Molendijk 21, Standdaarbuiten	38
2.19	Oude Heijningseweg 1, Heijningen	40
2.20	Oude Heijningsedijk 16b, Heijningen	41
2.21	Oude Heijningsedijk 30, Heijningen	43
2.22	Oudemolenseweg 7b, Fijnaart	45
2.23	Pelgrimsdijk 5 , Zevenbergen en Derde weg 7, Zevenbergschen Hoek	46
2.24	Pelgrimdijk 9a, Zevenbergschen Hoek - (eigenaar)	48
2.25	Pelgrimdijk 9a, Zevenbergschen Hoek - (omwonenden)	50
2.26	Postbaan 1, Heijningen	52
2.27	PPS	52
2.28	Provincie Noord Brabant	53
2.29	Rijkswaterstaat	60
2.30	Rotterdam-Rijn Pijpleiding	62
2.31	Stadsedijk 45c, Oudemolen	65
2.32	Gronden nabij Stadsedijk 83, Heijningen	68
2.33	Westmiddelweg 1, Oudemolen	70
2.34	Windpark Sabina	72
2.35	Zevenbergseweg 11, Klundert	74
2.36	Zevenbergseweg 13 en Klundertsedijk 4a, Klundert	76
2.37	ZLTO	81

2.38	Zuidlangeweg 1a, Oudemolen	83
2.39	Zuidlangeweg 11, Oudemolen	86
3	Ambtshalve aanpassingen	88
4	Staat van wijzigingen	91

1 Inleiding

In dit document wordt verslag gedaan van de binnengekomen zienswijzen ten aanzien van het ontwerp van het bestemmingsplan Buitengebied Moerdijk (BP30). In de periode van 14 september tot en met 25 oktober 2017 heeft het ontwerp van het bestemmingsplan Buitengebied Moerdijk (BP30) met de daarbij behorende stukken voor een ieder ter inzage gelegen in het gemeentehuis van Moerdijk.

In totaal zijn er 38 schriftelijke zienswijzen ingediend binnen de gestelde termijn. In deze nota zijn alle zienswijzen behandeld en wordt aangegeven in hoeverre deze aanleiding geven tot wijzigingen in het vastgestelde bestemmingsplan (hoofdstuk 2). Daarnaast zijn er enkele ambtshalve wijzigingen waarvan wordt voorgesteld om deze als aanpassing in het bestemmingsplan door te voeren. Deze zijn beschreven in hoofdstuk 3.

2 Zienswijzen

2.1 ABAB

Samenvatting

In het ontwerpbestemmingsplan zijn geen planologische mogelijkheden opgenomen om permanente teeltondersteunende voorzieningen te realiseren. In de Commentaarnota vooroverleg en inspraak wordt door het college aangegeven, onder verwijzing naar paragraaf 2.1 onder I, dat de provincie Noord-Brabant zou hebben gesteld dat er geen permanente teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak zijn toegestaan. Er zou dan strijdigheid zijn met artikel 3.1 lid 2 onder d van de Verordening ruimte 2014.

Reclamant stelt dat dit een onjuiste lezing van de verordening is. Immers, op grond van artikel 3.1 lid 2 onder d is bepaald dat permanente voorzieningen binnen een bouwperceel moeten worden opgericht.

Afhankelijk van de ligging in een bepaald gebied zou een vollegrondsteeltbedrijf een bepaalde oppervlakte teeltondersteunende voorzieningen kunnen realiseren. In de groenblauwe mantel zou volgens de Verordening ruimte 2014 de oppervlakte van permanente teeltondersteunende voorzieningen ten hoogste 3 ha mogen bedragen. In gemengd landelijk gebied geldt er geen oppervlaktemaatvoering van het realiseren van permanente teeltondersteunende voorzieningen, zie artikel 7.2 lid 2 Verordening ruimte 2014.

In het ontwerpbestemmingsplan is ten onrechte geen wijzigingsbevoegdheid opgenomen waarin de mogelijkheid wordt geboden om een bestemmingsvlak op te nemen voor permanente teeltondersteunende voorzieningen. In dit verband verwijst reclamant naar de wijzigingsbevoegdheidsbepaling die door de gemeenteraad van de gemeente Etten-Leur is opgenomen, waarin permanente teeltondersteunende voorzieningen, aansluitend aan het bouwvlak, tot een maximum van 8 ha mogelijk worden gemaakt. Dit betekent dat door gebruikmaking van de wijzigingsbevoegdheid, er een bouwvlak en aanduiding komt voor alleen permanente teeltondersteunende voorzieningen en die voorziening ook wordt gerealiseerd binnen dat bouwperceel. Daarbij bestaat dan geen strijdigheid meer met de Verordening ruimte 2014.

Bij diverse locaties is al een vergunning afgegeven voor permanente teeltondersteunende voorzieningen, hoger dan 1,5 meter. Dit betekent dat in al die gevallen de bestaande teeltondersteunende voorzieningen onder het overgangsrecht zouden vallen.

Gemeentelijke reactie

Reclamant verwijst naar artikel 3.6.10 van het bestemmingsplan Buitengebied zoals op 30 september 2013 is vastgesteld door de gemeente Etten-Leur. Dit bestemmingsplan is afgestemd op de Structuurvisie ruimtelijke ordening Noord-Brabant, zoals in werking getreden op 1 januari 2011. In de bijbehorende Verordening ruimte Noord-Brabant 2012 is geregeld dat permanente teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak niet zijn toegestaan. De Afdeling heeft vervolgens op 25 februari 2015 beslist (zie ABRvS 25 februari 2015, 201311649/1/R3) (<https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/zoeken-in-uitspraken/tekst-uitspraak.html?id=82776>) dat de

opgenomen wijzigingsbevoegdheid in artikel 3.6.10 onder c voorziet in nieuwvestiging in agrarisch gebied, en dit is in strijd met de verordening.

Voor de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied wordt aangesloten bij de meeste recente provinciale Verordening ruimte 2014. In artikel 6.2 en 7.2 van de Verordening ruimte 2014 is aangegeven dat permanente teeltondersteunende voorzieningen uitsluitend binnen het bouwperceel kunnen worden toegestaan.

Het 'bouwperceel' is in de Verordening ruimte 2014 gedefinieerd als:

"aaneengesloten (virtueel) vlak waarop functioneel bij elkaar behorende bebouwing en voorzieningen worden geconcentreerd, bestaande uit een bouwvlak, waarbinnen de gebouwen zijn toegelaten, met de direct daaraan grenzende gronden waar ook bouwwerken geen gebouwen zijnde en vergunning-vrije bouwwerken zijn toegestaan;"

Dat betekent dat permanente teeltondersteunende voorzieningen ook direct aangrenzend buiten een bouwvlak kunnen worden toegestaan, voorzover het daarbij niet gaat om een gebouw. Lage, permanente teeltondersteunende voorzieningen kunnen dus aangrenzend aan een bouwvlak of bouwstede worden toegestaan (in de groenblauwe mantel tot max. 3 ha.).

De regels van het bestemmingsplan worden hierop dan ook aangepast. Gecontroleerd is dat het bij reeds verleende vergunningen gaat om lage permanente voorzieningen (die bij recht mogelijk zijn) of om voorzieningen die onder de regeling van het bestemmingsplan aan te merken zijn als hoge tijdelijke voorzieningen, die aansluitend aan het bouwvlak zijn gelegen. Ook deze zijn dus bij recht toegestaan.

Naar aanleiding van de gehouden hoorzittingen over de nota zienswijzen is nogmaals gecontroleerd of de regeling van teeltondersteunende voorzieningen in het nieuwe bestemmingsplan aansluit bij de Visie Buitengebied en in ieder geval niet beperkender is dan het geldende bestemmingsplan.

Ten opzichte van het huidige bestemmingsplan blijkt een verschil te bestaan. Het gaat dan om de mogelijkheden voor containervelden en stellingenteelt. In het huidige bestemmingsplan staat een vrijstellingsmogelijkheid, waarmee onder voorwaarden meegewerkt kan worden. De provincie heeft aan een aantal zinsdelen van deze regeling goedkeuring onthouden. De regeling stond eerst toe dat ook buiten het bouwvlak en de bouwstede deze voorzieningen mogelijk waren, tot een oppervlakte van maximaal 2 hectare. Goedkeuring is onthouden aan de zinsdelen "buiten het bouwvlak".

Daarmee resteerde een regeling waarmee op de bouwstede containervelden en stellingenteelt toegestaan mocht worden, tot maximaal 2 hectare. Een bouwstede kan echter maar maximaal 1,5 hectare groot zijn. De regels sloten dus, na onthouding van goedkeuring van de provincie, niet helemaal op elkaar aan.

In de afgelopen jaren zijn enkele vergunningen verleend, op grond van deze vrijstellingsmogelijkheid. Daarbij is gebruik gemaakt van de oppervlakte van 2 hectare, die in de regels was blijven staan. Dit betekent dat in deze vrijstellingen ook buiten de bouwstede containervelden en stellingen zijn toegestaan.

In het nieuwe bestemmingsplan is voor deze voorzieningen een onderscheid gemaakt in hoogte (als gevolg van een begripsbepaling in het provinciale beleid):

- tot 1,5 meter hoog mogen containervelden en stellingen buiten het bouwvlak/bouwstede, in principe onbeperkt in oppervlakte (behalve in de groen-blaauwe zone en in het beschermd stadsgezicht).
- hoger dan 1,5 meter mogen deze alleen tijdelijk (maximaal 6 maanden per jaar) en onbeperkt in oppervlakte) of als ze permanent blijven staan, alleen op het bouwvlak/bouwstede (tot maximaal 5.000 m²).

Voor containervelden en stellingen hoger dan 1,5 meter is het nieuwe bestemmingsplan dus beperkender dan het huidige bestemmingsplan.

Hierdoor zijn de verleende vergunningen in strijd met het nieuwe bestemmingsplan. Om dit op te lossen wordt artikel 3.2.1. onder 'd' aangepast.

Door de toevoeging dat de bestaande hoge teeltondersteunende voorzieningen ook zijn toegestaan, mogen alle voorzieningen die op grond van een verleende vergunning aanwezig zijn, blijven bestaan.

De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	In subparagraaf 4.5.4 wordt beschreven dat lage, permanente teeltondersteunende voorzieningen bij recht ook direct aansluitend buiten bouwvlakken/bouwstede zijn toegestaan, met dien verstande dat ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' de oppervlakte hiervan max. 3 ha. mag bedragen.
Regels	<p>Artikel 3.2.1 onder d. wordt als volgt aangepast:</p> <p><i>"d. op de gronden welke niet zijn gelegen ter plaatse van:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. het bouwvlak;</i> <i>2. de bouwstede;</i> <i>3. de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - solitaire schuur';</i> <p><i>zijn uitsluitend toegestaan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>terrein- en erfafscheidingen,</i> - <i>voorzieningen ten behoeve van de waterbeheersing;</i> - <i>lage tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen;</i> - <i>lage, permanente teeltondersteunende voorzieningen mits gelegen direct aansluitend buiten bouwvlakken/bouwstedes, met dien verstande dat ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' de oppervlakte hiervan max. 3 ha. mag bedragen,</i> - <i>hoge tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen, met uitzondering van de gronden ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' of de dubbelbestemming 'Waarde - Beschermd stadsgezicht', en</i> - <i>bestaande hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen.</i>
Verbeelding	Geen.

2.2 Achterdijk 121, Zevenbergschen Hoek

Samenvatting

Op het perceel aan Achterdijk 121 is sprake van de exploitatie van een varkenshouderij.

- a. Zoals in de inspraakreactie van het voorontwerpbestemmingsplan is aangegeven is in het in-voorbereiding-zijnde bestemmingsplan geen wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor het van vorm veranderen of vergroten van een bouwvlak voor ontwikkeling van de veehouderij. Deze ontwikkeling is wel mogelijk binnen de kaders van de provinciale Verordening ruimte 2014 zoals deze recentelijk is vastgesteld. Reclamant verzoekt alsnog een dergelijke wijzigingsbevoegdheid op te nemen.
- b. In de reactie op het voorontwerpbestemmingsplan is aangegeven dat de proceduretijd tussen een wijzigingsplan of separaat bestemmingsplan nauwelijks verschilt. Dit wordt in twijfel getrokken vanwege het feit dat een separaat bestemmingsplan altijd door de raad moet worden vastgesteld en een wijzigingsplan door het college wordt vastgesteld. Daarnaast zijn in het algemeen de kosten voor een wijzigingsplan lager dan een separate bestemmingsplanprocedure. Wanneer de raad een wijzigingsbevoegdheid opneemt is het voor diverse agrarische ondernemers eenvoudiger om ontwikkelingen te realiseren. Omdat bij iedere uitbreiding van een veehouderij ook moet worden aangetoond dat er sprake is van een zorgvuldige veehouderij zal het opnemen van een wijzigingsbevoegdheid de verduurzaming van de veehouderij in de gemeente Moerdijk niet frustreren.
- c. In het kader van het voorontwerpbestemmingsplan is aan het college verzocht om de begrenzing van het bouwvlak aan de Achterdijk 121 aan te passen, zodat alle aanwezige bebouwing binnen het bouwvlak wordt gesitueerd. In de reactie op dit verzoek is aangegeven dat dit is gecontroleerd en wordt geconcludeerd dat alle bebouwing binnen het bouwvlak is gesitueerd. Ter bewijst is een luchtfoto met het bouwvlak toegevoegd in de Commentaarnota vooroverleg & inspraak. Deze luchtfoto is echter een verouderde foto. Wanneer op de website www.ruimtelijkeplannen.nl de luchtfoto wordt geraadpleegd blijkt dat de voorzijde van een stal en enkele voersilo's buiten het bouwvlak zijn gesitueerd. Een uitsnede van deze foto en het bouwvlak is hieronder weergegeven. De locatie waar de stal en silo's buiten het bouwvlak zijn gesitueerd is rood omcirkeld. Reclamant verzoekt om het bouwvlak op het perceel aan Achterdijk 121 aan te passen zodat alle aanwezige bebouwing binnen het bouwvlak wordt opgenomen.

Weergave ruimtelijkeplannen.nl

weergave met meest recente luchtfoto (2017)

Gemeentelijke reactie

- a. Aan deze zienswijze wordt tegemoet gekomen. Voor vormveranderingen van bouwvlakken van intensieve veehouderijen (zonder vergroting van de oppervlakte) wordt een wijzigingsbevoegdheid met nadere voorwaarden opgenomen in de planregels.
- b. M.b.t. de proceduretijd van verschillende planologische procedures werd bedoeld het verschil tussen een wijzigingsplan en een procedure uitgebreide omgevingsvergunning. Deze zijn redelijk vergelijkbaar. Voor beide is het college van B&W het bevoegde gezag. Een postzegelbestemmingsplan heeft inderdaad wel een langere proceduretijd.
Ook qua kosten zijn een wijzigingsplan en een uitgebreide omgevingsvergunning vergelijkbaar. In de huidige legesverordening gelden voor beide hetzelfde bedrag (€ 7.072,- volgens de legesverordening 2017).
- c. Hieraan wordt tegemoet gekomen. Op basis van de meest recente luchtfoto valt een klein gedeelte van de stal buiten het bouwvlak. Het bouwvlak passen we enigszins aan, waarbij het bouwvlak aan de zuid-oostzijde iets wordt vergroot en aan de noordoostzijde met dezelfde oppervlakte wordt verkleind.

De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Geen
-------------	------

Regels	<p>In artikel 3.6 wordt de volgende wijzigingsbevoegdheid toegevoegd (3.6.5): Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen ten behoeve van de vormverandering van het bouwvlak, van een intensieve veehouderij, ter plaatse van de aanduiding 'intensieve veehouderij', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> – de totale oppervlakte van het bouwvlak mag niet worden vergroot; – vormverandering mag er niet toe leiden dat bestaande bedrijfsbebouwing buiten het bouwvlak komt te liggen; – de in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast; – er geen sprake is van een aantoonbaar onevenredige aantasting van de belangen van eigenaren en gebruikers van omliggende gronden en (agrarische) bedrijven; – er dient sprake te zijn van een zorgvuldige landschappelijke inpassing waarbij wordt getoetst aan de ontwerprichtlijnen uit het Landschapswaardeplan; – er dient te worden voldaan aan de regels omtrent de ammoniakemissie, zoals opgenomen in artikel 3.4.1 onder a. en b. – er dient te worden voldaan aan de regels omtrent een zorgvuldige veehouderij, zoals opgenomen in artikel 3.3.5 onder a. t/m f.
Verbeelding	Aanpassing bouwvlak waarbij het bouwvlak aan de zuid-oostzijde iets wordt vergroot en aan de noordoostzijde met dezelfde oppervlakte wordt verkleind.

2.3 Blaaksedijk 14a, Fijnaart

Samenvatting

- a. Reclamant verzoekt om in het bestemmingsplan het realiseren van hoge tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen (kersenkappen) buiten het bouwvlak bij recht mogelijk te maken, in plaats van via een afwijkingsprocedure.
- b. Reclamant verzoekt om de oppervlakte die toegestaan is voor een streekwinkel bij een agrarisch bedrijf te vergroten naar minimaal 100 m², in plaats van de 50 m² die in het ontwerpbestemmingsplan is opgenomen. Daarnaast wordt verzocht de oppervlakte van een streekwinkel via een afwijkingsprocedure te kunnen vergroten naar minimaal 200 m², in plaats van de 100 m² die het ontwerpbestemmingsplan nu toe staat.
- c. Reclamant verzoekt om in het bestemmingsplan de mogelijkheid op te nemen dat units voor het huisvesten van seizoensarbeiders jaarrond op het perceel mogen staan, waarbij de units maximaal 9 maanden per jaar mogen worden gebruikt en de overige maanden duidelijk zichtbaar buiten gebruik dienen te worden gesteld.

Gemeentelijke reactie

a. Zoals aangegeven in de Commentaarnota Inspraak en Vooroverleg is de impact van teeltondersteunende voorzieningen op het landschap groot. De gemeente wil daarom een goede afweging kunnen maken omtrent de realisatie van deze teeltondersteunende voorzieningen. Als de realisatie hiervan bij recht mogelijk wordt gemaakt, is deze afweging van belangen niet mogelijk. Vanwege de impact van deze voorzieningen is er daarom voor gekozen om teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak alleen door middel van afwijking bij een omgevingsvergunning mogelijk te maken.

b. Voor de toegestane oppervlakte van de nevenactiviteit "verkoop van streek eigen agrarisch producten" is aansluiting gezocht bij het vigerende bestemmingsplan. In het vigerende bestemmingsplan is een maximale oppervlakte van 50 m² opgenomen voor deze nevenactiviteit. Daarnaast is in artikel 3.5.2. een afwijkingsmogelijkheid opgenomen waarmee bij omgevingsvergunning de oppervlakte van de nevenactiviteit 'verkoop van eigen streek eigen agrarische producten' vergroot kan worden tot 100 m².

Omdat een vergroting van de oppervlakte van een streekwinkel niet op iedere locatie in het buitengebied gewenst is, is dezelfde constructie toegepast in het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied. Het gemeentelijk beleid is gericht op versterking van de voorzieningen in de kernen. Streekwinkels kunnen van invloed zijn op het aanbod van voorzieningen in de kernen. Daarom is een beperking noodzakelijk in het oppervlak van deze streekwinkel in het buitengebied. Een oppervlakte van 50 m² past goed bij een locatie waar alleen zelfgeproduceerde of streek eigen agrarische producten worden verkocht. Het is niet de bedoeling dat her en der in het buitengebied kleine supermarkten ontstaan.

c. In de Visie Buitengebied en de gemeentelijke Beleidsnotitie huisvesting arbeidsmigranten heeft de gemeente het beleid rondom de huisvesting van arbeidsmigranten opgenomen. Doel is dat arbeidsmigranten worden gehuisvest in (vrijkomende) woningen op het agrarische erf of in bestaande woningen in de kernen. Alleen als dat niet mogelijk is, mogen tijdelijke voorzieningen (9 maanden per jaar) in de vorm van woonunits binnen het bouwvlak of de bouwstede op het erf

worden geplaatst. Indien woonunits langer dan 9 maanden mogen blijven staan vervalt het tijdelijk karakter en is het voor de gemeente erg lastig om te controleren of voldaan blijft worden aan de voorwaarde dat de units slechts 9 maanden per jaar gebruikt mogen worden. Tot slot biedt de Verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant geen mogelijkheden om ruimere gebruiksmogelijkheden in het ontwerpbestemmingsplan op te nemen.

De zienswijze is ongegrond en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

2.4 Bredaschedijk 4, Zevenbergschen Hoek

Samenvatting

- a. Reclamant is sinds 2001 bewoner van het pand (tot woning verbouwde stal) op het perceel aan Bredaschedijk 4. In 2006 heeft de gemeente aangegeven dat de bewoning van de stal in strijd is met het vigerende bestemmingsplan. De eigenaren hebben opdracht gegeven de cultuurhistorische waarden van de stal te laten onderzoeken, om gebruik te kunnen maken van een mogelijkheid die de provinciale Verordening ruimte 2014 biedt. In het ontwerpbestemmingsplan is voor het perceel een bestemming Agrarisch opgenomen met de aanduiding voormalig agrarisch bedrijf. Verzocht wordt om duidelijkheid of het gebruik van de voormalige bedrijfswoning als woning is toegestaan.
- b. Reclamant verzoekt om de illegale bewoning van de stal positief te bestemmen bij vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied.

Gemeentelijke reactie

- a. Het perceel is in het vigerende bestemmingsplan bestemd als 'Agrarisch'. Er is geen verzoek ingediend de bestemming van het perceel te wijzigen naar een woonbestemming. Bij de inventarisatie voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied is geconstateerd dat de agrarische

bedrijfsvoering is beëindigd. Daarom is de bestemming 'Agrarisch' met een aanduiding 'voormalig agrarisch gebruik' opgenomen. In de regels van het ontwerpbestemmingsplan (artikel 3.1. onder p) is aangegeven dat binnen de bestemming wonen is toegestaan. Het gebruik van de voormalig agrarische bedrijfswoning past daarmee binnen het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied.

- b. Voor wat betreft de legalisatie van de bewoning van de voormalige stal, geldt dat de gemeentelijke Erfgoedverordening geen ruimte biedt om mee te werken aan het verzoek. De provinciale Verordening ruimte 2014 biedt een afwijkingsmogelijkheid om cultuurhistorisch waardevolle panden, te gebruiken als woning. Maar bij vaststelling van de gemeentelijke Erfgoedverordening heeft de gemeenteraad expliciet besloten om voor de gemeente Moerdijk géén categorie cultuurhistorisch waardevolle gebouwen op te nemen. In de Visie Buitengebied is opgenomen dat de Verordening ruimte 2014 weliswaar ruimte biedt voor de bewoning van cultuurhistorisch waardevolle panden, maar dat de gemeentelijke Erfgoedverordening het kader blijft. Dit betekent dat het gemeentelijk beleid géén ruimte biedt om aan het verzoek tegemoet te komen. Daarnaast is het bestemmingsplan Buitengebied een actualisatieplan waarin bestaande (legale) rechten worden vastgelegd. Nieuwe ontwikkelingen worden afgewogen via het dynamisch afwegingskader dat in de Visie Buitengebied is opgenomen. Verzoeken die passen binnen dit afwegingskader doorlopen daarna hun eigen planologische procedure. Dit betekent dat het verzoek om het wonen in de stal positief te bestemmen, middels een eigen procedure aan het gemeentebestuur zal worden voorgelegd. In die procedure zal een discussie gevoerd moeten worden over de vraag of een aanpassing van de Erfgoedverordening gewenst is, in die zin dat een categorie cultuurhistorisch waardevolle gebouwen wordt toegevoegd.

De zienswijze is ongegrond en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

2.5 Buitendijk West 7, Klundert

Samenvatting

Reclamant exploiteert op deze locatie een melkveebedrijf met daarbij ook een varkenshouderijtak. Naar aanleiding van de inventarisatieronde vorig jaar heeft reclamant namens het bedrijf al enige opmerkingen gegeven en de meeste zijn meegenomen. Er zijn echter twee zaken waarvoor aandacht wordt gevraagd.

- a. In het bestemmingsplan is opgenomen dat er buiten het bouwvlak voeropslagen mogen worden gerealiseerd, indien voldaan wordt aan de opgenomen voorwaarden. In een eerder stadium is al verzocht om op de plankaart hier een specifiek differentiatievlak op te nemen, zodat duidelijk is vastgelegd dat de sleufsilos op die plaats buiten het bouwvlak mogen liggen. Verzocht wordt dit alsnog aan te geven op de verbeelding.

Figuur 1 : Gewenst differentiatievlak voor voeropslag

- b. Het bouwvlak heeft zowel de aanduiding 'grondgebonden veehouderij' en 'intensieve veehouderij' (IV). Aangezien grondgebonden veehouderij ook toegestaan is binnen een bouwvlak met functieaanduiding intensieve veehouderij, verzoekt reclamant om de aanduiding 'grondgebonden veehouderij' achterwege te laten. Dit om verwarring te voorkomen.

Gemeentelijke reactie

- a. In de planregels was vastgelegd in het ontwerpbestemmingsplan dat bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de opslag van ruwvoer bij recht aansluitend aan het bouwvlak zijn toegestaan, tot een oppervlakte van 0,5 ha. (artikel 3.2.1, onder e). De bestaande ruwvoeropslag bij het bedrijf paste binnen deze regeling. Op grond van de reactie van de provincie Noord Brabant wordt deze regeling bij recht omgezet naar een afwijkingsregeling bij omgevingsvergunning. Hierdoor is het noodzakelijk om voor deze legaal aanwezige voeropslagen buiten het bouwvlak een differentiatievlak op te nemen in de vorm van een specifieke aanduiding 'specifieke bouw-aanduiding - bestaande ruwvoeropslag'. Deze wordt vanzelfsprekend ook in de planregels verwerkt.
- Er is geen noodzaak om de opslag van ruwvoer binnen de grenzen van het bouwvlak te trekken.

Als we dat wel zouden doen, zou dit een uitbreiding van het bouwvlak betekenen en zou opnieuw een beroep kunnen worden gedaan op de mogelijkheid om 0,5 hectare ruwvoeropslag buiten het bouwvlak toe te staan. Dit is naar onze mening niet wenselijk.

- b. Voor het perceel aan de Buitendijk West 7 is een aantal jaar geleden gebruik gemaakt van de stoppersregeling voor de neventak intensieve veehouderij. Dat hield in dat deze tak afgebouwd moest worden en dat het bedrijf niet hoefde te investeren in noodzakelijke milieumaatregelen. Reclamant heeft op aanvraag aangegeven dat de eigenaren alsnog hebben besloten verder te gaan met de varkens. Inmiddels is een concept-aanvraag ingediend om de vergunning aan te passen en de stallen alsnog te voorzien van luchtwassers.

Gezien het feit dat het bedrijf bestaat uit een tweetal takken en gezien de deelname aan de stoppersregeling voor de varkenshouderij, wordt het wenselijk geacht om de gronden ter plaatse van het bouwvlak aan te duiden als 'grondgebonden veehouderij'. In artikel 3.1 onder b van het bestemmingsplan is opgenomen dat ter plaatse van de aanduiding 'grondgebonden veehouderij' een grondgebonden veehouderij en de bestaande oppervlakte van een bestaande neventak van een intensieve veehouderij is toegestaan. Hierbij is niet aangegeven dat het om een ondergeschikte neventak moet gaan. Het betreffende onderdeel van de bedrijfsvoering is daarmee toegestaan. Daarmee wordt recht gedaan aan de geldende rechten.

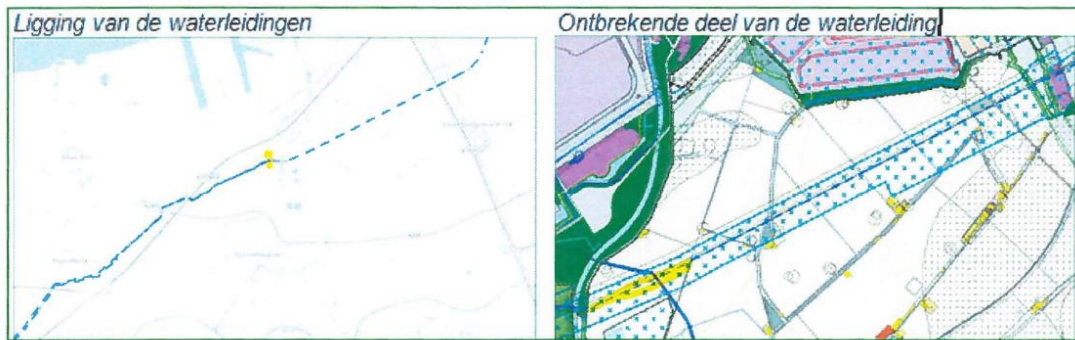
De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Geen
Regels	In artikel 3.2.1 wordt opgenomen dat ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - bestaande ruwvoeropslag' ruwvoeropslagen zijn toegestaan.
Verbeelding	De aanduiding 'intensieve veehouderij' wordt verwijderd. Voor de legaal aanwezige voeropslagen buiten het bouwvlak wordt de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - bestaande ruwvoeropslag' opgenomen.

2.6 Delta Infra

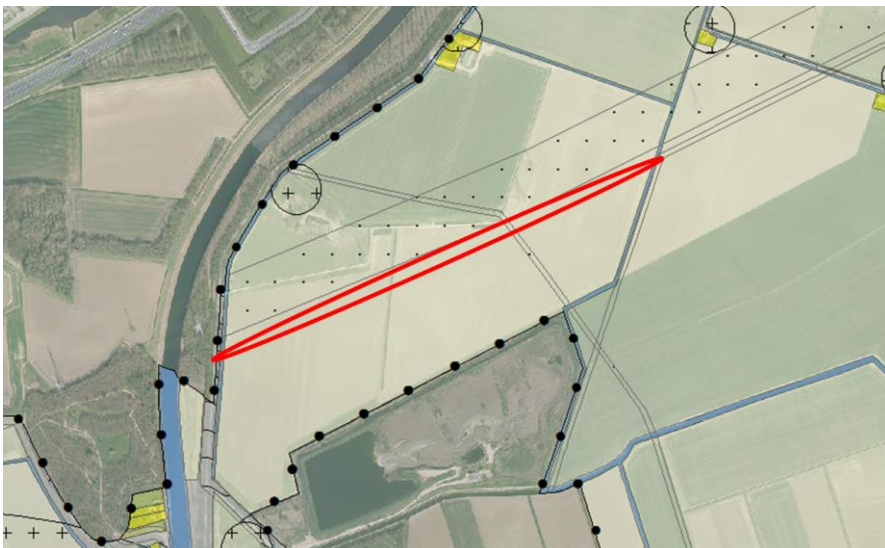
Samenvatting

- a. Reclamant maakt uit de toelichting op dat de watertransportleidingen van Evides N.V. (die tevens gedeeltelijk in de buisleidingenstrook is gelegen) niet worden genoemd.
- b. Op de verbeelding is de ligging van de distributieleiding van 1025 mm niet (volledig) opgenomen, zie hiervoor de onderstaande afbeelding. Reclamant verzoekt om de waterleiding(en) in het bestemmingsplan juist op te nemen met de dubbelbestemming: 'Leiding - Water' en een belemmeringsstrook te projecteren van 10 meter aan weerszijde van de hartlijn (totaal 20 meter).

Gemeentelijke reactie

- a. De toelichting wordt aangevuld met het benoemen van de genoemde watertransportleidingen
- b. Het betreffende deel van de 1025 mm waterdistributieleiding zal alsnog worden opgenomen op de verbeelding met een dubbelbestemming 'Leiding - Water'. De huidige dubbelbestemming 'Leiding - Water' heeft een breedte van 10 m (5 m ter weerszijden van de leiding). Deze breedte wordt aangehouden voor de dubbelbestemming.

De zienswijze is gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Benoemen van de 1025mm en 1260mm watertransportleidingen
Regels	Geen
Verbeelding	Er wordt een dubbelbestemming opgenomen van 5 meter aan weerszijden van de waterleiding.

2.7 Hamseweg 11, Langeweg

Samenvatting

- a. Reclamant verzoekt om op de verbeelding aan te geven dat een boerderijwinkel aanwezig is.
- b. Reclamant verzoekt om op de verbeelding aan te geven dat op het perceel een terras aanwezig is, waar bezoekers niet-alcoholische dranken kunnen nuttigen.
- c. Reclamant verzoekt om op de verbeelding aan te geven dat op het perceel een speeltuin aanwezig is.

Gemeentelijke reactie

- a. In het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied is in artikel 3.1 onder n sub 2 opgenomen dat bij agrarische bedrijven (binnen bedrijfsgebouwen) bij recht de verkoop van streekeigen agrarische producten binnen bedrijfsgebouwen is toegestaan, op voorwaarde dat de oppervlakte niet meer bedraagt dan 50 m². In artikel 1, onder 1.98 is aangegeven dat het bij verkoop van streekeigen agrarische producten gaat om: "het te koop aanbieden, verkopen en/of leveren van agrarische producten aan particulieren, bij wijze van neventak van een agrarisch bedrijf, voor zover deze agrarische producten hoofdzakelijk op het eigen bedrijf en/of in de regio zijn geteeld en op ambachtelijke wijze zijn verwerkt of bewerkt".
Omdat hiermee de verkoop van streekeigen agrarische producten bij recht is toegestaan, is het niet noodzakelijk op de verbeelding een aanduiding van de boerderijwinkel op te nemen.
- b. In het ontwerpbestemmingsplan is in artikel 3.1 onder n sub 2 bij recht opgenomen dat bij agrarische bedrijven nevenactiviteiten zijn toegestaan. Het gaat dan onder andere om kleinschalige horeca ten dienste van extensieve dagrecreatie, zoals een theetuin of proeverij van streekproducten, op voorwaarde dat de oppervlakte maximaal 100 m² groot mag zijn. Deze kleinschalige horeca mag zowel binnen als buiten de bedrijfsgebouwen gerealiseerd worden. Omdat kleinschalige horeca ten dienste van extensieve dagrecreatie bij recht is toegestaan, is het niet noodzakelijk op de verbeelding een aanduiding van het terras op te nemen.
- c. Voor de speeltuin als zelfstandige voorziening is geen vergunning aangevraagd en verleend. Het afzonderlijk bestemmen van de speeltuin is daarom niet aan de orde. Een kleinschalige speeltuin

ten dienste van het tuinterras zien we evenwel als onderdeel dit tuinterras. Een zelfstandige speeltuin is dus niet toegestaan. Indien dit wel gewenst is, kan hiervoor een principeverzoek worden ingediend. Dit wordt vervolgens afzonderlijk afgewogen op basis van de Visie buitengebied.

De zienswijze is ongegrond en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

2.8 Hazeldonk 1, Langeweg

Samenvatting

- a. Reclamant is eigenaar van het perceel aan Hazeldonk 1 te Zevenbergen en maakt bezwaar tegen de bestemming 'Bedrijf' voor de woning op dit perceel. Reclamant stelt dat de bestemming niet past bij het gebruik. Het is gebruikelijk om bij actualisatie van een bestemmingsplan afwijkend gebruik te corrigeren, waardoor aan de woning een woonbestemming moet worden toegekend. Reclamant stelt beperkt te worden in de mogelijkheden voor verkoop van de woning door de bestemming, omdat banken minder geneigd zijn een hypotheek te verstrekken bij deze bedrijfsbestemming. Het bedrijventerrein Hazeldonk kent een kwijnend bestaan, waar op meerdere adressen sprake is van leegstand. Daarnaast is aan de overzijde van de weg in de afgelopen jaren een agrarische bestemming gewijzigd naar de bestemming Wonen.
- b. Op het perceel aan Hazeldonk 1 is een tiendschuur aanwezig. Reclamant heeft onderzoek laten doen naar de cultuurhistorische, architectonische en landschappelijke waarden van deze schuur. Verzocht wordt in het bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid op te nemen, waarmee de bestemming van de tiendschuur onder voorwaarden tot woning mag worden verbouwd.

Gemeentelijke reactie

- a. Het perceel aan Hazeldonk 1 maakt sinds jaren deel uit van het bedrijventerrein Hazeldonk. Dit is planologisch weergegeven doordat het perceel in het huidige bestemmingsplan Buitengebied is bestemd als 'Bedrijf'. Deze bestemming is overgenomen in het nieuwe ontwerpbestemmingsplan Buitengebied. De gemeente Moerdijk heeft geen plannen dit bedrijventerrein om te vormen naar een andere functie.

Weliswaar staan een aantal panden op dit bedrijventerrein leeg, maar het terrein is in hoofdzaak nog steeds als bedrijventerrein in gebruik. Feit is daarmee dat reclamant de woning in strijd met de geldende bestemming gebruikt.

De stelling dat het gebruikelijk zou zijn om bij actualisatie van een bestemmingsplan illegaal gebruik (gebruik in afwijking van de geldende bestemming) te legaliseren, wordt niet gevolgd. Doel van deze actualisatie is het bestaande legale gebruik te bestemmen.

Legalisering van een situatie behoort alleen tot de mogelijkheden, als functies in de omgeving daardoor niet worden belemmerd. In dit geval zou het wijzigen van dit perceel naar de bestemming 'Wonen', belemmeringen betekenen voor omliggende bedrijven en voor de gebruiksmogelijkheden van omliggende percelen. Dit is naar onze mening ongewenst, omdat bedrijventerrein Hazeldonk nog steeds in gebruik is als bedrijventerrein. Daarnaast ligt aan de overzijde van de Mark, op grondgebied van de gemeente Etten-Leur, ook een bedrijventerrein waar bedrijven uit de zwaardere milieu-categorieën toegestaan zijn. Ook deze bedrijven zouden in de bedrijfsvoering beperkt worden als de woning aan de Hazeldonk 1 een bestemming 'Wonen' zou krijgen. Vanwege deze strijdigheid met de belangen van omliggende bedrijven, wordt niet aan het verzoek meegewerkt.

De bestemmingswijziging van het agrarisch bedrijf waarnaar verwezen wordt, is van een andere orde. Het gaat hier om een perceel dat niet gelegen is binnen de begrenzing van het bedrijventerrein Hazeldonk. Daarnaast ging het hier om een gestopt agrarisch bedrijf. Deze situatie is dus niet vergelijkbaar met de situatie aan de Hazeldonk 1.

- b. In de Visie Buitengebied is aangegeven hoe de gemeente om wil gaan met hergebruik van historisch waardevolle gebouwen. Hergebruik in de vorm van een woonfunctie kan als aanvaardbaar hergebruik gezien worden, als het waardevolle pand daarmee in stand kan blijven. De Erfgoedverordening van gemeente Moerdijk is daarbij het kader.

Daarnaast moet bij een dergelijke afweging gekeken worden naar de gevolgen voor omliggende functies. In dit geval gelden daarbij dezelfde overwegingen als genoemd onder 'a'. Dit betekent dat het naar onze mening ruimtelijk gezien ongewenst is, om in het bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid op te nemen om de bestemming van de schuur te wijzigen naar de bestemming 'Wonen'.

De zienswijze is ongegrond en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

2.9 Hokkenberg 1, Langeweg

Samenvatting

Het beleid, zoals nu opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied, leidt ertoe dat dat het biologisch leghennenbedrijf nauwelijks mogelijkheid meer heeft om uit te breiden, omdat het niet volledig grondgebonden is. Ook de grondgebonden takken (rundvee en akkerbouw) hebben weinig uitbreidingsmogelijkheden. De regels in het ontwerpbestemmingsplan zijn voor veehouderijen die als 'intensief' zijn aangemerkt te star.

Reclamant verzoekt om de geldende rechten ter plaatse van de locatie Hokkenberg 1 te Langeweg, zoals opgenomen in het vigerende bestemmingsplan en conform de rechtstreeks werkende regels uit de Verordening ruimte 2014, over te nemen in het nieuwe bestemmingsplan.

Gemeentelijke reactie

Zoals al bij de reactie op de inspraakreactie is aangegeven, moet het bedrijf als intensieve veehouderij worden aangeduid op basis van het advies van de Adviescommissie Agrarisch Bouwaanvragen. Dit advies is op 23 februari 2017 uitgebracht. Daarin wordt geconcludeerd dat er geen sprake is van grondgebondenheid vanwege het feit dat er onvoldoende sprake is van een lokale binding van de bedrijfsvoering (directe omgeving). Daarmee valt het bedrijf onder een intensieve veehouderij.

Anderzijds heeft de gemeente in de Visie Buitengebied aangegeven dat de gemeente duurzame en innovatieve productiewijzen wil stimuleren, zoals biologische landbouw. Het opnemen van een strak begrensd bouwvlak is daarmee in tegenspraak.

Daarom heeft een heroverweging plaatsgevonden en wordt de aanduiding 'intensieve veehouderij' gewijzigd in 'specifieke vorm van agrarisch - biologische intensieve veehouderij' en het bouwvlak omgezet in een bouwstede. In de planregels wordt dan vastgelegd dat ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - biologische intensieve veehouderij' een intensieve veehouderij is

toegestaan, waarbij sprake is van een biologische productiewijze, gecertificeerd volgens de geldende biologisch regelgeving.

Door het opnemen van een bouwstede krijgt het bedrijf planologisch uitbreidingsmogelijkheden en sluit het bestemmingsplan beter aan bij zowel het vigerende bestemmingsplan als de Visie buitengebied.

Overigens zijn er in de provinciale Verordening ruimte 2014 alleen rechtstreeks doorwerkende regels opgenomen voor een toename van de bestaande oppervlakte dierenverblijf voor een veehouderij door het oprichten van gebouwen of door het in gebruik nemen van een aanwezig gebouw als dierenverblijf. In dat geval zijn de regels van de BZV van direct van toepassing.

De zienswijze is gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

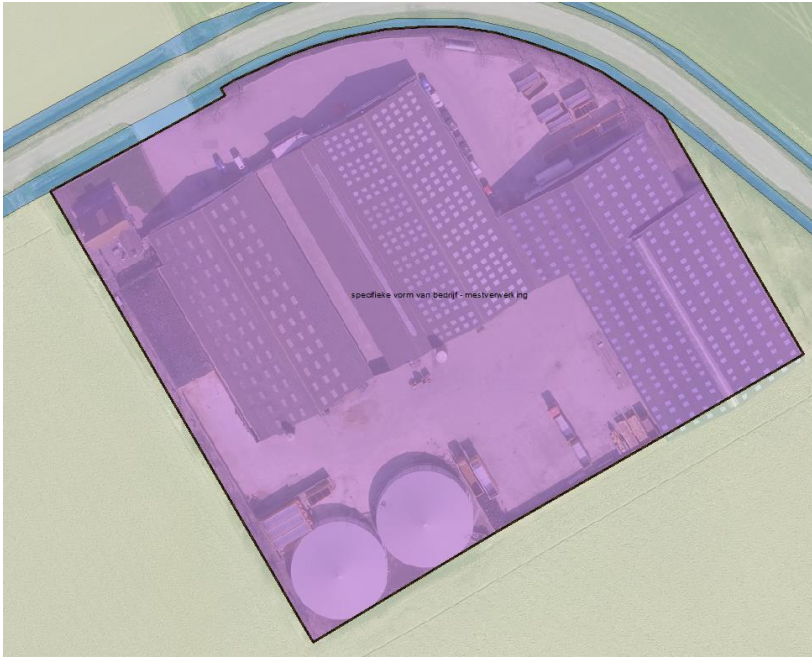
Toelichting	De bestemmingswijziging wordt verwerkt in de retrospectieve toets in bijlage 5.
Regels	In artikel 3.1 van de planregels wordt vastgelegd dat ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - biologische intensieve veehouderij' een intensieve veehouderij is toegestaan, waarbij sprake is van een biologische productiewijze, gecertificeerd volgens de geldende biologisch regelgeving.
Verbeelding	de aanduiding 'intensieve veehouderij' gewijzigd in 'specifieke vorm van agrarisch - biologische intensieve veehouderij' en het bouwvlak omgezet in een bouwstede.

2.10 Hokkenberg 8, Langeweg

Samenvatting

In het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied is aan de locatie Hokkenberg 8 te Langeweg de enkelbestemming 'Bedrijf - Agrarisch aanverwant' toegekend. Voor reclamant is het niet duidelijk of deze bestemming de mogelijkheid biedt stieren te blijven houden op deze locatie. Zo niet, dan verzoekt reclamant de bestemming zodanig aan te passen dat, naast de andere activiteiten, ook het houden van stieren als nevenfunctie op de locatie mogelijk blijft.

In het kader van de 3e herziening van het bestemmingsplan Buitengebied heeft reclamant in 2012 ook een zienswijze ingediend. Destijds is in de reactie op de ingediende zienswijze aangegeven dat bij een agrarisch aanverwante bestemming het houden van stieren toegestaan is indien het een ondergeschikte nevenfunctie is. De conclusie was destijds dat dit het geval is.

Gemeentelijke reactie

Het perceel aan Hokkenberg 8 te Langeweg is bestemd als 'Bedrijf – Agrarisch aanverwant'. Op het perceel is een agrarisch loonbedrijf met een mestverwerkingsinstallatie met bijbehorende op- en overslag van mest in ten hoogste categorie 3.1 van de Staat van bedrijfsactiviteiten toegestaan.

Dit komt overeen met de geldende bestemming uit het bestemmingsplan Buitengebied, derde herziening. Op basis van de geldende bestemming was ook grondgebonden veehouderij als nevenfunctie toegestaan. Destijds werd het houden van stieren als zodanig gezien. Inmiddels wordt dit gezien als intensieve veehouderij.

Eén en ander is nu onvoldoende vertaald naar het nieuwe bestemmingsplan. Daarom wordt aan de zienswijze tegemoet gekomen door in artikel 5, onder o toe te voegen: 'alsmede een bestaande nevenactiviteit in de grondgebonden of intensieve veehouderij'. Waarbij met bestaand tevens wordt bedoeld 'legaal aanwezig'.

De zienswijze is gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Geen
Regels	In artikel 5, onder o wordt toegevoegd: 'alsmede een bestaande nevenactiviteit in de grondgebonden of intensieve veehouderij'.
Verbeelding	Geen

2.11 Kadedijk 79, Fijnaart

Samenvatting

De zienswijze is niet gericht op de bestemming die in het ontwerpbestemmingsplan aan het perceel is toegekend. In de zienswijze wordt verzocht voor het perceel een wijzigingsbevoegdheid op te nemen, waarbij de bestaande bedrijfsgebouwen verbouwd kunnen worden naar 6 tot 8 seniorenwoningen. Aangegeven wordt dat het perceel aan de Kadedijk 79 weliswaar in het bestemmingsplan Buitengebied ligt, maar in de Verordening ruimte 2014 binnen de begrenzing 'stedelijk gebied' ligt. Hierdoor is geen kwaliteitsverbetering vereist voor de realisatie van extra woningen en is geen sprake van versterking van het buitengebied. De gemeenteraad heeft in reactie op de eerdere zienswijze aangegeven dat er een principeverzoek bij het college van burgemeester en wethouders indienen kan worden. Gesteld wordt dat dit niet correct is. Het verzoek is gericht aan de gemeenteraad. De raad is bevoegd om te besluiten over de vraag of dit verzoek ruimtelijk aanvaardbaar is. Gesteld wordt dat uit jurisprudentie blijkt dat de ruimtelijke aspecten niet vooraf onderzocht hoeven te worden, om een wijzigingsbevoegdheid op te nemen. Er moet alleen duidelijk zijn dat een aanvraag ruimtelijk aanvaardbaar is. Gesteld wordt dat de gemeenteraad die vraag al heeft beantwoord door medewerking te verlenen aan de bouwplannen bij de Kadedijk 126 en 120.

Verzocht wordt daarom een wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan Buitengebied op te nemen, waardoor het in de toekomst mogelijk is mee te werken met het verzoek de bestaande bedrijfsgebouwen te verbouwen naar 6 tot 8 seniorenwoningen.

Gemeentelijke reactie

De zienswijze verbaast de gemeente, aangezien in de voorbereiding van het bestemmingsplan Buitengebied herhaaldelijk met de eigenaar van het perceel over de bestemming is gesproken. In deze

gesprekken is nooit eerder gesproken over de wens seniorenwoningen in de bestaande bedrijfsgebouwen te realiseren.

In de ingediende zienswijze wordt het verzoek niet geconcretiseerd, anders dan de vraag een wijzigingsbevoegdheid op te nemen voor 6 tot 8 seniorenwoningen. Een schets of uitgebreidere tekening waarin het verzoek wordt toegelicht ontbreekt.

Ook in de zienswijze die is ingediend op het bestemmingsplan Kadedijk naast 120 wordt alleen kort beschreven dat de wens voor realiseren van 6 tot 8 seniorenwoningen bestaat, maar is het verzoek niet verder geconcretiseerd. In de reactie op deze zienswijze heeft de gemeenteraad aangegeven dat voor dit verzoek een afspraak gemaakt kan worden met de gemeente of een principeverzoek ingediend kan worden via de gemeentelijke website. Tot op heden heeft geen van beiden plaatsgevonden.

Het perceel aan Kadedijk 79 te Fijnaart valt weliswaar in het bestemmingsplan Buitengebied, maar valt in de provinciale Verordening ruimte 2014 binnen de begrenzing van stedelijk gebied. Dit biedt in principe mogelijkheden voor de realisatie van woningen op het betreffende perceel. Echter, op 24 november 2016 heeft de gemeenteraad een amendement aangenomen bij behandeling van het bestemmingsplan "Kleinschalige bouwlocaties gemeente Moerdijk". De raad spreekt hierin uit dat een particulier woningbouwinitiatief een initiatief van maximaal 2 woningen betreft. Initiatieven van meer dan 2 woningen vallen onder projectontwikkeling, in die zin dat met deze aantallen gebouwd wordt voor de commerciële verkoop. Daarvoor is op deze locaties die in aanmerking zouden kunnen komen voor kleinschalige bouwprojecten, geen plaats.

Tot slot is bij andere kleinschalige bouwinitiatieven in de omgeving van de Kadedijk steeds gebleken dat de geluidsbelasting vanwege het wegverkeer op de Kadedijk oorzaak is van een overschrijding van de voorkeursgrenswaarde. De verwachting is dat dit ook bij deze locatie het geval zal zijn. Het verzoek van reclamant wordt niet onderbouwd met akoestische gegevens.

Concluderend is het verzoek onvoldoende concreet en onderbouwd om in dit bestemmingsplan een regeling op te nemen. Aanvrager wordt opnieuw aangeraden om in overleg te treden met de gemeente of een principeverzoek in te dienen via de gemeentelijke website.

De zienswijze is ongegrond en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

2.12 Koekoekendijk 14, Moerdijk

In het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied is op het adres aan Koekoekendijk 14 en 15 (perceelnummers 402 en 144) de bestemming 'Verkeer' van toepassing. Reclamant stelt dat deze bestemming het niet toestaat om erfafscheidingen te plaatsen. Graag ziet reclamant hierop een uitzondering voor perceeleigenaren m.b.t. de dumping problemen van o.a. drugsafval en asbest. Grondeigenaren worden zo niet in staat gesteld om hun percelen te kunnen beschermen.

Reclamant verzoekt om artikel 18 in het bestemmingsplan Buitengebied aan te passen om erfafscheidingen bij recht toe te staan.

Gemeentelijke reactie

De zienswijze lijkt zich te richten op het bestemmingsplan Zeehaven- en industrieterrein Moerdijk, aangezien de percelen 402 en 144 vallen binnen dat plangebied en niet binnen het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied. De gronden binnen het bestemmingsplan Zeehaven- en industrieterrein Moerdijk hebben allen raakvlakken met het zeehaven- en industrieterrein en de eerder doorlopen herzieningen en daarom wordt de plangrens niet aangepast. De zienswijze wordt daarom niet-ontvankelijk verklaard.

De zienswijze wordt niet-ontvankelijk verklaard en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

2.13 Krauwelsgors 2 en 2a, Langeweg

Samenvatting

Reclamant is eigenaar van het perceel aan de Krauwelsgors 2 en 2a te Langeweg. Verwezen wordt naar de inhoud van de eerder ingediende inspraakreactie. Op deze inspraakreactie worden een aantal argumenten aangevuld.

- a. In het vigerende bestemmingsplan hebben de glasopstanden aan de Krauwelsgors 2 de aanduiding 'glastuinbouw'. In het voorontwerpbestemmingsplan is voor deze locatie de aanduiding 'kas' opgenomen. Aangegeven wordt dat het consistent zou zijn voor deze locatie een dubbelbestemming 'glastuinbouw' en 'intensieve kwekerij' toe te passen.
- b. Verzocht wordt het bouwvlak te splitsen op de adreslocatieve lijnen en op huisnummer 2 de glastuinbouwbestemming toe te kennen en op huisnummer 2a de bestemming intensieve kwekerij toe te kennen. De eerdere gemeentelijke reactie op de inspraakreactie dat deze splitsing niet past in gemeentelijk en provinciaal beleid is naar mening van reclamant niet correct.
- c. Het schrappen van de bestemmingsomschrijving "tuinbouw en siergewassen" betekent een verslechtering van de rechtspositie van het bedrijf. Door de bestaande glasopstanden als neventak te bestempelen worden de uitbreidingsmogelijkheden van het bedrijf beperkt.

- d. De redenatie dat de bestaande glastuinbouw op het perceel een neventak is, is voor de reclamant niet aanvaardbaar. De beperkte omvang van de glastuinbouw zou het resultaat zijn van de herhaaldelijke weigering van de gemeente om mee te werken aan verzoeken tot uitbreiding van de glasopstanden. De stelling in het inspraakrapport dat reclamant geen gebruik zou hebben gemaakt van een verleende vergunning voor vernieuwen van de bestaande glasopstanden, is niet correct. Reclamant is niet bekend met een verleende vergunning.
- e. Ingegaan wordt op de voorgeschiedenis op dit perceel, waarbij de afgelopen 15 jaar is geprobeerd het glastuinbouwbedrijf erkend te krijgen en te mogen uitbreiden tot 3 hectare. Aangegeven wordt dat de meest recente uitspraak van de Raad van State van 25 maart 2015 (zaaknummer 201306826/1/R3) over dit perceel niet overeen komt met de analyse van de provincie Noord-Brabant. De Afdeling bestuursrechtspraak volgt de Adviescommissie Agrarische Bouwaanvragen (AAB) in de redenering dat het mogelijk is op het perceel een gemoderniseerde kas met een oppervlakte van 0,68 ha te realiseren waarin de komkommerteelt wordt voortgezet. De AAB wijst er op dat in meer dan een kwart van alle gevallen de komkommerteeltbedrijven een omvang heeft van minder dan 0,75 ha. De provincie Noord-Brabant schrijft echter in een analyse van de solitaire glastuinbouw uit 2013 dat solitaire vestigingen tot 3 hectare niet interessant zijn voor de traditionele glasgroentebedrijven (o.a. komkommer). De provincie Noord-Brabant merkt daarbij op dat een omvang van maximaal 3 hectare te klein is om daarin te investeren. Voor een duurzaam perspectief zijn grotere locaties noodzakelijk.
- f. Gesteld wordt dat de inspraakreactie aangemerkt had moeten worden als een verzoek voor bouwvlakvergroting. Ter aanvulling van dit verzoek wordt een onderbouwing in het kader van het dynamisch afwegingskader toegevoegd.

Gemeentelijke reactie

- a. In het vigerende bestemmingsplan is voor het hele perceel de aanduiding 'intensieve kwekerij' opgenomen. Voor een gedeelte van het perceel is daarnaast de aanduiding 'glastuinbouw' opge-

nomen.

In het ontwerpbestemmingsplan is voor het volledige perceel, conform de vigerende situatie, de aanduiding 'intensieve kwekerij' opgenomen en is daarnaast op een deel van het perceel de aanduiding 'kas' opgenomen. Zoals aangegeven in het inspraakrapport wil de gemeente met de verbeelding het duidelijke onderscheid tussen bestaande bedrijven met een hoofdtak glastuinbouw en dit bedrijf met een neventak glastuinbouw laten zien. De stelling dat het consistentere zou zijn voor deze locatie een dubbelbestemming 'intensieve kwekerij' en 'glastuinbouwbedrijf' op te nemen, wordt niet gevolgd. Een dergelijke dubbelbestemming zou de indruk wekken dat ter plaatse een volwaardige tak intensieve kweek en een volwaardige tak glastuinbouw aanwezig is. Dit is naar mening van de gemeente niet het geval. Deze mening heeft de gemeente in de afgelopen jaren consequent gehandhaafd en uitgedragen rondom deze locatie. Op het perceel is sindsdien niets gewijzigd, waardoor dit standpunt gewijzigd zou moeten worden.

- b. Op de locatie aan Krauwelsgors 2/2A is planologisch gezien sprake van 1 bedrijf, bestaande uit twee takken: een intensieve kwekerij en een neventak kassen. Deze planologische situatie is overgenomen conform de vigerende planologische situatie. Verzocht wordt het bouwvlak te splitsen, zodat in feite twee zelfstandige agrarische bedrijven ontstaan: de intensieve kwekerij en een glastuinbouwbedrijf. In deze situatie zou feitelijk sprake zijn van de nieuwvestiging van een agrarisch bedrijf. Uitgangspunt in de gemeentelijke Visie Buitengebied is dat er voldoende beschikbare vrijkomende agrarische bouwblokken in het buitengebied zijn, zodat aan nieuwvestiging in principe niet wordt meegewerkt. In principe, omdat in het geval van knelpunten eventueel medewerking mogelijk is. In dit geval is geen sprake van een knelpunt, maar van een verzoek een bestaand bedrijf op te splitsen in een tweetal zelfstandige volwaardige bedrijven. De gemeente is van mening dat hiermee sprake is van nieuwvestiging van 1 bedrijf. Deze ontwikkeling past niet binnen het gemeentelijk beleid.

Daarnaast is sprake van strijdigheid met het provinciaal beleid. De Verordening ruimte 2014 geeft in artikel 3 aan dat het principe van zorgvuldig ruimtegebruik in ieder geval in houdt dat een ruimtelijke ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied gebruik moet maken van een bestaand bouwperceel.

Omdat verzocht wordt een bestaand bouwperceel te splitsen, is naar mening van de gemeente geen sprake van de vestiging op een bestaand bouwperceel. Het bestaande bouwperceel is immers slechts bedoeld voor 1 agrarisch bedrijf bestaande uit twee takken.

In de Verordening ruimte 2014 is daarnaast in artikel 7.5 opgenomen dat in een bestemmingsplan voor het gemengd landelijk gebied de vestiging van en omschakeling naar een glastuinbouwbedrijf niet zijn toegestaan. Bij dit bedrijf is momenteel op grond van de vigerende planologie alleen een neventak glastuinbouw toegestaan, geen volwaardige hoofdtak. De gemeente is van mening dat het verzoek voor splitsing van de twee bedrijfstukken daarom mede in strijd is met artikel 7.5 van de Verordening ruimte 2014.

- c. Gesteld wordt dat het bedrijf beperkt zou zijn door het samenvoegen van artikel 3.1. onder e en f uit het voorontwerpbestemmingsplan, omdat in het ontwerpbestemmingsplan hierdoor de woorden 'tuinbouw en siergewassen' vervallen zijn.

De beschrijving onder 3.1 onder e in het ontwerpbestemmingsplan is voor dit bedrijf van toepas-

sing. Hierbij is aangegeven dat ter plaatse van de aanduiding 'kas' tevens een neventak glastuinbouw is toegestaan.

In de begripsbepaling onder artikel 1.9 onder d wordt uitgelegd wat verstaan wordt onder glastuinbouw. In deze begripsbepaling komt de 'teelt van tuinbouw- of siergewassen' terug. Er is dus geen sprake van een beperking op dit punt in vergelijking met het voorontwerpbestemmingsplan.

- d. De aanduiding van de bestaande glasopstanden als neventak is een voortzetting van de bestaande situatie. Het bedrijf aan de Krauwelsgors 2 en 2a is een bedrijf bestaande uit meerdere bedrijfsonderdelen: een intensieve (witlof)kwekerij, een mogelijk op te richten tak glastuinbouw (komkommerteelt) en een tak akkerbouw.

In de gemeentelijke reactie op de inspraakreactie is abusievelijk vermeld dat voor de neventak glastuinbouw vergunning verleend is. Feit is wel dat de neventak glastuinbouw tot op heden niet gerealiseerd is. De hoofdtak van het bedrijf is, net als in het vigerende bestemmingsplan, de intensieve kweek. De neventak glastuinbouw is momenteel niet aanwezig, maar indien deze opgericht zou zijn, zou het gaan om een neventak. Een bestemming als glastuinbouwbedrijf zou in dit geval niet de juiste situatie weergeven.

- e. Inderdaad heeft deze locatie een lange voorgeschiedenis. Door het bedrijf is herhaaldelijk geprobeerd aangemerkt te worden als een volwaardig glastuinbouwbedrijf om zo uit te kunnen breiden tot 3 hectare. Zowel gemeente als provincie hebben in de afgelopen jaren steeds hetzelfde standpunt verkondigd: op deze locatie is geen sprake van een volwaardig glastuinbouwbedrijf, maar van een intensieve kwekerij met een neventak glastuinbouw. In dit dossier is meerdere malen advies uitgebracht door de AAB, waarbij het meest recente advies aangaf dat het mogelijk is op het perceel een gemoderniseerde kas te realiseren met een oppervlakte van 0,68 hectare waarin de komkommerteelt wordt voortgezet. Zoals in de zienswijze wordt aangegeven, merkte de AAB daarbij op dat in meer dan een kwart van de gevallen de komkommerteeltbedrijven en omvang hebben van minder dan 0,75 hectare. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft dit advies van de AAB gevolgd.

De verwijzing naar de analyse van de provincie Noord-Brabant uit 2013 kan de gemeente in het kader van deze zienswijze niet volgen. De provincie Noord-Brabant komt in deze analyse tot de conclusie dat solitaire vestigingen tot 3 hectare niet interessant zijn voor de traditionele glasgroentebedrijven (waaronder komkommerteelt). Voor een duurzaam perspectief zijn grotere locaties nodig. De reclamant lijkt deze analyse te gebruiken als onderbouwing voor het eigen verzoek om een solitair glastuinbouwbedrijf tot 3 hectare voor traditionele glasgroenteteelt te mogen oprichten. Maar de analyse van de provincie werkt dit verzoek juist tegen. De analyse wijst immers uit dat een solitaire locatie met deze omvang geen duurzaam perspectief biedt.

- f. In de eerdere reactie op de inspraakreactie is aangegeven dat het verzoek niet is onderbouwd. Er is geen schets toegevoegd van de gewenste uitbreiding en van de relatie met de huidige bedrijfs-situatie. Aangegeven is dat een onderbouwd principeverzoek ingediend kan worden op basis van het dynamisch afwegingskader uit de Visie Buitengebied.

In de zienswijze is een korte uitwerking van het dynamisch afwegingskader toegevoegd. De onderbouwing is zeer minimaal, gaat niet in op de bestaande beleidskaders of op de belangenafweging waarvoor het dynamisch afwegingskader is opgesteld. Daarnaast ontbreekt ook bij dit

verzoek een nadere schets, een toelichting van de relatie met de huidige bedrijfssituatie en een landschappelijk inpassingsplan waarmee aan de eis voor ruimtelijke kwaliteitsverbetering voldaan kan worden. Ook voor dit verzoek geldt, dat er onvoldoende onderbouwning is aangeleverd om het verzoek in behandeling te nemen als een verzoek voor bouwvlakvergroting. Indien reclamant daadwerkelijk interesse heeft in een bouwvlakvergroting, dan wordt aangeraden eerst in overleg te treden met de gemeente, zodat onderling afgestemd kan worden hoe het dynamisch afwegingskader gebruikt kan worden voor onderbouwning van een principeaanvraag. Het aantonen van de bedrijfsmatige noodzaak is hierbij een belangrijk onderdeel. Daarbij zal mede ingegaan moeten worden op de vraag hoe een verzoek tot uitbreiding van het bouwblok zich verhoudt tot het feit dat de gronden op dit moment te koop worden aangeboden.

De zienswijze is ongegrond en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

2.14 Langeweg 11, Zevenbergen

Samenvatting

Reclamant is eigenaar van het perceel aan Langeweg 11 te Zevenbergen en wil op deze locatie een bed & breakfast met zes kamers en een minicamping exploiteren.

Aangegeven wordt dat het perceel in het vigerende bestemmingsplan is bestemd als 'Wonen' met de subbestemming 'Kleinschalig kamperen, alsmede bed & breakfast en caravanstalling in gebouwen'. Reclamant stelt dat in het vigerende bestemmingsplan geen beperking is opgenomen ten aanzien van het aantal slaappleaatsen in de bed & breakfast.

- a. Voor het perceel is een verzoek ingediend om de minicamping om te vormen naar een terrein met 5 trekkershutten. Het college heeft positief besloten op het principeverzoek. Op 14 oktober 2017 is een aanvraag omgevingsvergunning inclusief ruimtelijke onderbouwning ingediend. Gezien deze wijziging wordt verzocht de bestemming van het perceel te wijzigen naar 'Recreatie – Verblifsrecreatie'. Binnen deze bestemming geldt geen onderscheid tussen de typen recreatie-verblijven. De ondernemer zou hierdoor in de toekomst kunnen innoveren in typen recreatie-verblijven.
- b. Het gebruik van bed&breakfast wordt in het ontwerpbestemmingsplan beperkt tot maximaal 6 slaappleaatsen, zonder dat daar een ruimtelijke afweging aan ten grondslag ligt. Deze beperking maakt een reële exploitatie van de bed & breakfast onmogelijk. Deze beperking is voor reclamant onaanvaardbaar. Indien de bestemming voor het perceel aan de Langeweg 11 niet wordt gewijzigd naar de bestemming 'Recreatie – Verblifsrecreatie', dan verzoekt reclamant om de beperking van 6 slaappleaatsen te schrappen.

Gemeentelijke reactie

- a. In het vigerende bestemmingsplan is voor deze locatie de bestemming 'Wonen' opgenomen. Daarnaast is aangegeven dat ter plaatse een minicamping (kleinschalig kamperen), bed & breakfast en een caravanstalling is toegestaan. In de bestemmingsomschrijving is aangegeven dat de bed & breakfast en caravanstalling alleen in bestaande gebouwen is toegestaan.

Deze bestemming is overgenomen in het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied.

Voor het perceel is inderdaad een verzoek ingediend om de minicamping te wijzigen naar een terrein met 5 trekkershutten. Deze aanvraag is ingediend als uitwerking van een lopend handhavingstraject op deze locatie. Geconstateerd was dat op deze locatie de afspraken rondom parkeren niet werden nagekomen, dat op de minicamping zonder vergunning een tweetal trekkershutten waren gerealiseerd en een hekwerk was geplaatst zonder vergunning.

De aanvraag omgevingsvergunning waarin onder andere de omvorming van de minicamping naar een terrein met 5 trekkershutten is opgenomen, is ingediend nadat het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied ter visie is gelegd. Als de ingediende stukken bij deze aanvraag omgevingsvergunning zijn beoordeeld en akkoord zijn bevonden, zal een planologische procedure worden gestart.

De bestemming van het perceel is in hoofdzaak een woonbestemming, zoals de ondernemer zelf ook aangeeft in een ruimtelijke onderbouwing, die is opgesteld voor de realisatie van 5 trekkershutten op het terrein. Hierin wordt ook aangegeven dat de ontwikkeling op het terrein hiermee compleet is, omdat er geen ruimte meer is voor uitbreiding.

De bed & breakfast en minicamping zijn in het verleden positief bestemd als nevenfuncties op het terrein. Het perceel ligt in de nabijheid van diverse andere functies. Zo liggen er woningen op circa 35 meter afstand en een glastuinbouwbedrijf op nog geen 20 meter afstand. Het perceel ligt daarnaast in het invloedsgebied van een drietal risicobronnen: de provinciale weg N285 (route gevaarlijke stoffen), de spoorlijn Roosendaal - Zevenbergschen Hoek (Basisnet spoor) en Shell Moerdijk. Gezien deze ligging is het gemeentebestuur van mening dat dit perceel niet geschikt is voor een wijziging naar een hoofdbestemming 'Recreatie-verblijfsrecreatie'. Het hoofdgebruik van het perceel is wonen, waarbij op het perceel gebruik wordt gemaakt van kleinschalige mogelijkheden voor verblijfsrecreatieve nevenactiviteiten. De bestemming die in het ontwerpbestem-

mingsplan voor dit perceel is opgenomen, geeft dit het beste weer. Aan het verzoek de bestemming van het perceel te wijzigen naar de bestemming 'Recreatie-Verblijfsrecreatie' wordt dan ook niet tegemoet gekomen.

- b. In het verleden is vergunning aangevraagd en verleend voor een bed & breakfast met 7 kamers. Uiteindelijk zijn 6 kamers gerealiseerd. In het ontwerpbestemmingsplan worden 6 slaappleatsen positief bestemd. De vergunde situatie wijkt af van deze bestemmingsregel. Een kamer kan immers worden ingericht met meerdere slaappleatsen. Artikel 21 onder c wordt aangepast zodat bed & breakfast op het perceel aan Langeweg 11 is toegestaan met maximaal 7 slaapkamers. Het aantal toegestane kamers wordt hiermee aangepast aan de vergunde situatie.

De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Geen
Regels	Artikel 21'.1 onder c wordt als volgt aangepast: 'maximaal 6 slaappleatsen' wordt vervangen door 'maximaal 7 kamers'.
Verbeelding	Geen

2.15 Langeweg-Zuid 4, Standdaarbuiten

Samenvatting

Reclamant exploiteert op de locatie aan Langeweg-Zuid 4 een gemengd landbouwbedrijf. Het bedrijf beschikt over een milieuvergunning voor 50.000 vleeskuikens, 8 paarden en 60 fokstieren. Daarnaast heeft het bedrijf een akkerbouwtak. Reclamant heeft reeds een inspraakreactie ingediend op het voorontwerpbestemmingsplan. Helaas heeft de inspraakreactie niet geleid tot aanpassingen van het bestemmingsplan.

In het vigerend bestemmingsplan heeft het bedrijf de bestemming 'Agrarische doeleinden, intensieve veehouderij'. Het bedrijf van reclamant heeft in het vigerende bestemmingsplan een bouwvlak met een oppervlakte van circa 1,38 hectare. In het plan is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om het bouwvlak te vergroten tot 1,5 hectare. Naast de voorschriften uit het vigerende bestemmingsplan gelden de rechtstreeks werkende regels voor veehouderijen uit de Verordening ruimte 2014. Dit betekent dat op basis van het provinciaal beleid eveneens uitbreiding van het bouwvlak tot maximaal 1,5 ha mogelijk is, mits aan de voorwaarden uit de verordening wordt voldaan (onder andere BZV, regels geur en fijnstof, dialoog, ruimtelijke kwaliteit, staldering etc.).

In het ontwerpbestemmingsplan is geen mogelijkheid opgenomen tot uitbreiding van een bouwvlak dat voorzien is van de aanduiding 'intensieve veehouderij', ondanks het verzoek van reclamant in de inspraakreactie.

Er is geen wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor uitbreiding van het bouwvlak van reclamant, zelfs niet als dit nodig is uit het oogpunt van dierenwelzijn of wanneer dit noodzakelijk is voor een verdere ontwikkeling van de grondgebonden akkerbouwtak. Ook vervorming van een bouwvlak met de aanduiding 'intensieve veehouderij' is niet mogelijk. Hierom heeft reclamant in de inspraakreactie eveneens verzocht. In de beantwoording van de inspraakreactie is de gemeente hier echter niet op in

gegaan. Het is dan ook niet duidelijk wat de motivatie is om geen vervorming van het bouwvlak toe te staan.

Dit strookt echter niet met het gemeentelijk beleid, zoals opgenomen in de 'Visie Buitengebied'. Het 'dynamisch afwegingskader' is bedoeld voor onvoorspelbare en/of innovatieve ontwikkelingen. Uitbreiding van het bouwvlak van een veehouderij tot 1,5 ha is juist een voorspelbaar initiatief.

De gemeente Moerdijk biedt nu in het bestemmingsplan geen enkele flexibiliteit c.q. kaders voor ontwikkeling van de intensieve veehouderij.

In de 'Commentaarnota inspraak en vooroverleg' wordt aangegeven dat voor wat betreft de procedure nauwelijks tijdsverschil is tussen een wijzigingsprocedure en een partiële herziening. Inderdaad is het verschil in tijd beperkt, maar het gaat reclamant helemaal niet om tijd. Een wijzigingsbevoegdheid met voorwaarden zorgt vooraf voor een bepaalde mate van zekerheid; als een plan aan de geformuleerde voorwaarden kan voldoen, weet de initiatiefnemer dat het past binnen het beleid en dat er een reële kans is dat het de eindstreep haalt. Als er geen kader is en voor het plan een partiële herzieningsprocedure doorlopen moet worden, is de initiatiefnemer volledig overgeleverd aan de medewerking van de gemeente. Dat biedt dus veel minder zekerheid.

Reclamant heeft concrete plannen om over te schakelen op een ander vleeskuikenconcept, waarbij het dierenwelzijn wordt vergroot. Reclamant wil graag enige flexibiliteit behouden qua keuze van concept en verwacht dat het nieuwe bestemmingsplan die flexibiliteit ook biedt. De kans dat het concept dat gekozen wordt qua ruimtebeslag niet binnen het huidige bouwvlak past is aanwezig. Om die reden is het voor cliënt van belang dat het bestemmingsplan de mogelijkheid biedt het bouwvlak in de toekomst uit te breiden.

Omschakeling naar een ander vleeskuikenconcept is een maatschappelijk gewenst initiatief. Reclamant is van mening dat het bestemmingsplan geen belemmering moet vormen voor dit soort maatschappelijk gewenste concepten, maar deze juist moet stimuleren.

Naast ontwikkelingsmogelijkheden voor de pluimveetak acht reclamant het van belang dat het bestemmingsplan mogelijkheden biedt voor een verdere ontwikkeling van de akkerbouwtak. Doordat de functieaanduiding 'intensieve veehouderij' op de bedrijfslocatie is opgenomen, wordt uitbreiding van het bouwvlak ten behoeve van de akkerbouwtak ook uitgesloten. De gemeente moet in het bestemmingsplan ook mogelijkheden bieden voor verdere ontwikkeling van grondgebonden takken van gemengde bedrijven.

Reclamant is van mening dat het beleid, zoals nu opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan, ertoe leidt dat een niet-grondgebonden, zorgvuldige veehouderij in Moerdijk geen mogelijkheid meer heeft om uit te breiden, ook niet als dit leidt tot een duurzamere veehouderij.

Gemeentelijke reactie

Voor intensieve veehouderijen zijn in het bestemmingsplan inderdaad geen uitbreidingsmogelijkheden door middel van een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Zoals al is uitgelegd in de Commentaarnota vooroverleg en inspraak betreft dit een vertaling van het gemeentelijk beleid uit de Visie buitengebied, vastgesteld op 14 juli 2016. Dit beleid is beschreven in paragraaf 4.5.3 en 4.5.5 van de toelichting. Hier wordt aangegeven dat er, onder voorwaarden, mogelijkheden zijn voor intensieve veehouderijen. De ontwikkelingen binnen de agrarische sector gaan snel. Het is daarom lastig om voorwaarden te formuleren die precies aansluiten bij de wensen in de komende jaren. De uitbreiding van het bouwvlak van een veehouderij tot 1,5 ha is een voorspelbaar initiatief, maar gelet op de veranderende specifieke omstandigheden van het geval zijn de te stellen voorwaarden voor het initiatief dat niet.

In het vigerende bestemmingsplan had het bedrijf op het perceel aan Langeweg-Zuid 4 ook geen bouwvlak van 1,5 ha bij recht. Middels een wijzigingsbevoegdheid opgenomen in het vigerende bestemmingsplan kon het college beslissen om het bouwvlak uit te laten breiden tot 1,5 ha.

Overigens bevat de provinciale Verordening ruimte 2014 geen rechtstreekse doorwerkende regels voor vergroting van bouwvlakken van veehouderijen.

De ingediende zienswijzen zijn aanleiding om alsnog een wijzigingsbevoegdheid op te nemen voor vormverandering van een bouwvlak voor intensieve veehouderij (zonder vergroting van het bouwvlak). Gelet op de nabijheid van de bebouwde kom van Standdaarbuiten is wel twijfelachtig of dit in uw specifieke situatie veel mogelijkheden biedt. Belangrijke voorwaarde voor deze mogelijkheid is het voeren van een zorgvuldige omgevingsdialoog.

Tevens wordt een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor het vergroten van een bouwvlak voor intensieve veehouderij, mits dit noodzakelijk is uit oogpunt van de regelgeving op het gebied van dierwelzijn. Dit betekent geen automatisch recht tot uitbreiding, omdat aan de voorwaarden die aan de wijzigingsbevoegdheid worden gesteld voldaan moet worden. In dit specifieke geval is de ligging dicht bij de kern een aandachtspunt en zal tevens een goede omgevingsdialoog gevoerd moeten worden.

Tenslotte wordt een afwijkingsbevoegdheid opgenomen voor de bouw van bedrijfsgebouwen voor grondgebonden veehouderij en vollegrondsteelt buiten het bouwvlak van een intensieve veehouderij, mits verzekerd is dat daarmee de oppervlakte bedrijfsgebouwen voor intensieve veehouderij niet wordt vergroot.

De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Geen
Regels	<p>Er worden twee wijzigingsbevoegdheden toegevoegd aan artikel 3.6:</p> <p><i>Wijzigingsbevoegdheid vormverandering van een bouwvlak voor intensieve veehouderij:</i></p> <p>Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen ten behoeve van de vormverandering van het bouwvlak, van een intensieve veehouderij, ter plaatse van de aanduiding ‘intensieve veehouderij’, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> – de totale oppervlakte van het bouwvlak mag niet worden vergroot; – vormverandering mag er niet toe leiden dat bestaande bedrijfsbebouwing buiten het bouwvlak komt te liggen; – de in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast; – er mag geen sprake zijn van een aantoonbaar onevenredige aantasting van de belangen van eigenaren en gebruikers van omliggende gronden en (agrarische) bedrijven; – er dient sprake te zijn van een zorgvuldige landschappelijke inpassing waarbij wordt getoetst aan de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan; – er dient te worden voldaan aan de regels omtrent de ammoniakemissie, zoals opgenomen in artikel 3.4.1 onder a. en b. – er dient te worden voldaan aan de regels omtrent een zorgvuldige veehouderij, zoals opgenomen in artikel 3.3.5 onder a. t/m f. <p><i>Wijzigingsbevoegdheid vergroten van een bouwvlak voor intensieve veehouderij vanwege eisen dierwelzijn:</i></p> <p>Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen ten behoeve van het vergroten van het bouwvlak van een intensieve veehouderij tot maximaal 1,5 ha, ter plaatse van de aanduiding ‘intensieve veehouderij’, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vergroting van het bouwvlak is noodzakelijk uit oogpunt van de regelgeving op het gebied van dierwelzijn. – de in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden

	<p>aangetast;</p> <ul style="list-style-type: none"> - er mag geen sprake zijn van een aantoonbaar onevenredige aantasting van de belangen van eigenaren en gebruikers van omliggende gronden en (agrarische) bedrijven; - er dient sprake te zijn van een zorgvuldige landschappelijke inpassing waarbij wordt getoetst aan de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan; - er dient te worden voldaan aan de regels omtrent de ammoniakemissie, zoals opgenomen in artikel 3.4.1 onder a. en b. - er dient te worden voldaan aan de regels omtrent een zorgvuldige veehouderij, zoals opgenomen in artikel 3.3.5 onder a. t/m f. <p>In artikel 3.3 wordt de volgende afwijkingsbevoegdheid toegevoegd (3.3.12):</p> <p><i>Afwijkingsbevoegdheid voor het bouwen van bedrijfsgebouwen voor grondgebonden veehouderij en vollegrondsteelt buiten het bouwvlak van een intensieve veehouderij:</i></p> <p>Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 3.2 sublid 3.2.1 onder d ten behoeve van de bouw van bedrijfsgebouwen voor grondgebonden veehouderij en vollegrondsteelt buiten het bouwvlak van een intensieve veehouderij, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de oppervlakte van het bouwvlak inclusief de bedrijfsgebouwen buiten het bouwvlak mag niet meer bedragen dan 1,5 ha.; - er dient verzekerd te zijn dat de oppervlakte bedrijfsgebouwen voor intensieve veehouderij niet wordt vergroot; - de in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast; - er geen sprake is van een aantoonbaar onevenredige aantasting van de belangen van eigenaren en gebruikers van omliggende gronden en (agrarische) bedrijven; - er dient sprake te zijn van een zorgvuldige landschappelijke inpassing waarbij wordt getoetst aan de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan; - in geval van bedrijfsgebouwen ten behoeve van een grondgebonden veehouderij dient te worden voldaan aan: <ul style="list-style-type: none"> o de regels omtrent de ammoniakemissie, zoals opgenomen in artikel 3.4.1 onder a. en b. o de regels omtrent een zorgvuldige veehouderij, zoals opgenomen in artikel 3.3.5 onder a. t/m f.
Verbeelding	Geen

2.16 LSNed

Samenvatting

Reclamant heeft reeds ingesproken op het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied. Veel van die opmerkingen zijn verwerkt in het Ontwerpbestemmingsplan. Eén verzoek is nog niet verwerkt en dat betreft de aanpassing van artikel 23.3 onder c. Aan dit artikel dient nog te worden toegevoegd: 'van de betreffende leidingbeheerder en de beheerder van de buisleidingenstraat'.

Gemeentelijke reactie

Artikel 23.3 onder c zal worden aangevuld zoals is aangegeven door reclamant.

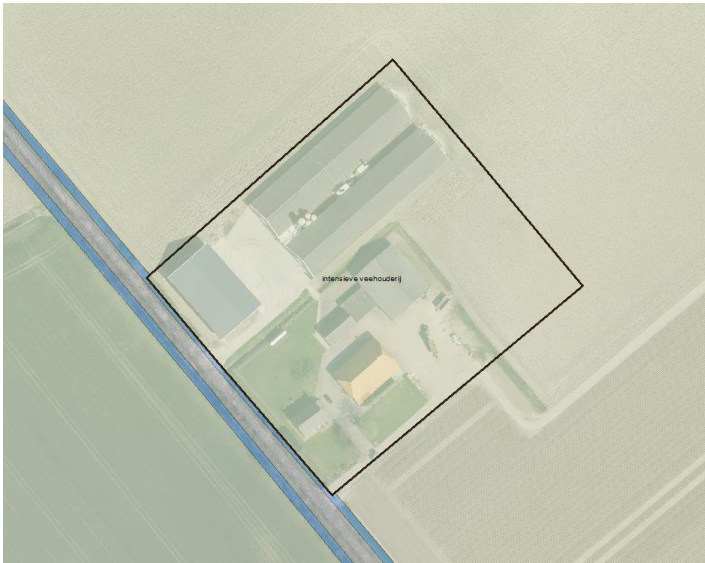
De zienswijze is gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Geen
Regels	Aanvullen 23.3 onder c: ' <i>van de betreffende leidingbeheerder en de beheerder van de buisleidingenstraat</i> '
Verbeelding	Geen

2.17 Markdijk 1, Klundert

Samenvatting

- a. Reclamant verzoekt om de Markdijk 1 te Klundert, conform besluit GS van Noord-Brabant, nummer C2066634/3443125, op te nemen in Bijlage 3 (verleende Wet Natuurbescherming/PAS-vergunningen).
- b. In het ontwerpbestemmingsplan is voor een deel van de gronden ter plaatse van Markdijk 1 de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 5' opgenomen. Het is reclamant onduidelijk waar de begrenzing in deze omvang en vorm op gebaseerd is. De dubbelbestemming met daaraan gekoppelde voorwaarden legt vergaande beperkingen op aan het gebruik van de bouwstede. Deze beperking is uitsluitend aanvaardbaar wanneer er een zorgvuldige en gedegen motivering aan ten grondslag ligt. Duidelijk is dat de gemeentelijke archeologiekartaart (vastgesteld in 2014) ten grondslag ligt aan de dubbelbestemming. De achtergrond van de archeologiekartaart (een archeologische verwachtingenkartaart heeft geen grote nauwkeurigheid), afgezet tegen de (geografische) nauwkeurigheid in het bestemmingsplan en de impact van de aan de dubbelbestemming verbonden voorwaarden, maken dat een meer gedegen afweging in het bestemmingsplantraject noodzakelijk is.
- c. Ten opzichte van het voorontwerpbestemmingsplan is de regeling dusdanig gewijzigd dat een uitzondering bij de vergunningplicht wordt opgenomen voor gronden die reeds geroerd zijn. In de bouwregels zien wij deze uitzonderingsplicht terug. Voor de aanlegvergunning is deze echter niet opgenomen. Om recht te doen aan de agrarische bedrijfsvoering wordt verzocht ook in het aanlegvergunningstelsel een dergelijke uitzondering op te nemen. Daarbij verdient het aanbeveling nader te verduidelijken op welke wijze aanvrager de grondroering kan aantonen.

Gemeentelijke reactie

- a. In Bijlage 3 bij de regels van het bestemmingsplan Buitengebied wordt de locatie Markdijk 1 te Klundert, conform besluit GS van Noord-Brabant, nummer C2066634/3443125, toegevoegd.
- b. Zoals reclamant reeds bevestigd ligt de gemeentelijke archeologiekkaart (vastgesteld in 2014) ten grondslag aan de dubbelbestemming. In het bestemmingsplan is op basis van voornoemd beleid en onderscheid in waarden een aantal dubbelbestemmingen 'Waarde - Archeologie' opgenomen waarin is vastgelegd bij welke grondroeringen (minimale oppervlakte en diepte), voorafgaand archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd.

De archeologiekkaart heeft inderdaad een beperkte nauwkeurigheid. Of er daadwerkelijk sprake is van archeologische waarden moet juist op basis van nader onderzoek worden vastgesteld. Zoals in het citaat van reclamant is weergegeven moet de archeologische verwachtingskaart gezien worden als een weergave van de op dat moment beschikbare kennis. Indien op grond van archeologisch onderzoek vast is komen te staan dat de bescherming van (potentiële) archeologische waarden niet langer noodzakelijk is kan de archeologische dubbelbestemming worden verwijderd.

- c. Hieraan wordt tegemoet gekomen. De opgenomen uitzondering op de plicht tot aanvraag van een omgevingsvergunning voor bouwen wordt ook toegevoegd als uitzondering op de plicht voor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden.

Het aantonen van grondroering kan door bewijzen aan te leveren dat in het verleden diepe grondroeringen hebben plaatsgevonden, bijvoorbeeld door het aanleveren van verleende vergunningen of verleende opdrachten aan grondverzetbedrijven.

De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Geen		
Regels	In Bijlage 3 bij de regels wordt het verleende besluit toegevoegd;		
	Corsanr.	Zaaknr.	Locatie
	C2066634	3443125	Markdijk 1, 4791 SJ, Klundert
	<p>De opgenomen uitzondering op de plicht tot aanvraag van een omgevingsvergunning voor bouwen wordt ook toegevoegd als uitzondering op de plicht voor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden in de archeologische bestemmingen.</p> <p>Aan aan de artikelen 31.3.2, 32.3.2 en 33.3.2 wordt een onderdeel f toegevoegd:</p> <p>f. plaatsvinden op gronden waarvan de aanvrager heeft aangetoond dat deze reeds zijn geroerd.</p>		
Verbeelding	Geen		

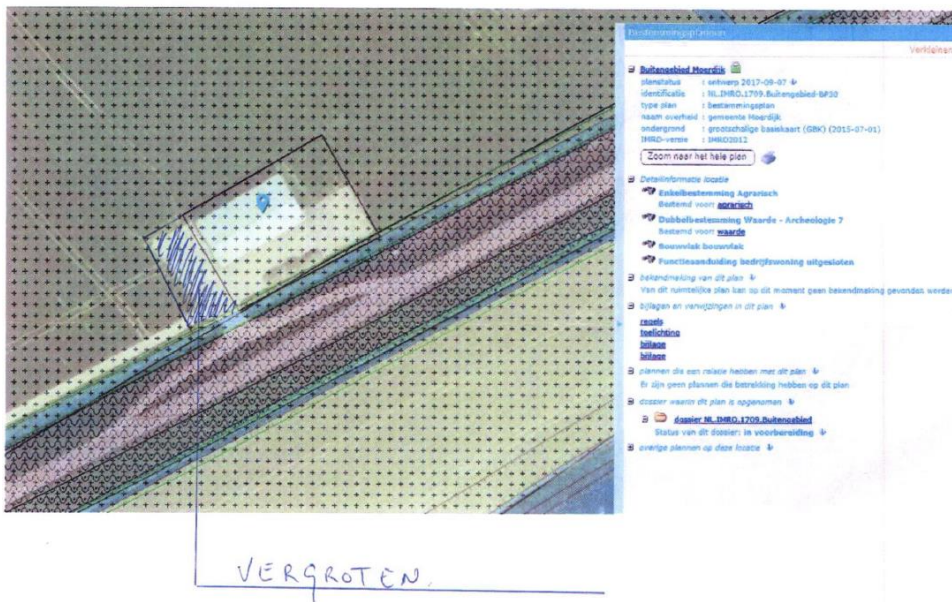
2.18 Molendijk 21, Standdaarbuiten

Samenvatting

In het ontwerpbestemmingsplan is een begrensd agrarisch bouwperceel opgenomen aan Molendijk 21. De begrenzing van het bouwperceel is echter ontoereikend om de reden dat een gedeelte van de erfverharding is gesitueerd buiten het bouwperceel. De betreffende bebouwing is destijds opgericht op basis van een bouwstede begrenzing, zodat de aangebrachte verharding ook volledig legaal tot stand is gekomen, immers, het aanbrengen van de erfverharding binnen een bouwstede is niet aanlegvergunningplichtig.

Reclamant verwijst naar artikel 3.1 onder t en u van de planvoorschriften. Nu de erfverharding is gesitueerd buiten het bouwvlak, betekent dit dat die erfverharding onder het overgangsrecht is komen te vallen, wat in principe niet rechtvaardig is, omdat de erfverharding volledig legaal tot stand is gekomen.

Om die reden is het wenselijk dat voor het begrensd bouwvlak een verruiming wordt vastgesteld, met dien verstande dat de volledige erfverharding binnen het bouwvlak komt te liggen. Op de bijgevoegde plank kaart heeft reclamant de gewenste begrenzing aangegeven voor het op te nemen bouwvlak.

Gemeentelijke reactie

Het betreffende bouwvlak is overgenomen uit het vigerende bestemmingsplan. Om recht te doen aan de verharding wordt de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - bestaande verhardingen' opgenomen. Daarmee zijn de bestaande verhardingen toegestaan.

De zienswijze is gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Geen
Regels	De aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - bestaande verhardingen' wordt toegevoegd in artikel 3.2.3: h. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - bestaande verhardingen' gelden de volgende regels: 1. het bouwen van gebouwen is niet toegestaan;

	2. uitsluitend de bestaande verhardingen zijn toegestaan, met dien verstande dat uitsluitend de bestaande maatvoering en de bestaande situering zijn toegestaan;
Verbeelding	De aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - bestaande verhardingen' wordt ter plaatse van de bestaande verhardingen opgenomen.

2.19 Oude Heijningseweg 1, Heijningen

Samenvatting

Reclamant voert op het adres Oude Heijningseweg 1 een loonbedrijf en handelonderneming. De locatie heeft in het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied een enkelbestemming 'Bedrijf - Agrarisch aanverwant', en de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - loonbedrijf'. In deze bestemming ontbreekt de functieaanduiding 'op- en overslag van mest' die in het bestemmingsplan Buitengebied uit 2008 wel was opgenomen. Reclamant verzoekt de bestemming en de daarbij behorende functieaanduiding 'op- en overslag van mest' in het voorliggende bestemmingsplan over te nemen conform de feitelijke en vergunde situatie.

Gemeentelijke reactie

In het vigerende bestemmingsplan is inderdaad de subbestemming 'een agrarisch loonbedrijf en op- en overslag van mest, behorende tot categorie 3 van de Staat van Bedrijfsactiviteiten' opgenomen. Per abuis is niet de goede nadere bestemming toegekend. De aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf

- agrarisch loonbedrijf en op- en overslag mest' komt al wel voor in de regels met de bovengenoemde omschrijving, maar is niet aan dit perceel toegekend. Daarom wordt de nadere bestemmingsaanduiding aangepast in de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - agrarisch loonbedrijf en op- en overslag mest'. Wel wordt toegevoegd dat de omvang beperkt moet blijven tot maximaal 50% van het opgenomen bestemmingsvlak. Dit om te voorkomen dat op- en overslag van mest de hoofdfunctie zou kunnen worden. Dit zou namelijk gevolgen kunnen hebben voor de leefomgeving.

De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Geen
Regels	In de bestemmingsomschrijving wordt bij de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - agrarisch loonbedrijf en op- en overslag mest' toegevoegd dat op- en overslag van mest op ten hoogste 50% van het bestemmingsvlak is toegestaan.
Verbeelding	De aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - loonbedrijf' wordt omgezet in de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - agrarisch loonbedrijf en op- en overslag mest'.

2.20 Oude Heijningsedijk 16b, Heijningen

Samenvatting

Reclamant verwijst naar het principeverzoek dat voor deze locatie is ingediend. Het college van burgemeester en wethouders heeft positief besloten op het principeverzoek, in die zin dat een nieuw bestemmingsplan voor de locatie wordt opgesteld. Aangegeven wordt dat het bezwaarlijk is dat twee bestemmingsplannen voor dezelfde locatie kort na elkaar worden voorbereid, met een verschillende inhoud. Dit zal voor belanghebbenden tot verwarring leiden en mogelijk tot gevolg hebben dat er twee plannen zijn waartegen beroepsprocedures gevoerd kunnen worden.

Verzocht wordt de locatie Oude Heijningsedijk 16b te Heijningen uit het bestemmingsplan Buitengebied te halen.

Gemeentelijke reactie

Het bestemmingsplan voor de Oude Heijningsedijk 16b is momenteel (december 2017) nog steeds in voorbereiding. Voor het plan moet het wettelijk vooroverleg nog gevoerd worden, voordat een ontwerpbestemmingsplan ter inzage wordt gelegd. De planning is dat dit pas in januari zal plaatsvinden. Dat betekent dat het bestemmingsplan pas na de gemeenteraadverkiezingen, waarschijnlijk rond mei 2018 aan de gemeenteraad voor besluitvorming voorgelegd kan worden. Er is op het moment van vaststelling van het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied, dus nog geen zekerheid of het plan voor deze locatie uiteindelijk doorgang zal vinden.

Mocht het zo zijn dat het nieuwe bestemmingsplan dat voor deze locatie wordt opgesteld, onverhoopt niet vastgesteld kan worden, dan wil de gemeente voorkomen dat voor dit perceel de oude planologie blijft gelden. Eén van de doelen van dit nieuwe bestemmingsplan is immers om te komen tot een nieuw plan voor het gehele buitengebied, met een set eenduidige regels. Om deze reden wordt niet tegemoet gekomen aan het verzoek om het perceel uit het bestemmingsplan buitengebied te laten.

De zienswijze is ongegrond en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

2.21 Oude Heijningsedijk 30, Heijningen

Samenvatting

Het perceel aan de Oude Heijningsedijk 30 is bestemd als 'Agrarisch'. Daarnaast is de functieaanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - voormalig agrarisch bedrijf' toegekend. In artikel 3.1 van het ontwerpbestemmingsplan is bepaald dat ter plaatse een volwaardig of een reëel agrarisch bedrijf is toegestaan. Daarnaast worden diverse nevenactiviteiten toegestaan (artikel 3.1 onder n). Echter op grond van lid 3.1 onder n worden de genoemde nevenactiviteiten niet toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - voormalig agrarisch bedrijf'. Voorts is in artikel 3.2.1 onder a van de bouwregels opgenomen dat ter plaatse slechts 1 bedrijf per bouwvlak of in dit geval, bouwstede is toegestaan. Een en ander maakt dat reclamant zijn activiteiten, die sinds 1964 aan onderhavige locatie worden ontplooid, op grond van de bepalingen in het ontwerpbestemmingsplan niet langer kan continueren.

De aanwezigheid van meerdere bedrijven en de uitoefening van de activiteiten die er plaatsvinden is niet gewijzigd ten opzichte van de situatie zoals die gold tijdens de vaststelling van eerdere bestemmingsplannen op die locatie, op basis waarvan de uitoefening van deze bedrijven en dit gebruik mogelijk werd gemaakt.

Mondeling heeft de gemeente toegelicht dat de wijziging in de bestemming is voortgevloeid uit het in november 2016 gehouden tafeltjesgesprek. In dit overleg heeft reclamant aangegeven dat hij overweegt om in de toekomst de bestemming te wijzigen naar 'Agrarisch Aanverwant' en heeft hierbij geïnformeerd naar de procedure die daaraan ten grondslag zou liggen.

Aangezien de bedrijfsactiviteiten van de drie bedrijven die ter plaatse van de Oude Heijningsedijk 30 zijn gevestigd, ongewijzigd zijn gebleven, is ten onrecht de functieaanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - voormalig agrarisch bedrijf' aan het perceel toegekend. Verzocht wordt dan ook om de de functieaanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - voormalig agrarisch bedrijf' uit het bestemmingsplan te verwijderen.

Daarnaast wordt verzocht de bepaling uit artikel 3.2.1. waarin is opgenomen dat slechts 1 bedrijf per bouwstede is gestaan, niet van toepassing te verklaren op onderhavig perceel.

Gemeentelijke reactie

Aan het verzoek van reclamant wordt tegemoet gekomen. De aanduiding 'voormalig agrarisch bedrijf' wordt verwijderd. De regeling van 1 agrarisch bedrijf per bouwstede blijft van kracht. Deze regeling was ook al opgenomen in het vigerende bestemmingsplan.

Nevenactiviteiten zijn alleen toegestaan als een nevenactiviteit bij een bestaand agrarisch bedrijf. Ook dient te worden voldaan aan de voorwaarden voor wat betreft de functie en oppervlakte van de nevenactiviteiten.

Volgens de Kamer van Koophandel zijn op het terrein de volgende bedrijven gevestigd:

- Bras Fijnaart (groenvoorziening en cultuurtechniek)
- Pest-Tec (zusterbedrijf van Bras – plaagdierbestrijding)
- Rijndorp Materieel BV (= een houdstermaatschappij)
- Rijndorp Holding BV (= financiële holding).

Op het terrein is voor zover de gemeente bekend geen agrarisch bedrijf gevestigd. Er is dus geen sprake van nevenactiviteiten. Een wijziging van de bestemming 'Agrarisch' naar de bestemming 'Bedrijf – Agrarisch aanverwant' zou een logische keuze zijn, maar hiervoor dient een plan voor ruimtelijke kwaliteitsverbetering ingediend te worden en is een afweging op grond van het dynamisch afwegingskader nodig. Tijdens het in november 2016 gehouden tafeltjesgesprek is bovendien aangegeven dat het de bedoeling was om het agrarisch bedrijf te beeindigen. Als gevolg daarvan is de aanduiding VAB opgenomen. De eigenaar gaf aan te overwegen om een wijziging van de bestemming naar 'Bedrijf - Agrarische aanverwant' aan te vragen. Aan de eigenaar is aangegeven dat daarvoor een ingevuld dynamisch afwegingskader nodig was. Er is informatie toegezonden over het dynamisch afwegingskader, maar daarna is niets meer vernomen.

Aan reclamant wordt geadviseerd om een principeverzoek in te dienen voor wijziging van de bestemming, zodat de situatie op het perceel kan worden gelegaliseerd.

De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Geen
Regels	Geen
Verbeelding	De aanduiding 'voormalig agrarisch bedrijf' wordt verwijderd

2.22 Oudemolenseweg 7b, Fijnaart

Reclamant heeft het perceel Oudemolensedijk 7b te Fijnaart in gebruik genomen ten behoeve van het bedrijf Tribute Space B.V. Verwezen wordt naar de eerdere inspraakreactie. Aangegeven wordt dat onderdelen van deze inspraakreactie niet goed gelezen zijn.

- a. Reclamant verzoekt om, in aansluiting op het bestemmingsplan Noordschans, in artikel 4 van het bestemmingsplan Buitengebied een tweetal afwijkingsbevoegdheden op te nemen. Het gaat daarbij om een bevoegdheid om middels een afwijkingsprocedure bedrijven uit ten hoogste één milieucategorie hoger toe te staan, voor zover het bedrijf naar aard en invloed op de omgeving geacht kan worden te behoren tot de categorie zoals genoemd in artikel 4.
- b. Daarnaast verzoekt reclamant om een afwijkingsmogelijkheid op te nemen, waarmee bedrijven toegelaten kunnen worden die niet in de Staat van bedrijfsactiviteiten worden genoemd, maar naar aard en invloed op de omgeving geacht kan worden te behoren tot de categorieën zoals genoemd in artikel 4.

Gemeentelijke reactie

- a. Zoals aangegeven in de Commentaarnota Vooroverleg en Inspraak is het gezien de aard van het plangebied niet wenselijk om bedrijven uit hogere categorieën dan 1 en 2 uit de Staat van Bedrijfsactiviteiten toe te laten, ook niet middels een afwijkingsmogelijkheid.

De regeling waarnaar verwezen wordt, komt uit het bestemmingsplan Noordschans. Dit is een bestemmingsplan voor een bestaand bebouwd gebied. Het beleid voor dergelijke gebieden is anders dan het beleid voor een buitengebied, waarin vooral de agrarische functie prioritair is. De gemeente is van mening dat bedrijven uit de hogere milieucategorieën niet thuishoren in het buitengebied.

Alleen op het bedrijventerrein Hazeldonk in Langeweg en bedrijventerrein Stationsgebied Lage Zwaluwe (Oude Moerdijkseweg) zijn bedrijven met een hogere categorie toelaatbaar. Voor bestaande situaties waar de bestaande (legale) bedrijfsactiviteiten niet passen binnen categorie 1 of 2 is een specifieke aanduiding opgenomen, zodat de activiteiten zijn toegestaan.

- b. Voor zowel het verzoek onder a en b geldt dat in het ontwerpbestemmingsplan de bestaande en legaal aanwezige situatie is vastgelegd. Het bestemmingsplan bevat daarnaast een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor kleinschalige ontwikkelingen met een beperkte invloed op de omgeving. Bij de eventuele vestiging van een bedrijf van milieucategorie 3 of hoger is een goede afweging rondom de invloed op de (leef)omgeving benodigd. Bedrijven van een dergelijke categorie kunnen een grote invloed hebben op de omliggende functies en de omliggende wegestructuur.

Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gaat de gemeente uit van het 'ja, mits'-principe. Bij dit principe is het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied) leidend in de afweging. Er is ruimte voor passende ontwikkelingen in het buitengebied, mits er sprake is van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Op basis van dit afwegingskader kan maatwerk worden geleverd bij het beoordelen van initiatieven. Bij een positief oordeel van de afweging doorloopt de ontwikkeling dan een eigen planologische procedure.

Ook voor een eventueel verzoek om een bedrijf van een hogere milieucategorie toe te staan, die naar aard of invloed op de omgeving te scharen is onder een lagere categorie of een functie-groep die wel is genoemd in de Staat van Bedrijfsactiviteiten wordt de hierboven beschreven procedure doorlopen.

De zienswijze is ongegrond en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

2.23 Pelgrimsdijk 5 , Zevenbergen en Derde weg 7, Zevenbergschen Hoek

Samenvatting

- a. Op de locatie Pelgrimsdijk 5 staat een woning en een schuur daterend van 1999 en een schuur daterend van 1991. Op de locatie Derde weg 7 dateert de aanwezige bedrijfsbebouwing van 2003.

Door de sloop en nieuwbouw hebben op beide locaties activiteiten in de bodem plaatsgevonden, is de grond geroerd, waardoor geen sprake meer kan zijn van enige archeologische waarden. Verzocht wordt daarom de Dubbelbestemming Archeologie 5 te verwijderen.

- b. Reclamant verzoekt in artikelen 30 tot en met 33 aan te geven welke archeologische verwachtingswaarden dienen te worden beschermd en wat qua verwachtingswaarde het verschil is tussen de artikelen.
- c. In het plan is een bevoegdheid opgenomen om de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie' te verwijderen, omdat nadat is komen vast te staan dat de bescherming van (potentiële) archeologische waarden niet langer noodzakelijk is. Burgemeester en wethouders zijn hiertoe volgens de opgenomen regels bevoegd indien uit (nader) archeologisch onderzoek is gebleken dat er ter plaatse geen archeologische waarden aanwezig zijn of het niet meer noodzakelijk wordt geacht dat het bestemmingsplan ter plaatse in de bescherming en veiligstelling van archeologische waarden voorziet. Reclamant verzoekt hieraan toe te voegen dat B&W hiertoe ook bevoegd zijn, indien is gebleken dat de gronden reeds zijn geroerd of anderszins wordt aangetoond dat geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn.
- d. Tevens verzoekt reclamant de verplichting tot het uitvoeren van een archeologisch onderzoek of laten opstellen van een archeologisch rapport dat voldoet aan de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, te beperken tot de zwaardere bestemmingen en bij lagere verwachtingswaarden dit pragmatisch op te pakken door bijvoorbeeld als gemeente daar zelf onderzoek naar te doen.

Gemeentelijke reactie

- a. De Archeologische waarden zoals zijn opgenomen met de gemeentelijke archeologiekartaart zijn uitgangspunt voor dit bestemmingsplan. Alleen wanneer uit archeologisch onderzoek is gebleken dat er geen sprake is van archeologische waarden in de betreffende grond ter plaatse, kan deze dubbelbestemming worden aangepast. Niet gebleken is dat dergelijk onderzoek heeft plaatsgevonden. Het is daarom niet mogelijk om de archeologische waarde te verwijderen van de verbeelding.

Hierbij wordt wel opgemerkt dat in de archeologische bestemming is opgenomen dat archeolo-

gisch onderzoek niet nodig is, indien aanvrager heeft aangetoond dat de gronden reeds zijn geroerd. In geval van bouwplannen kan dit nader worden beoordeeld.

- b. De regeling van de archeologische waarden is gebaseerd op het gemeentelijke erfgoedbeleid en de Erfgoedverordening. Onderdeel daarvan is een Archeologiekartaal. In dat beleid is verantwoord waarom in bepaalde gebieden wel of geen archeologische waarden worden verwacht. In het bestemmingsplan is dat vertaald naar verschillende archeologische bestemmingen, zoals voorgesteld op de Archeologiekartaal. Zie daartoe paragraaf 4.2.2. van de toelichting. In het bestemmingsplan is op basis van voornoemd beleid en onderscheid in waarden een aantal dubbelbestemmingen 'Waarde - Archeologie' opgenomen, waarin is vastgelegd bij welke grondroeringen (minimale oppervlakte en diepte), voorafgaand archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd. Het verschil betreft dus verschillende oppervlaktes en dieptes waarin nader onderzoek nodig is. Zie de onderdelen 2.2 en 3.1 van de verschillende archeologische dubbelbestemmingen.
- c. Zie het antwoord onder punt a.
- d. Zoals al bij punt a. aangegeven zijn de dubbelbestemmingen gelegd overeenkomstig de gemeentelijke archeologiekartaal. Ook de opgenomen regels sluiten daarbij aan. Bij lagere archeologische verwachtingswaarden is de onderzoekslast beperkter. Het alleen opnemen van regels voor de zwaardere archeologische bestemmingen is niet mogelijk, omdat dit niet aansluit bij de afspraken op basis van de gemeentelijke archeologiekartaal. De Wet op de archeologische monumentenzorg gaat uit van het principe 'de verstoorder betaalt'. Dit betekent dat degene die de grond wil verstoren het initiatief tot het doen van nader archeologisch onderzoek moet nemen en de kosten moet dragen. De pragmatische oplossing waarbij de gemeente deze onderzoeksplicht overneemt is dus niet aan de orde. Wel wordt in de regels voorzien in een uitzondering op het bouw- en aanlegverbod in die gevallen waarbij een aanvrager kan aantonen dat de grond eerder is geroerd vanwege bebouwing of werkzaamheden.

De zienswijze is ongegrond en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

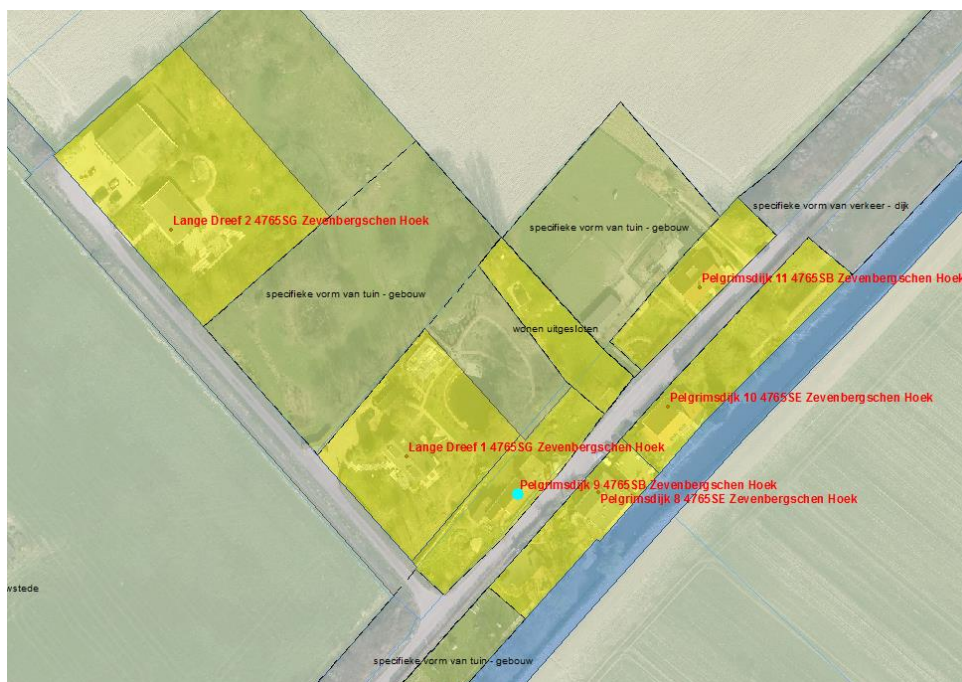
2.24 Pelgrimdijk 9a, Zevenbergschen Hoek - (eigenaar)

Samenvatting

Voor het perceel aan de Pelgrimdijk 9a te Zevenbergen zijn een tweetal zienswijzen ingediend, door de eigenaar van het perceel en door een aantal omwonenden. De zienswijze van de omwonenden wordt in zienswijze 2.25 behandeld.

- a. Reclamant geeft aan voor het betreffende perceel de woonbestemming gehandhaafd te willen zien.
- b. Aangegeven wordt dat de redenering dat het perceel planologisch gezien fungeert als 'erf' bij de woning aan de Lange Dreef, niet klopt. Dit historisch verband heeft vroeger wel bestaan, maar de percelen zijn kadastraal afgesplitst in 1999. De eigenaar is van mening dat de gemeente de kadastrale afsplitsing had moeten verwerken in de gemeentelijke beleidsplannen.

- c. De reclamant kan niet instemmen met de aanduiding 'wonen uitgesloten' op het perceel. Naar zijn mening is in de geldende situatie sprake van een volledige woonbestemming, die naar zijn mening gehandhaafd moet blijven. Verzocht wordt dan ook deze aanduiding van de verbeelding te verwijderen.
- d. In de reactie op de inspraakreactie wordt gesproken over het 'recht doen aan de belangen van omwonenden'. Verzocht wordt om een uitleg hoe de belangen van omwonenden door reclamant zijn verzoek in het geding zouden kunnen zijn.

Gemeentelijke reactie

- a. In het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied is voor het betreffende perceel een bestemming 'Wonen' opgenomen. Op het perceel is daarnaast de aanduiding 'wonen uitgesloten' opgenomen, om duidelijk te maken dat de bouw van een woning op dit perceel niet tot de mogelijkheden behoort.
- b. Het kadastraal afsplitsen van een perceel heeft geen gevolgen voor de bestemming van een perceel. Het Kadaster registreert uitsluitend het eigendom van het perceel. De bestemming en gebruiksmogelijkheden worden geregeld in het bestemmingsplan. Kadastrale gegevens vormen in principe geen onderdeel bij het opstellen van een bestemmingsplan. De gemeente is niet verplicht kadastrale splitsingen te verwerken in een bestemmingsplan. Kadastrale splitsingen worden door het Kadaster verwerkt op verzoek van eigenaren bij wijzigingen in de eigendomsverhoudingen. Voor het wijzigen van een bestemmingsplan is een besluit van de gemeenteraad nodig en moeten de procedures gevolgd worden die in de Wet ruimtelijke ordening opgenomen zijn. Kortom: het kadastraal splitsen van een perceel betekent niet dat automatisch het recht ontstaat om een extra woning op een perceel te plaatsen. Als er een wens bestaat voor het bouwen van een zelfstandige woning op het perceel, dan is daarvoor de route dat een verzoek bij de gemeen-

te wordt ingediend. Dat verzoek wordt dan getoetst aan het geldende beleid en beoordeeld aan de hand van ruimtelijke, landschappelijke en (milieu)technische aspecten. In dit geval is een dergelijk verzoek niet ingediend.

- c. In het vigerende bestemmingsplan vormt dit perceel grotendeels één geheel met de woning aan de Lange Dreef 1. Het bestemmingsplan bepaalt dat per bouwvlak slechts één woning is toegestaan. Aangezien deze woning op het volledige vlak met de bestemming 'Wonen' aanwezig is, is het niet mogelijk hier een extra woning te realiseren. De aanname dat sprake is van een volledige woonbestemming, die recht geeft op bouwen, is daarmee niet correct. De betreffende grond heeft weliswaar de bestemming 'Wonen', maar vormt in het vigerende bestemmingsplan ruimtelijk gezien het erf bij de woning aan de Lange Dreef. Zoals aangegeven onder ad b doet kadastrale splitsing daar niets aan af. Door de bestemming 'wonen' in het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied te handhaven, maar tevens een aanduiding 'wonen uitgesloten' op te nemen, wordt de bestaande situatie recht gedaan. De extra aanduiding op de verbeelding is opgenomen, om te voorkomen dat in de toekomst interpretatieverschillen ontstaan over de mogelijkheden op dit perceel.

In de gemeentelijke Visie Buitengebied is, in navolging van het verbod op nieuwvestiging uit de provinciale Verordening ruimte 2014 (artikel 3.1. lid 2 onder a), opgenomen dat het bouwen van nieuwe burgerwoningen in het buitengebied in principe is uitgesloten. Uitzonderingen zijn alleen mogelijk in bebouwingsconcentraties die zijn opgenomen in de Visie Bebouwingsconcentraties of voor specifieke locaties die in de Structuurvisie zijn aangewezen als mogelijke locatie voor bijzondere woonmilieus in de vorm van landgoederen of bijzondere buitenplaatsen.

Deze locatie aan de Pelgrimsdijk valt in geen van de genoemde uitzonderingsgevallen. Daarmee is het in strijd met het gemeentelijk én het provinciaal beleid om op deze locatie een nieuwe woning te realiseren.

- d. Het betreffende perceel wordt omringd door bestaande woningen in het buitengebied. De dichtstbijzijnde woning ligt op circa 25 meter afstand. Bij het vaststellen van een bestemmingsplan moet de gemeente de belangen van alle betrokkenen afwegen. Een wijziging in de planologische situatie van dit perceel kan effecten hebben op omwonenden, bijvoorbeeld als sprake is van meer bebouwingsmogelijkheden of een gewijzigd gebruik.

De zienswijze is ongegrond en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

2.25 Pelgrimsdijk 9a, Zevenbergschen Hoek – (omwonenden)

Deze zienswijze is door diverse omwonenden van Pelgrimsdijk 9a ingediend.

- a. Het perceel aan Pelgrimsdijk 9a is in gebruik als tuin en is volgens reclamant niet anders dan als tuin te gebruiken. Uit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening zou daarom aan het perceel de bestemming 'Tuin' toegekend moeten worden. Als de gemeente de bestemming 'Wonen' voor het perceel wil handhaven, zou in artikel 21 een expliciete verwijzing opgenomen moeten worden, om interpretatieverschillen in de toekomst te voorkomen.

- b. Verzocht wordt aan te geven op basis van welke argumenten de gemeente is teruggekomen op het eerdere voorstel om dit perceel de bestemming 'Tuin' te geven.
- c. Verzocht wordt aan te geven hoe de gemeente wil voorkomen dat op deze locatie toch een nieuwe woning gerealiseerd zal worden als de bestemming 'Wonen' wordt gehandhaafd.

Gemeentelijke reactie

- a. In het vigerende bestemmingsplan heeft het genoemde deel van het perceel de bestemming 'Wonen' en is feitelijk erf bij de bestaande woning Lange Dreef 1. De eigenaar heeft bij verkoop van de woning dit stuk grond kadastraal laten afsplitsen. Deze kadastrale wijziging betekent niet dat ook de situatie in het bestemmingsplan wijzigt. Volgens het vigerende bestemmingsplan is dus nog steeds sprake van een stuk erf bij een woning. Het stuk grond is in principe nog steeds op die manier te gebruiken, zij het dat het kadastrale eigendom dit gebruik in de weg staat. Om deze reden is de bestemming 'Wonen' op het perceel gehandhaafd. Maar, omdat de indruk bestaat dat de eigenaar in de toekomst op het perceel een woning wil realiseren, is om interpretatieverschillen in de toekomst te voorkomen de aanduiding 'wonen uitgesloten' opgenomen. De suggestie dat deze aanduiding op de verbeelding ook in de regels van artikel 21 wordt verwoord, wordt overgenomen.
- b. In november 2016 zijn alle eigenaren benaderd met een persoonlijk voorstel voor de bestemming van hun perceel. In dit voorstel was voor het betreffende perceel de bestemming 'Tuin' opgenomen. De eigenaar heeft aangegeven dat hij hiermee niet kon instemmen. Omdat het gebruik van het perceel als erf bij de woning in principe nog mogelijk is, in geval het kadastraal eigendom zou wijzigen, heeft de gemeente er voor gekozen de situatie over te nemen zoals die in het vigerende bestemmingsplan is opgenomen.
- c. Door op het perceel de aanduiding 'wonen uitgesloten' op te nemen, wordt aangegeven dat de bouw van een woning hier niet tot de mogelijkheden behoort. In de gemeentelijke Visie Buitengebied is, in navolging van het verbod op nieuwvestiging uit de provinciale Verordening ruimte 2014 (artikel 3.1. lid 2 onder a), opgenomen dat het bouwen van nieuwe burgerwoningen in het buitengebied in principe is uitgesloten. Uitzonderingen zijn alleen mogelijk in bebouwingsconcentraties die zijn opgenomen in de Visie Bebouwingsconcentraties of voor specifieke locaties die in de Structuurvisie zijn aangewezen als mogelijke locatie voor bijzondere woonmilieus in de vorm van landgoederen of bijzondere buitenplaatsen. Deze locatie aan de Pelgrimsdijk valt in geen van de genoemde uitzonderingsgevallen. Daarmee is het in strijd met het gemeentelijk én het provinciaal beleid om op deze locatie een nieuwe woning te realiseren.

De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Geen
Regels	Artikel 21.1, onder a wordt als volgt gewijzigd: a. wonen, met dien verstande dat het aantal woningen niet meer mag bedragen dat 1 per bestemmingsvlak, tenzij: 1. anders is aangegeven ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal

	wooneenheden'; 2. de aanduiding 'wonen uitgesloten' is opgenomen en woningen niet zijn toegestaan.
Verbeelding	Geen

2.26 Postbaan 1, Heijningen

Samenvatting

Reclamant verzoekt de agrarische bestemming te wijzigen naar de aanduiding plattelandswoning. Aangegeven wordt dat de eigenaren die het pand onlangs hebben gekocht, geen gebruik willen maken van de agrarisch bestemming.

Daarnaast wordt gevraagd om een bestemming 'Sport', omdat de eigenaren in de toekomst wellicht een bedrijf in de paardensport willen oprichten.

Gemeentelijke reactie

In het verzoek worden geen argumenten genoemd voor het verzoek om de aanduiding 'plattelandswoning' op te nemen of voor het wijzigen naar de bestemming 'Sport'. De verzoeken zijn onvoldoende concreet en onderbouwd om in het bestemmingsplan mee te kunnen nemen.

Het opnemen van een aanduiding 'plattelandswoning' ligt hier niet voor de hand. Er is geen sprake van een (voormalige) agrarische bedrijfswoning die is afgesplitst van een agrarisch bedrijf, maar van het beëindigen van een agrarische bestemming. Aanvrager wordt geadviseerd een concreet principeverzoek in te dienen, waarbij duidelijk wordt aangegeven wat de plannen voor de locatie zijn.

De zienswijze is ongegrond en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

2.27 PPS

In de Commentaarnota vooroverleg en inspraak is toegezegd dat de PRB-leiding, de naam van de exploitant, de opgestelde QRA en ook de afstanden vermeld zouden worden in paragraaf 5.7 Externe veiligheid van de toelichting. Dat is nog niet gebeurd. Verzocht wordt om dit alsnog te doen. Voor de volledigheid is de inspraakreactie en de handreiking borging PRB-leiding in het bestemmingsplan nogmaals bijgevoegd.

Gemeentelijke reactie

De paragraaf 'externe veiligheid' wordt aangevuld met de PRB leiding, exploitant en afstanden.

De zienswijze is gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	De paragraaf Externe veiligheid wordt aangevuld met de afstanden van de PRB leidingen, naam van de exploitant en de opgestelde QRA.
-------------	---

Regels	Geen
Verbeelding	Geen

2.28 Provincie Noord Brabant

Samenvatting

Zorgvuldige veehouderij

- a. Artikel 3.3.6. van de planregels bevat een regeling waarbij de bouwstede van een grondgebonden veehouderij kan worden vergroot. Bij de voorwaarden in sub b van dit artikel ontbreekt de bepaling dat (bij een op te heffen veehouderij op een locatie elders) de bedrijfsbebouwing wordt gesloopt. Het plan is op dit punt in strijd met artikel 7.4. lid 1 sub b onder I van de Verordening ruimte 2014.
- b. Ten aanzien van de locatie Hokkenberg 1 in Langeweg (veehouderij in het gemengd landelijk gebied) merken wij op dat dit bedrijf een uitbreidingsruimte krijgt van 8.829 m² (in het voorontwerp was dit nog 5.208 m²). Voor deze ontwikkeling geldt dat moet worden voldaan aan zorgvuldige veehouderij. In het plan ontbreekt een verantwoording. Het plan is op dit punt nog strijdig met artikel 7.3 van de Verordening ruimte 2014.

Glastuinbouwbedrijven

- c. In de plantoelichting is in paragraaf 4.5.8. een passage opgenomen over doorgroeigebieden voor glastuinbouwbedrijven. Op de verbeelding komt de aanduiding 'doorgroeigebied' echter niet voor, zodat het plan niet duidelijk maakt waar deze gebieden liggen. De provincie verzoekt om een gebiedsaanduiding 'doorgroeigebied glastuinbouwbedrijven' op te nemen conform de Verordening ruimte 2014. In de plantoelichting staat verder dat binnen deze doorgroeigebieden ruimte is voor nieuwvestiging van glastuinbouwbedrijven. Dat is echter onjuist; binnen doorgroeigebieden kunnen bestaande bedrijven uitbreiden (of omschakelen glastuinbouw), maar is nieuwvestiging uitgesloten (artikel 28 Verordening ruimte 2014). Op dit verbod van nieuwvestiging is één uitzondering: als kan worden aangetoond dat een bestaand glastuinbouwbedrijf binnen het doorgroeigebied geen mogelijkheden heeft voor uitbreiding van het bestaande bouwperceel, is nieuwvestiging toegestaan (artikel 28 lid 4 Verordening ruimte 2014).
- d. Ten aanzien van de locatie Molendijk 12 te Standdaarbuiten is in het vigerende bestemmingsplan een agrarisch bedrijf toegestaan (zonder de aanduiding glastuinbouwbedrijf). Feitelijk is echter wel een glastuinbouwbedrijf aanwezig. In het nu voorliggende plan is daarom een bouwstede met de aanduiding 'glastuinbouw' opgenomen. In planologisch opzicht wordt hiermee nieuwvestiging van een glastuinbouwbedrijf mogelijk gemaakt. Gelet op het feit dat het glastuinbouwbedrijf er legaal zit, kan de provincie (op grond van artikel 2 lid 3 Verordening ruimte 2014) instemmen met de aanduiding 'glastuinbouw', maar uitsluitend voor zover het de huidige feitelijke situatie betreft. Het voorliggend plan voorziet echter ook in uitbreiding van het glastuinbouwbedrijf. De locatie ligt op grond de Verordening ruimte 2014 in de groenblauwe mantel. Artikel 6.5. van de verordening bepaalt dat uitbreiding van glastuinbouwbedrijven in de groenblauwe

mantel niet is toegestaan. Het bouwblok dient dan ook te worden verkleind tot de huidige feitelijke omvang zodat de afwijking van de Verordening ruimte 2014 niet groter wordt.

Kwaliteitsverbetering

- e. Ten aanzien van de verplichte kwaliteitsverbetering van het landschap bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied merkt de provincie op dat zij zich op hoofdlijnen kunnen vinden in de retrospectieve toets, waarin wordt aangegeven dat er in veel gevallen geen kwaliteitsverbetering aan de orde komt, omdat er feitelijk geen veranderingen optreden en/of er niet of nauwelijks sprake is van bestemmingswinst. Ten aanzien van de specifieke bouwaanduiding 'solitaire schuur' merkt zij echter op dat door het loslaten van koppelingen er in planologisch opzicht sprake is van nieuwvestiging. Gelet op het feit dat de schuren legaal tot stand zijn gekomen kan ingestemd worden met de aanduiding, echter dient wel te worden voorzien in kwaliteitsverbetering ex. artikel 3.2. Verordening ruimte 2014.
- f. Ten aanzien van de bestemmingswijzigingen van 'Bedrijf' naar 'Wonen' merkt de provincie op dat alleen de wijziging van de Kwartiersdijk 12 in de retrospectieve toets is opgenomen. De locaties Stadsdijk 1-19 en Tonsedijk 27 zijn niet opgenomen. Deze bestemmingswijzigingen dienen gepaard te gaan met kwaliteitsverbetering omdat er sprake is van bestemmingswinst. Het plan is voor deze twee locaties in strijd met artikel 3.2 van de Verordening ruimte 2014.

- g. Op de locatie Volkerakweg 5 in Heijningen wordt een tuinhuis gelegaliseerd, waarbij een forse tuinbestemming (>2.000 m²) wordt opgenomen met de aanduiding 'tuinhuis' met landschappelijke inpassing, behorend bij een bouwstede. Opgemerkt wordt dat het ongebruikelijk is om een dergelijke ruime tuinbestemming bij een bouwstede op te nemen. Conform artikel 3.1 lid 2 onder d Verordening ruimte 2014 dienen gebouwen, bijbehorende bouwwerken en andere permanente voorzieningen binnen het bouwperceel worden opgericht en daarbinnen worden geconcentreerd. Verder wordt opgemerkt dat een deugdelijk landschapsplan ontbreekt. Het plan is op dit onderdeel strijdig met artikel 3.1 en 3.2 Verordening ruimte 2014.
- h. Ten aanzien van de aanlegsteiger Volkerak heeft ambtelijk afstemming plaatsgevonden tussen de gemeente en provincie, waarin afspraken zijn gemaakt over de ruimtelijke onderbouwing die nodig is om van de hardheidsclausule uit de Verordening ruimte 2014 gebruik te kunnen maken. De afspraken dienen nog vertaald te worden in de ruimtelijke onderbouwing.

Planregels

- i. Verzocht wordt in artikel 7 de mogelijkheid voor het bouwen van een bedrijfswoning expliciet uit te sluiten.
- j. Op enkele plaatsen wordt verwezen naar de 'Verordening Ruimte 2014' (bijvoorbeeld in artikel 3.3.5 onder b lid b sub 2). Verzocht wordt dat te wijzigen in 'Verordening Ruimte' zodat de planregels niet hoeven te worden aangepast bij een eventuele nieuwe versie van de verordening.
- k. Artikel 3.1 onder n maakt nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven mogelijk, waarbij wordt verwezen naar de Staat van bedrijfsactiviteiten. In die Staat van bedrijfsactiviteiten zijn echter ook agrarisch technische hulpbedrijven/verwante bedrijven opgenomen zoals een hoveniersbedrijf. Dergelijke bedrijven zijn niet toegestaan in de groenblauwe mantel. Verzocht wordt in dergelijke bedrijven in de groenblauwe mantel uit te sluiten.
- l. Artikel 3.3.3 bevat een omgevingsvergunningstelsel op grond waarvan bouwstedes (niet zijnde veehouderijen) kunnen worden uitgebreid. Voor zover deze bepaling voorziet in vergroting van teeltbedrijven in de groenblauwe mantel, dient conform artikel 6.2 lid 1 onder a sub II van de Verordening ruimte 2014 een positieve bijdrage te worden geleverd aan de bescherming en ontwikkeling van de onderkende ecologische en landschappelijke waarden. Het dient dan om meer te gaan dan een landschappelijke inpassing.
- m. Verzocht wordt om aan de mogelijkheid voor een tuin bij een agrarisch bedrijf een maximummaat te koppelen (artikel 3.1 sub x). Tevens dient bebouwing in de vorm van bijgebouwen en dergelijke binnen een tuin te worden uitgesloten.
- n. Artikel 3.2.1 maakt de opslag van ruwvoer (max 0,5 ha) buiten het bouwblok of bouwstede mogelijk. De verordening schrijft echter in artikel 3.1 lid 2 onder d voor dat alle voorzieningen binnen het bouwperceel worden geconcentreerd. Wel kan een bouwblok (of bouwstede) hiervoor onder voorwaarden worden vergroot. Verzocht wordt de planregels zo aan te passen dat de voorzieningen ten behoeve van de opslag van ruwvoer binnen het bouwblok of bouwstede komen te liggen. Aan de voorwaarden dient te worden toegevoegd dat de 0,5 ha uitsluitend wordt gebruikt ten behoeve van de opslag van ruwvoer (artikel 7.4 lid 4 onder c Verordening ruimte 2014). Te-

vens dient bij uitbreiding van het bouwblok of bouwstede te worden voorzien in kwaliteitsverbetering (artikel 3.2 Verordening ruimte 2014).

- o. Artikel 3.3.4 bevat de mogelijkheid om met een omgevingsvergunning de bebouwing ten behoeve van een agrarisch bedrijf bij wijze van deeltijd uit te breiden. Deze bepaling voldoet niet aan de Verordening ruimte 2014 (zorgvuldige veehouderij). Verzocht wordt in de planregels de voorwaarden ex. artikel 7.3 lid 2 toe te voegen.
- p. Artikel 3.3.6 lid d bevat de mogelijkheid om een grondgebonden veehouderij uit te breiden als er extra ruimte nodig is voor dierenwelzijn. Deze bepaling is overgenomen uit de ontwerp-Verordening, maar is uiteindelijk bij de vaststelling van de Verordening ruimte 2014 geschrapt. Verzocht wordt deze bepaling uit de planregels te schrappen.
- q. Het verbod tot uitbreiding en vestiging van geitenhouderijen ontbreekt. Verzocht wordt dit verbod op te nemen conform artikel 7.4 lid 5 artikel 7.3. lid 2.

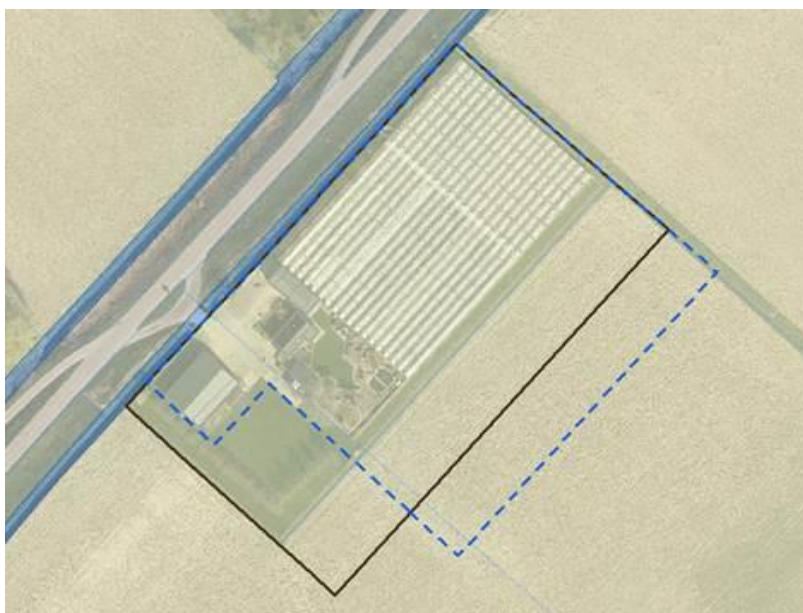
Gemeentelijke reactie

- a. De betreffende voorwaarde is in de planregels opgenomen. Zie artikel 3.3.6. onder b sub 1.
- b. In de retrospectieve toets is voor dit adres reeds een verantwoording opgenomen. De omvang van het bouwvlak vloeit voort uit het vigerende bestemmingsplan waarin dit bedrijf een bouwstede had en dus zonder meer kon uitbreiden naar 1,5 ha. Het blijkt nu te gaan om een biologische veehouderij, inclusief een tak akkerbouw. In het licht van de geldende bouwmogelijkheden wordt het niet redelijk geacht om in dit geval geen uitbreidingsruimte mogelijk te maken. Voor dit bedrijf wordt daarom een specifieke aanduiding 'biologisch bedrijf' opgenomen en een bouwstede toegekend. De regeling van artikel 3.3.5 van de planregels waarborgt dat er alleen gebouwd kan worden indien voldaan wordt aan de eisen inzake een zorgvuldige veehouderij.
- c. Er is bewust voor gekozen om de doorgroeigebieden voor glastuinbouw niet op de verbeelding op te nemen en niet in de regels te verwerken. De vergroting van glastuinbouwbedrijven in deze gebieden wordt nader afgewogen op basis van de Visie buitengebied en het daarin opgenomen Dynamisch afwegingskader. Dit bestemmingsplan is een actualisatieplan waarin de bestaande, legale, situatie wordt vastgelegd. Het concentratiegebied voor de glastuinbouw is nog geen bestaande legale situatie, maar een ontwikkelingsgebied. Opnemen van dit concentratiegebied op de verbeelding past daarmee niet in de visie van de gemeente voor dit bestemmingsplan. Het heeft naar mening van de gemeente weinig zin om een aanduiding voor het concentratiegebied op te nemen, zonder hier regels aan te koppelen. Daarom is in de Visie Buitengebied opgenomen hoe de gemeente met het concentratiegebied om wil gaan. Invulling van het concentratiegebied heeft grote gevolgen voor de omgeving. Daarom hoort ook deze ontwikkeling, net als andere ontwikkelingen in het buitengebied, plaats te vinden via het dynamisch afwegingskader. Op die manier kan, op het moment dat er daadwerkelijk initiatieven zijn voor dit gebied, een goede afweging in de verschillende belangen gemaakt worden. Zoals eerder aangegeven is in het antwoord op de inspraakreactie van de Glastuinbouwereniging, betekent het niet opnemen van een aanduiding dus niet, dat het concentratiegebied niet langer van kracht is. Op het moment dat een ondernemer een initiatief heeft voor het gebied, kan een verzoek worden ingediend, on-

derbouwd op grond van het dynamisch afwegingskader en de Visie Buitengebied. Voor initiatieven zal dan een afzonderlijke procedure gevoerd worden.

- d. In het vigerende bestemmingsplan heeft de locatie Molendijk 12 een agrarische bouwstede. Omdat er sprake is van een glastuinbouwbedrijf is nu een bouwvlak opgenomen met een aanduiding 'glastuinbouw'. Dit bestemmingsplan betreft een actualisatieplan waarin met name bestaand, legaal gebruik wordt vastgelegd. Gelet op de regels in de Verordening ruimte 2014 voor de groenblauwe mantel wordt naar aanleiding van de zienswijze aanvullend geregeld dat op dit adres de uitbreiding van kassen is uitgesloten. In artikel 3.2.2 onder b wordt toegevoegd: 'met dien verstande dat de oppervlakte kassen in het bouwvlak op het adres Molendijk 12 te Standdaarbuiten niet mag worden vergroot'.

Om te bewerkstelligen dat het resterende bouwvlak voldoende ruimte houdt voor grondgebonden agrarisch gebruik, wordt de vorm van het bouwvlak aangepast, zoals hieronder aangegeven, zodat het bouwvlak efficiënter benut kan worden.

- e. De specifieke bouwaanduiding 'solitaire schuur' is toegekend aan bestaande, legaal aanwezige schuren. Daarbij is de aanduiding strak om de bestaande bebouwing gelegd. Hierdoor kan er naar de mening van de gemeente niet gesproken worden over nieuwvestiging. De opgenomen regeling leidt alleen tot het adequaat regelen van bestaande, legale bebouwing. Daardoor kan in redelijkheid niet gesproken worden over een ruimtelijke ontwikkeling. Ontwikkelingsmogelijkheden zijn er niet. Naar mening van de gemeente is het niet redelijk en niet wenselijk om de eigenaren aanvullend te verzoeken te investeren in een bijdrage aan kwaliteitsverbetering in het landschap. Bovendien heeft de gewijzigde wijze van regeling geen invloed op het landschap.
- f. Stadsdijk 119 betref in het vigerende bestemmingsplan een bedrijfsbestemming, waarbij een dierenpension van max. 250 m² was toegestaan. Nu is dat omgezet naar een woonbestemming, waarin dezelfde 250 m² is toegestaan, maar slechts voor een kattenpension. Hiermee is een omissie uit het vigerende bestemmingsplan, waarmee de provincie destijds heeft ingestemd, recht gezet. Met deze wijziging is voor de omgeving reeds sprake van een winst, omdat de ge-

bruiksmogelijkheden van het perceel worden beperkt. Niettemin is door de eigenaar alsnog een landschappelijk inpassingsplan ingediend op basis waarvan de instandhouding van de bestaande landschappelijke situatie kan worden geborgd in de regels. Daarmee wordt dan alsnog voldaan aan de kwaliteitsverbetering.

Tonsedijk 27: Geconstateerd is dat in Bijlage 4 bij de toelichting per abuis Tonsedijk 26, Willemstad is benoemd. Dit moest zijn: Tonsedijk 27, Klundert. Hiervoor is in januari 2014 (16-01-2014, GS heeft advies uitgebracht over de aanvraag op 23 mei 2013) een ontheffing verleend voor de bouw van een woning, waarbij de bedrijfsbestemming is vervallen. De woonbestemming is dus al de legaal aanwezige situatie.

Bijlage 4 wordt hierop aangepast. En tevens wordt in Bijlage 5 zowel Stadsedijk 119 als Tonsedijk 27 opgenomen.

- g. Volkerakweg 5: het betreft hier de legalisatie van een reeds jarenlang aanwezige situatie. Volgens het regionale afsprakenkader is het mogelijk om een agrarische bestemming om te zetten in een tuinbestemming. Zonder bebouwingsmogelijkheden valt dit onder categorie 1. Aangezien er hier wel bebouwing wordt toegestaan, heeft de eigenaar een landschappelijke inpassingsplan opgesteld. In tegenstelling tot hetgeen de provincie stelt, is deze wel in het bestemmingsplan opgenomen. Deze is als bijlage 11 bij de planregels opgenomen.

Zowel het regionale afsprakenkader als de verordening stellen geen eisen aan de omvang van een tuinbestemming. Niet ingezien wordt waarom dit niet wenselijk zou zijn, mede gelet op het feit dat er in de feitelijke situatie sprake is van een gebruik als tuin (en niet als agrarische grond). De bestemming doet dus recht aan de aanwezige situatie.

- h. Hieraan wordt tegemoet gekomen. De ruimtelijke onderbouwing wordt hierop aangepast.
- i. In de bestemmingsomschrijving van de bestemming 'Detailhandel' wordt een bedrijfswoning niet mogelijk gemaakt. Ook komen in artikel 7 geen bouwregels voor voor een bedrijfswoning. Daarmee is voldoende duidelijk dat een bedrijfswoning niet is toegestaan. Vergelijk hierbij ook met artikel 9.1, onder e, waarin een bedrijfswoning expliciet is toegestaan.
- j. Hieraan wordt tegemoet gekomen. De verwijzingen naar de Verordening Ruimte 2014 worden gewijzigd in 'Verordening Ruimte'.
- k. Agrarisch aanverwante bedrijven zijn als nevenactiviteit alleen toegestaan voor zover ze vallen onder milieucategorie 1 of 2, mits niet gelegen binnen de als groenblauwe mantel aangewezen gronden. Daarmee wordt voldaan aan de verordening.
- In 3.1 onder n wordt ook een hoveniersbedrijf genoemd als nevenfunctie. Hier wordt toegevoegd dat dit een hoveniersbedrijf mag zijn in maximaal milieucategorie 2.
- l. Voor bouwstedes in de groenblauwe mantel wordt een voorwaarde aan artikel 3.3.3 toegevoegd.
- m. Wij zien geen reden om de tuin bij een bedrijfswoning aan een maximum oppervlakte te koppelen. De provinciale Verordening ruimte 2014 geeft hiervoor ook geen aanleiding. De omvang van bijgebouwen is in artikel 3.2.2 onder m geregeld. Het wordt vrijgelaten waar die bijgebouwen op de bouwstede/bouwvlak worden gebouwd.
- n. Deze regeling bij recht wordt omgezet naar een afwijking bij omgevingsvergunning. De gevraagde voorwaarden worden hierin opgenomen.
- o. Artikel 3.3.4 wordt aangevuld waarbij ten behoeve van het in gebruik nemen en/of bouwen van dierenverblijven de regels van artikel 3.3.5 van overeenkomstige toepassing worden verklaard.

- p. Lid d van artikel 3.3.6 wordt geschrapt.
- q. Het verbod tot uitbreiding en vestiging van geitenhouderijen wordt alsnog toegevoegd in de planregels.

De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	<p>Bijlage 4 bij de toelichting wordt als volgt aangepast: De locatie Tonsedijk 26, Willemstad wordt gewijzigd naar: Tonsedijk 27, Klundert.</p>				
Regels	<p>In artikel 3.2.2 onder b wordt toegevoegd: 'met dien verstande dat de oppervlakte kassen in het bouwvlak op het adres Molendijk 12 te Standdaarbuiten niet mag worden vergroot'.</p> <p>In artikel 21.4.2 wordt in de tabel toegevoegd:</p> <table border="1" data-bbox="472 864 1351 994"> <tr> <td data-bbox="472 864 743 909"><i>Adres</i></td> <td data-bbox="743 864 1351 909"><i>Van toepassing zijnde landschappelijk inpassingsplan</i></td> </tr> <tr> <td data-bbox="472 909 743 994">Stadsedijk 119, Oudemolen</td> <td data-bbox="743 909 1351 994">Landschappelijk inpassingsplan Stadsedijk 119</td> </tr> </table> <p>Het landschappelijk inpassingsplan Stadsedijk 119 wordt toegevoegd aan de Bijlagen bij de Regels.</p> <p>In de planregels wordt 'Verordening Ruimte 2014' gewijzigd in 'Verordening Ruimte'.</p> <p>In artikel 3.3.3 wordt toegevoegd: h. vergroting van de bouwsteden op gronden gelegen ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' is toegestaan indien een positieve bijdrage wordt geleverd aan de bescherming en ontwikkeling van de onderkende ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken.</p> <p>In 3.1 onder n wordt bij hoveniersbedrijf toegevoegd dat dit een hoveniersbedrijf mag zijn in maximaal milieucategorie 2.</p> <p>Artikel 3.2.1., onder e. wordt geschrapt en omgezet naar een afwijking van de bouwregels bij omgevingsvergunning. Deze wordt ingevoegd tussen 3.3.3. en 3.3.4. waarbij doornummering plaatsvindt. Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 3.2 sublid 3.2.1 en sublid 3.2.2 ten behoeve van het direct aansluitend aan het bouwvlak of de bouwstede bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten behoeve van de opslag van ruwvoer voor het op het desbetreffende</p>	<i>Adres</i>	<i>Van toepassing zijnde landschappelijk inpassingsplan</i>	Stadsedijk 119, Oudemolen	Landschappelijk inpassingsplan Stadsedijk 119
<i>Adres</i>	<i>Van toepassing zijnde landschappelijk inpassingsplan</i>				
Stadsedijk 119, Oudemolen	Landschappelijk inpassingsplan Stadsedijk 119				

	<p>bouwwlak of bouwstede gevestigde bedrijf, met dien verstande dat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. het bedrijf vanwege de bedrijfsvoering in overwegende mate is aangewezen op de opslag van ruwvoer; 2. binnen het bouwwlak of bouwstede geen ruimte aanwezig is voor de bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten behoeve van de opslag van ruwvoer; 3. de oppervlakte van de bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten behoeve van de opslag van ruwvoer niet meer bedraagt dan 0,5 ha; 4. de bouwwerken worden ingepast in het landschap conform de ontwerp-richtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan. <p>In artikel 3.3.4 wordt toegevoegd:</p> <p>d. bij de vergroting van dierenverblijven dient te worden voldaan aan de voorwaarden opgenomen in lid 3.3.5.</p> <p>Lid d van artikel 3.3.6 wordt geschrapt.</p> <p>In artikel 3.2.1 wordt toegevoegd:</p> <p>j. de vestiging van, uitbreiding van en omschakeling naar en een toename van de oppervlakte dierenverblijf van geitenhouderijen is niet toegestaan.</p>
Verbeelding	Het bouwwlak op het adres Molendijk 12 te Standdaarbuiten wordt van vorm veranderd, maar in oppervlakte niet vergroot.

2.29 Rijkswaterstaat

Reclamant heeft geconstateerd dat enkele reacties op het voorontwerp bestemmingsplan niet zijn overgenomen door de gemeente. Derhalve dient reclamant onderstaande zienswijze in en verzoekt deze te verwerken in het vast te stellen bestemmingsplan.

- a. In de toelichting (waterparagraaf) wordt RWS alsnog benoemd als weg- en waterbeheerder, en daarbij bevoegd gezag met betrekking tot vergunningverlening op basis van de Waterwet, Scheepvaartverkeerswet en Wet beheer rijkswaterstaatswerken. Reclamant verzoekt naar analogie van de tekst bij het Waterschap ook voor Rijkswaterstaat in paragraaf 4.4. op te nemen dat wij bevoegd gezag zijn met betrekking tot vergunningverlening voor het Hollandsch Diep en Volkerak en de buitendijkse gebieden.
- b. Op de meest noordelijke strekdam aan weerszijden van de A29 is binnen de bestemming 'Water' eveneens de functieaanduiding 'windturbinepark' aangegeven. De regels van het bestemmingsplan maken het mogelijk om ook op deze locatie twee keer twee windturbines te plaatsen met een maximale hoogte van 75 meter. Deze windturbines zijn nog niet geplaatst. Rijkswaterstaat vindt de plaatsing van windturbines op deze locatie vanuit de RWS-2017/41330 nautische belangenafweging (onder andere radarverstoring) niet veilig en derhalve niet gewenst. Een eerder gedaan verzoek om een watervergunning voor dit initiatief is om die reden niet inge-

willigd. RWS verzoekt derhalve de functieaanduiding 'windturbinepark' van deze noordelijke strekdam af te halen.

- c. RWS merkt op dat op de verbeelding en in de regels de aanduiding 'windturbinepark' in de bestemming 'Water-Volkeraksluizen' ligt en in de toelichting is beschreven dat de aanduiding windturbinepark in de bestemming 'Natuur' ligt. RWS verzoekt dit met elkaar in overeenstemming te brengen.
- d. Nutriëntbelasting: In onze eerdere reactie op de NRD hebben wij met name aandacht gevraagd voor het aspect 'nutriëntbelasting' op het Volkerak-Zoommeer. In paragraaf 1.3 van het ontwerp van het planMER gaat u hier ook op in. In het ontwerp van het planMER zien wij vervolgens in par. 4.5.2 staan dat u enerzijds een licht negatief effect verwacht ten aanzien van het aspect 'water', maar vervolgens geeft u onder 4.5.4 aan dat een afname van de kwaliteit van de bodem en het water op grond van wet- en regelgeving wordt voorkomen of beperkt. Hierdoor zijn er geen maatregelen in het bestemmingsplan nodig.
Het is voor ons onduidelijk waarop de conclusie is gebaseerd dat de milieueffecten enerzijds als nihil tot negatief worden beoordeeld, maar het tevens niet noodzakelijk is om hiervoor regels in het bestemmingsplan op te nemen. Gevraagd wordt hier meer duidelijkheid over te verschaffen.
- e. In paragraaf 3.1 van de toelichting wordt gesproken over het Barro. Het Barro maakt onderscheid in 'bergend regime' (ten westen van de A16) en 'stroomvoerend regime' (ten oosten van de A16). Deze aanduidingen beogen om het waterbergend vermogen van het Hollands Diep en Volkerak te beschermen. De regels voor het ene regime zijn niet minder strikt dan voor het andere regime. Er is wel verschil in regels.

Gemeentelijke reactie

- a. De gevraagde aanvulling in de toelichting wordt opgenomen.
- b. De bedoeling van het ontwerpbestemmingsplan was om de geldende bouwmogelijkheden over te nemen. Echter gezien het feit dat Rijkswaterstaat een vergunning voor deze twee windturbines heeft geweigerd, is het plan kennelijk onuitvoerbaar. De betreffende aanduidingen worden daarom van de verbeelding verwijderd.
- c. De toelichting wordt hierop aangepast.
- d. In het MER worden effecten beoordeeld, zonder dat rekening gehouden wordt met eventueel beperkende maatregelen. In het bestemmingsplan worden geen extra, nieuwe agrarische bedrijven toegelaten. Wat dat betreft neemt de druk op het Volkerak-Zoommeer niet toe. Er wordt wel een uitbreiding van bouwvlakken toegelaten en een toename van dieren, voor zover de ammoniakemissie niet toeneemt.

In de zienswijze wordt verwezen naar paragraaf 4.5.2 en paragraaf 4.5.4 van het MER. Paragraaf 4.5 betreft de paragraaf Bodem en water. In paragraaf 4.5.2 (Omschrijving van de milieueffecten) staat:

"Daarnaast zal een verdere schaalvergroting van de agrarische sector kunnen betekenen dat de inspoeling van nutriënten in de bodem kan toenemen. Hierdoor zal de kwaliteit van zowel het oppervlaktewater als het grondwater negatief kunnen worden beïnvloed. Hier wordt dus een licht negatief effect verwacht(0/-)."

In paragraaf 4.5.4 (Maatregelen) staan vervolgens eventueel benodigde maatregelen ter voorkoming van effecten, in geval van bodem en water is het volgende opgenomen in de paragraaf Maatregelen:

"In het algemeen wordt een afname van de kwaliteit van de bodem en het water op grond van wet- en regelgeving voorkomen of beperkt. Daarbij is het milieueffect ook als nihil tot negatief beoordeeld. Het is dan ook niet nodig hiervoor regels in het (ontwerp)bestemmingsplan op te nemen of voor de gemeente eigen regelgeving op te stellen."

Oftewel: er is een licht negatief effect, als geen rekening wordt gehouden met bestaande (landelijke) regelgeving. Aangezien er voldoende (landelijke) regelgeving is om effecten op bodem en water te voorkomen, worden in het MER geen aparte, aanvullende maatregelen aanbevolen ter verwerking in dit bestemmingsplan.

Overigens is daarnaast in de paragraaf Natuur en het hoofdstuk Passende beoordeling aandacht besteed aan vervuiling ten gevolge van nutriënten (nl fosfaat en nitraat). Dit is onder andere beschreven in paragraaf 4.2.5 (natuur) en 6.3.1 (passende beoordeling) van het MER. Ook wordt in de passende beoordeling ingegaan op het Natura 2000-gebied Krammer Volkerak en eventuele effecten daarop. De effecten zijn daarmee reeds voldoende beschreven in het MER.

- e. De toelichting wordt hierop aangepast.

De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	In de waterparagraaf wordt RWS alsnog benoemd als weg- en waterbeheerder, en daarbij bevoegd gezag met betrekking tot vergunningverlening op basis van de Waterwet, Scheepvaartverkeerswet en Wet beheer rijkswaterstaatswerken voor het Hollandsch Diep en Volkerak en de buitendijkse gebieden. In par. 4.9 wordt aangepast dat de aanduiding windturbinepark in de bestemming 'Water-Volkeraksluizen' ligt en niet in de bestemming 'Natuur'. In paragraaf 3.1 wordt aangepast dat de regels voor verschillende regimes niet minder strikt zijn, maar er wel een verschil in regels is.
Regels	Geen
Verbeelding	De aanduiding windturbinepark wordt verwijderd van de meest noordelijke strekdam aan weerszijden van de A29.

2.30 Rotterdam-Rijn Pijpleiding

Samenvatting

De N.V. Rotterdam - Rijn Pijpleiding Maatschappij (RRP) exploiteert een tweetal hoge druk ondergrondse brandstofleidingen van nationaal belang t.b.v. het transport van ruwe olie en olieproducten van het Europoort gebied via Venlo naar Duitsland.

Buisleidingen vormen een vitale infrastructuur en leggen beperkingen op aan het functioneren van bestaande gebieden en nieuwe ontwikkelingen en in acht te nemen toetsings- en veiligheidsafstanden (het directe & indirecte ruimtebeslag). Het plangebied van het bestemmingsplan wordt doorkruist door een tweetal buisleidingen in beheer bij Rotterdam-Rijn Pijpleiding, en/of heeft een raakvlak met de veiligheidszone(s) ervan.

Aangezien bovengenoemde leiding(en) naar de mening van reclamant onvolledig en/of (gedeeltelijk) onjuist in het bestemmingsplan is (zijn) opgenomen, wordt verzocht om dat met onderstaande opmerkingen aan te vullen en/of te herstellen.

- a. Toelichting – Hoofdstuk 4.9 - De tekst spreekt over een aantal buisleidingen welke op het erbij getoonde kaartje zouden zijn weergegeven. Aangezien op het kaartje wel een lijn is weergegeven waar de twee RRP-leidingen liggen maar niet in de tekst zijn benoemd, wordt verzocht om ook de beide leidingen van RRP aan de tekst toe te voegen.
- b. Toelichting - Hoofdstuk 5.7 - Externe Veiligheid.
De tabel 'Beleidslijnen EV ruimtelijke ordening' beschrijft welk type objecten (zeer kwetsbaar, kwetsbaar en beperkt kwetsbaar) binnen welke zone is toegestaan. De beschrijving in deze tabel roept een aantal vragen op. Verzocht wordt deze te verduidelijken.
Verzocht wordt:
  1. om te verduidelijken wat in de tabel bedoeld wordt met de zone's 1 t/m 3;
  2. om te beschrijven wat wordt bedoeld met de oppervlakte eenheid in zone-2;
  3. om de afstand voor zone-2 als volgt aan te vullen : "30 - 200 meter van een transportmodaliteit (vaarweg, ... buisleiding en spoorweg) of tenminste de pr10-6 contour";
  4. om voor beperkt kwetsbare objecten in zone-2 een voorbehoud te maken dat deze alleen zijn toegestaan onder bestuurlijke verantwoording.
- c. Toelichting - Hoofdstuk 5.7.3 Situatie Plangebied - Buisleidingen
De in deze tabel weergegeven Buisleidingen geeft voor RRP een onjuiste stofnaam op. Verzocht wordt om deze voor RRP 24 te beschrijven als 'Olie produkten' en voor RRP 36 als 'ruwe olie'.
- d. Toelichting - Hoofdstuk 5.7.4 - Beoordeling
Onder de alinea Wonen in dit hoofdstuk geeft u de achterdijk 91, 93 en 97 op als zijnde betrokken binnen een contour aardolieleiding van RRP. Aangezien RRP op genoemde locatie geen leiding beheert wordt verzocht om de tekst aan te passen.
- e. Regels – Artikel 22 – Leiding Brandstof
In de bestemmingsomschrijving (Art.22.1) wordt er maar 1 leiding-brandstof omschreven terwijl RRP twee leidingen beheert. Verzocht wordt om de omschrijving zodanig aan te passen dat duidelijk wordt er sprake is van twee leidingen.
- f. Regels – Artikel 22 – Leiding Brandstof
Binnen de tekst van Art 22.3 "Afwijken van de bouwregels" wordt verzocht er aan toe te voegen dat een omgevingsvergunning slechts kan worden verleend "indien geen kwetsbare objecten worden toegelaten."

Gemeentelijke reactie

- Paragraaf 4.9 wordt aangevuld door beide RRP leidingen te benoemen zoals is aangegeven door reclamant
- De tabel "Beleidslijnen EV ruimtelijke ordening" verwijst naar het gemeentelijke beleidskader. Dat verandert niet d.m.v. dit bestemmingsplan. De zienwijzen kan daarom niet worden overgenomen.
- De voorgestelde wijzigingen worden overgenomen in paragraaf 5.7.3 Externe veiligheid.
- In paragraaf 5.7.4 wordt onder Wonen het tussen haakjes opgenomen (RRP) geschrapt.
- De regels worden hierop aangepast met een iets andere redactie dan in de zienswijze voorgesteld. Maar wel zodanig dat duidelijk is dat het om meerdere olieleidingen gaat. Naast RRP betreft het namelijk ook een olieleiding van PRB. En de belemmeringenstrook is al geregeld in de aanduiding veiligheidszone – leiding.
- Hieraan wordt niet tegemoet gekomen. Dat kwetsbare objecten niet zijn toegestaan is voldoende geregeld in de aanduiding veiligheidszone – leiding (zie artikel 42.13.1).

De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

<p>Toelichting</p>	<p>a.: Aanvullen par. 4,9: beide leidingen van RRP aan de tekst toe te voegen en hier als volgt te benoemen: (zie tabel hierboven):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een olieproducten transportleiding van Rotterdam-Rijn Pijpleiding Mij. • Een ruwe olie transportleiding van Rotterdam-Rijn Pijpleiding Mij. <table border="1" data-bbox="454 1167 1337 1249"> <thead> <tr> <th>Leiding</th> <th>Max. druk</th> <th>Categorie</th> <th>Medium</th> <th>Belemmerde strook *2</th> <th>PR afstand *2,3</th> <th>Invloedsgebied *2,3</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>24" (ø600 mm)</td> <td>62 bar</td> <td>K1</td> <td>Olie producten</td> <td>5 m</td> <td>0 x 45,6 m</td> <td>72,1 x 72,4 m</td> </tr> <tr> <td>36" (ø910 mm)</td> <td>43 bar</td> <td>K1</td> <td>Ruwe olie</td> <td>5 m</td> <td>0 x 45,8 m</td> <td>66,6 x 67,3 m</td> </tr> </tbody> </table> <p>*2 Afstanden gelden aan beide zijde van de leiding, gemeten vanaf de hartlijn. *3 De veiligheidsafstanden zijn, indien meerdere waarden van toepassing zijn, opgegeven van minimale tot maximale waarden.</p> <p>c.: Hoofdstuk 5.7.3 Situatie Plangebied - Buisleidingen In de tabel weergegeven Buisleidingen wordt voor RRP de beschrijving 'Olie producten' en voor RRP 36 'ruwe olie' opgenomen.</p>	Leiding	Max. druk	Categorie	Medium	Belemmerde strook *2	PR afstand *2,3	Invloedsgebied *2,3	24" (ø600 mm)	62 bar	K1	Olie producten	5 m	0 x 45,6 m	72,1 x 72,4 m	36" (ø910 mm)	43 bar	K1	Ruwe olie	5 m	0 x 45,8 m	66,6 x 67,3 m
Leiding	Max. druk	Categorie	Medium	Belemmerde strook *2	PR afstand *2,3	Invloedsgebied *2,3																
24" (ø600 mm)	62 bar	K1	Olie producten	5 m	0 x 45,6 m	72,1 x 72,4 m																
36" (ø910 mm)	43 bar	K1	Ruwe olie	5 m	0 x 45,8 m	66,6 x 67,3 m																
<p>Regels</p>	<p>Artikel 26.1 Bestemmingsomschrijving wordt als volgt aangepast:</p> <p>De voor 'Leiding - Olie' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere aldaar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de aanleg en instandhouding van:</p> <ol style="list-style-type: none"> een ondergrondse leiding voor het transport van aardolieproducten (vloeibare koolwaterstoffen) met een diameter van ten hoogste 8 inch en een druk van ten hoogste 85 bar; een ondergrondse leiding met een diameter van ten hoogste 24 inch en een druk van ten hoogste 62 bar voor het transport van olieproducten; een ondergrondse leiding met een diameter van ten hoogste 36 inch en een druk van ten hoogste 43 bar voor het transport van ruwe olie met daarbij behorende voorzieningen, zoals afsluiters en meet- en regelkasten. 																					

Verbeelding	Geen
-------------	------

2.31 Stadsedijk 45c, Oudemolen

De zienswijze is gelijklopend aan de eerder ingediende inspraakreactie. Reclamant kan zich niet verenigen met de 'gemeentelijke reactie' zoals opgenomen in de Commentaarnota vooroverleg & inspraak.

- a. Voor de locatie en bijbehorende gronden van reclamant aan de Stadsedijk 45 C te Oudemolen is de enkelbestemming 'Bedrijf – Agrarisch aanverwant' en de functieaanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - groothandel agrarische producten' opgenomen. Deze aanduiding sluit niet aan bij de feitelijke activiteiten van het bedrijf: loonwerk- /grondverzet- / en mechanisatiebedrijf. Verwezen wordt naar de ruimtelijke onderbouwing voor deze locatie die is toegevoegd aan de derde herziening van het vigerende bestemmingsplan, waarin deze werkzaamheden worden benoemd. Daarnaast wordt verwezen naar het advies van de Stichting Adviescommissie Agrarische Bouwaanvragen te Tilburg van 19 mei 2011 (kenmerk BA 8397), ook hierin worden de activiteiten 'grondverzet' en 'mechanisatie' genoemd.

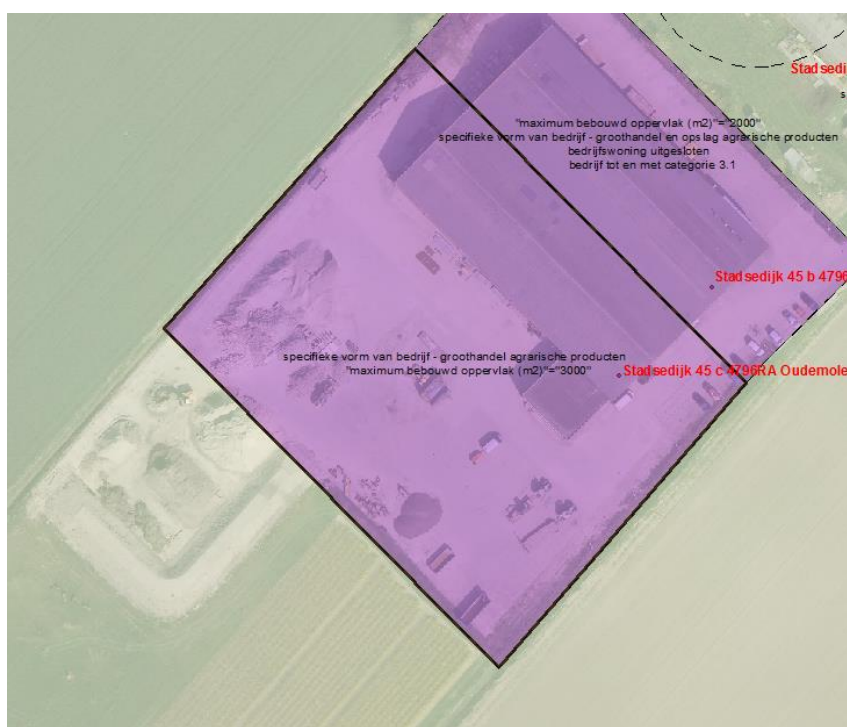
De ruimtelijke onderbouwing was destijds primair gericht op een verzoek voor oprichten van een bedrijfswoning. Maar de activiteiten waren destijds al beschreven en aanwezig, zodat een beroep wordt gedaan op het overgangsrecht. Gesteld wordt dat deze activiteiten hiermee planologisch erkend en toegestaan waren. Gesteld wordt dat bij opstellen van een algehele toets van de feitelijk aanwezige activiteiten plaats moet vinden. Er kan niet alleen worden volstaan met het verwijzen naar het vigerende bestemmingsplan. Opgemerkt wordt dat de activiteiten loonwerk, grondverzet en mechanisatie/constructie ook milieutechnisch zijn gemeld en toegestaan.

- b. Verzocht wordt de feitelijke activiteiten en vigerende bestemming op de verbeelding op te nemen door toe te voegen:
- 'specifieke vorm van bedrijf - groothandel agrarische producten'
  - 'specifieke vorm van bedrijf – loon-/grondverzetbedrijf'
  - 'specifieke vorm van bedrijf – mechanisatie / constructie'.
- c. Reclamant kan zich niet verenigen met artikel 5.4.1, waarin buitenopslag als strijdig gebruik wordt aangemerkt. Buitenopslag is inherent verbonden aan de standaard bedrijfsuitoefening van het 'loon-/grondverzetbedrijf' én essentieel als 'verlengstuk' van de dienstverlening van deze bedrijven. Voor een bedrijfsmatig en strategisch oogpunt is een doelmatige op- en overslag (strategische werkvoorraad), als buitenopslag, binnen de afzonderlijke inrichting van het betreffende bedrijf noodzakelijk. In het verlengde van de uitgevoerde activiteiten en overeenkomstig het Activiteitenbesluit is de op-/overslag c.q. bewerking/verkleinen van bijvoorbeeld groenmateriaal (loof, blad, hout, e.d.), zand/grond, meststoffen, bouwstoffen, strooizout, afgedragen gewasresten, compost, puin, etc. opportuun en bij reclamant reeds aanwezig. Daarnaast wil reclamant 'hoogwaardige' grond-/hulpstoffen (zoals zand, grond, teeltaarde) kunnen leveren. Verzocht wordt in het bestemmingsplan op te nemen dat 'buitenopslag / stalling' voor cumela-bedrijven i.c. reclamant op en voor het gehele perceel toegestaan is.

Gesteld wordt dat buitenopslag op grond van het vigerende bestemmingsplan toegestaan is. De opslag van agrarische producten is specifiek opgenomen in de bestemmingsomschrijving. Er is niet specifiek bepaald dat dit enkel in pandige opslag zou moeten of mogen zijn.

Daarnaast is op grond van artikel 4.3, onder 6, van de planregels van het bestemmingsplan Buitengebied, herziening (vastgesteld 25 april 2013) 'permanente buitenopslag' niet toegestaan, met uitzondering van gronden ter plaatse van de aanduiding 'agrarisch loonbedrijf'. Aangezien op het perceel van cliënte een 'agrarisch loonbedrijf' is toegestaan, impliceert dit dat ook permanente buitenopslag reeds rechtmatig is toegestaan.

- d. Verzocht wordt de bestemming 'Bedrijf - agrarisch aanverwant' te vergroten, waardoor de bestaande buitenopslag binnen het bestemmingsvlak komt te liggen. Aangegeven wordt dat dit verzoek past binnen de regels van de Verordening ruimte 2014 (artikel 7.11), waarmee een bedrijfsoppervlakte van 1,5 hectare voor agrarisch technische hulpbedrijven toegestaan kan worden. Alhoewel dit perceel al deels voorzien is van een landschappelijke inpassing, is cliënte dienaangaande bereid om een nadere invulling van een zorgvuldige bijdrage aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit te leveren.

Gemeentelijke reactie

- a. Zoals in de Inspraaknota al aangegeven, is de bestemmingsregeling afgestemd op het vigerende bestemmingsplan (3^e herziening). De bestemmingsomschrijving is daaruit exact overgenomen. Ook de definitie van agrarisch loonbedrijf is dezelfde als in de derde herziening. De gemeente heeft geen gegevens waaruit blijkt dat andere bedrijfsactiviteiten dan die zijn opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied, 3^e herziening zijn toegestaan. Dat er in de ruimtelijke onderbouwing andere activiteiten zijn benoemd heeft juridisch geen waarde. De bestaande activiteiten voor wat betreft grondverzet en mechanisatie zijn naar mening van de gemeente dan ook geen legaal

aanwezige activiteiten. Als deze activiteiten ten tijde van de derde herziening reeds aanwezig waren, dan had in het kader van die herziening een verzoek voor aanpassing van het bestemmingsplan ingediend moeten worden. De bepalingen rondom overgangsrecht geven aan dat alleen bestaande legale activiteiten mogelijk onder het overgangsrecht kunnen vallen. Het beroep op overgangsrecht is in deze situatie dan ook niet passend.

- b. Zie de gemeentelijke reactie onder a. De vigerende rechten zijn overgenomen.
- c. In de 3^e herziening is permanente buitenopslag niet toegestaan, met uitzondering van gronden ter plaatse van de aanduiding 'agrarisch loonbedrijf'. Nu Stadsedijk 45c mede bestemd is tot agrarisch loonbedrijf, was buitenopslag ook toegestaan. Dit wordt verwerkt in de planregels.
- d. In het voorliggende bestemmingsplan Buitengebied is de bestaande en legaal aanwezige situatie vastgelegd. Daarnaast bevat het bestemmingsplan een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor kleinschalige ontwikkelingen met een beperkte invloed op de omgeving. Andere ontwikkelingsmogelijkheden worden niet opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan. De gevraagde vergroting van de bestemming 'Bedrijf-Agrarisch aanverwant' wordt gezien als nieuwe ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast is uit het verzoek al op te merken dat de bestaande buitenopslag geen legaal aanwezige opslag is. Aangegeven wordt immers dat de buitenopslag deels plaatsvindt buiten het bestemmingsvlak en daarmee op gronden met de bestemming 'Agrarisch'. Deze bestemming staat geen buitenopslag buiten het bouwvlak toe voor dit type bedrijf. Hier is dus sprake van een verzoek tot legalisatie. De gemeente ziet dit als een verzoek voor een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling.

Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gaat de gemeente uit van het 'ja, mits'-principe. Bij dit principe is het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied) leidend in de afweging. Er is ruimte voor passende ontwikkelingen in het buitengebied, mits er sprake is van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Op basis van dit afwegingskader kan maatwerk worden geleverd bij het beoordelen van initiatieven en kan nader gekeken worden naar een goede landschappelijke inpassing van het perceel.

Bij een positief oordeel van de afweging doorloopt zo'n ontwikkeling dan een eigen procedure. Om deze reden leidt de zienswijze van reclamant niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Geen
Regels	In art. 5.4.1 wordt achter buitenopslag toegevoegd: , met uitzondering van buitenopslag ter plaatse van de aanduidingen 'agrarisch loonbedrijf', 'specifieke vorm van bedrijf – groothandel agrarische producten', 'specifieke vorm van bedrijf - agrarisch loonbedrijf en op- en overslag mest' en 'specifieke vorm van bedrijf – mestverwerking';
Verbeelding	Geen

2.32 Gronden nabij Stadsedijk 83, Heijningen

Samenvatting

De zienswijze is ingediend namens het bedrijf gevestigd aan de Westmiddelweg 1, te Oudemolen en betreft de onbebouwde gronden ten noordwesten van het adres Stadsedijk 83 te Heijningen.

Geconstateerd is dat de regeling in het ontwerpbestemmingsplan ongewijzigd is gebleven voor wat betreft de bestemming van de betreffende gronden. In de 'Commentaarnota vooroverleg en inspraak' is aangegeven dat ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan een deel van de natuurbestemming 'al' is omgezet naar 'Agrarisch' (a). Ook wordt aangegeven dat de bestemming 'Natuur' geëist wordt door de provincie, nu de gronden zijn aangemerkt als Natuur Netwerk Brabant (b). Tenslotte wordt, wellicht ter geruststelling, opgemerkt dat extensief agrarisch medegebruik ook binnen de bestemming 'Natuur' is toegestaan (c).

Naar aanleiding van het gemeentelijk 'commentaar' op de inspraakreactie het volgende:

- a. Natuur bestemming is verkleind ten opzichte van het geldende plan.

De indruk wordt gewekt dat de betreffende gronden in het vigerende bestemmingsplan (uitsluitend) een natuurbestemming hebben. Dit is echter een onjuiste constatering. Op grond van de huidige regels is het agrarisch grondgebruik als hoofdfunctie toegestaan. De enkelbestemming 'Natuur' gecombineerd met de dubbelbestemming 'Agrarisch gebied met verweving van landbouw en landschaps- en cultuurhistorische waarden alsmede kenmerkende openheid' laat agrarisch grondgebruik als primaire functie toe.

- b. Provinciale zonering en bestemmingsplicht

Voor deze stelling dat de provincie eist dat de gronden die zijn aangewezen als Natuur Netwerk Brabant worden bestemd als 'Natuur' kan reclamant nergens in de provinciale beleidsstukken motivering vinden. De provincie Noord-Brabant stelt dat bestaande bebouwing en de bestaande planologische gebruiksactiviteit zijn toegelaten. Pas als de inrichting en beheer als natuurgebied zijn verzekerd op grond van een verplichting van Gedeputeerde Staten of het waterschapsbestuur, is de gemeente verplicht negen maanden een bestemmingsplan vast te stellen waarbij een natuurbestemming wordt opgenomen. Dit is voor de gronden aan de Stadsedijk (vooralsnog) niet aan de orde.

- c. Extensief agrarisch medegebruik

Aangezien de agrarische functie de hoofdfunctie is en (vooralsnog, bij het uitblijven van geschikte ruilgronden) blijft, doet een regeling waarbij 'extensief agrarisch medegebruik' is toegestaan, geen recht aan de feitelijke, legale situatie ter plaatse. De gronden maken een wezenlijk deel uit van de bedrijfsvoering en daarmee de inkomenssituatie van het bedrijf. Dit gebruik ondervangen door een extensieve vorm van medegebruik, doet geen recht aan de bedrijfssituatie. Medegebruik impliceert dat er op de gronden een andere hoofdfunctie aanwezig is. Zowel in praktijk als 'op papier' is er op de gronden echter geen andere functie aanwezig.

Gemeentelijke reactie

De zienswijze is aanleiding voor een heroverweging. In het vigerende bestemmingsplan is er inderdaad sprake van een nevenbestemming van de enkelbestemming 'Natuur' en de dubbelbestemming 'Agrarisch gebied met verweving van landbouw en landschaps- en cultuurhistorische waarden alsmede kenmerkende openheid'. Agrarisch grondgebruik is inderdaad zonder meer toegestaan.

De provincie laat in haar verordening agrarisch grondgebruik binnen de NNB toe, indien dit ook in het vigerende bestemmingsplan het geval was.

Nu geldend agrarisch grondgebruik zonder meer is toegestaan, wordt de natuurbestemming omgezet in de bestemming 'Agrarisch'. Dit betreft de gronden kadastraal bekend als gemeente Fijnaart, sectie M, nummer 646. De gebiedsaanduiding 'overige zone - natuur netwerk Brabant' blijft wel gehandhaafd als vertaling van de Verordening ruimte 2014.

Tevens wordt een wijzigingsbevoegdheid aan de planregels toegevoegd om de bestemming 'Agrarisch' te kunnen omzetten naar 'Natuur', indien de gronden zijn aangekocht in het kader van natuurontwikkeling.

De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Geen.
Regels	Onderstaande wijzigingsbevoegdheid wordt toegevoegd in artikel 44: Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming te wijzigen in de bestemming Natuur, met dien verstande dat het wijzigen uitsluitend mag geschieden ten aanzien van gronden waarvoor geldt dat: <ul style="list-style-type: none"> - het terrein is verworven voor de inrichting als natuurgebied, dan wel dat de eigenaar en gebruiker schriftelijk hebben ingestemd met de natuur-

	ontwikkeling; – de wijziging niet leidt tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van naastgelegen percelen; – de wijziging niet leidt tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
Verbeelding	Op het kadastrale perceel M 646 wordt de bestemming 'Natuur' omgezet in 'Agrarisch'.

2.33 Westmiddelweg 1, Oudemolen

Samenvatting

- a. In de inspraakreactie is het college verzocht de regeling voor de bedrijfsspecifieke aanduidingen ('intensieve veehouderij' en 'grondgebonden veehouderij') dusdanig aan te passen dat deze gaan gelden voor de gehele bouwstede. Reclamant is blij te constateren dat deze wijziging is doorgevoerd voor de aanduiding 'grondgebonden veehouderij'. Onaangenaam verrast is reclamant om vervolgens te lezen dat "bij nader inzien wordt de aanduiding 'intensieve veehouderij' verwijderd van de verbeelding". In de commentaarnota wordt gesteld dat het een bestaande neventak betreft, en dat de regeling wordt ingezet om de bestaande rechten te regelen, maar geen ongewenste uitbreiding toe te staan. Op de verbeelding van het ontwerpplan is inderdaad uitsluitend nog de aanduiding 'grondgebonden veehouderij' aanwezig.

De bedrijfsvoering van cliënt bestaat uit akkerbouw en veehouderij. De veestapel bestaat anno 2017 uit rundvee, kippen en schapen. De rundveetak bestaat uit vleesvee en wordt zowel op stal gehouden als ingeschaard. De pluimveehouderij betreft vleeskuikens.

Gezien enerzijds de bedrijfsvoering en anderzijds de begripsbepalingen uit het ontwerpbestemmingsplan behoren de pluimveetak en een aanzienlijk deel van de rundveehouderij tot de 'intensieve veehouderij'.

Alleen al de pluimveetak vormt met een SVC (Standaard Verdien Capaciteit) van 347.300 een klein, maar reëel bedrijf (ook overeenkomstig de begripsbepalingen uit artikel 1 van het ontwerpplan, 0,75 -1,5 fte). Deze berekening is gebaseerd op het vergund aantal van 23.000 kippen. Reclamant heeft het recht om deze dieren te houden en afgelopen jaren is dit deel van de vergunning merendeels continu benut.

Gezien de bedrijfsactiviteiten en daarmee gepaard gaande volwaardigheid acht reclamant het niet reëel het intensieve veehouderij-deel als neventak aan te wijzen. Verzocht wordt recht te doen aan de combinatie van bedrijfsactiviteiten ter plaatse en zowel de aanduiding 'grondgebonden veehouderij' als 'intensieve veehouderij' op te nemen voor de locatie. Daarbij is het van belang de planregels voor het gebruik van een bouwstede ten behoeve van 'intensieve veehouderij' overeenkomstig aan te passen als voor 'grondgebonden veehouderij'.

- b. Vervolgens is niet duidelijk welke toegevoegde waarde de aanpassing van de regeling in het ontwerpbestemmingsplan heeft, nu uitbreiding met dierverblijven op grond van artikel 3.3.5. alleen is toegestaan indien wordt voldaan aan de regeling 'zorgvuldige veehouderij' van de provincie. Reclamant stelt de vraag of het mogelijk is via een afwijkingsbevoegdheid van de bouwregels af te wijken van de gebruiksregels. Wellicht is een zodanige aanpassing van de regels genoodzaakt,

dat een aparte afwijkingsbevoegdheid van de gebruiksregels wordt opgenomen voor dit ontwerp.

- c. Net als in het voorontwerp plan is in het ontwerp voor de gronden ter plaatse van Westmiddelweg 1 de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 5' opgenomen. De inspraakreactie heeft niet geleid tot aanpassing van de regeling. Daarom wordt deze zienswijze nu opnieuw ingebracht. Het is reclamant onduidelijk waar de begrenzing in deze omvang en vorm op gebaseerd is. De dubbelbestemming met daaraan gekoppelde voorwaarden legt vergaande beperkingen op aan het gebruik van de bouwstede. Deze beperking is uitsluitend aanvaardbaar wanneer er een zorgvuldige en gedegen motivering aan ten grondslag ligt. Duidelijk is dat de gemeentelijke archeologiekartaart (vastgesteld in 2014) ten grondslag ligt aan de dubbelbestemming. De achtergrond van de archeologiekartaart (een archeologische verwachtingenkartaart heeft geen grote nauwkeurigheid), afgezet tegen de (geografische) nauwkeurigheid in het bestemmingsplan en de impact van de aan de dubbelbestemming verbonden voorwaarden, maken dat een meer gedegen afweging in het bestemmingsplantraject noodzakelijk is.
- d. In de commentaarnota inspraak en overleg wordt gesteld dat een uitzondering bij de vergunningplicht wordt opgenomen voor gronden die reeds geroerd zijn. In de bouwregels zien wij deze uitzonderingsplicht terug. Voor de aanlegvergunning is deze echter niet opgenomen. Om recht te doen aan de agrarische bedrijfsvoering wordt verzocht ook in het aanlegvergunningstelsel een dergelijke uitzondering op te nemen. Daarbij verdient het aanbeveling nader te verduidelijken op welke wijze aanvrager de grondroering kan aantonen.

Gemeentelijke reactie

- a. In artikel 3.1 onder b is opgenomen dat de bestaande oppervlakte van een bestaande neventak van een intensieve veehouderij zoals is bedoeld in artikel 1 lid 1.9 onder c, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'grondgebonden veehouderij' en de daarbij behorende bouwstede is toegestaan. Hierbij is niet aangegeven dat het om een ondergeschikte neventak moet gaan. Het be-

treffende onderdeel van de bedrijfsvoering is daarmee toegestaan. Daarmee wordt recht gedaan aan de geldende rechten.

Het alternatief zou zijn om een aanduiding 'intensieve veehouderij' op te nemen. In de systematiek van het bestemmingsplan zou dan een begrensd bouwvlak moeten worden opgenomen. En bovendien zou dan dat hele bouwvlak voor intensieve veehouderij gebruikt mogen worden. Dat wordt niet wenselijk geacht.

In de Visie Buitengebied is aangegeven dat de gemeente kiest voor ontwikkeling van de grondgebonden landbouw. In het vigerende bestemmingsplan heeft Westmiddelweg 1 een bouwstede. Vanuit deze geldende bestemming is het niet wenselijk om ruimte te bieden voor verdere ontwikkeling van de intensieve tak.

- b. Het verwijderen van de aanduiding 'intensieve veehouderij' betekent dus vooral dat het onderdeel intensieve veehouderij niet verder kan uitbreiden, omdat dit beleidsmatig niet wenselijk wordt geacht op basis van de Visie buitengebied. De regeling in artikel 3.3.5. is opgenomen om wenselijke uitbreidingen van veehouderijen mogelijk te kunnen maken onder de aangegeven voorwaarden. In dit geval is een dergelijke uitbreiding van de intensieve tak dus niet gewenst. Het opnemen van een afwijkingsbevoegdheid daarvoor is daarom ook niet wenselijk.

- c. Zoals reclamant reeds bevestigd ligt de gemeentelijke archeologiekartaart (vastgesteld in 2014) ten grondslag aan de dubbelbestemming. In het bestemmingsplan is op basis van voornoemd beleid en onderscheid in waarden een aantal dubbelbestemmingen 'Waarde - Archeologie' opgenomen waarin is vastgelegd bij welke grondroeringen (minimale oppervlakte en diepte), voorafgaand archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd.

De archeologiekartaart heeft inderdaad een beperkte nauwkeurigheid. Of er daadwerkelijk sprake is van archeologische waarden moet juist op basis van nader onderzoek worden vastgesteld. Zoals in het citaat van reclamant is weergegeven moet de archeologische verwachtingskaart gezien worden als een weergave van de op dat moment beschikbare kennis. Indien op grond van archeologisch onderzoek vast is komen te staan dat de bescherming van (potentiële) archeologische waarden niet langer noodzakelijk is kan de archeologische dubbelbestemming worden verwijderd.

- d. Hieraan wordt tegemoet gekomen. De opgenomen uitzondering op de plicht tot aanvraag van een omgevingsvergunning voor bouwen wordt ook toegevoegd als uitzondering op de plicht voor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden.

Het aantonen van grondroering kan door bewijzen aan te leveren dat in het verleden diepe grondroeringen hebben plaatsgevonden, bijvoorbeeld door het aanleveren van verleende vergunningen of verleende opdrachten aan grondverzetbedrijven.

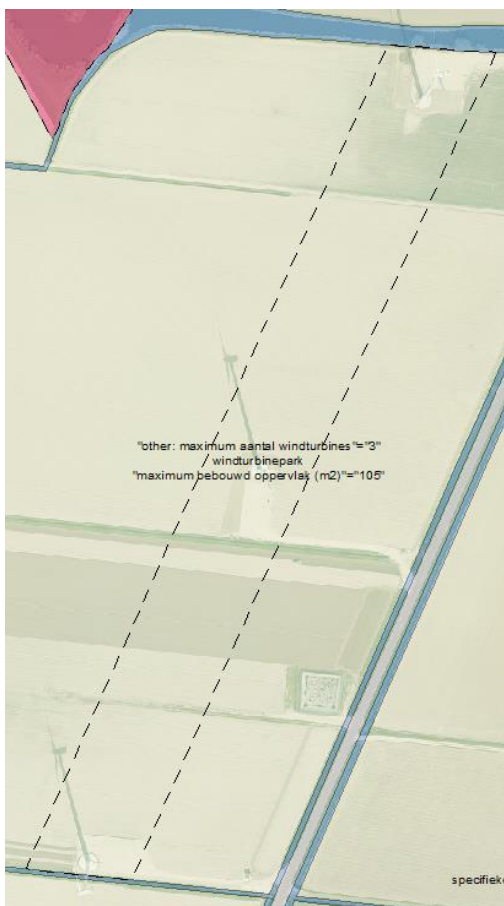
De zienswijze is ongegrond en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

2.34 Windpark Sabina

Samenvatting

Reclamant is beheerder van het windpark gelegen aan de Sabinaweg. Het betreft drie windmolens.

- a) Reclamant geeft aan dat in de bestemmingsregels onder artikel 3.2.4 onder b staat: "de rotorhoogte mag niet meer bedragen dan is aangegeven ter plaatse van de aanduiding 'maximum hoogte'. Nu is op de verbeelding een verkeerde maatvoering gebruikt, namelijk 'maximum bebouwd oppervlak (m2): 105 m2'. De reclamant ziet de maatvoering op de verbeelding graag gewijzigd naar 'maximum hoogte (m): 105 m.'.
- b) Reclamant wenst aanpassing van artikel 4.2.3. onder b, door 'rotorhoogte' te vervangen door 'bouwhoogte'.
- c) Reclamant wenst het windpark aan de zuidkant en noordkant uit te breiden met enkele windturbines. De Sabina-Henricapolder is één van de windrijkste polders in Noord-Brabant en dunbevolkt. Een voorbeeld van een dergelijke uitbreiding is opgenomen in een bijlage bij deze zienswijze. Reclamant wil de gemeenteraad vragen om medewerking hiervoor te verlenen en de mogelijkheden te onderzoeken via een m.e.r.-procedure en het bestemmingsplan te wijzigen om het mogelijk te maken extra windturbines te kunnen plaatsen in de Sabina-Henrica Polder. Reclamant hoopt hiermee een nog grotere bijdrage te leveren aan een energieneutrale gemeente Moerdijk.

Gemeentelijke reactie

- a. De aanduiding is inderdaad onjuist opgenomen op de verbeelding en wordt derhalve aangepast.

- b. Deze hoogtebepaling is gebaseerd op de verleende bouwvergunning, waarin een hoogte van 45 meter is toegestaan. De tiphoogte van de verleende windturbines is 150 meter. Door de bepaling dat de rotorhoogte niet meer mag bepalen dan 105 meter, is duidelijk dat daarmee niet de hoogte van 45 m wordt bedoeld waarvoor een vergunning is verleend.
- c. Hieraan wordt niet tegemoet gekomen. Het verzoek is onvoldoende concreet en ook niet nader onderbouwd en kan derhalve niet worden afgewogen. In het voorliggende bestemmingsplan Buitengebied is de bestaande en legaal aanwezige situatie vastgelegd. Daarnaast bevat het bestemmingsplan een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor kleinschalige ontwikkelingen met een beperkte invloed op de omgeving. Andere ontwikkelingsmogelijkheden worden niet meegenomen in het bestemmingsplan. Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gaat de gemeente uit van het 'ja, mits'-principe. Bij dit principe is het dynamisch afwegingskader (zoals opgenomen in hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied) leidend in de afweging. Er is ruimte voor passende ontwikkelingen in het buitengebied, mits er sprake is van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Op basis van dit afwegingskader kan maatwerk worden geleverd bij het beoordelen van initiatieven. Bij een positief oordeel van de afweging doorloopt zo'n ontwikkeling dan een eigen procedure. Om deze reden leidt de zienswijze van reclamant niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan. De gemeente adviseert reclamant om een dergelijk principeverzoek in te dienen.

De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

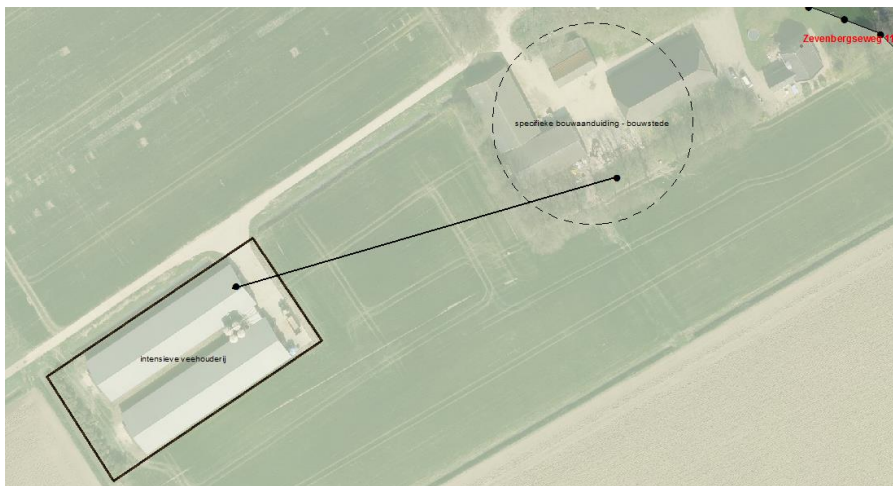
Toelichting	Geen
Regels	Geen
Verbeelding	De aanduiding maatvoering 'Maximum bebouwd oppervlak (m2): 105' wordt omgezet naar 'maximum hoogte (m): 105', ter plaatse van de 3 windturbines aan de Sabinaweg.

2.35 Zevenbergseweg 11, Klundert

Samenvatting

Reclamant is eigenaar van het perceel Zevenbergseweg 11 te Klundert.

- a. Verwezen wordt naar de plannen voor de nieuwe rondweg bij Klundert. Als deze rondweg door gaat, wil de eigenaar op de grond tussen de rondweg en de bebouwde kom wellicht zonnepanelen plaatsen. Verzocht wordt die mogelijkheid in het bestemmingsplan Buitengebied op te nemen.
- b. Aangegeven wordt dat het bouwblok op afstand bij de kuikenstallen te klein is. De ondernemer heeft plannen een serre aan te bouwen, maar deze past niet in het ingetekende bouwblok. Verzocht wordt het bouwblok te verruimen, zodat een serre aan de kuikenstal gebouwd kan worden.

Gemeentelijke reactie

- a. Zoals de reclamant van de zienswijze aangeeft, zijn de plannen voor de rondweg rondom Klundert niet opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied. Dit bestemmingsplan betreft een actualisatieplan waarin met name bestaand, legaal gebruik wordt vastgelegd. Voor nieuwe ontwikkelingen heeft de gemeenteraad in 2016 de Visie Buitengebied vastgesteld. Hierin is aangegeven dat ontwikkelingen van velden met zonnepanelen niet is uitgesloten, maar dat een afzonderlijke afweging per geval nodig is. Daarbij moeten de principes van het dynamisch afwegingskader uit hoofdstuk 8 van de Visie Buitengebied worden toegepast. De landschappelijke kernkwaliteiten vanuit het landschapskwaliteitsplan spelen hierbij een belangrijke rol. Daarnaast moet aangetoond worden dat agrarisch gebruik van de gronden niet meer mogelijk of wenselijk is.

De zienswijze bevat geen onderbouwd verzoek. Tevens is de exacte locatie van de gewenste zonnepanelen niet in de zienswijze aangegeven. Hierdoor is het niet mogelijk het verzoek goed te beoordelen. Aanvrager wordt verzocht een onderbouwd principeverzoek in te dienen, waarbij rekening wordt gehouden met het dynamisch afwegingskader uit de Visie Buitengebied. Dat principeverzoek zal dan beoordeeld worden. Als medewerking mogelijk is, zal een afzonderlijke planologische procedure worden gestart.

- b. Het verzoek voor verruiming van het bouwvlak bevat geen tekening van de gewenste situatie en is daarmee onvoldoende concreet om te kunnen beoordelen.

In het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied is de bestaande en legaal aanwezige situatie vastgelegd. Daarnaast bevat het bestemmingsplan een aantal afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor kleinschalige ontwikkelingen met een beperkte invloed op de omgeving. Andere ontwikkelingsmogelijkheden worden niet opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan.

De gemeente kan niet zonder meer meewerken aan het verzoek van de reclamant van de zienswijze voor verruiming van het bouwvlak. Dit bouwvlak is in gebruik door een intensieve veehouderij. Voor een vergroting van een bouwvlak voor een intensieve veehouderij is een goede ruimtelijke onderbouwing nodig en moet worden aangetoond dat voldaan wordt aan de eisen van een zorgvuldige veehouderij van de provincie Noord-Brabant (BZV) kan worden voldaan. In de zienswijze worden deze onderdelen niet onderbouwd.

De reclamant van de zienswijze wordt geadviseerd dit verzoek voor uitbreiding van het bouwvlak in te dienen in het kader van het dynamisch afwegingskader (zie hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied). Tevens wordt reclamant geadviseerd zijn wens te benoemen in de gesprekken die met hem worden gevoerd rondom de randweg Klundert.

De zienswijze is ongegrond en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

2.36 Zevenbergseweg 13 en Klundertsedijk 4a, Klundert

Samenvatting

- a. Reclamant verzoekt om naast de huidige aanduiding 'grondgebonden veehouderij' een aanduiding 'nevenactiviteit intensieve veehouderij' op te nemen op beide percelen om juridische problemen te voorkomen en de bestaande rechten van cliënten te kunnen waarborgen en respecteren. Er worden immers ook vleesstieren gehouden op de locatie.
- b. Reclamant heeft tijdens een tafeltjesgesprek en in de inspraakfase aandacht gevraagd voor het meedenken over de gekoppelde bouwstedes. Bij het verzoek tot ontkoppelen van de bouwstedes werd aangekaart dat veehouderijactiviteiten op het perceel Zevenbergseweg 13 worden gestaakt. Aan dit perceel zou de functie kleinschalig bedrijf tot en met milieucategorie 2 kunnen worden verbonden. In ruil zou een bedrijfswoning op het perceel Klundertsedijk 4a kunnen worden toegevoegd. Volgens reclamant resulteert dit niet in nieuwvestiging of toevoeging van agrarische bedrijven. Reclamant is het niet eens met de interpretatie omtrent de situatie welke het gevolg is van ontkoppeling van de bouwblokken en vraagt om heroverweging.
- c. Reclamant verzoekt - wanneer na heroverweging toch wordt besloten om het verzoek tot ontkoppeling niet te honoreren - om zekerheid aangaande de bouwmogelijkheid van een nieuwe stal op perceel Zevenbergseweg 13. De oude (grup)stal op dit perceel waarin de zoogkoeien en kalfjes gehuisvest zijn, moet op korte termijn vervangen worden.
- d. Reclamant geeft aan dat er op het perceel Klundertsedijk 4a, in de huidige situatie te weinig flexibiliteit is met betrekking tot de bouwvorm van het agrarische bedrijf. Voorstel is om ruimte te bieden aan het daadwerkelijk kunnen benutten van de 1,5 hectare. Er moet met de contouren kunnen worden geschoven in de lengte en de breedte, ook om aan artikel 3.2.2. sub e te kunnen voldoen.
- e. Verzoek is om het schootsveld terug te brengen tot de omvang die het in het voorontwerpbestemmingsplan had.
- f. Reclamant verzoekt beide aanduidingen 'overige zone groenblauwe mantel' en 'overige zone behoud en herstel watersystemen' uit het bestemmingsplan te verwijderen en de percelen een agrarische hoofdbestemming te verlenen. zoals thans reeds het geval is.

Gemeentelijke reactie

- a. In artikel 3.1 onder b staat al aangegeven dat bij een aanduiding 'grondgebonden veehouderij' de bestaande oppervlakte van een bestaande neventak van een intensieve veehouderij tevens is toegestaan. Daarmee wordt recht gedaan aan de bestaande neventak vleesstieren.
- b. Op zich heeft de gemeente begrip voor de situatie, maar ziet geen passende oplossing. In de zienswijze wordt voorgesteld de bouwstede op de Zevenbergseweg 13 te verwijderen en aan het perceel een andere functie toe te kennen. Op zich biedt de Visie buitengebied en de visie Bebouwingsconcentraties hiervoor ruimte, maar er moet dan wel sprake zijn van een concreet, onderbouwd verzoek en een afweging op basis van het dynamisch afwegingskader. Beide ontbreken in de zienswijze, zodat het niet mogelijk is aan dit verzoek tegemoet te komen in dit bestemmingsplan.

Maar ook al zou deze wijziging doorgang vinden, dan betwijfelt de gemeente of dit kansen zal bieden voor de bouw van een woning aan de Klundertsedijk 4a. De provincie geeft in hun zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan aan dat zij het opheffen van de koppeling tussen twee bedrijfslocaties zien als nieuwvestiging. Deze opmerking wordt gemaakt vanwege het loslaten van de koppeling bij een aantal solitaire schuren in het buitengebied. Gezien die reactie, is de verwachting dat ook bij het loslaten van de koppeling tussen de twee bedrijfslocaties van dit bedrijf, eenzelfde reactie van de provincie verwacht kan worden. Ook bij deze oplossing blijft sprake van het toevoegen van een nieuwe woning in het buitengebied. Dit is in strijd met artikel 7.7 van de Verordening Ruimte die bepaald dat alleen bestaande burgerwoningen en bedrijfswoningen zijn toegestaan. Lid 2 van dit artikel geeft de mogelijkheid van deze bepaling af te wijken voor de bouw van een bedrijfswoning, maar uitsluitend indien er sprake is van een noodzaak vanwege de aard van de bedrijfsvoering. In het verleden is een beroep op deze bepaling gedaan, maar bleek er geen noodzaak te zijn op grond van de bedrijfsvoering. Daarnaast geeft de Verordening Ruimte aan dat de noodzaak niet het gevolg mag zijn van een eerder aanwezige, afgestoten, bedrijfswoning. Op dit moment vormen de twee bedrijfslocaties planologisch gezien één bedrijf. Indien de locatie aan de Zevenbergseweg 13 afgesplitst zou worden, treedt strijdigheid op met deze voorwaarde uit de Verordening Ruimte. Bij het bedrijf is op dit moment immers een bedrijfswoning aanwezig. Afsplitsing van één van de bedrijfslocatie, en daarmee afstoting van de aanwezige

bedrijfswoning, mag op grond van de Verordening geen oorzaak zijn van de noodzaak voor een nieuwe bedrijfswoning.

De gemeentelijke Visie Bebouwingsconcentraties geeft aan dat de locatie aan de Zevenbergsweg 13 in de bebouwingsconcentratie De Druif valt. Bij de mogelijkheden voor deze bebouwingsconcentratie wordt aangegeven dat de mogelijkheden hier niet liggen in inbreiding, maar in functieverandering. Dit biedt dus kansen voor de vraag voor functiewijziging van het perceel, maar biedt nog steeds geen oplossing voor de wens een woning te realiseren aan de Klundertsedijk 4a. Welke oplossing ook bedacht wordt, er blijft per saldo sprake van het extra bouwen van een woning. Het provinciale beleid en ook het gemeentelijk beleid uit de Visie Buitengebied biedt daarvoor geen ruimte.

In de zienswijze wordt de indruk gewekt dat de gemeente niet bereid is met deze jonge ondernemers mee te denken. De gemeente heeft juist alle mogelijkheden voor deze ondernemers onderzocht, maar ziet zich beperkt door de regels vanuit de provinciale Verordening.

Op basis van de gehouden hoorzittingen is de beantwoording als volgt aangevuld:

Ingegaan wordt op de wens de koppeling tussen beide bouwvlakken te laten vervallen en op de locatie aan de Klundertsedijk 4a een nieuwe bedrijfswoning te realiseren. Verwezen wordt naar de Verordening Ruimte, waarin indiener van de zienswijze in artikel 7.7 leest dat medewerking mogelijk zou zijn. Gesteld wordt dat de gemeente geen deugdelijk onderzoek heeft gedaan naar de locatie, onder doordat geen bezoek ter plaatse heeft plaatsgevonden en de locatie niet met de provincie Noord-Brabant is besproken. Daarnaast wordt gesteld dat de provincie het verwijderen van de koppeling tussen beide locaties, niet zou zien als nieuwvestiging van een bedrijf.

In tegenstelling tot wat indiener van de zienswijze aangeeft, heeft de gemeente alle mogelijkheden onderzocht om aan de wens van de ondernemers mee te werken. Daarbij heeft ook overleg met de provincie plaatsgevonden. Het is echter niet gebruikelijk dat de provincie schriftelijke reacties geeft als geen sprake is van een formele aanvraag.

In de aanvulling wordt gesteld dat voldaan wordt aan de voorwaarden uit artikel 7.7 van de Verordening ruimte. Deze conclusie is echter niet terecht. Juist artikel 7.7 lid 2 zorgt voor een strijdigheid met de Verordening bij het verzoek voor bouwen van een nieuwe bedrijfswoning. Dit artikel stelt namelijk onder 'b': "de noodzaak van de nieuwbouw niet het gevolg is van een eerder aanwezige, inmiddels afgestoten bedrijfswoning".

Op dit moment bestaat het bedrijf uit een tweetal gekoppelde bouwvlakken, waarbij de bedrijfswoning van het bedrijf is gevestigd aan de Zevenbergsweg 13 te Klundert.

Als de koppeling los wordt gelaten, ontstaan er twee bedrijven, in plaats van 1. Er is dan sprake van nieuwvestiging. In de Verordening Ruimte is in artikel 3.1 opgenomen dat nieuwvestiging van bedrijven in het buitengebied niet mogelijk is. Ook in de Visie Buitengebied, die de raad heeft vastgesteld, is opgenomen dat nieuwvestiging van agrarische bedrijven niet is toegestaan.

De bestaande bedrijfswoning zou op de locatie Zevenbergseweg 13 blijven staan. Dat betekent dat de bestaande bedrijfswoning wordt "afgestoten". Realisatie van een nieuwe bedrijfswoning op de locatie Klundertsedijk 4a leidt dan tot strijdigheid met artikel 7.7 lid 2 onder b. Deze redenering is nogmaals voorgelegd aan de provincie. Opnieuw is door de provincie aangegeven dat deze redenering correct is.

In de Visie Buitengebied zijn mogelijkheden opgenomen voor een tweede agrarische bedrijfswoning. Hiermee wordt terughoudend omgegaan. Een tweede bedrijfswoning is alleen mogelijk als de noodzaak wordt aangetoond én wordt aangetoond dat in de directe omgeving geen woning beschikbaar is. In de Visie is expliciet opgenomen dat met deze mogelijkheid terughoudend wordt omgegaan en aan het aantonen van de noodzaak hoge eisen worden gesteld, omdat technologische mogelijkheden het steeds beter mogelijk maken om een bedrijf op afstand in de gaten te houden. Tot op heden is niet afdoende aangetoond dat deze noodzaak voor een tweede bedrijfswoning er daadwerkelijk is. Ook in het principeverzoek uit 2016 waarnaar verwezen wordt, is dit onvoldoende aangetoond.

Tot slot is in de Visie opgenomen dat voor bedrijven waarvan de bedrijfswoning is afgesplitst, het niet mogelijk is opnieuw een bedrijfswoning te realiseren.

Samenvattend betekent dit dat voor de wens van realiseren van een extra bedrijfswoning aan de Klundertsedijk 4a sprake is van strijdigheid met de gemeentelijke Visie Buitengebied én met de Verordening Ruimte.

Meewerken aan de wens voor een bedrijfswoning bij de koeienstal aan de Klundertsedijk 4a zou alleen mogelijk zijn als de bestaande bedrijfswoning aan de Zevenbergseweg 13 wordt gesloopt. Deze oplossing sluit echter niet aan bij de wens van de ondernemers, omdat de wens is een extra woning te realiseren.

- c. Zolang de bebouwing op beide gekoppelde percelen nog niet meer bedraagt dan 1,5 ha. is de vervangende nieuwbouw in beginsel planologisch mogelijk. Wel moet hierbij worden voldaan aan de BZV en moet de stal milieutechnisch inpasbaar zijn.
- d. In het vigerende bestemmingsplan is hierbij sprake van een getekend bouwvlak. Dat is omgezet naar een flexibeler bouwstede. Hiermee is de meest flexibele ruimte gegeven om de bouwstede in te vullen.
- e. De aanduiding schootsveld is afgestemd op het meest recente cultuurhistoriekaart van de gemeente. Dat is ook de reden voor het verschil tussen het voorontwerp en het ontwerpplan. Omdat aangesloten is bij de meest recente cultuurhistoriekaart van de gemeente, is aanpassing niet wenselijk. Het schootsveld heeft geen invloed op de benutting bij recht van de opgenomen bouwstede.

Op basis van de hoorzitting is de beantwoording als volgt aangevuld:

In de aanvulling wordt ingegaan op een verschil in de aanduiding "schootsveld" tussen voorontwerp en ontwerpplan. Inderdaad is in het ontwerpplan een groter gebied aangeduid als schootsveld.

Het ontwerpplan is afgestemd op de meest recente cultuurhistoriekaart die door de gemeenteraad is vastgesteld. Om de omvang van het gebied met de aanduiding "schootsveld" te verkleinen, zou deze eerst op de cultuurhistoriekaart aangepast moeten worden.

Voor de bouwmogelijkheden op de bouwstede heeft de aanduiding 'schootsveld' geen gevolgen. In artikel 42.11 zijn geen beperkende regels opgenomen. Dit betekent dat de bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan bij recht mogelijk maakt, zondermeer gebruikt kunnen worden. Pas als sprake is van een aanvraag die niet direct past in het bestemmingsplan, zal de aanduiding mogelijk een gevolg kunnen hebben, omdat dan een toetsing aan de Erfgoedverordening nodig is.

- f. De percelen hebben reeds een agrarische bestemming als hoofdbestemming. De genoemde aanduidingen vloeien voort uit het provinciale beleid. De aanduiding 'overige zone groenblauwe mantel' heeft doorwerking gekregen in de planregels doordat bij bepaalde ontwikkelingen, die alleen zijn toegestaan indien een bijdrage wordt geleverd aan de bescherming en ontwikkeling van de onderkende ecologische en landschappelijke waarden. De aanduiding 'overige zone behoud en herstel watersystemen' heeft meer een signalerende werking.

Op basis van de gehouden hoorzittingen is de beantwoording als volgt aangevuld:

In de aanvulling wordt gesteld dat het opnemen van de aanduidingen "groenblauwe mantel" en "behoud en herstel watersystemen" een belemmering van het agrarisch gebruik betekent en dat opnemen hiervan onvoldoende onderbouwd is.

Beide aanduidingen komen uit het provinciaal beleid. In de Verordening Ruimte zijn kaarten opgenomen, waarin voor sommige gebieden een extra aanduiding is opgenomen. In de regels van de Verordening is opgenomen hoe deze gebieden in bestemmingsplannen opgenomen moeten worden.

Voor de zone groenblauwe mantel zijn in de Verordening Ruimte in artikel 6 regels opgenomen. Deze wijken op sommige punten af van de mogelijkheden in het gebied dat als "gemengd landelijk gebied" is aangeduid. De regels van het bestemmingsplan Buitengebied sluiten aan op de regels van de Verordening Ruimte. Dat betekent dat in sommige artikelen aanvullende regels gelden voor locaties in de zone groen blauwe mantel. Zie bijvoorbeeld artikel 3.3.9, waarbij voor teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak in de groen blauwe zone andere regels gelden. Om de doorwerking uit de Verordening Ruimte te kunnen regelen, is het noodzakelijk de zone groen blauwe mantel op de verbeelding weer te geven.

De hoofdbestemming voor de percelen blijft de Agrarische bestemming, zodat de agrarische bedrijfsvoering gewoon doorgang kan vinden.

Hetzelfde geldt voor de aanduiding 'overige zone behoud en herstel watersystemen'. Ook deze zone is overgenomen uit de Verordening Ruimte. Artikel 18 van de Verordening Ruimte schrijft voor dat gemeenten deze zone in het bestemmingsplan dienen op te nemen en de bijbehorende regels uit de Verordening over moeten nemen.

In de aanvulling op de zienswijze wordt gevraagd om een garantie dat het beheer van de watersystemen in het gebied gericht zal blijven op de agrarische hoofdbestemming. Daarnaast wordt gesteld dat het peilbeheer niet mag veranderen en een snelle afvoer van water gegarandeerd

moet worden. De bijbehorende regels richten zich met name op toevoegen van bebouwing op het bouwvlak/bouwstede. De bouwstede van het bedrijf valt niet in de 'overige zone behoud en herstel watersystemen', zodat van beperkingen voor de bebouwing op de bouwstede geen sprake is.

De werking van het watersysteem en het peilbeheer is een taak van het Waterschap. Beheer van watersystemen en peilbeheer worden niet in een bestemmingsplan geregeld. De gemeente kan hier dus geen garantie voor geven. Overigens geldt ook bij deze aanduiding dat de agrarisch bestemming de hoofdbestemming is. Er is dus geen sprake van de gestelde bestemmingswijziging en daardoor mogelijke schade.

Tot slot wordt gesteld dat de benutting van toeslagrechten als gevolg van de aanduidingen in gevaar zou kunnen komen. Zoals hiervoor aangegeven, blijft de hoofdbestemming voor de percelen de bestemming "Agrarisch". Dat is bepalend voor de vraag of een subsidie bij het RVO aangevraagd kan worden. RVO heeft dit schriftelijk bevestigd. Er is géén sprake van een natuurbestemming, zodat met de huidige regels deze toeslagrechten niet in gevaar komen.

Vanaf 11 juli 2017 hanteert RVO een nieuwe werkwijze om te bepalen of percelen (natuur-)grond subsidiabel zijn voor de betalingsrechten. Of en welke natuurcode een provincie aan een perceel heeft toegekend, is niet meer van belang om te bepalen of het wel of niet om subsidiabele landbouwgrond gaat. Gekeken wordt naar de feitelijke situatie aan de hand van luchtfoto's, satellietfoto's en informatie vanuit controles.

De zienswijze is ongegrond en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

2.37 ZLTO

Samenvatting

- a. In artikel 3.2.2 wordt aangegeven dat permanente teeltondersteunende voorzieningen gevestigd moeten worden op het bouwvlak. Dit is echter niet in overeenstemming met de Verordening ruimte 2014 van de provincie Brabant. Volgens artikel 7 van de verordening ruimte van de provincie Brabant kunnen permanente teeltondersteunende voorziening geplaatst worden op agrarische gronden aansluitend aan een bouwvlak. Reclamant verzoekt om het bestemmingsplan hierop aan te passen.
- b. In artikel 3.5.4 is een regeling voor de huisvesting van arbeidsmigranten opgenomen. Reclamant heeft in het kader van het vooroverleg om aanpassing verzocht. Deze zienswijze wordt hierbij herhaald: Binnen de gemeente zijn diverse ondernemers die willen investeren in een goede vorm van huisvesting ten behoeve van arbeidsmigranten. Het wordt als gemis ervaren dat er geen mogelijkheid is opgenomen om woongelegenheid te creëren binnen gebouwen. Tevens is het niet wenselijk dat woonunits slechts 9 maanden aanwezig mogen zijn op het bedrijf. Ondernemers zijn bereid om te investeren in goede woonvoorzieningen en deze ook landschappelijk in te passen. Het is echter onmogelijk om deze voorzieningen dan ieder jaar te verwijderen. Verzocht wordt daarom om huisvesting in woonunits in bedrijfsgebouwen permanent te mogen

plaatsen met daarbij de beperking dat ze slechts 9 maanden per jaar bewoond mogen worden. De huisvesting van seizoensarbeiders binnen de woonkerken heeft niet de voorkeur van de meeste ondernemers. Door het huisvesten van de seizoensarbeiders op de bedrijven is er een grotere controle op het handelen van deze groep buiten werktijd. Hierdoor wordt de overlast richting de omgeving in grote mate beperkt.

Gemeentelijke reactie

- a. In de meest recente versie van de Verordening ruimte 2014 is in artikel 6.2 en 7.2 onder 2 aangegeven dat permanente teeltondersteunende voorzieningen uitsluitend binnen het bouwperceel kunnen worden toegestaan. Het 'bouwperceel' is in de verordening gedefinieerd als:

“aaneengesloten (virtueel) vlak waarop functioneel bij elkaar behorende bebouwing en voorzieningen worden geconcentreerd, bestaande uit een bouwvlak, waarbinnen de gebouwen zijn toegelaten, met de direct daaraan grenzende gronden waar ook bouwwerken geen gebouwen zijnde en vergunning-vrije bouwwerken zijn toegestaan;”

Dat betekent dat permanente teeltondersteunende voorzieningen ook direct aangrenzend buiten een bouwvlak kunnen worden toegestaan, voorzover het daarbij niet gaat om een gebouw. Lage, permanente teeltondersteunende voorzieningen kunnen dus aangrenzend aan een bouwvlak of bouwstede worden toegestaan (in de groenblauwe mantel tot max. 3 ha.).

De regels van het bestemmingsplan worden hierop dan ook aangepast.

- b. In het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om bij agrarische bedrijven units te plaatsen voor arbeidsmigranten. Eén van de voorwaarden die hierbij gesteld worden is dat deze units maximaal 9 maanden per jaar gebruikt én geplaatst mogen worden. Deze eis komt voort uit het provinciale beleid en uit de gemeentelijke Beleidsnotitie huisvesting arbeidsmigranten uit 2008. Deze beleidsnotitie is mede gebaseerd op het provinciale beleid. De ZLTO heeft in haar vooroverlegreactie gereageerd op het bestemmingsplan en aangegeven dat het jaarlijks verwijderen van de units voor de ondernemers erg duur is. Naar aanleiding van de reactie heeft diverse malen overleg plaatsgevonden met de provincie. Uiteindelijk is in een overleg op 31 januari 2018 aangegeven dat de eis voor koppeling aan een termijn op provinciaal niveau inmiddels is vervallen. Dit is in een mail van 8 februari 2018 bevestigd. Als een bestemmingsplan voorziet in voldoende waarborgen dat de units niet permanent bewoond kunnen worden, mogen de units jaarrond blijven staan.

Hoewel de eis van verwijdering na 9 maanden ook in het gemeentelijk beleid is opgenomen, wordt hierop niet gehandhaafd. Al jaren wordt gedoogd dat units jaarrond blijven staan, om verwijdering van de units voor ondernemers hoge kosten met zich meebrengt. Nu provinciaal beleid hiervoor ruimte biedt, wordt voorgesteld alsnog tegemoet te komen aan de zienswijze van de ZLTO op dit punt en de termijn van 9 maanden uit het bestemmingsplan te schrappen. Wel wordt voorgesteld een aantal voorwaarden toe te voegen waarmee permanente bewoning voorkomen kan worden.

Dit voorstel wijkt dus af van de gemeentelijke beleidsnotitie Huisvesting Arbeidsmigranten uit 2008. Maar gezien het feit dat de betreffende beleidsnotitie inmiddels 10 jaar oud is en niet meer aansluit op de snelle ontwikkelingen op het gebied van arbeidsmigranten en het feit dat al gedoogd wordt dat de units jaarrond blijven staan, wordt deze afwijking aanvaardbaar geacht.

De zienswijze is gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Geen
Regels	<p>In artikel 3.2.1. wordt onder d. toegevoegd dat lage, permanente teeltondersteunende voorzieningen ook direct aansluitend buiten bouwvlakken/bouwstedes zijn toegestaan, met dien verstande dat ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' de oppervlakte hiervan max. 3 ha. mag bedragen.</p> <p>In artikel 3.5.4, wordt de voorwaarde onder b. "de woonunits niet meer dan 9 maanden per jaar mogen worden geplaatst en gebruikt" geschrapt; In artikel 3.5.4 worden een drietal voorwaarden toegevoegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het is niet toegestaan de units te gebruiken of te laten gebruiken voor permanente bewoning; - De huisvesting mag geen zelfstandig karakter hebben; - De ondernemer dient een register bij te houden van de wisselende groepen arbeiders die de units gebruiken.
Verbeelding	Geen

2.38 Zuidlangeweg 1a, Oudemolen

Samenvatting

De zienswijze is ingediend namens de eigenaar van het perceel aan Zuidlangeweg 1a te Oudemolen. Dit perceel heeft een bestemming 'Agrarisch' en daarnaast de aanduiding 'voormalig agrarisch bedrijf'. Gesteld wordt dat met deze aanduiding het huidig gebruik van de gronden is wegbestemd.

Verwezen wordt naar een controlebezoek uit juni 2011, waarbij is geconstateerd dat op het terrein geen agrarisch bedrijf meer wordt gevoerd, maar ter plaatse de volgende activiteiten plaatsvinden:

- een imkerij;
- opslag van agrarische en niet-agrarische producten;
- stalling van goederen, werktuigen en materialen;
- makelaarskantoor.

Destijds is door de gemeente aangegeven dat de activiteiten in strijd waren met het vigerende bestemmingsplan. In november 2011 is advies gevraagd bij de Adviescommissie Agrarische Bouwvragen (AAB). In het advies van 9 mei 2012 komt de AAB tot de conclusie dat op het perceel sprake is van een agrarisch bedrijf bij wijze van deeltijd. Het gebruik van de bedrijfsgebouwen ten behoeve van een imkerij is volgens het advies aan te merken als agrarisch aanverwante activiteit.

In het ontwerpbestemmingsplan is volgens artikel 3.1 aanhef en onder a de gronden met de bestemming 'Agrarisch' bestemd voor onder meer een "agrarisch bedrijf bij wijze van deeltijd" en voor

"ambachtelijke bedrijvigheid in de vorm van bewerking en verwerking van agrarische producten" alsmede voor "agrarisches aanverwante bedrijven genoemd in de categorieën 1 en 2 van de Staat van bedrijfsactiviteiten".

- a. Ter plaatse wordt een akkerbouwbedrijf in deeltijd uitgevoerd. Hiermee valt het bedrijf onder de mogelijkheden die artikel 3.1 aanhef en onder a noemt. Het bedrijf past onder de begripsbepaling die in artikel 1 wordt gegeven voor een agrarisch bedrijf in deeltijd. De aanduiding 'voormalig agrarisch bedrijf' is daarmee niet correct.
- b. Door toevoeging van het woord 'tevens' in de regeling van onderdeel 'p' van artikel 3.1 zijn op het perceel dus ook de in artikel 3.1 onder a, g en n genoemde functies toegestaan.
- c. Het bestaande makelaarskantoor is binnen de planregeling niet geregeld, omdat geen mogelijkheden voor aan-huis-verbonden beroepen of bedrijven zijn opgenomen.
- d. Het gebruik van een (deel van) de aanwezige bedrijfsgebouwen voor de imkerij en statische opslag wordt met het ontwerpbestemmingsplan wegbestemd.

De imkerij was volgens het vigerende bestemmingsplan als nevenactiviteit rechtstreeks toegestaan, omdat het een agrarisch aanverwante bedrijfsactiviteit betreft. In het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied kan de imkerij worden aangemerkt als 'ambachtelijke bedrijvigheid in de vorm van be- en verwerking van agrarische producten'. Het gebruik is door de aanduiding 'voormalig agrarisch bedrijf' echter niet meer toegestaan.

De statische opslag in de bedrijfsgebouwen (480 m² groot) was op grond van het huidige bestemmingsplan rechtstreeks toegestaan. In het ontwerpbestemmingsplan is de opslag en stalling van niet-agrarische producten, goederen en materialen tot een omvang van 1.000 m² als nevenactiviteit toegestaan, maar de aanduiding 'voormalig agrarisch bedrijf' maakt het gebruik onmogelijk.

- e. De beperking van 400 m² voor opslagactiviteiten bij een 'voormalig agrarisch bedrijf' dient niet het redelijk belang. Het beleid is volgens de toelichting gericht op de bouw- en gebruiksmogelijkheden voor bedrijfsopvolgers niet verloren te laten gaan.
- f. Concluderend wordt verzocht de aanduiding 'voormalig agrarisch bedrijf' te schrappen en de regeling zodanig aan te passen dat de bestaande statische opslag rechtstreeks is toegestaan, de imkerij rechtstreeks mogelijk is als nevenactiviteit en het makelaarskantoor in de vorm van een aan-huisverbonden-beroep of bedrijf rechtstreeks mogelijk is.

Gemeentelijke reactie

- a. In de reactie op het tafeltjesgesprek dat met de ondernemer heeft plaatsgevonden, was de conclusie getrokken dat op deze locatie nog een agrarisch bedrijf aanwezig was. De aanduiding 'vab' is abusievelijk niet geschrapt. Dit zal alsnog plaatsvinden..
- b. De getrokken conclusie is terecht. Hoofddoelstelling van het opnemen van een aanduiding 'voormalig agrarisch gebruik' is dat het perceel opnieuw voor een agrarisch bedrijf gebruikt kan worden. De beperkingen bij de aanduiding 'voormalig agrarisch bedrijf' zitten met name in de bebouwingmogelijkheden, omdat nieuwe bebouwing niet noodzakelijk is als op het perceel geen agrarisch bedrijf wordt gevoerd.
- c. In het ontwerpbestemmingsplan zijn mogelijkheden opgenomen voor aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten. Deze regels zijn opgenomen in artikel 41.3. Gedeelten van de woning en de daarbij behorende bijgebouwen mogen hiervoor gebruikt worden, mits voldaan wordt aan de genoemde voorwaarden:
  - de woonfunctie als primaire functie gehandhaafd blijft;
  - het vloeroppervlak in gebruik voor kantoor- en/of praktijkruimte, de bedrijfsmatige activiteit of de internetwinkel ten hoogste 60 m² bedraagt;
  - parkeren op eigen terrein plaatsvindt;
  - geen horeca en geen detailhandel plaatsvindt, uitgezonderd een beperkte verkoop ondergeschikt aan de uitoefening van kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten;
  - het beroep of de activiteit door de bewoner wordt uitgeoefend.
- d. Zoals aangegeven onder 'a' zal de aanduiding 'voormalig agrarisch bedrijf' alsnog worden geschrapt, omdat op deze locatie nog een agrarisch bedrijf in deeltijd aanwezig is. Volgens de regels van het bestemmingsplan is ook een agrarisch bedrijf in deeltijd een bedrijfsmatige ontwikkeling. Daarmee mag op het perceel ook gebruik gemaakt worden van de mogelijkheden om nevenactiviteiten op het agrarisch bedrijf te ontwikkelen. De imkerij is, zoals aangegeven in het eerder uitgebrachte advies van de Adviescommissie Agrarische Bouwaanvragen voor deze

locatie, aan te merken als een agrarisch aanverwante activiteit. De imkerij is te scharen onder de “ambachtelijke bedrijvigheid” die als nevenactiviteit bij een agrarisch bedrijf mogelijk is. Daarnaast is als nevenactiviteit opslag en stalling van agrarische en niet-agrarische producten, goederen en materialen toegestaan in bestaande bebouwing tot maximaal 1.000 m2. De bestaande opslag past hier binnen. De bestaande activiteiten zijn daarmee binnen de planregeling toegestaan op het perceel.

- e. De beperking van 400 m2 aan opslagactiviteiten indien sprake is van een aanduiding ‘voormalig agrarisch bedrijf’ dient zeker het redelijk belang. De opslag die als nevenactiviteit bij een agrarisch bedrijf is toegestaan is qua oppervlakte groter, maar het gaat hierbij om een nevenactiviteit bij een agrarisch bedrijf. Dat betekent dat de hoofdfunctie de agrarische functie blijft. Als een locatie niet langer voor een agrarisch bedrijf wordt gebruikt en een groter oppervlak gebruikt mag worden ten behoeve van (statische) opslag, ontstaat in feite een opslagbedrijf in het buitengebied. De hoofdfunctie van het perceel wijzigt daardoor. In een gebied waar de prioritaire functie de agrarische is, is dit naar onze mening niet gewenst. Daarom is de oppervlakte die gebruikt mag worden voor opslag bij een locatie die aangeduid is als ‘voormalig agrarisch bedrijf’ beperkt op 400 m2.
- f. De aanduiding ‘voormalig agrarisch bedrijf’ die op de verbeelding voor dit perceel is opgenomen, wordt verwijderd. Voor het overige passen de bestaande activiteiten binnen de mogelijkheden die de planregels bieden en is geen aanpassing van de planregels nodig.

De zienswijze is gedeeltelijk gegrond. Het bestemmingsplan wordt naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast:

Toelichting	Geen
Regels	Geen
Verbeelding	De aanduiding ‘voormalig agrarisch bedrijf’ wordt verwijderd.

2.39 Zuidlangeweg 11, Oudemolen

Voor de locatie Zuidlangeweg 11 te Oudemolen is een agrarische bouwstede opgenomen. Reclamant is van mening dat deze bestemming niet conform de feitelijke bedrijfsexploitatie is en de daarmee samenhangende verleende omgevingsvergunningen.

Op 13 juli 2010 is ontheffing verleend voor de realisatie van permanente hoge teeltondersteunende voorzieningen met een oppervlakte van 4.944 m². Daarnaast is bij besluit van 16 juni 2016 vergunning verleend voor hoge teeltondersteunende voorzieningen op de achterzijde van het bedrijfsperceel. Het betreft hier een oppervlakte van ongeveer 1 ha. Daarnaast is bij het verlenen van die vergunning eveneens ontheffing verleend voor het gebruik van het perceel aangaande het gebruik van de gronden van de permanente tunnelkassen t.b.v. veredelingsdoeleinden voor zaadteelt. Dit onder andere door het maken van (proef)kruisingen.

Nu voor die activiteiten ontheffing is verleend, betekent dit dat voor die specifieke doeleinden een positieve bestemming dient te worden opgenomen. De bestemming ‘Agrarisch’ doet niet geheel recht aan hetgeen vergund is aan cliënt.

Reclamant is van mening dat er een aanduiding op de plankaart moet worden toegevoegd aan de bestemming 'Agrarisch', 'specifieke vorm agrarisch - zaadteelt- en zaadveredelingsbedrijf'.

Er zou ook gekozen kunnen worden voor een agrarisch verwante bedrijfsactiviteit als bestemming, maar vanwege het feit dat er ook sprake is van fruitteelt, doet naar onze mening de bestemming 'Agrarisch' met een specifieke nadere aanduiding het meest recht aan hetgeen op de bedrijfslocatie mogelijk is. Een soortgelijke opname is ook gedaan voor de bedrijfslocatie van Rijk Zwaan.

Gemeentelijke reactie

Voor het perceel is een bouwstede opgenomen. Aanvullend is geregeld dat in dit geval de bouwstede een lengte mag hebben van 156 m. Daarmee kunnen alle permanente teeltondersteunende voorzieningen binnen de bouwstede vallen en zijn daarmee afdoende geregeld in het bestemmingsplan.

Daarnaast wordt in de zienswijze verzocht voor het perceel een specifieke aanduiding 'specifieke vorm agrarisch - zaadteelt- en zaadveredelingsbedrijf' op te nemen. Hierbij wordt verwezen naar de regeling die voor de bedrijfslocatie van Rijk Zwaan is toegepast. Deze aanduiding komt in dit ontwerpplan echter niet voor.

De zienswijze is ongegrond en geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

3 Ambtshalve aanpassingen

1. Op 25 oktober 2017 heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage haar advies uitgebracht aangaande het planMER bestemmingsplan buitengebied Moerdijk (projectnummer: 3242). De commissie is van mening dat het MER goed leesbaar en overzichtelijk is. De Commissie is van mening dat de milieueffecten voor het grootste deel goed zijn beschreven in het MER. Op enkele punten bevat het MER nog onvoldoende informatie om een weloverwogen besluit over het bestemmingsplan te kunnen nemen. De Commissie adviseert om voorafgaand aan het besluit over het bestemmingsplan op enkele punten aanvullende informatie te geven. In de bijlage zijn deze punten aangegeven en is aangegeven op welke wijze daarmee is omgegaan.
Mede op basis van het toetsingsadvies wordt artikel 17.3: afwijking tbv verhogen windturbines geschrapt.
2. In de nota Inspraak en vooroverleg is als ambtshalve wijziging opgenomen dat voor Buitendijk 6a-6b te Noordhoek een bestemming als hoveniersbedrijf zou worden opgenomen en dat daarvoor in de toelichting een onderbouwing zou worden opgenomen. Dat is per abuis niet gebeurd. Dat is nu alsnog gebeurd door een toevoeging in de retrospectieve toets in bijlage 5 bij de toelichting.
3. De redactie van artikel 3.2.1., sub f wordt verduidelijkt:
uitbreiding van bebouwing ten behoeve van een agrarisch bedrijf bij wijze van deeltijd, agrarische activiteiten op niet-bedrijfsmatige wijze en voormalige agrarische bedrijven ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - voormalig agrarisch bedrijf' zoals is bedoeld in lid 3.1 is niet toegestaan, met uitzondering van bedrijfswoningen en bijbehorende aan- en uitbouwen, niet toegestaan;
4. N.a.v. de uitspraak van de Raad van State van 20 september 2017 (AbRS 20 september 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2545) wordt artikel 14.4.1. aangevuld: niet alleen het permanente gebruik moet verboden zijn, maar ook het 'laten gebruiken' van een recreatiewoning voor permanente bewoning moet verboden zijn.
5. Twee verleende omgevingsvergunningen voor vestigingen van FastNED (elektrische oplaadstations) langs de A16 zijn per abuis niet overgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied. Het gaat om locatie Voogdeweg nr 5 (kad.perceel Zevenbergen, sectie O nummer 2079), de andere langs de A16 op kadastraal perceel Zevenbergen, sectie O nummer 2139. De vergunningen dateren uit 2015. Bovengenoemde elektrische oplaadstations worden bestemd als 'Bedrijf' en met een aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf – elektrisch oplaadstation' aangegeven op de verbeelding. Dit wordt ook in de regels verwerkt. Voor deze bestaande oplaadstations bestaan plannen om de constructie te wijzigen, onder andere om meer energie op te kunnen wekken uit de zonnepanelen op de constructie. De nieuwe constructie wijkt echter af van de huidige, met name voor wat betreft hoogte. Daarnaast gaan de ontwikkelingen op dit gebied snel. De landelijke ambitie is om vervoer duurzamer te maken. Om voor de toekomst te kunnen voorzien in deze verduurzaming van het vervoer, wordt in artikel 17 (Verkeer) een afwijkmogelijkheid opgenomen, waarmee bouwwerken/voorzieningen ten behoeve van elektrisch laden van voertuigen mogelijk gemaakt kunnen worden. Voor de voorwaarden bij deze afwijkmogelijkheid wordt aangesloten bij de voorwaarden zoals opgenomen in artikel 4 lid 3 Bijlage II Besluit omgevingsrecht: het bouwwerk mag niet hoger zijn dan 10 meter en de oppervlakte mag niet meer dan 50 m² bedragen.

6. De woonbestemming bij Kwartiersedijk 9 in Fijnaart wordt vergroot. De aanvrager heeft de grond inmiddels aangekocht van het Waterschap. De strook met nummer 258 (zie printscreen hieronder) is nu eigendom van de eigenaar van Kwartiersedijk 9.

7. Een perceel naast Kadedijk 120 wordt buiten het plangebied gelaten (NL.IMRO.1709.Kadedijk120-BP40). Hiervoor is recent een afzonderlijk bestemmingsplan vastgesteld.
8. Een tekstuele verschrijving in art 30.2.4 wordt gecorrigeerd (omgevingsvergunning).
9. Artikel 1.64 en 1.3 sluiten niet aan op een veegplan dat de gemeente opstelt voor alle bestemmingsplannen. Deze begrippen worden gewijzigd naar:
  - o 1.3 Aan-huis-verbonden-beroep: het uitoefenen van een dienstverlenend beroep, dat in een woning en/of in bijbehorende bouwwerken door de bewoners wordt uitgeoefend, waarbij de woning in overwegende mate haar woonfunctie behoudt en dat een ruimtelijke uitstraling heeft die met de woonfunctie in overeenstemming is.
  - o 1.64 Kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten: het in een woning en/of in bijbehorende bouwwerken door maximaal twee bewoners op bedrijfsmatige wijze uitoefenen van activiteiten, waarvoor geen melding- of vergunningplicht op grond van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer geldt en waarbij de woning in overwegende mate zijn woonfunctie behoudt met een ruimtelijke uitstraling die daarbij past.

De begripsomschrijvingen worden hierop aangepast.

10. Er blijkt behoefte te bestaan aan bietenopslagplaatsen, terwijl de planregels daarin niet voorzien. Daarom wordt alsnog een afwijkingsmogelijkheid in de bestemming Agrarisch opgenomen om tijdelijk agrarische producten te kunnen op slaan op een verhard terrein, onder nadere voorwaarden.

3.5.5 Opslag agrarische producten

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 3.4.1 ten behoeve van buitenopslag van agrarische producten op verharde gronden buiten het bouwvlak of bouwstede die in eigendom zijn van de agrariërs, mits voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- de verkeersaantrekkende werking en de ontsluitingsmogelijkheden zijn passend bij het gebied waar de buitenopslag wordt gevestigd, waarbij wordt voldaan aan het afwegingsprincipe zonerings dynamiek-luwte-rust uit hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied;
  - de buitenopslag mag niet leiden tot een belemmering voor de ontwikkeling van de omliggende functies;
  - de oppervlakte bedraagt maximaal 200 m².
11. Het trafostation aan de Oude Moerdijkseweg bij Zevenbergschen Hoek bleek niet goed te zijn geregeld in de bestemming Verkeer – Railverkeer. Op grond van het vigerende bestemmingsplan Stationsgebied Lage Zwaluwe wordt in 18.1 toegevoegd:
- e. een trafo-onderstation, met bijbehorende voorzieningen en water.
12. In de bouwregels van de dubbelbestemmingen Waarde – Archeologie zijn de uitzonderingen voor archeologische onderzoeksplicht opgenomen. In de dubbelbestemmingen 'Waarde – Archeologie 4', 'Waarde – Archeologie 5', 'Waarde – Archeologie 6' en 'Waarde – Archeologie 7' wordt de volgende uitzondering toegevoegd:
- 'het bouwen van nieuwe bouwwerken, waarbij geen grondwerkzaamheden worden uitgevoerd dieper dan // cm over een oppervlakte groter dan // m²;
13. Gebleken is dat de begripsomschrijving van 'permanente bewoning' onvoldoende sluitend was. Er wordt verwezen naar 'recreatieverblijf', terwijl in de regels het begrip 'bouwwerk voor recreatief verblijf' wordt gebruikt. Daarom wordt het begrip 'permanente bewoning' aangepast in: *bewoning van een bouwwerk voor recreatief verblijf als hoofdverblijf*. Voor 'bouwwerk voor recreatief verblijf' is al een begrip opgenomen in de planregels. Daarmee is de definitie beter handhaafbaar.
14. Op basis van een aantal verleende omgevingsvergunningen en ontheffingen zijn de volgende aanpassingen doorgevoerd in het bestemmingsplan:
- Molenstraat 137, Fijnaart: Vanwege een vergunde hoogte voor een luifel- en reclamezuil, van respectievelijk 4,5 en 4,6 meter hoog zijn de regels van de bestemming Detailhandel aangepast (de bouwhoogte voor bouwwerken geen gebouwen zijnde is aangepast van 4 naar 4,5 meter).
  - Boerendijk, perceel 455 sectie P te Fijnaart: Hier is een omgevingsvergunning verleend voor de aanleg van kleinschalige natuur, gelegen aan een drietal percelen aan de Boerendijk te Fijnaart. Een van deze percelen, P 455, heeft de bestemming Agrarisch. Dit wordt omgezet naar de bestemming Natuur.
  - Kadedijk 85, Fijnaart: Voor dit perceel is een omgevingsvergunning verleend voor een functiewijziging van kantoor naar wonen. Op de verbeelding krijgt het perceel een woonbestemming en wordt de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf – gestopt bedrijf' verwijderd.
15. De redactie van art. 3.3.6, onder d.2. van de planregels wordt aangepast. Hier staat: *"het bestemmingsplan vastlegt hoeveel dieren en van welke diersoort ten hoogste gehouden mogen worden"*. De formulering suggereert dat er een bestemmingsplan wordt aangepast, terwijl het om een afwijking gaat. De redactie wordt als volgt: *'het aantal dieren niet toeneemt'*.

4 Staat van wijzigingen

De voorliggende nota zienswijzen leidt tot diverse aanpassingen in de verbeelding, regels en toelichting van het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied Moerdijk, IMRO-nummer NL.IMRO.1709.Buitengebied-BP30.

A. Wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen:

Wijzigingen in de toelichting

De toelichting van het ontwerpbestemmingsplan wordt, als gevolg van de zienswijzen, als volgt gewijzigd:

- a. In paragraaf 3.1 wordt aangepast dat de regels voor verschillende regimes niet minder strikt zijn, maar er wel een verschil in regels is.
- b. In paragraaf 4.4 wordt Rijkswaterstaat benoemd als weg- en waterbeheerder en daarbij bevoegd gezag met betrekking tot vergunningverlening op basis van de Waterwet, Scheepvaartverkeerswet en Wet beheer rijkswaterstaatswerken voor het Hollandsch Diep en Volkerak en de buitendijkse gebieden.
- c. In subparagraaf 4.5.4 wordt beschreven dat lage, permanente teeltondersteunende voorzieningen bij recht ook direct aansluitend buiten bouwvlakken/bouwstede zijn toegestaan, met dien verstande dat ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' de oppervlakte hiervan max. 3 ha. mag bedragen.
- d. In paragraaf 4.9 wordt aangepast dat de aanduiding 'windturbinepark' in de bestemming 'Water – Volkeraksluizen' ligt en niet in de bestemming 'Natuur'.
- e. In paragraaf 4.9 worden de 1025mm en 1260mm watertransportleidingen benoemd.
- f. In paragraaf 4.9 wordt beide leidingen van RRP benoemd als:
  - Een olieproducten transportleiding van Rotterdam-Rijn Pijpleiding Mij.
  - Een ruwe olie transportleiding van Rotterdam-Rijn Pijpleiding Mij.

Tevens wordt onderstaande tabel toegevoegd:

Leiding	Max. druk	Categorie	Medium	Belemmerde strook *2	PR afstand *2;3	Invoeds-gebied *2;3
24" (ø600 mm)	62 bar	K1	Olie producten	5 m	0 x 45,6 m	72,1 x 72,4 m
36" (ø910 mm)	43 bar	K1	Ruwe olie	5 m	0 x 45,8 m	66,6 x 67,3 m

*2 Afstanden gelden aan beide zijde van de leiding, gemeten vanaf de hartlijn.

*3 De veiligheidsafstanden zijn, indien meerdere waarden van toepassing zijn, opgegeven van minimale tot maximale waarden.

- g. De paragraaf 5.7 (Externe Veiligheid) wordt aangevuld met de afstanden van de PRB leidingen, naam van de exploitant en de opstelde QRA.
- h. In paragraaf 5.7.3 (Situatie plangebied – buisleidingen) wordt in de tabel Buisleidingen voor RRP de beschrijving 'Olie producten' en voor RRP 36 'ruwe olie' opgenomen.
- i. In paragraaf 5.7.4 (Beoordeling) wordt onder "Wonen" het tussen haakjes opgenomen (RRP) geschrapt.
- j. Bijlage 4 bij de toelichting wordt als volgt aangepast: De locatie Tonsedijk 26, Willemstad wordt gewijzigd naar: Tonsedijk 27, Klundert.

- k. De bestemmingswijziging voor Hokkenberg 1 Langeweg wordt verwerkt in de retrospectieve toets in bijlage 5.

Wijzigingen in de regels

De regels van het ontwerpbestemmingsplan worden, als gevolg van de zienswijzen, als volgt gewijzigd:

In de planregels wordt, daar waar toepassing, 'Verordening Ruimte 2014' gewijzigd in 'Verordening Ruimte'.

Artikel 1 Begripsomschrijving

- a. 1.85 permanente bewoning: dit begrip wordt aangepast in "bewoning van een bouwwerk voor recreatief verblijf als hoofdverblijf".

Artikel 3 Agrarisch

- a. 3.1: toegevoegd wordt:

"ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - biologische intensieve veehouderij' is een intensieve veehouderij toegestaan, waarbij sprake is van een biologische productiewijze, gecertificeerd volgens de geldende biologisch regelgeving."

- b. 3.1: onder 'n.' na 'hoveniersbedrijf' wordt toegevoegd 'van maximaal milieucategorie 2'.

- c. 3.2.1: onder d wordt als volgt aangepast:

"d. op de gronden welke niet zijn gelegen ter plaatse van:

- 1. het bouwvlak;*
- 2. de bouwstede;*
- 3. de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - solitaire schuur';*

zijn uitsluitend toegestaan:

- terrein- en erfafscheidingen,*
  - voorzieningen ten behoeve van de waterbeheersing;*
  - lage tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen;*
  - lage, permanente teeltondersteunende voorzieningen mits gelegen direct aansluitend buiten bouwvlakken/bouwstedes, met dien verstande dat ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' de oppervlakte hiervan max. 3 ha. mag bedragen,*
  - hoge tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen, met uitzondering van de gronden ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' of de dubbelbestemming 'Waarde - Beschermd stadsgezicht', en*
  - bestaande hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen.*
- d. 3.2.1 onder e wordt geschrapt en omgezet naar een afwijking van de bouwregels bij omgevingsvergunning. Als gevolg van deze wijziging vindt in dit artikel doornummering plaats.
- e. 3.2.1 toegevoegd wordt:
- "j. de vestiging van, uitbreiding van en omschakeling naar en een toename van de oppervlakte dierenverblijf van geitenhouderijen is niet toegestaan."

- f. In artikel 3.2.1 wordt toegevoegd: "j. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – bestaande ruwvoeropslag' zijn ruwvoeropslagen toegestaan.
- g. 3.2.2: onder b wordt na punt 2 toegevoegd:
"met dien verstande dat de oppervlakte kassen in het bouwvlak op het adres Molendijk 12 te Standdaarbuiten niet mag worden vergroot".
- h. 3.2.3: toegevoegd wordt:
"h. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – bestaande verhardingen' gelden de volgende regels:
1. het bouwen van gebouwen is niet toegestaan;
  2. uitsluitend de bestaande verhardingen zijn toegestaan, met dien verstande dat uitsluitend de bestaande maatvoering en bestaande situering zijn toegestaan".
- i. 3.3.3 toegevoegd wordt:
"h. vergroting van de bouwsteden op gronden gelegen ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groenblauwe mantel' is toegestaan indien een positieve bijdrage wordt geleverd aan de bescherming en ontwikkeling van de onderkende ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken. "
- j. 3.3.4 toegevoegd wordt:
"d. bij de vergroting van dierenverblijven dient te worden voldaan aan de voorwaarden opgenomen in lid 3.3.5. "
- k. Een nieuw artikellid wordt toegevoegd tussen 3.3.3 en 3.3.4, waarbij doornummering plaatsvindt.
"Bij omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 3.2. sublid 3.2.1. en sublid 3.2.2. ten behoeve van het direct aansluitend aan het bouwvlak of de bouwstede bouwen van bouwwerken, geen gebouw zijnde ten behoeve van de opslag van ruwvoer voor het op het desbetreffende bouwvlak of bouwstede gevestigde bedrijf, met dien verstande dat:
1. het bedrijf vanwege de bedrijfsvoering in overwegende mate is aangewezen op de opslag van ruwvoer;
  2. binnen het bouwvlak of bouwstede geen ruimte aanwezig is voor de bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten behoeve van de opslag van ruwvoer;
  3. de oppervlakte van bouwwerken, geen gebouw zijnde ten behoeve van de opslag van ruwvoer niet meer bedraagt dan 0,5 ha;
  4. de bouwwerken worden ingepast in het landschap conform de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan. "
- l. 3.3.6 lid d wordt geschrapt.
- m. 3.3: toegevoegd wordt artikel 3.3.12:
"Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 3.2 sublid 3.2.1 onder d ten behoeve van de bouw van bedrijfsgebouwen voor grondgebonden veehouderij en volleggrondsteelt buiten het bouwvlak van een intensieve veehouderij, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:
- de oppervlakte van het bouwvlak inclusief de bedrijfsgebouwen buiten het bouwvlak mag niet meer bedragen dan 1,5 ha;
  - er dient verzekerd te zijn dat de oppervlakte bedrijfsgebouwen voor intensieve veehouderij niet wordt vergroot;

- de in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast;
  - er geen sprake is van een aantoonbaar onevenredige aantasting van de belangen van eigenaren en gebruikers van omliggende gronden en (agrarische) bedrijven;
  - er dient sprake te zijn van een zorgvuldige landschappelijke inpassing waarbij wordt getoetst aan de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan;
  - in geval van bedrijfsgebouwen ten behoeve van een grondgebonden veehouderij dient te worden voldaan aan:
    - o de regels omtrent ammoniakemissie, zoals opgenomen in artikel 3.4.1 onder a. en b.
    - o de regels omtrent een zorgvuldige veehouderij, zoals opgenomen in artikel 3.5 onder a. t/m f.
- n. 3.5.4, geschrapt wordt de voorwaarde onder b. “de woonunits niet meer dan 9 maanden per jaar mogen worden geplaatst en gebruikt”.
- o. 3.5.4 toegevoegd worden een drietal voorwaarden:
- o Het is niet toegestaan de units te gebruiken of te laten gebruiken voor permanente bewoning;
  - o De huisvesting mag geen zelfstandig karakter hebben;
  - o De ondernemer dient een register bij te houden van de wisselende groepen arbeiders die de units gebruiken.
- p. 3.6 , toegevoegd wordt artikel 3.6.5:
- “Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen ten behoeve van de vormverandering van het bouwvlak, van een intensieve veehouderij, ter plaatse van de aanduiding ‘intensieve veehouderij’, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:
- de totale oppervlakte van het bouwvlak mag niet worden vergroot;
  - vormverandering mag er niet toe leiden dat bestaande bedrijfsbebouwing buiten het bouwvlak komt te liggen;
  - de in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast;
  - er geen sprake is van een aantoonbaar onevenredige aantasting van de belangen van eigenaren en gebruikers van omliggende gronden en (agrarische) bedrijven;
  - er dient sprake te zijn van een zorgvuldige landschappelijke inpassing waarbij wordt getoetst aan de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan;
  - er dient te worden voldaan aan de regels omtrent de ammoniakemissie, zoals opgenomen in artikel 3.4.1 onder a. en b.
  - er dient te worden voldaan aan de regels omtrent een zorgvuldige veehouderij, zoals opgenomen in artikel 3.3.5 onder a. t/m f.
- q. 3.6, toegevoegd wordt artikel 3.6.6:
- “Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen ten behoeve van het vergroten van het bouwvlak van een intensieve veehouderij tot maximaal 1,5 ha, ter plaatse van de aanduiding ‘intensieve veehouderij’, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:
- vergroting van het bouwvlak is noodzakelijk uit oogpunt van de regelgeving op het gebied van dierwelzijn;
  - de in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast;

- er mag geen sprake zijn van een aantoonbaar onevenredige aantasting van de belangen van eigenaren en gebruikers van omliggende gronden en (agrarische) bedrijven;
- er dient sprake te zijn van een zorgvuldige landschappelijke inpassing waarbij wordt getoetst aan de ontwerprichtlijnen uit het Landschapskwaliteitsplan;
- er dient te worden voldaan aan de regels omtrent de ammoniakemissie, zoals opgenomen in artikel 3.4.1 onder a. en b.
- er dient te worden voldaan aan de regels omtrent een zorgvuldige veehouderij, zoals opgenomen in artikel 3.3.5 onder a. t/m f.

Artikel 5 – Bedrijf - Agrarisch aanverwant

- a. In artikel 5.1 onder f wordt aan het einde van de zin toegevoegd: ‘de op- en overslag van mest is op ten hoogste 50% van het bestemmingsvlak toegestaan’.
- b. In artikel 5.1 onder o wordt aan het einde van de zin toegevoegd: ‘alsmede een bestaande nevenactiviteit in de grondgebonden of intensieve veehouderij’.
- c. 5.4.1. onder a wordt achter ‘buitenopslag toegevoegd: “met uitzondering van buitenopslag ter plaatse van de aanduidingen ‘agrarisch loonbedrijf’, ‘specifieke vorm van bedrijf – groothandel, agrarische producten’, ‘specifieke vorm van bedrijf – agrarisch loonbedrijf en op- en overslag van mest’ en ‘specifieke vorm van bedrijf – mestverwerking”.

Artikel 21 – Wonen

- a. 21.1 onder c wordt ‘maximaal 6 slaappleatsen’ gewijzigd naar ‘maximaal 7 kamers’.
- b. 21.1 onder a wordt als volgt gewijzigd:
  - “a. wonen, met dien verstande dat het aantal woningen niet meer mag bedragen dat 1 per bestemmingsvlak, tenzij:
    - 1. anders is aangegeven ter plaatse van de aanduiding ‘maximum aantal wooneenheden’;
    - 2. de aanduiding ‘wonen uitgesloten’ is opgenomen en woningen niet zijn toegestaan.”
- c. 21.4.2 in de tabel wordt toegevoegd:

<i>Adres</i>	<i>Van toepassing zijnde landschappelijk inpassingsplan</i>
Stadsedijk 119, Oudemolen	Landschappelijk inpassingsplan Stadsedijk 119

Artikel 23 Leiding – Buisleidingenstraat

- a. 23.3 onder c na “van de betreffende leidingbeheerder” wordt toegevoegd: “en de beheerder van de buisleidingenstraat”.

Artikel 26 – Leiding – Olie

- a. 26.1 wordt aangepast naar:
  - “De voor ‘Leiding - Olie’ aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere aldaar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de aanleg en instandhouding van:
    - a) een ondergrondse leiding voor het transport van aardolieproducten (vloeibare koolwaterstoffen) met een diameter van ten hoogste 8 inch en een druk van ten hoogste 85 bar;
    - b) een ondergrondse leiding met een diameter van ten hoogste 24 inch en een druk van ten hoogste 62 bar voor het transport van olieproducten;

- c) een ondergrondse leiding met een diameter van ten hoogste 36 inch en een druk van ten hoogste 43 bar voor het transport van ruwe olie met daarbij behorende voorzieningen, zoals afsluiters en meet- en regelkasten.”

Artikel 30 Waarde – Archeologie 4

- a. 30.3.2 toegevoegd wordt
“f. plaatsvinden op gronden waarvan de aanvrager heeft aangetoond dat deze reeds zijn geroerd”.

Artikel 31 Waarde – Archeologie 5

- a. 31.3.2 toegevoegd wordt
“f. plaatsvinden op gronden waarvan de aanvrager heeft aangetoond dat deze reeds zijn geroerd”.

Artikel 32 Waarde – Archeologie 6

- a. 32.3.2 toegevoegd wordt
“f. plaatsvinden op gronden waarvan de aanvrager heeft aangetoond dat deze reeds zijn geroerd”.

Artikel 33 Waarde – Archeologie 7

- a. 33.3.2 toegevoegd wordt
“f. plaatsvinden op gronden waarvan de aanvrager heeft aangetoond dat deze reeds zijn geroerd”.

Artikel 44 Algemene wijzigingsregels

- a. Toegevoegd wordt 44.3
“Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming te wijzigen in de bestemming Natuur, met dien verstande dat het wijzigen uitsluitend mag geschieden ten aanzien van gronden waarvoor geldt dat:
- het terrein is verworven voor de inrichting als natuurgebied, dan wel dat de eigenaar en gebruiker schriftelijk hebben ingestemd met de natuurontwikkeling;
  - de wijziging niet leidt tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van naastgelegen percelen;
  - de wijziging niet leidt tot negatieve effecten op de waterhuishouding.”

Bijlage 3 bij de regels:

Toegevoegd wordt:

Corsanr.	Zaaknr.	Locatie
C2066634	3443125	Markdijk 1, 4791 SJ, Klundert

Bijlagen bij de regels:

Toegevoegd wordt: Bijlage 29 Landschappelijk inpassingsplan Stadsdijk 119.

Wijzigingen in de verbeelding

De verbeelding wordt, als gevolg van de zienswijzen, als volgt gewijzigd:

- a. Achterdijk 121 Zevenbergschen Hoek: het bouwvlak wordt aan de zuidoostzijde vergroot en aan de noordoostzijde met dezelfde oppervlakte verkleind, waarbij de totale oppervlakte gelijk blijft.
- b. Buitendijk West 7 Klundert: de aanduiding 'intensieve veehouderij' wordt verwijderd. Voor de legaal aanwezige ruwvoeropslagen buiten het bouwvlak wordt de aanduiding 'specifieke bouw-aanduiding – bestaande ruwvoeropslag' opgenomen.
- c. De aanduiding "Leiding – Water" wordt opgenomen tot 5 meter aan weerszijde van de water-transportleiding.
- d. Hokkenberg 1 Langeweg: de aanduiding 'intensieve veehouderij' wordt gewijzigd in de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – biologische intensieve veehouderij'. Het bouwvlak wordt gewijzigd naar een bouwstede.
- e. Molendijk 12 Standdaarbuiten: het bouwvlak wordt van vorm veranderd, maar in oppervlakte niet vergroot.
- f. Molendijk 21 Standdaarbuiten: de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – bestaande verhardingen' wordt ter plaatse van de bestaande verhardingen opgenomen.
- g. Oude Heijningseweg 1 Heijningen: de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf – loonbedrijf' wordt omgezet in de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - agrarisch loonbedrijf en op- en overslag mest'.
- h. Oude Heijningsedijk 30 Heijningen: de aanduiding 'voormalig agrarisch bedrijf' wordt verwijderd.
- i. Meest noordelijke strekdam aan weerszijden van de A29: de aanduiding 'windturbinepark' wordt verwijderd.
- j. Op het kadastrale perceel M 646 (nabij Stadsdijk 83 Heijningen) wordt de bestemming 'Natuur' omgezet in 'Agrarisch'.
- k. Ter plaatse van de 3 windturbines aan de Sabinaweg: de aanduiding maatvoering 'maximum bebouwd oppervlak (m²): 105' wordt omgezet naar 'maximum hoogte (m): 105'.
- l. Zuidlangeweg 1a Oudemolen: de aanduiding 'voormalig agrarisch bedrijf' wordt geschrapt.

B. Ambtshalve wijzigingen

Wijzigingen in de toelichting

De toelichting van het ontwerpbestemmingsplan wordt, als gevolg van ambtshalve wijzigingen, als volgt gewijzigd:

- Bijlage 5 Retrospectieve toets: toegevoegd wordt de onderbouwing voor de wijziging naar een bestemming als hoveniersbedrijf voor het perceel Buitendijk 6a-6b te Noordhoek.

Wijzigingen in de regels

De regels van het ontwerpbestemmingsplan worden, als gevolg van ambtshalve wijzigingen, als volgt gewijzigd.

Artikel 1 Begripsbepaling

- a. 1.3 Aan-huis-verbonden-beroep wordt als volgt gewijzigd:
"het uitoefenen van een dienstverlenend beroep, dat in een woning en/of in bijbehorende bouwwerken door de bewoners wordt uitgeoefend, waarbij de woning in overwegende mate haar woonfunctie behoudt en dat een ruimtelijke uitstraling heeft die met een woonfunctie in overeenstemming is."
- b. 1.64 Kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten wordt als volgt gewijzigd:
"het in een woning en/of in bijbehorende bouwwerken door maximaal twee bewoners op bedrijfsmatige wijze uitoefenen van activiteiten, waarvoor geen melding- of vergunningplicht op grond van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer geldt en waarbij de woning in overwegende mate zijn woonfunctie behoudt met een ruimtelijke uitstraling die daarbij past."

Artikel 3 Agrarisch

16. 3.2.1 onder d: toegevoegd aan de opsomming wordt de zin "bestaande hoge teeltondersteunende voorzieningen";
17. 3.2.1 onder f: de redactie wordt als volgt verduidelijkt:
uitbreiding van bebouwing ten behoeve van een agrarisch bedrijf bij wijze van deeltijd, agrarische activiteiten op niet-bedrijfsmatige wijze en voormalige agrarische bedrijven ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - voormalig agrarisch bedrijf' zoals is bedoeld in lid 3.1 is niet toegestaan, met uitzondering van bedrijfswoningen en bijbehorende aan- en uitbouwen, ~~niet toegestaan~~;
18. Toegevoegd wordt artikel 3.5.5 Opslag agrarische producten:
"Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 3.4.1 ten behoeve van buitenopslag van agrarische producten op verharde gronden buiten het bouwvlak of bouwstede die in eigendom zijn van de agrariër, mits voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:
- de verkeersaantrekkende werking en de ontsluitingsmogelijkheden zijn passend bij het gebied waar de buitenopslag wordt gevestigd, waarbij wordt voldaan aan het afwegingsprincipe zoneringsdynamiek-luwte-rust uit hoofdstuk 7 van de Visie Buitengebied;
  - de buitenopslag mag niet leiden tot een belemmering voor de ontwikkeling van de omliggende functies;
  - de oppervlakte bedraagt maximaal 200 m²."
19. Artikel 3.3.6 onder d2: de zin "het bestemmingsplan vastlegt hoeveel dieren en van welke diersoort ten hoogste gehouden mogen worden" wordt gewijzigd naar "het aantal dieren niet neemt".

Artikel 4 Bedrijf

- 4.1 toegevoegd wordt "q. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf – elektrisch oplaadstation' een elektrisch oplaadstation. Als gevolg van deze wijziging vindt doornummering plaats.

Artikel 7 Detailhandel

- 7.7.2 onder b wordt de maximale bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouw zijnde gewijzigd naar 4,5 meter.

Artikel 14 Recreatie – Verblifsrecreatie

14.4.1 onder a wordt gewijzigd naar:

“a. permanente bewoning en het permanent laten bewonen van kampeermiddelen en bouwwerken voor recreatief verblijf;”.

Artikel 17 Verkeer

a. 17.3 de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van de maximale rotorhoogte van windturbines wordt geschrapt.

b. 17.3 een nieuwe afwijkingsbevoegdheid wordt opgenomen:

“Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 17.2.2 ten behoeve van het realiseren van bouwwerken/voorzieningen ten behoeve van elektrisch laden van voertuigen met dien verstande dat:

- het bouwwerk mag niet hoger zijn dan 10 meter;
- de oppervlakte mag niet meer bedragen dan 50 m2. ”

Artikel 18 Verkeer – Railverkeer

a. 18.1 toegevoegd wordt:

“e. een trafo-onderstation, met bijbehorende voorzieningen en water.”

Artikel 30 Waarde – Archeologie 4

a. 30.2.2 toegevoegd wordt

“b. het bouwen van nieuwe bouwwerken, waarbij geen grondwerkzaamheden worden uitgevoerd dieper dan 30 cm over een oppervlakte groter dan 90 m2.”

De navolgende twee onderdelen worden vernummerd naar ‘c’ en ‘d’ als gevolg van deze wijziging.

b. 30.2.4 een tekstuele verschrijving in het woord ‘omgevingsvergunning’ wordt gecorrigeerd.

Artikel 31 Waarde – Archeologie 5

a. 31.2.2 toegevoegd wordt

“b. het bouwen van nieuwe bouwwerken, waarbij geen grondwerkzaamheden worden uitgevoerd dieper dan 50 cm over een oppervlakte groter dan 100 m2.”

De navolgende twee onderdelen worden vernummerd naar ‘c’ en ‘d’ als gevolg van deze wijziging.

Artikel 32 Waarde – Archeologie 6

a. 32.2.2 toegevoegd wordt

“b. het bouwen van nieuwe bouwwerken, waarbij geen grondwerkzaamheden worden uitgevoerd dieper dan 50 cm over een oppervlakte groter dan 250 m2.”

De navolgende twee onderdelen worden vernummerd naar ‘c’ en ‘d’ als gevolg van deze wijziging.

Artikel 33 Waarde – Archeologie 7

a. 33.2.2 toegevoegd wordt

“b. het bouwen van nieuwe bouwwerken, waarbij geen grondwerkzaamheden worden uitgevoerd dieper dan 200 cm over een oppervlakte groter dan 250 m2.”

De navolgende twee onderdelen worden vernummerd naar 'c' en 'd' als gevolg van deze wijziging.

Artikel 44 – Algemene wijzigingsregels

- a. 44.2 onder a2: 600 m2 wordt gewijzigd naar 500 m2.

Wijzigingen in de verbeelding

De verbeelding van het ontwerpbestemmingsplan wordt, als gevolg van ambtshalve wijzigingen, als volgt gewijzigd.

- a. Een locatie aan de Voogdeweg 5 (kadastraal perceel Zevenbergen, sectie O nummer 2079) en een locatie langs de A16 (kadastraal perceel Zevenbergen, sectie O nummer 2139) worden bestemd als "Bedrijf" en met een aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf – elektrisch oplaadstation' op de verbeelding aangegeven.
- b. Kwartiersedijk 9 Fijnaart: de bestemming Wonen wordt uitgebreid met het kadastraal perceel Fijnaart, sectie S nummer 258. De bestemming Water wordt op dit perceel geschrapt.
- c. Het plangebied van het bestemmingsplan Kadedijk naast 120 (IDN: NL.IMRO.1709.Kadedijk120-BP40) wordt uit het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied gehaald.
- d. De bestemming van het kadastrale perceel Fijnaart, sectie P nummer 455 wordt gewijzigd naar de bestemming Natuur.
- e. Kadedijk 85 Fijnaart: de bestemming van het perceel wordt gewijzigd naar de bestemming "Wonen". De aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf – gestopt bedrijf' wordt geschrapt.

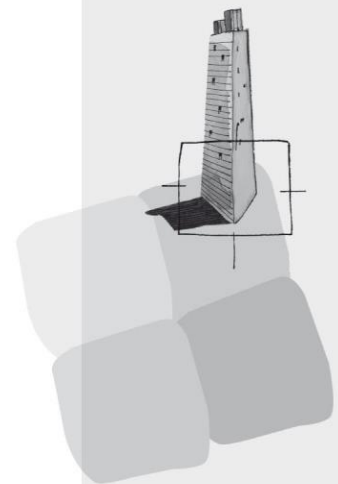
Colofon

Opdrachtgever
gemeente Moerdijk

Contactpersoon
mevr. Daniella de Kuijper

Rapport
Joas Jansen, Henk Veldhuis

Projectleiding
Henk Veldhuis

BügelHajema Adviseurs bv
Adviseurs voor
leefomgeving en
omgevingsrecht BNSP
Utrechtseweg 7
3811 NA Amersfoort
T 033 465 65 45
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en
Amersfoort